

Белият олеандър

Млада жена търси себе си и своето място в света...

Джанет Фич

ДЖАНЕТ ФИЧ БЕЛИЯТ ОЛЕАНДЪР

Превод: Милена Илиева

chitanka.info

Чудесен дебютен роман за една млада жена, която израства по трудния начин.

„Белият олеандър“ е драматичен разказ за майки и дъщери, за двойствените им отношения в търсенето на любов и себепознание.

Астрид е отгледана от майка си, красива и своеволна поетеса, в отношения на обич и изолация. Двете са неразделни, докато Ингрид не убива свой бивш любовник и е осъдена на доживотен затвор. Астрид се превръща в едно от хилядите изоставени деца в Лос Анджелис.

Докато търси пътя си в тази нова реалност — през поредица от специализирани домове, всеки със своите ограничения и опасности — тя черпи сила от непоклатимата увереност в собственото си достойнство и в неограниченото си от предразсъдъци чувство за абсурдното.

Ожесточената ѝ решителност да открие себе си и своето място в света я превръщат в обичана и незабравима фигура в тази брилянтно написана книга.

1.

Горещите ветрове Санта Ана духаха откъм пустинята и превръщаха последните останки от пролетната трева в сбръчкани мустачки избледняла слама. Избуяваха само олеандрите с нежните си отровни цветове и заострени като кинжали зелени листа. Не можехме да спим в задушните сухи нощи — майка ми и аз. Събудих се посред нощ и открих, че леглото ѝ е празно. Покатерих се на покрива и видях русата ѝ коса — като бял пламък в светлината на почти пълната луна.

— Олеандрово време — каза тя. — Мъжете и жените, които убият любовниците си сега, ще обвинят за това вятъра.

Вдигна голямата си ръка и разпери пръсти, така че вятърът да намери път през тях. Майка ми не беше на себе си, докато духаха ветровете Санта Ана. Бях на дванайсет години и се страхувах за нея. Искаше ми се всичко да е постарому, Бари да е тук и вятърът да спре.

— Трябва да поспиш — предложих ѝ аз.

— Аз никога не спя — отговори тя.

Седнах до нея и двете се загледахме в града, който жужеше и блещукаше като компютърен чип дълбоко в някаква незнйна машина и пазеше тайната си като играч на покер. Бялото ѝ кимоно изплющя на вятъра, деколтето се разтвори и аз видях гърдите ѝ — тежки и пълни. Красотата ѝ беше като резец на много остър нож.

Положих глава на бедрото ѝ. Ухаеше на виолетки.

— Ние сме вълшебници — каза тя. — Стремим се към красота и равновесие, към чувственото за сметка на сантименталното.

— Вълшебници — повторих аз. Искях да знае, че я слушам. Нашите карти таро, нашето вълшебство. Тя често нареждаше картите пред мен и ми обясняваше значението им — вълшебни пръчици и изображения, купи и мечове — но бе спряла да гледа на тях. Вече не искаше да знае бъдещето.

— Наследили сме цвета си от викингите — каза тя. — Космати диваци, които посичали боговете си на парчета и провесвали плътта им по дърветата. Ние сме онези, които са плякосали Рим. Боим се

само от немощната старост и от смърт, която те спохожда в постелята. Не забравяй коя си!

— Обещавам — казах аз.

Далеч под нас, по улиците на Холивуд, виеха сирени и ми стържеха по нервите. Задухаше ли Санта Ана, евкалипти избухваха в пламъци като гигантски свещи, нефтоносни, обрасли с шубраци склонове, потъваха за секунди в огън, който прогонваше изгладнели койоти и елени чак до булевард Франклин.

Тя вдигна лице към опърлената луна и то се окъпа в сърдитите ѝ лъчи.

— Гарванова луна.

— Шантава луна — промърморих аз с глава на коляното ѝ.

Тя погали леко косата ми.

— Предателска луна.

През пролетта тази рана би била немислима, тази лудост, но тя ни бе чакала на пътя, незабележима като пехотна мина. По онова време дори не бяхме чували името Бари Колкър.

Бари. Когато се появи, беше толкова дребен. По-дребен от запетайка, незначителен като кихавица. Просто някой, с когото тя се запозна на едно литературно четене. В една овощна градина във Венис. Както винаги, когато четеше поезията си, майка ми беше облечена в бяло — косата ѝ с цвета на пресен сняг, в контраст с леко потъмнялата ѝ от слънцето кожа — седеше под сянката на голямо смокиново дърво, чиито листа приличаха на ръце. Аз седях край една маса зад подредени на купчинки книги, които трябваше да продавам след като свърши четенето — тънки книжлета, издадени от „Блу Шу Прес“ в Остин, Тексас. Подръпвах „ръцете“ на дървото, а пчелите привличаха вниманието ми с поведението си — те се скупчваха върху опадалите смокини, ядяха от ферментиралите на слънцето плодове и се опиваха, опитваха се да излетят и падаха обратно на земята. Гласът ѝ ме опияняваше — дълбок и стоплен от слънцето, с намек за чуждоземен акцент, шведски напев отпреди много поколения. Ако сте я чували някога, значи познавате силата на този хипнотичен глас.

След четенето хората се насъбраха наоколо, даваха ми пари, които слагах в кутия от пури. Майка ми подписа няколко книги.

— Ех, съдбата на твореца — иронично въздъхна тя, докато поемах смачканите банкноти по един и по пет долара. Но тя обичаше четенията така, както обичаше и дългите вечери в компанията на събратя по перо, с които критикуваха по-известните от тях поети на чаша питие и цигара марихуана. И ги мразеше, така както мразеше и мизерната си работа в списание „Филмова сцена“, където коригираше материалите на други автори и ѝ плащаха по петдесет цента на дума, за да пусне кръв на безобразните им клишета, изтърканите им съществителни и скучните им глаголи, като в същото време самата тя бе в състояние да агонизира с часове над дилемата дали да членува или не.

Докато раздаваше автографи, на лицето ѝ играеше обичайната полуусмивка — по-скоро вътрешна, отколкото предназначена за околните, сякаш се смееше на някаква своя си шега, докато благодареше на хората, че са дошли. Знаех, че чака точно определен човек, вече го бях видяла — един срамежлив блондин, в тясна деколтирана блуза без ръкави, с наниз от прежда и мъниста около врата, който стоеше отзад и я наблюдаваше, безпомощен и опиянен. След дванайсет години като дъщеря на Ингрид можех да ги забележа и насън.

Един нисък и набит мъж с тъмна коса, стегната в къдрава конска опашка, си пробви път и подаде книгата си за подпис.

— Бари Колкър. Обожавам нещата ви — каза той. Тя подписа книгата и му я върна, без дори да го погледне в лицето. — Какво ще правите след четенето?

— Имам среща — каза тя и посегна към следващата книга.

— А след това? — запита той и на мен ми хареса тази негова самоувереност. Само че той не беше неин тип — беше топчест, тъмнокос и облечен в нещо, което приличаше на костюм, взет от Армията на спасението.

Тя искаше срамежливия блондин — много по-млад от нея, който се надяваше да стане поет. Разбира се. Именно той дойде с нас у дома.

Легнах си върху дюшека на отделената с параван веранда и го зачаках да си тръгне. Гледах как синьото на вечерта преминава във виолетово, а индиговото се таи като неизречена надежда, докато майка ми и блондинът шепнеха от другата страна на паравана. Въздухът бе изпълнен с аромата на тамян — специален вид, който бе купила от

Малко Токио — без следа от сладникав дъх, този беше изключително скъп и миришеше на дърво и зелен чай. Шепа звезди се появиха на небето, но в Лос Анджелис нито едно съзвездие не си беше на мястото, затова аз ги навързах в нови фигури — Паяка, Вълната, Китарата.

Когато той си тръгна, аз влязох в голямата стая. Тя седеше в своето бяло кимоно, скръстила крака на леглото си, и пишеше в една тетрадка с писалка, която потапяше в шишенце.

— Никога не позволявай на един мъж да остане за през нощта — каза ми тя. — Утрото има лошия навик да хвърля покров върху всяка нощна магия.

Нощната магия — тя звучеше прекрасно. След два месеца щях да стана на тринайсет и скоро щях да имам свои любовници, след чието заминаване щях да пиша стихотворения. Взирах се в белите олеандри, които тя бе подредила сутринта на масичката за кафе — три цвята, символизиращи небето, човека и земята — и мислех за музиката на гласовете им в мрака, за тихия смях, за миризмата на тамян. Докоснах цветовете. Небе, човек. Почувствах се на ръба на нещо, което ме обвиваше като воал — нещо, което започвах да разгръщам.

През цялото онова лято аз ходех с нея в редакцията на списанието. Тя никога не се замисляше достатъчно напред в бъдещето, за да ме включи в някоя програма за младежи, а и аз никога не споменавах за възможността да посещавам лятно училище. Самото училище ми харесваше, но опитите да се запиша сред другите момичета беше мъчение за мен. Връстничките ми бяха от някакъв напълно различен вид, проблемите им ми бяха толкова чужди, колкото и тези на бедняците в Мали. Седми клас се бе оказал особено болезнен и аз очаквах момента, в който отново ще бъда с майка си. Предпечатният отдел във „Филмова сцена“ — с мастилените си писалки и въртящи се поставки с цветни моливи, с листовите с размерите на маса, печатарските подложки, широките ленти и отхвърлените заглавия и снимки, които можех да намажа с восъчно лепило и да съединя в колажи — бе моят рай. Харесваше ми как възрастните говорят край мен, забравяйки, че съм там, и изричат най-невероятни неща. През онова лято коректорите и художественият

директор Марлийн клюкарстваха за връзката между собственика и главната редакторка на списанието.

— Странна проява на „вятърната лудост“ — отбеляза майка ми откъм бюрото си. — Онази остроноса анорексичка и човекът с перуката, ала чихуахуа. Гротеската ряпа да яде. Децата им няма да знаят дали да кълват или да лаят.

Засмяха се. Майка ми изрази на глас онова, което другите си мислеха.

Седнах на празната коректорска маса до тази на майка ми и начертах линии по контурите, с които венецианските щори разрязваха светлината като сирене. Чаках да чуя какво друго ще каже майка ми, но тя върна слушалките на ушите си, сякаш слагаше точка в края на изречение. Така коригираше тя — слушаше екзотична музика и си въобразяваше, че е далеч, в някое благоуханно царство на огън и сенки, а не седнала зад широко бюро във филмово списание да орязва интервюта с актьори срещу осем долара на час. Тя се съсредоточи върху движението на стоманеното острие, което се плъзгаше между шпалтите. Издърпваше дълги ивици, които залепваха за ножа.

— Кожите им дера аз — каза тя. — Кожите на блудкавите драскачи, които ашладисвам на страницата, създавайки чудовища на безсмислието.

Коректорите смутено се засмяха.

Никой не реагира, когато Боб — собственикът, влезе в стаята. Аз сведох глава и запрехвърлях линеала, сякаш вършех нещо важно. Досега той не беше казал нищо за това, че идвам с майка си на работа, но Марлийн — художественият директор, ми препоръча да „летя ниско и да избягвам радарите“. Той никога не ме забелязваше. Забелязваше само майка ми. Приблужи се, застана до стола ѝ и се зачете през рамото ѝ. Просто искаше да постои близо до нея, да докосне косата ѝ, която беше бяла като ледниково мляко и да види дали ще може да надникне в деколтето на ризата ѝ. Виждах омразата, която се изписа по лицето ѝ, когато той се наведе над нея, и после отново — когато, уж за да се подпре, сложи ръка на бедрото ѝ.

Тя се престори на стресната и с едно пестеливо движение поряза голата му ръка под лакътя с острия си като бръснач инструмент.

— О, Боб! — каза тя. — Толкова съжалявам, не видях, че си тук. Добре ли си?

Но погледът, който му хвърли със сините си като метличина очи, му даде да разбере, че със същата лекота би могла да му пререже и гърлото.

— Няма нищо, само една дребна злополука. — На ръката му, под ръкава на ризата, зееше петсантиметрова рана. — Само злополука — повтори той малко по-високо, сякаш за да успокои останалите, и бързо-бързо тръгна към офиса си.

В обедната почивка се отправихме с колата към хълмовете и паркирахме под шарената сянка на един голям чинар, чиято ронлива бяла кора приличаше на женско тяло на фона на необичайно синьото небе. Ядохме кисело мляко от картонени кутии, а от касетофона долиташе застрашително ироничното американско провлачване на Ан Секстън, която четеше собствената си поезия. Четеше за лудници и биещи камбани. Майка ми спря касетата.

— Каж ми следващия стих.

Харесваше ми, когато майка ми се опитваше да ме научи на нещо, когато ми обръщаше внимание. Когато бяхме двете, тя много често се затваряше в себе си. Случеше ли се да фокусира вниманието си върху мен, аз усещах топлината, която чувства цветето, пробилото снега под въздействието на първите концентрирани слънчеви лъчи.

Не ми се наложи да се замислям за отговора. Беше като песен и светлината се процеди през клоните на чинара, докато лудата Ан биеше камбаната си в си бемол. Майка ми кимна.

— Винаги учи стихотворенията наизуст — каза тя. — Трябва да ги попиеш до мозъка на костите си. Като флуорид във вода, те ще направят душата ти непроницаема за тихото загниване на света около теб.

Представих си как душата ми поема тези думи като обработена със силикат вода във Вкаменената гора и дървесината ми се превръща в гравиран ахат. Харесваше ми, когато майка ми ме оформяше по този начин. Помислих си, че глината сигурно се чувства щастлива в ръцете на майстор грънчар.

Следобед главната редакторка нахлу в предпечатния отдел, провлачвайки след себе си шлейфове от ориенталски парфюм, който остана да се носи във въздуха дълго след като си беше отишла. Слаба жена с екзалтиран блясък в очите и нервните жестове на уплашена птица, Кит се усмихваше твърде широко под яркото си червило, докато се движеше стремително насам-натам, разглеждаше макета, проверяваше страниците, спираше се да прочете коректурата над рамото на майка ми и посочваше необходимите корекции. Майка ми отметна косата си назад — същинска котка, свиваща уши, преди да те издере.

— Всичката тази коса — каза Кит, — не е ли опасно при твоята работа? В близост до резеца и въобще...

Нейната прическа изобилстваше от прави ъгли, косата ѝ беше боядисана в мастиленочерно и обръсната на врата.

Майка ми не ѝ обърна внимание, само остави инструмента си да падне и той се заби в бюрото като копие.

Когато Кит си отиде, майка ми каза на художествения директор:

— Сигурна съм, че би предпочела да се подстрижа ниско. И да се боядисам в собствения ѝ асфалтов цвят.

— Вампирско черно — каза Марлийн.

Не вдигнах очи. Знаех, че аз съм единствената причина да сме тук. Ако не беше заради мен, на нея нямаше да ѝ се налага да се хваща на подобна работа. Щеше да е на половин планета разстояние оттук, да се носи по вълните на тюркоазено море и да танцува фламенко на лунна светлина под звуците на китара. Беше ме срам да проговоря.

Тази вечер тя излезе сама. Аз рисувах около час, изядох един сандвич с фъстъчено масло и майонеза, после се завлякох до съседа Майкъл и потропах на хлътналата врата. Изщракаха три резета.

— „Кралица Кристина.“

Той се усмихна — мил, деликатен човек на възрастта на майка ми, но подпухнал и блед от алкохола и от това, че през цялото време си стоеше вкъщи. Той разбута купчина мръсни дрехи и стари броеве на „Варайъти“ върху дивана, така че да мога да седна.

Апартаментът беше много различен от нашия — претъпкан с мебели, сувенири и филмови плакати, „Варайъти“, вестници и празни

бутилки от вино, домати в саксии, проточили стъбла по первазите в стремежа си да уловят малко светлина. Беше тъмно дори през деня, защото гледаше на север, но затова пък се разкриваше изключителна гледка към надписа „Холивуд“ — истинската причина, поради която Майкъл го бе избрал.

— „Отново сняг“ — каза той, имитирайки Гарбо, като повдигна лице нагоре и встрани, подобно на нея. — „Вечен сняг“ — подаде ми купичка със слънчогледови семки. — Аз съм Гарбо.

Зачоплих семките и изхлузих гумените сандали, които носех от април. Не можех да кажа на майка си, че обувките отново са ми омалели. Не исках да ѝ припомням, че аз съм причината да е уловена в капана на сметките за електричество и на омалелите детски обувки, причината да се притиска със зъби и нокти към прозорците като умиращите домати на Майкъл. Тя беше красива жена с недъгав крак и този крак бях аз. Бях тухла, защита в подгъва на дрехите ѝ, бях стоманена рокля.

— Какво четеш напоследък? — попитах Майкъл. Той беше актьор, но нямаше много работа, а и не искаше да се снима в телевизията, така че повечето от парите си изкарваше, като четеше за „Книги на лента“^[1]. Налагаше се да го прави под псевдоним — Волфрам Малевич — защото тази дейност не беше под закрилата на синдиката. Чувахме го всяка сутрин много рано, през стената. Знаеше немски и руски от армията, бил във Военното разузнаване — редник, както винаги подчертаваше той — така че му даваха да чете немски и руски автори.

— Разкази на Чехов — наведе се напред той и ми подаде книгата от масичката за кафе. Беше пълна с пояснения, отпратки и бележки под линия.

Разлистих я.

— Майка ми мрази Чехов. Казва, че всеки, който е чел творбите му, разбира защо избухват революциите.

— Твоята майка! — Майкъл се усмихна. — Всъщност не е трудно да го харесаш. Има една очарователна меланхолия в книгите му. — И двамата се обърнахме към телевизора, за да не пропуснем най-хубавата реплика в „Кралица Кристина“, отправена към Гарбо — „Снегът е като бяло море, можеш да излезеш навън и да се изгубиш в него... и да забравиш света.“

Мислех за майка си като за Кралица Кристина — хладна и тъжна, вперила очи в някакъв далечен хоризонт. Точно там ѝ беше мястото — облечена в кожи, сред палати, пълни с редки съкровища, край камини — достатъчно големи, за да се опече в тях елен, на борда на кораби от шведски явор. Най-големият ми страх бе, че някой ден тя ще намери обратния път за там и повече никога няма да се върне. Затова винаги я чаках, когато излизаше в нощи като тази, и без значение колко късно се прибираще у дома, аз трябваше да чуя превъртането на ключа ѝ в бравата, да усетя отново парфюма ѝ с дъх на виолетки.

И се опитвах да не влошавам още повече положението, като искам разни неща и я тревожа с мислите си. Виждах да се пазарят за нови дрехи и да се оплакват от вечерята, приготвена от майките им. Винаги се срамувах заради тях. Не осъзнавах ли те, че приковават майките си към земята? Не се ли срамувах оковите от затворниците си?

Но как им завиждах за начина, по който майките им присядаха на леглата им и ги питаха за какво мислят. Моята не изпитваше абсолютно никакво любопитство относно особата ми. Често се чудех за какво ли ме мисли — за куче, което може да върже пред магазина, за папагал на рамото си?

Никога не ѝ казвах, че ми се иска да имам баща, че искам да ходя на лагер през лятото, че понякога се плаша от нея. Страх ме беше, че тя ще излети нанякъде и че аз ще се окажа сама, ще живея на някакво място, където има прекалено много деца, прекалено много миризми; където красотата, тишината и опиянението от думите ѝ, които се издигат във въздуха, ще бъдат толкова далеч, колкото далече е Сатурн.

От другата страна на прозореца блясъкът на надписа „Холивуд“ бе едва доловимо размазан от юнската мъгла, мокрите хълмове ухаеха на конски босилек, а влагата замъгляваше прозорците с мечти.

Тя се прибра в два часа — когато затваряха баровете — беше сама, а неспокойствието ѝ — временно облекчено. Седнах на леглото ѝ, гледах я как се преоблича, обожавях всяко нейно движение. Някой ден и аз ще правя като нея — с кръстосани ръце издърпва роклята през главата си, изритва обувките си с висок ток. Обух ги и с възхищение ги

наблюдавах върху краката си. Бяха ми съвсем малко големи. Още година и щяха да ми бъдат по мярка. Тя седна до мен, подаде ми четката си и аз заразсресвах светлата ѝ коса, изпълвайки въздуха с нейните виолетки.

— Пак видях козльо — каза тя.

— Какъв козльо?

— От овощната градина, помниш ли? Ухиления Пан с разцепените копита, дето надничаша под панталоните му.

Виждах двете ни в кръглото огледало на стената, разпуснатите ни руси коси, сините ни очи. Викинги. Видех ли ни така, почти можех да си спомня риболова в студените дълбоки морета, миризмата на треска и на възглицата от нашите огньове, ботушите ни от нещавена кожа и странната ни азбука — руните като чертички, езика като оран на нива.

— Зяпаше ме през цялото време — каза тя. — Бари Колкър. Марлийн казва, че пишел есета — тънките ѝ устни се извиха в дълги запетайки на неодобрение. — Беше с онази актриса от „Кактусовата градина“, Джил Люис.

Бялата ѝ коса, досущ като неизбелена коприна, се лееше през свинската четина на четката.

— С она дебел козльо? Можеш ли да си представиш? — Знаех, че тя не може. Красотата беше законът на моята майка, нейната религия. Можеш да правиш каквото си искаш, стига да си красив, стига онова, което правиш, също да е красиво. Ако не си, просто не съществуваеш. Беше ми го набивала в главата още от малка. Макар вече да бях забелязала, че действителността невинаги е в съгласие с идеите на майка ми.

— Може да го харесва — казах аз.

— Трябва да не е в ред — отговори майка ми, взе четката и на свой ред започна да сресва косата ми, без да ми спестява скубането. — Може да има всеки мъж, когото си пожелае. Каква муха ѝ е влязла в главата?

Отново го видя в любимия си бар в центъра, където се събираха хора от артистичните среди. Беше на едно парти в Силвърлейк. Тя се оплакваше, че където и да отиде, козльо винаги е там.

Мислех, че просто е съвпадение, докато не отидохме в Санта Моника да гледаме неин приятел, който използваше една от градските сцени, за да налага бутилки от „Спарклет“ и да се пени по повод сушата. Тогава аз също го видях — четири реда зад нас. През цялата вечер се опитваше да улови погледа ѝ. Махна ми и аз също му махнах — полекичка, за да не ме види тя.

След края на представлението исках да поговоря с него, но тя ме повлече бързо след себе си.

— Не го окуражавай — изсъска тя в ухото ми.

Когато обаче се появи на годишното издателско парти на „Филмова сцена“, трябваше да се съглася, че ходи по петите ѝ.

Беше на открито в двора на един стар хотел. Горещината от деня беше започнала да намалява. Жените носеха разголени рокли, а майка ми приличаше на молец в бялата си коприна. Пробих си път през тълпата към масата с ордъври и бързо напълних чантичката си с неща, които според мен можеха да изкарат няколко часа извън хладилник — рачешки щипки, аспержи, черен дроб в бекон — и се озовах до Бари, който трупаеше скариди в чинията си. Той ме видя и очите му моментално обходиха тълпата в търсене на майка ми. Тя беше зад мен, пиеше бяло вино и клюкарстваше с Майлс, редактора, отговарящ за снимковия материал — изпит англичанин с брадичка като стърнище, чиито пръсти бяха пожълтели от никотина. Още не беше забелязала Бари. Той тръгна към нея през тълпата. Аз го последвах отблизо.

— Ингрид — каза Бари, промъквайки се между тях. — Търсех те.

Той се усмихна. Очите ѝ пробягаха жестоко по вратовръзката му с цвят на горчица, която се бе изкривила на една страна, по кафявата му риза с изпънати по шкембето копчета, по неравните му зъби, по скаридите в късите му дебели пръсти. Можех да чуя ледените ветрове на Швеция, но той изглежда не усещаше захлаждането.

— Напоследък мисля за теб — каза той, като се приближи още повече.

— Недей, ако обичаш.

— Ще си промениш мнението за мен. — Сложи пръст край носа си, намигна ми и се отдалечи към друга групичка, прегърна през раменете едно хубаво момиче и го целуна по врата. Майка ми му

обърна гръб. Беше против всичките ѝ убеждения. В нейния свят това въобще не се беше случило.

— Познаваш Бари? — попита Майлс.

— Кой? — каза майка ми.

Тази нощ тя не можа да заспи. Слязохме при басейна и плувахме с бавни спокойни загребвания под местните звезди — Рачешката щипка, и Гигантската скарида.

Майка ми се наведе над коректорската си маса и с дълги изящни движения заизрязва ленти, без да използва линейка.

— Това е Зен — каза тя. — Без недостатък, без никакво колебание. Прозорец към божията милост.

Изглеждаше истински щастлива. Понякога, когато работата ѝ спореше, тя забравяше къде се намира, защо е там, къде е била и къде би предпочела да бъде, забравяше за всичко, освен за таланта да изрязва съвършено прави ленти, без помощта на линия — удоволствие, чисто като това от красивата фраза, излязла изпод писалката ѝ.

После обаче аз видях онова, което тя не забеляза — видях козлото да влиза в предпечатния отдел. Не исках да бъда човекът, който ще развали магията на мига за усещане за пълно щастие, затова продължих да правя китайското си дърво от изрезки и снимки с неподходящ размер от Салаам Бомбей. Когато вдигнах очи, той улови погледа ми и сложи пръст на устните си, промъкна се зад нея и я потупа по рамото. Инструментът ѝ се отплесна и разряза листа. Тя се извъртя на сто и осемдесет градуса и аз си помислих, че ще му изтръгне черния дроб, но той ѝ подаде нещо, което я възпря — един малък плик, който той остави на масата ѝ.

— За теб и дъщеря ти — каза той.

Тя отвори плика и извади два билета — син и бял. Мълчанието ѝ, докато ги разглеждаше, ме учуди. Гледаше ги втренчено, после вдигна очи към него, докато забиваше като стреличка инструмента си в гумената повърхност на масата, където той остана за миг, преди отново да го издърпа.

— Само концерта — каза тя. — Без вечеря, без танци.

— Съгласен — каза той, но на мене ми беше ясно, че не ѝ вярва. Още не я познаваше.

Беше концерт в Музея на изкуствата. Щеше да свири оркестър от типа „гамелан“ от югоизточна Азия. Сега знаех защо беше приела. Само се чудех откъде той е знаел какво точно да ѝ предложи — единственото нещо, което тя никога не би отказала. Да не би да се е крил в олеандрите край апартамента ни? Или е говорил с нейни приятели? Подкупил е някого?

Нощта буквално прашеше, докато двете с майка ми го чакахме в предния двор на музея. От горещината всичко се беше превърнало в статично електричество. Прокарах пръсти през косата си, за да погледам искрите, които изскачаха от краищата на космите.

Принудена да чака, майка ми движеше ръце и пръсти в кратки резки жестове.

— Закъснява. Направо да не повярваш. Трябваше да се досетя. Сигурно е някъде из полето и се разгонва заедно с другите кози. Напомни ми никога да не си уреждам среща с четириногото.

Още беше облечена така, както беше ходила на работа, макар да имаше време да се преоблече. Това беше знак, който трябваше да му подсказва, че не става въпрос за истинска среща, че нищо не означава. Около нас гъмжеше от жени в ярки летни рокли сред променящи се букети от скъпи парфюми, които я оглеждаха критично. Мъжете ѝ се възхищаваха, усмихваха се, гледаха я. Тя отвърщаше на погледите им, сините ѝ очи горяха, докато на тях им станеше неудобно и поглеждаха встрани.

— Мъже — каза тя. — Колкото и да са невзрачни, всеки от тях си въобразява, че е нещо специално.

Видях Бари от другата страна на площада, туловището му се подрусваше върху късите му крачка. Той се ухили, излагайки на показ дупката между зъбите си.

— Извинявайте, но движението беше ужасно.

Майка ми обърна гръб на извинението. Само селяните се извиняват, учеше ме тя. Никога не се извинявай, никога не давай обяснения.

Оркестърът „гамелан“ се състоеше от двајсет дребни, слабички мъже, коленичили пред изящно инкрустирани комплекти звънци, гонгове и барабани. Пръв отекна барабанът, последван от комплект звънци с по-нисък тон. След тях се присъединиха и други към растящата маса от звуци. Започна да се долавя ритъм и да се разгръща, сложен като преплетени лиани. Майка ми каза, че гамеланът предизвиквал у слушателите мозъчна вълна отвъд всички алфи, бети и тети, мозъчна вълна, която парализирала нормалните канали на мисълта и разкривала нови извън тях, в недокоснатите райони на мозъка — като паралелни кръвоносни съдове, които се формират, за да подпомогнат увреденото сърце.

Затворих очи, за да наблюдавам миниатюрните танцьорки, които пресичаха тъмния екран на клепачите ми, като инкрустирани със скъпоценни камъни птички. Те ме понесоха, говореха ми на езици, в които не съществуваха думи за странни майки с леденосини очи и за апартаменти с грозни фасади и мъртви листа в басейна.

След финала публиката сгъна плюшените си столове и се забута към изходите, но майка ми не помръдна. Продължаваше да седи, а очите ѝ бяха затворени. Обичаше да е последната, която си тръгва. Презираше тълпите и мненията им на излизане от представлението или, още по-лошо, разговорите им за това, колко дълго са чакали пред тоалетната или къде искат да ядат. Разваляше ѝ настроението. Тя все още се намираше в онзи друг свят и щеше да остане там възможно най-дълго, докато паралелните канали се виеха и пробиваха тунели в кората на мозъка ѝ, заприличала на корал.

— Свърши — каза Бари.

Тя вдигна ръка, за да го накара да млъкне. Той ме погледна и аз свих рамене. Бях свикнала. Изчакахме, докато и последният звук не заглъхна окончателно в залата. Най-после тя отвори очи.

— Е, какво ще кажеш, да сложим по нещо в стомаха? — предложи ѝ той.

— Никога не ям — каза тя.

Аз бях гладна, но веднъж взела решение, майка ми никога не го променяше. Прибрахме се у дома, където ядох риба тон от консерва, докато тя, използвайки ритмите на гамелана, пишеше стихотворение, в което се говореше за сенчести марионетки и боговете на шанса.

[1] Аудиозаписи на литературни произведения. — Б.р. [↑](#)

2.

Лятото, когато бях на дванайсет, обичах да се мотая из комплекса с офисите на филмовото списание. Казваше се „Кръстопътищата на света“ — двор от 1920 година с океански лайнер в модернистичен стил, с изчистени линии в центъра. Една рекламна агенция беше наела лайнера. Седях на каменна скамейка и рисувах Фред Астер, облеган на медния парапет на лайнера, облечен в син блейзър и с моряшко кепе на главата.

Околовръст на павирания в тухлен цвят двор се кипреха фантастични бунгала в стил от Братя Грим до Дон Кихот, наети от фото студия, филмови агенти, ателиета за полиграфични услуги. Скицирах една смееща се Кармен, излегната под висящата кошничка с червено мушкато пред входа в Севилски стил на агенцията за модели, и една Гретел със скромно сплетена на плитки коса, която метеше с метла от клонки стълбите в немски стил пред фотостудиото.

Докато рисувах, наблюдавах високите красиви момичета, които влизаха и излизаха през тези врати, минаваха от агенцията в студиото и обратно, където оставяха поредната част от изкараните си с кървава пот пари от сервитьорство и други временни занимания, само и само да подложат едно рамо на кариерата си. Лъжат ги, колкото да им вземат парите, твърдеше майка ми и на мен ми се искаше да им го кажа, но красотата им изглеждаше като заклинание. Каква беда можеше да сполети момичета като тези — дългокраки в прилепналите си панталони и прозрачните си летни рокли, с ясни очи и изваяни лица? Горещината на късния предобед никога не ги докосваше, те живееха в друг климат.

Беше около единайсет, когато майка ми се появи на застлания с плочи вход на „Филмова сцена“ и аз затворих тетрадката си, защото реших, че отиваме да обядваме. Но не се отправихме към колата. Вместо това, аз я последвах зад ъгъла, където чакаше Бари Колкър, застанал до един стар зелен ягуар седан. Беше облечен в ярко, карирано сако.

Майка ми затвори очи.

— Това сако е толкова грозно, че даже не мога да го погледна. От някой мъртвец ли си го задигнал?

Бари се ухили и ни отвори вратите да се качим.

— Никога ли не сте ходили на надбягванията? Трябва да си облечен в нещо крещящо. Така повелява традицията.

— Приличаш на диван в дом за стари хора — каза тя, докато се качвахме. — Слава богу, че никой от познатите ми няма да ме види с теб.

Никога не бях ходила на конни надбягвания. Не беше от местата, на които майка ми би се решила да ме заведе — под открито небе, навсякъде коне и никой не чете книга или не размишлява за Красотата и Съдбата.

— По принцип не бих го направила — каза майка ми. — Но идеята да си открадна един час е твърде привлекателна.

— Ще ти хареса — каза Бари. — Денят е прекалено хубав, за да стоиш в тая потилня.

— Всеки ден е прекалено хубав за това — отбеляза майка ми.

При Кахуенга излязохме на магистралата, поехме на север извън Холивуд към Долината, после на изток към Пасадена. Жегата лежеше над града като похлупак.

Санта Анита се бе разположила в полите на планината Сан Габриел — гола стена от син гранит, подобна на приливна вълна. Ярки цветни лехи и безупречни зелени морави издишаха талази от тежък парфюм в замърсения въздух. Майка ми вървеше на няколко крачки пред Бари и се преструваше, че не го познава, докато най-накрая не осъзна, че всички са пременени по подобен начин, с бели обувки и зелен полиестер.

Конете бяха като фино настроени машини на стоманени ресори, лъскави като метал, а сатенените ризи на жокеите проблясваха на слънцето, докато те разхождаха конете си по пистата — всяко животно в двойка с друг, по-стар и по-уравновесен партньор. Конете неспокойно се дърпаха от децата, накацали по парапетите, от знаменцата, целите кълба от нерви и нетърпение.

— Избери си кон — каза Бари на майка ми.

Тя си избра номер седем — една бяла кобила — заради името ѝ — Гордостта на Медея.

На жокеите не им беше лесно да вкарат животните в стартовите клетки, но когато портата се отвори, те вкупом се втурнаха по кафявата писта.

— Давай, седмичке — крещяхме ние. — Щастлива седмица.

Тя победи. Майка ми се засмя и ме прегърна, прегърна и Бари. Никога не я бях виждала такава — възбудена, засмяна, толкова млада изглеждаше. Бари беше заложил двайсет долара от нейно име и сега ѝ връчи стоте долара печалба.

— Какво ще кажеш да обядваме? — попита я той.

Да, отправих молитва аз. Моля те, кажи да. В края на краищата, как можеше да му откаже при това положение?

Тя ни заведе на обяд в близкото заведение за бързо хранене, където двамата с Бари си поръчахме салата, бифтек алангле, печени картофи и кисел. Майка ми се задоволи с чаша бяло вино. Такава беше Ингрид Магнуссен. Създаваше правила и те моментално се оказваха издълбани върху Розетския камък, извадени на повърхността от пещера под Мъртво море, изографисани на папируси от времето на династията Танг.

Докато се хранехме, Бари ни разказваше за пътванията си из Ориента, където никога не беше стъпвал. За това, как си поръчал магически гъби в една крайбрежна барака в Бали и, в крайна сметка, се оказал на тюркоазния бряг, където крачел без цел и халюцинирал, че е в Рая. За пътешествието си до храмовете на Ангор Уат сред камбоджанската джунгла в компанията на опиумни контрабандисти. За седмицата, прекарана в плаващите бордеи на Банкок. Съвсем беше забравил за мен, толкова се бе вгълбил в опитите си да хипнотизира майка ми. Гласът му беше карамфил и славеи, отнасяше ни до пазарите за подправки на Целебите, носеше ни по водата в къща-лодка под луната на Кашмир. Бяхме като кобри, следващи извивките на тръстикова флейта.

По пътя към къщи тя му позволи да докосне кръста ѝ, докато се качваше в колата.

Бари ни покани на вечеря у тях, каза, че би искал да ни приготви индонезийски блюда, които бил научил от местните жители. Изчаках да стане следобед, преди да ѝ кажа, че не се чувствам добре и че трябва да отиде без мен. Жадувах за Бари, мислех си, че може би той е

човекът — човекът, който ще ни храни, ще се грижи за нас и ще ни направи реални.

В продължение на един час тя пробва различни дрехи — бялата индийска пижама, синята рокля от газ, костюмите в стил „ананасово момиче и хула“. Никога не я бях виждала толкова нерешителна.

— Синята — казах аз. Беше с дълбоко деколте, а синьото беше точно като очите ѝ. Никой не би ѝ устоял в синята ѝ рокля.

Тя избра индийската пижама, която покриваше всеки сантиметър от златната ѝ кожа.

— Ще се прибера рано — каза тя.

Лежах на леглото ѝ след като тя излезе и си ги представях двамата заедно — дуетът на дълбоките им гласове в полумрака над блюдата с риджстафел. Не бях яла риджстафел, откакто напуснахме Амстердам — живеехме там, когато бях на седем години, но уханието му се бе просмукало в квартала ни по онова време. Майка ми винаги казваше, че ще отидем в Бали. Представях си ни в къща с екстравагантно заострен покрив, надвиснала над зелени оризови тераси и вълшебни прозрачни морски води, в която ще се събуждаме от хлопатарите и звуците, издавани от козите.

Малко по-късно си направих сандвич със сирене и мариновани краставички и отидох при Майкъл. Беше преполовил бутилка червено вино „Трейдър Джо“ — наричаше го „бедняшкия шик“, защото имаше коркова тапа — и плачеше, гледайки филм с Лана Търнър. Не харесвах Лана Търнър и не можех да търпя гледката на умиращите домати, така че се зачехох в Чехов, докато Майкъл не заспа. После слязох долу и поплувах в басейна, чиято вода беше топла като сълзи. Отпуснах се по гръб и гледах звездите над мен — Козата и Лебеда — и се надявах, че майка ми се влюбва.

През целия уикенд тя не каза и дума за срещата си с Бари, обаче се поти над някакво стихотворение, което след това смачкваше и хвърляше в кофата за боклук.

В предпечатния отдел Кит проверяваше за грешки над рамото на майка ми, докато аз седях на масата си в ъгъла и правех колаж на тема Чехов и „Дамата с кученцето“, като изрязвах фигурки от отхвърлени снимки. Марлийн вдигна телефона и закри слушалката с ръка.

— Бари Колкър е.

При споменаването на това име главата на Кит се вирна като марионетка в ръцете на непохватен кукловод.

— Ще говоря от офиса си.

— Търси Ингрид — каза Марлийн.

Майка ми не вдигна поглед от листа с макета.

— Кажу ми, че вече не работя тук.

Марлийн му го каза, лъжата ѝ дойде отръпки.

— Откъде познаваш Бари Колкър? — попита главната редакторка, а черните ѝ очи бяха станали големи като маслини.

— Случайни познати — отговори майка ми.

Тази вечер в дългия летен полумрак хората излизаха от апартаментите си, разхождаха кучетата си, пиеха коктейли край басейна с крака във водата. Луната изгря, свила гнездо в напрегнатото синьо. Майка ми бе коленичила до масата си и пишеше, аз лежах на леглото ѝ, а лекият бриз полюшваше звънците, които бяхме закачили на стария евкалипт. Искаше ми се, ако може, да замразя завинаги този момент — звънците, лекия плиск на водата, подрънкването на кучешките нашийници, смеха откъм басейна, скърцането на майчината ми писалка, миризмата на дървото, спокойствието. Искаше ми се да ги затворя в медальон около врата си. Искаше ми се да ни застигне хилядагодишен сън, да ни улови в тази конкретна секунда като съня, уловил замъка на Спящата красавица.

Някой почука на вратата, разпръсквайки спокойствието. Никой никога не чукаше на нашата врата. Тя остави писалката си и стана, грабна сгъваемия нож, който държеше в бурканчето с моливите, тъмното му острие беше достатъчно наточено да обръсне котка. Отвори го, притисна го до бедрото си и сложи пръст на устните си. Стисна в шепа бялото си кимоно, кожата ѝ беше гола отдолу.

Беше Бари, който я викаше.

— Ингрид!

— Как смее — каза тя. — Не може просто да цъфне на прага ми без покана.

Тя отвори вратата. Беше облечен в намачкана хавайска риза, носеше бутилка вино и плик с нещо, което ухаеше прекрасно.

— Здравсти — каза той. — Минавах наблизо и си помислих, защо да не намина.

Тя стоеше на прага, острието все още беше опряно до бедрото ѝ.

— Така значи.

После направи нещо, което не бях и сънувала. Покани го да влезе и сгъна ножа зад прикритието на крака си.

Той огледа голямата ни, елегантно празна стая.

— Сега ли се нанасяте?

Тя нищо не каза. Живеехме тук повече от година.

Когато се събудих, слънцето напичаше през параваните, белезникав застоял въздух обгръщаше града като хавлиена кърпа. Чух мъжки глас да пее и потракването на тръбите в банята, когато мъжът спря крановете. Беше прекарал нощта тук. Тя нарушаваше правилата си. Значи не бяха от камък, в крайна сметка. Бяха дребни и крехки като хартиени жерави. Гледах я с недоумение, докато се обличаше за работа и чаках да ми обясни, но тя само се усмихна.

След тази нощ майка ми стана друг човек. Всяка неделна сутрин ходехме с него до зеленчуковия пазар в Холивуд и купувахме спанак, зелен боб, жълти домати, червено грозде, чиито зърна бяха не по-големи от главичката на кабарче, и плитки чесън, а аз се мъкнех очарована след тях. Майка ми бе жена, представата на която за ястие се изчерпваше с кофичка кисело мляко, консерва сардини или пакетче солени бисквити. Седмици наред можеше да яде сандвичи с фъстъчено масло, без да забележи. А сега се захласваше по изложения на сергиите зеленчуци, сякаш беше в Лувъра. При цветарите тя подминаваше любимите си бели цветя, лилиите и хризантемите, и вместо тях купуваше букет огромни червени макове с черни петна в средата. Докато вървяхме към къщи, те се държаха за ръце и пееха с дълбоки монотонни гласове стари песни от шейсетте години — „Носи любовта си като рай“ и „Залез над Ватерло“.

Толкова много неща, които дори не ми беше хрумвало да си представям! Тя пишеше миниатюрни хайку и тайно ги пускаше в джобовете му. Измъквах ги оттам винаги, когато ми се отдадеше възможност, за да видя какво е написала. Изчервявах се, като ги четях:

„Макове кървят на листенца от пълна невъздържаност. Ти и аз — сладкото бойно поле.“

Една сутрин в редакцията тя ми показва снимка в седмичния боклук „Майката на Калигула“, направена на партито след премиерата на една пиеса. И двамата изглеждаха ужасно. Надписът под снимката я обявяваше за новата любов на Бари. Точно такива неща тя мразеше повече от всичко — жената като нещо си на мъжа. А сега се държеше, сякаш е спечелила награда.

Страст. Никога не си бях представяла, че това е нещо, което може да се случи на нея. През онези дни тя не можеше да се познае в огледалото, очите ѝ бяха почернели от страстта, косата ѝ беше вечно сплъстена и миришеше на мускус, пръчовската миризма на Бари.

Излизаха в града и после тя ми разказваше през смях:

— Наобикалят го разни жени и врецят с изтънелите си гласчета: „Бари! Къде се губиш?“. Но, няма значение. Сега той е с мен. Аз съм единствената, която желае.

Страстта я ръководеше тотално. Изчезнали бяха намеците за козята му външност, за нуждата от зъболекарска намеса, за отпуснатата му фигура, за окаяния му вкус по отношение на дрехите, за ужасния му английски, за безобразните му клишета, за престъпната баналност на писанията му — писания на човек, който прави сценарии за кинопрегледни. Не бях си и помисляла, че ще видя майка ми да се притиска към набит мъж с конска опашка в коридора пред апартамента ни, нито че ще му позволява да придвижва ръката си сантиметър по сантиметър под полата ѝ под масата в тъмен ресторант в стария Чайнатаун. Гледах я как притваря очи, усещах вълните на страстта ѝ, които прииждаха като парфюм над чашите за чай.

Сутрин той често беше с нея на широкия бял матрак, когато пресичах стаята на път към тоалетната. Дори ме заговаряха, докато тя гушеше глава в прегръдките му, а стаята бе изпълнена с аромата на любовта им, сякаш това беше най-нормалното нещо на света. Приискваше ми се да се засмея на глас. В двора при „Кръстопътищата на света“ аз седях под едно дърво и пишех в скицника си „Г-н и г-жа Бари Колкър“. В банята репетирах въпроса: „Мога ли да те наричам татко?“.

Не казах на майка ми, че искам баща. Само веднъж я бях питала за това. Сигурно съм ходела на детска градина — вече се бяхме

върнали в Щатите и живеехме в Холивуд. Денят беше горещ и навън едва се дишаше от смога, а майка ми беше в лошо настроение, взе ме късно от градината и тръгнахме към пазара. Пътувахме със стария датсън, който тя караше по онова време. Още си спомням нагорещената седалка — цялата на бабуни, а улицата се виждаше през една дупка на пода.

Учебната година тъкмо беше започнала и нашата млада учителка — госпожа Уилямс, ни беше попитала за бащите ни. Бащите живееха в Сиатъл или Панорама Сити, или Сан Салвадор, двама дори бяха мъртви. Работеха като адвокати, барабанисти или монтираха автомобилни стъкла.

— Къде е моят баща? — попитах майка ми.

Тя нервно смени скоростта и аз политнах напред, така че предпазният колан се връза в гърдите ми.

— Ти нямаш баща — каза тя.

— Всички имат бащи — възразих аз.

— Бащите са излишни. Ти си късметлийка, повярвай ми. Аз имах баща, така че знам. Просто забрави за това.

Тя включи радиото и колата се изпълни с кънтящ рок енд рол.

Почувствах се така, сякаш съм сляпа, а тя ми е казала, че зрението не е необходимо, че е все едно дали виждаш или не. Започнах да наблюдавам бащите — в магазините, на игралните площадки, на люлките как люлеят дъщерите си. Те сякаш знаеха какво правят и това ми харесваше. Приличаха на пристан, здраво закрепен за света, на който можеш да се чувстваш в безопасност, а не да се носиш в безтегловност като нас. Макар да бях вече прекалено голяма за люлките, горещо се молах Бари Колкър да е мъжът, който ще ме залюлее.

Прошепнатите думи, докато се любеха, бяха моята приспивна песен, кутийката за съкровени надежди. В нея прибирах лепеното бельо, летния лагер, новите обувки, Коледа. Грижливо скътвах вечерите около масата, собствената стая, едно колело, родителските срещи. Година като предната и следващата като тази, една след друга — като мост, и хиляди други по-неуловими неща, които само момичетата без бащи познават.

Бари ни заведе на мача по случай четвърти юли на стадион „Доджърс“ и ни купи шапки „Доджърс“. Ядохме хотдог, а те пиха бира

от картонени чаши и той ѝ обясняваше правилата на бейзбола, сякаш говореше за някаква философия, за ключа към американския характер. Бари хвърли пари към продавача на фъстъци и улови пакетчето, което човекът му подхвърли на свой ред. Пускахме обелките от фъстъците направо на земята. Не приличахме на себе си в тези сини шапки с козирки. Изглеждахме като семейство. Преструвах се, че сме просто мама, татко и хлапето. Включихме се във „вълната“, после те се целуваха през цялата седма част от мача, а аз бях завряла нос във фъстъците. Фойерверките включиха автомобилните аларми по целия паркинг.

През друг един уикенд той ни заведе до Каталина. На ферибота ме повали ужасен пристъп на морска болест и Бари притискаше студена кърпичка до челото ми, освен това ми купи ментови бонбони за смукане. Обичах кафявите му очи, разтревожения му вид, сякаш никога преди това не бе виждал дете да повръща. Когато пристигнахме, аз се стараех да не им се пречкам много с надеждата, че той ще ѝ направи предложение, докато се разхождаха покрай яхтите и похапваха скариди от хартиена фунийка.

Но после нещо се случи. Помня само, че ветровете бяха започнали. Потракваха като скелети в листата на палмите. Онази вечер Бари беше казал, че ще дойде в девет, но стана единайсет, а него още го нямаше. За да успокои нервите си, майка ми пусна записа с изпълнения на перуанска флейта, после ирландските арфи, българските певици, но нищо не помагаше. Успокояващите звънки тонове не подхождаха на настроението ѝ. Движенията ѝ бяха тревожни и някак незавършени.

— Хайде да поплуваме — предложих аз.

— Не мога — каза тя. — Може да се обади.

Накрая тя ядно извади касетата и я смени с една от тези на Бари — джазови изпълнения на романтичния Чет Бейкър, музика, която преди мразеше.

— Музика за коктейли в хотелски фоайета. Кара хората да ронят сълзи в бирата си — казваше тя. — Само дето аз нямам бира.

Той напусна града, командирован от различни списания. Отмени срещите им. Майка ми не можеше да спи, скачаше при всяко позвъняване на телефона. Изражението ѝ, когато не беше Бари, ме съсипваше. В гласа ѝ се промъкна тон, който никога преди не бях чувала — назъбен като острието на трион.

Не разбирах, как е възможно това — как можеше да ни води на фойерверки и в Каталина, как можеше да държи онази студена кърпа на челото ми и да казва, че ще ни заведе в Бали, а после да забрави адреса ни!

Една вечер спряхме пред къщата му, без да се обадим предварително.

— Ще побеснее — казах аз.

— Просто минавахме наблизко. Помислих, че може да се отбием — каза тя.

Можех да я спра толкова, колкото можех да попреча и на слънцето да изгрее през мазния смог на августовска сутрин, но поне не исках да присъствам. Останах да чакам в колата. Тя почука на вратата и той ѝ отвори, облечен в крепонен халат на райета. Нямахше нужда да я чувам, за да знам какво казва. Беше облякла синята си рокля от газ, горещият вятър си играеше с полите ѝ, а слънцето зад гърба ѝ правеше материята прозрачна. Той стоеше на прага на вратата, запречваше я, а тя — свела глава встрани — се приближаваше, докосвайки косата си. Почувствах невидим обръч да стяга все повече и повече мозъка ми. Накрая те изчезнаха в къщата.

Пуснах радиото — класическа музика. Не бих понесла нищо, което съдържа думи. Представях си как собствените ми леденосини очи гледат към някакъв мъж и му казват да си върви, казват му, че съм заета.

— Не си мой тип — изрекох хладно към огледалото за обратно виждане.

След половин час тя отново се появи, добра се залитайки до колата, спъна се в една пръскачка, сякаш беше сляпа. Влезе, седна зад волана и се заклати напред-назад. Устата ѝ зееше в нещо като квадрат, но от нея не излизаше нито звук. Майка ми плачеше. Това наистина беше невероятно.

— Има среща — едва прошепна тя най-после, сякаш някой я стискаше с две ръце за гърлото. — Прави любов с мен, а после ми каза

да си тръгвам. Защото имал среща!

Знаех си, че не биваше да идваме. Сега ми се искаше тя никога да не бе нарушавала, което и да било от правилата си. Разбрах защо толкова стриктно се придържаше към тях. Нарушиш ли първото, останалите се пречупват едно по едно като фойерверки, избухващи в лицето ти на някой паркинг в деня на националния празник.

Страхувах се да я оставя да шофира в това състояние — с полудели, невиждащи очи. Щеше да ни убие преди да сме изминали и три пресечки. Но тя не включи двигателя. Седеше си там и се взираше през предното стъкло, клатеше се напред-назад, обвила ръце около кръста си.

Няколко минути по-късно на алеята пред къщата спря спортна кола — нов модел със спуснат гюрук, и русо момиче зад волана. Момичето беше много младо и носеше къса пола. Пресегна се да вземе чантичката си от задната седалка.

— Не е хубава като теб — казах аз.

— Но е обикновено момиче — горчиво прошепна майка ми.

Кит се облегна на плота в предпечатния отдел, ярко начервените й устни се изкривиха в кървава вълча усмивка.

— Видях Бари Колкър при Върджинс — каза тя. — С някаква дребна руса флърца. Е, нали знаеш какво казват. Лесно дошло, лесно отишло.

По обед майка ми ми каза да си взема от предпечатния отдел всичко, каквото си харесам. Нямах да се връщам повече.

3.

— Би трябвало да си обръсна главата — каза тя. — Да намажа лицето си с пепел.

Очите ѝ бяха странни, обградени от тъмни кръгове като синини от удар с юмрук, косата ѝ висеше мазна и безжизнена. Лежеше на леглото или се взираше в образа си в огледалото.

— Как може да лея сълзи за мъж, на когото изобщо не трябваше да позволявам да ме докосва?

Тя не се върна на работа. Не излизаше от затъмнения апартамент, освен за да слезе до басейна, където с часове седеше и наблюдаваше отраженията върху синята водна повърхност или безшумно плуваше под вода като риба в аквариум. Стана време да се връщам в училище, но не можех да я оставя сама — не и в това състояние. Можеше и да не я заваря, когато се приберях. Затова стояхме затворени, изядохме всичката консервирана храна в апартамента, после минахме на ориз и овесени ядки.

— Какво да правя? — попитах Майкъл, докато той ме хранеше със сирене и сардини на очуканата си масичка за кафе. По телевизията вървяха новини с картина от пожарите, които бушуваха на Анджелис Крест.

Майкъл поклати глава — към мен, после към веригата от пожарникари, изкачващи се по хълма.

— Миличка, така става, като се влюби човек. Просто си свидетел на природно бедствие.

Заклех се никога да не се влюбвам. Надявах се Бари да умре от бавна и мъчителна смърт заради онова, което причиняваше на майка ми.

Червена луна изгря над центъра на града, червена от пламъците, които се издигаха на север и в Малибу. Беше сезонът на пожарите и

ние бяхме хванати в сърцето на горящия пейзаж. Пепел плуваше в басейна. Седяхме на покрива под поривите на изгорения вятър.

— Това опърпано сърце — каза тя и придърпа кимоното си. — Би трябвало да го изтръгна и да го използвам за естествен тор.

Искаше ми се да я докосна, но тя се бе скрила в кабинката на доброволната си изолация, като при конкурсите за мис Америка. Не можеше да ме чуе през стъклото.

Сви се на две, притиснала ръце към гърдите си, докато в дробовете ѝ не остана въздух.

— Притискам го в тялото си — каза тя. — Както земята притиска буца праисторически лайна в горещината и убийствената тежест дълбоко под повърхността. Мразя го. Мразя го. Мразя го — последните думи тя прошепна с ожесточение. — Един скъпоценен камък се оформя в тялото ми. Не, не е сърцето ми. Този е по-твърд, студен и жесток. Увивам тялото си около този нов скъпоценен камък, приютявам го в себе си.

На следващата сутрин тя стана и взе душ, изми косата си, отиде на пазар и аз си помислих, че нещата ще се оправят. Обади се на Марлийн и попита, дали може да се върне на работа. Да, седмицата била тежка и отчаяно се нуждаели от нея. Остави ме пред училището — гимназията „Льо Конт“, където трябваше да започна осми клас. Сякаш нищо не се беше случило. И аз реших, че всичко е свършило.

Не беше. Тя започна да следва Бари по петите, както той беше правил в началото. Ходеше навсякъде, където можеше да го срещне, търсеше го, така че присъствието му да подклажда омразата ѝ.

— Омразата ми дава сили — казваше тя.

Заведе Марлийн на обяд в неговия любим ресторант, където го завариха да се храни на бара, и му се усмихна. Той се престори, че не я е забелязал, но непрекъснато поглаждаше брадичката си.

— Търси младежките пъпки, които вече не са там — ми каза тя същата вечер. — Силата на погледа ми заплашваше да ги призове обратно към живот.

Изглеждаше толкова щастлива и аз не знаех кое е по-лошо — това сега или онова преди, когато искаше да си обръсне главата.

Пазарувахме на неговия пазар, като се отклонявахме с километри от пътя си, за да го засечем пред сергиите с пъпеши. Ходехме на промоциите на книги, написани от негови приятели.

Една нощ тя се прибра след три. На другия ден бях на училище, но не си бях легнала и зяпах по кабелната телевизия филм със Стюарт Грейнджър в ролята на бял ловец. Майкъл спеше като заклан на дивана. Горещите ветрове изпробваха прозорците като крадци, които търсят откъде да се вмъкнат. Най-накрая се прибрах и заспах на майчиното си легло, сънувайки как нося провизии на главата си през джунглата, а белият ловец не се вижда никъде.

Тя седна на ръба на леглото и си свали обувките.

— Открих го. На парти у Грейси Калахър. Пътищата ни се пресякоха край трамплина за скокове — тя легна до мен, шепнейки в ухото ми. — Дватамата с една топчеста червенокоска с прозрачна блуза си гукаха като птиченца. Той стана и ме сграбчи за ръката — тя запретна ръкава си и ми показа следите от пръстите му, ядни и червени. — „Ти да не ме следиш?“ — просъска той. Като нищо можех да му прережа гърлото. „Не е нужно да те следя“ — отговорих му аз. „Мога да чета мислите ти. Знам всеки твой ход. Познавам бъдещето ти, Бари, и то никак не е розово.“ „Изчезвай“ — каза той. Аз се усмихнах. „Знам, че така ти се иска.“ Видях как лицето му почервения, въпреки че беше тъмно. „Нищо няма да постигнеш“ — каза той. „Предупреждавам те, Ингрид, нищо няма да постигнеш.“ — Майка ми се засмя, ръцете ѝ се сключиха на тила. — Той не разбира. Колелото вече се е завъртяло.

Съботен следобед, горещ и вмирисан на огън, опърлено небе. По това време на годината не можеш да отидеш дори на плажа заради токсичния червен прилив — време, когато градът пада на колене като древния Содом и се моли за опрощение. Седяхме в колата в края на пресечката, където живееше Бари, под един рожков. Прилошаваше ми от начина, по който тя гледаше къщата му, от спокойствието, в което

нямаше нищо нормално — приличаше на търпелив ястреб, кацнал върху поразено от мълния дърво. Но нямаше никакъв смисъл да я увещавам да се приберем. С нея вече не говорехме на един език. Разпуках под носа си една шушулка от рожкова, вдъхнах мускусния аромат и си представих, че чакам баща си — водопроводчик, който проверява някакви тръби в тази малка кокетна къща с морава, изпъстрена с лютичета, която приличаше на витраж с вградени лампички.

После Бари излезе, облечен с бермуди, тениска, на която пишеше „Местно движение“, малки снобски очилца в стил „Джон Ленън“, и коса, вързана на опашка. Качи се в стария зелен ягуар и отпраши нанякъде.

— Хайде — каза майка ми.

Сложи си бели памучни ръкавици — като онези, които използваше редакторът, отговарящ за снимковия материал, когато подбираше фотографии, и подхвърли един чифт и към мен. Не исках да ходя с нея, но не исках и да оставам сама в колата, така че отидох.

Тръгнахме по алеята към къщата му, сякаш живеехме там. Майка ми бръкна в малката декоративна къщичка, която той държеше на верандата, и извади един ключ. Когато влязохме, за пореден път си помислих колко тъжно бе случилото се, колко окончателно. Имаше време, когато се надявах, че един ден може дори да живея тук, сред големите китайски марионетки, възглавничките от ръчно боядисан памучен плат и хвърчилата във форма на дракони, които висяха от тавана. Статуетките на Шива и Парвати във вечната им прегръдка не ме бяха смущавали преди, когато си мислех, че и те с майка ми можеха да бъдат като божествата, че прегръдката им ще трае вечно и ще роди една нова вселена. Сега обаче ги мразех.

Майка ми включи миниатюрния му компютър върху голямото резбовано бюро и натисна няколко клавиша. Машината забръмча и всички неща на екрана изчезнаха. Тя го направи отново и отново. Разбрах защо го прави. В онзи момент осъзнах защо хората шарят с неприлични рисунки и надписи стените на кокетните малки къщи, издраскват с ключ боята на новите коли и бият добре гледаните деца. Беше съвсем естествено да искаш да разрушиш нещо, което никога няма да имаш. Тя извади от чантичката си един магнит във формата на конска подкова и го прокара по дискетите му.

— Почти ми е жал за него — каза тя, докато изключваше компютъра. — Но не съвсем.

Извади инструмента, с който работеше в предпечатния отдел, и избра от гардероба една риза — любимата му кафява риза.

— Колко подходящ цвят си е харесал само — на изпразнения.

Разстла я на леглото и я нарязва на ивици. После втъкна бял олеандър в един от илиците.

Някой блъскаше по вратата ни. Тя вдигна очи от новото стихотворение, което пишеше. Сега пишеше през цялото време.

— Мислиш ли, че е имало нещо ценно на оня харддиск? Може би сборник есета, които е трябвало да предаде на издателя тази есен?

Плашеше ме мисълта за гнева му. Спомних си за следите по ръцете на майка ми. Той не беше грубиян, но всяко търпение си има граници. Вратата сякаш подскачаше на пантите си. Ако влезеше вътре, щеше да я убие.

Но майка ми не изглеждаше разтревожена. Всъщност, колкото по-силно блъскаше той, толкова по-щастлива изглеждаше тя, бузите ѝ розовееха, а очите ѝ блестяха. Беше го върнала при себе си. Извади съгваемия нож от моливника си, разгъна го и го долепи до бедрото си. Чувахме го как вика и крещи, кадифеният му глас бе изтънял до фалцет.

— Ще те убия, Ингрид, Господ ми е свидетел!

Тропането спря. Майка ми бе наострила уши, ножът кротуваше, притиснат до бялата коприна на халата ѝ. Внезапно той се появи от другата страна — тропаше по прозорците, така че го виждахме, лицето му бе разкривено от гняв, огромно и ужасяващо сред олеандрите. Свих се до стената, но майка ми остана в средата на стаята, грейнала като полски пожар.

— Ще те убия! — крещеше той.

— Толкова е безпомощен в гнева си — каза ми тя. — Импотентен, би казал човек.

Той счупи едно от стъклата. Личеше си, че не такава е била целта му, защото се поколеба, а после, във внезапен пристъп на смелост, пхна ръка през дупката в прозореца и заопипва, търсейки дръжката. Тя прекоси стаята по-бързо, отколкото мислех, че е възможно, вдигна

ръка и го наръга под китката. Ножът, намерил целта си, за момент затрептя в плътта му. Наложил й се да го издърпа и ръката се стрелна назад през дупката в прозореца.

— Проклетата кучка! — пищеше той.

Искаше ми се да се скрия, да запуша ушите си, но не можех да спра да гледам. Така свършваха любовта и страстта. В съседната сграда започнаха да палят лампите.

— Съседите ми викат полицията — каза тя през счупения прозорец. — Така че по-добре си върви.

Той се отдалечи залитайки и след малко го чухме да рита входната врата.

— Шибана курва. Няма да ти се размине. На мен такива не ми минават.

Тогава тя със замах отвори входната врата и застана на прага — в бялото си кимоно, с неговата кръв върху ножа й.

— Ти пък не знаеш на какво съм способна! — тихо каза тя.

След тази нощ тя не можа да го открие повече — нито във „Върджинс“ и „Барнис“, нито на партитата или в клубовете. Беше сменил ключалките. Наложил се да използваме метална линейка, за да отворим един от прозорците. Този път тя сложи олеандрова клонка в мякото му, още една в соса от стриди, в саламуреното му сирене. Забоде една в пастата му за зъби. Подреди бели олеандри във ваза от ръчно обработено стъкло върху масичката за кафе, разпръсна цветчета по леглото му.

Бях раздвоена. Той заслужаваше наказание, но сега тя бе преминала някаква невидима граница. Това вече не беше отмъщение. Беше си отмъстила, беше спечелила, но по нищо не личеше, че го разбира. Носеше се извън границите на разума, където следващата спирка беше на светлинни години, изпълнени единствено с мрак. С каква любов подреждаше тъмните листа, белите цветове!

Вкъщи дойде офицер от полицията. Инспектор Рамирес, както се представи офицерът, я уведоми, че Бари я обвинява във влизане с взлом и опит да го отрови. Тя остана напълно спокойна.

— Бари ми е страшно ядосан — каза тя, застанала със скръстени ръце на прага. — Преди няколко седмици прекъснах връзката ни и той просто не може да се примири. Вманиачил се е. Дори се опита да нахлуе в апартамента ми. Това е дъщеря ми Астрид, тя може да ви каже какво се случи.

Аз свих рамене. Това не ми харесваше. Тя отиваше твърде далеч.

Майка ми продължи в същия дух, без да пропусне и запетая.

— Съседите дори повикаха полицията през онази нощ. Сигурно е отбелязано някъде при вас. А сега ме обвинява, че съм влязла с взлом в къщата му? Горкият човечец. Е, той не е особено привлекателен, сигурно му е много трудно.

Омразата ѝ неудържимо проблясваше. Можех да го видя — скъпоценният камък — беше сапфир, беше студените езера на Норвегия. О, инспектор Рамирес, казваха очите ѝ, вие сте хубав мъж. Как бихте могли да разберете човек, отчаян като Бари Колкър?

Как се смя тя, след като той си тръгна!

Следващия път, когато видяхме Бари, беше на битпазара „Роуз Боул“, където той обичаше да избира грозни майтапчийски подаръци за приятелите си. Майка ми носеше шапка, под която лицето ѝ беше изпъстрено със слънчеви зайчета. Той я видя и бързо ѝ обърна гръб, пребледнял от страх, но после явно премисли, защото се обърна към нас и ни се усмихна.

— Промяна в тактиката — прошепна тя. — Ето го, идва.

Той се приближи, в ръцете си носеше един Оскар от папиемаше.

— Поздравления за представлението ти пред Рамирес — каза той и ѝ го връчи. — Най-добра актриса за годината.

— Не знам какво имаш предвид — каза майка ми. Държеше ме за ръка и ме стискаше прекалено силно, но лицето ѝ беше спокойно и увенчано с усмивка.

— Да бе — каза той и пхна Оскара под мишницата си. — Но не затова се спрях. Реших, че можем да заровим томаховката. Виж, признавам, че прекалих, като повиках ченгетата. Знам, че постъпих като задник, но ти се опита да унищожиш по-голямата част от едногодишната ми работа. Разбира се, агентът ми имаше копие от черновите, слава богу, но въпреки това... Защо просто не сложим точка?

Майка ми се усмихна и премести тежестта си върху другия крак. Чакаше го да направи нещо, да каже нещо.

— Не че не те уважавам като човек — каза той. — И като творец. Всички знаят, че си голяма поетеса. Дори казах по някоя добра дума за теб в списанията. Не можем ли да преминем към следващата фаза и да бъдем приятели?

Тя прехапа устни, сякаш сериозно обмисляше думите му, но през цялото време притискаше с нокът дланта ми, докато не си помислих, че ще я пробие. Накрая изрече с ниския си богат глас:

— Разбира се, че можем. Ами да, защо не.

Стиснаха си ръцете по този повод. Той изглеждаше малко подозрителен, но все пак облекчен, когато се върна към покупките си. А аз си помислих, че той все така не знае нищо за нея.

Същата нощ отидохме в апартамента му. Тя погали с пръсти новата му подсилена врата, сякаш докосваше кожено палто.

— Усещаш ли вкуса на страха му? Има вкус на шампанско. Студен, резлив и без никаква сладост.

Натисна звънеца. Той отвори вътрешната врата и се втренчи в нас през предпазната решетка. Усмихна се неуверено. Вятърът си играеше с коприната на роклята ѝ, с косата ѝ, бледа като луна. Тя вдигна бутилката с бял ризлинг, която беше купила.

— Да се почерпим за приятелството и така нататък.

— Ингрид, не мога да те пусна — каза той.

Тя се усмихна и прокара пръст по решетката, сякаш флиртуваше.

— И това ако е отношение към приятел!

Късно през нощта плувахме в горещото зеленикавосиньо на басейна, под бученето на палмите и мъждивите светлинни на прясно излъсканото небе. Майка ми се носеше по гръб и тихо си тананикаше.

— Господи, колко е приятно — тя леко запляска с пръсти, докато тялото ѝ не се понесе в кръг. — Не е ли странно, че се наслаждавам на омразата много повече, отколкото някога съм се наслаждавала на любовта? Любовта е неуравновесена. Уморителна. Поставя изисквания. Любовта те използва. Променя те — очите ѝ бяха

затворени. Водни мъниста украсяваха лицето ѝ, а косата ѝ се полюшваше под главата като пипалата на медуза. — А виж, омразата... Тя е нещо, което можеш да използваш. Да извайваш. Да настройваш. Тя е твърда или мека според нуждите ти. Любовта те унижава, а омразата те подкрепя. Действа ти успокояващо. Сега се чувствам несравнимо по-добре.

— Радвам се — казах аз. Радвах се, че се чувства щастлива, но не ми харесваше начинът, по който изглеждаше щастието ѝ. Нямах му доверие, сигурна бях, че рано ли късно ще се спуска като сапунен мехур, от който ще излетят ужасни неща.

Отидохме с колата до Тихуана. Не спряхме да си купим цветя от крепирана хартия, обици или портмонета. Тя постоянно поглеждаше към къс хартия в ръката си, докато се мотаехме из страничните улички, покрай товарните магаренца, боядисани като зебри, и дребничките индианки, които просека заедно с децата си. Раздадох им монетите си до последния цент и си напълних устата със старите дъвки, които ми подариха. Тя не забеляза. После откри каквото търсеше — една аптека, точно като тези в Лос Анджелис — ярко осветена, аптекарят беше в бяла престилка.

— Por favor, tiene usted DMSO?^[1] — попита тя.

— Страдате от артрит? — попита той на приличен английски.

— Да — каза тя. — Страдам наистина. Един мой приятел ми каза, че имате.

— Какво количество бихте искали?

Той извади три бутилки, едната — с размера на шишенце за ванилия, втората — като от лакочистител, а най-голямата беше с размерите на бутилка за оцет. Тя избра голямата.

— Колко?

— Осемдесет долара, мис.

— Осемдесет — майка ми се поколеба. Осемдесет долара бяха парите ни за храна за две седмици, с осемдесет долара можеше да зареди с газ колата за два месеца. Какво можеше да си струва осемдесетте долара и идването чак до Тихуана, за да го купим?

— Хайде да си вървим — казах аз. — Да се качим в колата и просто да се повозим малко. Да отидем до Ла Пас.

Тя ме погледна. Бях я изненадала, така че продължих да говоря с мисълта, че може би ще успее да върна и двете ни на позната

територия.

— Може да вземем първия ферибот утре сутринта. Защо да не го направим? Да отидем с колата до Джалиско. Сан Мигел де Аленде. Въобще няма да се връщаме. Може да закрием сметките си, да прехвърлим парите си в Американ Експрес и просто да изчезнем.

Колко лесно би могло да стане! Тя познаваше всички бензиностанции оттук до Панама, евтините гранд хотели с високи тавани и резбовани дървени табели на леглата, на една пряка от главните улици. След три дни можехме да сме на три хиляди мили от тази бутилка, пълна с беди.

— Винаги ти е харесвало там. Въобще не ти се връщаше в Щатите.

За секунда задържах вниманието ѝ. Знаех, че си спомня годините, които бяхме прекарвали там, любовниците си, цвета на морето. Но заклинанието не беше достатъчно силно, не умеех да омагьосвам думите като нея, умеех, но не достатъчно и образът избледня, заменен от този на натрапчивата ѝ идея: Бари и блондинката, Бари и червенокосата, Бари в халат от крепон.

— Твърде късно е — каза тя.

Извади портфейла си и отброи четири двайсетачки на щанда.

Нощем започна да готви някакви неща в кухнята — неща, прекалено странни, за да се споменават. Киснеше във вряла вода олеандър и корените на растение с бели, подобни на фунийки цветове, които лъцяха като лица. Киснеше и някакво растение, което береше на лунна светлина покрай оградата на съседите — с малки цветчета във формата на сърца. После оставяше водата да ври, докато почти напълно се изпари и цялата кухня замирисваше на гниеци растения. Изхвърляше килограми от мократа, зелена като спанак растителна маса в чуждите кофи за смет. Вече не разговаряше с мен. Седеше на покрива и говореше с луната.

— Какво е ДМСО? — попитах Майкъл една вечер, когато тя беше излязла. Той пиеше скоп, истински „Джони Уокър“ — поливаше ролята, която беше получил в постановката на „Макбет“ в Музикалния

център, макар че не изричаше името на пиесата, за да не урочаса късмета си. При всичките му вещици и така нататък. Наричахме я „Шотландската пиеса“. Майкъл не искаше да поема никакви рискове — от година не беше работил друго, освен да озвучава книги на аудиозапис.

— Хората го използват при артрит — каза той.

Разлиствах един брой на „Варайъти“ и се постарях въпросът ми да прозвучи сякаш между другото.

— Опасно ли е?

— Напълно безвредно — каза той. Вдигна чашата си, разгледа кехлибарената течност, после бавно отпи, доволно притворил очи.

Не бях очаквала добри новини.

— Тогава за какво служи?

— Помага на лекарството да се абсорбира през кожата ти. Така действат никотиновите лепенки, както и тези против морска болест. Залепваш ги и ДМСО-то позволява на лекарството да проникне през кожата ти и да се влее в кръвообращението. Голяма работа е. Помня как се притеснявах, че хипитата ще го смесят с ЛСД и ще намажат дръжките по вратите на обществените сгради — той се засмя по посока на пиетието си. — Сякаш някой би хабил наркотика си заради десетина непосветени.

Потърсих бутилката с ДМСО. Не можах да я открия никъде. Погледнах под мивката и в банята, в чекмеджетата — в нашия апартамент просто нямаше много места, където да скриеш нещо, пък и криенето не беше в стила на майка ми. Останах да я чакам. Върна се късно с един красив млад мъж, чиито тъмни къдрици стигаха до средата на гърба му. Тя ми подаде ръката му.

— Това е Исус — каза тя. — Той е поет. Моята дъщеря Астрид.

— Здравсти — казах аз. — Мамо, може ли да поговорим за малко?

— Би трябвало да си в леглото — каза тя. — Ей сега се връщам.

Тя се усмихна на Исус, пусна ръката му и ме изведе на верандата. Отново изглеждаше красива, без сенки под очите, косата ѝ падаше гладка като вода.

Легнах в леглото си и тя ме зави с един чаршаф, после ме погали по лицето.

— Мамо, какво стана с онова нещо, което купихме в Мексико?

Тя продължи да се усмихва, но очите ѝ ми казаха всичко.

— Не го прави — казах аз.

Тя ме целуна и погали косата ми с хладната си ръка, винаги хладна въпреки жегата, въпреки вятъра и пожарите, а после си отиде.

На следващия ден набрах телефона на Бари.

— Тунел на любовта — отговори ми някакво пияно момиче и се изкиска. Чух кадифения глас на Бари някъде отстрани. После и в слушалката:

— Ало?

Канех се да го предупредя, но сега единственото, за което можех да мисля, бе лицето на майка ми, когато излезе от къщата му през онзи ден. Как се клатеше напред-назад, квадрата, в който се бе превърнала устата ѝ. Пък и какво ли можех да му кажа — не докосвай нищо, не яж нищо, внимавай? И без това вече я подозираше. Ако му кажех, щяха да я арестуват, щях да я загубя, а аз не бих наранила майка си, особено пък заради Бари Колкър и неговите чукащи се индийски божества. Той си го заслужаваше. Беше си го изпросил.

— Ало — повтори той, а тя каза нещо и се изсмя глуповато. — Е, да ти го начукам и на теб — завърши той и затвори.

Повече не се обади.

Седяхме на покрива и гледахме луната — червена и огромна в пепелявия въздух, надвиснал над един град, проснат като дъска за спиритически сеанс, обграден от гръцки хор от сирени, а ниският, побъркан глас на майка ми нашепваше:

— Не могат да ни пипнат. Ние сме викингите. Влизаме в битка без брони, заради кръвта и опиянението на боя.

Тя се наведе и целуна главата ми, която миришеше на метал и пушек. Горещият вятър духаше и духаше, и не искаше да спре.

---

[1] Извинете, имате ли ДМСО? — Б.р. ↑

4.

После дойде време, което ми е трудно да опиша — една година в подземията. Птица, уловена в клоака, подземна птица — крилете се удрят в тавана на някакво тъмно и влажно място, тунел, докато градът трополи над главата ѝ. Името ѝ беше Изгубена. Името ѝ беше Ничия дъщеря.

В сънищата ми моята майка ходеше по улиците на някакъв град сред тухли и боклук — град, преживял война — и беше сляпа; с очи — празни и бели като камъчета. Навсякъде около нея се издигаха високи жилищни блокове, с триъгълници над прозорците, с опадала мазилка и догарящи пожари. Прозорците бяха слепи, очите ѝ бяха слепи и все пак тя вървеше към мен, неизбежна и безумна, а лицето ѝ бе разтопено и ужасяващо податливо. С вдлъбнатини над скулите, точно под очите, сякаш някой бе притиснал палците си в мека глина.

Тежки бяха онези дни — ниското сиво небе беше толкова тежко, крилете ми бяха толкова тежки, толкова тежък беше уплашеният ми полет под земята. Толкова много лица, толкова много усти, които искаха от мен да кажа, уморяваха ме и аз заспивах, докато те говореха. „Просто ни кажи какво се случи.“ Какво можех да им кажа? Отворих уста и от устата ми падна камък. Бедните ѝ бели очни ябълки. Точно където се надявах да намеря милост. Сънувах бяло мляко на улицата, бяло мляко и стъкло. Мляко в канавката, мляко като сълзи. Притисках кимоното ѝ към лицето си, уханието ѝ на виолетки и пепел. По цял ден галех и стисках коприната.

На онова място под земята живееха много деца — бебета, тийнейджъри, и в стаите имаше ехо като в подлез. Музика като тракане на влак, спорове, плач, телевизия без край. Тежка миризма на готвено, после на урина, после на дезинфектант с боров аромат. Жената, която го управляваше, ме караше по няколко пъти на ден да ставам от леглото, да сядам на масата с другите пред чинии с боб, зеленчуци и месо. Аз послушно ставах, сяхах, ядах, после се връщах в какавидата

на леглото и съня, а найлоновите чаршафи шумоляха под мен. През по-голямата част от нощите се събуждах, подгизнала до подмишниците.

Момичето в другото легло получаваше припадъци. Племенницата ми каза:

— В децата като вас има повече пари.

Рози се точеха на кафеникави склонове надолу по стените на стаята. Броях розите. Диагонални редици от четиридесет, деветдесет и две хоризонтално. Над скрина — Исус, Дж. Ф. К. и Мартин Лутър Кинг — Младши, всичките в профил, погледнали наляво, като състезателни коне зад стартовата порта, Исус в края. Управителката на дома — госпожа Кембъл, слаба, подобна на стафида жена, обираше праха с една жълта тениска. Конете в редица, напрегнати зад бариерата. Нейният беше номер седем — Гордостта на Медея. В онзи ден ни беше заложен таен капан и ние всички паднахме в него. Прокарвах колана на кимоното ѝ по устните си отново и отново — по цял ден, за да усетя вкуса на изгубеното.

Денят на арестуването ѝ се явяваше в сънищата ми — те бяха като тунели, които упорито се връщат към едно и също място. Чуването на вратата — беше много рано, още по тъмно; още едно почукване, после гласове, думкане. Изтичах в стаята ѝ, когато ченгетата — униформени и цивилни, нахлуха в апартамента. Домоуправителят стоеше на прага с шапка за душ на главата. Издърпаха майка ми от леглото, гласовете им лаеха като на разсърдени кучета. Тя им крещеше на немски, наричаше ги фашисти, черни ризи. „Schutzstaffel. Durch Ihre Verordnung, mein Furher.“^[1] Голото ѝ тяло, разлюлените ѝ нежни гърди, стомахът ѝ — на червени ивици от чаршафите. Това беше невъзможно, подправена снимка. Някой беше изрязал полицаите и ги бе залепил върху апартамента ни. Те не сваляха очи от нея, сякаш бе порнографско списание. Бялото ѝ тяло като лунна светлина.

— Астрид, не могат да ме задържат — каза тя. — Не се тревожи, ще се върна след час.

Каза тя.

Седях на дивана на Майкъл, спях и чаках, както чакат кучетата — през целия ден, после и на следващия. Мина седмица, но тя не се

прибра у дома. Каза, че ще се върне, но така и не го направи.

Когато дойдоха за мен, дадоха ми петнайсет минути да реша какво да взема от апартамента. Никога не сме имали много вещи. Взех четири книги, кутия с документи, бялото кимоно, нейните карти таро и сгъваемия ѝ нож.

— Съжалявам — каза Майкъл. — Щях да се грижа за теб, ако можех. Но знаеш как е.

Как е. Какво е земята да се отвори под краката ти и да те погълне цялата, да се затвори над теб, сякаш никога не те е имало. Като Персефона, отвлечена от божеството. Земята се отворила, той излязъл оттам и я грабнал на черната си колесница. После се гмурнали под земята, в тъмното, земята се затворила над главата ѝ и нея вече я нямало, сякаш никога не е била.

И така, аз заживях под земята, в къщата на съня, в къщата на найлоновите чаршафи, на плаещите бебета и редиците кафяви рози — четиридесет надолу, деветдесет и две настрани. Три хиляди седемстотин и осемдесет кафяви рози.

Веднъж ме заведоха да я видя зад едно стъкло. Беше облечена в оранжев работен комбинезон като автомобилен механик и не изглеждаше добре. Очите ѝ бяха съвсем помътнели. Казах ѝ, че я обичам, но тя не ме позна. Виждах я там в сънищата си, отново и отново, виждах слепите ѝ очи.

Беше годината на устите, които се отваряха и затваряха, задаваха ми едни и същи въпроси, казваха все същите неща. „Просто ни кажи какво се случи. Кажи ни онова, което искаме да разберем.“ Искях да ѝ помогна, но не знаех как. Не можех да намеря думи, няхах думи. В съдебната зала тя носеше бяла риза. Виждах тази риза, когато бях будна, виждах я и когато спях. Виждах я в тази риза на свидетелското място, очите ѝ — безизразни като на кукла. Виждах гърба ѝ в тази бяла риза да се отдалечава от мен. От трийсет и пет до доживотна, каза някой. Прибрах се, броих розите и заспах.

Когато бях будна, опитвах да си спомня нещата, на които ме бе учила. Ние сме вълшебниците. Ние провесваме боговете си по дърветата. Никога не позволявай на мъжете да остават през нощта. Не забравяй коя си. Но не можех да си спомня. Бях инвалидче с камъни в

устата, изгубено на бойното поле, с найлонови чаршафи на леглото. Бях отговорник по прането — помагах на племенницата да носи прането до пералнята. Гледах го как се върти. Обичах миризмата му, внушаваше ми сигурност. Спях, докато сънят не заприлича на събуждане, а събуждането — на сън. Понякога лежах на леглото си в стаята с розите и гледах как момичето на другото легло прави върху пепелявата си тъмна кожа татуировки с безопасна игла — бебешка безопасна игла с жълто пате. Цепваше кожата си на линейки и заврънкулки. Тя заздравяваше на фигурки от розова, подпухнала плът, която момичето отново цепваше. Отне ми известно време, но накрая разбрах. То искаше да си личи.

Сънувах, че майка ми ме преследва в изгорения град — сляпа, безмилостна. „Цялата истина и само истината“. Искях да излъжа, но думите ме изоставяха. Винаги тя говореше от името на двете ни. Тя беше богинята, която хвърля златните ябълки. Те щяха да спрат, за да ги вдигнат, и ние щяхме да избягаме. Но когато бръкнех в джоба си, там имаше само прах и изсъхнали листа. Нямах с какво да я защитя, с какво да покрия голото ѝ тяло. Бях я обрекла с мълчанието си, бях обрекла и двете ни.

Един ден заварих момичето от другото легло да рови в моето чекмедже на скрина. Разглеждаше някаква книга, разлистваше страниците. Книгата на майка ми. На моята стройна, гола майка, сама сред черните ризи. Тя докосваше с лапите си думите на майка ми.

— Не ми пипай нещата — викнах аз.

Момичето погледна стреснато към мен. Не знаеше, че мога да говоря. Живеехме в тази стая от месеци, а аз не бях произнесла и дума.

— Остави я! — креснах ѝ.

Тя се захили. Грабна една страница, смачка я и я откъсна, като не преставаше да ме гледа. Да види какво ще направя. Думите на майка ми, написани от фината ѝ ръка. Какво ще направя, какво ще направя? Хвана още една страница, откъсна я и я напъха в устата си — краищата се подаваха от покритата ѝ със струпей ухилена уста.

Хвърлих се към нея и я съборих на земята. Възседнах я с колене върху гърба ѝ, с тъмното острие на майчиния ми нож, опряно в гръбнака ѝ. Песен в кръвта. „Не забравяй коя си.“

Исках да я намушкам. Усещах върха на ножа в плътта ѝ, усещах как се плъзва по врата, усещах вдлъбнатината в основата на черепа ѝ — като кладенче. Тя лежеше съвсем неподвижно, чакаше какво следва. Погледнах ръката си — ръка, която знаеше как да държи ножа, как да го забие в гръбнака на едно ненормално момиче. Не беше моя. Не бях аз. Не бях.

— Изплюй я — прошепнах в ухото ѝ.

Тя изплю парчетата, устните ѝ трепереха като на кон.

— Не ми пипай нещата — казах аз.

Тя кимна.

Оставих я да се изправи.

Тя се върна в леглото си и започна да се бодее с безопасната. Прибрах ножа в джоба си и вдигнах намачканата страница, скъсаните парчета.

В кухнята племенницата и гаджето ѝ седяха на масата, пиеха „Колт 45“ и слушаха радио. Караха се.

— Никога няма да видиш тия пари, глупак такъв — каза тя.

Не ме забелязаха. Не забелязват никой от нас. Взех тиксото и се върнах в стаята си.

Залепих скъсаната страница, после залепих и двете в книгата. Беше първата ѝ книга — с индиговосини корици и сребърен лунен цвят^[2] в стил арт нуво отпред. Прокарах пръст по сребърните нишки, проточили се като дим, като следи от камшик. Беше сигнален екземпляр, с редакторски бележки от мек молив в полетата. „Пауза. Ред нагоре.“ Докосвах страниците, докосвани от нейните ръце, притисках устните си до тях, до меката плътна остаряла хартия, сега пожълтяла и крехка като изсъхнала кожа. Забих нос сред кориците и вдъхвах миризмата на всяко следващо нейно препрочитане — миризмата на цигари без филтър и на машина за еспreso, на плажове, на тамян и на думи, прошепнати в нощта. Чувах гласа ѝ да се издига от страниците. Кориците се извиваха навън като платна.

Снимката отзад. Майка ми — в къса рокля с дълги елегантни ръкави, с дълъг бретон, под който надничат очите. Като котка, която се визира изпод леглото. Това красиво момиче! Било е вселена, майка на тези думи, които звънтяха като камбанки, които се срутвяха като флейти от човешки кости. На снимката нищо от това не се беше случило. Тогава бях в безопасност — едно миниатюрно яйце като

върха на топлийка, сгушено в десния ѝ яйчник. Тогава не се разделяхме и за миг.

Когато отново започнах да говоря, ме изпратиха на училище. Името ми беше Бяло момиче. Бях албинос, изрод. Въобще нямах кожа. Бях прозрачна, можеше да се види как циркулира кръвта ми. Рисувах по време на всички часове. Рисувах картини върху компютърните карти, свързвайки точките в нови съзвездия.

---

[1] Schutzstaffel — Охранителен отряд (SS) на фашистка организация (в Германия). На вашите заповеди, командире! (нем.). — Б.р. ↑

[2] Moonflower — американско пълзящо растение със сърцевидни листа, с бели или пурпурни цветове, които се разтварят през нощта. — Б.р. ↑

5.

Служителите от Социални грижи се сменяха, но винаги бяха еднакви. Водеха ме в „Макдоналдс“, отваряха папките си, задаваха своите въпроси. „Макдоналдс“ ме плашеше. Имаше прекалено много деца, които крещяха, плачеха и се спускаха по пързалки, завършващи с вдлъбнати площадки, пълни с шарени балони. Нямах какво да кажа.

Този път беше мъж — бял, с брада, оформена като на вале пика. Ръцете му бяха квадратни — подобно на лопати, а на кутрето си носеше пръстен с монограм. Той ми намери постоянно място.

Когато напуснах дома на булевард Креншоу, никой не ми каза довиждане. Само момичето с татуировките стоеше на предната веранда и ме гледаше как се качвам в колата и заминавам. Лилавите съцветия на джакарандите се изливаха на гроздове сред редиците дървета, докато карахме по сивите и бели улици.

Сменихме три магистрали, докато пристигнем до новия ми дом. Излязохме на една улица, която се изкачваше нагоре като рампа. „Тухунга“ според надписите. Гледах как ниските къщи в селски стил стават по-големи, после — по-малки сред неподредените дворове. Тротоарите изчезнаха. По верандите изникваха като отровни гъби всевъзможни неща — перална машина, вехтории, бяла кокошка, коза.

Излязохме от града. Превалихме едно възвишение и старото корито на реката се проточи на миля пред нас; хлапета, яхнали мотопеди, прорязваха пътеки в полето, вдигайки бледи перести облачета прах. Противно на това, въздухът изглеждаше безжизнен, победен.

Спряхме в мръсния двор на една къща — всъщност каравана, но към нея бяха долепени толкова много паянтови постройки, че можеше да се нарече и къща. Пластмасова градинска въртележка стърчеше неподвижна в леха с мушкато. На широката веранда бяха провесени саксии с посърнали растения. Три момченца седяха и ни наблюдаваха. Едното държеше буркан с някакво животно в него. Най-голямото побутна очилата на носа си и извика през рамо към вратата с опъната

мрежа против насекоми. Жената, която излезе оттам, беше гърдеста и дългокрака, с широка усмивка, а зъбите ѝ — бели и малки, сякаш всичките се бяха скупчили отпред. Носът ѝ беше сплескан като на боксьор.

Казваше се Стар и в караваната ѝ беше тъмно. Почерпи ни кола, която изпихме направо от кутийките, докато социалният служител беше зает с обяснения. Когато говореше, Стар движеше цялото си тяло и отмяташе глава назад, за да се засмее. Малко златно кръстче проблясваше между гърдите ѝ и социалният служител не можеше да отмести очите си от това дълбоко, тайно място. Двамата дори не забелязаха, че излизам.

Тук липсваха съцветията на джакарандите — само олеандри и палми, големи крушовидни кактуси и странни плачещи дървета^[1]. Прахът, който покриваше всичко, имаше розово-бежовия цвят на пясъчника, но небето беше широко като ведро чело, с чистия оловносин блясък на оцветено стъкло. За първи път таванът не притискаше главата ми.

Най-голямото момче — онова, с очилата — се изправи.

— Ние ловим гущери, искаш ли и ти?

Хващаха гущерите в долината на старото речно корито с капани от кутии за обувки. Бяха търпеливи — тези толкова малки момчета, докато мълчаливи и неподвижни чакаха някой дребен зелен гушер да влезе в капана. Дръпваха жицата и кутията падаше. По-голямото момче подпъхваше парче картон под кутията и я обръщаше, а средното грабваше малката животинка и я пускаше в стъкления буркан.

— Какво правите с тях? — попитах аз.

Момчето с очилата ме погледна изненадано.

— Изследваме ги, разбира се.

Гушерът в буркана се надигна няколко пъти, после притихна. Извън естествената му среда можеше да се забележи колко е свършен — всяка малка люспа, редиците гравирани нокътчета. По силата на своето затворничество той беше специален. Планината се извисяваше тържествено над нас. Открих, че ако гледам към нея под точно определен ъгъл, усещам как могъщата ѝ снага се движи към мен, а конският босилек танцува зелената си полка в полите ѝ. Почувства се лек полъх. Изкреця птица. От гъсталака се надигна вълна от горещо ухание.

Слязох към реката, бродейки сред големите, затоплени от слънцето камъни. Допрях лице до един от тях и си представих, че ставам също толкова неподвижна и спокойна, безразлична към това къде ще ме отнесе реката при поредния порой. Внезапно до мен се появи най-голямото от момчетата.

— Внимавай с гърмящите змии. Те обичат да се пъхат между камъните.

Отдръпнах се назад.

— Западният диамантен гръб е най-голямата американска змия — каза то. — Но рядко хапе над глезена. Просто си отваряй очите къде стъпваш и не се качвай върху камъните, а ако се качваш, внимавай къде слагаш ръцете си. Направи така — момчето взе едно камъче и почука с него по близката скала, сякаш чукаше на врата. — Те ще се опитат да избягат от теб, ако е възможно. Гледай и за скорпиони. Изтръсквай обувките си преди да ги obuеш, особено навън.

Погледнах го внимателно — слабичко луничаво момче на около единайсет — и се питах, дали не иска да ме изплаши. Вероятно не, по-скоро изглеждаше решено да ми направи впечатление с познанията си. Продължих да вървя. Заглеждах се във фигурите, които образуваха камъните, в синьото на сенките им и мислех за усещането, че и те като планината са живи. Като хора, които се крият. Момчето вървеше след мен.

— Заек — каза то, сочейки в прахоляка пред краката ни.

Едва можех да различа неясните отпечатьци — две по-големи следи, последвани от по-малка, и после още една. Усмихна се, зъбите му бяха леко извити навътре, самото то леко приличаше на заек. Беше момче, което би трябвало да седи пред телевизора или в библиотеката, но можеше да чете следите в прахта така, както другите деца четяха комикси, както майка ми разчиташе картите таро. Искаше ми се да разчете съдбата ми по следите в прахта.

— Много неща виждаш — казах аз.

То се усмихна. Беше момче, което държеше да го забележат. Каза ми, че името му е Дейви и че е истински син на Стар. Тя имаше и дъщеря, Каролий. Другите двама — Оуен и Питър, били приемни като мен. Но дори и за собствените й деца се грижели приемни родители, докато Стар била в рехабилитационен център.

На колко деца се бе случвало това? Колко деца бяха като мен, носещи се като планктон в безкрайния океан. Помислих си колко слаба е връзката между майка и дете, между приятели, семейство — неща, които хората смятат за вечни. Всичко може да бъде загубено и то полесно, отколкото си мислим.

Продължихме да вървим. Дейви подръпна клонките на един храст с яркожълти цветове.

— Пало вера — от семейство грахови. — Бризът задуха в каньона и листата потрепнаха в зелено и сиво. — Пало верата е с по-мека дървесина от другите.

Тишината, усамотеността на планината, белите пеперуди. Зеленият аромат на дафиновото дърво, с което, както ме уведоми Дейви, местните индианци имали навика да подслаждат уикиупито си. Туфи гигантски райграс — все още зелен, но вече готов да лумне в пламъци. Два ястреба кръжаха в бездънното синьо небе и пронизително кряскаха.

Тази нощ щампи с каубои и мексикански разбойници, ласа и шпори украсяваха постелята ми — един спален чувал, в който лежах, без да затварям ципа заради жегата и наблюдавах Каролий — шестнайсетгодишно, високо като майка си начумерено момиче с нацупени устни — как закопчава блузката си.

— Мисли си, че ще ме върже тук — каза Каролий на отражението си. — Само че не е познала!

От другата страна на тънката преграда майката и приятелят ѝ хипар се любеха, таблата на леглото се блъскаше в преградата. Не беше като нощната магия, която обгръщаше майка ми и нейните млади мъже, шепнещи на фона на възвишена източна музика в ухаещия на тамян полумрак.

— Мили боже! — извика накрая тя.

Устните на Каролий се изкривиха в нещо, което съвсем не приличаше на усмивка, ботушът ѝ беше на леглото, докато тя обуваше копринените си чорапи.

— Християните не казват „Чукай ме, бейби.“ Всъщност те въобще не би трябвало да го правят, но тя носи в кръвта си вируса на греха. — Застана пред огледалото, свали с два-три сантиметра ципа на

блузката си, така че да се вижда кладенчето между гърдите ѝ. Оголи зъбите си и ги изтри с показалец.

Пред къщата спря мотопед, тя бутна мрежата навън, покатери се на тоалетката, като за малко не събори кошничката с гримове си.

— До утре сутринта. Не затваряй прозореца.

Станах и я гледах как изчезва по пътя, кацнала върху рамката на мотопеда. Пътят беше широк и бял под лунната светлина, сянката на планината — по-тъмна от небето, свършеният миг на пълно изчезване, пресечната точка, където се губеха пътят и телефонните стълбове. Представих си, че мога да тръгна по този път, да премина отвъд пресечната точка и да се озова на някакво съвсем друго място.

— Ако не беше Исус, да съм умряла — каза Стар, засичайки едно полуремарке, което ни наказва с клаксона си. — Това си е самата истина. Бяха ми взели децата, направо си бях пътник.

Седях на мястото до шофьора във форд ториното на Стар, а Каролий се бе полуизлегнала отзад; на глезена ѝ проблясваше гривна — подарък от гаджето ѝ Дерик. Стар караше прекалено бързо, без да се притеснява от дупките по пътя, и слушаше Християнско радио^[2]. Обясняваше, че била алкохоличка, наркоманка и сервираща гола до кръста в един клуб, наречен „Твърде много“.

Не беше красива като майка ми, но човек не можеше да свали поглед от нея. Никога не бях виждала жена с фигура като нейната. Само на последните страници на „Лос Анджелис Уикли“ — с телефонен кабел между зъбите. Енергията ѝ беше завладяваща. Не спираше да говори, да се смее, да чете нравоучения и да пуши. Чудех се, каква ли е била, докато е взимала кокаин.

— Нямам търпение да се срещнеш с преподобния Томас. Приела ли си Христос за твой личен спасител?

Помислих, дали да ѝ кажа, че ние провесваме боговете си по дърветата, но реших, че едва ли ще е разумно.

— Е, и това ще стане. Боже, само да чуеш този човек и мигом ще се спасиш.

Каролий си запали едно „Марлборо“ и отвори задния прозорец.

— Оня лицемерен задник. Как можеш да се хващаш на тия лайна?

— „Онзи, който вярва в мен, дори да е мъртъв, ще живее!“ — не го забравяй, госпожичке — каза Стар. Тя никога не ни наричаше по имена дори и собствените си деца — само „господинчо“ и „госпожичке“.

Водеше ни на покупки във „Време за обличане“ в съседния град Сънланд. Искаше да ме снабди с някои неща за новия ми живот. Никога не бях влизала в магазин като този. С майка ми купувахме дрехите си на Крайбрежната улица във Винис. Във „Време за обличане“ цветовете ни нападаха отвсякъде. „Червено! Тюркоазено! Ултрамарин!“ — крещяха те под мъждивото флуоресцентно осветление. Стар натъпка в ръцете ми купчина дрехи и ме помъкна към пробната, за да продължим да си приказваме.

В тясната кабинка тя се напъха в една оскъдна мини рокля на райета, приглади я по тялото си и се завъртя да се види в профил. Райетата се опъваха върху гърдите и задника ѝ като в картина в стил оп-арт^[3]. Стараех се да не зяпам, но не можех да превъзможна изумлението си. Чудех се, какво ли би си помислил за нея преподобният Томас, ако я види в рокля като тази.

Тя направи гримаса, издърпа роклята през главата си и я върна на закачалката. Платът бе запазил формата на фигурата ѝ. В тясната пробна тялото ѝ бе почти непоносимо, можех да я гледам само в огледалото — гърдите ѝ преливаха над банелите на сутиена, кръстчето се криеше помежду им като змия сред камъни.

— Грехът е вирус, както казва преподобният Томас. Заразил е цялата страна като гонорейта — каза ми тя. — Сега има гонорея, от която не можеш да се отървеш. Същото е и с греха. Намираме си всякакви оправдания. Какво значение има например, дали смъркам кокаин или не? Какво му е лошото, да искаш да се чувстваш добре през цялото време? На кого пречиш?

Тя отвори широко очи, можех да видя лепилото върху изкуствените ѝ мигли.

— Пречи на нас, пречи и на Исус. Защото е грешно. — Изрече го меко и сладко като учителка в детска градина. Опитах се да си представя, какво ли е да работиш в нощен клуб. Да се разхождаш гола из помещение, пълно с мъже.

Пробва една розова рокля от стреч, като я изпъваше надолу по бедрата си.

— Това е вирус, който те разяжда отвътре и с който заразяваш всичко около себе си. О, само почакай да чуеш преподобния Томас!

Тя се намръщи на отражението си в огледалото, на начина, по който ѝ стоеше роклята в гръб — беше толкова тясна, че се вдигаше между краката.

— Тази ще стои по-добре на теб.

Тя се измъкна от роклята и ми я подаде. Миришеше на тежкия ѝ парфюм. „Обсешън“ — мания. Когато се съблякох, тя обстойно огледа тялото ми, сякаш не можеше да реши, дали да го купи или не. Смутих се, бельото ми беше скъсано.

— По-добре започни да носиш сутиен, госпожичке. Тринайсетгодишна, ако питаш мен. Първия си сутиен сложих в четвърти клас. Нали не искаш да ти провиснат до коленете, когато станеш на трийсет?

Тринайсет? Бях толкова шокирана, че съборих една купчина дрехи от закачалката. Мислено се върнах към изминалата година. Процесът на майка ми, всичките съдебни заседания и въпросите, лечението и хората от социалните служби. Междувременно, някак неусетно бях станала на тринайсет. В съня си бях пресякла една граница и никой не ме беше събудил, за да ми подпечати паспорта. Тринайсет. Тази мисъл дотолкова ме зашемети, че безропотно се съгласих със Стар, която настоя да ми купи розовата рокля, за да ходя с нея на църква, и два сутиена — така че да не ми висят до коленете, когато стана на трийсет — пакетче с бикини и разни други неща.

В съседния магазин продаваха обувки. Стар се спря на един модел — червени, с висок ток, свали ги от стелажа и ги обу без чорапи, приглади шортите по бедрата си, наклони глава встрани, направи гримаса и върна обувките на мястото им.

— Искам да кажа, че наистина разсъждавах така. На кой му пука, ако си навирам циците в лицата на разни непознати? Това си е само моя работа.

Каролий прошепна:

— Мамо, моля те млъкни. Хората те гледат.

Стар ми подаде чифт розови обувки с висок ток, които щели да подходат на роклята. Пробвах ги. Приличах на Дейзи Дък, но Стар страшно ги хареса и настоя да ги вземем.

— Едни маратонки или нещо подобно определено ще й свършат повече работа — каза Каролий. — Тя има само тези сандали.

Спрях се на чифт високи кецове, надявайки се, че не са прекалено скъпи. Стар, изглежда, изпита болка, когато й ги показах.

— Не са много... елегантни.

Но змиите рядко хапят над глезена.

В неделя сутринта Каролий стана рано. Изненадах се, защото в събота спа до обяд. Но ето че бе едва осем, а тя вече беше облечена и с малката си раничка на гръб.

— Къде отиваш?

Тя решише пясъчнорусата си коса.

— Ти сериозно ли? Нямам намерение да си пропилявам деня, като слушам преподобния Подлизурко да говори за кръвта на агнеца. — Остави четката си и изхвърча от стаята. — Сайонара.

Това май беше „довиждане“ на японски. Чух мрежестата врата да се хлопва.

Взех присърце намека на Каролий и се престорих на болна. Стар ме погледна строго и каза:

— Следващата седмица, госпожичке. — Беше облечена в къса бяла пола и блуза в прасковен цвят, носеше обувки на десетсантиметрови, тънки като игли токове. Долавях тежкия аромат на „Обсешън“. — Никакви извинения.

Едва след като чух ториното на Стар да се пъне по пътя, събрах кураж да се облека, да изляза от стаята и да си спретна нещо за закуска. Беше хубаво да съм сама — момчетата бяха изчезнали към реката, а някъде в далечината се носеше пукотът на мотопеди. Тъкмо ядях, когато от спалнята излезе гаджето на Стар — по дънки и бос, нахлузвайки през глава някаква тениска. Гърдите му бяха слаби и космати, руси, тук-там прошарени със сиво, а рошавата му хипарска коса висеше свободно, неприбрана в обичайната конска опашка. Затътри се по коридора, чух го да уринира, после да пуска водата в тоалетната. Плискане, оттичане. Влезе в голямата стая, намери една цигара в пакета на масата и я запали. На ръката, с която държеше цигарата, липсваха един пръст и върхът на друг.

Усмихна се, като забеляза, че я гледам.

— Виждала ли си как дърводелец поръчва маса в ресторант? Маса за трима, моля — той вдигна осакатената си ръка.

Поне не беше чувствителен на тази тема. В известен смисъл ми хареса, макар да се смущавах от факта, че той е отговорен за „Мили боже-тата“ през стената. Беше обикновен мъж, със слабо лице, тъжни очи и дълга посивяваща коса. Беше ни казано да го наричаме „чичо Рей“. Бръкна в хладилника и извади една бира. Шшшшш, въздъхна тя, когато той я отвори.

— Пропускаш шоуто с Исус — той не пиеше бирата, а направо си я изливаше в гърлото.

— Ти също — казах аз.

— Предпочитам да ме застрелят — каза той. — Моята теория е такава. Ако има Бог, той е толкова шибан, че не заслужава да му се молят. — Оригна се мощно и се засмя.

Никога не бях мислила много за Бог. Ние си имяхме Полумрака на боговете, имяхме си световното дърво. Имахме си Олимп и неговите скандали, Ариадна и Бакхус, изнасилването на Даная. Знаех за Шива и Парвати, за Кали и Пеле, но майка ми беше забранила даже да се споменава името на Христос. Не идваше дори на Коледните представления в училище. Караше ме да се моля на другите родители да ме закарат до училище и обратно.

Единственото, което долу-горе ми беше заприличвало на усещането за божествено присъствие, бе ясното синьо безоблачно небе и един определен вид тишина, но как се моли човек на неща като тези?

Чичо Рей се облегна върху рамката на вратата, пушеше и гледаше към голямото плачещо дърво и пикапа си в двора. Отпи от бирата, която държеше в същата ръка, в която държеше и цигарата — доста сръчно за човек, на когото липсват два пръста.

— Той просто иска да я свали. После ще ѝ каже да ме разкара, а пък аз ще грабна трийсет и осемкалибровия и ще науча това копеле на едно-две неща. Тогава ще видиш малко от кръвта на агнеца.

Отделих зърната градинска ружа от овесената си каша и ги наредих по ръба на чинията — цикламени луни, зелени детелинки.

— Не е грях, ако сте женени. — Не вярвах да ме е чул, но се оказа, че не е така.

— Вече съм женен — каза той, загледан през мрежата към дървото, чиито клони се поклащаха като дълга женска коса. Хвърли ми

една широка усмивка през рамо. — Пипнах вируса преди много време.

Редях луните и детелинките през една, а онези, които падаха в чинията, изяха.

— Къде е жена ти?

— Не знам. Не съм я виждал две, дори три години.

Това сякаш изобщо не го вълнуваше — че някой се разхожда с името и част от живота му, а той дори не знае къде е този някой. Зави ми се свят, искаше ми се да се хвана за стабилна опора. Такъв бе животът, който ме очакваше — всеки, разделен от всички останали; задържах се за момент, после пороят те отнася нататък. Можеше да порасна и също да изчезна по течението. Майка ми може въобще да не разбере къде съм и след време, ако я попитат за мен, може би ще свие рамене и ще каже: „Не съм я виждала две, дори три години.“

Срази ме като юмрук в стомаха. Можех да продължавам така с години и никога да не я видя повече. Просто така. Хората се губят един друг, ръцете им се отпускат празни в тълпата. Можеше никога повече да не я видя. Онези помътнели очи зад стъклената стена на сухия аквариум, извивката на гърба ѝ. Мили боже, как е възможно през всичките тези месеци да съм си затваряла очите пред истината? Искях майка си, исках нещо, което да ме държи, което да не ме оставя да се изплъзна.

— Хей, защо е всичко това? — Чичо Рей се приближи и седна до мен на масата. Тикна цигарата си в бирената кутийка и хвана ръцете ми. — Не плачи, хлапе. Какво има? На чичо си Рей можеш да кажеш.

Успях само да поклатя глава, хълцайки неудържимо.

— За мама ли ти е мъчно?

Аз кимнах. Сякаш някой бе стиснал с две ръце гърлото ми и стискаше, докато очите ми не преляха. Носът ми също потече неудържимо. Рей премести стола си, така че да ме прегърне през раменете, и ми подаде една салфетка от масата. Зарових лице в гърдите му и оставих сълзите и сополите да мокрят тениската му. Хубаво беше да те прегръщат. Вдъхнах миризмата му — на цигари и неми то тяло, на бира и прясно нацепени дърва, на нещо зелено.

Прегръщаше ме, беше стабилен, нямаше да ме остави да отплавам. Говореше ми, казваше ми, че никой няма да ме нарани, че съм страхотно хлапе, че нищо лошо няма да се случи. Малко по-късно

избърса страните ми с опакото на ръката си, вдигна брадичката ми, така че да ме гледа в очите, и махна косата от лицето ми.

— Май наистина ти е мъчно за нея, а? Я ми кажи, и тя ли е хубава като теб?

Усмихнах се едва-едва, очите му бяха толкова тъжни и мили.

— Имам снимка.

Изтичах до стаята си и донесох последната книга на майка ми — „Прах“. Леко погалих снимката ѝ на задната корица, направена на плажа в Биг Сур. Огромни скали във водата, дъски, понесени от вълните. Беше облечена в рибарски пуловер, косата ѝ се вееше на вятъра. Приличаше на Лорелай, причинителката на корабокрушения. На Одисей щеше да му се наложи да се завърже за мачтата.

— Ти ще станеш по-хубава.

Изтрих носа си в късия ръкав на тениската си и се усмихнах. Хората се спираха в супермаркета, за да се любуват на майка ми, такава жена беше. Не като Стар, но на границата на абсолютната красота. Изглежда недоумяваха, че и тя трябва да пазарува и да се храни като другите хора. Не можех да си представя, какво би било да притежавам красота като тази на майка ми. Не бих посмяла. Бих умряла от страх.

— Как ли пък не.

— Не, ама да. Просто си различен тип. Ти си от типа на „любимите“. Майка ти изглежда така, сякаш ще те захапе — не че бих имал нещо против, и аз мога да го давам по-грубичко, но знаеш какво имам предвид. А на теб ще ти налитат като мухи на мед — той се взря в наведеното ми лице с добрите си очи и продължи тихо. — Чуваш ли ме? Ще ти се налага да разбутваш телата от пътя си, ако искаш да излезеш на улицата.

Дотогава никой не ми беше казвал такова нещо. Дори да ме лъжеше, за да се почувствам по-добре, кой ли друг би си направил този труд сега?

Прелисти няколко страници, като се зачиташе в стихотворенията.

— Виж, това е за теб.

Издърпах книгата от ръцете му, лицето ми пламна. Знаех за кое стихотворение говори.

Шишиш, тихо!
Астрид спи.
Безмълвни устни — розов извор
крак дълъг се извайва под завивката —
като строфа без точка.
Почти невидими лунички в съзвездия от обещания,
и раковината ѝ —
с шепота на неразбудена жена...

Редовно го рецитираше на поетичните четения. Седях и рисувах на масата си, сякаш не я чувам, сякаш не за мен говореше — не за моето тяло и за детските ми момичешки неща. Мразех това стихотворение. Какво си мислеше? Че не разбирам за какво говори? Че не ми пука на кого го чете? Не, тя си мислеше, че щом съм нейна дъщеря, значи ѝ принадлежа, че може да прави с мен каквото си иска. Да ме превърне в поезия, да излага на показ пилешките ми кокали, и раковината ми, и неразбудената ми женственост.

— Какво стана с нея? — попита той.

— Уби гаджето си — казах аз, вперила очи в снимката ѝ. Профилът ѝ сякаш се забиваше като копие в ребрата ми, пронизваше черния ми дроб, после — десния бял. Една сълза се плъзна по миглите ми и падна право върху снимката. Аз я изтрих. — В затвора е.

Той вдигна рамене. Сякаш беше нещо, което хората понякога правят. Не е хубаво, но не е и шокиращо.

Завърших осми клас в гимназията „Мт. Глийсън“ — третото ми училище за тази година. Никого не познавах и не исках да познавам. Изяждах обяда си с Дейви. Изпитвахме се един друг с помощта на картончетата, които беше направил за себе си. Как се казва малкото на котката? Котенце. Колко раждания на година? Две. Колко котенца в едно котило? От шест до девет. Съзвездието Андромеда — основна характеристика? Голямата мъглявина Андромеда. Любим обект за наблюдение? Двойната звезда Гама в Андромеда. Разстояние до земята? Два милиона светлинни години. Аномалии? За разлика от другите спираловидни мъглявини, които се отдалечават от нас с голяма

скорост, Андромеда ни приближава със скорост от триста километра в секунда.

Социалният служител, който отговаряше за мен, често навестяваше караваната ни, седеше със Стар и се опитваше да изглежда красив на верандата под дърветата. Каза, че сега майка ми била настанена в женския затвор в Чино и от четвъртък ѝ било разрешено да я посещават. Имало една група, която водела деца на осъдени на свиждане с родителите им в затвора, та щели да ми уредят посещение.

Последното свиждане ме беше изплашило. Не знаех дали ще мога да го понеса отново. Ами ако още беше такава, като някакво зомби? Не бих издържала. Освен това се страхувах от затвора, от решетките и ръцете, които се провират през тях. Тропането на чашите. Как можеше майка ми да живее там — моята майка, която нареждаше бели цветя във ваза от декоративно стъкло, която можеше да спори с часове, дали Фрост е значим поет или не?

И все пак знаех как. Упоена, седи в ъгъла, рецитира с неясен глас стихотворенията си и къса топчета от опърленото одеяло, ето как. Или пък е пребита до безсъзнание от надзирателките или другите затворнички. Тя не знаеше кога да се сниши, за да избегне радара.

Ами ако не иска да ме види? Ако ме обвинява, че не съм могла да ѝ помогна? Бяха минали осем месеца от онзи ден в затвора, когато тя дори не ме позна. По едно време през нощта дори реших да не ходя. Но в пет станах, взех си душ и се облякох.

— Помни, никакви дънки, нищо синьо — беше ми напомнила Стар предната вечер. — Нали искаш да се върнеш оттам?

Нямаше нужда да ми напомня. Облякох новата си розова рокля, сложих си сутиена и обувките, ала Дейзи Дък. Искях да ѝ покажа, че съм пораснала, че мога да се грижа за себе си.

Микробусът дойде в седем. Стар стана и подписа документите, докато шофьорът оглеждаше фигурата ѝ в халата за баня. В микробуса имаше още едно дете. Седнах на мястото пред него, също до прозореца. По пътя взехме още три.

Беше облачно — типичен мрачен юнски ден; влагата във въздуха се отлагаше на капки по прозорците. Едва се виждаше поредният

надлез на магистралата. Появяваше се от мъглата и после изчезваше, сякаш светът се създаваше сам и после сам се изтриваше с гума. Стана ми лошо. Свалих прозореца, колкото да влиза въздух. Пътувахме дълго: през едни предградия, после през други. Само ако знаех как ще я заваря като стигнем. Не можех да си представя майка си в затвор. Не пушеше и не дъвчеше клечки за зъби. Не казваше „кучка“ и „да ти го начукам“. Знаеше четири езика, цитираше Т. С. Елиът и Дилън Томас, пиеше китайски чай от порцеланова чаша. Дори не беше влизала в „Макдоналдс“. Живяла беше в Париж и Амстердам, във Фрайбург и Мартиника. Как можеше да е в затвора?

При Чино напуснахме магистралата и поехме на юг. Опитах се да запомня пътя, така че отново да го намеря в сънищата си. Минахме покрай хубави предградия, после покрай не чак толкова хубави, после покрай чисто нови кварталчета, редуващи се със складове за дървен материал и къщи за даване под наем на селскостопански инвентар. Най-после стигнахме до истинската провинция и карахме по дълги пътища без никакви табели, покрай мандри и ниви, сред миризмата на оборски тор.

Вдясно имаше голям комплекс от сгради.

— Това ли е? — попитах момичето до мен.

— СРМП — отговори то.

Завъртях глава в знак, че не разбирам.

— Служба за работа с малолетните престъпници.

Децата гледаха комплекса мрачно, докато не се изгуби от погледа ни. Можеше да сме там, зад бодливата тел. Запазихме мъртва тишина, докато минавахме покрай Калифорнийския мъжки затвор, разположен далеч от пътя сред полето. Накрая завихме по един прясно асфалтиран път, покрай малко пазарче с голям плакат — каса бира 5.99 долара. Искях да запомня всичко. Децата взеха чантите си, нарамниха раничките. Затворът вече се виждаше — комините на покрива, водната кула, кулата на часовите. Стените бяха облицовани с алуминий като караваната на Стар. Нямаше нищо общо с онова, което си бях представяла — „Птичаря от Алкатраз“ или „Искам да живея“, с майка ми в ролята на Сюзън Хейуърд. Ниските тухлени сгради бяха разделени от обширни площи с дървета, розови храсти и огромна зелена морава. Повече приличаше на гимназия в предградията,

отколкото на затвор. Като изключим кулите на часовите и бодливата тел.

Врани грачеха неспокойно в клоните на дърветата. Звучеше така, сякаш разкъсват нещо на парчета — нещо, което дори не им трябва, просто заради удоволствието да го унищожат. Минахме през кулата на часовите и ни накараха да се подпишем. Претърсиха раничките ни и ни пуснаха да минем през металния детектор. От едно от момичетата взеха някакво пакетче. Не се разрешаваха подаръци — трябваше да се изпращат по пощата; колети от семейството бяха позволени четири пъти в годината. Портата зад нас се затръшна и ние подскочихме стреснати. Бяха ни заключили вътре.

Казаха ми да чакам до синя маса за пикник под едно дърво. Беше ми нервно и ми се повръщаше от пътуването. Нямах представа дали ще я позная. Разтреперих се и съжалих, че не съм си взела пуловер. Какво ли ще си помисли за мен, като ме види със сутиена и високите обувки?

Отвъд покритата площ на двора за посещения се мотаеха разни жени. Затворнички с лица като маски. Подиграваха ни се. Една жена ми подсвирна и облиза ръката между пръстите си, което накара останалите да се разсмеят. Продължаваха да се смеят, не спираха. Също като враните.

Майките започнаха да излизат от затвора през една странична врата. Бяха облечени в дънки и тениски, сиви пуловери, анцузи. Видях майка ми — чакаше надзирателката да я доведе. Беше с обикновена дънкова рокля с копчета отпред, но синьото винаги ѝ бе отивало — отекна в мен, като песен. Бледорусата ѝ коса бе отрязана по врата от някой, на когото фризьорството не е било силната страна, но сините ѝ очи бяха ясни като цигулков тон от високия регистър. Никога не беше изглеждала толкова красива. Изправих се и повече не можах да помръдна — чаках разтреперана, докато тя вървеше към мен, треперех и когато ме притисна към себе си.

Да я почувствам, да я прегърна след всичките тези месеци! Отпуснах глава на гърдите ѝ и тя ме целуна, подуши косата ми, самата тя вече не миришеше на виолетки, само на дънков плат, изпран с прах за пране. Взе лицето ми в ръце, повдигна го и го обсипа с целувки, изтри сълзите ми със силните си палци. Дръпна ме да седна до нея.

Бях прежадняла за допира ѝ, за звука на гласа ѝ, за лицето ѝ; за вида на почти квадратните ѝ предни зъби, два, от които леко извити встрани, за трапчинката ѝ отляво, за кривата усмивка, за невероятно сините очи с бели точки — като непознати галактики, за стегнатите, недокоснати линии на лицето ѝ. Тя дори не приличаше на затворничка — изглеждаше така, сякаш току-що е излязла на крайбрежната във Винис, с книга под мишница, готова да седне в някое от кафенетата край океана.

Тя отново ме дръпна да седна до нея на масата за пикник и ми прошепна:

— Не плачи. Ние не сме такива. Ние сме викинги, помниш ли?

Кимнах, но сълзите ми капеха по синята пластмасова маса. „Лоис“, бе надраскал някой отгоре. „18-а улица. Курва“.

Една от жените, които бродеха в циментовия двор зад покритата площ за свиждания, подсвирна и извика нещо — нещо за майка ми или за мен. Майка ми вдигна очи и погледът ѝ удари другата право в лицето — като юмрук. Жената се вкамени. После побърза да се обърне, сякаш не тя беше извикала.

— Толкова си красива — казах аз, докосвайки косата ѝ, яката ѝ, бузата ѝ. Абсолютно неподатлива.

— Затворът ми се отразява добре — каза тя. — Тук няма двуличие. Убий или ще те убият и всеки знае това!

— Толкова много ми липсваше — прошепнах аз.

Тя ме прегърна през раменете, главата ѝ — точно до моята. Притисна ръка към челото ми, устните ѝ ме целунаха по слепоочието.

— Няма да остана тук завинаги. Доста ще трябва да се потрудят, за да ме задържат зад решетките. Обещавам ти, ще се измъкна по един или друг начин. Един ден ще погледнеш през прозореца и аз ще съм там.

Вдигнах очи към решителното ѝ лице, към скулите като бръсначи, към погледа, който ме караше да повярвам.

— Беше ме страх, че ще ми се сърдиш.

Тя ме отдалечи на една ръка разстояние, за да ме погледне, пръстите ѝ се впиха в раменете ми.

— И откъде ти хрумна такова нещо?

Понеже не можех да лъжа достатъчно добре, а не можех и да го изрека, аз ужасно се засрамах.

Тя отново ме прегърна. От тези обгръщащи ме ръце ми се прииска да остана тук завинаги. Ще ограбя банка и ще ме осъдят, така че завинаги да бъдем заедно. Исках да се свия на кравай в скута ѝ, исках да изчезна в тялото ѝ, исках да бъда една от миглите ѝ или кръвоносен съд в бедрото ѝ, бенка на шията ѝ.

— Много ли е лошо тук? Тормозят ли те?

— Не толкова, колкото ги тормозя аз — каза тя и аз знаех, че се усмихва, макар да виждах единствено дънковия ръкав на роклята и ръката ѝ, все още с лек слънчев загар. Трябваше да се отдръпна малко, за да я видя. Да, усмихваше се със своята крива усмивка — една запетайка в ъгъла на устата ѝ. Докоснах устните ѝ. Тя целуна пръстите ми.

— Искаха да ми възложат канцеларска работа. Заявих им, че по-скоро бих чистила тоалетните, отколкото да печатам бюрократичната им помия. О, аз не съм им първа грижа. В групата по поддържането съм. Мета, скубя плевели, макар и само от тази страна на оградата. Смятат ме за затворник с нисък риск за сигурността. Представи си! Нямам намерение да обучавам неграмотниците им, да водя часове по съчинение или да подхранвам машината по какъвто и да било начин. Няма да служа — тя завря нос в косата ми, душеше ме. — Косата ти мирише на хляб. На детелина и индийско орехче. Искam да те запомня точно такава — в тази тъжно обнадеждаваща розова рокля и тези шаферски обувки, пълни с обещания за абитуриентския бал. От приемната ти майка, без съмнение. Като се има предвид, че розовото е върховното клише сред цветовете.

Разказах ѝ за Стар и чичо Рей, за другите деца, за мотопедите, Пало Верде и дърветата с твърда дървесина, за цвета на големите камъни в сухото речно корито, за планината и за ястребите. Казах ѝ за вируса на греха. От звука на смеха ѝ ми стана добре.

— Трябва да ми изпратиш свои рисунки — каза тя. — Винаги си била по-добра в рисуването, отколкото в писането. Не мога да се сетя за друга причина да не ми пишеш.

Можех да ѝ пиша?

— Ти също не ми писа.

— Не си ли получила писмата ми? — попита тя. Усмивката ѝ изчезна, лицето ѝ се сгърчи като спукана топка, като маска, като на жената зад оградата. — Дай ми адреса си. Ще пиша директно до теб.

Ти също, а не чрез твоя социален служител. Грешката е моя. Е, ще се научим — и животът се върна в очите ѝ. — Ние сме по-умни от тях, та petite^[4].

Не знаех адреса си, но тя ми каза своя, накара ме да го повтарям, докато го запомня. Умът ми се съпротивляваше срещу адреса на майка ми. Ингрид Магнуссен, затворник W99235. Калифорнийски женски затвор. Корона-Фронтера.

— Където и да отидеш, пиши ми. Пиши поне веднъж седмично. Или изпращай рисунки. Бог ми е свидетел, че на това място още има какво да се желае по отношение на визуалната стимулация. Особено държа да видя бившата монокини танцьорка и чичо Ърни, непохватния дърводелец.

Думите ѝ ме нараниха. Чичо Рей бе до мен, когато се нуждаех от него. Тя дори не го познаваше.

— Казва се Рей и е свестен.

— О! Ти по-добре стой далеч от чичо Рей, особено ако е чак толкова свестен.

Но тя беше тук, вътре, а аз бях там, отвън. Имах приятел. Нямаше да позволя да ми го отнеме.

— Непрекъснато мисля за теб — каза тя. — Особено нощем. Представям си къде си. Когато затворът утихне и всички заспят, аз си представям, че мога да те видя. Опитвам се да се свържа мислено с теб. Не си ли ме чувала да те викам или да си усещала присъствието ми в стаята си? — отдели кичур от косата ми и го опъна по дължината на ръката ми, да види докъде стига. Стигаше до лакътя ми.

Бях я усетила наистина. Бях я чула да ме вика. Астрид? Будна ли си?

— Късно нощем. Никога не си могла да спиш.

Тя ме целуна по главата, точно на пътя.

— Нито пък ти. А сега ми разкажи всичко за себе си. Искам да знам всичко за теб.

Стори ми се много странно. Преди никога не бе искала да знае нещо за мен. Но дългите дни на еднообразие я бяха върнали при мен, бяха ѝ напомнили, че някъде по белия свят има дъщеря. Слънцето започваше да пробива облаците и ниската мъгла блестеше като японски хартиен фенер.

[1] Rapprerstree — южноамериканско дърво от семейството на бразилското кашу, с листа, подобни на смокиновите, бели цветове и розово-червени плодове. — Б.р. ↑

[2] Религиозна станция. — Б.р. ↑

[3] Оп-арт (op art) — Разновидност на абстрактното изкуство, основаваща се на оптични ефекти. — Б.р. ↑

[4] Малка моя (фр.). — Б.р. ↑

6.

Следващата неделя се успах. Само ако не бях сънувала майка си. Беше хубав сън. Бяхме в Арл, разхождахме се по алея с тъмни кипариси, покрай надгробни паметници и диви цветя. Тя беше избягала от затвора — бутала косачка за трева пред сградата и просто си тръгнала. Арл бе град на дълбоки сенки и слънчева светлина, сладка като мед, на римски руини и на нашия малък *pension*. Ако не бях зажадняла за този сън, за слънчогледите на Арл, щях да съм станала, когато момчетата са духнали към реката.

Но сега седях на предната седалка на ториното. Каролий пъшкаше отзад, страдаше заради наркотиците, които бе опитвала с приятелите си миналата нощ. Стар беше хванала и нея, преди да се събуди. Ами Грант звучеше от радиото и Стар ѝ припяваше; косата ѝ беше вдигната в някакво подобие на разбъркан френски кок в стил Бриджит Бардо, а дългите ѝ обици, се поклащаха при всяко движение. Изглеждаше така, сякаш отива на коктейл, а не на „Истинското събрание на Христос“.

— Как мразя това — каза в ухото ми моята нова сестра, докато следвахме майка ѝ към църквата. — Бих убила човек за малко дрога.

Събранието се провеждаше в един панелен жилищен блок, с балатум на пода и висок прозорец с непрозрачно вместо цветно стъкло. Отпред хвърляше сянка модерен кръст от плодно дърво, а една жена с тупирана прическа свиреше на органа. Седнахме на бели сгъваеми столове — Каролий от лявата ми страна с лице, мрачно от досадата и главоболието, Стар — откъм пътеката, сияеща от вълнение. Полата ѝ беше толкова къса, че виждах откъде започва плътната част на чорапогащника ѝ.

Мелодията, долитаща откъм органа, се извиси в кресчендо и към катедрата се приближи мъж, облечен в тъмен костюм и вратовръзка, с лъскави черни обувки — типичен бизнесмен. Бях си представяла, че ще носи нещо подобно на тогите, които учениците обличат на тържеството по случай завършването си. Късата му кестенява коса с

път по средата проблясваше като целофан под разноцветните светлини. Стар изправи гръб с надеждата, че ще я забележи.

Когато заговори се оказа, че има говорен дефект. Въртеше „л“-то из устата си и вместо „блажен“ се чуваше „бляжен“.

— Макар да бяхме мъртви в греха си, Той ни направи живи и бляжени во Христа. Чрез Кръста ние бяхме спасени. Той ни въздига до живота... вечния живот.

Вдигна ръце в знак да се изправим. Добър беше. Знаеше кога да стегне и кога да отпусне юздите, а снишеше ли глас, значи се готвеше да захапе смъртоносно — с големите си блеснали очи и нос като копче, с устата без устни, толкова широка, че го правеше да изглежда като дървена марионетка, сякаш цялата му глава се отваряше и затваряше, когато говори.

— Да, можем да живеем отново, дори когато умираме от... вируса на греха.

Каролий се размърда, като нарочно изскърца със стола си. Стар я плесна по ръката, а мен сръчка с лакът и посочи към преподобния, сякаш имаше нещо друго за гледане.

Преподобният Томас ни разказа историята на един млад човек от шейсетте — добросърдечно момче, което обаче решило, че може да върви по собствен път, стига да не пречи на другите. Въпросният младеж срещнал един гуру, който му казал „да търси истината в себе си“. Проповедникът се усмихна, сякаш персоналната истина е нещо абсурдно, смешно, един вид — червената предупредителна светлинка на гибелта.

— Той в никакъв случай не бил сам в своето егоцентрично доволство по онова време.

Отново се усмихна. Винаги правеше пауза и се усмихваше, щом заговореше за нещо, което не одобрява. Приличаше на човек, който би вкарал пръстите ти в пантите на вратата и би ти говорил усмихнато, докато тя ги премазва на каша.

— Да, този мляд човек се бил заразил от вируса на греха. Той се просмукал в сърцето му и втечил съвестта му, унищожавайки клетъчните стени на добродетелността, които я пазели непокътната — каза преподобният Томас, а очичките му светеха. — Не минало много и разликата между доброто и злото изчезнала. Както гласеше мотото на онова време — искаш ли го, значи е добро. Живей живота си,

човече. Няма Бог, няма смърт. Собственото ти удоволствие е единствената реалност. — Усмихна се на думата „удоволствие“, сякаш удоволствието беше нещо отвратително, мерзост някаква, и той съжеляваше всеки, който би бил достатъчно слаб, за да го цени. — И ако някой заговореше за отговорност или последствия, присмиваха му се. Не бъди такъв тъпак, човече. Така че, как е можело да свърши хлапето другояче, освен като член на бандата на Менсън?

Вече се бях смъкнала в стола си — също като Каролий, а от парфюма на Стар и от съскащите думи на преподобния ужасно ми се повдигаше.

За щастие, в затвора хлапето осъзнало, че е станало жертва на ужасяващата зараза с вируса на греха и чрез друг затворник открило Бога и животоспасителния серум на Неговата кръв. И сега той проповядвал на останалите затворници и вършел добри дела. Излежал двайсет и пет години от доживотна присъда, но те не били пропилены. Имал за какво да живее — да носи добрата вест на хора, които никога не били поглеждали и на сантиметър отвъд собствените си страсти. Бил спасен, бил нов човек, прероден в Бога.

Представих си затворника — Боби Босолей, неговата грубост, деформираното му мислене, мислене на убиец. Но после нещо се случило и той осъзнал последствията от престъплението си. Представих си агонията му при мисълта, че е провалил живота си и се е превърнал в чудовище. А после — едничкият лъч надежда, че може би има и друг начин да се живее, че животът може да има някакъв смисъл. И той започнал да се моли. Духът влязъл в сърцето му. Можех да си го представя. И вместо да живее живота на живите мъртъвци в Сан Куентин и през всичките тези години да трупа все повече и повече омраза, той се превърнал в човек, който има цел, който пази светлината в себе си.

— Има противодействие на тази смъртоносна епидемия, която опустошава душите ни — каза преподобният Томас и разпери ръце като за прегръдка. — Мощна ваксина за тази унищожителна инфекция, поразяваща човешкото сърце. Но не трябва да си затваряме очите за опасността, в която се намираме. Трябва да приемем тежката диагноза, да признаем, че като се подчиняваме на страстите си, вместо да следваме Божия плян, ние сме се заразили с ужасната чума. Трябва да осъзнаем отговорността си пред небесната сила, както и

собствената си уязвимост. Нуждаем се от антителата Христови, за да надвием заразата в душите си. А онези, които избера да слюжат на себе си, вместо на небесния Баща, ще се сблъскат със смъртоносните последствия.

Внезапно всичко това престана да изглежда сюрреалистично. Казаното от преподобния Томас беше вярно. Майка ми беше точно като Боби Босолей. Не вярваше в нищо друго — освен в себе си, в никакъв по-висш закон — нито в някакъв морал. Смяташе, че може да оправдае всяко свое действие, дори убийството само защото го е искала. Дори не се възползваше от извинението, че е наранила лош човек. Тя нямаше съвест. Няма да служи. Това казваше Стивън Даделус в „Портрет на артиста“. Но е имал предвид Сатаната. В това всъщност се състои грехопадението. Сатаната не би служил!

Една възрастна дама от хора излезе крачка напред и запя: „Кръвта, що Исус проля за мен, там далече в Калвари...“ наистина пееше добре. А аз плачех, сълзите се стичаха по бузите ми. Само ако майка ми си бе имала нещо друго, нещо по-устойчиво, нещо — Бог или Исус, нещо, освен нея самата — нищо от това не би се случило.

През юли ме кръстиха в Истинското събрание на Христос. Беше без значение, че го направи преподобният Томас, който бе толкова фалшив и надничаше в деколтето на Стар, а когато тя се изкачваше по стълбите към него, направо я събличаше с поглед. Затворих очи, когато той ме положи по гръб в квадратния басейн зад сградата на Събранието и носът ми се напълни с хлорид. Искях Светия дух да ме изпълни, да ме измие. Искях да следвам божия план, който Той бе начертал за мен. Знаех къде щях да стигна, ако следвах своя собствен.

След това отидохме в „Църковните пържени пилета“, за да отпразнуваме кръщението ми. Дотогава никой не беше правил парти в моя чест. Стар ми подари бяла, подвързана с кожа библия, с подчертани в червено пасажи. От Каролий и момчетата получих кутия с листове за писма — с гълъбче в ъгъла, което носеше знаменце в човката си, а на знаменцето пишеше „Хвала на Бога“ — но аз бях сигурна, че и този подарък го е избрала Стар. Чичо Рей ми подари миниатюрен златен кръст на верижка. Макар да смяташе, че съм луда, та да се кръщавам.

— Не е възможно наистина да вярваш в тия глупости —
прошепна ми той в ухото, докато ми помагаше да си сложа кръстчето.

Вдигнах косата си, за да може да закопчее верижката.

— Все трябва да вярвам в нещо — тихо отговорих аз.

Ръката му остана на врата ми, топла и тежка. Доброто му обикновено лице, тъжните очи с лешников цвят. Тогава осъзнах, че иска да ме целуне. Усетих го дълбоко в себе си. А когато разбра, че съм почувствала, той се изчерви и извърна очи.

Скъпа Астрид,

Да не си полудяла?? В никакъв случай не можеш: 1 — да приемаш кръщението; 2 — да се наричаш християнка; 3 — да ми пишеш на тези глупави листове с гълъбчето. Забранявам ти да подписваш писмата си с „преродена в Христа!“ Бог е мъртъв — не си ли чула — умрял преди сто години, отказал се заради скуката и решил вместо това да играе голф. Възпитавах те да имаш някакво самоуважение, а сега ми казваш, че си разменила всичко това за една стандартна пощенска картичка с лика на Исус? Бих се посмяла, ако не беше толкова отчайващо тъжно.

Да не си посмяла да ме молиш да съм приемела Исус за свой спасител и да съм си умиела душата в кръвта на агнеца. Дори не си помисляй да се опитваш да ме спасяваш. Не съжалявам за нищо. Нито една жена, която уважава себе си, не би се задоволила с по-малко.

Въпросът за доброто и за природата на злото винаги ще бъде един от най-интригуващите проблеми във философията, заедно с проблема за самото съществуване. Не оспорвам избора ти на спорни въпроси — само интелектуално слабия ти подход към тях. Ако злото означава да бъдеш в центъра на собствената си мотивация, да бъдеш в центъра на собствената си вселена, да живееш по собствени правила, тогава всеки творец, всеки мислител, всеки оригинален ум е въплъщение на злото. Защото се осмеляваме да погледнем през собствените си очи, вместо да изговаряме клишета, дадени ни назаем от

така наречените Отци. Да се осмелиш да видиш е равносилно на това, да си откраднеш огън от боговете. Това е съдбата на човечеството, двигателят, който ни подхранва като раса.

Три пъти „Ура!“ за Ева.

Майка ти.

Молах се за спасението ѝ. Тя отне живот, защото някой я бе унижил; бе наранил образа, който сама си бе създала — на Валкирия^[1], недостижимата владетелка. Бе разкрил слабостта ѝ, единствената ѝ слабост — любовта. И тя си отмъсти. Толкова е лесно да го оправдаеш, писах ѝ аз. Защото се чувстваше като жертва, затова го направи. Ако наистина беше силна, би преглътнала унижението. Само Исус може да ни направи достатъчно силни, да се борим с изкушенията на греха.

В отговор тя ми цитира Милтън — думите на Сатаната от „Изгубения рай“:

*„Какво от туй, че е изгубен боят?
Не всичко е изгубено — ни волята непокорима,
ни жаждата за мъст;
безсмъртната омраза и куражът
не ще се предадат или откажат.“*

Чичо Рей ме обучаваше да играя шах с помощта на една книжка — „Уроците по шах на Боби Фишер“. Самият той се беше научил във Виетнам.

— Имах много свободно време — каза веднъж той, прокарвайки пръсти по заострената шапка на една бяла пионка. Беше издялкарал комплекта там — с царе виетнамци и Буди вместо офицери, с коне с изваяни скули и сресани гривы. Нямах представа колко месеца търпеливо ги е дялкарал с швейцарския си армейски нож, докато бомбите се взривявали навсякъде около него.

Харесвах в шаха реда, както и радостта при успех на добре заучена комбинация. Играехме почти винаги, когато Стар отиваше на

вечерните си сбирки или на часовете по изучаване на библията, а момчетата гледаха телевизия. Чичо Рей държеше на страничната облегалка на стола си една малка луличка с марихуана, от която пушеше, докато ме чакаше да направя своя ход.

Онази вечер момчетата гледаха развлекателно предаване за природата. Малкият — Оуен, си смучеше палеца, прегърнал плюшения си жираф, а Питър навиваше на пръст кичур от косата си, после го развиваше и така — до безкрай. Дейви им разясняваше шоуто, като сочеше към екрана.

— Това е Смоуки — главният мъжкар.

Светлината от екрана се отразяваше в очилата му.

Чичо Рей ме чакаше да измисля хода си и ме гледаше по оня особен начин, от който сърцето ми се разтваряше като слънчоглед на слънцето — очите му по лицето ми, по шията ми, по косата върху раменете ми, променяща цвета си на светлината от телевизора. Виждах на екрана белотата на снега, вълците, които ловуват на двойки, странните им жълти очи. Чувствах се като неприявена снимка, която той копира, и образът ми се издига към повърхността под погледа му.

— Не! — извика Оуен и притисна към гърдите си жирафа с пречупения врат, когато вълците скочиха върху елена, впиха зъби в гърлото му и го повалиха на земята.

— Такъв е законът на природата — каза Дейви.

— Приеми го така — Рей посочи с черния офицер, който се канеше да мести — ако Бог спаси елена, ще умори от глад вълка. Защо да предпочете единия пред другия? — Той така и не се бе примирил с факта, че станах християнка. — Добрите хора не получават нищо по-добро от който и да било друг. Може да си шибан светец и пак да се заразиш от чума или да те опнат на колелото на мъченията.

— Поне имат нещо по-голямо, на което да се опрат — казах аз, докоснах кръстчето на врата си и го затеглих напред-назад по верижката. — Имат компас и карта.

— Ами ако няма Бог?

— Живееш, сякаш има и е същото.

Той дръпна от луличката си, изпълвайки стаята с противната ѝ миризма, докато аз изучавах дъската.

— Какво казва майка ти за всичко това? — попита ме той.

— Казва, че е по-добре да царуваш в ада, отколкото да служиш в рая.

— Мой тип жена.

Не споделих с него, че го нарича чичо Ърни. Летните щурци пееха отвъд мрежата на вратата. Отметнах косата си на гърба и преместих офицера си, заплашвайки неговия кон. Усетих погледа му по голата си ръка, по рамото, по устните си. Съзнанието, че съм красива в неговите очи, ме правеше наистина красива. Никога преди не се бях чувствала така. Не намирах, че това е противно на Христос. Всеки има нужда да усеща обичта.

Чухме ториното на Стар да влиза в двора, гумите изхрущяха в чакъла по-рано от обичайното. Бях разочарована. Когато я нямаше, Рей ми обръщаше внимание, но прибереше ли се, аз отново се превръщах в едно от децата. И изобщо какво правеше тя у дома толкова рано? Обикновено не се прибираше преди десет, пиеше кафе с отдадените или обсъждаше Матей 20, стих 13 с възрастните дами в църквата.

— По дяволите — чичо Рей пхна марихуаната и луличката в джоба си секунда преди мрежестата врата да се отвори със замах и един мъжкар да загине на телевизионния екран.

Стар се спря за миг на вратата, като ни видя двамата с Рей, и седящите на дивана деца, хипнотизирани от телевизора. После сякаш се смути, че се е озовала у дома толкова рано. Изпусна ключовете си и ги вдигна, чичо Рей я наблюдаваше, докато гърдите ѝ буквално изпадаха от изрязаното деколте на роклята ѝ.

После усмивката ѝ се върна, тя изрита обувките си, седна на страничната облегалка на стола му и го целуна. Виждах я как пхна езика си в устата му.

— Отмениха ли го? — попита той.

Аз бях на ред, но той не внимаваше.

Тя се провеси през рамото му, гърдите ѝ се сплескаха във врата му.

— Понякога така ми писва да слушам оплакванията им. Да се натоварвам със скапаните им проблеми — взе от дъската единствения ми бял кон. — Това ми харесва — каза тя. — Защо никога не си ме научил, Рей, бебчо?

— Опитах се — каза той с шепнещ, нежен глас, обърна глава и пред очите ми я целуна по гърдите. — Не помниш ли? Толкова се

ядоса, че преобърна дъската. — Той издърпа коня от ръката ѝ и го върна обратно върху дъската. На D5.

— Това беше в пиянския ми период — каза тя.

— Могат ли белите да матират в един ход? — попита той, поглеждайки за справка в книгата на Боби Фишер.

— В един ход — повтори тя, като гъделичкаше вътрешността на ухото му с кичур от косата си. — Не звучи много вълнуващо.

Бял кон на B6. Преместих изящния кон на новата позиция.

— Мат.

Те обаче се целуваха. После тя каза на момчетата да си лягат, щом свърши предаването и поведе чичо Рей към тяхната стая.

През цялата нощ, докато лежах в спалния чувал, нашарен с ласа и мексикански разбойници, чувах как таблата на леглото им се блъска в стената, чувах смеха им. Чудех се, дали истинските дъщери ревнуват майките и бащите си, дали им се повдига, когато гледат как бащите целуват майките и стискат гърдите им. Стиснах собствената си малка гърда, затоплена в спалния чувал, и се опитвах да си представя, какво би било, ако друго тяло се притискаше до нея, представях си, какво ли би било, ако имам тяло като на Стар. Тя направо си беше от някакъв животински вид — с тънкия си кръст, кръглите като грейпфрути гърди и също толкова кръглия си задник. Представих си как свалям дрехите си и някой като чичо Рей ме гледа по начина, по който гледаше нея.

Господи, беше толкова горещо. Разтворих ципа на спалния чувал и легнах върху топлата памучна материя.

А тя дори не се криеше, не беше чак такава християнка. Винаги възможно най-късите шорти, най-впитите блузки. Впитите дънки очертаваха срамните ѝ устни. Исках някой да ме желае по този начин, да ме докосва така, както чичо Рей я докосваше, както Бари и майка ми се докосваха.

Искаше ми се Каролий да беше тук. Тя винаги казваше нещо смешно относно блъскането на таблата в стената или се шегуваше, че чичо Рей ще получи сърдечен удар — той е почти на петдесет, за бога, ще бъде чудо, ако не умре на поста си. Запознали се със Стар, докато тя още работела в клуба и въобще, що за скапаняци ходят на места като това. Но Каролий отдавна не си стоеше вкъщи през нощта.

Измъкваше се през прозореца, веднага щом Стар ни кажеше лека нощ и отиваше да се срещне с приятелите си край реката. Никога не ме канеше да отида с нея. Чувствах се пренебрегната, но пък и приятелите й не ми харесваха много — момичета с престорен смях и момчета с бръснати глави, непохватни и демонстриращи самочувствие.

Пъхнах ръце под нощницата и прокарах пръсти по тялото си — от фините косъмчета по краката до кадифено нежната кожа между бедрата и хлъзгавата, уханна повърхност на моето си място. Погалих гънките, връхчето и си мислех за груби ръце с липсващи пръсти, които докосват всички тайни места. От другата страна на стената от пресован картон таблата се блъсна за пореден път.

Онова лято майка ми изпрати списък с книги за четене, който включваше четиристотин заглавия — Колет, Чинуа Ачебе и Мишима, Достоевски и Анаис Нин, Д. Х. Лорънс и Хенри Милър. Представих си я как лежи на леглото и изрежда имената им като молитва, въртейки ги в уста, сякаш са мъниста на молитвена броеница. Понякога Стар ни водеше в библиотеката, оставаше в колата и ни даваше десет минути да си вземем книгите, иначе щяла да тръгне без нас.

— Единствената книга, която ми трябва, я имам, госпожичке — казваше тя.

Двамата с Дейви грабвахме книгите си като покупки в супермаркет, докато Питър и Оуен кръжаха с копнеж около библиотечния старец, който четеше приказки на децата. Когато Рей ни водеше, беше по-хубаво — той ни оставяше, отиваше да обърне няколко бири и ни прибираще чак след един-два часа. Момчетата слушаха приказките на стареца, докато не му пресъхнеше устата.

Но Рей беше получил ново назначение — занимаваше се с довършителните дърводелски работи в един новопостроен жилищен комплекс. Бях свикнала да си стои въщи и сега ми липсваше. Не беше имал постоянна работа, откакто бе напуснал мястото си на учител по трудово обучение в една гимназия в Сънланд. Скарал се с директора, защото отказал да се присъедини към клетвата за вярност.

— Бил съм се в скапания Виетнам, за награда ми дадоха скапаното им Пурпурно сърце — казваше той. — А какво направи оня задник? Отиде в проклетия Вали Стейт. Голям герой, няма що!

Собственикът на комплекса живееше в Мериленд и не се интересуваеше от клетвата за вяроност. Рей познаваше някого, който познавал помощника на предприемача. Така че аз се оказах затворена в караваната в разгара на лятото, да гледам как Стар плете гигантски мохерен пуловер, който изглеждаше така, сякаш дъгата е повърнала върху него. Четях, рисувах. Рей ми купи детски водни боички от дрогерията и аз започнах да мацам. Прекратих опитите си да убедя майка ми да приеме Исус. Нямаше никакъв смисъл, сама трябваше да стигне до правилното решение. Такава беше Божията воля, също като Дмитрий от „Братя Карамазови“ — една от книгите, включени в списъка, който получих от нея.

Вместо писма ѝ изпращах рисунки и акварели: Стар — с къси панталонки и на високи токове, поливаща мушкатата с маркуч; Рей пие бира и наблюдава залеза от верандата; момчетата, мотаещи се из пресъхналото речно корито в топлите нежни нощи, стряскат една сова с фенерчетата си; шахът на Рей; самият той, вперил поглед в дъската, с брадичка върху юмрука си; дърветата пало вера в прохладата на ранното утро; гърмяща змия, изтегнала се в цялата си дължина върху един голям камък.

През онова лято рисувах за всички — гущери за Питър, дечица, яхнали жирафи и еднорози за Оуен, грабливи птици — кацнали и в полет — за Дейви, като гледах снимки в списания: златни орли, червеногърби ястреби, соколи скитници, самодивски сови. Нарисувах портрет на Каролий, за да го даде на гаджето си, също и няколко рисунки за Стар — главно ангелчета и Исус, който ходи по водата. Както и самата нея в различни пози — по бански — в стила на момичета от плакатите през Втората световна.

Единственото, което си поиска чичо Рей, беше рисунка на камиона му. Стар синьо-зелен форд, с висока каросерия, с пухкава висулка във формата на хлебарка, закачена на огледалото за обратно виждане и със стикер на бронята, върху който се четеше: „Тази собственост е под защитата на Смит енд Уесън“. Нарисувах го на фона на планината в ясно утро — в синьо-зелено, розово-оранжево и бледосиньо.

Лятото достигна своята кулминация, когато задухаха ветровете Санта Ана — така, както никога преди не бях виждала. Пожарите се изкачиха по склоновете и обгориха планината на миля от нас. Този път не беше просто някакво зарево на хоризонта, от което те делят километри цимент. Хиляда акра изгоряха пред очите ни отвъд Биг Тухунга. Държахме вещите си опаковани в камиона на Рей и в багажника на ториното. Ветровете духаха като урагани, изпепелените райони се съобщаваха в квадратни мили, а в града бяха избухнали размирици. Чичо Рей започна редовно след работа да чисти оръжията си във вътрешния двор, докато пепелта от пожарите се сипеше на фин прах върху всичко наоколо. Подаде ми малкия пистолет — една берета, която приличаше на играчка в ръката ми.

— Искаш ли да постреляш?

— Ами, да — казах аз. Той не позволяваше на момчетата да се докосват до пистолетите му. Стар дори не можеше да ги погледне без отвращение, но сега, когато размириците продължаваха, беше спряла с настояванията си Рей да се отърве от тях. Той взе зелен спрей и очерта върху една дъска човешка фигура, като за по-смешно нарисуваше телевизор в ръцете ѝ. Опря дъската на едно олеандрово дръвче в далечния край на двора.

— Той ти отнася телевизора, Астрид. Закови го.

Голяма работа беше тази малка берета, калибър 22. Улучих с четири от деветте изстрела. Рей залепи тиксо върху дупките, така че да знам кои са стари и кои нови. В крайна сметка изпробвах всичките му оръжия — ловната пушка, полицейската — калибър 38 със срязан цев, Смит енд Уесън-а, дори тежката пушка-помпа дванайсети калибър. Най-много си харесвах беретата, но Рей настояваше, че най-добре се стреля със Смит енд Уесън-а, който имал „спираща мощ“. Слагаше я в ръцете ми, показваше ми как да се прицеля, как мислено да натисна спусък. От четирите оръжия най-трудно беше да се стреля точно с трийсет и осемкалибровата — трябваше да използвам и двете си ръце и да не трепвам, иначе щеше да отскочи назад и да ме удари в лицето.

Всяко оръжие си имаше предназначение, също като чука и отвертката. Ловджийската пушка беше за лов, беретата — за потенциално опасни ситуации — в барове, при срещи с бившата

половинка, любовни срещи — все неща, които Рей наричаше „завързани“. Помпата беше за защита на дома.

— Минете зад мен, деца — казваше той с глас на грижовна баба и ние всички тичахме зад него, докато той ни демонстрираше нагледно, засипвайки олеандрите с едри сачми.

— А трийсет и осмицата?

— Тя има само едно предназначение — да убиеш някого, когото си нарочила.

Чувствах се като израелско момиче-боец, по шорти под напора на горещия вятър, присвила око към мерника на помпата, която държах с две ръце. Беше странно усещане — очите му вперени в мен, докато се целя в консервната кутия, очите му вперени в мен! Открих, че не успявам да се съсредоточа върху мишената. Погледът му раздвояваше вниманието ми между „К“-то на Кола и съзнанието, че ме гледа.

И си мислех — ето какво е да си красива. Ето какво чувства майка ми. Привличането на очите, които възпират полета ти към мишената. Бях едновременно на две места — не само в мислите си, в целта си, но и с босите си стъпала в прахта на двора, с краката си, които ставаха все по-силни, с гърдите си в новия сутиен, с дългите си почернели от слънцето ръце, с косата си, която се вееше бяла на горещия вятър. Той отнемаше покой ми, но в замяна ми даваше нещо — прекрасното усещане да бъда оценена. Чувствах се красива, но и раздвоена. Не бях свикнала да съм толкова сложна.

---

[1] Героиня от тетралогията на Вагнер „Пръстенът на нибелунгите“. — Б.р. ↑

7.

През ноември, когато въздухът синееше в следобедите, а слънчевата светлина къпеше камъните в злато, аз навърших четиринайсет. Стар организира в моя чест парти — първото в живота ми — с картонени шапки и конфети, покани гаджето на Каролий и дори социалния служител, който отговаряше за мен — валето пика. Имаше торта, украсена с момиче в пола от трева, танцуващо хула, и името ми, написано със син крем. Всички заедно изпяха „Честит рожден ден“. Бяха сложили и една специална свещичка — шегичка, която не угасваше, колкото и силно да я духах, така че не можах да си пожелаю нещо съкровено. А то беше — винаги да е така, животът ми да бъде парти в моя чест!

Каролий ми беше купила огледалце за чантичката, а момчетата ми подариха гущер в буркан, украсен с панделка. Върху голям картон Дейви беше залепил животински изпращания и копирани на ксерокс следи от съответното животно, с грижливо напечатани отдолу надписи. Стар ми подари еластичен зелен пуловер, а социалният служител — чифт шноли с фалшиви диаманти.

Последният подарък беше от Рей. Внимателно развих хартията и видях дървото — резбовано и инкрустирано в стил арт нуво във формата на лунен цвят — мотивът върху корицата на първата книга на майка ми. Притаих дъх и извадих подаръка от хартията — дървена кутия за бижута. Миришеше на прясно отсечено дърво. Прокарах пръсти по цветето, мислейки си как Рей е изрязвал листенцата, заоблял е връхчетата и ги е наставял толкова съвършено, че преходът между различните материали оставаше незабележим. Трябва да го е правил късно през нощта, докато съм спяла. Страхувах се да покажа колко много ми харесва. Така че просто казах „благодаря“. Но се надявах, той да е разбрал.

Когато заваляха дъждовете, дворът се покри с гъста кал, а нивото на реката се покачи и водата изпълни огромното корито. Онова, което преди изглеждаше като лунна долина — с разхвърляни по дъното

камъни и шубраци по краищата, се превърна в мощен поток мръсна вода с цвета на капучино. Части от обгорената планина въздъхнаха и поддадоха. Не си бях представяла, че може да вали толкова много. Непрекъснато подлагахме под течовете от покрива на Стар тенджери, картонени кутии и кани, които после изливахме на двора.

Валеше за пръв път след седемгодишна суша и дъждът, събирал се през това време, се изля наведнъж. Валя без прекъсване през всичките дни на коледните празници и единствената ни възможност беше да стоим, натъпкани в караваната; момчетата непрекъснато въртяха телевизионните игри или отново и отново гледаха двусерийния видеофилм на Нашънъл Джиографик за торнадата.

Прекарвах дните си, седнала в люлката на верандата, гледах дъжда, слушах монотонния тропот на капките по металния покрив и тътена на оттичащите се към Тухунга води, които търкаляха по пътя си грамадни камъни и носеха изтръгнати от корен дървета, блъскащи се едно в друго като кегли. Всичко изглеждаше оцветено в бледо кафеникаво сиво.

Когато цветовете изчезнаха и се почувствах самотна, започнах да си мисля за Исус. Исус разбираше мислите ми, знаеше всичко, дори когато аз не можех да го видя или да го почувствам наистина, пазеше ме от пропадане и от пороите на живота. От време на време гледах на картите таро, но те винаги бяха едни и същи — Мечовете, Луната, Обесения, горящата Кула със срутения купол и падащите хора. Понякога, когато беше у дома, Рей идваше с шахматната дъска и играехме, като той пушеше марихуана, или отивахме в бараката, където той изваждаше инструментите на работната си маса и ми показваше как да майсторя някои дребни неща — клетка за птици, рамки за снимки. Понякога просто си говорехме на верандата на фона на приглушените от дъжда звукови ефекти в стил уличен бой, които долитаха от телевизионната игра на момчетата. Рей се облягаше на някоя от подпорите, а аз лежах в люлката и я залюлявах, отблъсквайки се с крак.

Един ден, както стоеше облегнат — тъжен, с помрачняло лице, без да ме поглежда попита:

— Мислиш ли понякога за баща си?

— Никога не съм го виждала — отговорих аз като преместих малко крака си, така че люлката да не спре. — Била съм на две, когато

ни е напуснал, или пък тя го е напуснала, не знам.

— Тя разказвала ли ти е за него?

Моят баща — силуетът, фигурата, която бях сглобила от всичко, което не знаех; форма, изпълнена с дъжд.

— Винаги, когато я питах, тя казваше: „Ти нямаш баща. Аз съм ти баща. Ти се роди от челото ми като Атина“.

Той се засмя, но смехът му беше тъжен.

— Ама и майка ти е голяма работа.

— Веднъж открих свидетелството си за раждане. „Баща: Андерс Клаус, без презиме. Месторождение: Копенхаген, Дания. Местожителство: Винис Бийч, Калифорния.“ Сега трябва да е на петдесет и една.

Рей беше по-млад.

Изтрещя гръмотевица, но облаците бяха прекалено плътни, за да се види светкавицата. Люлката проскърцваше, докато се люлеех и мислех за баща си — Клаус Андерс, без презиме. Бях намерила негова цветна снимка, пхнатата в една от книгите на майка ми, „Булевард на ветровете“. Двамата седят в едно кафене до плажа заедно с други хора, които изглеждат така, сякаш допреди малко са се излежавали на пясъка — почернели от слънцето, дългокоси и окичени с мъниста; на масата — бирени бутилки. Клаус е праметнал ръка през облегалката на стола и — по собственически небрежно. Изглеждаха така, като че ли слънцето огрява само тях, сред ореол от красота. Можеха да минат за брат и сестра. С руса лъвска грива и чувствени устни, той се усмихваше широко, а очите му се извиваха нагоре в ъгълчетата. Нито майка ми, нито аз се усмихвахме така.

Снимката и свидетелството за раждане бяха единственото, което ми беше останало от него, както и въпросителната в генетичния ми код — всичко, което не знаех за себе си.

— Най-често се питам, какво би си помислил за мен.

Гледахме към червеникавокафявото дребно дърво, а калта в двора беше лепкава като спомен. Рей се извърна, облегна гръб на подпората и вдигна ръце над главата си. Ризата му се повдигна и откри косматия му корем.

— Вероятно си мисли, че още си на две години. Точно така си мисля и аз за Сет. Когато момчетата отидат при реката, аз си

представям, че и той е с тях. Налага си да си напомням, че вече е голям да се занимава с жаби.

Клаус мисли, че съм на две. Косата ми е като бял пух, памперсът ми е пълен с пясък. Никога не си е представял, че съм пораснала. Можех да мина покрай него, той можеше дори да ме погледне по начина, по който ме гледа Рей, без въобще да му мине през ум, че вижда собствената си дъщеря. Потръпнах и скрих ръце в ръкавите на пуловера си.

— Някога мислил ли си да му се обадиш, да го намериш? — попитах аз.

Рей поклати глава.

— Сигурен съм, че ме мрази и в червата. Знам, че майка му му е наговорила един куп глупости за мен.

— Въпреки това съм сигурна, че му липсваш — казах аз. — На мен Клаус ми липсва, а аз дори не го познавам. Той също е бил творец. Художник. Представям си, че би се гордял с мен.

— Без съмнение — каза Рей. — Може би един ден ще се срещнете.

— Понякога си мисля за това. Че ще стана художничка, а той ще прочете във вестниците и ще разбере за мен. Понякога, като видя рус мъж на средна възраст, ми иде да извикам: „Клаус!“ и да видя дали ще се обърне. — Люлката изскърца, когато се залюлях по-силно.

Веднъж майка ми ми беше казала, че го е избрала, защото приличал на нея, така че детето щяло да бъде все едно само нейно. Но тетрадката с оранжева корица с надпис „Винис Бийч, 1972“ разказваше друга история.

„12 юли. Днес следобед се сблъсках с К. в «Малък свят». Видях го преди той да ме забележи. Видът му ме развълнува — леко превитите рамене, изцапаните с боя коси. Онази износена риза — толкова древна, че бе по-скоро идея, отколкото дреха. Искях и той да ме открие по същия начин, затова обърнах гръб и заразливвах някаква книга. Знаех как изглеждам на светлината от прозореца — с пламъка в косите си и ефирната рокля. Чаках да спра сърцето му.“

Извърнах очи към Рей, който гледаше дъжда — и разбрах как се е чувствала майка ми. Обичах дима от лулата му, мириса му, тъжните очи с цвят на лешник. Не можеше да ми бъде баща, но поне можехме да си говорим на верандата, както сега. Той запали отново лулата си, пое дима на марихуаната, закашля се.

— Може да се разочароваш — каза той. — Я си представи, че е някой простак. Повечето мъже са простаци.

Продължих да се люлея; знаех, че не е истина.

— Ти не си.

— Питай бившата ми.

— Какво правите тук? — Стар отвори мрежестата врата и я тресна след себе си. Носеше пуловер, който сама си бе оплела — пухкав и жълт като пиле. — Приемате ли и други хора на малкото си парти?

— Ще го гръмна тоя проклет телевизор — каза с равен глас Рей.

Тя започна да къса сухите кафяви листа от храста до верандата, хвърляше ги на пода, а гърдите ѝ напираха изпод V-образното деколте.

— Виж се само, пушиш пред децата. Винаги си им давал лош пример — но го каза с усмивка, нежно, сякаш флиртуваше. — Направи ми една услуга, Рей, бебчо. Свършиха ми цигарите, би ли изтичал до магазина да ми вземеш един стек? — Тя му хвърли една от плоските си широки усмивки.

— И без това трябва да си купя бира — каза той. — Искаш ли да дойдеш с мен, Астрид?

Сякаш поради невъзможност да се разтегне повече, усмивката ѝ се сви назад към центъра си, после тя я разтегна обратно.

— Можеш да отидеш и сам, нали така, я какво голямо момче си. Искам Астрид да ми помогне за малко. — Откъсване, още едно, свежите листа, заедно с изсъхналите.

Рей си взе якето, захлупи се с него през глава и се шмугна под водопада, който се изливаше от гофрираната ламарина на покрива.

— Двете с теб трябва да си поговорим за нещо наше, госпожичке — ми каза Стар, когато Рей затвори вратата на камиона и запали двигателя.

Неохотно я последвах в къщата и оттам — в спалнята ѝ. Стар никога не си говореше с децата. Стаята ѝ беше тъмна, изпълнена с тежката миризма на некъпани тела, на жена и на мъж. Леглото не беше

оправено. Детските стаи никога не миришеха така, без значение колко деца спят в тях. Искаше ми се да отворя прозореца.

Тя седна на разхвърляното легло, посегна към пакета „Бенсън и Хеджис-100“, отвори го, после го захвърли.

— Добре ти е тук, нали — каза тя, надникна в чекмеджето на нощното шкафче, после започна да рови из него. — Чувстваш се като у дома си? Удобно?

Прокарах пръст по цветната щампа върху чаршафите ѝ — бяха на макове. Пръстите ми очертаха венчелистчетата, после тичинките в средата. Мак, злата магия на майка ми.

— Малко нещо прекалено удобно, бих казала — тя затвори чекмеджето, халкичката му иззвънтя. Издърпа одеялото, така че да скрие цветето от мен. — Може и да не съм гений, но играта ти ми е ясна. Повярвай ми, краставите магарета отдалеч се познават.

— В смисъл? — Не можех да сдържа любопитството си — какво беше онова нещо, което според Стар притежавахме и двете.

— В смисъл че си хвърлила око на моя човек — тя измъкна един фас от бобената кесия върху нощното шкафче, която служеше за пепелник, пооправи го и го запали.

Не можех да не се засмея.

— Не е вярно. — Това ли е видяла тя? Чук, чук, чук, Боже всемогъщи? — Не е вярно.

— Все се мотаеш около него, пипаш му „инструментите“... „Това за какво е, чичо Рей?“ Играеш си с пушките му? Виждала съм ви. Всички спят, освен вас двамата — гушките се, сладко ти е, а? — Тя издуха смрадливия дим от фаса в задушния влажен въздух.

— Той е стар — казах аз. — Нищо не правим.

— Не е чак толкова стар — каза тя. — Той е мъж, госпожичке. Вижда, каквото вижда, и прави, каквото може. Трябва да говоря бързо, преди да се е върнал, но ще ти кажа едно. Реших да се обадя на Детското социално, така че каквото и да си си била наумила, няма да стане, хубавице. Вече си в историята.

Гледах я, не можех да откъсна очи от рошавите ѝ мигли. Не може да направи нещо толкова подло, нали? Нищо не бях сторила. Е, обичах го наистина, но това не зависеше от мен. И нея обичах, и Дейви — всичките. Не беше честно. Сигурно не говори сериозно.

Понечих да кажа нещо, но тя вдигна ръка, фасът тлееше между пръстите ѝ.

— Хич не се опитвай да ме разубеждаваш. Най-последно съм се наредила като хората. Рей е най-добрият мъж, който съм имала някога, отнася се добре с мен. Може и да не си му се пускала, но на мен ми мирише на С-Е-К-С, госпожичке, и нямам намерение да рискувам. Живяла съм прекалено дълго и съм стигнала прекалено далеч, за да го духам сега.

Мятах се като риба на сухо в тази стая без въздух, докато дъждът блъскаше по металния покрив и стените. Изритваше ме без причина. Усещах как океанът ме дърпа, отделя ме от мъничкото ми местенце върху скалата. Чувах реката, повлякла тонове дървета и боклуци. Опитах се да измисля някакво обяснение, причина, която би я удовлетворила.

— Никога не съм имала баща — казах аз.

— Недей — тя смачка пушения на два пъти фас в пепелника и погледна пръстите си. — Аз имам грижата за себе си и за собствените си деца. Двете с теб почти не се познаваме. Нищо не ти дължа — тя сведе поглед към пухкавия си пуловер и изтръска пепелта, паднала върху пищните ѝ гърди.

Хлъзгах се, падах. Бях вярвала на Стар и не бях дала повод да се съмнява в мен. Не беше честно. Тя бе християнка, но действията ѝ не бяха ръководени от вярата и добротата.

— А милосърдието? — простенах аз като човек, който пропада и търси клонка, за която да се хване. — Исус би ми дал още един шанс.

Тя се изправи.

— Аз не съм Исус. Дори не се приближавам до него.

Седях на леглото и се молах на гласа в дъжда. Моля те, Исусе, не ѝ позволявай да го направи. Исусе, ако ни виждаш сега, отвори сърцето ѝ. Моля те, Исусе, нека не става така.

— Съжалявам, ти беше добро дете — каза тя. — Но такъв е животът.

Дъждът бе единственият отговор. Исусе, какво можех да кажа? Тишина, сълзи. Нищо. Какво щеше да направиш, ако беше на моето място, майко? Трябва да ми помогнеш сега, поне този път! Кажи ми, какво да направя?

И мислейки за нея, аз наистина почувствах нещо, което се вля в празнотата ми — едно усещане за сила вътре в мен, като еластичен прът, който се катереше в кухнята на гръбнака ми. Знаех, че онова, което чувствах, е лошо — своеволието, но ако е така, то така да бъде! Внезапно видях двете ни върху една гигантска шахматна дъска, видях и своя ход.

— Той може много да се ядоса — казах аз. — Помисли ли за това? Ако разбере, че си ме изритала, защото ревнуваш?...

Стар беше преполовила разстоянието до вратата, но при тези думи спря и се обърна към мен. Погледна ме така, сякаш никога преди не ме беше виждала. Изненадах се от бързината, с която се изляха от мен следващите думи. Та нали на мен те никога не ми достигаха!

— Мъжете не обичат ревниви жени. Опитваш се да го превърнеш в затворник. Той ще те намрази. Може дори да скъса с теб.

Хареса ми, как тя се сепна, знаех също, че аз съм причината за бръчките по челото ѝ, че сега в мен има сила — там, където преди имаше слабост.

Тя дръпна надолу пуловера си, така че гърдите ѝ изпъкнаха още повече, и хвърли поглед към образа си в огледалото. После се засмя.

— Какво знаеш ти за мъжете? Бебе такова!

Но аз бях доловила съмнението, накарало я да се обърне към огледалото, и продължих в същия дух.

— Знам, че мъжете не обичат жени, които се опитват да ги направят своя собственост. Такива ги разкарват.

Стар се мотаеше пред гардероба, двоумейки се дали да спре да ме слуша и да се отърве от мен по най-бързия начин, или да ме остави да подкопам увереността ѝ с приказките си. После си намери работа да рови в пепелника за друг фас, откри един не толкова голям като предишния, пооправи го с пръсти и го запали с евтината си тъмносиня запалка.

— Особено ако няма причина. Харесвам и теб, и него, и децата, за нищо на света не бих направила така, че да прецакам положението. Нима не виждаш? — Колкото повече говорех, толкова повече се отдалечавах от истината. Ангелът на бюрото ѝ засрамено бе свел очи, не смееше да ме погледне. Дъждът барабанеше по покрива.

— Заклеваш ли се, че не си падаш по него? — изрече тя накрая, присвила очи от гадния дим. Грабна библията от нощното шкафче — с

бяла кожена корица, червени панделки и позлатени ръбове. — Закълни се над библията.

Сложих ръка върху книгата. Със същия успех можеше да бъде и телефонният указател като се има предвид, как се чувствах в момента.

— Кълна се в Бога! — произнесох аз.

Тя така и не се обади на Детската социална служба, но затова пък следеше всяко мое действие, всеки жест. Не бях свикнала да ме наблюдават — това ме караше да се чувствам важна. Разбихах само, че през онази вечер, в спалнята ѝ някакъв пласт се е смъкнал от мен и показалото се отдолу блести.

Една вечер тя се забави с приготвянето на вечерята и когато привършвахме, чичо Рей погледна към часовника.

— Ще закъснееш, ако не побързаш.

Стар се облегна на стола си, протегна се към кафеника на барплота зад себе си и си наля една чаша.

— Ще минат и без мен една вечер, не мислиш ли, бебчо?

Следващата седмица тя пропусна още две сбирки, а на третата седмица не отиде и на самата служба. Вместо това, цялата сутрин двамата правиха любов, а когато най-после излязоха от спалнята, тя заведе всички ни на сладкарница, където в едно от големите ъгли сепарета ядохме палачинки с шоколад и гофрети с ванилов крем. Всички се смееха и си прекарваха чудесно, но единственото, което виждах аз, бе ръката на Рей, прегърнала раменете ѝ върху облегалката от изкуствена кожа. Почувствах се странно и забих поглед в гофретата си. Вече не бях гладна.

Дъждовете отминаха и нощем измитото до блясък небе излагаше на показ всичките си звезди. С момчетата заставахме в най-тъмната част на калния двор и слушахме оттичащите се води в мрака отвъд дърветата. Тежки буци кал се втвърдяваха около ботушите ми, докато извивах назад глава в студа, изпълнен с парата от дъха ни, и се опитвах да разпозная мечките и кръстовете. В книгите на Дейви нямаше толкова много звезди. Не успях да различа отделните фигури.

Стори ми се, че мярнах някаква светла черта. Дори не бях сигурна, че съм я видяла. Гледах нагоре, опитвайки се да не мигам, и чаках.

— Ето! — посочи Дейви.

В друга част на небето се откъсна още една звезда. Беше толкова свръхестествено, единственото нещо, което не си разчитал да видиш — падаща звезда. Опитах се да задържа очите си отворени, без да мигам. Мигнеш ли — губиш я от погледа си. Държах ги отворени, така че светлината да се прояви върху тях като снимка.

Момчетата трепереха въпреки якетата, навлечени върху пижамите, и калните си ботуши, бърбореха и се кискаха в студа, превъзбудени от факта, че не са в леглата си толкова късно през нощта, а с широко отворени очи гледат звездите, които сякаш звънят като сребърни топчета, и чакат да падне някоя от тях. Беше съвсем тъмно, с изключение на светлинните от гирлянда от коледни лампички, които просветваха по протежение на верандата.

Мрежестата врата се отвори и затвори с трясък. Не беше необходимо да поглеждам, за да разбера, че е той. Припламването на клечка кибрит, топлата тежка миризма на марихуана.

— Трябва да свалим коледните лампички — каза той. Слезе на двора, където стояхме ние, огънчето от цигарата примигна, после — осезаемата твърдост на тялото му, мириса на прясно нацепени дърва.

— Това е Квадрантовият дъжд — каза Дейви. — Скоро ще станат 40 на час. Най-краткият метеоритен дъжд, но затова пък — най-гъстият след Персеидите.

Чувах как калта премлясква под ботушите му, когато прехвърляше тежестта си върху другия крак. Доволна бях, че е тъмно и не може да види щастливата руменина, която плъзна по лицето ми, когато той се приближи, вдигнал очи към небето, сякаш Квадрантидите го интересуваха, сякаш заради тях бе излязъл на двора.

— Там, там! — извика Оуен. — Видя ли, чичо Рей? Видя ли ги?

— Да, видях ги, приятелче. Видях ги.

Стоеше досами мен. Ако се преместех само с два-три сантиметра вляво, щях да го докосна с ръкава си. Усещах топлината на тялото му през нищожното разстояние, дялящо ни в мрака. Никога не бяхме стояли толкова близо един до друг.

— Да не сте се скарали със Стар? — тихо попита той.

Издишах пара, представяйки си, че пуша — като Дитрих в „Синия ангел“.

— Тя какво каза?

— Нищо. Просто напоследък се държи странно.

Падащи звезди се гмурваха в пролуките и изгаряха. Заради самото удоволствие. Просто така. Можех да погълна нощта наведнъж.

Рей дръпна прекалено силно, закашля се и се изплю.

— Сигурно не ѝ е лесно, остарява, а в къщата ѝ растат хубави момичета.

Гледах нагоре, сякаш нищо не съм чула, но си мислех „Хайде, кажи още за хубавите момичета.“ Срамувах се, че го искам, изглеждаше ми непочтено — какво значение има хубостта? Толкова често бях разсъждавал така, докато живеех с майка си. На човек не му трябва да е красив, трябва само да го обичат. Но не можех да не го искам. Ако това е начинът да бъда обичана — красотата — то така да бъде!

— Тя все още изглежда добре — казах аз, като си мислех, че на нея нямаше да ѝ бъде толкова трудно, ако той не ме беше последвал в звездната нощ, ако не ме гледаше така, докато потриваше с пръсти устата си.

Но не исках да спира. Беше ми жал за Стар, но не чак толкова. Бях заразена с вируса на греха. Бях центърът на собствената си вселена, звездите се движеха, прегрупираха се около мен и аз харесвах начина, по който ме гледаше той. Кой друг бе ме поглеждал някога, кой друг ме бе забелязвал? Ако това бе проявление на злото, то нека Бог промени решението ми.

Скъпа Астрид,

Не ми разправяй колко много се възхищаваш от този човек, как се бил грижел той за теб! Не знам кое е по-лошо — религиозният ти период или пришествието на прецъфтения ти ухажор. Трябва да си намериш някое момче на твоите години, нежен и красив младеж, в когото да се влюбиш. Някой, който ще се разтреперва от твоето докосване, който ще ти откъсне маргарита с дълго стебло и ще ти я поднесе със сведени очи, някой, чиито пръсти са като поема. Никога не лягай заради бащата. Забранявам ти го, разбираш ли?

Майка ти

Ти не можеш да го спреш, майко. Вече не се налага да те слушам.

Беше пролет и оранжевите вълни на калифорнийските макове заливаха хълмовете, а грозните петна на бензиностанциите и паркингите бяха опръскани със сини лупини и пъстроцветни индиански туфи. Дори в обгорените райони склонове бяха покрити с килими жълт синап и радваха погледа ни през прозореца на стария пикап на Рей, докато се подрусвахме по пътя.

Бях му казала, че искам да разгледам новия комплекс в Ланкастър и мебелите по поръчка, които той довършваше. Дали ще може да ме вземе някой път след училище?

— Знаеш каква е Стар напоследък — казах.

Всеки ден излизах от училище с надеждата, че ще видя камиона му с пухкавата хлебарка, повесена от огледалото за обратно виждане. Накрая той наистина дойде.

Самият комплекс беше гол като белег от рана, с разбити прашни улици между големите нови къщи. Някои вече имаха покриви и стени, други бяха завършени до мазилка, а трети приличаха на скелети, зейнали към небето.

Рей ме разведе из къщата, в която работеше. Беше разчистено, облицовката — завършена, миришеше на пресни стърготини. Показа ми солидния шкаф от явор в трапезарията, еркерния прозорец, вградените библиотеки, верандата към задния двор. Усещах как слънцето блести в косите ми, знаех как се е чувствала майка ми през онзи отдавна отминал ден в книжарницата, когато бе видяла баща ми и бе застанала до прозореца — красива под слънчевите лъчи.

Оставих го да ме разведе като агент по недвижими имоти — двойният огромен прозорец в дневната, тоалетните с аеродинамична форма в двете бани, извитите перила, резбованата носеща колона под стълбището.

— Когато бях женен, живеех в къща като тази — каза той, прокарвайки ръка по заоблената повърхност на тежкия парапет, почуквайки по масивната колона. Опитах се да си представя как живее с две бани, с вечеря на масата в шест, със сигурна работа, със съпруга и дете. Но не можах. От друга страна, дори по онова време той е ходел

в долнопробните барове, вместо да се прибере у дома и се е влюбвал в стриптийзъорки.

Последвах го нагоре по стълбите, където ми показва довършителните работи, обточените с кедрово дърво ракли и прозоречни ниши. От голямата спалня чувахме тропота на чуковете от съседните къщи и шума на багера, който дълбаеше изкоп за нова постройка. Рей погледна през зацапаното стъкло към строежите наоколо. Представих си как би изглеждала стаята, когато се нанесяха хората. Килими в люляков цвят и сини рози по кувертюрата, тоалетка в бяло и златно, таблите на леглото. Повече ми харесваше в сегашния си вид — с розовото дърво и сладката свежа миризма. Наблюдавах кафявото и зеленото на карираната му риза, ръцете му в двата края на прозоречната рамка, докато гледаше надолу към голия двор.

— За какво мислиш? — попитах го аз.

— Че няма да са щастливи — тихо отговори Рей.

— Кои?

— Хората, които купуват тези къщи. Строя къщи за хора, които няма да са щастливи в тях.

Доброто му лице изглеждаше толкова тъжно.

Приближих се.

— Защо да не са?

Той притисна чело в стъклото на прозореца — толкова ново, че стикерът още си стоеше на него.

— Така става. Не искат да наранят никого.

Можех да подуша потта му — остра и силна — мъжка миризма. Беше горещо в стаята с новите прозорци, натежала от уханието на прясно дърво. Обвих около кръста му ръце и притиснах лице към острата вълна на ризата между плешките му — нещо, което ми се бе искало да направя още от онзи първи неделен ден, когато изклинчих от църковната служба и останах в караваната. Затворих очи и вдишах уханието му — на марихуана, пот и ново дърво. Той не помръдна, само издълбоко въздъхна.

— Ти си още дете — каза той.

— Аз съм риба, която минава край теб — прошепнах във врата му. — Хвани ме, ако ме искаш.

За момент остана неподвижен като заподозрян, с ръце върху рамката на прозореца. После хвана ръцете ми, обърна ги и целуна

дланите, притисна ги към лицето си. И аз бях онази, която трепери, аз и моята маргаритка.

Той се обърна към мен и ме прегърна. Точно както бях мечтала през целия си живот — да ме прегръщат силни ръце и да ме притискат към широка гръд във вълнена риза, пропита от мириса на тютюн и марихуана. Отметнах глава назад и получих първата си целувка, отворих уста, за да ме вкуси — устните ми, езика ми. Не можех да спра да треперя, освен когато ме притискаше много силно към себе си.

Сетне той нежно ме отблъсна.

— Виж, може би е по-добре да се връщаме. Това не е редно.

Вече не ми пукаше кое е редно. В джоба ми имаше презерватив от чекмеджето на Каролий, а до мен бе мъжът, когото винаги бях искала, на място, където за пръв път можехме да бъдем сами.

Свалих ризата си и я пуснах на пода. Съблякох тениската си. Махнах сутиена и застанах пред него да ме гледа — малка и много бледа — не Стар, а аз, всичко, което имах. Развързах кубинките си и ги изритах. Разкопчах дънките си и ги оставих да се свлекат.

В онзи момент Рей изглеждаше тъжен, сякаш някой умираше, гърбът му бе опрян в зацапания прозорец.

— Не съм искал това да се случи — промълви той.

— Лъжеш, Рей — казах аз.

След миг той беше на колене пред мен, обхванал с ръце хълбоците ми, целуваше корема ми, бедрата ми, дланите му притискаха голото ми дупе, пръстите му потъваха в копринената влага между краката ми, отпиваше от соковете ми. Усетих миризмата си по устата му, когато коленичих до него, прокарах ръце по тялото му, разтворих дрехите му, потърсих го — твърд и по-голям, отколкото си бях представяла. И си помислих: няма Бог, съществува само онова, което си поискаш.

8.

По цял ден в училище и в следобедите без Рей, край реката, на масата със Стар и децата или когато вечер гледахме телевизия, Рей бе единствената ми мисъл, натрапчива до невъзможност. Колко гладка беше кожата му — по-гладка, отколкото би предположил човек, че може да бъде мъжката кожа, колко твърди раменете му, жилите, които се спускаха по ръцете му като корени на дърво, тъжният поглед в очите му, когато дрехите ми изчезнаха.

Скицирах голото му тяло, каквото го помнех, докато се взираше през прозореца, след като бяхме правили любов или лежеше върху купчината подложки за мебели, които довлече в ъгъла на новата спалня. През нашите следобеди лежахме на тези подложки със сплетени крака — едните гладки, другите окосмени, пръстите му нежно покриваха гърдите ми и си играеха със зърната, докато щръкнат като гумички на молив. Скрих рисунките в кутията със списанията на майка ми — там, където Стар не би и помислила да погледне. Знаех, че би трябвало да ги изхвърля, но не можех да понеса мисълта за това.

— Защо си със Стар? — попитах го аз един следобед, прокарайки пръст по светлия белег под ребрата му, където един виетконгски куршум бе оставил подписа си.

Той ме погали с върха на пръстите си, докато кожата ми не настръхна.

— Тя е единствената жена, която не иска от мен да бъда нещо друго, освен самия себе си — отговори той.

— Аз не бих искала такова нещо — казах и повторих същото движение върху топките му с опакото на ноктите си, от което той подскочи. — Добра е в леглото, това ли е причината?

— Задаваш личен въпрос — каза той. Покри ръката ми със своята и я притисна към слабините си. Усетих как отново се втвърдява. — Не говоря с жена за друга жена. Обратното би било проява на лош вкус.

Прокарах пръста му между краката си, в копринената влага, после поставих пръста в устата му. Никога не си бях представляла, че да бъдеш желана е нещо такова. Всичко беше възможно. Той ме издърпа отгоре си и аз го яхнах като кон сред морската пяна — челото ми, опряно в гърдите му — яздох го сред рой от искри. Ако майка ми беше на свобода, щеше ли това да бъде един от нейните любовници, той ли щеше да ме изпълва с искри? И щеше ли майка ми да гледа по начина, по който ме гледаше Стар, осъзнавайки, че вече не съм невидима като обвивката на домашната енциклопедия?

Не. Ако беше на свобода, аз нямаше да съм тук. Тя никога не би ми позволила да изпитам това. Тя пазеше всичко хубаво само за себе си.

— Обичам те, Рей — казах аз.

— Шшт — каза той, хванал с ръце хълбоците ми. Клепачите му потрепнаха. — Не казвай нищо.

Така че аз продължих да яздя, морската пяна пощипваше тялото ми, приливът, пълен с морски звезди и излъчващи светлина водорасли, се издигаше към сипващата се зора.

Раздразнителността на Стар се изливаше главно върху децата. Обвиняваше дъщеря си във всички неща, в които ѝ се искаше да обвини мен. Каролий почти не се прибираше у дома, с момчетата обикаляха по цял следобед, яхнали мотопедите, чието пърпорене долиташе като натрапчиво съмнение. Когато не бях с Рей, оставах в училище или ходех в библиотеката, или ловях жаби с момчетата — сега, когато зимното пълноводие на Биг Тухунга се отдръпваше в главното корито, а криволиचेщите поточета и калните локви бавно изсъхваха. Жабите не се различаваха в калта и човек трябваше много да внимава, за да ги види. Най-често сядах на някой голям камък, припичах се на слънцето и рисувах.

Един ден, когато се върнах от реката, заварих Стар, сгушена в люлката на верандата. Косата ѝ беше навита на маслени ролки, облечена бе в блузка, вързана стегнато под гърдите, и миниатюрни къси панталонки, диплещи се на чатала ѝ. Играеше си с котенцата, които майка им бе родила тази пролет под къщата. Закачаше ги с панделките, вързани от Дейви за една пръчка, смееше се и им говореше — направо не можех да я позная. Обикновено ги наричаше плъхове с козина.

— А, художничката. Ела да си поприказваме, госпожичке. Толкова ми е скучно, че говоря на котките.

Нямаше навика да си приказва с мен, а и устата ѝ сякаш не се движеше достатъчно бързо за думите, които изговаряше. Подаде ми пръчката и извади цигара от пакета „Бенсън и Хеджис“. Лапна я откъм другия край, така че филтърът стърчеше на десетина сантиметра от лицето ѝ, и аз зачаках да видя дали ще я запали. Осъзна се точно навреме.

— Нещо май обърках посоките — пошегува се тя и сръбна от чашата си с кафе. Подръпвах панделките по пода, за да прилъжа една пухкава топчица в сиво и бяло да се покаже изпод люлката. Животинчето подскочи, нападна и избяга.

— Е, кажи ми нещо — продължи тя, дръпна драматично от цигарата и издиша дълга струя дим. Оголи красивата си шия, извивайки назад глава, която изглеждаше огромна заради ролките и приличаше на цъфнало глухарче. — Преди непрекъснато си говорехме. А сега всички са толкова заети — това му е сбърканото на живота. Да си виждала Каролий?

И двете можехме да забележим нагоре по пътя прашните пера, издигащи се зад мотопедите към прозрачното синьо на небето. Искях да съм дим, исках да съм вятърът, слънцето, блещукащо над храсталака — където и да е, само да не седя тук с жената, чийто мъж бях откраднала.

— Каролий създава само проблеми — каза Стар и протегна крак да огледа сребристия лак върху ноктите си. — Ти стой далеч от нея. Ще трябва да си поприказвам с това момиче, да сложа край на пропадането. Има нужда от една голяма доза от Словото. — Тя издърпа една от ролките, кръстоса очи към къдрицата на челото си, започна да издърпва останалите и да ги пуска в скута си. — Ти си добро момиче. И аз искам да ти поднеса извиненията си. Извинения. Къде е Каролий, виждала ли си я? — попита отново тя.

— Мисля, че е с Дерик — казах аз и разклатих края на панделката близо до стола, под който се криеше котето.

Стар наведе глава напред, за да махне ролките от тила си.

— Точно него от всички бял боклук. Майка му е толкова тъпа, че слага полуфабрикатите в микровълновата, без да ги извади от

кутията — тя се разсмя, изпусна ролката и котето, което тъкмо се беше показало, хукна обратно под стола.

В този момент разбрах, че Стар е пияна. Не беше пила година и половина и беше много горда от това. Така и не можах да я разбера напълно. Рей пиеше. Майка ми пиеше. Майкъл пиеше от момента, в който приключеше с работата си по аудиозаписа, т.е. от обяд, докато загубеше съзнание в полунощ. По нищо не личеше, че му вреди. Ако не друго, то сега Стар поне изглеждаше щастлива. Чудех се, защо бе положила толкова усилия да се държи като някаква светица, когато светостта не беше в природата ѝ. Какво толкова?

— Той е луд по мен, да знаеш — каза тя. — Рей, де. Той е мъж, който се нуждае от истинска жена — тя завъртя хълбоците си в тесните панталонки, сякаш го яхаше в момента. — Жена му не би направила нищо за него. — Дръпна отново от цигарата си и сведе почернените си със спирала мигли, обзета от спомени. — Беше зажаднял тоя човек. Видях я веднъж — съпругата, искам да кажа. — Тя отпи от чашата си за кафе и сега успях да го подуша. „Моряшка радост“? — Деликатна. Знаеш к’во имам предвид. Не му бута. Идваше в клуба и ни гледаше — нас, момичетата — с тъжните си очи, като недохранен човек в супермаркет. — Тя изправи рамене и раздруса гърди, така че да получа представа какво е гледал Рей — кръстчето, уловено в гънката; Исус, удавен в плътта ѝ. Засмя се и изтръска пепелта от цигарата си върху котето с белите петна. — Просто беше задължително да се влюбя в него.

Догади ми се като си представих, как Рей седи в някакъв стриптийз бар и се пули в момичетата с техните огромни гърди. Просто не е знаел къде другаде да отиде. Взех отново пръчката и разлюлях панделките с надежда да събудя любопитството на котетата, така че Стар да не види зачервеното ми лице.

— Трябва да съм била луда да си мисля, че вие двамата... — каза тя в чашата си за кафе, пресуши я и я остави с трясък върху мозаечния плот на масата. — В смисъл, я се погледни — та ти си просто едно бебе. Дори не носеше сутиен, преди да ти купя този.

Убеждаваше себе си, че между Рей и мен няма нищо, че не е възможно да се случи каквото и да било, защото тя е жена, а аз съм едно нищо. Но и в онзи момент усещах как той коленичи пред мен на недовършения под, как прегръща бедрата ми и целува голия ми корем.

Усещах аромата на прясно дърво, чувствах силата на пръстите му, помнех как избухвахме в пламъци като храсталак в напоена от петрол земя в сезона на олеандрите.

Пълната луна се изливаше бяла през пердетата. Хладилникът шумно превключваше в кухнята.

— Не мога да повярвам, че отново е започнала след толкова време — каза Каролий. — Никога не вярвай на алкохолици. Правила номер едно, две и три.

Каролий се изправи в леглото, съблече нощницата си, облече си късата пола и една лъскава блуза и си отвори прозореца — бутна навън рамката с мрежата и се покачи на тоалетката, стиснала в ръка високите си обувки. Чух я как се приземява отвън на верандата.

— И къде си мислиш, че отиваш, госпожичке? — обади се гласът на Стар в тъмнината.

— На теб пък откога ти пука? — долетя до мен отговорът на Каролий.

Отидох до прозореца. Не виждах Стар — само задника на Каролий, който опъваше бялата ѝ пола, и ръцете ѝ на кръста, с предизвикателно щръкнали лакти.

— Излизаш да ги разтвориш за всеки простак в околността — Стар трябва да бе ударила няколко на верандата, на градинския стол пред дневната.

Каролий обу една по една обувките си на висок ток и излезе в двора, осветен от пълната луна като сцена.

— И какво, ако е така? — Искаше ми се да можех да нарисувам широките ѝ рамене и сянката, която тялото ѝ хвърляше върху бледия под лунните лъчи прах. Да уловя смелостта ѝ в този миг.

Стар нямаше намерение да се отказва.

— Нали знаеш какво казват? „На Каролий се обадете, тя безплатно обича мъжете.“ На курвите се плаща или и това не знаеш?

— Ти би трябвало да го знаеш по-добре от мен — Каролий се обърна и тръгна към шосето.

Стар прекоси полезрението ми, препъвайки се по стълбите в една миниатюрна нощница, и зашлеви Каролий през лицето. Плесницата отекна безвъзвратно в тихата нощ.

Ръката на Каролий се изви назад и на свой ред удари. Главата на Стар се килна на една страна. Беше грозно и в същото време пленително — като на филм; сякаш въобще не ги познавах. Стар сграбчи дъщеря си за косата и я повлече, а Каролий пищеше и се опитваше да я удари, но не можеше да се изправи достатъчно, за да я достигне. Успя да събуе едната си обувка и замахна, което принуди Стар да я пусне.

Видях Рей да слиза по стълбите, навлякъл само джинсите си. Знаех, че отдолу няма нищо върху тялото, което обичах толкова много. В същото време Каролий сграбчи Стар за нощницата, блъсна я в прахта и се надвесил над нея, така че тя трябваше да вдигне глава към краката на Каролий в лъскав чорапогащник и високи обувки. Колко далеч можеше да стигне дъщерята, щеше ли да ритне майка си в лицето? Беше очевидно, че много ѝ се иска да го направи.

Изпитах облекчение, когато Рей застана помежду им и помогна на Стар да се изправи.

— Хайде да се връщаме в леглото, мила.

— Тъпа алкохоличка — изкрещя Каролий след тях. — Мразя те.

— Измитай се тогава — каза Стар, залитайки въпреки подкрепата на Рей. — Махай се. На никого не си притрябвала.

— Не го мислиш сериозно — каза Рей. — Дай да се наспим, пък утре ще говорим, става ли?

— Ще се махна — каза Каролий. — Ще видите, че ще се махна.

— Тръгнеш ли сега, хич не ми се връщай, госпожичке.

— На кой ли пък му е притрябвало да се връща — каза Каролий.

Тя влезе в стаята ни и започна да отваря чекмеджета, да вади от тях вещите си и да ги тъпче в един куфар на цветчета.

— Чао, Астрид. Беше ми приятно.

Дейви и момченцата чакаха в коридора — уплашени, примигващи със сънени очи.

— Не си тръгвай — помоли Дейви.

— Не мога да остана. В тая лудница!

Тя силно го притисна с ръка и излезе, подритвайки куфара с коляно. Мина покрай Рей и Стар, без въобще да обърне глава, напусна двора на високите си токчета и тръгна по пътя — все по-малка и по-малка.

Дълго гледах след нея — запомнях раменете ѝ, дългокраката ѝ походка. Ето, така си тръгваха момичетата. Събираха си куфара и си тръгваха на високи токчета. Преструваха се, че не плачат, че това не е най-лошият ден в живота им, че не искат майките им да се втурнат след тях и да молят за прошка, че не биха паднали на колене да благодарят на Бога, че са им позволили да останат.

Когато Каролий ни напусна, Стар изгуби нещо жизненоважно — нещо, от което се нуждаеше: като жироскопа, който не позволява на самолета да се преобърне, или като дълбокомера, който ти казва дали потъваш в дълбокото или се издигаш към повърхността. Внезапно ѝ се приискваше да ходи на танци или стоеше вкъщи, пиеше и се оплакваше, или тотално се разлигаваше на тема семейство — играеше с децата и печеше курабийки, които прегаряха, никога не се знаеше кое от тези ѝ настроения ще я връхлети. Една вечер Питър не изяде ориза с месо, който беше сготвила. Тя грабна чинията и я изсипа върху главата му. А аз знаех, че вината е моя, че грехът е мой. Приемах всичко, без да кажа дума.

Ако само не бях започнала онова с Рей. Аз я изкарах от релси. Аз бях змията в градината.

Но всичко това не беше достатъчно, за да ме накара да спра. Бях заражена с вируса. Двамата с Рей правехме любов в новите къщи, в работилницата му зад гаража, понякога дори край реката — между камъните. Стараехме се да не се засичаме по стайте, когато Стар си беше у дома, защото във въздуха помежду ни прескачаха искри.

После, един ден Стар крещеше на момчетата за бъркотията, която бяха сътворили в дневната, за някакви пластмасови гущери, конструктори Лего и експоната, който подготвяше Дейви. Беше един модел на Васкес Рокс и на фосилите, които беше открил там по време на екскурзия с класа — раковини туретела и трилобити от Камбрийската ера. Стар хвърляше играчки и части от пъзели, а после решително се запъти към Дейви, вдигна крак и с два удара смачка модела му.

— Казах ти да разкараш тия боклуци.

Другите момчета изтичаха зад мрежестата врата, но Дейви коленичи до опропастения си модел и прокара пръсти по изпочупените раковини. Вдигна глава и не беше нужно да виждам очите му зад очилата, за да разбере, че плаче.

— Мразя те! — изкрещя той. — Всичко разваляш! Дори не можеш да разбереш...

Стар го сграбчи и започна да го удря безразборно, като го държеше с едната ръка, за да не може да се отскубне, и крещеше:

— За коя ме мислиш ти, бе? Глупачка ще ме нарича! Аз съм ти майка! И аз съм човек! Не мога да се справя с всичко сама! Имай малко уважение!

Онова, което започна като обикновено напляскване, се превърна в побой. Другите момчета избягаха, но аз не можех. За всичко това бях виновна аз.

— Стар — казах аз, опитвайки се да я издърпам. — Недей.

— Ти да млъкваш! — изпищя тя и ме блъсна назад. Косата покриваше лицето ѝ, очите ѝ бяха побелели около зеницата. — Нямах думата, чуваш ли?

Най-накрая тя отстъпи залитайки, скрила разплаканото си лице в ръцете си. Дейви седеше до останките от модела, а по бузите му се търкаляха сълзи. Приклекнах до него да видя, дали нещо може да се спаси.

Стар отвори бутилката „Джим Бийм“, която вече държеше в шкафа заедно с овесените ядки за закуска, наля си една чаша от уискито и хвърли вътре няколко кубчета лед. Вече пиеше пред очите ни.

— Не може да говориш на хората по този начин — каза тя и изтри очите и устата си. — Лайно дребно!

Ръката на Дейви висеше под странен ъгъл.

— Боли ли те ръката? — тихо го попитах аз.

Кимна, но не ме погледна. Знаеше ли, възможно ли бе да се е досетил?

Стар седна на един кухненски стол и се отпусна, изтощена от побоя. Мрачна, насаме с алкохола си. Извади цигара от златистия пакет и я запали.

— Мисля, че е изкълчена — каза Дейви.

— Мрън-мрън-мрън. Що не се скриеш някъде да си помрънкаш?

Напълних една торбичка с лед и я сложих на рамото му. Не изглеждаше добре. Цялата му уста беше напукана. Въобще не мрънкаше.

— Трябва да го заведем в болницата — казах аз. Страхувах се и се опитах да не прозвучи обвиняващо.

— Е, аз не мога да го закарам. Ти го закарай.

Тя разрови чантичката си за ключовете и ги хвърли към мен. Беше забравила, че съм само на четиринайсет.

— Обади се на чичо Рей.

— Не.

— Мамо? — Дейви се беше разхълцал. — Помогни ми.

Тя го погледна и за пръв път забеляза ъгъла, под който бе изкривена ръката му, и че той я придържа за лакътя.

— О, боже — тя изтича към Дейви, удряйки коляното си в масичката за кафе и коленичи до сина си, както бе седнал на дивана, стиснал ръката си. — О, господинчо, съжалявам. Мама съжалява, бебчето ми — и колкото повече мислеше за това, толкова повече се разстройваше, носът ѝ течеше, опитваше се да приглади косата си назад с непохватните си ръце, които изпълняваха резки, безсмислени движения. Той извърна глава.

Тя скръсти ръце пред гърдите си, но ниско, по-скоро на корема, и се сви на пода пред дивана, заклати се напред-назад, като удряше челото си с юмрук.

— Какво да правя, Господи, какво да правя?

— Ще се обадя на чичо Рей — казах аз.

Дейви знаеше номера и го повтаряше, докато аз звънях в новите къщи. След половин час той беше у дома; устните му бяха стиснати в тънка линия.

— Не го исках — каза Стар с молитвено стиснати ръце като оперна певица. — Стана случайно. Трябва да ми повярваш.

Никой не каза нищо. Оставихме Стар да плаче и хълца монотонно и заведохме Дейви в Бърза помощ, където наместиха рамото му и го превързаха. Измислихме една история, как сме играли при реката. Скочи от един камък и падна. Дори на мен ми звучеше глупаво, но Дейви ни накара да обещаем, че няма да издадем Стар. Той все още я обичаше, въпреки всичко.

Великден. Ясна кристална утрин, в която можеше да се види всеки храст и всеки камък по склона на планината. Въздухът беше толкова чист, че болеше. Стар приготвяше в кухнята свински бут и го шпиковаше с карамфил. От две седмици не беше пила и ходеше на една сбирка дневно. Всички правехме усилие. Шината на Дейви служеше като постоянно напомняне за това, докъде можеше да се стигне.

Стар сложи бута във фурната и всички тръгнахме към църквата — дори и чичо Рей, макар че той остана след нас в колата, за да дръпне малко марихуана преди да влезе. Можех да усетя миризмата на наркотика, докато минаваше покрай мен към мястото си между Оуен и Стар. Очите ѝ молеха преподобния Томас за една доза от Кръвта. Опитах се да се помоля, отново да почувствам, че съществува нещо по-голямо от собствената ми личност; някой, на когото му пука какво правя, но чувството беше изчезнало, вече не можех да усетя присъствието на Бог в тази грозна църква, нито в руините на душата си. Стар се стремеше към увисналия Христос върху кръста от крушово дърво, докато чичо Рей чистеше ноктите си с швейцарския си армейски нож, а аз чаках да започнат химните.

След това спряхме на една бензиностанция и чичо Рей ѝ купи великденска лилия — обещанието за нов живот.

Когато се прибрахме, караваната миришеше на свински бут. Стар сервира обяда — царевично пюре, компот от ананас, кифлички и курабийки. Двамата с Рей не смеехме да се погледнем, защото всичко онова щеше пак да започне. Гледахме към другите деца, ровехме в храната си, поздравихме Стар за вкусния обяд. Рей каза, че преподобният Томас не бил чак толкова лош. Налагаше се да насочваме погледите си къде ли не, само не и върху лицата си. Аз разглеждах малката паничка с розов ментов сладолед, поръсен с желирани бонбони, после — великденската лилия в обвита във фолио саксия в средата на масата. Не бяхме оставали насаме, откакто закарахме Дейви в Бърза помощ. Не бяхме говорили за това, за това колко далеч беше отишло всичко.

Целия следобед гледахме великденски програми по телевизията — червенобузи евангелисти и хорове в светли сатенени роби; струпвания на богомолци, като на рокконцерт; ръце, размахани във

въздуха като слънчогледи. Възкръснал е Христос, нашият Спасител! Искаше ми се пак да повярвам в него.

— Би трябвало и ние да сме там — каза Стар. — Догодина ще отидем в Кристалната катедрала, Рей, хайде, моля те.

— Разбира се — каза Рей. Беше свалил дрехите си за църква и сега отново бе с обичайните си дънки и тениска.

Играхме на китайска дама с момчетата и се стараехме да не срещаме погледите си, но беше изпитание да сме в една и съща стая, без да се докосваме, особено когато Стар седеше до него, сложила ръка високо върху омекналите му от пране дънки. Не можех да го понеса. След като Дейви спечели, аз излязох навън и тръгнах към реката. Единственото, за което можех да мисля, бе ръката ѝ върху дънките му.

Лоша бях, бях постъпила зле, бях наранила толкова хора, но най-лошото беше, че не исках да спра.

Синкави сенки се плъзгаха нагоре по светлокафявите заоблени склонове на планината като ръце, следващи формата на любимите бедра. Един гуцер се изтегна върху близкия камък — вероятно си мислеше, че е невидим. Замерих го с камъче и го наблюдавах как изчезва в храсталака. Откъснах един дафинов лист и го задържах пред носа си с надеждата, че ще проясни главата ми.

Долових присъствието му най-напред с обонянието си — миризмата на марихуана долетя като повей в здрача. Стоеше на двора, последните слънчеви отблясъци осветяваха лицето му и смекчаваха чертите му. Когато го видях, нещо ме стисна за гърлото. Сега вече знаех, че съм го чакала. Качих се на едно възвишение, така че да ме види — на изток, откъм сляпата стена на караваната, после слязох в една пясъчна долчинка сред камъните.

След малко го чух да върви нагоре по коритото на реката — вече пресъхнало, макар да беше едва април. Знаех, че на следващия ден Дейви ще прочете всичко по следите ни. Но щом докоснах Рей разбрах, че никога не ще се разделим, без значение колко го искаме, без значение кого нараняваме. Устните му върху шията ми, ръцете му — под ризата ми, разкопчават панталоните ми и ги смъкват надолу. Бедрата ми копнеят за голото докосване на неговите, пасваме си като магнити, потъвайки в пясъка. Не ми пукаше от скорпионите и змиите. Не ми пукаше за камъните или че някой може да ни види.

— Миличко, какво правиш с мен — прошепна в косата ми той.

Последния път, когато бях чула двама възрастни жестоко да се карат, бе в нощта, когато майка ми намушка Бари в ръката. Блъскане, шум от счупено. Покрих главата си с възглавницата, но все така до ушите ми достигаше всеки шум и тихите, примирителни увещания на Рей.

— Вдигаше го без проблеми, преди да почнеш да чукаш оная малка кучка. Признай си, копеле такова, признай си, че я чукаш!

Свих се още по-навътре в спалния си чувал, потънала в пот, преструвайки се, че не става въпрос за мен, а за някое друго момиче. Аз си бях просто едно дете и няхах нищо общо с това!

— Да чука кръщелницата ми! Господи, трябваше да се отърва от нея, когато имах тази възможност!

Представих си как Рей седи на края на леглото с приведен гръб, ръцете му висят между бедрата — не я прекъсва, просто я оставя да изпусне парата, отдръпва се, за да избегне пиянските ѝ плесници и му се иска тя да изгуби съзнание. Чувах гласа му, все още спокоен, увещаващ, разумен.

— Стар, говориш глупости.

— Перверзник такъв. Харесва ти да чукаш момиченца, а? После какво, кучи сине? Наистина ли харесваш оная кльощава пикла повече от мен? Онова бебе без цици?

Толкова се срамувах, като знаех, че момчетата чуват и че сега знаят всичко.

— Оная ѝ работа е по-тясна от моята, така ли? Лапа ли го като мен? Поема ли го в задника си? Кажи де, наистина искам да знам как го правят децата!

Колко дълго съм си мислила, че ще ми се размине! Искаше ми се никога да не бях идвала тук, никога да не се бях раждала. Въпреки това трябваше да призная, че част от мен изпитваше гордост, дори възбуда от факта, че Рей не може да го вдигне за Стар. Не можеше да я чука, без значение колко големи бяха циците ѝ, без значение дали му дава да ѝ го вкарва в задника. Мен искаше той.

— Да чукаш кръщелницата ми, върви да я доведеш, тъпата ми кръщелница. Щото ще вляза там и ще ѝ пръсна тиквата!

Чу се нова поредица от трясъци и викове, после внезапно вратата към стаята ми се отвори със замах. Стар в розовото си символично неглиже, цялото увъртяно, така че и двете ѝ огромни гърди висяха навън — размахваше трийсет и осемкалибровия. С години щях да виждам този образ в сънищата си. Тя стреля, без да се цели, протегнала напред едната си ръка. Претърколих се на пода, а стаята се изпълни с мирис на барут и трески от дюшемето. Опитах се да се пъхна под леглото.

— Идиотка такава.

Рей и Стар се боричкаха. Преместих се така, че да ги виждам, той изви ръката ѝ зад гърба и измъкна пистолета. Беше гол и когато я наведе назад, дърпайки я за ръката, членът му се притисна в задника ѝ; гърдите ѝ сочеха към тавана и се тресяха като малки изплашени животинки, докато той я избутваше с хълбоци към вратата.

— Да ти го начукам, Рей, мамка ти!

— Когато кажеш — рече той и я изблъска през прага.

Може би сега ще го направят и ще забравят за мен. В стената до гардероба имаше ниша. Започнах да се обличам. Нямах намерение да се мотая повече тук — с тая откачена алкохоличка и къща, пълна с оръжия. Довечера щях да се обадя на социалния служител. Ще съобща на Рей къде съм, но повече не можех да остана тук.

После чух шум от боричкане в тяхната стая и Стар се появи — стреля по мен, докато се мъчех да навлека дрехите си. Болка разцъфна в рамото ми и плисна огън в ребрата ми. Залитнах към тоалетката, за да се измъкна през прозореца, но тя отново стреля и хълбокът ми се взриви. Паднах на пода. Виждах розовия лак върху ноктите на краката ѝ.

— Казах ти да го оставиш на мира!

Таванът, няма въздух, металната миризма на статично електричество, на барут и на собствената ми кръв.

Светлина в очите ми. Ръце, които ме повдигат. Някой пици. Господи... униформи, въпроси. Брадат мъж, някаква жена с риза, закопчана накриво. Фенерче в очите ми.

— Къде е Рей? — попитах аз, извъръщайки глава от светлината.

— Астрид? — Това е Дейви, светлината се отразява в очилата му. Държи ме, сякаш да не се разпадна. — Идва в съзнание.

Друго лице — на блондинка, прилича на кукла. Изкуствени мигли. Черна риза. Schutzstaffel.

— Астрид, кой го направи? Кой стреля по теб? Просто ни кажи, какво се случи.

Дейви побутна очилата си. Гледаше ме в очите. Поклати глава едва доловимо, но аз забелязах. Той все още я обичаше. След всичко случило се!

На прага двете момченца се гушат едно в друго. Върху пижамите са наметнали якета. Оуен — с жирафа с пречупения врат, главата виси върху ръката му. Питър — с буркана с гущери. Приемните деца. Те знаят какво следва.

— Астрид, какво се случи? Кой ти причини това?

Затворих очи. Пък и откъде ли можех да започна с отговора на този въпрос?

Брадатият мъж намаза с памуче ръката ми и пъкна иглата — интравенозно.

— Тя ще се оправи ли? — попита Дейви.

— Добра работа си свършил, синко. Ако не беше ти, вече щеше да е мъртва от загуба на кръв.

Ръце под тялото ми. Огнени вихри от болка, докато ме слагат на носилката. Писъци. Огън. Огън. Човекът с брадата повдига торбичката на системата.

— Готово — казва той. — Сега се отпусни.

Вгледах се в очите на Дейви, не се знаеше кой от двамата ни се чувства по-зле. Той ме държеше за ръката, аз държах неговата и стисках, колкото мога, макар че успокоителните ме обезсилваха.

— Нещата ми.

— Ще ги вземем по-късно.

Социална служителка. Дори не може да си закопчее ризата като хората.

Дейви трескаво започна да събира разни неща — книгите на майка ми, скицника ми, рисунки, плаката с животинските изпращания. Но Рей...

— Дейви, кутията ми.

Лицето му потъмня. Беше разчел следите. Съзнанието ми избледняваше в синьо-зелени и жълти петна, искрящи отблясъци по стените на кристална чаша.

— Моля те — прошепнах аз.

— Побързай, миличък. Трябва да дойдеш с нас.

Той грабна кутията, лицето му бе изкривено, както когато рамото му беше изкълчено. Остана с мен, докато ме носеха към линейката, измъквайки се от жената с черната риза, която се опита да го отведе настрани. Над мен полумесецът светеше като сребърен пръстен. Човекът с брадата ми говореше, докато ме товареха отзад в линейката.

— Спокойно, сега трябва да сме спокойни. Той ти взе нещата.

После задните врати се затвориха, Дейви си отиде, нощта го погълна, погълна ги всичките.

9.

Пръстите ѝ се движеха между рачетата и мидите — синьо-черни, с остри ръбове. Неоново червени морски звезди лежаха изпружени, като в рисунки на Дали — върху скалите, заобиколени от букети парещи анемонии и виолетовите глухарчета на морските таралежи. Ръката ѝ докосна бодлите на един таралеж и аз наблюдавах как инертните пипалца се раздвижват, оживяват и се протягат към нея, проучвайки формата на ръката и намеренията ѝ. Тя искаше също да го докосна, но аз се страхувах. Гледката бе удивителна — бялата плът и виолетовите иглички, които комуникират през бездна, не по-малка от дълбокия космос, чудо в рамките на десетина кубически сантиметра вода. Тя ме докосна по същия начин — бузите ми, ръцете ми, и аз също протегнах ръце към нея.

El cielo es azul. Бяхме на Острова на жените. Аз бях малко момиче с избеляла рокля, почерняло от слънцето, с боси крака, с коса, бяла като пуха на глухарче. Улиците бяха покрити с натрошени раковини, където всяка сутрин се редяхме на опашка заедно с мексиканките пред магазина за тортили^[1]. Quai es su pombre? Su hiја es mas гуара, казваха те — дъщеря ти е прекалено хубава — и докосвах косата ми. Кожата на майка ми се бели като стара боя. Очите ѝ са посини от небето, azul claro.

В голям хотел, боядисан в розово и оранжево, един мъж с тъмни мустаци миришеше на смачкани цветя. Имаше таксита и музика и майка ми излизаше навън, облечена в рокля с бродерии, смъкната ниско, оголвайки раменете ѝ. Но после той изчезна и ние се преместихме на Острова на жените.

Майка ми чакаше там нещо — не знаех какво. Всеки ден купувахме своите тортили и се връщахме пеш до прясно варосаното бунгало, понесли плетената си чанта покрай малки къщи със зарешетени прозорци и врати, зеещи отворени в рамките си. Вътре висяха картини по стените, имаше баби с ветрила, понякога се виждаха и книги. Ядяхме скариди с чесън в открити ресторанти на плажа.

Сamarones con ајо. Един мъж хвана риба-чук и я измъкна на плажа. Беше два пъти по-голяма от лодките на рибарите и всичко живо се събра на плажа, за да я види, да позира до чудовищната ѝ глава, широка, колкото висока бях аз. Няколко редици зъби изпълваха застиналата ѝ разтворена усмивка. Уплаших се, когато майка ми ме остави на плажа, за да поплува в топлото синьо море. Какво щеше да стане, ако чудовищната риба се съвземеше, водата почервенееше, а костите се покажеха през плътта?

Когато и да се събудех, следваше демерол. Лекари с маски, сестри с нежни ръце. Цветя. Усмивките им — като нектар. Интравенозни инжекции и други деца, превръзки и Том и Джери по телевизията, балони и непознати. *Просто ни кажи, просто ни кажи.* Schutzstaffel. Цивилни дрехи. Откъде бих могла да започна разказа си за Стар — с посуканата ѝ нощница и трийсет и осемкалибровия, който изпразваше в стаята ми? Предпочитах да мисля за Мексико. В Мексико лицата бяха обветрени и меки като сапун. Жужащите звуци в стаята ми не бяха нищо друго, освен песента на комарите в бунгалото ни на Острова на жените.

Една нощ при пълнолуние нещо я прихвана и ние тръгнахме само с паспортите си и парите, зашити в един колан под роклята ѝ. Повърнах на ферибота. Спахме, на един нов плаж далеч на юг. На следващия ден тя танцува с един млад мъж — Едуардо, на покрива — хотелът беше негов, всички прозорци бяха отворени и аз виждах рифа и морето, което приличаше на изпъкнала леща. Горният етаж още не беше довършен, под покрива от палмови листа бяха опънати хамаци и можехме да останем, докогато си искаме. Бяхме щастливи в Плая дел Кармен — обикаляхме града в черното воларе на Едуардо и се чувствахме богати, *que rico!*, макар градчето да имаше само две павирани улици и една количка за сладолед. Michoacan. Картини на увенчани със снежни шапки вулкани. Туристическото корабче спираше там два пъти седмично, поклащайки се с петте си етажа като плаваща сватбена торта. Майка ми гледаше на таро в кафенето, изпълнено с аромата на печено на грил поло и карнитас. Гледах как мъжът реже с

мачете парчетата месо и ги слага върху тортилите. Добре си хапвахме там.

Вечер Едуардо свиреше на китара и пееше цигански песни заедно с гостите на хотела, а аз се люлеех в хамака си като прилеп, загърнат в наметка от здрава кожа. Нощем въздухът се изпълваше с прилепи. Заради плодовете — казваше майка ми — мангото, платаните и папаята. Цялото ми тяло се покри с лишеи. Един лекар в панелна клиника ми предписа лекарство. „Никога ли няма да си идем у дома?“ — попитах майка си. „Ние нямаме дом“ — отговори тя. „Аз съм твоят дом.“

Колко красива беше с босите си крака и банския костюм, завързала голяма кърпа около бедрата си. Моята майка ме обичаше. Дори и сега можех да усетя полюляването на хамака под себе си, докато Едуардо и майка ми танцуваха. Вие бяхте мойт дом.

Но времето се развали, Едуардо затвори хотела за мъртвия сезон и се върна в Мексико сити, където живееха родителите му. Каза, че сме можели да останем, ако искаме. Беше тъжно и страшно, затворихме капациите и вятърът задуха, тихото море се надигна, изяде плажа и заля кукувичето грозде. Вече нямаше туристи. Ядохме консерви, кондензирано мляко. Котки наводниха хотела — кльошави, бездомни или просто изоставени до другия сезон. Майка ми ги приюти всичките, а небето приличаше на пожълтяла синина.

Когато завалеше, дъждът се изливаше косо, проникваше през капациите и под вратите. Котките се криеха в сенките. От време на време усещахме бръсването на телата или опашките им, когато сядахме на масата, където майка ми пишеше под светлината на газени лампи. Котките бяха гладни, но майка ми не обръщаше внимание на мяукането им, докато се хранехме.

Накрая майка ми заключи хотела и някакви студенти ни закараха до залива Прогресо. Лодката от Тексас вонеше на риба. Капитанът ми даде хапче и аз се събудих в нечия кушетка в Галвестън.

— Хванахме я — каза цивилният с белите чорапи. — Хванахме я, когато се опита да види детето. Идвала била на посещение при сестра си. Много добре знаеш, че тя е стреляла по теб. Защо си измисляш тая история за крадците? Разбирам, да ти беше майка.

Ако бях на мястото на Стар, сигурно и аз щях да стрелям. Може би щях да намажа дръжките на вратите с олеандър — като майка ми, ако Рей кажеше, че вече не ме обича. Беше ми трудно да се съсредоточа. Стар в нощницата си, майка ми в синята си рокля. Бари, притиснал кърпа до челото ми. Рей в новите къщи. Защо изглеждаше толкова еднакво, защо се преливаше едно в друго като пастели, забравени в колата в летен ден? Единственият, когото ясно различавах, беше Дейви. От това ченге ме заболяваше главата и имах нужда от още една доза демерол.

Пристигаха писма от майка ми. Едно момиче на моята възраст — доброволка в болницата — с буйна кестенява коса и бледозелени сенки за очи, се опита да ми ги чете, но беше някак прекалено сюрреалистично — думите на майка ми, произнесени от тънкия ѝ, неразбиращ глас — така че я накарах да престане.

Скъпа Астрид,

Казаха, че не знаят дали ще изкараш до сутринта. Крача напред-назад в трите стъпки на килията и така — цялата нощ. Един свещеник намина преди малко, казах му, че ще му изтръгна черния дроб, ако му хрумне да ме безпокои отново. Толкова много те обичам, Астрид. Не мога да го понеса. На света няма никой друг, освен нас двете, не го ли знаеш? Моля те, не ме оставяй сама! Моля се на всички сили на светлината и мрака, моля те, моля те не си тръгвай!

Четях и препрочитах този абзац, опивах се от всяка дума, както Стар четеше библията си. Унесох се в сън, а думите звучаха в главата ми. *Ти беше моят дом, майко. Нямам друг дом, освен теб.*

Freude! Деветата на Бетовен, Ода на радостта, прочита на Солти, Чикагския симфоничен. Като си помисля, че едва не те загубих! Живея заради теб, мисълта, че си жива ми дава сили да продължа. Искан ми се да можех да те прегърна, искам да те погала, да те притисна, да усетя

ритъма на сърцето ти. Пиша стихотворение за теб, нарекла съм го „За Астрид, която все пак ще живее.“ Новините пътуват бързо в затвора и жени, с които никога не съм говорила преди, ме питат за състоянието ти. Чувствам се близка с всяка една от тях. Бих коленичила и целунала отъпканата земя от благодарност. Ще се опитам да издействам едно посещение в болницата, но не тая никакви илюзии за количеството съчувствие, което имат на склад тук.

Какво мога да кажа за живота? Прославям ли го за това, че те остави да живееш, или го проклинам, че е позволил да се случи всичко останало? Чувала ли си за Стокхолмския синдром? Това е, когато заложниците започват да преминават на страната на терористите от благодарност, че не са били убити веднага. Нека не благодарим на някакъв хипотетичен бог. Вместо това си почивай и събирай сили за новата кампания. Макар да знам за младичките доброволки, цигарите и, може би, системата с морфин, ако си добро момиче.

Бъди силна
Майка ти

И нито веднъж: „Нали ти казах“.

Един фокусник идваше да ни развлича и аз бях омаяна от красивите му ръце, от плавните му меки жестове. Не можех да откъсна очи от ръцете му. Те бяха по-интересни от всичките му фокуси. Той измъкна букет хартиени цветя от въздуха и ми ги поднесе с царствен реверанс, а аз си помислих, че и с любовта е така — изскача от нищото, ярка и нереална. Като Рей, който ме моделира между пръстите си подобно на мек възък.

Рей. Опитвах се да не мисля за него, за това какво го бе накарало да избяга, докато лежах кървяща на пода, простреляна от любовницата му. Знаех защо не беше там, когато дойде линейката. По същия начин се чувствах и аз, когато си помислех за Дейви. Чувствах, че съм му

съсипала живота. Не е могъл да го понесе. Въобще не е искал да се случи онова между нас, аз бях онази, която го създаде — от нищото, където съществуваше само собственото ми желание. Рей сякаш бе знаел какво ще се случи още от първия път, когато се докоснахме. Винаги, когато ме поглеждаше, очите му ме умоляваха да го оставя на мира. Искаше ми се да можех да го видя, поне веднъж, и да му кажа, че не го обвинявам за нищо.

Понякога се събуждах с увереността, че той ще дойде — дегизиран, че отново ще бъдем заедно. Ще зърна нов интернист, непознат санитар или посетител, който се оглежда и търси моето легло в детското отделение, и ще знам, че това е той. Не винях никого от тях. Би трябвало да знам какво ще се случи. След майка ми и Бари, как бих могла да не знам.

Единственият невинен беше Дейви. В началото се чудех, защо Стар не го е взела със себе си. Вероятно е решила, че така ще ѝ е по-лесно да избяга. Или е била толкова изперкала, че въобще не се е сетила за него. Но сега знаех, че решението е било на Дейви. Той е отказал да тръгне и да ме остави с изтичаща кръв на пода в спалнята. Отказал е да тръгне. Отказал се е от майка си, за да запази живота ми, докато пристигне линейката. Познавах Дейви и знаех, че е било така. И ме заливаше поредната вълна на срам и угризения. Със сигурност не е подозирал, когато се запознахме през онзи първи ден, когато момченцата седяха на верандата, че аз ще съм тази, която ще разбие живота му — също като Стар, която стъпка модела му в дневната през онзи ден. Аз стъпих върху парчетата, тичайки за среща с Рей.

Майка ми ми изпрати стихотворението си — „За Астрид, която все пак ще живее.“ Няколко стиха упорито се бяха настанили в съзнанието ми:

*След всички страхове, след всичките
предупреждения
грешат жената и девойката различно
и женският грях — изписан с огън върху камъка —
следа е той, а не грехопадение...*

Беше по-лошо, отколкото го описвам. Не исках да повярвам. Бях още момиче — едва на четиринайсет! Все още можех да бъда спасена, нали така? Опростена! Можех да водя различен живот, просто да живея, без повече прегрешения. Мръщех се, когато физиотерапевтът — строен млад мъж, мил и красив, флиртуваше с мен. Нужен ми бе половин ден да прекося коридора в двете посоки. Смениха демерола с таблетки перкодан.

Ако имаше къде да се прибера, щяха да ме изпишат на третата седмица, но при моето положение останах да се възстановявам в Общинската болница, докато не заякнах достатъчно, за да ходя с бастун и превръзките не станаха излишни. Тогава ми дадоха ново назначение и ме отпратиха с рецепта за перкодан, който щеше да ми стигне за трийсет дни, с писмата и книгите на майка ми, с дървената кутия и с плаката на животински изпражнения, който ми бе подарило едно изгубено момче.

---

[1] Плоски мексикански питки. — Б.р. ↑

10.

Въздухът във Ван Нюйс беше по-плътен от този в Сънланд — Тухунга. Тук беше царството на пешеходните алеи и булевардите, широки четвърт миля, на обширните нискозастроени квартали, чиито постройки приличаха на джуджета до пищните плачещи дървета и евкалиптите, високи по петнайсет метра. Изглеждаше обещаващо, докато не съзрях надолу по улицата една къща и се замолих: моля те, Господи, само да не е тюркоазената със застлания с черен асфалт двор зад оградата от декоративни вериги.

Социалната служителка паркира отпред. Не можех да отделя поглед. Беше с цвета на тропическа лагуна от картичка с трийсетгодишна давност, един сифилистичен кошмар, ала Гоген. Представляваше срыв в редицата от широколистни дървета, в които се гушеха всички останали къщи наоколо, предизвикателно грозна в голотата си.

Вратата от армирано стъкло също беше тюркоазена, а приемната майка беше разлата руса жена със строго лице, която придържаше на хълбока си едно сащисано двугодишно. Малко момченце ми се изплези иззад полата на майка си. Тя погледна към моя метален болничен бастун и присви малките си очички.

— Не ми каза, че е куца.

Социалната служителка сви тесните си рамене. Добре, че ме бяха натъпкали с перкодан, иначе като нищо щях да се разплача.

Марвъл Търлок ни преведе през дневната си, където основна мебел бе телевизор с размерите на щата Аризона — в момента на екрана вървеше токшоу и водещата поучаваше някакъв огромен брадат мъж с татуировка — и ни поведе по дълъг коридор. В края му се намираще моята нова стая — преустроена тераса за простирание със завеси на синьо-зелени райета и покривка в ярък цвят върху тясното легло на колелца. Момченцето задърпа огромната ѝ риза и започна да вие като музикално изпълнение с трион.

Върнахме се в стаята с телевизора. Социалната служителка разпръсна документацията си върху масата за кафе, готова да изложи подробностите от моя живот пред тази твърдолика жена, която ми каза да изведе Джъстин да си играе в задния двор — каза ми го с глас, свикнал да нарежда на момичетата какво да правят.

На павирания заден двор не се дишаше от жегата и нямаше къде да се стъпи от играчките, които биха стигнали да се обзаведе цяла детска градина. Една котка зарови нещо в пясъчника, после избяга. Оставих постъпката ѝ без последствия. Джъстин трещеше наоколо върху велосипеда си с три огромни колела, като на всяка втора обиколка се блъскаше в куклената къщичка. Надявах се, че ще реши да си поиграе в пясъка. Ммм...

След малко се появи и бебето — малко русо момиченце с огромни, прозрачносини очи. Тя не знаеше колко много се боях от тюркоазения цвят, нито че ми се повръщаше при мисълта, че майка ѝ ми чете досието. Само ако можех да си остана в болницата с неизменната система демерол. Бебето се насочи към пясъчника. Искеше ми се да не ми пука, но открих, че ставам, изстребвам котешкото лайно с една лопатка и го изхвърлям през оградата.

Ед и Марвел Търлок бяха първото ми истинско семейство. Ядяхме пиле с ръце и осмуквахме соса от пръстите си, сякаш вилиците още не бяха изобретени. Ед беше висок и румен, тих, с пясъчноруса коса, която беше на изчезване. Работеше в бояджийския цех на Хоум депот. Не бях изненадана, когато научих, че са купили тюркоазената боя на сметка. Гледахме телевизия през цялото време, докато се хранехме, всички говореха и никой не слушаше, а аз си мислех за Рей, за Стар и за последния път, когато видях Дейви. Големи камъни и зелени дървета палат вера, червеногърби ястреби. Красотата на камъните, придошлата река, тишината. Копнежът ми се редуваше с горещ, стипчив срам. Само на четиринайсет, а вече бях разрушила нещо, което не бе по силите ми да поправа. Заслужавах си го.

Постъпих в гимназията „Мадисън“ и куцуках от кабинет в кабинет с бастуна си. Счупената ми бедрена кост заздравяваше, но без

да бърза. Рамото ми вече функционираше и дори раняването в гърдите, при което ми се бе спускало ребро, вече не пареше всеки път, когато се изправях или навеждах. Но бедрото не бързаше. Винаги закъснявах за час. Дните ми минаваха в мъглата на перкодана. Звънци и чинове, тътренето до следващия кабинет. Учителите отваряха уста и оттам излитаха рояци пеперуди, които не успявах да хвана. Менящите се цветове на групичките в училищния двор ми харесваха, но не можех да различа един ученик от друг. Бяха прекалено млади и неповредени, сигурни в себе си. За тях болката принадлежеше на свят, за който бяха чували, за който навярно бяха гледали предавания по телевизията, но чието клеймо още не бе ударено в паспортите им. Къде да открия допирната точка между моя и техния свят?

Не след дълго ми се изясни ролята ми в тюркоазената къща — бавачка, миячка на подове, перачка, разкрасителка. Последното ме отвращаваше най-много от всичко. Марвъл седеше в банята като жабок под камък и ме викаше, точно както Джъстин викаше нея — безапелационно. Опитвах се да избягам, като си мислех за оркестри гамелан, за същества в локвите край реката, дори за формата на завесите в синьо и зелено и за начина, по който райетата създаваха завесата — с линии и прекъсвания. Мислех си, че в това се крие някакъв смисъл, но тя продължаваше да вика.

— Астрид! По дяволите, къде е това момиче!

Нямаше смисъл да се преструвам, тя щеше да продължи да вика, докато не се появях с подчертано накуцване като слугиня във филм на ужасите.

Когато отивах при нея, лицето ѝ беше червено, ръцете ѝ — върху белите хълбоци.

— Къде беше, по дяволите?

Никога не отговарях на този въпрос, просто пусках водата и изпробвах температурата.

— Да не е много гореща — припомняше ми тя. — Кожата на главата ми е чувствителна.

Нагласявах водата, така че да е леко студена за мен, защото перкоданът, който вземах в определени часове, притъпяваше усещането ми за топло и студено. Тя коленичеше на килимчето,

подлагаше главата си под чучура и аз измивах косата ѝ — твърда от мръсотията и лака. Корените ѝ се нуждаеха от боядисване. Тя употребяваше светла боя, която на опаковката изглеждаше като златисто масло, но на главата ѝ приличаше повече на жълтия станиол, с който децата облепваха краищата на великденските си кошнички.

Намазвах я с балсам, който миришеше на гранясала мазнина, изплаквах косата ѝ и я слагах да седне на високото столче, което тя довличаше от кухнята. Покривах мивката с вестник и се захващах с ресането. Беше като да решиш слепнали макарони — едно по-силно дръпване и щеше да се откъсне от корен. Започвах от краищата и постепенно си проправях път нагоре, като си спомнях как разресвах косата на майка си късно вечер. Нейната лъщеше като стъкло.

Марвъл не спираше да говори за приятелките си, за клиентките си, за нещо, което някаква жена видяла в шоуто на Опра — не че Марвъл гледала Опра, само Сали Джеси, защото Опра била една дебела негърка, която не ставала дори да изтърка подовете на Марвъл, макар да печелела по десет милиона на сезон, дрън-дрън-дрън... Представях си, че говори на унгарски и че аз не разбирам нито дума, докато си слагах ръкавиците и смесвах съдържанието на двете шишенца. Миризмата на амоняк превземаше малката баня без прозорци, но Марвъл не ми разрешаваше да отварям вратата — не искаше Ед да разбере, че си боядисва косата.

Разделях кичурите, намазвах корените с обезцветител и засичах времето. Ако оставех препарата да действа прекалено дълго, по кожата на главата ѝ щяха да се образуват големи кървави рани и косата нацяло да опада. Минаваше ми през ум, че гледката би била интересна, но знаех, че има и по-лоши места от дома на семейство Търлок. Марвъл поне не пиеше, а Ед беше грозноват и не ме забелязваше. Тук не бих могла да нанеса големи поражения.

— За теб това е полезен опит — казваше Марвъл, докато изчаквахме да минат последните пет минути преди да разнеса боята по дължината на кичурите. — Може да отидеш в училище за козметички и фризьорки. Това е хубава професия за една жена.

Тя, Марвъл Търлок, имала големи планове за мен. Грижела се за добруването ми. По-скоро бих изпила обезцветителя. Изплаквах боята, наведена над нея като надвиснала скала. Показваше ми една страница от списания с прически, на която беше отпечатана диаграма, заплетена

като схема на електрическа верига. Прическа, наречена Космополитен. Сресана отстрани нагоре, с къдрици на тила и накъдрен бретон като Барбара Стенуик в „Да срещнеш Джон Доу“. Сещах се за Майкъл и как би потреперил той при вида на всичко това. Майкъл обожаваше Стенуик. Чудех се, какво ли е станало с шотландската пиеса. Дали понякога си спомня за мен? Дори не можеш да си представиш какво стана, Майкъл!

Миризмата на розовия лепкав гел се смени с вонята в горещата баня, докато навивах кичурите коса около ролките. Започваше да ми примамлява. Щом свърших навиването, загръщах розовите ролки с шала и най-последно ми биваше разрешено да отворя вратата на банята. Сякаш не бях дишала в продължение на час.

Марвъл влезе в дневната. „Ед?“, чух я да подвиква.

Телевизорът работеше, но Ед се бе изнизал до бара „Добрия рицар“, където пиеше бира и гледаше мачовете.

— Проклетник — казваше тя, без да се впряга. Пусна канал, по който вървеше предаване за сестри на средна възраст, и се настани на дивана с кутийка сладолед.

Скъпа Астрид,

Не ми казвай колко мразиш новия си приемен дом. Щом не те бият, можеш да се смяташ за късметлийка. Самотата е изконно човешко състояние. Култивирай я. Тунелите, които дълбае в теб, позволяват на душата ти да расте. Не очаквай да надраснеш самотата. Не се надявай да намериш хора, които ще те разбират и ще запълнят това пространство. Интелигентният, чувствителен човек представлява изключението, голямото изключение от правилото. Ако очакваш, че ще намериш хора, които да те разбират, разочарованието ще те озвери. Най-доброто, което можеш да постигнеш, е да разбираш себе си, да знаеш какво искаш и да не позволяваш на стадото да застава на пътя ти.

Му-у

Не ми беше хрумвало, че най-лошото тепърва предстои — когато изтече срокът на рецептата ми. Не знаех, че всичко ще ми изглежда като счупени стъкла и шкурка. Хванах лятна настилка от климатика, който работеше прекалено добре в малката ми стая на верандата. Можех да мисля само за това, колко самотна се чувствам. Самотата ми имаше вкус на метал. Минавах ми мисли за самоубийство. Едно момче в болницата ми беше казало, че най-добрият начин бил да си вкараш въздушно мехурче в кръвообращението. Страдаше от рак на костите и си беше откраднал една спринцовка, която криеше в комикса си. Казваше, че стане ли непоносимо, ще си инжектира малко въздух и след секунди всичко ще е свършило. Ако не бяха писмата на майка ми, сигурно и аз щях да измисля нещо. Четях ги отново и отново, докато хартията не омекна и не се прокъса по гънките.

Безсънието ми се върна. Когато не можех да заспя, излизах в задния двор, където щурците пееха в дуети, а асфалтът под босите ми крака беше топъл като живо същество. Изпотъпканите лехи, очертани с бял чакъл, лъцяха на лунната светлина, а стерилните им протежения се прекъсваха от изкуствените маргаритки, забити в чакъла на равни интервали. Веднъж изпратих на майка ми рисунка на къщата, потопена в море от асфалт и бели чакълени ръбове, а в отговор тя ми изпрати едно стихотворение за невръстния Ахил, чиято майка го потопила в черна вода, за да го направи безсмъртен. Това въобще не ми подобри настроението.

Сядах на масата от червено дърво и слушах музиката, която долиташе през затворените капаци на съседната къща. Те винаги бяха затворени, но гласът на саксофона успяваше да си проправи път между дървените летви с джазова музика, интимна като докосване. Прокарвах пръсти по тъмното острие на стария нож на майка ми и си представях как си разрязвам вените на ръцете. Казвах, че ако го направиш във вана, даже не го усещаш. Не бих се поколебала, ако не беше майка ми. Но везните се крепяха в несигурен баланс — всичко от едната страна, срещу писмата на майка ми — леки като „лека нощ“, като ръка, която докосва косите ми.

Играех си с ножа — разпервах длан над острието и забивах върха между пръстите си — мили, мили, малък мой, хоп! Мили, мили, хоп! Мили, мили, малък мой. Нямах нищо против и когато ножът дереше пръстите ми.

Скъпа Астрид,

Знам какво се учиш да понасяш. Нищо не може да се направи. Просто се погрижи нищо да не отива на вятъра. Води си бележки. Помни всичко — всяка обида, всяка сълза. Татуирай ги върху гънките на мозъка си. В живота познаването на отровите е от първостепенно значение. Казвала съм ти, никой не става творец, освен ако не му се наложи.

Майка ти

Без перкодана започнах да разбирам защо майките изоставят децата си, защо ги зарязват в супермаркети и по детски площадки. Никога не бях си представяла хленченето, непрекъснатите дребни капризи, отговорността, която няма край. Казвах на Марвъл, че имам да пиша домашни и доклади и след часовете се заравах в училищната библиотека, пробивайки си път през списъците с книги, които пристигаха с писмата на майка ми, делейки масите с дядовци, които четяха стари вестници, и момичета от католическото училище, които криеха младежки списания в книгите си по история.

Четях всичко — Колет, Франсоаз Саган, „Шпионин в къщата на любовта“ на Анаис Нин, „Портрет на художника като млад“. Прочетох „Луна и грош“ за Гоген, както и разказите на Чехов, които ми беше препоръчал Майкъл. Нямаха Милър, но имаха Керуак. Прочетох „Лолита“, но героят нямаше нищо общо с Рей. Обикалях стелажите, прокарвайки пръсти по гръбчетата на книгите върху рафтовете. Приличаха ми на културни и образовани гости, които тихичко си шушнат на някакво чудновато парти.

Един ден заглавие от рафта с приключенска литература се наби в очите ми. Занесох книгата на една маса, отворих меките пожълтели страници, без да обръщам внимание на гадните погледи на момичетата с белите ризи и карираните сака и се потопих в нея така, както локвата попива в изсъхналата земя.

Името на книгата беше „Изкуството да оцелееш“.

Всяка религия се нуждае от своята библия и ето че аз бях открила своята, в последния възможен момент. Прочетох я за осемнайсет часа и после я започнах от началото. Разбрах как да оцелея в продължение на седмици в открито море, след като белият ми презокеански лайнер е потънал. Когато си претърпял коработрушение, ловиш риби и изстискваш соковете им в устата си вместо вода. Попиваш сутрешната роса от палубата. Ако си заседнал без вятър в лодка с платна, ловиш дъжда с платната. Но ако платната са мръсни, посочваше се в книгата, а палубата е покрита с отложена сол, добитата от теб вода става негодна. Трябва да поддържаш палубата си чиста, платната изпрани, трябва да бъдеш подготвен.

Огледах живота си и съвсем ясно видях, че се справям зле с оцеляването в тюркоазената къща. Бях оставила платната си да натежат от сол. Трябваше да спра да играя на „мили, мили“ и да се съсредоточа върху подготовката, докато чакам дъжда, докато чакам спасителната операция. Реших, че ще се разхождам всеки ден, ще престана да подчертавам накуцването си и ще зарежа бастуна. Щях да се стегна.

Седях в автобуса на връщане от училище — главата ме болеше от пискливия смях на другите деца — и си повтарях суровите мерки за оцеляване при морска злополука. Правиш си кукички от всякакъв извит метал, който ти попадне, изплиташ корда от конци от дрехите си, на кукичката закачаш парченца от риба или от мъртвите си спътници, а ако се наложи — дори късче от собствената си плът. Насилих се да си го представя — хванах пергела и забих острия му край в бедрото си. Толкова ме заболя, че едва не припаднах, но знаех, че трябва да доведе работата до край — нямаше смисъл да припадам, раната щеше да зарасне и трябваше да започвам всичко отначало. Затова продължих да дълбая странично, докато жълтото червейче не падна в ръката ми — цялото кърваво и топло. Забодох го на заостреното парче от тенекиена кутия, закачено на собственоръчно направената от мен корда, и го хвърлих в морето.

Паниката беше най-лошото нещо. Когато се паникьосаш, не си в състояние да видиш възможностите. После идва отчаянието. Един японец бил носен от вълните четири дни в лодката си, когато се

паникьосал и се обесил. Открили го дваайсет минути по-късно. Един моряк от Соочоу се носил сто и шестнайсет дни върху спасителен сал, преди да го намерят. Никога не се знае, кога ще ти се притекат на помощ.

И ако съм стигнала дотук — да ме терзаят чувство за срам и дълги преходи с автобус сред пропит с вонята на дизел въздух, ако целта ми е да не ме набият в гимназията „Мадисън“, а темите вкъщи са пуловерът на Джъстин и обривът на Катлин — е, хората са минавали през къде по-лоши неща и са оцелявали. Отчаянието беше убиецът. Трябваше да се подготвя, да пазя надеждата между дланите си като пламъчето на последната кибритена клечка в дълга арктическа нощ.

Когато не можех да заспя, сядах на масата в задния двор, слушах джазовата музика от съседната къща и си представях майка си, будна в своята килия, също като мен. Бих ли искала тя да е с мен, ако самолетът ми се е разбил в Папуа — Нова Гвинея, или в Пара — Бразилия? Ще се промъкваме през безкрайния лабиринт на мангровата гора, покрити с пиявици като „Африканската кралица“, може би даже — пронизани с дълги копия от туземците. Майка ми нямаше да се паникьоса, да издърпа копието и да умре от загуба на кръв. Знаех, че ще постъпи правилно — ще остави личинките да се хранят в раната, докато остане само една чиста дупка, а после — след пет до седем дни — ще извади копието. И дори ще напише стихотворение за това.

Но в същото време можех да я видя и как допуска ужасна грешка, как преценката ѝ изневерява. Представих си как десет дни се носим по вълните върху спасителен сал далеч от корабните маршрути, изстискваме сока на рибите, попиваме всяка капка утринна роса от чистата палуба, когато тя внезапно решава, че морската вода в края на краищата става за пиене. Видях я да плува сред акулите.

— Астрид, ела да ми помогнеш — извика Марвъл. Излезе от кухнята при задното стълбище, където седях и наглеждах децата, и изви врат към телевизора — на екрана се виждаха петима нацапани с черно французи, които се опитваха да прекосят едно египетско предградие посред бял ден. — Още ли четеш тази книга? Трябва да си помислиш за армията, щом обичаш такива работи. Там добре се грижат за хората си. Сега приемат и жени, ти сигурно ще се справиш.

Работиш здраво и си държиш устата затворена. Хайде, ела и ми помогни да се справя с покупките.

Последвах я в кухнята, за да разтоваря консервите със супа, бутилките газирана вода, нарязания на филийки кашкавал и свинските котлети в готови семейни разфасовки — толкова храна на куп не бях виждала през живота си. Армията, помислих си. Колко малко ме познаваше тя! Оценявах интереса ѝ, бях започнала да вярвам, че наистина ми мисли доброто — във вид на прилична работа и сносна заплата. Но по-скоро бих живяла сам-сама в пустинята като някой стар златотърсач. Нуждаех се единствено от малък източник на вода. Какъв бе смисълът да се чувстваш толкова самотен сред хората? Ако си сам, поне имаш основателна причина да се чувстваш самотен.

Или, още по-добре, помислих си аз, докато нареждах пакетчета с какао на прах и „Танг“ в шкафовете, още по-добре да си имам една барачка в планината, със сняг през зимата и назъбени скали наоколо. Сама ще си режа дървата, ще имам няколко кучета, а защо не — и един кон; ще се запася с огромни количества храна и с години няма да слизам в цивилизацията. Ще си купя крава, ще си засадя градина — там лятото е кратко, но все ще отгледам достатъчно, за да се изхраня.

Майка ми мразеше провинцията, нямаше търпение да се махне оттам. Докато беше с мен, градът ми се струваше поносим, но по онова време всеки четвъртък следобед посещавахме музеите в центъра, не пропускахме неделните концерти, поетичните четения, приятелите ѝ, които играеха, рисуваха или правеха гипсови отливки на интимните си части. Но сега не виждах смисъл да стоя в града. Не бях стъпвала в музей, откакто я арестуваха. Дори тази сутрин видях статия в един вестник — за представление на Джорджия О'Кийфи в Общинския музей на изкуствата в Лос Анжелис — и попитах Марвъл, дали ще ме заведе.

— О, приемоте искрените ми извинения, лейди Ди — каза Марвъл. — После какво следва, операта? Смени памперса на Катлин, моля те, трябва да се изпишкам.

Обадих се на автобусната компания и оттам ми казаха, че пътят е три часа в едната и три часа в другата посока. Чак сега осъзнах колко далеч съм от мястото, от което бях тръгнала.

Ако колата ти се повреди в пустинята, трябва да действаш бързо. В Мохаве например температурите достигат до шейсет градуса на

сянка. При подобни условия след един час може да си изгубил повече от литър вода във вид на пот. Хората полудяват от жаждата. Танцуват, пеят и накрая прегръщат някой бодлив кактус, мислейки го за нещо съвсем друго — любим, майка или Христос. После започват да тичат, докато кръвта им изтече. За да оцелееш в пустинята, трябва да изпиваш по един литър вода на ден. Няма смисъл да я разделяш на порции — всички онези филми са си чиста лъжа. Да пиеш по-малко е равносилно на бавно самоубийство.

Мислех си какво означава това, докато носех към банята един огромен пакет с памперси и тоалетна хартия. Надеждата е едно на ръка, но човек трябва да се погрижи сам за себе си в настоящето или не би оцелял. Улавяш утринната роса по всяка възможна повърхност, пиеш вода от радиатора или се заравяш до шия в пясъка. После се отправяш на път с падането на нощта, като се връщаш по собствените си стъпки. Небето над теб ще е пълно със звезди. Ще са ти нужни фенерче, компас, трябвало е да мислиш още на тръгване.

Дейви знаеше всички тези неща. Внезапно разбрах, че той също ще оцелее.

В дългия здрач на нарастващия ден започнах да приготвям вечерята, като си мислех за пустинята — представях си как съм се заровила до шията, когато чух механичното мъркане на корвета на съседката да завива по алеята пред къщата ѝ. Вдигнах глава точно на време, за да я видя — ослепителна чернокожа жена в бял ленен костюм. Бях я виждала само няколко пъти да прибира списанията си или да излиза вечер, цялата в коприна и перли. Тя никога не разговаряше с нас или с друг от съседите.

Марвъл също чу колата, остави бутилката, която приготвяше на Катлин, погледна над рамото ми през прозореца и се ококори.

— Тая проклета курва! Мисли си, че е Уиндзорската херцогиня. Повръща ми се от нея.

Гледахме как съседката ни изважда двете малки торби с продукти от спортната кола с цвят на шампанско.

— Мама сокце — замрънка бебето, дърпайки ризата на Марвъл.

Марвъл изтръгна ризата си от ръцете на бебето.

— Да не съм те видяла да говориш с нея — каза ми тя. — Боже, едно време кварталът ни беше хубав. Сега се напълни с чернилки и

курви, с китайци и евтини гостилници, дето си отглеждат пилета в двора. Така де, какво ли ще е следващото?

Беше ми неприятно, че Марвъл ми говори всичките тези неща, сякаш и аз симпатизирах на възгледите ѝ, сякаш сме някакво тайно арийско общество тук, в долината.

— Ще направя сок — казах аз. Не исках дори да стоя близо до нея.

Докато разбърквах сока, наблюдавах съседката. Спря се да прибере списанията от верандата си и ги пхна в плика с покупките. Носеше бели сандали с черни върхове, като копитата на елен.

После изчезна в къщата със спуснатите капаци. Беше ми тъжно, че се прибра, но, от друга страна, се радвах, че вече е далеч от приказките на Марвъл, които попарваха като горещ катран и като него вдигаха пара и воняха отвратително, докато се изливаха от устата ѝ. Чудех се, дали жената в ленения костюм вярва, че всички сме като Марвъл, че и аз съм като нея. Изтръпвах при мисълта, че може би наистина мисли така.

Марвъл грабна сока, напълни бутилката и я подаде на Катлин — момиченцето се отдалечи с клатушкане, стиснало любимата си плюшена възглавничка, която издаваше писклив звук.

— Мъкне се насам-натам в тая кола — изръмжа Марвъл. — Навира я в лицата на почтените хора. Сякаш не знаем, как я е получила. Легнала по гръб, ето как!

Колата лъщеше като мъжки хълбоци, меки и мускулести, гъвкави. Искаше ми се да се излегна на капака — помислих си, че навярно бих свършила само докато си лежа отгоре. Погледнах покрай автомобила към вратата, зад която тя бе изчезнала и ми се прииска да нямах какво да правя и просто да си стоя тук цяла вечер, за да видя дали ще излезе отново.

Когато чиниите бяха измити и децата приспани, аз се измъкнах през страничната врата и заставах до нейната джакаранда, която посипваше с лилави цветчета асфалта на Марвъл край оградата и изпълваше с ухание топлата нощ. Мелодии се процеждаха навън — някаква певица. Отначало помислих, че е пияна, но после разбрах, че не е така — просто думите ѝ излизаха по-различно, тя ги въртеше в устата си, сякаш бяха вишни, обвити с шоколад.

Не знам колко дълго съм стояла в мрака, полюлявайки се в ритъма на песента, изпията от жената с глас като рог. Изглеждаше невъзможно една толкова елегантна жена да живее в съседство с хора, които притежават телевизор с диагонал петдесет инча. Искаше ми се да пропълзя под прозорците ѝ, да надникна през някоя цепнатина в капациите с дебели летви и да видя какво прави тя вътре. Но не ми стискаше. Събрах от земята шепа от нейните джакарандови цветчета и ги притиснах към лицето си.

На следващия ден слязох от автобуса в следобедната жега и изминах пеша последната миля до вкъщи. Вече нямах нужда от бастуна, но от дългото ходене бедрото все още ме болеше и от болката накуцването се връщаше. Чувствах се мръсна и непохватна, докато се влачех нагоре по нашата улица; с кожа, протрита от евтините дрехи, които ми купувах от магазина на Съвета на еврейските жени — бяла блуза, която никакво пране не бе в състояние да омекоти, и несръчно ушита от благотворителни ръце пола.

В сянката пред къщата до нас елегантната ни съседка береше нилски кремове, които бяха в същия оттенък като цветчетата на джакарандата. Беше боса, с обикновена рокля, а стъпалата и дланите ѝ просветваха бледорозови на фона на тъмната карамелена кожа. Изглеждаха декоративни, сякаш тя идваше от някакво място, където жените си потапят дланите и стъпалата в розова пудра. Не се усмихваше. Беше изцяло погълната от движението на градинските ножици, които прерязваха стъбло след стъбло — първо розмарин, после мента, сред петната на шарената сянка. Едно цветче от джакарандата падна и се закачи в тъмната ѝ коса, събрана в небрежен кок. Обикнах това самотно цветче.

Чувствах се непохватна, срамувах се от накуцването и грозните си дрехи. Надявах се, че няма да ме забележи, че ще се добера до къщата, преди да е вдигнала поглед. Но когато стигнах до веригите на оградата и асфалтирания ни двор, а тя още не бе погледнала към мен, се почувствах разочарована. Искаше ми се да ме види, за да мога да ѝ кажа, че не съм като тях. Говори ми. Вдигни очи, помислих си аз.

Но тя не го направи, само поспря и откъсна клонче от цветния храст, да вдъхне медения му аромат. Откъснах парченце от сърцето си

и го размахах пред нея, закачено на ръчно изработена кукичка.

— Дворът ви е много хубав — извиках аз.

Тя стреснато вдигна очи, сякаш знаеше, че съм там, но не бе очаквала да я заговоря. Очите ѝ бяха големи, с форма на бадем и цвят на тъмна бира. На лявата ѝ буза имаше тънък белег, а на тясната китка — златен часовник. Прибра един кичур от навитата си на маша коса и ми хвърли усмивка, която избледня също така бързо, както се бе появила. Обърна се към кремовеите си.

— По-добре да не те виждат да говориш с мен. Тя ще подпали кръст на моравата ми.

— Ти нямаш морава — казах аз.

Усмихна се, но повече не ме погледна.

— Казвам се Астрид.

— А сега се прибирай — каза тя. — Астрид.

11.

Името ѝ беше Оливия Джонстън. Така пишеше върху списанията и каталозите, които вестникарчето оставяше пред прага ѝ. Получаваше „Конде Наст Травълър“ и френското „Vog“, дебело като телефонен указател. Вече извеждах децата да играят в предния двор, защото не исках да пропусна и най-малкия шанс да я видя, когато излиза от къщи с модерните си слънчеви очила, когато се връща от пазар или подрязва храстите си. Надявах се погледите ни отново да се срещнат. Почти всеки ден пристигаха пакети за нея и един красив служител на UPS — Обединени пощенски услуги, редовно се задържаше пред вратата ѝ. Чудех се, дали е влюбен в нея. Краката му изглеждаха стройни и прави в късите кафяви униформени панталонки.

Вечер наблюдавах къщата ѝ през прозореца на кухнята и започнах да записвам посетителите ѝ. Винаги бяха мъже. Чернокож господин, чиито бели „френски“ маншети със златни блестящи копчета рязко контрастираха с тъмната кожа, пристигаше с черното си БМВ около седем и половина и никога не оставаше след полунощ. Млад мъж с растафарианска прическа^[1] пристигаше с порше. Понякога оставаше в къщата до сутринта. Едър оплешивяващ млад мъж, който носеше ризи на райета и сака с широки ревери и караше огромен мерцедес, идваше всеки ден в продължение на седмица.

Онова, което ми правеше най-силно впечатление, беше как бързат да излязат от лъскавите си коли, видимото им вълнение. Чудех се, с какво ли ги омайва, та стъпките им са толкова нетърпеливи. Питам се, кого ли харесва най-много? Мислех си за онова, което сигурно знае за мъжете, за да се стремят към нея като корабокрушенци към спасителната светлина на фар в морето.

Отказвах да повярвам и за секунда, че Марвъл може да е права за нещо, най-малко пък за Оливия Джонстън. Живеех с мисълта, че ще я зърна — да изхвърля боклука си или да слиза от колата си в дрезгавата светлина на утрото, докато аз приготвям закуската си. Беше като роса по палубата, достатъчна да издържа до следващия ден.

Късах клончета от розмарина ѝ и ги слагах в джобовите си. Когато знаех, че не си е вкъщи, преравах боклука ѝ, жадна да узная повече, да докосна нещата, които бе докосвала тя. Намерих един марков гребен с едри зъби от черупка на костенурка съвсем като нов, с изключение на един счупен зъб, и кутийка за сапун — с аромат на дива ябълка и цвят от бъз. Пиеше ром „Майерз“, използваше зехтин „Екстра върджин“ във висока бутилка. Някой от приятелите ѝ пушеше пури. Намерих и един невероятно мек копринен чорап — от тези, които се носят с жартieri — облачно сив, с бримки, както и празно флаконче с парфюм на „Ма Гриф“, чието етикетче бе украсено с черна драскулка върху бял фон. Ухаеше на черни рокли от шепнещ муселин, на зелени орхидеи и на Булонския лес след дъжд, където веднъж двете с майка ми се бяхме разхождали с часове. Треперех от вълнение, че мога да споделя Париж с Оливия Джонстън. Прибрах шишенцето в чекмеджето си, така че уханието му да попие в дрехите ми.

Един ден вестниците и списанията на Оливия останаха да лежат недокоснати пред прага ѝ. Корветът стоеше мрачен под кафявото брезентово покривало, посипан с цветчетата на джакарандата като символи на някаква загуба. Само при вида на изоставения корвет ми се приискваше да ми бяха останали няколко перкодана. Трябваше да се задоволя с остатъка от кодеиновия сироп за кашлица, който Марвъл държеше в шкафчето с лекарствата. Усещах в устата си лепкавия натъртващ вкус, докато седях в леглото и разресвах косата си с гребена на Оливия. Благоговеех пред съвършенството ѝ. Жена, която бе изхвърлила ръчно изработен гребен от черупка на костенурка само защото му липсва един зъб. Чудех се, дали наистина прави любов с мъже за пари и какво означава това. Проститутка. Курва. Какво въобще означават те? Само думи. Майка ми би се възмутила, но това си беше самата истина. Думи, които развяват след себе си знамена с щемпела на общественото порицание. Съпругите получаваха пари от съпрузите си и никой не казваше и дума. А ако приятелите на Оливия ѝ дават пари? Какво от това?

Разресах косата си и я вдигнах на френски кок, представяйки си, че съм Оливия. Обикалях из малката стая, имитирах походката ѝ — с хълбоците напред като манекенка. Какво значение има, че била „курва“. Дори самото звучене на думата сякаш идваше от корема като при вентрилоквизъм. Пък и по принцип мразех етикетите. Не можеш

да поставяш хората в разни чекмеджета — проститутка, домакиня, светица — сякаш разпределяш поща. Бяхме толкова непостоянни, втечнени от страх и желания, идеали и ангели, променливи като водата. Издърпах чорапа ѝ по крака си, вдъхнах аромата на „Ма Гриф“.

Представих си, че е заминала за Париж, седи в някакво кафене и отпива от чашата си „Перно“, а на чантичката ѝ е вързано шалче като на жената във френския ѝ „Вог“. Представях си, че е с мъжа с БМВ-то — онзи, тихият, със златните копчета на ръкавелите, който обичаше джаз. Често си ги бях представяла как танцуват по старомодния начин в дневната ѝ — почти без да движат краката си, брадичката му почива върху ситно накъдрената ѝ коса. Ето така си я представях в Париж. Как стои до късно през нощта в някакъв джаз клуб, известен само на чернокожите парижани, във винарска изба на Рив Гош, и танцува. Виждах шампанското и как се затварят очите им, как не мислят за нищо друго, освен за още от същото.

След училище седях под жежкия блясък на слънцето, което се отразяваше в черния асфалт, пишех си, домашните и слушах как Джъстин и Катлин се плискат в надуваемия басейн, пицят и се карат за играчките. Чаках, планирах, подготвих палубата си. В четири часа и двайсет и пет минути мъжът от Обединени пощенски услуги спря пред къщата на Оливия и се зае да попълни формуляра за доставка.

Приближих се до оградата от декоративни вериги.

— Извинете — обърнах се към него аз. — Оливия каза, че може да оставите пакета на мен. — Усмихнах се в старанието си да му внуша съседската си благонадеждност. В края на краищата бях малкото съседче. — Каза ми, че го очаква.

Той донесе папката с формулярите и аз се подписах. Пратката представляваше малка кутия с надпис „Уилиамс — Сонома“. Чудех се какво ли може да има вътре, но любопитството ми бледнееше пред твърдото ми намерение да се сприятеля с Оливия Джонстън и някой ден да вляза в къщата с капациите.

В деня, когато се върна, измислих някаква история, че трябвало да работя по един курсов проект със съученичка, която живеела в

квартала. Лъжите не ми се отдаваха. Майка ми винаги казваше, че ми липсва въображение. Но гледах да не изпадам в подробности и Марвъл ми отпусна един час.

— Трябва да се върнеш до пет. Ще ми идват клиенти.

Тя продаваше козметиката на „Мери Кей“ и макар да не печелеше много, това я караше да се чувства важна.

Извадих кутията от торбата за прането, където я бях скрила, изкачих стъпалата пред къщата на Оливия и се озовах на верандата. Натиснах звънеца.

След секунда силуетът ѝ се появи зад дебелото декоративно стъкло на входната врата — същото като нашето, само дето оттенъкът му бе жълт, а не тюркоазен. Усещах, че ме наблюдава през шпионката. Постарах се да изглеждам спокойна. Просто съседка, която прави услуга. Вратата се отвори. Оливия Джонстън носеше дълга басмена рокля с гол гръб и връзки през врата, косата ѝ бе събрана в кок на тила, голите ѝ канелени рамене — гладки като полирано дърво.

Подадох ѝ кутията.

— Човекът от UPS остави това.

Едно зъбче на гребена, едно зъбче. Тя беше свършена.

Оливия се усмихна и взе кутията. Ноктите ѝ бяха къси, с бели полумесеци на върха. Благодарни ми някак развеселено. Бях сигурна, че е усетила тактиката ми, желанието ми да се натрапя в живота ѝ. Опитах се да погледна покрай нея, но видях само едно огледало и малка масичка от червено лакирано дърво.

Сетне тя изрече думите, които си бях мечтала да чуя, на които се бях надявала.

— Защо не влезеш? Тъкмо си наливах чай.

Имаше ли нещо друго на света, толкова елегантно, като къщата на Оливия? Стените в дневната бяха покрити със златисти тапети, чиято повърхност имитираше корк. Имаше канапе с извита облегалка, със сива плюшена дамаска и възглавничка с леопардови шарки в ъгъла; фотьойл от кафеникава кожа и резбована декоративна кушетка с памучна покривка на ивици. Върху дървена маса с по-малки масички, приборани отдолу, имаше керамичен съд в убито зелено, приютил белите пръски на орхидеи, дребни като молци. Джазова музика — от онази, която харесваше мъжът с БМВ-то, забързваше темпото на стаята — сложни тромпетни излияния, пълни с мъжкарски копнежи.

— Каква е тази музика? — попитах я аз.

— Майлс Дейвис — каза тя. — „Седем стъпки до рая“.

Седем стъпки, помислих си, само толкова ли бяха нужни?

Там, където у нас имаше плъзгащи се остъклени врати, в къщата на Оливия имаше прозорци, които се отваряха към двора. Вместо климатик, от тавана лениво разнасяха хлад перките на вентилатори. При по-внимателно вглеждане птичката в голямата позлатена клетка се оказа изкуствен папагал, с миниатюрно сомбреро на главата и пура, натикана в човката.

— Това е Чарли — каза Оливия. — Внимавай, хапе.

Усмихна се. Захапката ѝ имаше малък дефект. Разбирах мъжете, които искаха да я целунат.

Седнахме на плюшеното канапе и пихме студен чай, подправен с мента и пчелен мед. Сега, когато най-последно бях тук, не знаех как да започна. Имах толкова много въпроси, но не се сещах за нито един. Декорът ме поглъщаше. Накъдето и да погледнех се появяваше нещо ново за гледане. Гравюри на растения, един напречен разрез на нар, дългото стебло на пасифлората и плода ѝ. Подредени на купчини дебели книги за изкуството и дизайна и колекция от стъклени преспапиета не оставяха свободно място върху масичката за кафе. Беше невероятно красиво, излъчваше чувственост, каквато не бях виждала никъде досега, един успокояващ разкош. Можех да си представя как презрителният поглед на майка ми се спира върху претрупаните повърхности, но трите бели цветя в стъклена ваза ми бяха писнали. В живота има повече от това.

— От известно време живееш тук — каза Оливия, забърсвайки влагата, избила по чашата ѝ, с показалеца си с безупречен маникюр. Профилът ѝ бе леко вдлъбнат, челото ѝ — високо и заоблено.

— От три месеца. — Кимнах към пакетчето от UPS, което стоеше недокоснато върху масичката за кафе. — Какво ви изпращат?

Оливия отиде до едно малко бюро тип секретар, отвори го и взе нож за писма. Срязва кутията отстрани и извади две теракотени сърца.

— Използват се да поддържат топлината на тестени изделия. Нагряваш ги и ги слагаш в кошничката с кифлите, така че да не изстиват.

Бях разочарована. Мислех си, че ще е нещо тайно и свързано със секса. Хлебните „грейки“ не се връзваха с представата ми за Оливия

Джонстън.

Този път седна по-близо до мен, с ръка на облегалката. Беше ми приятно, макар да ме изнервяше. Тя изглежда имаше съвсем точна представа за ефекта, който оказваше върху мен. Не можех да отместя очите си от кожата ѝ, която лъщеше като полирана — точно с цвета на тапетите, а ноздрите ми се изпълваха с уханието на „Ма Гриф“.

— Къде беше? — попитах аз.

— На изток. Ню Йорк, Вашингтон — каза тя. — Един приятел има бизнес там.

— БМВ-то?

Тя се усмихна и издадените ѝ горни зъби ми намигнаха. Имаше нещо дяволито в тях, не бяха свършени, но така беше по-добре.

— Не, не е БМВ-то. БМВ-то е женено. Онзи мъж не си го виждала тук.

Бях се страхувала, че ще ми говори за хлебни грейки, а тя ми разказваше за мъжете, сякаш обсъждаше времето. Почувствах се окуражена и продължих по темата.

— Не те ли е страх, че може да се засекат някой път?

Тя нацупи устни и вдигна вежди.

— Определено се опитвам да го избегна.

Може би е вярно. Може наистина да е такава. Но и така да е, нейното нямаше нищо общо с момичетата по булевард Ван Нюис с техните секси панталонки и сатенени бейзболни якета. Оливия бе лен, шампанско и теракота, растителни гравюри и „Седем стъпки към рая“.

— Някой от тях харесва ли ти повече от другите? — попитах я аз.

Разбърка студения си чай с лъжичката с дълга дръжка, докато Майлс Дейвис проникваше в порите ни.

— Не. Всъщност не. Ами ти, имаш ли си приятел, някой, който да ти е скъп?

Намерението ми бе да ѝ кажа, че съм имала един по-възрастен от мен мъж, исках да ѝ направя впечатление, но в крайна сметка ѝ разказах тъжната история на живота си — за Стар и Рей, за майка ми, за Марвъл Търлок. Беше лесно да споделяш с нея разни неща, защото проявяваше разбиране. Задаваше въпроси, слушаше, грижеше се музиката, чайт и лимоновите сладки да не свършват. Почувствах, че съм се събудила на сала си, за да открия, че до мен е акостира яхта и

спуска стълбичката си. Човек никога не знае, кога ще му се притекат на помощ.

— Няма вечно да ти е толкова трудно, Астрид — ми каза тя и приглади един кичур коса зад ухото ми. — Красивите момичета се ползват с известни предимства.

Исках да ѝ вярвам. Исках да знам нещата, които знаеше тя, така че да не ме е страх да повярвам, че всичко това ще има край.

— Какви например?

Тя ме огледа внимателно, изучавайки чертите на лицето ми, бретона, който сама си бях подстригала. Упоритата ми брадичка, плътните, напукани устни. Постарах се да изглеждам готова. Тя взе ръката ми и я задържа в своята. Ръката ѝ бе по-деликатна, отколкото си бях представяла, не по-голяма от моята, топла и удивително суха, но някак ухабена. Преплете пръсти с моите, сякаш винаги се бяхме държали за ръце.

— Живеем в мъжки свят, Астрид — каза тя. — Това чувала ли си го някога?

Кимнах. Мъжки свят. Но какво означаваше това? Мъжете да подсвиркват, да зяпат и да крещят разни неща след теб, а ти всичко да понасяш, ако не искаш да те изнасят или пребият от бой? Мъжки свят означаваше да има места, където мъжете могат да отидат, а жените не. Означаваше, че имат повече пари и нямат деца, не както жените ги имат, за които да се грижат всяка минута на деня и нощта. Означаваше също, че жените ги обичат повече, отколкото те обичат жените, че може да желаят нещо с цялото си сърце, а после вече да не го искат.

Но това бе почти всичко, което знаех за мъжкия свят. Онова място, където мъжете носят костюми, ръчни часовници и копчета за ръкавели, влизат в административни сгради, хранят се в ресторанти и карат по улиците, говорейки по мобилните си телефони. Бях ги виждала, но животът им бе толкова неразбираем за мен, колкото този на тибетските шерпи или амазонските племенни вождове.

Оливия взе ръката ми, обърна я нагоре и прокара върховете на сухите си пръсти по моята влажна длан, изпращайки електрически импулси нагоре към рамото.

— У кого са парите? — тихо попита тя. — У кого е властта? Ти си умна, талантива, много чувствителна, виждаш ли? — Тя показа

линиите по дланта ми, пръстите ѝ докосваха грапавата ми кожа. — Недей да се бориш със света. Твоят приятел дърводелеца, той не се е борил със света, нали така? Обичал го е и онова, което е сътворил, е било красиво.

Замислих се върху думите ѝ. Майка ми се бореше със света, сечеше го, опитваше се с чук да го сравни със земята. Смяташе, че да не го правиш, е липса на смелост.

— Какво друго виждаш? — попитах аз.

Оливия затвори пръстите ми, обвивайки съдбата ми в тях, и ми я връчи обратно.

Разчоплих един мехур от изгорено на средния си пръст и се размислих, дали си струва да се противопоставяш или не. Жени като майка ми — самотници като тигрите, които се борят на всяка крачка. Жени с мъже — като Марвъл и Стар, които се опитват да угодят. Нито едните, нито другите имаха предимство. Но Оливия не говореше за мъже като Ед Търлок, нито дори като Рей. Тя говореше за мъжете с пари. За този мъжки свят — на копчетата за ръкавели и офисите.

— Решаваш какво иска един мъж и как да му го дадеш. И как да не му го дадеш — тя се усмихна с палавата си крива ухапка. — И кое кога да направиш.

Малкият меден часовник избръмча и удари пет с тихите звънчета на музикалните кутии. Толкова много красиви неща имаше тук, но ставаше късно. Не исках да си тръгвам, исках да разбера още, исках Оливия да извае бъдещето ми като восък, размекнат от топлината на сухите ѝ ръце, да го оформи в нещо, от което няма да се страхувам.

— Говориш за секс.

— Не непременно. — Тя погледна към кръглото огледало над камината, към секретаря с тайните чекмеджета и преградките за писма. — Това е магия, Астрид. Трябва да знаеш как да протегнеш ръка и да извлечеш красота от нищото. — Престори се, че протяга ръка и хваща светулка, после бавно разтвори длани и проследи с поглед полета на насекомото. — Хората се нуждаят от малко магия. А сексът е нейната сцена. Има плъзгащи се стени и тайни капани.

Магията на нощта. „Никога не позволявай на мъжете да остават през нощта.“ Но сцената на майка ми бе нейното собствено удоволствие. А тук ставаше въпрос за нещо съвсем различно. Фактът, че осъзнавам това, дълбоко ме развълнува.

— Тайната е следната — магьосникът не си купува магия. Възхищавай се на уменията на свой колега в магията, но никога не се предавай на заклинанието му.

Тя стана и прибра чашите от чая. А аз си помислих, как Бари прелъсти майка ми — опушени огледала и скрити обучени гълъби. Тя въобще не го беше избрала — не и сама, но му даде всичко. Щеше завинаги да бъде негова, дори и да беше мъртъв. Той бе изваял съдбата ѝ.

— Ами любовта? — попитах аз.

Беше тръгнала към кухнята, но се спря и се обърна към мен с чашите в ръце.

— Какво за нея?

Когато се намръщи, две вертикални линии се врязаха между веждите ѝ и набраздиха заобленото чело.

Цялата пламнах, но държах да узная. Ако само можех да попитам, без да се препъвам в собствените си думи като клоун с обувки петдесети номер!

— Не вярваш ли в нея?

— Не вярвам в нея така, както хората вярват в Бог или в добрата фея. Повече прилича на „Нашънъл Инкуайърър“. Голямо заглавие, последвано от изключително скучна история.

Последвах я в кухнята — точно като нашата и в същото време на светлинни години далеч от нея, една паралелна вселена. Тенджерите и тиганите висяха на стената, закачени като в ресторантите — медни тенджери, емайлирани. Нашите бяха „Корнингвеър“ с малко синьо цветче. Прокарах ръка по теракотените плотове на Оливия с вградени цветни керамични плочки, докато нашите бяха в петнисто зелено и бяло като лоша настилка.

— Тогава в какво вярваш? — попитах я аз.

Тъмният ѝ поглед се плъзна със задоволство по плочките с цвят на канела, по аспиратора с димоотвод от кована мед над печката.

— Вярвам в това да живея, както на мен ми харесва. Да знам, че като видя някоя красива лампа или кашмирен пуловер, ще мога да си ги купя. Имам още две къщи освен тази. Когато пепелниците в колата ми се напълнят, ще я продам.

Засмях се, представяйки си как връща колата на търговеца на автомобили и обяснява защо иска да я продаде. Вероятно би го

направила. Трудно можех да си представя, че човек може да живее в такава съгласие с желанията си.

— Току-що прекарах три седмици в Тоскана. Видях Палиото в Сиена — каза тя. Думите ѝ звучаха като струни на китара. — Това е конно надбягване от петнайсети век по калдъръмените улички. Мислиш ли, че бих заменила това за съпруг, деца и „Живели щастливи до края на живота си“? Без да споменавам вероятния завършек — развод, извънредна работа в банката и финансови проблеми, до които води отглеждането на дете. Ще ти покажа нещо.

Тя взе малката чанта от декоративни разноцветни парчета, намери портфейла си, отвори го и ми показа пачка пари, дебела колкото пръста ми. Разстлах банкнотите — най-малко дванайсет стотачки, без да се броят по-дребните.

— Любовета е илюзия. Сън, от който се събуждаш с нетърпим махмурлук и празна банкова сметка. Предпочитам парите в брой.

Тя прибра парите и затвори чантичката.

После обгърна с ръка раменете ми и ме поведе към вратата. Кехлибарената светлина падаше върху скулите ни през двойното стъкло. Тя лекичко ме прегърна. Усетих „Ма Гриф“ — на нея бе някак по-топъл.

— Ела пак, по всяко време. Не познавам много жени. Бих искала да се опознаем.

Тръгнах си заднешком, защото не исках да изпусна и миг от присъствието ѝ. Призляваше ми при мисълта, че трябва да се върна при Марвъл, така че се разходих из квартала, пазейки спомена за ръцете на Оливия около мен, все още чувствах уханието на парфюма и на кожата ѝ, главата ми се въртеше от онова, което бях видяла и чула в къщата, която толкова много приличаше на нашата и в същото време беше съвсем различна. И разхождайки се осъзнах, че всяка къща съдържа своя собствена, различна от тази на другите реалност. В рамките само на една пресечка имаше може би петдесет отделни свята. Всъщност никой не знаеше какво става в съседната къща.

---

[1] Растафарианство — военизиран религиозен култ сред чернокожите, възникнал първоначално в Ямайка. Според него Африка е обетована земя, където някой ден ще се завърнат всички чернокожи,

а покойният Хайле Селасие I, бивш император на Етиопия, е смятан за
месия. — Б.пр. [↑](#)

12.

Лежах в леглото си и се чудех, каква ли ще бъда, когато стана жена. Преди никога не се бях замисляла сериозно върху този въпрос, върху вариантите на моето бъдеще. Бях твърде заета да изсмуквам сока на рибите, да се заравям в пясъка, криейки се от убийствените лъчи на пустинното слънце. Но сега бях заинтригувана от тази бъдеща Астрид, която Оливия бе съзряла в мен. Виждах се като някакво подобие на Катрин Деньов — бледа и аскетична, каквато бе тя в „Belle du Jour“. Или като Дитрих в „Шанхай експрес“ — цялата блясък и цигарен дим. Дали щях да бъда ослепителна, звездата върху своята собствена магическа сцена? Какво бих правила с пачка стодоларови банкноти?

Представих си, че държа тези пари в ръката си. Нищо не можех да измисля. Досега съзнанието ми бе заето единствено с мисли за оцеляване. Луксът се простираше извън границите на въображението ми, да не говорим за красотата. Оставих погледът ми да се плъзга по раираните пердета, докато райетата не се групираха в скулптурна фигура. Рей я бе видял у мен. С помощта на Оливия можех да я притежавам, да я създам, да я използвам. Можех да работя с красотата, както художникът работи с боите, а поетът — с думите.

Ще имам трима любовника, реших аз. Един по-възрастен мъж — изискан, с посребрена коса и сив костюм, който ще ми позволява да пътувам с него по работа с дълги полети в първа класа до Европа и ще ме води на скучни коктейли в чест на важни чуждестранни особи. Нарекох го шведския посланик. Да, мамо, с удоволствие бих легнала с бащата.

После идваше Ксавие, моят мексикански любовник — нов вариант на майчиния ми Едуардо, но по-нежен и страстен, а и не толкова глупав и разглезен. Ксавие разпръскваше камелии по леглото ми и се кълнеше, че би се оженил за мен, ако можеше, но още от раждането си бил сгоден за едно момиче със заешка устна. Нямах нищо против — не исках да живея с властните му родители в Мексико сити и да му родя десет малки католичета. В хотела си имах собствена

стая, а една прислужница ми носеше мексикански шоколад за закуска в леглото.

Третият мъж беше Рей. Средахме се тайно в големи хотели по градовете, той седеше на бара с тъжното си лице, а аз влизах, облечена в бял ленен костюм и обувки с черни върхове, косата ми — прибрана на кок, а едно шалче виси завързано за чантичката ми. „Не бях сигурна, че ще дойдеш“, казвах с дълбок глас, в който се прокрадваше лека ирония — като Дитрих. „Но за всеки случай дойдох.“

Чух, че Марвъл ме вика, но тя бе в друга страна, някъде прекалено далеч. Не викаше мен. Викаше някакво друго момиче, някакво парцаливо безнадеждно същество, обречено на армията или, в краен случай — на училището по фризьорство и козметика. Аз лежах с крака, увити около Рей, в стая с високи прозорци, а един букет разцъфнали червени рози стоеше във ваза на тоалетката.

— Астрид!

Гласът ѝ беше като бормашина — пронизителен, неумолим. Ако имах избор, бих предпочела да съм робиня на мъж, а не на жена. С мъка станах от леглото и се завлякох до дневната, където Марвъл и приятелките ѝ седяха на дивана — главите им, притиснати над содите, с цвят на пришълци от космоса, ръцете им — в купата с курабийки, които бях забъркала от готово тесто, следвайки указанията върху кутията.

— Ето я. — Деби вдигна конското си лице под накъдрения на студено перчем, със сенки, напластени като слоеве в седиментна скала. — Попитай я.

— Нали ви казвам за колата — каза Марвъл. — Връщаш се и какво, пак си живееш на същото бунище, пак си караш старата бричка. Какъв смисъл има?

Линда пое издълбоко от цигарата си и размаха ръката си с перлен лак, за да прогони дима. Беше блондинка със сини очи, постоянно разширени от учудване, над които лъщяха сенки като вътрешността на мида. Всички те бяха учили заедно в Бирмингамската гимназия, взаимно си бяха кумували на сватбите, а сега бяха дистрибуторки на „Мери Кей“.

Ставаше въпрос за новия каталог на козметичната фирма, който обясняваше какви награди могат да спечелят, ако продадат достатъчно спирали, моливи за устни и маски за стягане на кожата.

— Преди раздаваха кадилаци — подсмръкна Линда.

Марвъл допи содата си и тресна чашата върху масичката за кафе.

— Поне веднъж в живота си искам да получа нова кола, по дяволите. Толкова много ли искам? Всички си сменят колите, дори хлапетата в гимназията. Мръсницата до нас кара шибан корвет — Марвъл ми подаде чашата си. — Астрид, сипи ми още „Тики Пунш“.

Деби също ми подаде своята. Занесох ги в кухнята и налях „Тики Пунш“ от голямата бутилка, присвивайки очи от венерианското розово на напитката.

— Астрид — извика Линда, подвила крака под задника си на дивана с десен на цветя. — Ако можеше да избираш между две седмици в Париж, Франция, с поети разноски и кола...

— Някакъв си скапан буик — прекъсна я Деби.

— Какво му има на буика? — каза Марвъл.

— ... кое би избрала? — Линда извади нещо от ъгъла на окото си с дългия си изкуствен нокът.

Донесох напитката им, потискайки импулса си да докуцукам театрално в ролята на деформираната прислужница, и набутах всяка чаша в съответната ръка, без да разлея и капка. Сигурно не говореха сериозно. Париж? Моят Париж? Елегантни магазинчета за плодове и „Житан“ без филтър, тъмни вълнени палта и Булонския лес?

— Вземете колата — казах аз. — Определено.

— Умно момиче — каза Марвъл и вдигна към мен чашата си в един вид на здравица. — Имаш глава на раменете си.

— Знаете ли, трябва да гримираме Астрид — каза Деби.

Три чифта очи, всичките тези кръгове, втренчени в мен.

Беше изнервящо. Да съм невидима бе нормалното ми състояние в тюркоазената къща.

Сложиха ме на едно високо столче в кухнята. Внезапно се бях превърнала в ценен гост. Дали козметичната лампа не свети прекалено ярко в лицето ми? Искях ли нещо за пиене? Линда ме обръщаше ту наляво, ту надясно. Изследваха порите ми, допираха разни тампони до лицето ми, за да установят дали кожата ми е мазна, нормална или суха. Харесваше ми да съм в центъра на такова внимание. Караше ме да се чувствам тяхна близка. Луничките ми бяха обект на тревога, после дойде ред на формата на челото ми. Дискутираха се достойнствата на различни фон дьо тени, които изпробваха върху брадичката ми.

— Прекалено червено — каза Линда.

Другите дълбокомислено кимнаха. Нуждаех се от корекция. Корекцията беше важна. Кутийки и тубички с бял и кафяв коректив. Всичко можеше да бъде коригирано. Датският ми нос, квадратната ми брадичка, която далеч не била идеална. Спомних си за куклата манекен, която някога бях видяла на витрината на един магазин — беше плешива и гола, а двама мъже я обличаха, смееха се и си говореха под лишените ѝ от зърна гърди. Сетих се, че единият от мъжете си беше залепил игленик върху избръснатата до голо глава.

— Лицето ти е идеално за гримиране — каза Деби, докато нанасяше фон дьо тен с гъбичка и ме обръщаше насам-натам, както скулпторът върти глиненото изваяние.

Разбира се, че е така, бях като непопълнена бланка — всеки можеше да впише в мен, каквото си поиска. Чаках да видя в какво ще се превърна, какво ще сътворят върху моята сладка празнота. Жената в първа класа, която чете френския „Вог“ и отпива шампанско? Катрин Денъов, която разхожда кучето си в Булонския лес и предизвиква възхищението на минувачите?

Линда очерта очите ми от вътрешната страна, извивайки клепачите ми назад, като нежно попиваше сълзите ми с тампон, когато очната линия ме разплакваше. Постави четири пъти спирала на миглите ми, докато пред очите ми не провисна нещо като паяжина. Щях да бъда толкова красива, просто го чувствах. Марвъл смали големите ми устни, очертавайки ги с молив от вътрешната страна на естествената им линия, и ги оцвети с „Пикантна праскова“.

— Боже, Мис Америка ряпа да яде — каза Деби.

Линда добави:

— Няма майтап. Иди се виж в огледалото.

— Косата — каза Деби. — Ще си донеса машата.

— Дайте да не се оливаме — каза Марвъл. Внезапно си бе спомнила коя съм всъщност — че не съм никаква Мис Америка, а момичето, което се занимава с прането ѝ.

Но Деби отхвърли възраженията ѝ с фразата „тотален ефект“.

Последваха горещината и миризмата на изгоряла коса, оплетена между зъбците на машата, и така — кичур по кичур.

Най-после бях готова. Поведоха ме за двете ръце към спалнята на Марвъл, очите ми бяха затворени. По кожата ми лазеха мравки от

нетърпение. Коя ще бъда?

— И така, представителката на великия щат Калифорния — Астрид!

Издърпаха ме пред огледалото.

Косата ми — навита на ситни къдрици около раменете и издигаща се на осем сантиметра над черепа. Бели ивици се спускат по челото и носа ми като индуски кастови белези. Кафяви петна под скулите ми, бели по хребетите, които разделят иначе мъртвешки бежовото ми лице. Руж, избил по бузите ми като обрив, устните ми — смалени до миниатюрните заврънкулки на гейша. Веждите ми — щръкнали като тъмни крила, разперени в защита на лъскавите ивици сенки за очи — виолетово-сини и розови като детска дъга. Никога не плачех, но сега усетих неканени сълзи да напират в очите ми, сълзи, на които предстоеше пързаяне в кал, ако имаха неблагоприятното да се откъснат от басейните си.

— Изглежда точно като онази Бриджит, как ѝ беше името... моделът — Линда ме държеше за рамената, лицето ѝ се оглеждаше до моето в огледалото. Опитах се да се усмихна, бяха се държали толкова мило с мен.

Кафявите очи на Деби сияеха от гордост.

— Трябва да изпратим нейна снимка в „Мери Кей“. Може да ни дадат награда.

При мисълта за наградата, Марвъл побърза да разрови килера си, откри полароида и ме нагласи пред огледалото. Това си остана единствената снимка, която ми е правила — виждат се неоправеното легло и бъркотията по бюрото. Поздравиха се за успеха и се върнаха при содите си, като ме зарязаха пред огледалото като кукла Барби, която с много шум са подарили на бебето и после са забравили в пясъчника. Премигнах да пресуша сълзите си, събрах сили и погледнах отражението си.

Насреща ми се мъдреше трийсетинагодишна кръчмарска сервитьорка. Нещо друго да ти донеса, сладурче? Образът прогаряше печата си в душата ми, изпепелявайки Денъв и Дитрих — като киселина, хвърлена в лицето. На жената в огледалото нямаше да ѝ се налага да балансира между трима любовници. Тя нямаше да танцува върху покриви в Мексико, да се носи над полюса в първа класа на полет до Лондон. Нея я чакаха разширени вени, гарсониера със

сандъче пясък за котешки изпражнения и филми с Лана Търнър. Ще си пие сама, докато доматиите умират по первазите на прозорците. Ще си купува магия всеки ден от седмицата. Обичай ме, казваше това лице. Толкова съм самотна, толкова отчаяна. Ще ти дам, каквото поискаш.

Началото на годишната ваканция съвпадна с нахлуването на влажния поток, който притисна града като с мокри хавлиени кърпи. Единствено сините цветя в двора на Оливия разчупваха графитеносивите дни. Аз гледах децата, тичах по поръчки, препрочитах „Шпионин в къщата на любовта“. Копнеех да видя Оливия, но Марвъл не ме оставяше без работа. Само да излезех на улицата и тя ме засипваше с четири нови неща, които трябваше да свърша. Понякога виждах Оливия да къса билки в градината си, погледите ни се срещаха, но тя с нищо не показваше, че ме познава. От нея би излязъл добър таен агент, мислех си аз, и се опитвах да правя като нея, но след известно време започнах да се питам, дали играеше добре или просто ме беше забравила.

Скъпа Астрид,

Броят на междуетворническия „Уитнес“ излезе, трябва да си го купиш — публикуват цялата ми поема. Заема седем страници, илюстрирана е със снимки на Елън Мери Макконъл. Отзвукът беше невероятен. Накарах ги да включат кратко съобщение, в което смирено споменавам, че дарения под формата на пощенски марки, книги и пари ще бъдат високо оценени.

Вече се сдобих с много нови приятелчета. Например прелестният Дан Уайли — M143522, осъден за кражби с взлом, който излежава дванайсетгодишна присъда в Сан Куентин. Дан Мъжът, както сам се нарича, ми пише почти всеки ден — поредица от бурни фантазии, в които аз изпълнявам главната роля. Най-добрата дотук разказва за содомитските му подвизи, на които съм обект, върху капака на неговия мустанг — модел седемдесет и втора, докато

той наблюдава залеза над Малибу. Не е ли романтично? Този модел имаше ли орнаменти върху капака?

Една жена току-що изпрати събраните съчинения на Ан Секстън. Алилуя. Най-накрая нещо друго за четене освен единствените книги в затворническата библиотека, без корсети на корицата — издание на „Война и мир“ с едър шрифт и един опърпан Джек Лондон.

Разбира се, въпросната почитателка се е почувствала длъжна да изпрати и куп най-ужасна по-ее-зия, за която да си изкажа мнението. Живее в една ферма в Уисконсин — нещо като комуна за престарели хипита, преди си сама вълната от овцете и така нататък. Как е възможно човек, който обича Секстън, да пише толкова неспасяемо лоша поезия? Аз съм женна, чуй ме как ревя. Ами просто си реви, така ще е далеч по-поносимо за всички засегнати.

Както и да е, тя смята, че съм затворник на патриархата, мъченик по мой си начин. Е, щом солидарността ѝ е придружена от подаръци — да живее народът! Освободете Хюи! Освободете Ингрид Магнуссен.

И нито дума за мен. Как си, Астрид? Щастлива ли си? Липсваш ми. Сякаш бяха минали години, откакто се бе страхувала да не ме загуби. Бях се върнала в сенките. За пореден път ролята ми бе да се радвам на победите ѝ, да се подхилквам заедно с нея за сметка на злочестите ѝ почитатели, нещо като джобно огледалце и услужлива публика. Осъзнах, че сегашното ми положение напълно покрива изискванията ѝ — бях безопасно нещастна с Марвъл Търлок, затворничка в тюркоазената къща, в която като в полог се мътеше бъдещата художничка Астрид Магнуссен, личност, която майка ми някой ден евентуално би искала да познава. А единственото, което исках аз, бе тя да ме види сега по начина, по който ме видя в онзи ден в затвора. Да иска да ме опознае, да опознае мислите и чувствата ми.

Писах ѝ за Оливия, за това, че има и друг начин да минеш през света. В плика пъхнах и рисунки на Оливия, полегнала на канапето, как извлича магия от нищото. Ти не си единствената красавица на света, майко. Освен албастьр, съществува и полирано тиково дърво —

нежен махагон, освен коприна. И един свят на задоволство там, където за теб съществуваха единствено ярост и страст. Светът се разделя на две пред Оливия, ляга в краката ѝ — същият свят, през който ти си проправяш път с брадва, сякаш е гора от трънаци.

Марвъл ме караше да наглеждам децата в парка през дългите скучни летни следобеди, като понякога идваше да ни вземе чак привечер. От мен се очакваше да им купувам закуски и да ги придържам на пързалките, да усмирявам войните им в пясъчника, да ги люлея на люлките. Повечето време седях на ръба на пясъчника заедно с майките, които не ми обръщаха внимание, всяка по свой си начин — младичките латиноамериканки, пренебрежително горди с прохождащите си рожби и гримирани официално като актьори в японски театър; по-възрастните англосаксонски майчета ме игнорираха, без да си придават фасони, пушеха и разговаряха за проблеми с колите, мъжете и синовете си. Скицирах говорещите жени, доближили или раздалечили глави. Приличаха на оплаквачки, събрали се в подножието на Кръста.

През един от онези следобеди усетих миризмата на марихуана в мазния въздух и огледах площадката в търсене на източника. На паркинга група момчета седяха на капака на жълта кола — вратите отворени, музиката надута в зноя. Какво не бих дала, да се извися. Да съм мила и разбираща, а не изнервена и злобна, готова да фрасна Джъстин по главата с лопатката му, ако още веднъж ми захленчи, че някое дете му хвърлило пясък в очите или го избутало от катерушката. Беше безмилостен, точно като майка си. Упорито си повтарях, че е само на четири, но много скоро това престана да бъде оправдание.

Извадих писмото от майка ми, което беше пристигнало тази сутрин и разгънах омачканата страница от тетрадка. Бях успяла да привлече вниманието ѝ.

Скъпа Астрид,

Чичо Ърни не ти ли беше достатъчен? Не, сега е трябвало да откриеш най-противния вид същество, към което да се залепиш. Да не си посмяла да ѝ позволиш да те

съблазни. Ърни искаше единствено тялото ти. Ако ти е останала и капка здрав разум, БЯГАЙ от тази жена като от чума.

Да, патриархатът — разбери мъжете, наистина е създал този заслужаващ порицание свят, свят на затвори, на Уол стрийт и на приемни майки, но това не е повод за конспирации! За Бога, тази жена е проститутка, какво очакваш да каже? „Бори се за правата си?“ Човек би си помислил, че като чернокожа би трябвало да я е срам да лиже подметките на господаря си с оправданието: „Този свят е на белите, дай да вземем, каквото можем.“ Ако беше нацистки колаборационист, щяха да обръснат главата ѝ и да я изкарат с маршова стъпка по улиците. Жените като нея са паразити, които се хранят от несправедливостта, както кърлежът се храни от дивата свиня. Разбира се, от гледна точка на кърлежа, това е един свински свят.

Човек би си помислил, че като моя дъщеря би трябвало да си достатъчно интелигентна, да не се хванеш на подобна стара като света мръсотия. Намери „Женският евнух“ на Жермен Гриър и я прелисти от тук от там. Дори и в трагично бедната ви местна библиотека трябва да има екземпляр от „Листата на тревата“.

Майка ти

Майка ми, която предписва книгите си като лекарства. Една силна доза „Уитмън“ ще ме оправи, като рициново масло. Но поне мислеше за мен. Още веднъж съществувах.

Миризмата на марихуаната в неподвижния въздух ме подлудяваше. Гледах завистливо момчетата около жълтата кола. Обикновено се отклонявах от пътя си, само и само да избегна момчета като тези — задружни, пъпчиви групички, обединени от циничните си коментари и чувството за недосегаемост. Напомнящи ми, че светът е тяхно притежание. Но Оливия не би се уплашила от тях. Тя би използвала магията си. Тя знаеше какво искат и щеше да им го даде, или да не им го даде. А на мен стискаше ли ми?

Обърнах се към майката на детето, което играеше с Джъстин.

— Бихте ли го наглеждали за секунда? Веднага се връщам.

— Няма проблем — въздъхна тя и забучи цигарата си в пясъка.

Пренесох Катлин през тревата, където момчетата се бяха събрали около автомобила. Мъжки свят. Видях себе си така, както те биха ме видели, както ме виждаше Рей — високо бледо момиче с дълга развята коса, със свенлива усмивка на големите устни, с голи крака в летните панталонки. Прихванах Катлин по-високо на хълбока си, докато се приближавах. Всички те ме наблюдаваха. Извърнах се назад да видя дали пазачката на Джъстин гледа насам. Беше заета с шапката на хлапето си.

— Нещо против да си дръпна? — попитах аз. — Цял ден наглеждам децата и направо съм отчаяна.

Едно момче с кожа, която изглеждаше така, сякаш са я стъргали на ренде ми подаде цигарата.

— Видяхме те да идваш — каза той. — Аз съм Брайън, това са Пи Джей и Големия Ал. И господин Естествен. — Момчетата кимнаха по реда на представянето. Чакаха да кажа името си, но аз не го направих. Можех да им го дам, или не. Това ми харесваше.

Тревата не беше първокласна, не и като тази на Рей, която човек можеше да подуши, докато е още в торбичката. Тази миришеше на горяща слама, вкусът ѝ бе сух и прегорял, но на мен ми се стори сладка като слънчева светлина. Поех дима и обърнах глава далеч от Катлин, така че детето да не се замае. Тя се въртеше в ръцете ми, но не можех да я пусна, защото щеше да се озове под първата кола, която мине оттам.

— Искаш ли да си купиш?

Момчето на име Пи Джей си беше изрусило косата. На тениската му пишеше „Пилоти от камък“ с някакво оранжево психарско подобие на букви.

Имах три долара в джоба си, с които трябваше да купя сладолед на децата.

— Колко?

Другите се обърнаха към набитото момче — господин Естествен, което седеше на мястото до шофьорското.

— Пет за грам — каза той.

Прехвърлих Катлин на другия си хълбок — недъгавия, и поех цигарата от Пилота като камък. Толкова хубаво беше да се надрусаш.

Усетих как похлупакът на сивото като графит небе се повдига и вече можех да дишам, остатъкът от следобеда вече не ме ужасяваше.

— Имам три.

— Как така не съм те виждал преди? В Бирмингам ли учиш? — попита набитото момче, като излезе от колата. Имаше розови бузи и чуплива кестенява коса, изглеждаше на около дванайсет.

Поклатих глава, осъзнавах как ме гледа, за първи път не се смутих. Бях заинтригувана. Това беше валутата ми, моята разменна монета. Издихах дима далеч от Катлин — движение, което подчерта шията ми и привлече погледите им там, където исках.

— Имаш ли си гадже? — попита той.

— Сокце — каза Катлин и задърпа блузата ми, като свали презрамката от рамото ми. — Аси, сокце.

Прехвърлих я на другата си ръка, подрусих я, докато млъкне, като през цялото време усещах как очите им галят гладката заобленост на рамото ми.

— Не — отговорих аз и го гледах как прокаква пръст по устните си.

Облегна се на отворената врата на колата и се замисли.

— Да си го начукам, ще ти дам четвърт унция.

Пилотът от камък се засмя.

— Затваряй си плювалника, смотаняко — каза му той, после пак се обърна към мен. — Половин — тихо каза той. — Половин пакет, това си е много за едно духане.

Останалите момчета чакаха да видят какво ще стане.

Повдигнах Катлин високо на хълбока си и погледнах назад към детската площадка. Беше доста далеч, люлките от двете страни приличаха на заводски конвейер, чийто краен продукт се подава на пързалките. Исках ли го? Дебелото момче прехапа долната си устна — напукана, нецелувана. Беше се изчервил под лекия си загар, а толкова упорито се опитваше да изглежда печен. Да му смуча пишката за половинка? Ако някой ми го беше предложил преди, щях да се отвратя. Но сега в устните ми се връщаше споменът за стълбчето от вени, тръпнещо очакване и пулс на Рей, за нежната кожа на главичката и соления вкус на спермата. Погледнах дебелото момче и се запитах, какво ли ще почувствам.

Катлин се гушна във врата ми — издаваше пръхтящи влажни звуци и щастливо се смееше. Не познавах тези момчета и никога повече нямаше да ги видя. Тревата ми даваше кураж, подклаждаше любопитството ми, докъде мога да стигна, сякаш бях някой друг — някой, с когото Оливия би се гордяла.

— Един от вас трябва да държи Катлин. Не бива да я пускате долу — на секундата ще избяга.

— Ал има четири малки братчета.

Подадох я на мълчаливото момче с късата остра коса и редките щръкнали косми по брадичката, после тръгнах след дебелото момче в храстите зад тоалетните. Той разкопча панталоните си и ги смъкна. Коленичих на постеля от борови иглички като молеща се грешница. Не като любовница. Той се облегна върху грапавата хоросанова мазилка на тоалетната и зарови ръце в косата ми, докато аз се задъхвах с него в уста. Точно като Мис Америка.

С Рей беше съвсем различно. С него насладата прииждаше на вълни — устата, ръцете, богатството на кожата, винаги нещо изненадващо. Това тук не беше секс. Не изпитвах нищо към това момче, към неговото движещо се тяло. Беше като работа. Бях изтръгнала сърцето на плътската любов и я бях превърнала в нещо, не по-вълнуващо от миенето на зъбите. Когато момчето свърши, изплюх горчивата течност и изтрих уста в ризата си. Помисли си, че ще си тръгне, но той ми подаде ръка и ми помогна да стана.

— Казвам се Конрад — каза той. За мен беше само непознат вкус в устата и дъх в косите ми. Даде ми половин пакет трева. — Ако ти потрябва нещо, ще ме намериш наоколо.

— Няма да забравя — казах аз, докато вървахме към колата да си прибера Катлин. Първият ми фокус, помислих си аз, заслушана във вътрешния си глас.

През прозореца на кухнята наблюдавах как Оливия излиза от къщата си — цялата в канела и бежова коприна, с опъната назад коса. Белех ябълки за закуската на Джъстин и Катлин. Гледах я как се качва на корвета с цвят на шампанско и излиза по алеята на заден ход. И разбрах!

За нея това беше работа. Така тя печелеше за колата си, за медните съдове — също като някой, който се занимава с коректурата на списание или разнася пощата. Онези мъже не ѝ бяха любовници, растафарианецът и БМВ-то. Бяха ѝ клиенти. Колениченето просто беше по-изискано, обслужването — по-дискретно, илюзията — по-силна, а заплащането не беше половин пакет трева.

Казах на Марвъл, че започвам тренировъчна програма от упражнения, така че да съм готова за армията. В една облачна сутрин завързах гуменките си, прибрах косата си, подскочих един-два пъти с разперени ръце, наведох се няколко пъти с изпънати колене, докато докоснах земята, раздвижих мускулите на краката си, стъпила на оградата — пълна демонстрация за спечелване на одобрението ѝ. Армията беше хубаво място — сигурна работа, привилегии.

После направих едно кръгче около къщите на нашата улица и почуках на вратата на Оливия.

Беше облечена в бели джинси и пуловер, с мокасини на краката. Всичко това ѝ стоеше секси и аз се опитах да разбера защо. Обувките ѝ не изглеждаха като тези, които носехме в училище — бяха по-тесни, украсени с кожени пискюлчета. Пуловерът ѝ се спускаше свободно около тялото, откривайки рамото ѝ. Бях рисувала това рамо — блестящо като полирано, в рамката на меката кестенява коса, която сега бе хваната с дълга сребърна шнола, струваща вероятно повече от марихуаната, която току-що бях заработила.

— Трябва да поговорим — казах аз.

Тя ме покани да вляза и погледна през рамото ми, докато затваряше вратата. Някакъв мъж пееше на френски от стереото — всъщност наполовина говореше и гласът му звучеше секси.

— Радвам се, че дойде — каза тя. — Искях да се видим, но бях толкова заета. Извини ме, тъкмо разчиствам. — Тя събра чашите и чиниите върху един лакиран поднос, изпразни кристалния пепелник, който беше пълен с угарки от пури. Запитах се, кой ли от мъжете пуши пури. Мерцедесът пак е бил тук. Вентилаторът бавно се въртеше, раздвижвайки натежалия от аромата на пури въздух. Тя занесе подноса в кухнята и наля кафе. — Искаш ли мляко?

Кафето беше толкова силно, че не промени цвета си, когато тя му сипа мляко.

— Изглеждаш някак различна — каза тя.

Седнахме на масата в трапезарията върху позлатени столове с извити облегалки. Тя извади малки подложки за чаши с нарисувани холандски лалета.

Измъкнах пакета с трева от джоба си и я оставих на масата.

— Направих свирка на едно дебело момче в парка. То ми даде това.

Тя пое пликчето в ръка, обгърна го с дланта си, с леко присвити пръсти около него и аз си помислих, че сигурно по същия начин би държала мъжки пенис. Изви ръката си, докато кокалчетата ѝ опряха в масата и поклати глава. Две вертикални линии белязаха челото ѝ.

— Астрид. Не това имах предвид.

— Искан да видя какво е.

— И? — тихо попита тя.

— Не беше велико — казах аз.

Тя ми върна пликчето.

— Навий една, ще я изпушим заедно.

Навих цигарата върху изящната подложка с пъстрото като папагал лале. Направих го несръчно, но тя не предложи да ми помогне. Докато пушехме, аз се оглеждах наоколо и си мислех, на колко ли сперма се равнява всичко това — цветните гравюри в красиви рамки, столовете с извити облегалки и плътните дървени капаци на прозорците. Сигурно на цял океан. Ако бях на мястото на Оливия, щях да сънувам кошмари — бяло море от сперма и чудовища албиноси, които населяват дълбините му.

— Харесва ли ти да правиш секс? — попитах я аз. — Искан да кажа, доставя ли ти удоволствие?

— Всичко, което умееш добре, ти доставя удоволствие — каза тя.

— Както при състезателите по фигурно пързаляне. Или при поетите.

— Тя стана, протегна си и се прозина. Можех да видя изящната заобленост на корема ѝ, когато вдигна ръце. — Трябва да свърша нещо, искаш ли да дойдеш с мен?

Не бях сигурна. Може би майка ми е права, може би трябва да си плюя на петите и да избягам. Тя може да открадне душата ми. Вече го правеше. Но кого друго имах, имаше ли друга красота наоколо ми?

Разбрахме се да се срещнем в края на улицата, така че Марвъл да не ме види в корвета ѝ.

Беше свалила гюрука, един бял шал на капки обгръщаше главата и шията ѝ — отпред и отзад, в стил Грейс Кели. Имало ли бе друга жена, така великолепна като Оливия Джонстън? Хлътнах на мястото до нея — седалката беше толкова ниска, сякаш се бях излегнала, закопчах предпазния колан и наведох глава, за да не ме види някой, докато набирахме скорост.

През онзи мрачен следобед се влюбих в скоростта и в пътя, в безкрайното редуване на пейзажи, като във филм на бързи обороти. Обикновено от автомобилите ми ставаше лошо, но този път марихуаната ме спаси. Пътят и боровете остъргаха от душата ми унинието, което носех в себе си от случката в парка насам, и не остана нищо друго, освен теноровия напев на двигателя и вятъра в лицето ми, вдлъбнатия профил на Оливия, големите ѝ слънчеви очила и „Нейма“-та на Колтрейн, която се разливаше като приказка от колоните на компактдисковата уредба. *Мръсницата до нас кара шибан корвет*. И аз обичах Оливия за това, че го споделяше с мен — тази перла с цвят на шампанско, сякаш родена от дълбините на бялото море.

Карахме надолу по Вентура, нагоре по Колдуотър Каньон, завоите по пътя сякаш следваха извивките на Колтрейновия саксофон — нагоре, надолу. Ние танцувахме в такта му, вживявахме се в него, докато се изкачвахме покрай натежалите от цвят вили в Долината — бели стени от шуплест орнаментиран камък, черни геометрично подрязани кипариси, образуващи прозаични редици, и така до билото и оттатък него, към Бевърли Хилс.

Продължихме покрай високи като дървета папрати, укрепващи насипи и къщи с двуетажни входни врати и яркозелена като бiliarдна маса трева, където градинарите бяха единствените хора наоколо. Бяхме абсолютно свободни. Без деца, без работа, без приемни майки — само скоростта, красотата ни и чувственият напев на Колтрейновия саксофон. Кой би могъл да ни достигне?

Момчето от паркинга закара колата ѝ пред един хотел на Родео Драйв, а ние тръгнахме покрай скъпите магазини и се спирахме да позяпаме витрините. Влязохме в един от тях, който беше толкова снобски, че имаше и портиер. Оливия си хареса една черна чанта от крокодилска кожа и я купи, плащайки в брой. Искаше да купи нещо и

на мен. Помъкна ме в един магазин, където продаваха само пуловери, шалове и плетени шапки. Избра един пуловер и го допря до бузата ми — беше толкова мек, че чак стряскаше. Осъзнах, че не се бях замисляла за границите на физическата реалност.

— Кашмир — усмихна се тя, а леко издадените ѝ горни зъби закачливо проблеснаха. — Харесва ли ти?

Въздъхнах. Бях видяла етикетчето с цената.

— Добро момиче. Но не в прасковено.

Тя върна пуловера на продавачката — едно осемнайсетгодишно момиче, което кротко се усмихна. Магазинът беше изпълнен с уханье на пари — меко като в сън.

— Морскосиньото е хубаво — каза момичето и извади един пуловер с едра плетка и цвят на пролет.

— Твърде натрапчиво — казах аз.

Оливия разбра какво имам предвид. Тя намери един във френско синьо, с по-фина плетка и ми го подаде да го пробвам. Облечена в него, очите ми изглеждаха боровинковосини, а розовото на бузите ми изпъкваше. Въпреки това в чекмеджето ми можеше да мине за нещо от евтиния магазин на Еврейските жени. Струваше петстотин долара. Оливия не мигна, докато отброяваше петдесетачките и стотачките.

— Качествените неща винаги си заслужават парите — обясни ми тя. — Виж само как е изработен. — Тя ми показва раменете, които бяха прикачени с отделна платка, а не с шев. — Може да го носиш цял живот.

Качествените неща. Ето това научих, докато влизахме от магазин в магазин. Сребърна гривна на Георг Йенсен. Керамична ваза на Робелин. Магазини като храмове, в които се прекланяха пред качеството. Тихите гласове, докато жените оглеждаха Стюбеново стъкло или шалове на Хермес. Да притежаваш качествено, означаваше да си качествен, истински. Потърках буза в пуловера — пухкав, като синя персийска котка.

За обяд ме заведе в един ресторант на открито, под чадъри на жълти и бели ивици и поръча само ордъври — печени чушки и козе сирене, гравлакс, карпачио и салата от палмови листа. Обясняваше какво представляват блюдата, отпиваше от чашата си със студено бяло вино, хапваше по малко, после оставяше вилицата. Никога в живота си

не бях виждала нещо толкова изискано, като хранещата се Оливия. Сякаш разполагахме с всичкото време на света.

— Животът винаги трябва да изглежда като хубава храна, която не бързаш да изядеш — каза тя. — За съжаление, повечето хора нямат талант за това. — Тя посочи празната ми водна чаша на младия сервитьор с бяло сако. — Едва започнали нещо и искат вече да са го свършили, умът им вече е скочил на следващото. А не могат да изчакат, да започне дори първото.

Опитах се да ѝ подражавам, съпротивлявайки се на желанието си да омета на две хапки чинията с пъстърва. Колкото по-бавно ядях, толкова по-добре разбирах какво имаше предвид. Карамелената сладост на печените чушки, острият землист дъх на козето сирене, вкуса на суровата розова риба между зъбите, солта и захарта по кожата — усещания, аромати и ухания като цветове върху палитра, като тонове в мелодия.

— Излизах с един мъж, който обичаше да ме води в най-хубавите ресторанти в града — каза Оливия. — След като се нахранехме, той ставаше и казваше: „А сега, къде да отидем?“ Отивахме в друг ресторант и той изяждаше второ блюдо. Понякога по три едно след друго. — Тя сведе поглед към бледожълтото вино, сякаш разрешението на проблема с човешката лакомия се криеше там, после поклати глава, като не го намери. — Чудесен човек беше — интелигентен, богат като Крез. Жалко наистина. Живееше като тения. Съжалявах го — огромен човек, сигурно тежеше повече от сто и петдесет килограма. Много нещастен човек.

Не исках да си я представям как се люби с този сто и петдесет килограмов мъж, как лежи под него, докато той бърза да ѝ го пъкне, така че отново да тръгне по ресторантите.

— Как се запозна с него?

Тя прогони една пчела, която проучваше виното ѝ.

— Работех в една от банките му.

Изсмях се на глас. Оливия — банков служител! От девет до пет зад някакво бюро, в габардинен костюм и ниски обувки. И обяд в най-близката закусвалня.

— Шегуваш се.

— Напротив. Ти какво си мислеше, че съм била някоя сладурана, която се разхожда по булевард Ван Нюйс в жакетче от заешка кожа? Аз

имам университетска диплома. Е, знаех всичко за парите, но не и как да се докопам до тях. Изплащах хондата си и месечния наем за малкия си апартамент като всички останали.

— И големият мъж те е спасил от самата теб?

Тя въздъхна.

— Горкият господин Фред. Миналата година получи инфаркт. Брат му наследи всичко — тя сви рамене. — Но какво друго да очакваш от човек, който изяждаше по три вечери една след друга.

Седях в къщата на Марвъл и ги наблюдавах как се хранят. През цялото време не свалях очи от телевизора, вдигайки вилиците към устите си — като механични играчки, несъзнаващи дали в чиниите им има риба тон или котешка храна. Бях започнала да готвя, казах на Марвъл, че може да опитам да стана майстор готвач — една добра професия за жена. Започнах да пълнея. Ребрата ми се скриха в меката плът над кръста ми. Възхищавах се на гърдите си в огледалото, мечтаех си Рей да можеше да ги види сега, да ги покрие с осакатените си ръце. Харесваше ми как се поклаща тялото ми, докато вървя по улицата. Марвъл реши, че е от възрастта ми, че се налива, както го наричаше тя. Но не беше така. Просто израствах прекалено бързо. Нямах търпение да стана жена.

13.

В разгара си лятото удари града като чук. В девет сутринта вече изпадахме в ужас, какви ли горещини ни очакват от тук нататък. Оливия ме вземаше на разходки с корвета си, нагоре по 101-ва, после покрай някой от каньоните — Топинга, Канан Дюм, до плажа, после обръщаме по крайбрежната магистрала. Вятърът брулеше оголената ни на слънцето кожа, а ние отминавахме с безразличие подвижванията на мъжете от другите коли. Никога не се бях чувствала толкова красива и безстрашна.

Понякога тя приготвяше кана пунш с ром и пускаше да звучат бразилски ритми по стереото — Милтън Насименто, Жилберто Жил, Жобим. Една бразилска Астрид пееше интригуващо монотонно, сякаш не записваше албум, а лежеше полузаспала в хамак и приспиваше дете. Седяхме в дневната, на кушетката с памучна кувертюра на ивици; вентилаторите лениво се въртяха над нас, хапвахме си манго с шунка и разглеждахме картичките ѝ от Бразилия, а тя произнасяше отчетливо имената на градовете с напевен португалски акцент — Рио де Жанейро, Итапарика, Ресифе, Оуро Прето, Салвадор. Картички на колониални градове, преливащи от сладоледени цветове, черни жени в бели рокли, които хвърлят свещи в морето. Снимки на Оливия на Карнавала — облечена в рокля от сребърни гирлянди, цепната до подмишниците, косата ѝ — буйна като разбъркана перушина. Държеше за ръка бял мъж, загорял от слънцето, с безизразни сини очи.

— Карнавалът много би ти харесал — каза тя. — Три дни се танцува, без прекъсване.

— Мразя тълпите — казах аз, опиянена от пунша с ром, който беше забъркала — сладък и тежък като тухла. — Винаги ме е страх, че ще ме стъпчат.

— И това се случва — каза Оливия, клатейки глава в такта на самбата. — Не е препоръчително да падаш по време на Карнавала.

Малко по-късно тя стана и започна да танцува. Лежах и гледах как се движи в такт със сложните ритми на самбата, с прихлупващата

се пола и шала, увит около главата ѝ. Представях си я облечена само в гирлянди, обсипана с капчици пот, как танцува с пулсиращата тълпа под южното слънце, почти долавях миризмата на ром, манго и „Ма Гриф“. Музиката се разливаше по тялото ѝ на вълни, стъпалата ѝ се местеха в ситни, колебливи стъпки, ръцете се полюшваха като палми над вдигнатите лакти. Стотици хиляди хора с всякакви оттенъци на кожата пулсират под лъчите на слънцето.

— Ела да танцуваме — каза тя.

— Не мога да танцувам — казах аз. — Аз съм бяло момиче.

— Никога не казвай „не мога“ — широко се усмихна тя, а хълбоците ѝ се движеха в изящни кръгове като поток покрай скали. Хвана ме за ръката и ме издърпа от кушетката.

Стоях вдървено пред нея, опитвах се да имитирам движенията ѝ и въпреки лекото опиянение от алкохола напълно съзнавах каква карикатура съм, неспособна да улови нито ритъма на музиката, нито стъпките. Нейното тяло се виеше в десет посоки едновременно — в пълна хармония, изящно като лента на гимнастичка. Тя се засмя, после скри усмивката си с ръка.

— Почувствай музиката, Астрид. Не гледай мен. Затвори очи и се потопи в нея.

Затворих очи и усетих ръцете ѝ на хълбоците си — те ме обгръщаха и вливаха ритъма в мен. Всеки хълбок се движеше независимо от другия. Тя ме пусна и аз се опитах да запазя ритъма, оставяйки хълбоците си да се полюляват в широките арки на сложната мелодия. Вдигнах ръце и оставих вълните на танца да се разлеят по цялото ми тяло. Затворих очи и си представих, че сме на някакъв плаж в Бразилия, с бар под голяма палма и безразсъдно танцуваме с мъже, които никога повече няма да видим.

— О, Астрид, непременно трябва да дойдеш на Карнавала — каза Оливия. — Ще кажем на пазачката ти, че класът ви отива на екскурзия до Статуята на свободата и ще те откраднем. На Карнавала се танцува самба три дни без прекъсване. Не спиш, не ядеш, само танцуваш. Обещавам ти, че след Карнавала никога вече няма да се движиш като бяло момиче.

Когато мелодиите забавиха ритъм, тя сложи ръка на кръста ми и двете танцувахме притиснати. Парфюмът ѝ още беше свеж — въпреки горещината и потта ухаеше на хвойна. Вече бях висока колкото Оливия

и прегръдката ѝ ме изпълваше с неудобство, освен това непрекъснато я настъпвах.

— Аз съм мъжът — каза тя. — Ти трябва само да ме следваш.

Усещах как ме води — ръката ѝ на кръста ми, винаги суха, дори в жегата.

— Толкова бързо растеш — тихо каза в ухото ми тя, докато танцувахме като вълни на Копакабана. — Толкова се радвам, че те открих сега. След година-две щеше да е съвсем различно.

Представих си, че тя е мъж, който танцува с мен и ми шепне.

— В какъв смисъл различно?

— Всичко щеше да е решено — каза тя. — Сега си толкова открита. Пътищата пред теб са неизброими и можеш да тръгнеш по всеки от тях.

Водеше ме в бавни кръгове, учеше краката ми да се движат, хълбоците ми — да следват знака на безкрайността.

Септемврийските ветрове донесоха огнена жътва по сухите хълмове на Алтенда, Малибу, Сан Фернандо, която поглъщаше храсталаци и домове по пътя си. Миризмата на дим винаги ме връщаше към майка ми, към един покрив под незаслужаващо доверие луна. Колко красива бе тя тогава, колко съвършено неуравновесена. Това бе вторият ми огнен сезон без нея. Времето на олеандрите. Прочетох, че по това време евреите празнували своята Нова година и реших, че аз също ще пресмятам времето от този сезон нататък.

Нощем в града слизаха койоти, гонени от жажда. Виждах ги да се разхождат по централното платно на булевард Ван Нюйс. Димът и пепелта изпълваха долината, превръщайки я в сива вана. Пепелта се просмукваше в сънищата ми, аз бях Пепеляшка, родена от ветровете Санта Ана, за да почиства след тях.

В разгара на пожарите, при температура четиридесет градуса на сянка, аз отново тръгнах на училище. Светът гореше, а аз започнах десети клас в Бирмингамската гимназия. Момчетата ми изпращаха въздушни целувки по коридорите, размахваха пари в лицето ми. Бяха чули, че правя разни неща. Но аз едва ги различавах — бяха само сенки сред дима. С Конрад — набитото момче от парка, бяхме в една група в часовете по машинопис. Пускаше ми цигари с трева в

коридора. Вече не ме караше да му правя свирки. Виждаше пламъците в косата ми, знаеше, че устните ми ще го изгорят. Чувствах се като майка си в сезона на олеандрите. „Мъжете и жените, които убият любовниците си сега, ще обвинят за това вятъра.“

Изпратих на майка ми рисунки на Оливия — как готви бамя, как разбърква гозбата в огромната тенджерата, как танцува самба с розовите си длани и стъпала, как шофира с шала си, ала Грейс Келц, увит около главата ѝ, и как блести кожата ѝ на белия фон.

Скъпа Астрид,

Гледам пожарите, които горят на хоризонта, и се моля да се приближат и да ме принесат в жертва. Ти доказва, че си точно толкова умствено изостанала, колкото твърдеше учителката ти навремето. Залепваш се за всеки, който ти обърне някакво внимание, нали? Измивам си ръцете по отношение на теб. Не ми напомняй, че са минали две години, откакто за последен път съм виждала нормалния свят. Мислиш ли, че мога да забравя, колко отдавна беше това? Колко дни, часове, минути съм седяла, вперила поглед в стената на килията, и съм слушала разговорите на жени, в чийто речник не фигурират повече от двайсет и пет думи? А ти ми пращаш рисунки на дивашките си подвизи с колата на твоята страхотна най-добра приятелка. Спести ми ентусиазма си. Да ме подлудиш ли се опитваш?

Майка ти

През октомври листата почервеняха и започнаха да падат, дойде времето на сините сливи, кленовия сироп и сладките евкалипти. Връщах се от училище и си мислех как ще разкажа на Оливия за един учител, който ме попита, дали ще остана след часовете, защото искал да поговорим за „житейската ми и домашна ситуация“ и си представях как ще се засмее тя, когато ѝ демонстрирам умоляващия му кучешки поглед. Искях да ми каже какъв тип мъж е той, когато видях нещо,

което отклони вятъра от платната ми, а те изплюяха и после увиснаха празни по средата на океана. Колата на Оливия, скрита под брезентовия си калъф.

Бях я виждала съвсем наскоро и тя не спомена, че ще заминава. Как можеше да тръгне и да не ми каже нищо! Може да е било спешно, помислих си, но можеше някъде да ми остави бележка — щях да я намеря. Изчаках два дни, три, но листата все така се трупаха в двора ѝ, носеха се във въздуха и полягаха върху колата ѝ като японски хартиен параван.

Седях в стаята си у Марвъл — потисната и вцепенена, и скицирах завесите. Райетата бяха единственото нещо, което ме интересуваше сега, което имаше някакъв смисъл. Не писах на майка ми, нямаше да понеса злорадството ѝ по повод моята загуба. Тя ми писа, че си кореспондирала с някакъв преподавател по класическа литература, в чието име присъствали три инициала. Той ѝ изпращал оригинални преводи на някои от по-безсрамните пасажии от произведенията на Овидий и Аристофан. Пишеше, че ѝ харесвал контрастът с драсканиците на Дан Уайли, „Мъжът“. Освен това поддържала оживена кореспонденция с издателя на едно малко вестниче в Северна Каролина, както и с Хана Грюен — известна феминистка от Кьолн, която била чула за сполетялата я беда. Пишеше ми за новата си съкилийничка — най-после се била отървала от предишната, прехвърлили я в отделението за специални грижи, защото по цял ден говорела за магьосничество. Разбира се, всичко това нямаше нищо общо с мен, освен зъбите.

Скъпа Астрид,

Покрай една непредвидена случка в двора се сдобих с разклатен зъб. По никакъв начин не мога да се разделя със зъба си тук — идеята за затворническият зъболекар е прекалено гротескна. Представям си го като някакво слабичко човече, сковано от ранен Паркинсон, зачервено от системна злоупотреба с алкохол и с досие, изобилстващо от професионални грешки. Или някоя яка жена — истинска

колячка на прасета, която извършва процедурите без упойка и се наслаждава на писъците на жертвите си.

Астрид, грижи се за зъбите си. Сега никой няма да те заведе на свестен зъболекар. Ако нещо се обърка, ще ги оставят да гният в главата ти и като станеш на двайсет и четири, ще ти се наложи да извадиш половината. Търкам ги всеки ден дори и тук — полирам ги със сол, масажирам венците си. Постарай се да си намериш витамин С, а ако не искат да ти купят, яж портокали.

Твоето майче

Поне тя не можеше да изчезне, помислих си аз, докато прибирах писмото обратно в плика. Но пък не можеше и да ме види. Имах нужда Оливия да се върне и да ме нахрани.

Размит ореол обграждаше луната и тя приличаше на гарваново око в гъстата мъгла. Беше първи ноември. На никого не казах, че имам рожден ден. Да отпразнувам рождения си ден без Оливия, беше лошо, отколкото да не го празнувам въобще. Чувствах се като картина, на която беше нарисуван падащият в морето Икар — единственото, което се виждаше от него, бяха краката му, а селянинът и кравата продължаваха да си орат.

Лежах в студа върху масата в задния двор и потривах буза в рамото на синия си кашмирен пуловер. Вече имаше една малка дупчица отпред. Пуснах фасата от цигарата с марихуана в една бирена кутийка, събрала в себе си студа наоколо, после я метнах през оградата отзад, с което разляях кучето. Искаше ми се мъжът с БМВ-то да беше тук — това бяха неговите часове на нощта, а Оливия щеше да пусне на стереото „Откраднати моменти“ на Оливър Нелсън. Щяха да запалят огън в камината и бавно да танцуват — така, както Оливия танцуваше с мен. Той ще шепне в ухото й, както тя шепнеше в моето. Вече можех да танцувам, но тя бе отнесла музиката със себе си.

Свих се в пуловера си и вдигнах очи към забулената луна. От къщата се чу смях — Марвъл и Ед гледаха шоуто на Лено в спалнята си. Преди малко бях боядисала в червено косата й за есента — „Есенен

пламък“. Треперех под влажните завивки на мъглата върху масата за пикник в задния двор — ръцете ми още миришеха на боя, и си мислех за малкия Ахил. Но моето не беше целенасочена присъда, а единствените звезди в небето бяха светлините на самолетите, които идваха от запад към летище Бърбанк.

Мислех си, че точно в този момент слънцето залязва над Хаваите, а в Бомбай прежуря в обедната жега. Ето къде трябваше да бъда. Ще боядисам косата си черна и ще нося слънчеви очила, ще забравя за Оливия, за Марвъл, за майка ми, за всичко ще забравя. Как е могла да не ми каже, че заминава? Наистина ли е решила, че това е без значение за мен, не знаеше ли, че изцяло завися от нея? Почувствах как надеждата се изплъзва между пръстите ми като соковете на риба.

Аз ли бях кутсузлията — парче космически боклук, изхвърлено от някаква капсула, когото никой не вижда и никой не забелязва? Искаше ми се да се върне времето с Рей, той да ме задържи със силата на погледа си, да ме върне отново на земята. Ставаше ми лошо от това плавно движение — да се нося и въртя в безтегловност сред фалшивия бял блясък на лунните скали, мълчаливото погребение на кипарисите. Няма ги вече цветчетата на джакарандата. Пейзажът приличаше на нещо, нарисувано от Ван Гог.

Писна ми от луната, която ме гледаше с такова безразличие, писна ми безжизнения ѝ пейзаж с белите скали. Нуждаех се от солидно покритие. Измъкнах се навън, като внимателно затворих портата, без да вдигам шум. Необраните портокали разнасяха смолистия си аромат из влажния въздух и ми напомняха за нея. После си помислих за майка ми и нейните зъби, за витамин Ц-то ѝ. За абсурдния си живот. Листата, натрупали се по непометения тротоар, хрущяха под краката ми, а аз си тананиках една от сладко-тъжните мелодии на Жобим.

Виждах трепкащите светлини в прозорците на къщите — хората още гледаха телевизия. Облегнах се на грапавата кора на едно дърво. Обратно към осмукването на росата от увисналите платна. Би трябвало да знам, как ще свърши това. Досега би трябвало да съм научила достатъчно, за да не очаквам нищо от живота, а вместо това се предавах на Стокхолмския синдром.

Едно бяло куче изникна от мъглата и аз го повиках, доволна от неочакваната компания. Още един самотник. Но то започна да ме лае

— толкова енергично, че предните му лапи се вдигнаха от тротоара.

— Недей да лаеш, няма нищо.

Приблжих се към него да го погала, но се появи още едно куче — кафяво, после трето — синеоко хъски.

Кафявото оголи зъби. Едрото хъски излая. Не знаех дали да продължа напред или бавно да се оттегля.

— Марш вкъщи — казах аз. Те стояха на пътя ми. Извиках с надеждата да ги изплаша или някой да ме чуе, но къщите стояха обърнати към улицата с безразличните лица на своите гаражи. — Марш вкъщи! — започнах да отстъпвам назад, но дребното куче хукна напред, нахвърли се и ме захапа за крака.

— Моля ви, приберете си кучетата! — замолих се аз, но звукът на гласа ми отекна сред стените на къщите — здраво заключени зад стоманени огради, тухлени зидове и алармени инсталации. И когато кафявото куче се нахвърли с ръмжене върху мен, аз си спомних онова, което за кратко бях успяла да забравя — че винаги ще бъде така. Зъбите на кафявото куче пробиха джинсите ми.

Започнах да викам за помощ. Това изглежда ги настърви. Хъското ме събори на земята и захапа ръцете ми, които бях вдигнала да предпазя лицето си. Пищях, макар да знаех, че няма кой да ме чуе. Беше като в един сън, който бях сънувала преди, но сега нямаше да се събудя и аз се помолих на Исус по онзи отчаян начин, по който се молят хората, които знаят, че няма Бог.

После — викове на испански. Тежки стъпки разтресоха земята. Метал изтреща в кост. Зъбите изчезнаха, последвани от болезнено квичене. Ръмжене, скимтене, нокти, които драцят по асфалта, звънтене на лопата. Едно мъжко лице се взря в мен — сипаничаво и потъмняло от тревога. Не разбирах какво казва, но той ме прихвана през кръста и ми помогна да се дотъртя до къщата му. Имаха редица от японски патици по перваза на прозореца. Гледаха бокс на испански. Уплашените ръце на жена му, чистата хавлиена кърпа, която почервения. Мъжът й набра някакъв номер по телефона.

Ед ме закара до спешното отделение — с кърпа за бърсане на чинии през лицето и пешкир в скута, който да попива кръвта от ръцете ми. Даде ми да пийна от бутилката „Джим Бийм“, която държеше в

жабката. Работата беше лоша, щом Ед раздаваше уискито си — знаех го. Не пожела да дойде с мен отвъд приемното на Бърза помощ. Съществуваха граници. В крайна сметка, не бях негово дете. Седна на пейката в чакалнята и заби поглед в телевизора, закрепен на стената. Лено се ръкуваше със следващия си гост. Не беше пропуснал много.

Тресеше ме, докато жената попълваше формуляра. После червенокосата сестра ме поведе обратно. Казах ѝ, че днес е рожденият ми ден, че ставам на петнайсет, че Ед не ми е баща. Тя ми стисна ръката и ме накара да легна на едно тясно легло с колосани чаршафи, после ми би инжекция — нещо хубаво, което щеше да ме отпусне, или може би защото имах рожден ден. Не ѝ казах колко добре ми стана. Ако ще ме осакатяват, поне ми оставаха успокоителните. Тя свали дрехите ми и разкъсаният кашмир ме накара да заплача.

— Не го изхвърляйте — помолих аз. — Дайте ми го.

Притиснах останките от луксозния си живот към здравата страна на лицето си, докато тя почистваше раните, а успокоителното разливаше прекрасна безчувственост по вените ми. Каза, ако ме заболи да ѝ съобщя. Червенокосият ангел! Обичах сестрите и болниците. Само ако можех да си лежа в какавида от бинтове и тази добра жена да се грижи за мен! Катрин Дрю, пишеше на джобчето ѝ.

— Имаш късмет, че тази нощ е дежурен доктор Синг — каза Катрин Дрю. — Баща му е бил шивач. Той се занимава с фините работи. Няма друг като него.

Устните ѝ се усмихваха, но очите ѝ бяха изпълнени със съчувствие.

Докторът влезе в стаята. Говореше живо, сякаш непрекъснато се шегуваше — като в един филм, който бях гледала някога — с Питър Селър в главната роля. Но кафявите очи на доктор Синг носеха тежестта на всички спешни случаи, които бяха виждали — кръвта, разкъсаната плът, треската и огнестрелните рани — истинско чудо бе, че въобще може да ги отваря. Започна да ме шие — най-напред лицето. Чудех се, дали е от Бомбай и дали знае, че сега там е обяд. Иглата беше извита, конецът — черен. Сестра Дрю ме държеше за ръката. Едва не припаднах и тя ми донесе ябълков сок, сладък като сироп за кашлица. Каза ми, че ако не намерят кучетата, ще се наложи да се върна.

Усетех ли и най-малкото подобие на чувство, я молах за още една инжекция. Нямаше смисъл да се правя на смела. Тук нямаше викинг.

На тавана на спешното отделение имаше плакат с риби. Исках да се гмурна под повърхността на морето, сред корали и кафяви водорасли; косата ми — като морска трева, а аз се нося, в мълчалив полет, яхнала слънчев лъч. Ела с мен, майко! Тя обичаше да плува, косата ѝ бе като ветрило, като музикален инструмент за песен на русалка. Те пееха на скалите и решеха косите си. Майко... Сълзите ми извираха от нищото, като поток от скала. Исках само хладната ѝ ръка върху челото си. Какво друго имаше на този свят? Където си ти, там е моят дом!

Трийсет и два шева по-късно Ед се появи — с посивяло лице и бейзболна шапка в ръце.

— Вече може ли да си ходи? Сутринта съм на работа.

Червенокосата сестра Дрю ме държеше за ръката, докато обясняваше на Ед, че шевовите ми трябва да се почистват с водороден пероксид и че след два дни трябва да ме доведе пак, за да проверят как заздравяват раните, после още веднъж след седмица, за да махнат конците. Кимна, но всъщност въобще не я слушаше и докато подписваше документите обясняваше на всички, които биха проявили интерес, че аз съм му само приемно дете и че здравната ми осигуровка се поемала от общината.

Не говорехме по обратния път. Гледах знаците, които се точеха покрай нас. „Вземи и Запази“, „Психосъветник“, „А. А. Одисей на косата“, „Рибен Свят“. Ако бях негова дъщеря, щеше да влезе с мен. Но аз не исках да съм му дъщеря. Бях благодарна, че нямам и капка от неговата кръв. Притиснах окървавения кашмир до гърдите си.

Когато пристигнахме вкъщи, Марвъл ни чакаше в кухнята, загърната в мръсния си син халат, с коса в цвят „Есенен пламък“.

— Какви, по дяволите, ги вършиш? — Тя размаха пухкавите си ръце във въздуха. Ако не бяха превръзките, щеше да ме шамароса. — Да се разхождаш навън по нощите. Какво търсеше на улицата?

Минах покрай нея и изпих първия от викодините, като загребах вода направо от чучура на чешмата. Прибрах се в стаята си, без да кажа дума, затворих вратата и легнах на леглото. В известен смисъл, колкото и да бе извратено, се радвах на шевовите, радвах се, че ще ми личи, че ще ми останат белези. Какъв смисъл имаше да си наранен само отвътре? Помислих си за момичето с татуировката в дома за деца в Креншоу. Тя беше права, определено трябваше да си личи!

14.

Шевове разсичаха челюстта и бузата ми, ръцете и краката ми. Учениците от Бирмингамската гимназия отново ме зяпаха, но вече не защото бях малолетна проститутка, а защото бях изрод. Така ми харесваше повече. Красотата е измамна. По-лесно бих носила болката, грозотата си. Марвъл настояваше да прикривам заздравяващите белези с пудра, но аз категорично отказах. Бях разкъсана и после зашита, бях открит рудник и те нямаше да имат друг избор, освен да ме виждат. Надявах се всеки път да им прилошава. Надявах се да ме виждат в сънищата си.

Оливия още я нямаше, корветът ѝ стоеше покрит и мълчалив в двора, пръскачките се включваха в осем сутринта и работеха точно седем минути, лампите светваха в шест вечерта, командвани от фотоклетка. Списанията се трупаха на стълбите пред прага ѝ. Оставях ги там. Надявах се да завали и шестнайсетдоларовите ѝ „Вог“ да станат на каша.

Колко лесна бях. Като някаква мида се залепвах за всичко, за всеки, който ми обърнеше малко внимание. Обещах си, че като се върне, ще се държа настрана, ще се науча да бъда сама, това беше по-поносимо от разочарованието. Самотата е изконното човешко състояние и аз трябваше да свикна с нея.

Мислех за нея, докато седях на игрището с Конрад и приятелите му и се гипсирах с марихуана. Момчетата са лесни, за това тя се оказва права. Знаех какво искат и можех да им го дам, или да не им го дам. За какво ѝ бях аз на нея — за нищо. Можеше да си купи гривна на Георг Йенсен, ваза на Робелин.

По Коледа отново беше горещо и плътен слой смог тегнеше над Долината, като упорито главоболие над завладяно бойно поле; възвишенията отвъд едва се мержелееха. Оливия се бе върнала, но аз не я бях виждала, виждах само очевидните признаци — доставчиците

и мъжете. У Марвъл празниците се превръщаха в демонстрации. Извлякохме зелената метална елха от гаража, окичихме всички врати и прозорци с цветни гирлянди, твърди като четки за почистване на шишета, изнесохме пластмасовия Снежен човек на асфалта и закрепихме на покрива Дядо Коледа и еленчетата.

Идваха роднини, на които не бях представяна, разнасях сладки от готово тесто и солени топчета с орехи. Правеха си снимки, на които никой не ме канеше. Пийвах си от яйчената напитка с мляко и твърде много бърбън, приготвена за възрастните в купата за пунш, и излизах навън, когато ми дойдеше в повече.

Седях до пързалката в тъмното и пуших цигарата, която някой бе забравил в един захвърлен пакет. Чувах коледните песни, които Марвъл непрекъснато въртеше — „Колелата на Джоуи Бишъп“, „Нийл Даймънд във Витлеем“. Стар поне вярваше в Исус. Ходехме на църква, разглеждахме сеното в яслите, младенеца Исус, новородения цар.

От всички отбелязвани с червено събития в сантименталния календар на Америка майка ми най-много мразеше Коледа. Спомних си как една година се прибрах вкъщи с хартиения ангел, който бях направила в училище — имаше златни звездички по хартиените криле — и тя директно го изхвърли в боклука. Дори не почака да си легна. На Бъдни вечер винаги четеше „Второто пришествие“ на Йейтс: „Кой грозен звяр провлачва се към Витлеем...“ Пиехме греяно вино с подправки и хвърляхме сакрални камъчета. Никога не идваше да ме чуе как пея „О, елате, всички вие верни“ и „Нека Бог направи те щастлив“, заедно с класа в началното училище „Черемоя“. Дори не искаше да ме закара дотам.

Но сега, след като бях обикаляла с Марвъл до припадък из търговските центрове, след като се бях наслушала на затворените в консервата на стените коледни песни и се бях нагледала на примигващите й обици, ала Коледни светлинки, започвах да възприемам гледната точка на майка ми.

Седях в мрака край пързалката и си представях, че съм с нея, че сме в Лапландия, в къща от боядисано дърво, където зимата продължава девет месеца, а ние носим ботуши от мека кожа, пием мляко от кошута и празнуваме слънцестоенето. Завързваме вилици и тенджери по дърветата, за да прогоним лошите духове, пием медовина и се друσαμε с гъби, които сме брали през есента и от които

получаваме видения. Еленът върви след нас, когато излизаме да пишкаме, зажаднял за солта в телата ни.

В къщата братът на Ед — Джордж, се беше облякъл като дядо Коледа и се беше напил като прасе. Чувах смеха му да се извисява над гласовете на другите. Ед седеше на дивана до него — още по-пиян, но неговото пиянство беше от тихите. Джъстин получи състезателна писта с колички и всичко останало, която струваше седмичната надница на Ед, а на Катлин подариха пластмасова количка в стил Барби, която да управлява сама. Моите подаръци бяха от магазина, където всичко се продаваше по 99 цента. Ключодържател с фенерче. Тениска с мече отпред. По настояване на Марвъл бях облечена с тениската. Изпуших цигарата и започнах да включавам и изключвам фенерчето, насочвайки лъча му на косъм встрани от носа на Рудолф^[1] върху покрива на Марвъл. Имахме си таен разговор — двамата с Руди.

Мислех си колко лесно можеш да се самоубиеш, когато си пиян. Влизаш във ваната с вода, заспиваш и се удавяш. И никакви костенурки не идват да те спасяват, нито пък ще те забележи хеликоптерът на бреговата охрана. Взех ножа на майка ми и започнах да си играя на „Мили, мили, малък мой“ върху пързалката. Бях пияна и се порязвах кажи-речи при всеки втори удар. Вдигнах ръка и със задоволство гледах кръвта си — същото задоволство, което изпитвах, когато червените бразди по лицето ми караха хората да ме зяпат и да извърщат глави. Мислех, че съм красива, но разбираха, че грешат — сега виждаха колко грозна и обезобразена съм в действителност.

Притиснах ножа към китката си и леко го плъзнах напъряко, като се опитвах да си представя какво бих почувствала, но знаех, че не се прави така. Вената трябваше да се отвори от горе на долу. Не трябваше да се забравя, какво има отдолу.

Какво има отдолу — ето, това трябваше да разбере: Джоуи Бишъп, който пее „Джингъл бел рок“, поетеси, които спят върху приковани към стената койки и красиви жени, които лягат под мъже, изяждащи по три вечери една след друга. Там, където децата притискат към гърдичките си жирафи с прекършени вратове и плачат или пък се возят в пластмасови колички Барби; мъже с липсващи пръсти копнеят за четиринайсетгодишни любовници, а жени с тела на порнозвезди призовават на висок глас Светия дух.

Ако имах право на едно желание, Исусе, то бе майка ми да дойде и да си ме вземе. Бях се уморила да осмуквам платната. Уморила се бях да бъда сама, да ходя, да ям и да мисля за себе си. В крайна сметка, май нямаше да се справя.

Сребърни нишки светлина се процеждаха през плътно затворените прозорци в къщата на Оливия. Днес нямаше мъже. Те бяха у дома с примерните си съпруги или приятелки. На кого му е притрябвала курва по Коледа?

О, Исусе! Прекарвах твърде много време с Марвъл и заприличвах на нея. Току-виж съм започнала да подмятам и расистки шегички. Оливия си е Оливия. Имаше някои наистина хубави мебели и няколко часовника, килим и препариран папагал на име Чарли, докато аз имах книги и една кутия, и един разкъсан кашмирен пуловер, и плакат с животински изпражнения. Май нямаше голяма разлика. Като се замисли човек, май никой от двете ни нямаше много.

Така че отидох в съседната къща. Никой не би забелязал тази вечер. Дворът ѝ миришеше на лук. Почуках и долових стъпките ѝ. Тя отвори вратата. Шокираното изражение на лицето ѝ ме подсети, че не ме е виждала от ноември.

Дръпна ме вътре и заключи. Беше облечена в сребристосива сатенена нощница и пенъоар. Слушаше музиката, която бях чула през онази първа вечер — жената със сълзи в гласа. Оливия се отпусна на канапето и ме дръпна да седна до нея, но аз останах права. Насилваше се да ме погледне. Белязаната, подвикваха децата. Франкенщайн!

— Мили боже, какво се е случило?

Исках да измисля нещо умно, нещо студено и саркастично. Исках да ѝ причиня болка. Тя ме беше предала, беше ме изоставила. Без да се замисли.

— Къде беше? — попитах аз.

— В Англия. Какво се е случило с лицето ти?

— Добре ли си прекара в Англия? — Взех кутийката на компактдиска от масата — от обложката ме гледаше чернокожа жена с лице, обляно в светлина, с бяло цвете зад ухото. Пееше нещо тъжно — за лунна светлина в клоните на боровете. Били Холидей, така пишеше. Усещах погледът на Оливия да шари по лицето ми, по бележите на ръцете ми. Вече не бях красива. Сега изглеждах такава, каквато бях в действителност — отворена рана. Тя нямаше да ме иска край себе си.

— Астрид, погледни ме.

Оставих кутийката. Имаше ново преспапие — грапаво, френско синьо с релефни бели фигурки. Беше тежко и хладно в ръката ми. Какво ли би направила, ако го изпуснех върху мраморния плот на масата и то се разбиеше на парчета? Бях пиана, но не достатъчно. Оставих го.

— Всъщност, това е един кучешки свят. Знаеше ли го? Те правят, каквото си искат. Освен това беше рожденият ми ден. На петнайсет съм.

— Какво искаш, Астрид? — тихо ме попита, красива както винаги, все така елегантна, лицето ѝ — гладко и непокътнато.

Не знаех какво искам. Исках да ме прегърне, да ѝ стане мъчно за мен. Исках да я ударя. Исках тя да не знае колко се нуждая от нея, исках да ми обещае никога повече да не заминава.

— Толкова съжалявам.

— Не е вярно — казах аз. — Не се преструвай.

— Астрид! Какво си направила, излязла си извън града? — Розовите ѝ длани бяха събрани в чашка. Какво очакваше от мен — да ги напълня? С какво? С вода? С кръв? Тя приглади сатенените поли на нощницата си. — Не е престъпление. Съжалявам, че не бях тук, ясно? Но не е като да съм направила нещо лошо.

Седнах на канапето и сложих краката си върху масичката за кафе, сред антиките. Чувствах се като разглезено дете и това ми харесваше. Тя се премести към мен, усетих парфюма ѝ, зелен и познат.

— Астрид, погледни ме. Съжалявам. Защо не искаш да ми повярваш?

— Не се хващам на магии. Не съм един от твоите фокуси. Между другото, имаш ли нещо за пиене? Искам наистина да се отрежа — казах аз.

— Канех се да си сипя кафе с коняк и ще ти позволя да изпиеш една малка чаша.

Остави ме да слушам как пее Били Холидей, докато тя трополеше в кухнята. Не предложих да ѝ помогна. След малко се върна с чашите, бутилка бренди и кафето върху един поднос. Толкова съвършена във всяко отношение, дори в начина, по който оставяше подноса на масата — гърбът изправен, коленете свити.

— Виж сега — каза Оливия и седна до мен. — Следващия път ще ти изпратя пощенска картичка, така става ли? Иска ми се да си тук, с обич... Бренди?

Тя наля коняк в тумбестите чаши.

Изпих моя на една глътка, дори не си направих труда да се насладя на вкуса му. Сигурно беше на петстотин години, донесен на борда на „Нина“, „Пинта“ и „Санта Мария“^[2]. Тя впери очи в чашата си, завъртя я, помириса питието и отпи.

— Може и да не съм най-милият човек на света — каза Оливия. — Не съм от тези, които пращат поздравителни картички за рождениците дни на близките си. Но ще се опитам, Астрид. Повече от това не мога да направя.

Тя протегна ръка да докосне лицето ми, но не ѝ стигна кураж да го направи и вместо това я постави на рамото ми. Оставих я да си лежи там, без да ѝ обръщам внимание.

— О, за бога — възкликна Оливия, дръпна ръката си и се облегна на възглавниците. — Не се цупи. Държиш се точно като някой мъж.

Отклоних поглед и улових отраженията в огледалото над камината — красотата на стаята, на Оливия в сребристата ѝ нощница като живак на лунна светлина. А ето го и нещастното русо момиче, което сякаш по погрешка се е озовало тук, дошло от някакъв друг филм — лицето му, набраздено от шевове, с тениска от 99 цента и несресана коса.

— Донесох ти нещо от Англия — каза Оливия. — Искаш ли да го видиш?

Все така не я поглеждах. Какво си мислеше, че подаръците ще променят нещо? Но не можах да се въздържа и очите ми проследиха красивите ѝ бавни крачки, докато вървеше към задната част на къщата, а сребристият сатен я следваше като домашно кученце. Сипах си още бренди, завъртях чашата и гледах как течността се разделя на ивици, които отново се събират в кехлибарения басейн на дъното. Ухаеше на огън и плод и пареше по пътя към стомаха ми. Чувствах се точно така, както звучеше Били Холидей — сякаш бях изплакала всичките си сълзи и пак не беше достатъчно.

Тя се върна с една малка бяла кутийка и я пусна в скута ми.

— Не са ми притрябвали разни неща — казах аз. — Просто искам да чувствам, че на някой му пука.

— Значи не го искаш? — подразни ме тя и понечи да я вземе.

Отворих кутията с фирмения знак на Пенхалигън — в мекото ѝ гнездо лежеше шишенце за парфюм в старинен стил — от сребро и стъкло, с топчесто капаче, обвито в дантела, а парфюмът вътре искреше в бледо розово. Поставих го на масата.

— Благодаря.

— Не, недей така. Хайде, помириши го.

Тя го взе и ме пръсна — от обвитото с дантела капаче се понесе фина мъгла.

Ароматът ме изненада — нямаше нищо общо с „Ма Гриф“, ухаеше на дребни цветчета, растящи в гъстите английски гори, на момиче, което носи престилка и дълги долни гащи и си свива венци от диви маргаритки, момиче, излязло от книжка с приказки от Викторианската епоха.

Когато Оливия се усмихна, чарът на неправилната ѝ захапка ми подежда така, както никога не би могло да ми подежда съвършенството ѝ.

— Е, не си ли ти това?

Взех шишенцето от нея и пръснах над главата си, така че мъглата да ме поръси като ситен дъждец. Да измие греховете ми. Да ме направи момиче, което никога не е виждало септемврийските огнени бури, никога не е било прострелвано, никога не е коленичило пред някакво си момче зад тоалетните в парка. Момиче от книжките с детски стихчета, което е облечено в синя рокличка и държи малко агънце в градината на селска къща. Нали това бях аз, в крайна сметка. Не бях съвсем сигурна, дали да се смея или да плача, така че налях още малко бренди в чашата си.

— Стига ти толкова — каза тя и взе бутилката.

Конците в раните ми пулсираха от алкохола. Знаех, че не зависи от Оливия да ме обича. Бе направила всичко по силите си, беше ми купила частица детство в шишенце.

— Благодаря ти, Оливия, наистина — казах аз.

— Така е по-добре — отговори тя.

На следващата сутрин се събудих, схваната и свита на топка върху кушетката на Оливия. Някой беше свалил обувките ми, ръцете ми стискаха шишенцето с розов парфюм. Или беше горещо, или аз имах треска, както и главоболие, което кънтеше в черепа ми като африкански барабан. Нахлузих обувките си, без да ги завързвам и станах да потърся Оливия.

Лежеше върху кувертюрата на леглото си с балдахин в бродиран индийски десен, дълбоко заспала; не беше свалила пенъоара си, свила крака в прав ъгъл, сякаш бягаше насън. Часовникът до възглавницата ѝ показваше единайсет. Мислех, че е осем. Хукнах по коридора и с един удар отворих вратата.

Бях на половината път през градината на Оливия, когато Марвъл излезе от тюркоазената къща с новата количка на Катлин в ръце. Вдигна очи. Челюстта ѝ увисна. Единственият цвят, останал на лицето ѝ, бе есенният пламък на косата ѝ.

Ако не ме мъчеше такъв махмурлук, може би щях да измисля нещо. Но сега двете се гледахме втренчено и аз знаех, че са ме хванали, потънала до коленете в розмарин и билки, замръзнала като стреснат елен. После започнаха виковете. Тя излезе тичешком от портата, докато аз правех няколко неуверени крачки назад към къщата на Оливия. Сграбчи ме за косата и ме дръпна назад. Главата ѝ отскочи, когато усети дъха ми.

— Пиеш с курвата, а? А спа ли с нея? — Удари ми плесница, докато ме влачеше към тюркоазената къща — за ръцете, за косата, изобщо за всичко, което успееш да хване. — Какво правехте там, а? Там ли прекара нощта? Там ли? Там ли?

Удари ме силно по ухото, парфюмът на Пенхалигън се изплъзна от ръцете ми и се разби в асфалта.

Отскубнах се от нея и коленичих, шишенцето се беше счупило в сребърния си обков и парфюмът се просмукваше в цимента. Покрих с ръце локвичката. Детството ми, английската ми градина, това миниатюрно парченце от нещо истинско!

Марвъл ме сграбчи за ръката, издърпа ме на крака, като крещеше с цяло гърло:

— Ти, неблагодарно същество такова!

Обвих ръце около нея, стиснах и изкрещях в лицето ѝ:

— Толкова много те мразя, че мога да те убия!

— Как смееш да вдигаш ръка срещу мен! — Беше много по-силна, отколкото предполагах. За секунда се освободи от захвата ми и ме удари през лицето толкова силно, че ми притъмня пред очите. Сграбчи ме за мишницата и ме повлече към къщи, като почти на всяка крачка ме риташе. — Влизай в къщата, влизай!

Отвори вратата и ме блъсна вътре. Озовах се сред остатъците от Бъдни вечер — мръсни чаши и чинии, опаковки от подаръци. Децата вдигнаха очи от новите си играчки, Ед — от футболния мач, който гледаше, а аз залитнах към лавицата с дребни украшения и стъклената чиния с рисунка от „Малки жени“ падна и се счупи на парчета.

Тя изпищя и ме удари по главата, отново видях звезди.

— Нарочно го направи! — Блъсна ме на пода, уплаших се, че ще натрие лицето ми в счупеното стъкло. Изрита ме в ребрата. — Събери парчетата! — Децата пицяха.

— Аси... — Катлин изтича към мен с разперени ръчички. Марвъл я дръпна настрана. Избута ги на двора, докато аз събирах парчета и плачех. Не го бях направила нарочно, но можеше и да го направя, ако се бях сетила. Тя беше счупила парфюма ми — нещо истинско, приготвено от килограми английски пролетни цветчета, а не копие от копието на илюстрация от детска книжка. Когато се върна, тя ми хвърли метлата.

— А сега помети останалото. — Обърна се към Ед. — Боже, няма да повярваш къде я намерих! Излизаше от къщата на оная чернилка, прекарала е нощта там. Ето какво получаваме в замяна на всичките грижи и притеснения.

Ед увеличи звука на телевизора.

Изхвърлих големите парчета — Джо, Ами и Бет, другата и Мармий. Счупена. Е, такъв е животът, Мармий. Една дребна злополука и край. На Джо не би й харесало в приемен дом, нея ще я местят, ще я стрелят. Ами щяха да я осиновят, тя е сладка, но ти никога повече нямаше да я видиш. Бет щеше да умре, а другата щеше да прави фокуси в парка срещу малко трева. Кажете сбогом на домашното огнище и добре дошли в моя живот.

Сметох парчетата на купчинка, като внимавах да не пропусна малките. Катлин винаги ходеше боса.

— Като свършиш с това, започни да разчистваш къщата. Смятам да кажа две приказки на оная черна курва. — През прозореца на

кухнята видях как Марвъл крачи от нашия двор към този на Оливия, чух дрънченето на декоративните вериги по портата, когато я тресна — явно прекалено силно, защото езичето не захапа и тя с дрънчене се отвори отново. Вече тропаше по вратата на Оливия и крещеше, колкото сила има.

— Ставай, курво такава, задник лайнян, боклук с боклук! Не закачай момичето, чуваш ли, чернилка нещастна?

Всички съседни си бяха у дома в Коледната сутрин и слушаха това, докато празнуваха Рождеството на новородения цар. Браво, Марвъл! Продължавай, маце. Покажи на всички от какво тесто си замесена в действителност. Утешаваше ме единствено мисълта, че Оливия не можеше да я чуе, както дълбоко бе заспала в задната част на къщата.

Марвъл скубеше с шепи цветята на Оливия, носейки се като буреносен облак към нашата къща, и хвърляше изкоренените растения по капациите на прозорците.

Въпреки че ми се повръщаше и ме болеше главата, прекарах остатъка от деня в сгъване на лъскава хартия за подаръци и самозалепващи се панделки, в обирание с прахосмукачка на пуканки и обелки от фъстъци, в изхвърляне на боклук и миене на огромни количества чинии, които сякаш извираха непрекъснато. Марвъл не ме оставяше да си почина. Постоянно повтаряше:

— Каквото си надробила, това ще сърбаш!

По-късно същия ден пристигнаха ченгетата.

Децата искаха да ги видят, но Марвъл излезе на двора и затвори вратата. Гледахме я от прозореца на дневната, как говори разпалено и сочи към къщата на Оливия с тлъстата си ръка.

— За какво са дошли? — попита Джъстин. Беше три следобед и той беше облечен в пижамката си, очите му бяха опулени от твърде много телевизия, сладки неща и нови играчки.

— Някой си е изгубил кучето — казах аз.

Марвъл отвори вратата и ме повика.

Излязох, лъскайки сапфира на омразата си.

— Вещица — измърморих под носа си аз.

Очите на Марвъл ме засипаха с боздуганни удари, кожата ми се покри с мехури от погледа ѝ. По-възрастният от двамата бели мъже ме дръпна настрана.

— Тя казва, че си прекарала нощта у съседката. Технически погледнато, това е бягство.

Пристъпвах от крак на крак, главоболието пулсираше в унисон с ударите на сърцето ми. Ако вдишвах внимателно, можех да усетя аромата на английски цветя. Футболният коментатор развълнувано извика откъм къщата и очите на ченгето за секунда се отклониха в тази посока, после той си спомни какво се очаква от него в момента и погледна към мен.

— Тази жена даде ли ти да пиеш алкохол?

— Не. Марвъл и Ед бяха поканили много гости за Бъдни вечер. Яйченият коктейл беше здраво подправен. — Искрица от моя сапфир, старшина Нагаждач. Виж го как блести. Нищо не крия. — Значи работите по Коледа?

— Повече от обикновено — каза той. — Толкова деца от социалното са ми на главата, че няма да повярваш. И така, какво правеше при съседката?

— Слушахме музика, говорихме си.

— И си прекарала нощта там?

— Ами тук беше прекалено шумно.

Той подръпна месестото си ухо.

— Често ли ходиш там?

Аз вдигнах рамене.

— Тя е сваятна, но е много заета. Често пътува.

— Запознавала ли те е с приятелите си?

Поклатих глава и нарочно отпуснах долната си устна — като полуидиот, сякаш нямах представа за какво става въпрос. Искаш да пишеш дали ми е уреждала среща с някой от клиентите си? Дали ме е продавала на човека с БМВ-то върху поднос за торта с етикет „Хубавото бебче“? Искаше ми се да му се изсмея в лицето.

— Някога казвала ли ти е как си изкарва хляба? — тихо попита той, пригладвайки мустаците си, щръкнали като четки.

— Мисля, че се занимава с уреждане на тържества и такива работи — изневиделица ми дойде вдъхновението.

— Стига с тия глупости, бе! — извика към мен Марвъл, която говореше с другото ченге. Очите ѝ бяха присвити от отвращение.

Обърнах се с гръб към тюркоазената къща, така че Марвъл да не може да чете по устните ми.

— Марвъл я мрази, защото тя е красива и няма деца, за които да се тревожи. Непрекъснато я обижда, нарича я чернилка, курва. Кара ме да се чувствам неудобно, но какво мога да направя, аз съм само едно приемно дете. Нарича така всички съседи, питайте когото искате. Един-кой си бил кръчмар, другата пък била еврейска кучка, всички я мразят.

Сигурно и той наричаше хората чернилки и еврейски кучки — този старшина Нагаждач, дето си подръпваше зачервените уши. Разбира се, не на места, където думите му можеха да стигнат до началниците.

Казаха ми да вляза вътре, но аз ги наблюдавах през прозореца на кухнята. Schutzstaffel прекосиха градината на Оливия и почукаха на вратата ѝ. След пет минути се върнаха.

Чувах как Марвъл крещи:

— Няма ли да я арестувате?

Патрулната кола бавно се отдели от бордюра и Оливия Джонстън не беше в нея.

През остатъка от ваканцията нещата се нормализираха, само дето Марвъл ме наблюдаваше така, сякаш бях крадец на дребно по магазините и вече не ми позволяваше „да изтичам“ до пазара или библиотеката, нито да ходя у разни съученички за поредния курсов проект. Но поне престана да ми крещи, просто се върна към навика си да казва какво да свърша и въобще се отнасяше към мен като към робиня. На Нова година ме остави сама да гледам децата, макар че се обади четири пъти, да провери дали съм там. Оставях съобщения на телефонния секретар на Оливия, но тя самата не вдигна слушалката.

---

[1] Така се казва един от елените на дядо Коледа. — Б.пр. ↑

[2] Така са се казвали корабите на Христофор Колумб, с които предприел първото си пътуване, завършило с откриването на Америка през 1492 година. — Б.пр. ↑

15.

През първия учебен ден след зимната ваканция, по време на третия час ми бе връчен жълт плик с призовка. Озовах се пред намусена социална служителка с наднормено тегло, която ме чакаше в кабинета на заместник-директорката. Заместник-директорката ми каза да освободя гардеробчето от вещите си и да оставя учебниците си при портиера. Изобщо не ме погледна в лицето. Новата социална служителка каза, че багажът ми бил в колата.

Набрах комбинацията си и извадих книгите от гардеробчето. Едновременно бях зашеметена, но и някак подготвена за това. Колко типично за Марвъл — да го направи, докато съм на училище, без въобще да ме предупреди. Бях там, а сега вече няма да ме има. Никога вече нямаше да видя когото и да било от тях, нямаше да имам възможността да кажа на Марвъл какво мисля за нея.

Социалната служителка — госпожа Кардоза, ми чете конско по целия път към града и надолу по магистралата Вентура.

— Г-жа Търлок ми каза всичко — че вземаш наркотици, че излизаш с момчета. И то, при положение че има малки деца в къщата. Водя те на място, където ще се научиш как трябва да се държиш.

Беше грозна, с широко лице с груба кожа и решително стиснати челюсти. Не си направих труда да споря с нея. Вече никога нямаше да проговоря на когото и да било.

Мислех си за лъжите, които Марвъл ще разправя на децата, обяснявайки им защо не съм се прибрала у дома. Че съм умряла или че съм избягала? Не, не, това не беше в стила на Марвъл — жената, която скришом си боядисваше косата. Тя ще измисли нещо съвсем различно, нещо, което можеш да нарисуваш върху декоративна стъклена чиния. Че съм отишла да живея с баба си в една ферма, където отглеждаме понита и по цял ден ядем сладолед.

На Оливия вероятно ще ѝ олекне. Ще ѝ липсвам мъничко, но не беше в стила ѝ да тъгува за хората. Твърде много златни предизвикателства чукаха по вратата ѝ. По-скоро би се прекланяла

пред пуловерите. Обвих с ръце кръста си и се сгуших до вратата, колкото можех по-далеч от госпожа Кардоза. Ако ми беше останала някаква сила, щях да отворя вратата и да падна под шестнайсетте гуми на камиона, който се движеше успоредно с нас.

Новият дом беше в Холивуд — голяма, подобна на произведение на изкуството дървена вила с веранда с широка стряха, прекалено хубава за приемни деца. Чудех се, каква ли е историята. Госпожа Кардоза беше развълнувана, непрекъснато отваряше и затваряше чантичката си. Едно латиноамериканско момиче с дълга плитка ни пусна да влезем — внимателно ме изгледа. Вътре беше тъмно, завесите на прозорците бяха спуснати. На половината от височината си стените бяха облицовани с дървена ламперия, която блестеше и миришеше на лимоново масло.

Секунда по-късно се появи и приемната майка — шик от горе до долу, с изправен гръб и драматичен бял кичур в тъмната си коса. Ръкува се с нас и очите на госпожа Кардоза светнаха при вида на шития по поръчка костюм и обувките с високи токчета на Амелия.

— Que pasa con su cara? — попита приемната майка. Какво се е случило с лицето ми? Социалната служителка вдигна рамене.

Амелия ни покани да седнем в хола. Беше красив: целият в резбовано дърво, столовете — с крака като лапи, бяла дамаска и ръчно плетена дантела. Поднесе ни чай в сребърен сервиз и масленки в чинийки от костен порцелан на цветчета. Впрегнах всичките умения, които бях усвоила от Оливия, демонстрирайки ѝ как мога да държа чашката и чинийката, без лъжичката да падне на масата. Говорех на испански, докато аз гледах хималайския кедър, който почти изцяло закриваше гледката през големия прозорец. Беше тихо, никаква телевизия. Чувах цъкането на малкия часовник на полицата над камината.

— Красиво е, нали? Не е като обща спалня — каза с усмивка Амелия Рамос. Седеше на ръба на стола си с крака, кръстосани при глезените. — Това е моят дом и се надявам да ти е приятно да станеш част от нашия живот.

През има-няма пет минути различни момичета минаваха покрай вратата и хвърляха загадъчни погледи към нас, докато Амелия

подписваше документите и обясняваше правилата на своя английски с лек испански акцент. Всяко момиче готви и разтребва масата една вечер в седмицата. От мен се очаква да си оправям леглото и да се къпя през ден. Момичетата се редували за прането и другите домакински задължения. Тя била специалист по вътрешен дизайн, обясни Амелия. Налагало се момичетата сами да се грижат за себе си. Аз кимах при всяка пауза, която правеше, и се чудех защо въобще прибира момичета. Може би къщата беше прекалено голяма за нея и това я караше да се чувства самотна?

Докато се хранехме на голямата полирана маса, другите момичета си говореха на испански, а мен само ме зяпах. Аз бях Бялото момиче. Не ми беше за пръв път и знаех, че трябва да се примиря. Амелия ги представи: Кики, Лина, Силвана. Момичето с дългата плитка се казваше Микаела, а жилавото, печено на вид момиче, с белег във формата на полумесец на челото, което сервираше храната, беше Нидиа Диаз. Ядохме чили със салата и царевичен хляб.

— Вкусно е — казах аз, като се надявах, че Нидиа ще престане да ме зяпа.

— Рецептите са мои — каза Амелия. — Някои от тези момичета не можеха да отворят тенджерата, когато дойдоха при мен. — Тя погледна към Нидиа и се усмихна.

След като се нахранихме, занесохме чиниите си в кухнята, където Нидиа вече миеше тиганите. Тя взе чинията ми, изгледа ме с присвити очи, но нищо не каза.

— Ела тук, Астрид — извика ме Амелия. Въведе ме в дневната, чиято подредба бе по-женствена от тази в хола, с обточени с дантела покривки за маса и старомодно канапе. Накара ме да седна във фотьойла до нейния. Отвори един голям албум, подвързан с кожа, върху масичката за кафе с мраморен плот. — Това е домът ми. В Аржентина. Там имах чудесна къща. — Имаше снимки на розова къща в двор, покрит с каменни плочи, както и на вечерно парти със свещи по масите около квадратен басейн. — Можех да посрещна двеста души на вечеря — каза тя.

В тъмната вътрешност на къщата се виждаше масивно стълбище и мрачни рисунки на светци. На една от снимките накичената с перли Амелия седеше върху стол, подобен на трон, пред собствения си

портрет, с копринена лента диагонално през гърдите на балната ѝ рокля; до стола стояха мъж — също с лента, и едно красиво момченце.

— Това са синът ми Сезар и съпругът ми.

Чудех се, какво ли се е случило в Аржентина и ако е било толкова страхотно там, какво правеше тя в Холивуд? Какво се е случило със съпруга ѝ и с момченцето ѝ? Канех се да я попитам, когато тя обърна страницата и посочи с лакирания си нокът към снимката на две момичета в кафяви униформи, които бяха коленичили на някаква морава.

— Прислужничките ми — каза тя и тъжно се усмихна. — Мързелуваха на дебелите си задници, така че ги накарах да оскубят плевелите от моравата.

Гледаше с възхищение снимката на момичетата, скубеци плевели. Тръпки ме полазиха. Едно беше да накараш някого да скубе плевели, но кому е притрябвало да прави снимка? Реших, че ще е по-добре да не знам.

Стаята ми у Амелия беше голяма, с две легла, покрити с бели юргани на цветчета и изглед към хималайския кедър. Съквартирантката ми по стая — Силвана, беше по-голяма от мен. Веждите ѝ бяха изскубани до тънка линия, устните — очертани с молив, но без червило, което да запълни контура. Лежеше на по-отдалеченото от вратата легло, докато слагах нещата си в тоалетката и прибирах кутиите си във вградения гардероб.

— Последната ми спалня представляваше остъклена тераса за простиране — казах аз. — Тук е хубаво.

— Не е както си го представяш — каза Силвана. — И не си въобразявай, че като се подмазваш на оная кучка, ще ти е по-леко. По-добре ще ти е, ако си на наша страна.

— Тя изглежда сваятна — казах аз.

Силвана се изсмя.

— Стой и гледай, muchacha.

На сутринта изчаках реда си да ползвам голямата баня с бели плочки, после се облякох и слязох долу. Момичетата вече тръгваха за училище.

— Изпуснах ли закуската? — попитах аз.

Силвана не отговори, само нарами раницата си, веждите ѝ — две безразлични арки. Изсвири клаксон и тя изтича навън, качи се в един лилав пикап и отпраши.

— Обичаш ли да закусваш? — попита Нидиа, докато обличаше в коридора бейзболното си яке. — Закуската е в хладилника. Запазихме ти я.

Лина и Кики Торес се засмяха и смехът им никак не ми хареса.

Отидох в кухнята. Хладилникът беше заключен с катинар.

Когато се върнах в коридора, те още бяха там.

— Хареса ли ти? — попита Нидиа. Очите ѝ под лунния белег святкаха като на ястреб, с кехлибар в центъра.

— Къде е ключът? — попитах аз.

Кики Торес — дребно момиче с дълга лъскава коса — се изсмя високо.

— При нашата дама на ключовете. Твоята приятелка, аристократката.

— Сега е на работа — каза Лина, миньонка от Централна Америка с широко индианско лице. — Ще се върне в шест.

— Адииос, русокоске — каза Нидиа и задържа вратата отворена, докато другите излязат.

Не ми трябваше много време да разбера, защо момичетата наричаха Амелия Круела Де Вил^[1]. В красивата дървена къща ние буквално гладувахме. През уикендите, когато Амелия си беше вкъщи, се хранехме нормално, но в останалите дни на седмицата ни се полагаше само вечеря. Хладилникът стоеше заключен, а телефонът и телевизорът бяха в нейната стая. Трябваше да искаме позволение, за да използваме телефона. Синът ѝ Сезар живееше в една стая над гаража, беше болен от СПИН и по цял ден пушеше трева. Той ни съчувстваше, знаеше, че гладуваме, но, от друга страна, не плащаше наем, така че по негово мнение не можеше да ни помогне с нищо.

Седях в часа по здравна просвета, включен в учебната програма за десети клас на холивудската гимназия, измъчвана от ужасно главоболие. Изобщо не разбирах за какво говори учителката. Думите бръмчаха като мухи, които упорито отказват да кацнат, точеха се по страниците на учебника ми като колони от мравки. Можех да мисля

единствено за макароните със сирене, които щях да готвя вечерта, и как да изям колкото може повече сирене, без да ме хванат.

Докато приготвях белия сос за макароните, скрих кутия маргарин зад чиниите в шкафа. Момичетата ми бяха казали, че дежурният по кухня краде храна за всички и ако не го направя, можели да превърнат живота ми в ад. След като измих съдовете, скрих маргарина под ризата си и го занесох в стаята си. Веднага щом чухме Амелия да говори по телефона, момичетата дойдоха в стаята ни и изядохме цялата кутия. Разделихме с моя нож маргарина на кубчета. Ядяхме го бавно, ближейки го като захарна пръчка. Усещах как калориите се вливат неразредени в кръвта ми и се превръщат в енергия.

— Навършвам осемнайсет и изчезвам — каза Нидиа, докато си облизваше пръстите. — Ако преди това не убия тая кучка.

Но Амелия ме харесваше. Караше ме да сядам до нея и да дояждам храната в чинията ѝ, след като тя бе приключила с вечерята. Понякога дори ме канеше в дневната след вечеря да си говорим за декориране, даваше ми да разглеждам мостри на платове и тапети. Кимах на безкрайните ѝ анекдоти за аристократичния живот в Аржентина, докато поглъщах чай с масленки. Момичетата се възмущаваха от колаборационистката ми линия на поведение спрямо врага, но аз не ги обвинявах. Не ми говореха в училище, нито на улицата по време на дългите следобеди, когато стояхме заключени отвън, преди тя да се прибере. Никой нямаше ключ — можеше да откраднем нещо, да се вмъкнем с взлом в стаята ѝ, да използваме телефона.

Какво да ви кажа за този период от живота ми? Гладът доминираше всяка секунда, гладът и неговият тих близник — постоянното желание да спя. Училището преминаваше като някакъв сън. Не бях в състояние да мисля. Логиката ми убягваше, паметта се отцеждаше като моторно масло. Стомахът ме болеше, мензисът ми спря. Имах чувството, че се нося над тротоарите, сякаш бях облаче дим. Дойдоха дъждовете, разболях се и нямаше къде да отида след училище.

Мотаех се из улиците на Холивуд. Навсякъде имаше бездомни деца, сврени по входовете, просещи наркотик, дребни, цигара, целувка.

Вглеждах се в лицата им и виждах своето в тях. На Лас Палмас едно момиче с наполовина обръсната коса тръгна след мен, наричайки ме Уенди.

— Не ме оставяй, Уенди — викаше след мен тя. Отворих ножа в джоба си и когато ме сграбчи за якето, се обърнах и опрях върха му под брадичката ѝ.

— Аз не съм Уенди.

Сълзи обляха лицето ѝ.

— Уенди — прошепна тя.

Един ден открих, че вървя на запад вместо на изток, на север, на зигзаг през мокрите странични улички, опивайки се от смолистата миризма на евкалиптите и необраните портокали по дърветата. Водата жвакаше в обувките ми, лицето ми гореше от треска. Смътно осъзнавах, че трябва да се махна от дъжда, да изсуша краката си, за да не хвана пневмония, но някакъв странен порив ме влечеше на север и запад. Откъснах портокал от нечие дърво — беше кисел като оцет, но се нуждаех от неговия витамин С.

Едва когато излязох на булевард Холивуд, си дадох сметка къде отивам. Стоях пред стария ни дом — къщата с апартаменти, мръсно бяла, с петна от дъжда, който се стичаше по бананите, палмите и лъскавите олеандри. Тук се бе разбил самолетът ни. Видях прозорците ни — тези, които Бари беше счупил. Прозорците на Майкъл. В апартамента му светеше.

За момент сърцето ми живна, запулсира с надежда, докато четях имената върху таблото на домофона. Представях си го как отваря вратата, изненадата му, миризмата на „Джим Бийм“ и топлината на апартамента му, ронещия се таван, куповете „Варайъти“, някой страхотен филм по телевизията, колко ще се зарадва да ме види. Масаока, Беноа/Росник, П. Хендерсън. Но не и Макмилън, нито Магнуссен.

По разочарованието, което изпитах, разбрах какво бях очаквала. Че все още ще сме тук. Че ще вляза вътре и ще заваря майка си да пише стихотворение, ще се увия в юргана ѝ и всичко останало ще е само сън, за който ще ѝ разкажа. Че не съм почти бездомното момиче, което яде остатъците от чинията на Амелия. В този апартамент майка

ми никога не се бе срещала с Бари Колкър, а затворът бе нещо, за което бяхме чели по вестниците. Ще разреши косата ѝ и ще усетя аромата на виолетки, пак ще плуваме в горещите нощи и ще даваме нови имена на звездите.

Но нас ни нямаше. Майкъл го нямаше. Вратата беше заключена, а басейнът — позеленял от водорасли, с повърхност, пъпчива от дъжда.

Облегнах се на стената в двора на Холивудската гимназия — тресеше ме, и се опитвах да не гледам как другите деца ядат. Едно момиче надникна в пликчето със закуската си, направи физиономия и изхвърли недостойната храна. Бях шокирана. Разбира се, вкъщи я очакваше закуска. Искаше ми се да я ударя през лицето. После си спомних за „Изкуството да оцелееш“. Когато самолетът ти катастрофира, пиеш вода от радиатора, пребиваш с тояга кучетата, които теглят шейната. Не беше време за капризи.

Отидох до кошчето за боклук и погледнах вътре. Кафявият хартиен плик се виждаше най-отгоре. Смърдеше — никога не ми еха кошчетата, но аз можех да го направя. Престорих се, че съм изпуснала нещо вътре и грабнах плика с обяда. Съдържах сандвич с риба тон и гарнитура от мариновани краставички върху намазан с масло бял хляб. Коричките бяха изрязани. Имаше пликче с моркови, дори кутийка ябълков сок с витамин С.

В сравнение с пребиването на кучета, това беше за предпочитане. Свикнах да наблюдавам учениците при биенето на звънеца, когато всички захвърляха пликете си с обяда и хукваха обратно в клас. Винаги закъснявах за петия час. Но ръцете ми вече не трепереха.

После, един ден бях разкрита. Някакво момиче ме посочи на приятелката си.

— Виж това отвратително създание. Яде отпадъци.

Всички се обърнаха да ме погледнат. Можех да се видя през техните очи — белязаното си лице — как нагъвам с пръст нечие

изхвърлено кисело мляко. Бих спряла да ходя на училище, но не знаех къде другаде да се нахраня.

Открих една библиотека, където можех да прекарвам следобедите на спокойствие, като разглеждам репродукции в книги за изкуството и правя скици. Вече не можех да чета, буквите не стояха мирно. Стичаха се по страницата като рози върху тапет. Рисувах танцьори на самба върху листове от тетрадка с редове, прерисувах мускулестите светци на Микеланджело и мъдрите мадони на Леонардо. Нарисувах и себе си — как ям неща от боклука, скришом, с две ръце като катеричка, и я изпратих на майка си. В отговор получих писмо от съкафезничката й.

Скъпа Астрид,

Ти ни ма познаваш, аз съм сакилииничката на твойта майка. Твоите писма многу я натажават. Пращай по-весели неща, как полочаваш шестици и така нататака. Тя е тука до живот. Защо да гу правиш още по трудно.

Твоя приателка

Лидия Гузман

Защо да го правя по-трудно, Лидия? Защото по нейна вина съм тук? Нищо няма да й спестя.

Отговорът на майка ми бе с по-практична насока. Нареждаше ми да се обаждам ежедневно в детската социална служба и да вдигам шум до Бога, докато не ми намерят друго място. Думите й бяха тежки, тъмни и настойчиви. Усещах гнева й, топлех се на него. Имах нужда от силата й, от огъня й. „Не им позволявай да забравят за теб“ казваше тя.

Но тук не ставаше въпрос за забравяне. Ставаше въпрос за шкаф с досиета, на едно от които пишеше моето име, и за вратата, която се затваря. Бях труп с етикетче на палеца.

Тъй като няхах пари, просех на паркинга пред магазина за алкохол и в супермаркета, молейки мъжете да ми дадат малко дребни, за да се обадя на социални грижи. Мъжете винаги се смиляваха над мен. На няколко пъти можех да направя и фокуса. Бяха симпатични мъже, които миришеха хубаво, мъже от офиси, които изглеждаха обещаващо и за които можех да се прежаля срещу петдесетачка. Но не

исках да започвам. Знаех правилата на играта. Щях да си купя храна, после пак щях да огладнея и да се превърна в курва. Започнеш ли да си мислиш, че е лесно, забравяш каква е цената.

Амелия разбра, че съм поискала да ме преместят. Свивах се на неудобния дървен диван в дневната, докато тя обикаляше напред-назад, размахваше ръце и говореше високопарно.

— Как смееш да говориш такива ужасни неща за моя дом? Отнасям се към теб като към моя собствена дъщеря, а ето как ми се отплащаш! С такива лъжи! — Бялото на очите ѝ святкаше около черните ириса, а в ъгълчетата на тънката ѝ уста се събираше слюнка. — Не харесваш дома ми, така ли? Ще ти изпратя при Мак. Да видим колко добре ще те хранят там! Имаш късмет, че ти позволявам да сядаш на масата с другите момичета при това твое ужасно лице. В Аржентина нямаше да ти позволят да минеш през предния вход.

Лицето ми. Усетих как белезите пулсират по линията на челюстта ми.

— Какво знаеш ти за един благороднически дом? Уличен боклук такъв! Майката в затвора. Знаеш ли, ти дори миришеш на боклук. Като влезеш в стаята, момичетата спират да дишат. Мърсиш дома ми. Присъствието ти ме обижда. Въобще не искам да те гледам. — Тя се обърна и посочи към полираното стълбище. — Върви в стаята си и стой там.

Станах, но се поколебах преди да тръгна.

— Ами вечерята?

Тя се завъртя на токчето на лачената си обувка и се изсмя.

— Може би утре.

Лежах в леглото си в красивата спалня с ухане на кедър, стомахът ми се гърчеше като котка в чувал. През целия ден исках единствено да спя, нощем обаче образите на преживяното се връщаха в съзнанието ми като на екран. Наистина ли миришех? Наистина ли бях боклук, бях ли отвратителна?

Чух Силвана да влиза и да сяда на леглото си.

— Мислеше си, че си нещо по-така, а? Че си голяма работа. Е, сега ти стана ясно, че с нищо не си по-добра от нас. По-добре си затваряй устата, иначе ще свършиш при Мак.

Тя хвърли една кифличка върху одеялото ми.

Изядох я на две хапки. Беше толкова вкусна, че ми се доплака.

— Кой е Мак? — попитах аз.

Тя въздъхна раздразнено.

— Това е място, където те пращат, когато няма къде другаде да те настанят. Няма да издържиш и ден. Ще те изядат за закуска, бяло момиченце.

— Поне получават закуска — казах аз.

Силвана се изкиска в тъмното.

Някаква кола мина по улицата и фаровете ѝ нашариха тавана с танцуващи сенки.

— Била ли си някога там? — попитах аз.

— Нидиа е била. Дори тя казва, че е ужасно, а тя е най-печената. По-добре си затваряй устата и се примирявай като всички останали. Помни, осемнайсет и край.

Но аз бях само на петнайсет.

Сега Кики Торес бе домашната любимка — тази, която седеше от дясната страна на Амелия и ядеше остатъците от чинията ѝ като кученце. Едновременно завиждах и изпитвах отвращение. Кики обръщаше страниците на албумите със снимки от Аржентина и ядеше масленки, докато аз перях на ръка в мивката мръсното бельо на Амелия, търках ваната ѝ и гладех дрехите ѝ и поръбеното ѝ с дантела спално бельо. А ако случайно ме осенеше идеята да съсия нещо от злоба, оставах без вечеря.

Играеше по правилото „Разделяй и владей.“ Една вечер откраднах консерва със сладки картофи и тя накара Кики да каже кой го е направил. Продължавах да слабея, ребрата ми щръкнаха като дъги на лодка. Започвах да разбирам, как едно човешко същество може да убие друго.

— Трябва да започнеш да вземаш момичета — чух я да казва един ден на приятелката си Констанца, докато лъсках среброто. — Това се казват лесни пари! Можеш да си преустроиш цялата къща. Следващото, с което ще се заема, е банята.

Лъсках с четка за зъби сложните завъртулки върху дръжките на вилиците. Бях го правила и вчера, но тя остана недоволна от тъмните петна в ъгълчетата, така че трябваше да повторя упражнението. Бих

предпочела да забия някоя от вилиците в червата ѝ. Можех да изям месото ѝ сурово.

Най-после в мартенската тъмнина — след седмици на почти ежедневни обаждания, госпожа Кардоза ме заряза и ми назначиха нова социална служителка — един ангел господен на име Джоан Пийлър. Беше млада, обличаше се в черно, косата ѝ беше дълга и боядисана в рокаджийско червено. Носеше по четири сребърни гривни на всяка ръка. Приличаше повече на поетеса, отколкото на държавен търтей. Когато настъпи моментът да се срещнем, попитах я дали знае някое от старите кафенета.

Заведе ме в едно във Върмонт. Промъкнахме се покрай няколко външни масички, заети от треперещи пушачи, които се опитваха да отложат първата чашка, и влязохме в топлата влажна вътрешност. Моментално ме връхлетяха спомени — черните стени и уханието на хипарска супа, масата, задръстена от сметки, мухите и вестниците за безплатно ползване до касата. Дори смехотворно грозните картини с плътни цветове изглеждаха познати — зелена жена с увиснали цици и вампирски зъби, мъже с барокови ерекции. Можех да си спомня и гласа на майка си, раздразнението ѝ, когато свистенето на машината за капучино прекъсваше четенията ѝ; книгите ѝ, наредени на купчини върху масата, където аз рисувах и прибирах парите, ако някой решише да си купи стихосбирките ѝ.

Исках да се върне. Изпитвах непреодолима потребност да чуя ниския ѝ изразителен глас. Исках да каже нещо смешно и жестоко относно изкуството, да разкаже някоя интересна история, случила се с колега по перо. Исках да почувствам ръката ѝ в косите си, как ме гали, докато разказва.

Джоан Пийлър си поръча чай от праскова. Аз взех силно кафе със сметана и захар и най-голямата закуска — кифла с боровинки във формата на сърце. Седнахме на маса, от която можехме да виждаме улицата, мрачните чадъри, да чуваме тихото плискане на колите, които минават през локвите. Тя отвори папката с досието ми върху лепкавия плот на масата. Опитвах се да ям бавно, да се насладя на меките маслени кори и на целите боровинки, но бях прекалено гладна. Бях преполовила кифлата преди Джоан да вдигне поглед от папката ми.

— Госпожа Кардоза препоръча да не те местим — каза новата ми социална служителка. — Твърди, че домът, където си настанена сега, е напълно подходящ. Казва, че имаш проблеми с общуването.

Можех да си я представя, как го вписва в досието ми: госпожа Кардоза, с кожа, разкаляна от грима, положен като глазура върху торта. Нито веднъж не се бе срещнала с мен извън къщата, при всяко посещение седеше с Амелия в хола и си приказваха на испански над чинии с масленки и чай „Йерба Буена“, поднесен в сервиз на цветчета. Беше толкова впечатлена от Амелия, от голямата къща и блестящото сребро. И ремонтите, преустройствата. Никога не се запита, откъде идваха парите. С шест момичета можеха да се платят доста ремонти, дори антики можеше да си купи човек, особено ако не храни подопечните си.

Вдигнах поглед към една сладникава, тежка картина, изобразяваща жена, която лежеше на легло с разтворени крака, а от вагината ѝ изпълзяваха змии. Джоан Пийлър се извърна да види какво гледам.

— Тя каза ли защо искам да ме преместят?

Облизах пудрата захар от пръстите си.

— Каза, че си се оплаквала от храната. И че госпожа Рамос ограничава използването на телефона. Според нея си умна, но разглезена.

Изсмях се на глас и вдигнах пуловера си, за да види ребрата ми. Мъжете от другата страна на пътеката също погледнаха — един писател с портативен компютър, студент, който попълваше някакви документи. Чакаха дали ще го дръпна по-нагоре. Не че имаше значение, вече няхах кой знае какво да покажа.

— Ние гладуваме — казах аз и свалих пуловера си.

Джоан Пийлър се намръщи, сложи бамбуковата цедка върху очуканата чаша и си наля чай.

— Другите момичета защо не са се оплакали?

— Страхуват се, че ще ги преместят на още по-лошо място. Тя казва, че ако се оплачем, ще ни изпрати при Мак.

Джоан остави цедката на масата.

— Ако това, което казваш е вярно и успеем да го докажем, на нея може да ѝ отнемат разрешителното.

Представих си как ще се развият нещата. Джоан ще започне разследването си, ще я преместят в Сан Гейбриъл Вали и аз ще се лиша от възможността да имам млада социална служителка, която все още се вълнува от проблемите на клиентите си.

— Това може да отнеме много време. А на мен преместването ми е необходимо сега.

— Ами другите деца? Не те ли интересува какво ще стане с тях?

Очите на Джоан Пийлър бяха широко отворени и пълни с разочарование, оградени с тъмна очна линия от външната страна на клепачите.

Помислих си за другите момичета — тихата Микаела, Лина, малката Кики Торес. И те бяха гладни като мен. И момичетата, които щяха да дойдат след нас — момичета, които в момента дори не знаят какво означава думата „приемно дете“, те какво? Би трябвало да искам да отнемат разрешителното на Амелия. Но ми беше трудно да си представя онези момичета. Знаех само, че умирам от глад и че трябва да се махна оттам. Чувствах се ужасно, задето искам да спася себе си, а тях не. Не такава исках да бъда в представите си. Но, в крайна сметка, знаех, че и те биха направили същото. Никой нямаше да си помисли за Астрид, ако им се предоставеше шанса да се измъкнат. За мен щеше да остане само полъха на вятъра, когато треснеха вратата на излизане.

— Вече не ми идва мензисът — казах аз. — Ям от кошчетата за боклук. Не ме карайте да чакам.

Преподобният Томас казваше, че в ада грешниците били безразлични към страданията на другите и това било част от проклятието. Досега не ми беше ясно какво иска да каже.

Тя ми купи още една кифла, аз скицирах портрета ѝ на задната страна на един от документите: нарисувах косата ѝ — не толкова клечеста, подминах вдлъбнатината на брадичката ѝ, разположих сивите ѝ очи малко по-добре. Написах датата и ѝ дадох портрета. Преди година щях да изпадна в паника, ако ме помислеха за безсърдечна. Сега просто исках да се храня редовно.

Джоан Пийлър каза, че никога не е попадала на хлапе като мен, искаше да ми направят тест. Прекарах няколко дни в попълване на формуляри с дебел черен молив. *Овцата се съотнася към коня, както*

шраусът към какво? Бях минавала през това и преди, когато се върнахме от Европа и решиха, че съм умствено изостанала. Този път не се изкуших да нарисувам картинки върху компютърните разпечатки. Джоан каза, че резултатите са изключителни. Трябвало да ходя на специално училище, да бъда провокирана интелектуално, че съм задминала десетия клас, вече трябвало да уча в колеж.

Започна да ме посещава всяка седмица, понякога — по два пъти седмично, и ме водеше на разни места, където да си хапна добре за сметка на общината. Пържено пиле, свински котлети. Четвърткилограмови хамбургери в ресторанти, където всички келнери бяха актьори. Носеха ни допълнителни резенчета лук и салата от кълцано зеле.

Докато се хранехме, Джоан Пийлър ми разказваше за себе си. Всъщност била сценарист, работела в социалното, просто да си запълва деня. Сценарист. Представях си презрителната усмивка на майка ми. Джоан пишеше сценарии, извличайки материал от опита си на социална служителка към Районните социални служби.

— Няма да повярваш какви неща съм виждала. Направо невероятни!

Гаджето ѝ — Марш, също бил сценарист, работел за „Кинкос Копие“. Имали бяло куче на име Каспър. Искаше да спечели доверието ми, така че да ѝ разкажа неща от живота си, които да включи в сценария си. Изследване, както го наричаше тя. Била добре запозната — нали работела в социалното, знаела как стоят нещата и аз спокойно можело да ѝ споделя всичко.

Беше игра. Тя искаше да се съблека до голо, така че вдигнах дългите си ръкави до лакътя и я оставих да види част от белезите, завещани ми от кучетата. Мразех я и същевременно се нуждаех от нея. Джоан Пийлър никога не бе яла маргарин направо от кутията. Никога не бе просила дребни монети на паркинг пред магазин за алкохол, за да се обади по телефона. Чувствах се така, сякаш разменям парчета от себе си срещу хамбургери. Парче месо от бедрото ми за стръв на кукичката. Докато говорехме, аз скицирах голи танцьори и танцьорки, надянали изкусно изработени маски за дните и нощите на Карнавала.

---

[1] Героиня от детския анимационен филм „101 далматинци“, превърнала се в нарицателно за изключително лош човек. — Б.пр. ↑

16.

Джоан Пийлър ми намери ново място. Момичетата демонстративно извърщаха глави, докато Джоан ми помагаше да си изнеса нещата и да ги пхна в червения ѝ карман гия със стикери по бронята, които гласяха „Обичай майка си“, „Смени светлините“, „Приятели, не позволявайте на своите приятели да гласуват за Републиканците“. Силвана мърмореше под нос, че понеже съм била бяла, затова съм се радвала на специално отношение. Може и да беше права. Вероятно беше права. Въобще не беше честно. Но в този мартенски ден — един от онези свършени мартенски дни в Лос Анджелис, когато всеки фотограф в околността е излязъл на лов за снимки — снимки на града такъв, какъвто изглеждаше три дни в годината — с наситено синьо небе, белоглави планини и гледки, простиращи се на сто мили околоръст в ясения въздух — в този ден не ми пукаше защо. Единственото, което ме интересуваше бе, че се махам оттук.

На Болди имаше сняг, а палмите по булевард Уилшайър се виждаха пет мили напред. Джоан Пийлър бе пуснала запис на Джоуел да ни развлича, докато пътуваме.

— Тези хора ще ти харесат, Астрид — каза тя, докато се движехме западно по Мелроуз. — Рон и Клеър Ричардс. Тя е актриса, а той се занимава с нещо в телевизията.

— Имат ли деца? — попитах аз с надеждата, че нямат. Повече никакво гледане на деца и подаръци за 99 цента, когато двугодишното хлапе получава количка Барби.

— Не. Всъщност, те искат да си осиновят.

Това беше нещо ново, нещо, което не бях обмисляла досега. Осиновяване. Думата издрънча в главата ми като камъче в метална кутия. Не знаех какво да мисля. Минахме покрай Колумбия Студио, голямата порта с три арки, павилиончето на паркинга, хората, обикалящи на велосипеди с плоски гуми. Забелязах копнежа в очите ѝ.

— Догодина съм тук — каза Джоан.

Понякога не знаех коя от двете ни е по-млада — тя или аз.

Внимателно прехвърлях думата „осиновяване“ в ума си, сякаш беше радиоактивна, представях си лицето на майка ми — размекнато и ослепяло от яростта, изпила бузите ѝ.

Джоан подкара покрай редицата евтини мелроузки магазинчета западно от Ла Бриа — магазинчета за ботуши втора употреба и играчки за възрастни, завихме на юг в една тиха странична улица, която ни изведе в стар квартал със сгради с хоросанова мазилка и огромни чинари с тебеширено бели дънери и листа като длани. Паркирахме пред една от сградите и аз последвах Джоан Пийлър към вратата. На емайлирана табелка под бутона на звънеца с ръкописни букви пишеше „Семейство Ричардс“. Джоан натисна бутона.

Жената, която отвори, ми заприлича на Одри Хепбърн — с тъмна коса, дълга шия, широка слънчева усмивка, около трийсетте. Бузите ѝ порозовяха, когато ни махна с ръка да влезем.

— Аз съм Клеър. Чакахме ви.

Каdifеният ѝ глас звучеше някак старомодно, думите ѝ — произнесени отчетливо: „аз съм“ вместо „асъм“ — гласните ясни — непотъмнени.

Джоан носеше куфара ми, а аз — книгите на майка ми, кутията от чичо Рей и нещата ми от Оливия, подредени в една чанта.

— Нека ти помогна — каза жената, взе чантата и я сложи на масичката за кафе. — Оставете тези неща, където намерите.

Оставих нещата си до масата и огледах дневната — с нисък таван, боядисана в бяло с бледорозов оттенък, подът — от голи червеникави чамови дъски. Вече започваше да ми харесва. Над камината имаше картина — медуза на тъмносин фон, набразден от тънки ярки ивици. Изкуство — нещо, нарисувано от човешка ръка. Не можех да повярвам. Хора, които купуват произведения на изкуството. И цяла стена книги с износени гръбчета, компактдискове, плочи, касети. Диван с изящни форми, тапициран в синьо, червено и цикламено, заемаше ъгъла между две от стените и изглеждаше удобен. Над него в центъра, имаше лампа за четене. Страхувах се да дишам. Не можеше да е вярно, не можеше да е за мен. Тя щеше да се откаже.

— Има само няколко неща, които трябва да уточним — каза Джоан, като седна на дивана и отвори куфарчето си. — Астрид, би ли ни извинила?

— Чувствай се като у дома си — обърна се към мен Клеър Ричардс с усмивка и жест, сякаш ми поднасяше подарък. — Моля те, разгледай наоколо.

Седна до Джоан, която отвори досието ми, но продължи да ми се усмихва някак притеснено, като че ли се страхуваше какво ще си помисля за нея и дома ѝ. Искаше ми се да ѝ кажа, че няма от какво да се притеснява.

Отидох в кухнята. Беше малка, облицована с теракота в червено и бяло, с перлено бял плот на масата и хромирани столове. Кухня като от каталог, украсена с колекция солнички: малки овчарки, порцеланови крави и кактуси. Кухня, в която да си пиеш какаото, да играеш на дама. Изплаших се от чувството си — колко силно желяех това!

Излязох на терасата. Малкият заден двор грееше с широките си цветни лехи и кашпите върху дървена подложка, с плачещия китайски бряст. Имаше миниатюрна детска въртележка, а червеният бръшлян впиваше стъбълца в бялата стена на къщата под ярките лъчи на слънцето. „Кич“, чувах гласа на майка ми в ухото си. Но не беше кич, беше прекрасно. И Клеър Ричардс беше прекрасна — с широката си усмивка, която сякаш казваше „Обичай ме“. Спалнята ѝ, от която се излизаше на терасата през голям френски прозорец, също беше прекрасна — с олекотената завивка от разноцветни парчета върху ниското чамово двойно легло, с гардероба, раклата и пъстрото килимче.

Когато се върнах в коридора, ги видях през вратата на дневната, свели глави над масичката за кафе, загледани в досието ми.

— Никак не ѝ е било лесно — казваше Джоан Пийлър на новата ми приемна майка. — Била е простреляна в един от приемните домове...

Клеър Ричардс поклати глава, не можеше да повярва, че някой може да е толкова зъл, да простреля дете.

Банята щеше да бъде любимото ми помещение — това можех да кажа отсега. Плочки в светлосиньо и розово, оригинална керамика от двайсетте години, преграда от матово стъкло около ваната, с гравирани лебед, който плува сред папур. Имаше нещо много познато в лебеда. Бяхме ли живели някъде, където е имало стъкло с рисунка на лебед? Шишенца, сапуни и свещи се гушеха на полиците от двете страни на ваната. Отварях шишенцата, вдишвах аромата им и втривах разни

неща по ръцете си. За щастие, белезите избледняваха и на Клеър Ричардс нямаше да ѝ се налага да гледа грозните червени ивици — изглеждаше чувствителна жена.

Те още обсъждаха случая ми, когато отидох в предната спалня.

— Както казах, тя е много способна, но доста е пропуснала в училище — при всичките тези премествания, нали разбирате...

— Може би частен учител ще помогне? — каза Клеър Ричардс.

Моята стая. Меки чамови легла-близнаци, в случай че гостите останат за през нощта. Олекотени завивки в старинен стил — истински ръчноизработени юргани, обточени с рязана дантела на дупчици. Къси пердета от пъстра басма и още дупчици. Чамово бюро, библиотечка. Дюреров офорт на заек в семпла чамова рамка. Изглеждаше уплашен, всяко косъмче по козината ясно се виждаше. Застинал в очакване, какво ще последва. Седнах на леглото. Не можех да си се представя — как изпълвам тази стая, как я обитавам, как ѝ налагам своята индивидуалност.

— Е — бодро каза Клеър Ричардс, когато социалната служителка си замина. Седях до нея на дивана в дневната. Тя сплете пръсти около коленете си и се усмихна. — Ето те тук. — Зъбите ѝ имаха синьо-белия цвят на сметана, бистри. Искаше ми се да я успокоя. Макар къщата да беше нейна, тя изглеждаше по-притеснена от мен. — Видя ли стаята си? Не съм я украсявала, за да сложиш твоите неща. Да я направиш своя.

Исках да ѝ кажа, че не съм онова, което е очаквала. Бях различна и тя можеше да не ме иска.

— Харесва ми офорта на Дюрер.

Тя се засмя — един кратък изблик, и плесна с ръце.

— О, струва ми се, че с теб ще се разбираме чудесно. Съжалявам само, че Рон не е тук. Съпругът ми. Тази седмица има снимки в Нова Скотия, ще се върне чак следващата сряда. Но какво да се прави? Искаш ли чай? Или кола? Купих кола, не знаех какво обичаш. Имаме и сок, мога да ти направя разбит...

— Чай става — казах аз.

Никога не бях прекарвала толкова дълго време с някого, колкото с Клеър Ричардс през седмицата, която последва. Личеше, че няма

никакъв опит с деца. Водеше ме със себе си до ателието за химическо чистене, до банката, сякаш се страхуваше да ме остави и за минутка сама, сякаш бях на пет, а не на петнайсет години.

В продължение на седмица ядохме храна от картонени кутии и чаши с чуждестранни надписи на етикетите, закупена от Гастронома на Шале. Меки резенчета топено сирене, хрускави багети, сбръчкани гръцки маслини, пъпеша медена роса, баклава с аромат на рози. Тя не ядеше много, но ме подканяше да си доям ростбифа, грейпфрута, сладък като портокал. След трите месеца с Круела нямах нужда от подканяне.

По време на импровизираните ни пикници в дневната ѝ разказвах за майка си, за приемните домове, като се стараех да избягвам всичко, което бе твърде грозно или прекалено в някакво отношение. Знаех как да го правя. Разказах ѝ за майка си, но само добрите неща. Не съм като някои, дето само се оплакват; един ден няма да разправам лоши неща и за теб, Клеър Ричардс.

Показа ми албумите си със снимки и тези с изрезки. Беше много свенлива, трудно можех да си я представя, изправена пред публика, но от албумите ѝ личеше, че когато се превъплъщава в роля, тя въобще не прилича на себе си. Пееше, танцуваше, хлипаше, скрила лице в скута си, покрила главата си с воал. Смееше се, облечена в блузка с дълбоко деколте и с меч в ръка.

— Това е от „Опера за три гроша“ — каза тя. — Играхме я в Йейл.

Беше лейди Макбет, преди това — дъщерята в „Лека нощ, майко“, Катрин във „Внезапно миналото лято“.

Вече почти не играеше. Плъзна гранатовата висулка във форма на сърце по верижката на медальона си и я притисна под плътната си долна устна.

— Толкова ме уморява. Готвиш се с часове, после се замъкваш на прослушването, където те оглеждат за две секунди и решават, че си прекалено етническа. Прекалено класическа. Прекалено някаква си.

— Прекалено етническа?

Широкото ѝ бледо чело, лъскавата коса.

— Тоест брюнетка — усмихна се тя. Предният ѝ зъб беше крив, леко застъпваше съседа си. — Твърде малка означава гърди.

Класическа означава стара. Професията ми не е от най-приятните, струва ми се. Още се пробвам от време на време, но май няма смисъл.

Обрах с пръст остатъците от топено сирене по стените на кутията.

— Тогава защо го правиш?

— А какво, да се откажа от шоубизнеса?

Смееше се така свободно, когато беше щастлива! Както и когато беше тъжна.

Кино „Ню Бевърли“ беше буквално зад ъгъла на къщата ѝ. Даваха „Кралят на сърцата“ и „Деца на рая“; ние си купихме огромна кесия с пуканки и плакахме и се смяхме, и се смяхме една на друга за сълзите си. Преди постоянно идвах тук с майка ми, но беше различно. Тя не харесваше сълзливите филми. Обичаше да цитира Д. Х. Лорънс: „Сантименталността е реакцията ни на чувства, каквито в действителност не притежаваме“. Филмите, които гледах с нея, бяха мрачни европейски продукции на Антониони, Бертолучи, Бергман — филми, в които всички умираха или искаха да са умрели. Филмите на Клеър бяха като прекрасни мечти. Искаше ми се да пропълзя в тях, да живея в тях — хубавко лудо момиче в поличка на балерина. Ненаситни, ние се връщахме в киното и ги гледахме отново на следващата вечер. Сърцето ми беше като балон, който се надува до пръсване, и аз започнах да се паникьосвам. Току-виж съм полудяла като леководолазите, които излизат твърде бързо на повърхността.

Нощем лежах будна в леглото си с белите волани на дупчици и гледах Дюреровия заек. Нещо със сигурност щеше да се обърка. Джоан Пийлър щеше да ми каже, че е било просто една грешка, че са променили решението си и че искат тригодишно дете. Решили са да почакаят още няколко години. Тревожех се за съпруга на Клеър. Не исках да се връща, да я отнема от мен. Исках винаги да бъде, както сега — двете да си седим в дневната и да хапваме *rôte de foie gras* и ягоди за вечеря, да слушаме записи на Дебюси и да споделяме неща от живота си. Тя искаше да знае всичко за мен — каква съм, коя съм. Тревожех се, всъщност няхах много за казване. Няхах предпочитания. Ядях всичко, носех всякакви дрехи, сядах, където ми кажат, спях, където ми наредят. Бях безкрайно приспособима. Клеър искаше да

знае неща от рода на това, дали предпочитам сапун с аромат на ананас или на зелена ябълка. Не знаех.

— Не, трябва да решиш — каза тя.

И аз се превърнах в потребител на сапун с аромат на зелена ябълка и на шампоан с екстракт от коприва. Предпочитах да спя на отворен прозорец. Обичах месото си недопечено. Имах си любим цвят — морскосиньо; любимо число — девет. Но от време на време ме изпълваше подозрението, че Клеър очаква повече, отколкото беше заложено в мен.

— Кой е най-хубавият ден в живота ти? — попита ме тя един следобед, докато се излежавахме една срещу друга на големия диван, подпрели глави на страничните облегалки. От колоните на уредбата звучеше гласът на Джуди Гарланд, която пееше „Моят смешен Валентин“.

— Днешният — казах аз.

— Не — засмя се тя и ме замери със салфетката си. — Питам те за преди.

Опитах се да си спомня, но беше като да търсиш заровени монети в пясъка. Продължих упорито да ровя, като порязвах ръцете си на ръждясали консервни кутии и счупени бирени бутилки, но накрая открих една стара монета и я почистих, така че да се четат датата и произходът.

— Беше по времето, когато живеехме в Амстердам — в една висока тясна къща край канала. Имаше стръмно извито стълбище и винаги ме беше страх да не падна.

Тъмнозелена вода в канала и риджстафел. Водни плъхове, големи като опосуми. Тежката миризма на хашиш в кафенетата. И майка ми, постоянно надрусана.

— Помня, че беше слънчево и ние ядяхме сандвичи с телешки салам и лук в едно малко кафене, а майка ми пееше онази каубойска песен: „Упи-ти-йо-йо, обирайте си крушите палета“.

Това бе единственият ми спомен от Амстердам, в който времето беше слънчево.

Клеър се засмя, сякаш звъннаха камбанки, сви колене до брадичката си, обгърна ги с ръце и отправи към мен поглед, който бих искала да затворя в бутилки и да съхраня като скъпо вино.

— Седяхме под слънцето край канала и тя каза: „Гледай, Астрид, виж това“. И помахна на хората от едно туристическо корабче, което минаваше покрай нас. Всички пътници замахаха в отговор. Разбираш ли, те си мислеха, че сме холандци и ги поздравяваме с „Добре дошли“ в града си. Това е най-хубавият ми ден.

Слънцето и чайките, и всички тези хора, които махаха, защото си мислеха, че сме оттам, че корените ни са в тази земя.

Клеър въздъхна от другия край на дивана и опъна крака с носталгична усмивка. Не беше разбрала каква бях аз по онова време — слабичко самотно дете, стоплено от илюзията, че има корени. Единственото, което видя тя, бе детската радост от забавлението.

— Била си навсякъде, нали?

Била съм, но това не ми беше донесло нищо добро.

В деня, когато Рон трябваше да се върне от Нова Скотия, Клеър изхвърли всички пакетчета от храна за вкъщи, почисти кухнята и на три пъти пуска пералнята. Къщата се изпълни с аромат на готвено, а Еми Лу Харис пееше за някакви бандити в Мексико. Клеър си беше сложила гумени ръкавици и обезкостяваше едно пиле, което още беше горещо; носеше престилка на червени и бели карета и се беше начервила.

— Ще правя паеля, как ти се струва?

Струваше ми се изнервящо. Харесваше ми, както си беше преди — бяхме си изработили рутина, а сега тя се разпадаше заради играч, когото още не познавах, играч, който можеше да промени всичко. Вече мразех съпруга ѝ, а дори не го бях виждала. Но въпреки това почистих с прахосмукачка дневната, помогнах ѝ да смени чаршафите на леглото им — с десен на падащи рози, бели и червени.

— Бялото и червеното са цветовете на брака — обясни Клеър.

Отвори френския прозорец към градината, която неудържимо разцъфваше под лъчите на априлското слънце. Ръцете ѝ бавно пригладиха белия юрган. Знаех, че иска да е с него в това легло, да правят любов. Тайно се надявах да изпусне самолета си, да катастрофира по пътя към летището. Хващаше ме страх, като я гледах как тръпне в очакване. Приличаше ми на един от сортовете рози, които отглеждаше в градината си — казваше се „Девица“. Бяха бели с малко

розово от външната страна, а ако ги откъснеш, всичките им листенца моментално окапват.

Не разбирах, защо той трябва да се връща точно сега. Прекарвах си толкова добре. Никога не съм представлявала такъв интерес за някого. Със сигурност не исках да дяля този интерес с някакъв си съпруг, с някой Ед, изпънал се на дивана. Дори и един чичо Рей би нарушил прекрасното равновесие.

Около шест часа колата му зави по алеята пред гаража, една малка сребриста алфа ромео. Той излезе от нея, праметна сака на рамото си, извади един калъф за костюми и алуминиево куфарче, а сивото в косата му улови следобедното слънце. Стоях на нокти на верандата, докато тя тичаше да го посрещне. Целунаха се и аз трябваше да отклоня поглед. Не знаеше ли тя колко лесно можеше да се провали всичко? Не се ли страхуваше?

Изядохме паелята в задния двор под гирлянд от лампички във формата на люти чушки, Еми Лу пееше с групата си за любимката на родеото. Комари летяха над главите ни. Клеър запали свещи с цитрусов аромат, а Рон ни разказа за онова, което трябвало да заснеме в Халифакс — някаква история за обитаван от призрак бар. Беше продуцент на предаване за необичайното и окултното. Миналата година призракт за малко не удушил един клиент в мъжката тоалетна.

— Изгубихме три часа, докато го убедим да се върне там. Едва не се отказа от страх, въпреки филмовия екип. Беше сигурен, че ще се опита да го довърши.

— А какво щяхте да правите, ако наистина го беше довършил? — попита Клеър.

Рон вдигна краката си на пейката отпред и се изтегна с ръце на тила.

— Щях да го цапардосам с писоара.

— Много смешно — лицето ѝ имаше формата на сърцевидна кутия за шоколадови бонбони, но тънък воал от недоверие замъгляваше чертите ѝ.

— Бих могъл да опитам и с „прогонване“.

Докато се шегувах, аз се постарях да открия какво толкова намира в него Клеър. Беше привлекателен, но нищо повече — среден

на ръст, спретнат, с дребни черти, гладко избръснат. Носеше стоманеносивата си коса сресана назад, без път по средата. Очилата му бяха без рамки, а бузите — прекалено румени за мъж. Кафяви очи, гладки ръце с изрядно подрязани нокти, брачна халка. Всичко в Рон беше загладено, спокойно, сдържано. Когато разказваше история, не се интересуваеше дали я харесваме или не, за разлика от Бари, който винаги очакваше аплодисментите. Не те завладяваше. Не изглеждаше да се нуждае от нещо.

Тя взе чинията му, прехвърли остатъците в своята, сложи я отдолу и посегна към моята.

— Ако не внимаваш, може на теб да приложат „прогонване“ — Клеър го каза с усмивка, но беше изпуснала момента.

— И да изчезна в канала — каза той.

Телефонът иззвъня и Рон влезе през френския прозорец да се обади. Видяхме го как се излегна върху белия юрган и зачопли ноктите на краката си, докато говореше. Клеър спря да разчиства масата, лицето ѝ се отпусна, после се стегна решително, после отново се отпусна. Стоеше до масата за пикник, вземаше и оставяше чиниите, докосваше механично сребърните прибори за хранене, побутваше остатъците и се опитваше да чуе какво казва той.

Рон затвори и се върна на масата. Сенките се отдръпнаха от лика на слънцето.

— По работа? — попита Клеър така, сякаш нямаше значение.

— Джефри искаше да намине да поговорим за сценария. Отказах му.

Той посегна и взе ръката ѝ. Не можех да я гледам как поруменява от удоволствие.

После си спомни, че все още съм там. Редях оранжева спирала от зрънцата ориз, останали от паелата по плота на масата.

— С теб май имаме да наваксваме малко. — Беше толкова пригладен. Можех да си го представя, увещаващ някоя самотна отрудена жена да сподели пред камерата как разговаря с мъртвия си съпруг, представях си го как държи грапавата ѝ ръка в своята лека длан с гладка брачна халка и казва със спокойния си глас: „Продължавай.“

Разказа му накратко какво сме правили по цял ден, че ме е записала в гимназията във Феърфакс, че сме ходили на кино и на един джазов концерт в Музея на изкуствата.

— Астрид е истинска художничка — каза тя. — Покажи ми последните си неща.

Клеър ми беше купила комплект акварелни бои на „Пеликан“ в голяма черна кутия и скицник с плътни листа. Бях направила рисунки на градината — на провисналите клонки на китайския бряст, на бръшляна, проточил се по бялата стена, на остриетата на делфиниума и руменината на розите. Имаше копия на Дюреровия заек и рисунки на Клеър. Клеър упражнява балетни стъпки в дневната; Клеър с чаша бяло вино в ръката; Клеър, прибрала косата си с тюрбан от хавлиената кърпа за баня. Не исках да ги показвам на Рон. Бяха твърде дискредитиращи.

— Покажи му ги — каза Клеър. — Красиви са.

Подразних се от желанието ѝ да му ги покажа. Мислех, че са нещо между нас двете — от мен за нея. Него не го познавах. Защо искаше това от мен? Може би, за да му докаже, че не са сбъркали, като са ме приели в дома си? Може би да му покаже колко добре се справя с мен?

Отидох да донеса дебелия скицник, подадох го на Рон, после се отдалечих в мрака на градината и заритах мексиканските иглики, промъкнали се неканени в моравата. Чух го как обръща страниците. Не бях в състояние да гледам какво прави.

— Виж тази. — Той се засмя. — И тази. Такъв природен талант. Страхотни са — извика към мен в тъмното. Продължих да ритам игликите.

— Смуцава се — каза Клеър. — Не се притеснявай, Астрид. Имаш дарба. Колко хора могат да се похвалят с това?

Единствената, която познавах, се намираше зад решетките.

Щурец или някаква нощна птица издаваше църкащи звуци като хамстер, който тича в барабанчето си. В дворчето зад къщата, под лампичките като люти чушлета Клеър обясняваше как е направила паелята, сякаш ставаше въпрос за средновековна комедия — с ентусиазъм, от който ме заболя стомахът. Погледнах към Рон — бялата му риза беше придобила розово-оранжев оттенък от светлинките, той се смееше заедно с нея. Ръцете му бяха кръстосани на тила, приятното му лице — засмяно, чистият му, обут в сандал крак — кацнал върху дънковия плат на коляното. Защо не се разкараш, Рон? Има толкова вещици, които чакат да ги интервюираш, толкова тортилни чудеса,

които трябва да бъдат документирани. Но звукът на смеха ѝ беше лепкав като мязга, а уханието на разцъфналия през нощта жасмин беше меко като млечна баня.

— Астрид, още ли си там? — извика Клеър, взирайки се в мрака.

— Просто си мисля нещо — казах аз, издърпах стръкче мента изпод градинския маркуч и го прекърших в юмрука си. Представях си как тази нощ те ще легнат един до друг в чамовото легло с чаршафите на розички, а аз за пореден път ще остана сама. Жените винаги поставяха мъжете на първо място. Ето как се прецакваше всичко.

След седмицата ми насаме с Клеър, аз с неохота се върнах на училище, за да завърша десети клас във Феърфакската гимназия. Все пак бях доволна, че не се налагаше да се връщам в Холивуд, където ме бяха видели да ям от боклука. Беше като истинско ново начало. Във Феърфакс отново бях блажено невидима. Всеки ден се връщах от училище и откривах, че Клеър ме чака със сандвич и чаша изстуден чай, с усмивка и множество въпроси. В началото изглеждаше странно и излишно. Преди никой не ме беше чакал да се върна, никой не беше чакал да чуе превъртането на ключа ми в ключалката, дори когато бях дете. Имах чувството, че се кани да ме обвини в нещо, но се оказа, че греша. Тя искаше да знае за съчинението ми върху Едгар Алан По и за илюстрациите ми на тема сърдечните камери и кръвообращението. Отнесе се със съчувствие, когато получих двойка на теста по алгебра.

Разпитваше ме за другите деца, но аз не можех да ѝ кажа много. Никога не се бях отличавала с особена общителност, дори преди животът ми да се обърка. Училището беше работа, свършвах я и си тръгвах. Нямах намерение да се включвам в разните там клубове или в „Ученици срещу пияните шофьори“. Дори покрай пласъора на марихуана минавах, без да го погледна. Сега си имах Клеър, която ме чакаше у дома. Тя беше единственото, от което се нуждаех.

— Добре ли мина днес в училище? — питаше ме тя и си придърпваше стол към малката червено-бяла масичка в кухнята.

Имаше погрешната представа, че Феърфакс е като гимназията, която тя бе завършила в Кънектикът, въпреки очевадното присъствие на метални детектори при всеки вход. Не ѝ казах за цигарите с марихуана, които се подаваха от ръка на ръка в двора, нито за

преджобването в автобуса. Едно момиче пред очите ми прогори дупка с цигарата си в ризата върху гърба на друго момиче, като ме гледаше така, сякаш ме предизвикваше да ѝ попреча. Видях как заплашиха с нож едно момче пред кабинета по испански. В часовете по физическо момичетата говореха за абортите си. На Клеър не ѝ трябваше да знае за това. Исках светът да е хубав за нея. Исках нещата да потръгнат. Денят ми винаги беше страхотен, въпреки всичко.

В събота Рон окоси моравата, прерязвайки цветовете на игликите, после седна да чете някакви сценарии. На закуска ядохме кифлички и Клеър тръгна за урока си по балет. Взех боите си и седнах на масата до Рон. Бях започнала да свиквам с него. Не се опитваше да се сприятелим повече, отколкото можех да понеса.

— Как ти се струва Клеър? — внезапно попита той. Погледна ме над очилата си като някой дядо.

— Добре — казах аз.

Но имах някаква представа за какво говори. Клеър обикаляше нощем, чувах стъпките на босите ѝ крака по пода. Говореше, сякаш тишината ще я смаже, ако не я подпре с непрестанен поток от думи. Разплакваше се от нищо. Заведе ме в обсерваторията и започна да плаче по време на звездното шоу. Априлските съзвездия.

— Имаш номера на пейджъра ми. Винаги можеш да ме откриеш.

Продължих да рисувам бръшляна на фона на бялата стена на къщата. Приличаше на изстрел от ловджийска пушка.

Клеър дръпна муселиновата завеса и погледна към улицата. Чакаше Рон. Навън още беше светло, лятото наближаваше и здрачът на ранната привечер имаше цвета на пчелен мед.

— Мисля, че Рон си има любовница — каза тя.

Бях изненадана. Не от това, което каза Клеър — знаех защо млъква, когато той говори по телефона, бях забелязала ненатрапчивите въпроси, които му задаваше, с цел да разбере плановете му за деня. Но това, че го казва на глас, означаваше, че подозренията ѝ се задълбочават.

Помислих си за Рон. За това колко беше загладен. Да, със сигурност можеше да си намери жена винаги, когато поиска. Но се безпокоеше твърде много за Клеър. Ако кръшка, защо му е да се безпокои? Освен това работеше много, до късно и винаги се прибираще уморен. Не беше чак толкова млад. Не смятах, че има необходимата енергия.

— Просто работи — казах аз.

Клеър надникна към улицата иззад пердето.

— Така казва и той.

— Виждала ли си ми ключовете? — попита Рон. — Търсих ги навсякъде.

— Вземи моите — каза Клеър. — Мога да си поръчам друг комплект.

— Да, обаче се вбесявам от мисълта, че си губя нещата. Трябва да са тук някъде.

Взе ключовете на Клеър, но продължи да се притеснява. Беше високоорганизиран човек.

Един ден видях Клеър да взема някаква химикалка от вътрешния джоб на самото му и да я слага в джоба на джинсите си.

— Виждала ли си химикалката ми? — попита той след няколко дни.

— Не — каза тя.

Той смръщи чело към мен.

— Ти ли я взе, Астрид? Кажи ми истината, няма да се сърдя. Просто изчезват разни неща и това ме вбесява. Не те обвинявам, че си я откраднала, но може да си я взела за малко и после да не си я върнала, така ли е?

Не знаех какво да кажа. Не исках да натопя Клеър, но не исках и той да си мисли, че го крада. Бих направила всичко, за да не ме махнат оттук.

— Не съм я вземала, наистина. Не бих направила такова нещо.

— Вярвам ти — каза той и прокара ръка през сребристата си коса. — Сигурно ме хваща склерозата.

— Може да е някой полтъргаист — каза Клеър.

Когато Клеър отиде на прослушване, аз методично претърсих къщата. Под леглото им открих кутия, боядисана в червено и бяло, украсена с парченца от счупено огледало. Отвътре също беше червена, пълна с нещата, които му бяха изчезнали — военен нож, часовник, телбодът му, ножички, ключове, нокторезачка. Имаше снимка, на която двамата се смеят и други две, слепени една за друга с лицата навътре, които не можах да отделя. Един магнит стърчеше от вътрешната страна на капака, а на дъното беше залепена метална плочка. Почувствах придърпването на магнита, когато затворих кутията.

17.

Завърших десети клас в края на юни. Справих се неочаквано добре, като се имат предвид обстоятелствата. Писаха ми по милост тройка по алгебра — в последния клас никога не оставяха двойки за годината. Но благодарение на ежевечерната помощ на Клеър, изкарах шестици по английски и история, по история на изкуството и по биология, дори по испански. Ако ме беше помолила да се запиша да тренирам футбол, и това щях да направя. За да отпразнуваме случая, Рон ни заведе в „Мосю и Франк“, един ресторант на пъпа на булевард Холивуд. Не го бях забелязала преди. Беше съвсем близо до последния апартамент, където бяхме живели с майка ми.

Паркирахме отзад и слязохме по стълбите с полирани медни перила, покрай старомодната кухня. Можехме да видим готвачите, които приготвяха вечерята. Миришеше на яхния или на руло Стефани — така, както трябваше да мирише времето — солидно и питателно. Минахме в редица по един покрай очукания дървен тезгях. Хората ядяха бифтеци и четяха „Варайъти“, стоплени от огъня в гриловете, обслужвани от възрастни сервитьори в зелени и червени сака. Приличаше на отклонение във времето, застинало на 1927 година. Харесваше ми, караше ме да се чувствам в безопасност.

Настаниха ни в задната стая. Рон познаваше всички. Представи ни — „съпругата ми Клеър“, и за момент си помислих, че ще ме представи като тяхна дъщеря. Но онова, което каза, бе „и нашата приятелка Астрид“. Постарах се да потисна разочарованието си с мисълта, че Марвъл въобще не би си направила труда да ме представи, а Амелия — е, при нея беше късмет, ако успеехме да се нахраним.

Отпихах от коктейла си „Шърли Темпъл“, а Клеър с развълнуван шепот ми сочеше разни филмови звезди. Не изглеждаха особено внушителни в обикновения живот. По-дребни, отколкото би си помислил човек, облечени непретенциозно — просто хора, които вечерят. Джейсън Робърдс и един друг мъж седяха на масата срещу нас

заедно с две отегчени хлапета. Мъжете говореха по работа, а хлапетата правеха топчета от хляб и се замеряха с тях.

— Вечерта на разведените татковци — каза Рон.

Клеър и Рон си разделиха бутилка вино и Клеър ми разреши да отпивам от чашата ѝ. Тя постоянно докосваше Рон — косата, ръката, рамото му. Ревнувах. Искях я само за себе си. Давах си сметка, че не е нормално, нормалните дъщери не ревнуваха от бащите си. Нормалните дъщери си мечтаеха и двамата да изчезнат.

Рон извади нещо от джоба си и го скри в гладката си длан.

— За добре свършената работа — каза той.

Сложи го пред мен. Беше кутийка от червено кадифе във формата на сърце. Отворих я. Вътре имаше шлифовано бледолилаво бижу на златна верижка.

— Всяко момиче има нужда от своето малко бижу — каза той.

Клеър го закачи на шията ми.

— Аметистът притежава голяма лечебна сила — прошепна тя, докато ми го слагаше, и ме целуна по бузата. — Край на лошите времена.

Рон се наведе към мен и аз му позволих да ме целуне.

Усетих, че очите ми се пълнят със сълзи и това ме изненада.

Сервираха вечерята и аз ги наблюдавах, докато се хранехме — Клеър с нейната дълга, блестяща коса покрай бузата, с големите ѝ нежни очи; гладкото, мъжко лице на Рон. Престорих се, че наистина са ми родители. Виното замая главата ми и аз си представих, че съм детето на Клеър и Рон Ричардс. Коя бях аз, истинската Астрид Ричардс? Справях се добре в училище и естествено щях да продължа в колеж. Слушах ги как се смеят — нещо за съвместните им дни в Йейл, макар да знаех, че по онова време Рон е бил женен за друга, която изоставил заради Клеър. Представих си, че съм в Йейл, нагазила до коленете в шумящи опадали листа, с дебело палто от камилска вълна. Седя в аудитория с тъмна ламперия по стените и гледам диапозитиви на Да Винчи. Първата година щях да уча в Таскани. В Деня на родителите Клеър и Рон щяха да дойдат да ме видят и Клеър щеше да бъде с перлите си. Тя щеше да ми покаже в кое обществено е била нейната стая.

Докоснах аметиста на гърдите си. Край на лошите времена...

През по-голямата част от лятото Рон отсъстваше. Когато се връщаше вкъщи, тя изпираше дрехите му и готвеше огромни количества храна. Той говореше по телефона, работеше с лаптопа си, срещаше се с разни хора, проверяваше съобщенията и отново заминаваше.

Тези кратки престои бяха изпитание за Клеър, но поне вече не обикаляше нощем из къщата. Почти всеки ден се занимаваше с градината си, нахлузила ръкавици и голяма сламена китайска шапка. Грижеше се за доматиите си. Беше посадила четири различни вида — жълта и червена вишна, Рома — за сос за спагети, и телешки бифтек, големи колкото бебешка глава. Бяхме заклеті почитатели на телевизионното предаване, което всяка сутрин в събота ни обясняваше как се отглеждат разни неща. Тя привърза високия делфиниум, разреци пъпките на розите, за да се получат по-големи цветове. Плевеше всеки ден и поливаше по здрач, а въздухът се изпълваше с аромат на пръст. Заострената ѝ шапка се движеше между лехите като плаващ китайски храм.

Понякога ѝ помагах, но повечето време седях под бряста и рисувах. Тя пееше песни, които беше научила, когато е била на моите години: „Ще ходиш ли на панаира в Скарбъро?“ и „Джо Барликорн трябва да умре“. Гласът ѝ беше обработен, мек като пяна, прецизен като острието на кама. Независимо дали пееше или говореше, гласът ѝ притежаваше същата грациозност и акцент, който в началото бях взела за английски, но после осъзнах, че се дължи на старомодния американски от филмите на трийсетте, акцент, с който човек можеше да каже „велик“, без да стане за смях. Казвах ѝ, че е прекалено класическа, когато ходеше на прослушвания. Кое то не означаваше стара. Означаваше прекалено красива за нашето време — време, в което всичко, задържало се повече от шест месеца, се смяташе за старомодно. Обичах да я слушам как пее, обичах да ми разказва истории от детството си в предградията на Кънектикът, звучеше ми, сякаш разказва случки от рая.

Когато отиваше на прослушвания или на урок по балет, аз обичах да влизам в спалнята ѝ, да реша косата си с нейната сребърна четка, да докосвам дрехите ѝ в гардероба — вталени памучни рокли с изчистената форма на ваза, коприни в пастелни цветове. Отварях

шишенцето от мътно стъкло — два гълъба, сгушени един в друг — с „Л’ер дьо тамп“, което стоеше на тоалетката ѝ, и слагах от парфюма на китките и зад ушите си. Дъхът на времето. Гледах се в огледалото над тоалетката. Косата ми блестеше с цвета на избелена коприна, сресана назад и с път отстрани, откривайки загатнатите къдрици покрай челото. Клеър и фризьорката ѝ решиха, че бретонът трябва да се махне. Преди не бях предполагала, че не ми отива. Обръщах лицето си наляво и надясно. Белезите почти бяха изчезнали. Можех да мина за красива.

Аметистът проблясваше на шията ми. Преди щях да го скрия в някой чорап, който да натикам в обувка в дъното на гардероба. Но тук носехме бижутата си. Бяхме ги заслужили.

— Когато жената има бижута, тя ги носи — беше ми обяснила Клеър. Сега имах бижута. Бях момиче с бижута.

Пробвах двойния наниз с перлите на Клеър пред огледалото — гладките лъскави топчици се плъзгаха между пръстите ми, погалих кораловата розичка на закопчалката. Всъщност перлите не бяха бели, бяха топло стридено бежови, с малки възелчета помежду им, така че ако нанизът се скъса, да изгубиш само една. Искаше ми се и животът ми да е такъв — с възелчета, така че да не се разпадне, дори да се скъса някъде по веригата.

— Вечеря в осем. Би било велико — казах на образа си в огледалото, като Катрин Хепбърн, вплела пръсти в перлите.

Клеър държеше моя снимка на бюрото си — до тази, на която бяха двамата с Рон, в рамка от чисто сребро. Досега никой не бе слагал моя снимка в рамка и не я бе държал на тоалетката си. Придърпах края на тениската си, дъхнах върху стъклото и го излъсках. Беше я направила преди няколко седмици на плажа. Бях присвила очи към камерата, смеех се на нещо, което тя беше казала, косата ми — по-светла от пясъка. Тя не беше сложила в рамка снимката, която аз ѝ направих — увита от главата до краката с дълга плажна хавлия, с китайска сламена шапка и слънчеви очила. Приличаше на Невидимия човек. Развиваше се само колкото да нагази до ханша във водата. Не обичаше да плува.

— Знам, че е смешно — каза тя. — Но не мога да се освободя от мисълта, че морето ще ме погълне.

Това не беше единственото нещо, от което се страхуваше.

Беше я страх от паяци, от супермаркети, от това да седи с гръб към вратата. „Лошо ши“, казваше тя. Мразеше пурпурния цвят, числата четири и осем, особено последното. Ненавиждаше тълпите, както и шумната дама, която живееше до нас — госпожа Кромак. Смятах, че аз се страхувам от разни неща, но Клеър далеч ме беше задминала. Шегуваше се със страховете си, но шегите ѝ бяха от тези, които сипеш, когато знаеш, че хората смятат страха ти за абсурден и се преструваш, че и ти го намираш за такъв, но в действителност си напълно сериозен.

— Актьорите по правило са суеверни — казваше тя.

Изчисли личното ми число. Беше петдесет, същото като 32. Притежавах силата да предвождам масите. Нейното беше 36, което било същото като 27, Скиптър. Числото на смелостта и силата. Преди да се ожени била 22, четворка. Много лошо число.

— Както виждаш, Рон ми спаси живота — пресилено се смееше тя.

Не можех да си представя някога да съм притежавала или да съм искала да притежавам силата да предвождам масите, но щом това я правеше щастлива, какво пък. Помагах ѝ в проектите, които трябваше да подобрят нейното ши. Един ден купихме квадратни огледала и аз — не се шегувам — се покатерих на покрива и ги подредих върху плочите, които гледаха към къщата на госпожа Кромак.

— Така лошото ѝ ши ще се връща обратно към нея, старата му кранта с кранта.

Над алеята към входната врата имаше дървена арка с пълзящи рози и тя не харесваше хората, които не искаха да минат под нея. Само добротата и любовта могат да минат под арка с рози, казваше тя. Изпълваше я безпокойство, ако някой влезеше през задната врата. Не ми позволяваше да нося черно. Първия път, когато го направих, тя ми каза:

— Черното е цветът на Сатурн, а той не е приятел на децата.

Свалих перлите и ги върнах в кутийката им, която стоеше под шалчетата в най-горното ляво чекмедже. Повечето от бижутата си държеше в един хартиен плик във фризера, защото смяташе, че крадците няма да ги намерят там. Но перлите не можеха да понасят ниските температури, трябваше да бъдат на топло.

В двете чекмеджета отдясно стояха копринените ѝ неща — в светли полутонове: шампанско, бледорозово и леденосиньо, комбинезони и нощници, комплекти сутиени и бикини. Всичко това — сгънато и пхнато в ароматизирани пликчета. Под тях — тениски, прецизно нагънати една върху друга: белите на един куп, цветните на друг, сиво-зелени, бледоморави, тъмносиви. Вляво — къси панталонки и леки пуловери. Шалове — най-долу. Зимните ѝ дрехи — нагънати в големи пликове с цип, стояха най-горе в гардероба ѝ.

Този инстинкт за ред и ритуалност бе от нещата, които най-много харесвах у Клеър — разпределението по дни и правилата. Знаеше кога е време да се приберат зимните дрехи. Това направо го обожавах. Чувството ѝ за ред — елегантно и ексцентрично, малките тайни, които жените знаеха, пликчета с ароматни билки и комплекти долно бельо. Тя изхвърли всички долни дрехи, които ми бяха останали от Стар, целите на дупки, и ми купи нови от един универсален магазин, като обсъждаше номерата на сутиените с възрастната продавачка. Искях сатен и дантела, черно и изумруденозелено, но Клеър нежно отхвърли избора ми. Преструвах се, че ми е майка и похленчих известно време, преди да се предам.

Клеър си беше направила нови снимки — в близък план, които ѝ трябваха за работата. Отидохме в Холивуд да ги вземем от едно ателие на Кахуенга. На художествените фотографии тя изглеждаше различна — въодушевена и на фокус. В действителност беше тъничка, замечтана, пълна със странни ъгли като някоя от госпожиците на Пикасо. Фотографът, стар арменец с перде на едното око, каза, че и аз трябвало да се снимам.

— Може да се пробва като модел — каза той на Клеър. — Виждал съм къде по-лоши лица.

Ръката ми инстинктивно се вдигна да докосне белезите по челюстта ми. Не виждаше ли колко съм грозна?

Клеър се усмихна и ме погали по косата.

— Какво ще кажеш?

— Не — тихо отвърнах аз, така че фотографът да не ме чуе.

— Ще си помислим — каза Клеър.

На връщане към колата, в жегата на бледия като гълъбово крило следобед минахме покрай едно старо хипи с посивяла коса и зелена военна торба за провизии, праметната през гърдите — човекът просеше от минувачите пари. Хората обръщаха гръб на протегнатата му картонена чашка и пресичаха улицата. Не изглеждаше достатъчно зле за тази професия. Спомних си как самата аз бях просила дребни на паркинга пред магазина за алкохол, но не беше същото. Не бях алкохоличка, нито наркоманка. Бях само на петнайсет. Той сам си беше виновен.

— Хайде — каза той. — Помогни на човека.

Канех се да пресека, да избягам от това подобие на човешко същество, но Клеър погледна над главата ми към него. Тя не знаеше как да подминава хората.

— Може ли да ми дадете малко дребни, госпожо? Все ще помогнат.

Светна зелено, но Клеър не обърна внимание — ровеше в чантичката си и събираше дребни. Така и не се научи какви бяха тези хора, че ако проявиш и капка съчувствие, те се лепват за теб като пиявици. Клеър виждаше само колко слаб е той и че накуцва, вероятно блъснат от кола, докато е просел по улиците. Майка ми би му предложила да го бутне под някой автобус, но Клеър не можеше да остане безразлична. Тя вярваше в сходството на душите.

Хипито прибра парите в джоба си.

— Вие сте истински човек, госпожо. Повечето хора не поглеждат в очите изпадналия в беда — той се взря в мен обвиняващо. — Не ми пука, дали ще ми дадат нещо. Просто искам да ме погледнат в очите, ако разбирате к'во искам да кажа.

— Разбирам — отговори Клеър, гласът ѝ бе като хладка вода и меки ръце.

— Цял живот съм работил, обаче ме изритаха, разбираш ли. Никога не съм пил в работно време. Никога.

— Сигурна съм, че е така.

Светофарът отново светна червено. Бях готова да издърпам Клеър на пътя въпреки движението. Където и да отидехме, винаги ставаше така. Хората я засипваха с тъжните си истории. Усещаха, че е прекалено възпитана, за да ги подмине. Той се приближи. Сигурно тя беше първият нормален човек, обърнал му внимание в последно време.

— Безработицата е страшна работа — каза той. Долавях миризмата му — или се беше напикал, или някой друг му беше оказал тази чест. — На никой не му пука.

— Някои хора наистина се интересуват — каза Клеър. Следобедното слънце оцветяваше краищата на тъмната ѝ коса в червено.

— Ти, госпожо, наистина си човек на място — каза той. — Макар такива като теб сега да не са на мода. Машини, това искат те.

Дишаше право в лицето ѝ, но тя беше прекалено възпитана, за да извърне глава. Не искаше да го обиди. Те сякаш винаги го усещаха.

— Искам да кажа, колко хора им трябва да пържат кюфтета за хамбургерите?

— Недостатъчно. Или навярно прекалено много. — Тя се усмихна неуверено и заприбира косата, която вятърът бе издухал в лицето ѝ.

Светна зелено, но ние все така стояхме на тротоара — заседнали в потока на Сънсет и Кахуенга. Хората минаваха покрай нас, сякаш бяхме дупка в паважа.

Той отново се приближи, снишавайки поверително глас.

— Какво ще кажеш за мъж като мен, а?

Езикът му се показва през дупката на липсващ зъб.

Тя се изчерви и вдигна смутено рамене. Нямаше какво да каже, разбира се. Искях да го изблъскам на платното.

— Преди жените много ме харесваха. Когато работех.

Виждах напрежението по лицето ѝ, искаше да се отдръпне, но не искаше да нарани чувствата му. Мачкаше плика със снимки върху гланцирана хартия, формат 8/10, за които току-що бе платила двеста долара. Един черен корвет мина покрай нас и рап парчето остана да глъхне след него.

— Ти си готина дама, ама не би си свалила дрехите за някой като мен, нали така?

Пречупваше снимките си, чувствителното ѝ лице потрепваше от противоречиви чувства.

— Аз не... — промърмори тя.

— Не те обвинявам. Обаче не би го направила.

Изглеждаше толкова тъжен.

Хванах я за ръката.

— Клеър, трябва да тръгваме.

Но бездомникът така я беше оплел в мръсните си мрежи, че тя не бе в състояние да помръдне.

— Жените ми липсват — каза той. — Липсва ми миризмата им. Това ми липсва. Като тебе, каквото и там да си си сложила.

Ухаеше на своя „Л’ер дьо тамп“, не на място като диво цвете на бойно поле. Не можех да повярвам, че е успял да долови аромата ѝ през собствената си воня.

Но знаех какво има предвид. Аз също обожавях миризмата ѝ. Обичах да сядам на леглото ѝ, когато ме решеше и сплиташе косата ми на френска плитка. Можех да стоя там, колкото поискаше тя само за да дишам въздуха около нея.

— Благодаря — прошепна тя. Ето това беше Клеър — притеснена да не нарани нечий чувства, дори на този тъжен стар непрокопсаник.

— Може ли да помириша косата ти? — попита той.

Тя пребледня. Нямах защитна реакция. Той можеше да направи всичко, защото тя не знаеше как да го спре.

— Не се страхувай — каза той и вдигна ръце с нокти като на орел. — Виж колко хора има. Няма да те пипам.

Тя преглътна и кимна, затвори очи, докато мъжът посягаше; с върха на пръстите си той вдигна кичур от тъмната ѝ коса, сякаш бе цвете, и вдъхна уханието. Тя използваше шампоан с аромат на розмарин и детелина. Усмивка се разля по лицето му.

— Благодаря ти — прошепна той и се отдалечи, без да се обръща, оставяйки я да стои на Кахуенга и Сънсет, със затворени очи, стиснала плика със снимки на един съвсем различен човек.

Клеър ме заведе да видя изложбата на Кандински в Музея на изкуствата. Никога не съм харесвала абстрактното изкуство. Майка ми и приятелите ѝ откачаха пред някое платно, на което нямаше нищо друго, освен тънки черно-бели райета или голям червен квадрат. Харесвах изкуството, което разказваше за нещо. Картоиграчите на Сезан, ботушите на Ван Гог. Харесвах миниатюрите, мастилените японски врани, папури и жерави.

Но щом Клеър искаше да види Кандински, значи щяхме да отидем да го видим.

Почувствах се по-добре, когато стигнахме до музея — познатия площад, фонтаните, приглушеното осветление, тихите гласове. Както Стар се чувстваше в църквата, така се чувствах аз в Музея на изкуствата — едновременно в безопасност и изпълнена с въодушевление. Кандински се оказа не чак толкова абстрактен — все пак можех да различа руските градове с техните увенчани с тюрбани кули и конниците, трима един до друг с копия в ръце, топовете и дамите с дълги рокли и сложни прически. Чисти цветове като илюстрации в детска книжка.

В следващата зала картините започваха да се разливат.

— Не чувстваш ли движението? — попита Клеър, сочейки към един голям ъгъл върху платното, върхът сочеше надясно, широката част — наляво. Ръката ѝ следваше лъчите. — Като стрела е.

Пазачът следеше развълнуваните ѝ ръце, които според него бяха прекалено близо до картината.

— Госпожице?

Тя поаления и се извини като отличничка, която се е успала за пръв и последен път в живота си. Дръпна ме да седнем на една пейка, където можеше да жестикулира, без да представлява заплаха за някого. Опитах се да го почувствам, както го чувстваше Клеър. Неща, които не са там, които може да не са там.

— Виж — тихо каза тя, като държеше пазача под око. — Жълтото идва към теб, а синьото се отдалечава. Жълтото се разширява, синьото се свива.

Червеното, жълтото, този кладенец от тъмнозелено — разширяват се и се свиват, застинали локви, кървящи по краищата, ъгълът като юмрук. Момче и момиче, прегърнати през кръста, минаха покрай картините като покрай витрини на магазин.

— Виждаш ли как изтегля ръба далеч встрани от рамката и създава асиметрия? — тя посочи към лимоненожълтата панделка, която се кривеше покрай лявата страна.

Бях чувала хора да говорят такива неща в музеите и винаги бях мислила, че се опитват да впечатлят приятелите си. Но това беше Клеър и аз знаех, че тя наистина иска да разбере. Взирах се в картината, в ъгъла, в панделката. Толкова много неща имаше в

Кандински, сякаш рамките се затрудняваха да удържат съдържанието си.

В друга зала Клеър се спря пред група скици с молив. Линии, ъгли и кръгове като детската игра на бълхи. Като драсканиците, които несъзнателно правиш, докато говориш по телефона.

— Виждаш ли този ъгъл? — Тя посочи един тъп ъгъл, нарисуван с молив, и после махна към масивната композиция, към която водеха всички скици и маслени картини. — Виждаш ли? — Ъгълът доминираше цялото платно.

Тя привлече вниманието ми към различни елементи в скиците с молив — кръгчета, арки, и аз ги откривах в завършената композиция в яркочервено и дълбоко синьо. Разполагал е с всички елементи от самото начало. Всяка скица е съдържала своята част от замисъла — като поредица от ключове, които трябва да събереш, за да отвориш сейфа. Ако можех да ги събера и да ги задържа на светлината, щях да съзря формата на цялата композиция. Взирах се като зашеметена във видението.

Вървахме ръка за ръка из изложбените зали, посочвахме си детайли, които се появяваха повече от веднъж, абстрактните конници, кулите, различните видове ъгли,менящите се цветове в пресичащите се форми. Най-вече чувството за ред и образността, разтегната над времето, бяха онова, което ме постави на колене.

Седнах на една пейка, извадих скицника си и се опитах да прерисувам основните форми. Прецизни ъгли, арки като движението на часовник. Беше невъзможно. Трябваше ми цвят, трябваша ми мастило и четка. Не знаех какво ми трябва.

— Представи си какъв труд е бил необходим, за да събереш всичко това на едно място — каза Клеър. — Колко години са били необходими да убедиш хората да заемат на музея своите произведения на изкуството.

Представих си ума на Кандински, разпрострял се по целия свят, и после отново събран на едно място. Всеки е притежавал само парченце от пъзела. Само на изложба като тази човек можеше да види картината, да събере парченцата, да ги задържи на светлината и да види как пасват в едно цяло. Даде ми надежда — надеждата, че един ден и в моя живот ще се появи скрит смисъл, стига да събера всички парченца на едно място.

През останалата част на лятото идвахме два пъти седмично. Клеър ми купи маслени пастели, така че да рисувам цветно, без някой да вдигне шум. По цял ден стояхме в една-единствена зала и гледахме една-единствена картина. Преди никога не го бях правила. Една композиция от 1913 беше като предчувствие за Първата световна война.

— Бил е много чувствителен — каза Клеър. — Усещал е, че предстои. — Чернотата, оръдията, нещо диво; настроение, толкова насилствено и мрачно, че абстракцията е била неминуема.

Завръщането в Русия. Пищността на авангарда, примесена със засилващото се подозрение за сигурния му упадък дори в мига на неговия апогей. После — строежите от двайсетте години. Прави линии, геометрични форми. Не можеш да си позволиш свобода в години като тези. Опитваш се да намериш някаква опора. Прекрасно го разбирах. Накрая — преселването в Париж. Розово, синьо и бледолилаво. Отново органични форми — за пръв път от години. Какво облекчение трябва да е бил Париж — цветовете, способността отново да бъдеш нежен.

Чудех се как бих нарисувала нашето време. Лъскави коли и наранена плът, дънково синьо и зигзага на кучешки зъби, парчета счупено огледало, пожари и оранжеви луни, гранатови сърца.

През есента отново се записах в последния клас. Клеър ме убеди, че си струва да опитам. Разбира се, че трябва да завършиш последния клас. Разбира се, че може да си носиш бижутата. Разбира се, че ще се запишеш на уроци по рисуване в музея. Разбира се.

Стояхме в празното студио в сутерена на Музея на изкуствата и чакахме преподавателката, госпожа Триша Дей. Дланите ми се потяха върху специалната папка, която ми беше купила Клеър. Искаше да ме запише в класа по рисуване за възрастни. Имаше курсове за ученици по фотография, текстил, видео — не и по рисуване.

— Ще отидем да поговорим с преподавателя — беше казала тя.

Появи се една жена. Дребна, на средна възраст, с къса сива коса. Носеше кафеникави панталони и очила с черни рамки. Погледна ни

уморено — за нея бяхме една запалена майка и разглезеното ѝ хлапе, които настояват за специално обучение. Дори фактът, че съм там, ме караше да се чувствам неудобно, но Клеър изглеждаше учудващо делова. Госпожа Дей разгледа набързо рисунките в папката ми, очите и се стрелкаха по тях. Реалистичните ми неща — Клеър, излегнала се на дивана, бръшлянът и лосанджелиския Кандински.

— Къде сте учила?

Поклатих глава.

— Никъде.

Тя завърши огледа и с рязък жест върна папката на Клеър.

— Добре. Ще опитаме и ще видим.

Всеки вторник вечерта Клеър ме водеше в музея, прибираше се вкъщи и се връщаше три часа по-късно да ме вземе. Готовността ѝ да прави разни неща за мен ме караше да се чувствам виновна, сякаш я използвах. Чувах как майка ми казва: „Не ставай смешна. Тя иска да я използват.“ Но аз не исках да бъде така. Исках да бъде, както го правеше Клеър. Кой друг освен Клеър би ми уредил уроци по рисуване, кой друг би пожертвал една вечер в седмицата заради мен?

В часовете по рисуване се научих как да слагам подпорите, как да опъвам платното, как да го грундирам. Госпожа Дей ни поощряваше да експериментираме с цветовете, с нанасянето им. Движението на четката било крайният резултат от движението на ръката още от рамото. Било свидетелство за съществуването ти, за качеството на личността ти, за усета, натиска и стабилността на движението ти. Рисувахме натюрморти — цветя, книги. Някои от дамите в класа рисуваха само малки цветя. Госпожа Дей ги накара да рисуват по-големи и те се смутиха. Аз рисувах цветя, големи колкото пица; ягоди, уголемени до размера на поредица от зелени триъгълници върху червен фон, изобразяващи симетричната подредба на семенцата. Госпожа Дей беше по спартански скъпа на похвали и безогледна в критиките си. Всеки път някой се разплакваше. Майка ми щеше да я хареса. Аз също я харесвах.

Писмата до майка си подлагах на внимателна редакция: „Здравей, как си, как върви писането.“ Пишех ѝ за оценки, за градината, за уроците по рисуване, за миризмата на Санта Ана и за

опърлените пейзажи, за мрачния ноември и за намаляващия ден. Изпращах ѝ малки рисунки — акварели, колкото пощенски картички — при нея нямаше много място. Харесваше ѝ периодът ми ала Кандински, както и новите ми неща. Изпратих ѝ серия от рисунки с молив върху тънка хартия. Беше автопортрет, но на пластове: линия тук, друга там — само по една на лист, на които трябваше да открие мястото — трябваше да ги настави пласт върху пласт, за да се получи цялата рисунка. Вече нищо нямаше да ѝ давам наготово. Щеше да ѝ се налага да се потруди.

Майка ми писа, че били публикували нейни стихотворения в „Кениън Ревю“ и в изцяло посветения на поезия брой на „Зизива“. Попитах Клеър, дали можем да ги купим и тя ме заведе в „Книжен свят“ и ми ги купи. Имаше голямо стихотворение за бягането в затвора — това беше голямо събитие в ежедневието ѝ. Когато не пишела, бягала по пистата — по петдесет, по сто мили седмично. На всеки четири месеца износвала по един чифт обувки, понякога ѝ давали нови, понякога — не. Позната история.

Направих на ксерокс десет копия от стихотворението и ги използвах като фон за рисунките си. Сядах на масата в червено-бялата кухня и рисувах с маслени пастели върху думите ѝ — рисувах усещането да тичаш, усещането за безсмислено движение в кръг. Също като нейния ум.

Дъждовете бяха започнали и шепнеха зад запотените прозорци на кухнята. Клеър седна до мен с чаша ментов чай.

— Разкажи ми за нея.

Имаше нещо, което ми пречеше да говоря повече за майка ми пред Клеър. Беше любопитна като всички останали — училищните психолози, Рей, Джоан Пийлър, редакторите на малки литературни списания. Поети в затвора — най-чистият от всички парадокси. Не знаех какво да кажа. Тя беше убила човек. Беше ми майка. Не знаех, дали съм като нея или не съм. В повечето случаи няхах желание да говоря за нея. Искях Клеър да бъде нещо отделно от майка ми, исках двете да са на различни страници и аз да съм единствената, която може да ги издигне заедно към светлината.

Клеър отново прочете стихотворението, посветено на тичането.

— Този стих ми харесва, „... обратният път, двайсет години. Часовник без стрелки.“ Живот в затвора, трудно е да си го представи човек. „Три години зад мен, край мен — отъпкана пръст“. Трябва да е много смела жена. Как издържа?

— Тя никога не е там, където е — казах аз. — Тя е само в съзнанието си.

— Това сигурно е чудесно — Клеър погали чашата си, сякаш беше буза на дете. — Искане ми се и аз да го можех.

Радвах се, че не го може. Нещата вълнуваха Клеър. Може би прекалено, но я вълнуваха. Не умееше да ги изкривява, така че да намира оправдание за всичко. Погледнах стихотворението на майка ми в „Кениън“. Интересно, как успяваше винаги да се изкара героиня — тя, извън закона, сама срещу всички останали? И никога злодей!

— Това отличава истинските творци от другите хора — въздъхна Клеър. — Те могат да преобърнат света.

— Ти също си творец — казах аз.

— Актриса — каза тя. — А даже и това не съм.

Вече бях гледала няколко от филмите на Клеър. Тя беше прозрачна, сърцераздирателна. Подобна уязвимост у самата мен би ме ужасила. Бях прекарала последните четири години в опити да си отгледам мазоли, така че да не кървя всеки път, когато се сблъскам с нещо. А тя беше гола, тънката ѝ обвивка се сменяше ежедневно. В един от филмите играеше съпруга на преподавател — уплашена, с перли през цялото време; в друг — жена от осемнайсети век, отхвърлена любовница, затворена в манастир.

— Ти си страхотна актриса — казах аз.

Клеър сви рамене, прочете другото стихотворение, в което се разказваше за бой между затворнички.

— Харесва ми яростта на майка ти. Силата ѝ. Възхищавам ѝ се!

Натопих една малка четчица в шишенце с мастило и с няколко движения, с няколко арки и линии, намацах черно петно върху листа. Яростта ѝ. Клеър, какво знаеш ти за яростта? Силата на майка ми? Е, не беше достатъчно силна, за да не стане фон на рисунките ми. Само фон. Думите ѝ са мое платно и толкоз!

В един лениво топъл и мъглив ден, връщайки се от училище, видях Клеър да ме чака при арката, обвита с рози.

— Получих роля! — извика тя преди още да съм влязла в двора.

Изпъна назад глава и оголи шията си към слабото зимно слънце — смехът ѝ избухна нагоре като гейзер. Прегръщаше ме, целуваше ме. Опита се да се обади на Рон в Русия, където той снимаше репортаж за някаква конференция по въпросите на телекинезата в Урал. Не успя да се свърже. Но дори и това не успя да прогони витаещото вълшебство. Тя отвори бутилка марково шампанско, което държаха изстудено в хладилника за специални случаи — то изригна по чашите и масата, разпени се надолу по пода. Вдигнахме тост за новата работа.

Ролята не беше голяма, но затова пък беше трудна. Щеше да играе елегантната, но пияна съпруга на един от главните герои по време на официална вечеря, в дълга рокля и с диаманти. Сред изобилие от ядене и пиене трябваше да запомни кога какво да прави, така че всичко да пасне при монтажа.

— Вечно играя нечия самотна съпруга — въздъхна тя. — Явно това ми е амплотата.

Беше получила ролята, защото режисьорът беше приятел на Рон, а актрисата, която трябвало да играе самотната съпруга — сестра на бившата жена на режисьора — в последния момент си счупила ключицата и им трябвала някоя, която да има долу-горе същия ръст и цвят на косата, и която да може да облече роклята без презрамки.

— Поне имам реплики с главния герой — обясни тя. — Не могат да отрежат сцената.

Беше малка роля — само пет реплики на жена, чието мъртво тяло се появява две действия по-късно. Помагах ѝ да репетира, като четях репликите на главния герой. Трудното било, обясни тя, че трябвало да яде и да пие по време на сцената и в същото време да говори. Направи го още на втория опит, но настоя да го повтаряме отново и отново. Държеше да запомни след коя дума прави пауза и отпива от виното, точно кога вдига вилицата, с коя ръка и колко високо.

— Сцените с ядене са най-трудните — обясни тя. — Всичко трябва да съвпадне.

Репетирахме ролята в продължение на седмица. Беше толкова сериозна за някакви си пет реплики. Не бях подозирала, че актьорите

са такива перфекционисти. Винаги си бях мислила, че просто застават пред камерата и играят.

В деня на снимките я викаха в шест сутринта, за да изпробват грима. Каза ми да не ставам, но въпреки това аз го направих. Седях с нея, докато си приготвяше пюре от зеленчуци, към което добави протеини на прах, бирена мая, витамини Е и С. Беше много бледа и мълчалива. Концентрираше се. Направи серия дихателни упражнения, които се наричаха „дишащите маймунки“ и включваха изпиването на китайски срички както при вдишването, така и при издишването. При издишването тоновете бяха ниски и резониращи, а при вдишването бяха чудновати — високи и виещи. Това било ши гонг — Клеър каза, че ѝ помагало да запази спокойствие.

На излизане я прегърнах. Беше ме научила никога да не казвам „късмет“. „На sluка“ — това се казвало на актьорите.

— На sluка! — извиках след нея и се свих, като я видях да се спъва в една пръскачка.

Върнах се тичешком от училище, нетърпелива да науча как са минали снимките и, разбира се, да чуя някоя клюка за Харолд Маккан — английската звезда, която играеше ролята на Гай — но тя още не се беше върнала. Написах си всичките домашни, дори прочетох и следващите уроци по английски и история. В шест вече беше тъмно, а от нея нямаше ни вест, ни кост. Надявах се, че не е катастрофирала, беше толкова нервна сутринта. Вероятно бяха отишли да се почерпят с другите актьори след снимките или да вечерят, или нещо такова. И все пак не беше в стила ѝ да не се обади. Обаждаше се, дори ако се беше забавила на пазара.

Приготвих вечерята — руло Стефани, царевичен хляб и салата, като продължавах да си мисля, че докато стане готово, тя ще си е у дома. В осем и двайсет чух колата ѝ да спира пред гаража. Посрещнах я на вратата.

— Приготвих вечеря — казах аз.

Гримът ѝ се беше размазал на кръгове под очите. Изтича покрай мен и се насочи към банята. Чух я да повръща.

— Клеър?

Излезе, легна на дивана и покри очи с опакото на ръката си. Свалих ѝ обувките.

— Да ти донеса ли нещо? Аспирин? Севън ъп?

Тя започна да плаче — с дълбоки хрипливи стонове, и извърна главата си на другата страна.

Донесох тилебол и чаша сода, и наблюдавах как я изпива на няколко глътки.

— Оцет... на кърпа — отпусна се на възглавниците. — Ябълков оцет. И изцеди кърпата — гласът ѝ беше грапав като шкурка. — И изгаси лампите.

Изгасих лампите, напоих една кърпа с оцет, изцедих я и ѝ я занесох. Не смеех да попитам, какво се е случило.

— Седемнайсет дубъла — каза тя, докато нагласяваше кърпата върху челото и очите си. — Знаеш ли колко трае това? И сто човека да те чакат? Повече никога, никога няма да играя.

Хванах я за ръката и седнах на пода до нея в тъмната стая, пълна с оцетни изпарения. Не знаех какво да кажа. Беше като да гледаш как някой, когото обичаш, стъпва на пехотна мина и се разхвърчава разкъсан наоколо. Не знаеш какво да правиш с парчетата.

— Пусни Ленърд Коен — прошепна тя. — Първия албум, със „Сестри на милосърдието“.

Намерих албума — този, с птичето лице на Коен отпред и със светец, който се издига от пламъците отзад, и го пуснах. Седнах до нея и притиснах ръката ѝ до бузата си. Тъжният му мелодичен глас пееше жално и монотонно за сестрите на милосърдието и как се надявал „и ти да попаднеш на тях“.

След известно време тя спря да плаче — струва ми се, че заспа.

Преди никога не бях обичала някого толкова много, че да чувствам болката му. Прилошаваше ми от мисълта, че са постъпили с нея по този начин, а аз не съм била там, за да ѝ кажа: „Откажи се не е необходимо да правиш това.“

— Обичам те, Клеър — прошепнах аз.

Една вечер отидох на уроци по рисуване. Чакахме госпожа Дей, но тя не дойде и една от по-възрастните жени ме откара у дома.

Отворих вратата, украсена с коледен венец, с вплетени в него малки сладки круши и порцеланови гълъбчета, очаквайки, че ще заваря Клеър в дневната да чете някое от списанията си и да слуша музика, но тя не беше там.

Открих я, седнала с кръстосани крака на леглото ми, да чете нещата от майка ми. Писмата от затвора, тетрадките с поезия, лични документи — всичките разстлани около нея. Беше бледа, завладяна от това, което правеше, и гризеше нокътя на пръста си с халката. Не знаех как би трябвало да постъпя. Бях вбесена, но и уплашена. Тя не трябваше да чете тези неща. За мен бе важно да държа двете отделно една от друга. Не исках Клеър да има нищо общо с майка ми, нищо, което да не мога да контролирам. А ето че тя беше отворила кутията. Като Пандора. И беше пуснала злото на свобода. Хората винаги оставаха очаровани от Ингрид Магнуссен. Почувствах как отново се отдръпвам обратно в сянката ѝ. Тези неща бяха мои. Дори и мои не бяха. Бях ѝ се доверила.

— Какво правиш?

Тя подскочи и тетрадката, която четеше, излетя във въздуха. Отвори уста за някакво обяснение, после я затвори. Отново я отвори — не излезе никакъв звук. Беше толкова разстроена, че не можеше и дума да каже. Опита се да събере с треперещи ръце уличаващите я документи, но всички те бяха различни по големина и се разбягаха под непохватните ѝ движения. Накрая се примири с поражението си и ги остави да се пръснат, затвори очи и покри с длани лицето си. Напомни ми за Катлин, която си мислеше, че щом тя не ни вижда, значи и ние не можем да я видим.

— Не ме намразвай — каза тя.

— Защо, Клеър? Щях да ти ги покажа, ако ме беше помолила.

Започнах да събирам тетрадките — прошнурована оризова хартия, италиански тетрадки с имитация на мрамор, ученически тетрадки от Амстердам — с гладка подвързия, с кожена подвързия, завързани с връзка за обувки. От тях нищо не беше мое. Дори и писмата. Само нейни.

— Бях потисната. Теб те нямаше. Тя ми изглеждаше толкова силна.

Търсила си е пример за подражание? Едва не се изсмях. Самата мисъл, че се възхищава на майка ми, извикваше у мен желание да я

ударя през лицето. Събуди се! Исках да изкрещя. Ингрид Магнуссен е в състояние да те нарани само като мине покрай теб на път за тоалетната.

А сега тя беше прочела писмата. Разбрала е, че почти не съм споменавала за нея пред майка си. Представях си как я е заболяло. Да ги бях изхвърлила всичките, вместо да ги мъкна със себе си като някакво проклятие. Ингрид Магнуссен! Как да го обясня? Не исках майка ми да знае за теб, Клеър. Ти си единственото хубаво нещо в целия ми живот. Не исках да рискувам. Как би те намразила майка ми! Тя не иска да съм щастлива, Клеър. Харесваше ѝ, че мразя Марвъл. Това я сближаваше с мен. „На един творец не му трябва щастие“, казваше тя. Ако съм щастлива, няма да имам нужда от нея, бе онова, което всъщност искаше да каже. Може да я забравя. И е права. Може и така да стане.

Ругаеше ме в писмата си. „Какво ме интересува, че имаш шестица на теста по правопис? Цветната ти градинка. Толкова си скучна, че направо не мога да те позная. Какви са тези хора, с които живееш сега? Какви ги вършиш всъщност?“ Но аз така и не ѝ казах нищо.

— Искаш да знаеш за майка ми? — Взех една сива тетрадка, отворих я и я подадох на Клеър. — Ето. Чети.

Тя стисна ръце, очите ѝ — червени и подпухнали, носят ѝ — протекъл. Хлъцна и взе тетрадката. Не беше необходимо да гледам през рамото ѝ. Знаех какво пише вътре.

Пусни злобен слух.

Изгони от двора кучето на любимия си дядо.

Спомени самоубийство, видиш ли човек в депресия.

— Какво е това? — попита тя.

Кажи на някое дете, че не е хубаво и умно.

Увий гнилоч в хартия за подарък и я остави по ъглите на улиците.

Хвърли шепи безполезни чужди монети в шапката на
просяк и се погрижи да ти благодари надълго и широко.
„Бог с вас, госпожице.“

— Е, не може да е истина — каза Клеър. — Едва ли в
действителност прави такива неща.

Само свих рамене. Как можеше Клеър да разбере човек като
майка ми. Тя пишеше с часове върху тези листове и се смееше, докато
от очите ѝ потечаха сълзи.

Клеър ме погледна жадно, умоляващо. Как можех да ѝ се сърдя!
Майка ми нямаше представа какво най-много обичам да ям, нито къде
бих живяла, ако можех да избирам от целия свят. Клеър бе моят
откривател. Тя знаеше, че бих искала да живея в Биг Сър, в колиба с
печка на дърва и поточе, че обичам сапун с аромат на зелена ябълка, че
„Борис Годунов“ ми е любимата опера, че изпитвам страх от млякото.
Тя ми помогна да прибера документите в кутията, да я затворя и да я
пъхна под леглото.

18.

Рон и Клеър пак се караха в стаята си. Чувах ги, докато лежах в леглото си; заекът се свиваше на стената, щръкналите му уши потреперваха. Клеър искаше Рон да напусне работата си и да си намери друга, която да не е свързана с осакатени крави или с магьосничеството в Мексико.

— Какво искаш да правя, да мия чинии? — Рон рядко повишаваше глас. Но беше уморен, едва се бе върнал от Русия и не беше очаквал да го посрещнат с кавга. — Изкарвам си хляба. Това е просто работа, Клеър. Господи, понякога просто не знам какво става в главата ти.

Но това беше лъжа. Всъщност Рон се занимаваше с разпространяване на страха. А пазарът за това беше голям. Хората навсякъде бяха уплашени. Заплашителни силуети се мяркаха в края на периферното зрение, в колата до теб, в магазина; в коридора пред апартамента ти може би те дебнеха с 38-калибров. Имаше отрова в пастата за зъби, която продават в супермаркета. Хепатит С. Съпрузи изчезваха по пътя към магазина за алкохол. В канавките откриваха мъртви деца с отрязани ръце. Картината излизаше от рамката, очертанията се губеха. Но хората искаха повече — чудовища, призраци и гласове от отвъдното. Нещо чуждоземско, нещо по-така, а не безсмислено и познато като дете, застреляно заради кожата си яке.

Рон им доставяше всичко това — страх в рамка. Извънземните винаги са за предпочитане пред необоснованите актове на насилие. Беше професия, основана на цинизъм, просмукана от двуличие.

Гласът, с който му отговори, звучеше като огъващ се лист ламарина.

Но него чувах идеално — дума по дума.

— Какво, мислиш си, че като се върна от четиринайсетчасов работен ден, замаян от часовата разлика заради някаква конференция за огъващи се лъжици в Якутск, ми е до купон? Уха, иха, дайте да се

веселим! Може би трябва да си намериш някаква работа и да си спомниш, какво е да си останал без сили в края на деня.

Усещах как думите му жилият плътта ѝ като камшик. Опитах се да чуя какво казва тя, но гласът ѝ утихна в мърморене. Клеър не можеше да се защитава, тя се свиваше като листо под чаша.

— Астрид няма нужда да я чакаш с млякото и курабийките. За бога, Клеър! Та тя е млада жена! Ако питаш мен, на нея ще ѝ е приятно да прекара няколко часа насаме със себе си. Или да си намери приятели връстници, стига да ѝ дадеш тази възможност.

Но аз наистина се нуждаех от нея, Рон. Никога никой не ме е чакал да се върна от училище — да не говорим за мляко. Дори не знаех, че може да бъде и така. Бях от значение за нея. Не можеше ли да разбере той, какво означаваше това за мен, за нея? Ако я обичаше, никога нямаше да наговори такива неща. Как смее да се преструва, че я обича? Открехнах вратата си да видя, дали ще мога да я чуя, но тя сигурно шепнеше, защото отново нищо не чух.

— Разбира се, че ще спрат да се обаждат. Глория каза, че ти е звъняла многократно, но ти така и не си вдигнала. Естествено, че ще се откажат.

Сега единственото, което чувах, беше плачът ѝ — като децата подсмърчаше, хълцаше, носът ѝ течеше; и успокояващите тонове в гласа му.

Можех да си го представя — как я взима в прегръдките си, люлее я, облепната на гърдите му, гали косата ѝ, а тя му позволява и това е най-лошото от всичко. Щяха да се любят, тя щеше да заспи с мисълта, че той е толкова мил и че, в крайна сметка, сигурно я обича. И че всичко ще се оправи. Ето как го правеше той! Нараняваше я, а после оправяше всичко. Мразех го. Прибираше се у дома и я разстройваше при положение че отново щеше да я остави сама.

С пощата дойде писмо. От майка ми. Започнах да го отварям, когато осъзнах, че не е за мен. Беше адресирано до Клеър. Защо майка ми ще пише на Клеър? Никога не ѝ бях казвала за Клеър. Да го отворя ли или да го дам на Клеър? Реших, че не мога да рискувам. От майка ми можеше да се очаква всичко — да ѝ отправя заплахи, да я лъже или

просто да я изплаши. Винаги можех да кажа, че съм го отворила случайно. Занесох го в стаята си и го прочетох.

Скъпа Клеър,

Да, мисля, че ще е чудесно да ми дойдете на посещение. Толкова отдавна не съм виждала Астрид, че не знам дали ще я позная — пък и винаги ми е приятно да се видя с верните си читатели. Ще ви включа в списъка на посетителите — не си осъждана, нали?

Просто се шегувам.

Твоя приятелка,

Ингрид

Мисълта, че си кореспондират ме изпълни с ужас, от който ми се доповръща. „Твоя приятелка Ингрид“. Сигурно ѝ е писала, след като по Коледа я хванах да чете писмата ѝ в стаята ми. Чувствах се предадена, уплашена, изпълнена с тревожно предчувствие. Бих ѝ потърсила сметка, но това означаваше да призная, че съм отворила писмо, адресирано до нея. Така че скъсах писмото и го изгорих в кошчето си за боклук. Да се надяваме, че просто ще се почувства потисната от липсата на отговор и ще се откаже да пише повече.

Беше февруари, сива сутрин с толкова облаци, че хълмовете на Холивуд не се виждаха от двора ни. Щяхме да ходим на посещение при майка ми. Клеър си облече къса пола, поло и плътен чорапогащник, всичко в махагоново кафяво. Нацупи се на образа си в огледалото.

— Може би с панталони ще е по-добре.

— Никакви джинси — казах аз.

Мисълта за тази среща ме държеше на нокти. При всички случаи щях да загубя. Майка ми можеше да я нарани. Или да я спечели на своя страна. Не знаех, кое е по-лошо. Клеър беше моя, обичаше ме. Защо ѝ трябваше на майка ми да застава между нас? Но такава си беше майка ми, винаги трябваше да е в центъра на вниманието, всичко трябваше да се върти около нея.

Не бях я виждала от времето, когато живеех при Стар. Марвъл отказваше да ме пуска с хората от пикапа, които осигуряваха свиждания с родителите — смяташе, че колкото по-малко я виждам, толкова по-добре. Гледах се в огледалото и се опитвах да си представя, какво би си помислила майка ми за мен. Белезите по лицето ми бяха само началото. Оттогава бях преживяла какво ли не. Нямаше да знам как да се държа с нея, бях прекалено голяма, за да се скрия в мълчанието ѝ. А си имах и Клеър, за която да се притеснявам.

Сложих ръка на челото си и казах на Клеър:

— Мисля, че се разболявам.

— Сценична треска — каза тя, приглаждайки полата си с длани.

— Самата аз имам лек пристъп.

Аз също не бях сигурна за дрехите си — дълга пола, дебели чорапи, плетен на една кука пуловер с дантелена яка от магазина на Фред Сегал, където пазаруваха всички уважаващи себе си младежи в Холивуд. Майка ми щеше да бъде отвратена. Но няхах какво друго да облека — сега всичките ми дрехи бяха такива.

Движихме се на изток в продължение на час. Клеър не спираше да говори. Тя не понасяше тишината. Аз гледах през прозорците на колата, смучех ментови бонбони, за да не ми прилошее, сгушена в дебелия си ирландски пуловер. Предградията постепенно изтъняха, заменени от складове и ниви, миризма на тор и дълги, обвити в мъгла пейзажи, обрамчени от редици евкалипти, засадени като преграда срещу вятъра. Филиалът за работа с малолетни престъпници, мъжкият затвор. Бяха минали две години, откакто за последен път бях идвала по тези места, едно различно момиче с розови обувки. Разпознах дори малкия пазар — каса бира, 5.99 долара.

— Завий тук.

Движихме се по новия асфалтов път към Женския затвор — с групата комини на покрива, водонапорната кула и кулата на охраната, която бележеше ъгъла на затворническия комплекс. Спряхме на паркинга за посетители.

Клеър си пое дълбоко въздух.

— Не изглежда толкова зле.

Враните агресивно грачиха във фиковите дървета. Беше много студено. Скрих ръце в ръкавите на пуловера си. Минахме през кулата на охраната. Клеър носеше за майка ми една книга — „Нежна е нощта“ на Фицджералд, любимата книга на Клеър, но пазачите не ни позволиха да я внесем. Металният детектор записука при ботушите ми. Свалих ги, за да ги претърсят. После издрънчаха ключове, голямата врата шумно се отвори, избръмчаха датчици — с тези звуци свързвах посещенията при майка си.

Седнахме на една пластмасова маса под синия навес. Гледах вратата, през която щеше да влезе майка ми, а Клеър гледаше в обратна посока — към Приемното, където новите затворнички безцелно се мотаеха или метяха двора — бяха толкова отегчени, че доброволно изявяваха желание да метат. Повечето бяха млади, имаше само една-две над двайсет и пет. Мъртвешките им лица не ни вещаеха нищо добро.

Клеър потръпна. Стараеше се да бъде смела.

— Защо ни гледат така?

Разтворих дланта си и вперих поглед в линиите по нея, в съдбата си. Животът щеше да бъде труден.

— Не ги гледай.

Беше студено, но аз се потях, очаквайки майка си. Кой знае, може пък да станеха приятелки. Може пък майка ми да не играеше игра или поне — не от най-грозните си изпълнения. Клеър може да продължи да ѝ пише и някой ден да свидетелства в съда за добрия ѝ характер.

Видях майка си да чака, докато надзирателката отваря вратата. Косата ѝ отново беше дълга, светъл шал падаше отстрани върху синята ѝ рокля. Поколеба се, беше не по-малко изнервена от мен. И толкова красива. Красотата ѝ винаги ме изненадваше. Дори когато бе отсъствала само за една нощ, аз затаяхах дъх, щом се прибереше у дома. Беше по-слаба в сравнение с последния път, когато я видях, всичката излишна плът се беше стопила. Очите ѝ бяха дори по-ярки, усещах ги как ме фиксират от вратата. Гърбът ѝ беше изправен, изглеждаше силна и почерняла от слънцето. Сега не приличаше толкова на Лорелай, повече приличаше на наемен убиец от „Блейд Ранър“. Приблужи се усмихната към нас, но аз долових неувереността в ръцете ѝ, когато ги постави вдървено на раменете ми. Гледахме се в очите и аз с изненада установих, че сме еднакви на ръст. Очите ѝ

претърсвах душата ми, опитвайки се да намерят нещо познато. Внезапно ме изпълни смущение, погледът ѝ ме накара да се засрамя от хубавите си дрехи, дори и от Клеър. Срамувах се от мисълта, че мога да избягам от нея или че дори съм го поискала. Тя ме прегърна и подаде ръка на Клеър.

— Добре дошли във Валхала — каза тя, ръкувайки се с Клеър.

Опитах се да си представя как трябва да се е почувствала майка ми в онзи момент, запознавайки се с жената, с която живеех и която харесвах толкова много, че не бях споменала нищо за нея в писмата си. Сега майка ми можеше да види колко красива е тя, колко чувствена — с уста като на дете, със сърцевидно лице, с нежна шия и наскоро подстригана коса.

Клеър облекчено се усмихна, когато майка ми направи първата крачка. Тя не познаваше действието на отровите.

Майка ми седна до мен, сложи ръката си върху моята, но нейната вече не беше толкова голяма. Ръцете ни придобиваха еднаква форма. Тя също го забеляза и притисна длан до моята. Беше остаряла от последния път, когато я видях, бръчки се врязваха в потъмнялото ѝ лице, около очите и тънките устни. Или може би само изглеждаше така в сравнение с Клеър? Беше тънка, напрегната, наточена като бръснач. Стоманена в сравнение с възмъжната Клеър. Помолих се на един бог, в когото не вярвах, всичко това да свърши по-скоро.

— Въобще не е, както си го мислех — каза Клеър.

— То не съществува в действителност — каза майка ми, размахвайки ръка в елегантен жест. — Само една илюзия и нищо повече.

— Същото казваш и в стихотворението си — едно ново стихотворение в „Айова Ревю“. За жена, която се превръща в птица и за болката от израстващите пера. Толкова е силно.

Премигнах заради старомодното ѝ, холивудско произношение. Представя си как ще я имитира майка ми пред посестримите си в общото помещение. Но сега не можех да предпазя Клеър. Беше твърде късно. Забелязах, че вечният намек за ирония в ъгълчетата на устните на майка ми се е превърнал в постоянна бръчка — татуировката на привичния жест.

Майка ми кръстоса крака, почернели от слънцето и мускулисти като издялан дъб, голи под синята рокля, обути в бели гуменки.

— Дъщеря ми каза, че сте актриса.

Не носеше пуловер в студената сивота на утрото. Мъглата ѝ пасваше, подушвах морето в нея, макар да бяхме на стотици мили от който и да било океан.

Клеър завъртя брачната си халка, беше хлабава на тънките ѝ пръсти.

— Да ви кажа право, кариерата ми е пълен провал. Така оплесках последния си ангажимент, че едва ли някога ще работя пак.

Защо трябваше винаги да казва истината? Трябваше да я предупредя — някои хора непременно трябва да бъдат лъгани.

Майка ми инстинктивно напипа пукнатината в личната история на Клеър, като катерач в мъгла, който усеща захватите по лицето на скалата.

— Нерви? — мило попита тя.

Клеър се наведе по-близо до майка ми, нетърпелива да си обменят признания.

— Беше истински кошмар — каза тя и започна да описва ужасния ден.

Над нас облаците се размиваха и събираха в съсиреци като при дизентерия и на мен ми се доповръща. Клеър се боеше от толкова много неща, влизаше само до бедрата в морето, защото се страхуваше да не я погълне. Защо тогава не усещаше подводното течение? Усмивката на майка ми — толкова мила на пръв поглед. Тук има силно насрещно течение, Клеър. На спасителите се е налагало да вадят от вълните къде по-добри плувци от теб.

— Толкова лошо се отнасят с актьорите — каза майка ми.

— Дойде ми до гуша — Клеър плъзна гранатеното сърце по верижката и го притисна под устната си. — Стига толкова. Влача се по прослушвания само за да ме погледнат за две секунди и да решат, че съм прекалено етническа за реклама на портокалов сок или твърде класическа за ролята на телевизионно мамче.

Профилът на майка ми рязко се очертаваше на фона на небето с цвят на чинчила. Човек можеше да начертае права линия, използвайки силуета на носа ѝ.

— На колко си, трийсет?

— Следващия месец ставам на трийсет и пет. — Истината, цялата истина и нищо друго, освен истината. Като свидетел от ада. Не

можеше да устои на импулса да легне и да оголи гърдите си пред копието. — Затова и с Астрид се разбираме толкова добре. Скорпионът и Рибите много си пасват. — Тя ми намигна през масата.

На майка ми не ѝ харесваше, че двете с Клеър се разбираме добре. Усещах го по начина, по който подръпваше косата ми. Враните грачиха и пляскаха с тъмните си лъскави криле. Но тя се усмихна на Клеър.

— Двете с Астрид никога не сме се разбирали. Водолей и Скорпион. Тя е толкова потайна, сигурно си го открила вече. Никога не знаех какво ѝ се върти в главата.

— Нищо не ми се е въртяло в главата — казах аз.

— Вече не е такава — жизнерадостно обяви Клеър. — Говорим си непрекъснато. Направиха ѝ хороскоп. Много добре е балансиран. А и името ѝ носи щастие.

С каква лекота Клеър коленичеше пред ешафода и протягаше врат, без да спира да бърбори.

— Дотук късметът ѝ не е бил кой знае какъв — каза майка ми. Само дето не мъркаше. — Може пък отсега нататък да се прояви.

Не можеше ли Клеър да подуши врящите на тих огън олеандри, леко киселия привкус на отровата?

— Ние направо я обожаваме — каза Клеър и за момент я видях през очите на майка си: наивна и смешна, типична актриса. „Не“, исках да извикам. „Не я съди прибързано. Тя не се представя добре на прослушвания. Въобще не я познаваш.“ Клеър продължаваше да говори, не съзнавайки какво става. — Справя се толкова невероятно добре, тази година ще е сред отличниците.

Тя направи полукръг с юмрука си — типичен жест на момичетата скаути, жизнерадостен и оптимистичен. Сред отличниците. Чувствах се неудобно и в същото време не исках да се чувствам така. Кога би седнала с мен майка ми, да работи час след час с единствената цел да повиши успеха ми? Исках да увия Клеър с одеяло, както се постъпва с човек, който гори, и да я отъркалям в тревата, за да я спася.

Майка ми се наведе към Клеър, сините ѝ очи плющяха като син пожар.

— Сложи пирамида на бюрото ѝ. Казват, че усилвала паметта — посъветва я тя със сериозно изражение.

— Нищо ѝ няма на паметта ми — казах аз.

Но Клеър беше заинтригувана. Майка ми вече беше намерила едно слабо място и аз бях сигурна, че скоро ще намери и други. А Клеър и за секунда не осъзнаваше, че майка ми я подръпва за верижката. Такъв наивитет!

— Пирамида. Не бях се сетила за това. Практикувам „фенг шуй“ — нали се сещаш — как да се подреждат мебелите и така нататък. — Клеър грейна в усмивка, решила, че майка ми е сродна душа, която пренарежда мебелите в търсене на положителна енергия и говори на домашните растения.

Исках да сменя темата, преди да е започнала да говори за госпожа Кромак и огледалата на покрива. Искаше ми се да си беше залепила огледало и на челото.

— Съвсем близо е до големите фото студия на Ла Бриа — прекъснах ги аз.

Майка ми продължи, сякаш въобще не се бях обадила.

— А дори и съпругът ви е в бизнеса. С паранормалното, искам да кажа — онези иронични запетайки в ъгълчетата на устата ѝ. — Имате поглед отвътре — тя протегна ръце над главата си. — Кажете му, че предаването му е много популярно тук, вътре.

Отпусна ръка на рамото ми. Дискретно се отърсих. Може и да бях по неволя нейна публика, но не ѝ бях съучастник.

Клеър дори не забеляза. Изсмя се, прокарвайки гранатовото сърце по тънката му верижка. Напомни ми за картата таро, на която момчето гледа към слънцето, докато крачи към пропастта.

— Всъщност той смята, че всичко това е голяма глупост. Не вярва в свръхестественото.

— Човек би помислил, че това е опасно в работа като неговата.

Майка ми потропваше с пръсти по оранжевия плот на пластмасовата маса. Усещах как умът ѝ се върти и набира скорост. Исках да хвърля нещо там, да спра машината.

— И аз му казах същото — отзова се Клеър и се наведе напред, тъмните ѝ очи блестяха. — Тази есен са имали един призрак, който едва не убил някакъв човек.

После неуверено замълча — явно реши, че е направила гаф, като е споменала за убийство пред майка ми. Четях мислите ѝ като разтворена книга.

— Не се ли тревожите за него?

Клеър беше благодарна на майка ми, че не е обърнала внимание на малката ѝ грешка. Не осъзнаваше, че майка ми вече разполага с онова, от което наистина се нуждае.

— О, Ингрид, само ако знаехте. Не мисля, че хората трябва да се занимават с неща, в които не вярват. Призраците съществуват, дори да не вярваш в тях.

О, ние бяхме специалисти по призраците — майка ми и аз. Те знаеха как да си отмъстят. Но вместо да признае това, майка ми предпочете да цитира Шекспир: „Има много неща на земята и в небето, Хорацио, за които твоята философия дори не е сънувала“.

Клеър плесна с ръце, зарадвана, че и друг, освен нея, цитира Поета с брадата. Приятелите на Рон никога не разбираха алюзиите ѝ.

Майка ми отметна назад дългата си коса и отново обгърна с ръка раменете ми.

— Това е като да не вярваш в електричеството само защото не можеш да го видиш.

Яркосините ѝ очи на наемен убиец се усмихнаха на Клеър. Знаех какво си мисли: „Не виждаш ли каква идиотка е тази жена, Астрид? Как е възможно да я предпочиташ пред мен?“

— Точно така — каза Клеър.

— Аз и в електричеството не вярвам — казах аз. — Нито в Хамлет. Той е просто една измислица. Продукт на писателското въображение.

Майка ми не ми обърна внимание.

— Налага ли му се да пътува много, на съпруга ви? Как му беше името? Рон? — Тя навих кичур от косата ми на пръста си като верижка на куче.

— Постоянно е на път — призна Клеър. — Дори на Коледа не беше у дома — отново си играеше с гранатовото сърце, плъзгайки го насам-натам по верижката.

— Сигурно ви е било много самотно — каза майка ми. Тъжно. С толкова симпатия. Искаше ми се да стана и да избягам, но никога не бих оставила Клеър сама с нея.

— Така беше — каза Клеър. — Но сега си имам Астрид.

— Такова чудесно момиче. — Майка ми ме потупа по бузата със задебелялия си от работа пръст като нарочно ожули кожата ми. Бях

предателка. Бях предала господаря си. Знаеше защо съм държала Клеър в тила. Защото я обичах и тя ме обичаше. Защото се бях сдобила със семейството, което трябваше да имам преди, семейството, което майка ми никога не бе смятала за важно и което никога не би могла да ми даде. — Астрид, имаш ли нещо против да ни оставиш да си поговорим за малко насаме? Разговор между възрастни.

Преместих очи от нея към приемната си майка. Клеър се усмихна.

— Хайде, върви. Само за минутка.

Сякаш бях дете, което се нуждаеше от окуражаване, за да влезе в пясъчника. Тя не знаеше колко дълга може да бъде една минута, какво може да се случи в рамките на шейсет секунди.

Станах неохотно и отидох до оградата, която беше най-близо до пътя. Прокарах пръсти по кората на някакво дърво. Една врана ме наблюдаваше с бездушния си поглед, изграка с глас, който много приличаше на човешки, сякаш се опитваше да ми каже нещо.

— Чупката — казах аз. Ставах същата като Клеър, започвах да се вслушвам в гласовете на птиците.

Наблюдавах ги, свели глави една към друга над масата. Майка ми — почерняла от слънцето и светлокоса, облечена в синьо, Клеър — бледа и тъмноока, облечена в кафяво. Беше сюрреалистично — Клеър с майка ми тук, Клеър на оранжевата пластмасова маса в Корона/Фронтера. Като сън, в който стоя гола на опашка пред ученическия бюфет. Просто бях забравила да се облека. Това е сън, казвах си аз, и мога да се събудя.

Клеър притисна длан до челото си, сякаш проверяваше дали има температура. Майка ми пое другата ѝ тъничка ръка между своите големи длани. Говореше без да спира — тихо, разумно, бях я виждала да хипнотизира котка по този начин. Клеър беше разстроена. Какво ѝ говореше тя? Не ме интересуваше каква игра разиграва майка ми. Времето ѝ беше свършило. Ние си тръгнахме, а тя оставаше. Не можеше да отрови малкия ми рай, каквото и да говореше в момента.

И двете вдигнаха очи, когато се върнах при тях. Майка ми ме погледна злобно, после се прикри зад усмивка и потупа ръката на Клеър.

— Просто помни какво ти казах.

Клеър не пророни и дума. Беше сериозна. Смехът ѝ беше изчезнал, както и удоволствието, че е открила още някой, който цитира Шекспир. Изправи се, бледите ѝ нокти бяха подпрени на масата.

— Ще те чакам в колата — каза тя.

Двете с майка ми я гледахме как си отива — дългите ѝ крака в матово кафяво, плавните ѝ движения. Майка ми ѝ беше отнела цялото електричество, жизнеността, чара. Беше я изгребала отвътре, както китайците разцепват черепите на живи маймуни и изяждат мозъка им с лъжица.

— Какво ѝ каза?

Майка ми се облегна назад на пейката, скръстила ръце на тила си. Прозина се бавно като котка.

— Чух, че имала проблеми със съпруга си. — Усмихна се чувствено и прокара ръце по русата си коса. — Нали не е твоя вината? Знам, че си падаш по по-възрастни мъже.

— Не, не е моя. — С мен не можеше да си играе по начина, по който си играеше с Клеър. — Ти не се бъркай.

Преди никога не бях си позволявала да ѝ говоря така. Ако не беше затворена тук, във Фронтера, никога не бих имала куража да го направя. Но аз си тръгвах, а тя оставаше и това ми даваше сила, която никога не бих намерила в себе си, ако майка ми беше на свобода.

Видях, че неподчинението ми я стресна. Вбесяваше я мисълта, че съм посмяла, но самоконтролът ѝ беше толкова съвършен — направо я виждах как превключва скоростите. Отправи ми усмивка, пълна със самоирония.

— Мама само иска да помогне, съкровище — каза тя, облизвайки думите си като котка, която ближе сметана. — Трябва да направя, каквото мога за новата си приятелка.

И двете наблюдавахме Клеър, докато отиваше към сааба — беше толкова разсеяна, че се блъсна в калника на един пикап.

— Остави я на мира.

— О, толкова е забавно — каза майка ми. Преструвките ѝ бяха омръзнали. Винаги предпочиташе да ме вкара зад кулисите. — Лесно, но забавно. Като да удавиш котенца. А при сегашното ми положение всяко забавление е добре дошло, независимо от източника. Само искам да знам едно — как издържаш да живееш с Бедната Клеър? Знаеш ли, че има такъв монашески орден — на Бедните Клари? Предполагам, че

е невероятна скука. С повишаването на успеха ти и какво ли не. Патетично наистина.

— Тя е изключително добър човек — казах аз, обръщайки ѝ гръб. — Нещо, което ти не би могла да разбереш.

Майка ми изсумтя.

— Боже, опази от заразата на добротата. Човек би си помислил, че си надраснала възрастта на приказките за добрата фея.

Продължавах да стоя с гръб към нея.

— Не го разваляй, мое си е.

— Кой, аз? — Подиграваше ми се майка ми. — Че какво бих могла да направя? Аз съм само една бедна затворничка. Малка птичка с пречупени криле.

Обърнах се.

— Не знаеш какво преживях — наведох се над нея, с едно коляно на пейката. — Ако ме обичаш, ще ми помогнеш.

Тя се усмихна бавно и вероломно.

— Да ти помогна ли, скъпа? По-добре да те видя в най-гадния приеман дом, отколкото с жена като тази. — Протегна ръка да отметне кичур коса от лицето ми и аз се дръпнах назад. Тя ме сграбчи за китката, принуждавайки ме да я погледна. Сега беше абсолютно сериозна. Под игричките се таеше стоманена воля. Бях прекалено ужасена, за да се съпротивлявам. — Какво ще научиш от жена като нея? — каза тя. — Как да вехнеш артистично? Двайсет и седем наименования на сълзите? — Една надзирателка понечи да тръгне към нас и тя побърза да пусне китката ми.

Изправи се и ме целуна по бузата, прегърна ме едва-едва, бяхме еднакви на ръст, но можех да усетя силата ѝ — беше като на стоманените въжета, върху които се държат мостовете. Прошепна в ухото ми:

— Мога да ти кажа само едно — стягай си багажа.

Клеър втренчено гледаше пътя. Една сълза се плъзна от препълнените ѝ очи. *Двайсет и седем наименования на сълзите.* Не, не, това не беше моя мисъл. Нямаше да ѝ позволя да ми промие мозъка. Това е Клеър. Сложих ръка на рамото ѝ, докато завиваше към

магистралата. Тя се усмихна и потупа ръката ми със своята малка, студена длан.

— Мисля, че се представих добре пред майка ти, какво ще кажеш?

— Наистина — отговорих аз, взирайки се през прозореца, така че да не се налага да я лъжа в очите. — Тя наистина те хареса.

Една сълза се търкулна по бузата ѝ и аз я изтрих с опакото на ръката си.

— Тя какво ти каза?

Клеър поклати глава, въздъхна. Пусна чистачките, макар да бе само мъгливо, после ги изключи, когато започнаха да скърцат по сухото стъкло.

— Каза, че съм права за Рон. Че си има любовница. Аз и така си го знаех. Тя просто го потвърди.

— Откъде може да знае тя — гневно казах аз. — За бога, Клеър, та вие току-що се запознахте.

— Налице са всички признаци — тя подсмръкна и изтри нос в ръката си. — Просто не съм искала да ги видя — после се усмихна. — Не си го слагай на сърцето. Ще измислим нещо.

Седях на бюрото си под абсурдната пирамида и си рисувах автопортрет с помощта на малко огледалце. Рисувах с химикал, без да поглеждам надолу, опитвайки се да не вдигам химикалката от листа. Една линия. Четвъртитата челюст, пълните неусмихващи се устни, кръглите укоряващи очи. Широк датски нос, грива от светла коса. Продължих да рисувам образа си, докато не постигнах сносна прилика дори със затворени очи, докато не запомних движенията на китката, на ръката си, мимиката на лицето, докато не започнах да виждам лицето си на стената. Аз не съм ти, майко. Не съм!

Клеър би трябвало да е на прослушване. Беше казала на Рон, че ще отиде, но ме накара да се обадя по телефона и да предупредя, че е болна. Киснеше се във ваната с лавандулово масло и парче аметист, опитвайки се да успокои наранените си чувства. Рон трябваше да си е у дома в петък, но нещо беше изникнало в последния момент. Пътуванията му към къщи бяха за нея ръкохватки, с помощта на които да доплува от един сектор на календара до друг. Когато кажеше, че ще

се прибере, а не се прибираше, тя залиташе напред, поемаше си едва-едва въздух и падаше.

Прихванах едно писмо от затвора, което майка ми беше адресирала до Клеър. В него ѝ препоръчваше една любовна отвара, която Клеър да сложи в храната му, но всички съставки на рецептата, която изпращаше, ми се сториха отровни. Използвах писмото ѝ като рисувателен лист — серия серпантини, проводени от остър ъгъл — сложих го в нов плик и ѝ го изпратих обратно.

В дневната Клеър слушаше своя Ленърд Коен. И Сюзън я отвеждаше до мястото край реката.

Продължих да рисувам лицето си.

19.

През април пустинният зной започна да изсмуква пролетта от въздуха като попивателна хартия. Хълмовете на Холивуд се издигаха неестествено ясни на хоризонта, сякаш ги наблюдавахме през бинокъл. Новите листа вече клюмаха в жегата, а ние стояхме потни и потиснати в къщата зад спуснатите щори.

Клеър извади бижутата, които държеше във фризера, и ги изсипа на леглото си — истинско пиратско съкровище, изкусително студено. Замръзнали нанизирани зелен нефрит със златни закопчалки, кехлибарен отварящ се медальон с папратов фосил в него. Притиснах го до бузата си, беше студен. Нагласих една кристална гривна в античен стил по протежение на пътя в косата си, така че да докосва челото ми като хладен език.

— Това беше на пралеля ми Присила — каза Клеър. — Носила го е на първия си бал в Уолдорф Астория в навечерието на Световната война. — Лежеше по гръб, само по бельо, с коса, потъмняла от пот; гривна от опушен топаз следваше линията на челото ѝ, пресечена от златна верижка със сложен дизайн, която се спускаше до върха на носа ѝ. Беше болезнено слаба, с остри тазови кости и ребра, стърчащи като на издялан от дърво Христос. Една бенка се открояваше точно над ластика на бикините ѝ. — Била е полева сестра при Ипре. Много храбра жена.

Всяка гривна, всяко мънисто имаше своя история. Взех един пръстен с оникс от купчината, издигаща се помежду ни на леглото — правоъгълен, черната му хлъзгава повърхност, проводена от миниатюрен диамант. Сложих си го, но беше много малък, ставаше само на кутрето ми и то — до кокалчето.

— На кого е бил? — протегнах го към нея, така че да го види, без да обръща глава.

— На прабаба Матилд. Парижанка до мозъка на костите.

Притежателката му навярно бе мъртва от сто години, но все още ме караше да се чувствам огромна и зле възпитана. Представих си

черна като абанос коса, букли и остър език. Черните ѝ очи биха уловили и най-малката ми грешка. Тя не би ме одобрила — с тромавите ми ръце и крака, бих била прекалено голяма за малките ѝ столове и миниатюрните ѝ, обрамчени със злато порцеланови чашки — лос сред антилопи. Подадох го на Клеър, която си го сложи без затруднение.

Гранатовото колие, ледено около врата ми, беше сватбен подарък от манчестърския ѝ пралядо фабрикант, за съпругата му Беатрис. Златният ягуар с очи от изумруд, който крепях върху коляното си, беше донесен от Бразилия от лелята на баща ѝ — Джералдин Уудс. Бях се накичила със семейния албум на Клеър. Баби по майчина линия и пралели по бащина, жени в изумрудена тафта, кадифе и гранат. Време, място и личност, заключени в скъпоценни камъни и сребърен филигран.

В сравнение с това моето минало бе като дим, история, която майка ми ми бе разказала веднъж, а после бе отрекла. За мен нямаше оникси, нито аквамарини, запазили спомена за предците ми. От тях ми бяха останали само очите им, ръцете им, формата на носа и носталгията по снега и резбованото дърво.

Клеър надипли златно колие върху едното си затворено око и нефритен наниз върху другото. Говореше внимателно, така че нищо да не се размести.

— Преди така са погребвали хората. Устите, пълни с бижута, и златни монети върху очите. Такса за превозвача.

Пусна колието си от корали в кладенчето на пъпа си, а двойния наниз перли, добре охладен в купчината, нагласи между гърдите си. После ги вдигна, отвори уста, спусна наниза вътре и затвори устни над лъскавите топчици. Майка ѝ ѝ беше дала перлите като сватбен подарък, макар че не искала дъщеря ѝ да се омъжва за евреин. Когато ми го каза, Клеър очакваше, че ще бъда ужасена, но аз бях живяла с Марвъл Търлок и Амелия Рамос. Предразсъдъците едва ли можеха да ме изненадат. Единственото, което не разбирах, бе защо ѝ е подарила перли.

Клеър лежеше неподвижно, преструвайки се, че е мъртва. Накичен с бижута труп в нейното розово копринено бельо, покрит с фини капчици пот. Не бях сигурна, че тази нова игра ми харесва. През френския прозорец, през трийсетината сантиметра, непокрити от

щорите, виждах градината, която тази пролет бе оставена на самотек. Клеър вече не се занимаваше с нея, не подрязваше и не плевеше под островърхата си китайска шапка. Не привързваше цветята и сега те растяха на самотек: кремове — килнати на една страна, а мексиканските иглики бяха превзели неокосената морава.

Рон отново беше заминал — два пъти за един месец, сега за Андалусия, където снимаше материал за циганите. Беше някъде там, обикаляйки света в търсене на невероятното, навъртайки хиляди километри полет. Ако искаше да види нещо странно и необичайно, трябваше просто да влезе в спалнята си и да види жена си, проснала се на леглото в розовите си дантелени бикини и сутиен, покрита с нефрит и перли, преструваща се на умряла. А под леглото — вуду кутия, пълна с магнити, ножички, химикалки и слепени полароидни снимки, го призоваваше да се върне у дома.

Внезапно тя се задави с перлите. Седна, едвам удържайки се да не повърне. Бижутата изпопадаха от тялото ѝ. Тя извади перлите от устата си и ги задържа в дланта си. Беше изключително бледа, а устата ѝ изглеждаше неестествено червена. Под очите ѝ имаше тъмни кръгове. Сви се над купчинката лъскави топчици — влажни от слюнката ѝ — на ръба на леглото, с гръб към мен; гръбнакът ѝ беше като нефритен наниз.

Посегна назад за ръката ми, ноктите ѝ бяха мръсни, връхчетата — малки и чувствителни като на дете, пръстените — неуместно големи. Хванах ръката ѝ. Тя я приближи до лицето си и притисна опакото ѝ до мократа си буза. Изгаряше. Положих лице на рамото ѝ, гърбът ѝ беше като огън.

— Рон скоро ще се върне — опитах се да ѝ вдъхна кураж.

Тя кимна, главата ѝ бе натежала върху нежния врат, като някое от повехналите ѝ лалета, възлите на гръбнака ѝ бяха като шарката на гърмяща змия.

— Вече е толкова горещо. Какво ще правя през лятото?

Беше само кожа и опънати нерви — без пълнеж, без тежест. Беше хвърчило, направено от собствената ѝ кожа, опънато пред силни сухи ветрове.

— Да отидем на плажа — предложих аз.

Тя поклати глава — бързо, сякаш да изгони нахална муха.

— Не е от това.

Бях седнала върху едно от бижутата и то се впиваше в хълбока ми. Издърпах ръка и я пхнах под себе си, за да го извадя — беше пръстен с аквамарин, голям колкото бадем с черупката. Аквамарините били сродни с изумрудите, ми беше казала Клеър. Но изумрудите били крехки и винаги се чупели на малки парченца, докато аквамарините били силни и безпроблемно образували едри кристали, така че нямали голяма стойност. Изумрудът, съхранил целостта си, бил всъщност ценният камък.

Подадох ѝ леденосиния аквамарин с цвета на очите на майка ми. Тя го сложи на показалеца си и пръстенът увисна като топка на секретна брава, закачена на синджир. Тя впери поглед в него.

— Беше на майка ми. Баща ми ѝ го купи за спомен от околосветското им пътешествие. — Свали го от пръста си. — На нея също ѝ беше много голям.

В съседство папагалът на госпожа Кромак подсвиркуваше все същите три ноти във възходяща гама, три и половина ноти поотделно. Количка със сладолед издрънча надолу по улицата, отнасяйки със себе си звуците на популярна мелодия. Клеър лежеше по гръб, така че да ме вижда, сложила ръка под главата си. Беше много красива дори и в момента — косата ѝ, влажна на челото, се спускаше по раменете, тъмните ѝ вежди бяха извити и лъскави, малките ѝ гърди — обвити в розова дантела.

— Ако решиш да се самоубиеш, как ще го направиш? — попита тя.

Обърнах се по корем и започнах да ровя бижутата. Пробвах една златна гривна — ръката ми не влизаше в нея. Помислих си за своите самоубийства, как бих прокарала през пръстите си смъртта — като черни мъниста.

— Не бих го направила.

Тя постави върху плоския си стомах едно индийско сребърно колие, редишки от тънки като косъм конуси, които превръщаха метала в течност, подобна на живак.

— Е, да кажем, че искаш да го направиш.

— Това противоречи на вярата ми. — Пот се стичаше между гърдите ми и се събираше във вдлъбнатината на пъпа ми.

— И каква е тази вяра?

— Аз съм от сектата на оцеляващите.

Нямаше да ми се размине толкова лесно. Не играех по правилата.

— Просто си представи, че искаш да го направиш. Да кажем, че си много стара и си болна от ужасен, неизлечим рак.

— Ще се тъпча с демерол и ще чакам ракът да ме довърши.

Нямах намерение да обсъждам самоубийството с Клеър. То беше в списъка с противообществени прояви на майка ми. Нямаше да ѝ кажа кой е най-сигурният начин — планът на момчето с рака на костите — да си инжектираш въздушно мехурче във вената и да го оставиш да се движи в кръвта ти като малка перла. Сигурна бях, че леля ѝ Присила го е прилагала веднъж-дваж на бойното поле, когато морфинът се е свършвал. Или достатъчно количество цианид дълбоко в гърлото, както го правеха с котките. Действа много бързо. Когато се самоубиваш, не ти трябва нещо бавно. Току-виж някой влязъл и те спасил.

Клеър обгърна с ръка коляното си и започна да се полюлява по гръб.

— Знаеш ли как бих го направила аз?

Упорито ме дърпаше по този път, но аз нямах намерение да тръгвам по него.

— Хайде да отидем до плажа, а? Толкова е горещо, че ме хващат нервите.

Тя дори не ме чу. Очите ѝ бяха замечтани като на влюбен човек.

— Бих се отровила с газ. Точно така. Казват, че било като да заспиш.

Чувствах се така, сякаш съдържанието на азот в кръвта ми се покачваше и единствената посока бе надолу, към мрака и забравата.

Трябваше да я събудя. Да ѝ ударя няколко плесници, да я разходя из къщата, да я наля с черно кафе. Разказах ѝ за японския моряк, който се носил по вълните в продължение на четири дни и накрая се самоубил.

— След двадесет минути го намерили. Още не бил изстинал.

Чухме бръмченето от нечия косачка за трева надолу по улицата. Сладкият дъх на жасмин превзе оскъдния въздух. Тя въздъхна и ребрата ѝ изпъкнаха — остри като ножовете на косачката.

— Да, но колко време може да се носи човек по вълните и да гледа празния хоризонт около себе си? Колко време можеш да издържиш, преди да сложиш точка?

Какъв отговор можех да ѝ дам? Аз го правех от години. Тя ми беше спасителния сал, добрата костенурка. Легнах и сложих глава на рамото ѝ. Миришеше на пот и на „Л'ер дьо тап“, но някак прашно и тъжно, сякаш меланхолията ѝ бе опетнила парфюма.

— Всичко може да се случи — казах аз.

Тя ме целуна по устата. Дъхът ѝ ухаеше на студено кафе и кардамон и аз бях завладяна от вкуса ѝ, от горещата ѝ кожа и миризмата на немята коса. Изпълни ме смущение, но не ми беше неприятно. Бих ѝ позволила да прави с мен каквото си поиска.

Тя се отпусна обратно на възглавницата, с ръка върху очите си. Подпрях се на лакът. Не знаех какво да кажа.

— Чувствам се толкова нереална — каза тя.

Обърна се с гръб към мен — гранатовото сърце висеше на плешката ѝ. Мръсната ѝ коса беше тежка като чепка черно грозде, красивата извивка на кръста и хълбока ѝ напомняше светла китара. Взе перления наниз и нарисува с него спирала върху покривката на леглото, но когато се раздвижи, перлите се хлъзнаха към тялото ѝ и фигурата се развали. Взе наниза и отново се опита като момиче, което къса листенцата на маргаритка, докато не получи желания отговор.

— Само ако имах дете — каза тя.

Една рядко използвана струна потръпна в сърцето ми. Бях наясно, че съм заместител на бебето, заместител на онова, което тя истински желаше. Ако си имаше бебе, нямаше да се нуждае от мен. Но за бебе и дума не можеше да става. Тя беше толкова крехка, гладуваше до смърт. Бях я виждала да повръща, след като се бяхме нахранили.

— Веднъж забременях, в Йейл. Въобще не ми хрумна, че това ще е единственото бебе, което ще имам.

Воят на косачката изпълни тишината. Искаше ми се да ѝ кажа нещо окуражаващо, но нищо не ми идваше наум. Отлепих колието от гърба ѝ. Слабостта ѝ беше в противоречие с желанието в думите ѝ. Беше отслабнала толкова, че можеше да носи дрехите ми. Кое и правеше, докато бях на училище. Случваше се да се прибера и да открия, че някои от дрехите ми са още топли и ухаят на „Л'ер дьо тап“. Представях си я в тях, някои ѝ бяха любими — плисирана пола, прилепнало бюстие — как стои пред огледалото и фантазира, че е на шестнайсет, в първите класове на гимназията. Имитираше ме

съвършено, мен — непохватната тийнейджърка. Кръстосваше крака, както го правех аз — подпъхваше стъпалото зад прасеца на другия крак; как вдигам рамене преди да заговоря, като предварително подлагах на съмнение важността на онова, което се готвех да кажа; смутената ми усмивка, която грейваше и се стопяваше в рамките на секунда. Пробваше ме, както пробваше дрехите ми. Но тя не искаше да бъде Астрид, просто искаше да е на шестнайсет.

Гледах иззад щорите към градината — дългите сенки, хвърлени от кипариса, палмата от другата страна на буйната зеленина. И ако беше на шестнайсет, тогава какво? Нямах да допусне грешките, които беше направила? Може би въобще нямаше да ѝ се наложи да избира, просто щеше да си остане на шестнайсет. Но тя не пробваше дрехите на когото трябва. Не бях и наполовина човека, който тя би искала да бъде. Беше твърде крехка, за да поеме ролята ми — щеше да я смаже като налягането на водата при гмуркане в дълбокото.

Всъщност тя лежеше тук и мислеше за Рон — кога ще се прибере и има ли друга жена в живота му. Тревожеше се за добрия и лошия късмет, за зловредните влияния и в същото време носеше талисманите на семейното си минало, останали от жени, които са направили нещо от живота си, направили са нещо от себе си или поне са се обличали официално всеки ден — жени, които никога не са целували шестнайсетгодишните си приемни дъщери, защото са се чувствали нереално, нито са оставяли плевелите да превземат градините им само защото е било прекалено горещо, за да ги оплевят.

Исках да ѝ кажа да не си отглежда подобно отчаяние. Отчаянието не е гост, на когото пускаш любимата му музика и когото настаняваш на удобен стол. Отчаянието е враг с главна буква. Страх ме хващаше да я гледам толкова открито да разголва нуждите си. Когато отчаяно се нуждаеш от нещо, то със сигурност ще ти бъде отнето, или това поне показваше опитът ми. Знаех го и без да слагам огледала по покрива.

Посрещнах с облекчение завръщането на Рон у дома. Тя стана, изкъпа се, почисти къщата. Наготви — прекалено много, и си сложи ярко червило. Прибра Ленърд Коен и пусна Биг Бенда на Теди Уилсън, пригласяйки на „Бейзин стрийт блус“. Рон правеше любов с нея

нощем, а понякога и следобед. Никой от двамата не вдигаше много шум, но аз чувах тихия им смях зад затворената врата.

Рано сутрин, когато Клеър още спеше, го чувах да говори по телефона в дневната. Моментално разбрах, че говори с жена — по усмивката му, когато влязох, докато говореше, облечен в долнището на раираната си пижама, увивайки телефонния кабел около гладките си пръсти. Засмя се на нещо, което каза тя.

— Калкан. Какъвто и да е... с чушка.

Стресна се, когато ме видя на прага. Кръвта се отдръпна от ругените му бузи, после нахлу обратно в наситено червено. Прокара пръсти през косата си, така че посивелите кичури щръкнаха назад. Поговори още малко — за срещи, полети, хотели, надраска нещо на някакъв лист в отвореното си куфарче. Аз не помръднах. Той затвори телефона.

Исправи се, вдигайки долнището на пижамата си.

— Отиваме в Рейкявик. Горещи извори с документирана лечебна сила.

— Вземи Клеър със себе си — казах аз.

Той хвърли листа в куфарчето, затвори го и го заключи.

— През цялото време ще работя. Знаеш каква е Клеър. Ще стои в хотела и ще си въобразява какво ли не. Ще бъде истински кошмар.

Макар и неохотно, трябваше да се съглася с него. Независимо дали заминаваше за колкото може повече време, за да чука колежките си или просто за да е по-далеч от Клеър, или, колкото и малка да бе вероятността, наистина да беше онова, за което се представяше — уморен съпруг, който се опитва да си изкарва хляба — щеше да бъде истинска катастрофа, ако вземеше Клеър със себе си, при положение че нямаше да може да й обръща внимание. Тя не беше в състояние просто да се разхожда сама и да разглежда забележителностите. Щеше да стои в хотела и да се чуди, какво ли прави той и коя ли е жената. Да се самоизмъчва.

Но това не го оправдаваше. Той й беше съпруг. Носеше отговорност. Не ми хареса как говореше с онази жена по телефона в къщата на Клеър. Лесно можех да си го представя как седи с някоя жена в тъмен ресторант и я съблазнява със същия този кадифен глас.

Облегнах се на касата на вратата, в случай че решише да се върне в леглото и да се престори, че нищо не се е случило. Искях да го

накарам да разбере, че тя се нуждае от него. Че дългът му е тук.

— Каза ми как би се самоубила, ако реши да го направи.

Това привлече вниманието му, накара го да се препъне в собственото си спокойствие — мъж, който се спъва в пукнатина на паважа, актьор, който си е забравил репликата. Приглади косата си назад, печелейки време.

— Какво каза?

— Че ще се отрови с газ.

Той седна, затвори очи и ги закри с ръце — гладките върхове на пръстите му се срещнаха на носа. Внезапно ми стана жал за него. Искях само да привлека вниманието му, да го накарам да разбере, че не може просто да прелита насам-натам и да се преструва, че всичко с нея е наред. Не можеше да оставя всичко на мен.

— Смяташ ли, че само си говори? — попита той, а в кафявите му очи се четеше страх.

Мен пита! Нали той знаеше отговорите. Човекът, твърдо стъпил в действителността — този, който ни казваше кога да ставаме и кога да си лягаме, кой телевизионен канал да гледаме и какво да мислим за опитите с ядрено оръжие и реформата в здравеопазването. Той беше човекът, който държеше света на сигурно място — в гладките си ръце, като голяма баскетболна топка. Гледах го безпомощно, ужасена от мисълта, че той не знае, дали Клеър е способна да се самоубие или не! Той ѝ беше съпруг. Коя бях аз — само някакво хлапе, което бяха приютили.

Не можех да се отърва от видението — как Клеър лежи на леглото, обсипана с бижутата си; с уста, пълна с перли. Нещата, от които се беше отказала, за да бъде с Рон. Как плаче през нощта, плътно обвила тялото си с ръце, свита почти на две, като човек с колики. Но не, тя все още ме чакаше да се върна от училище, нямаше да иска да я намеря мъртва.

— Просто ѝ липсваш.

— Предстои лятната отпуска — каза Рон. — Ще отидем някъде. Наистина ще се махнем, само тримата. С палатка в Йелоустоун или нещо такова. Какво ще кажеш?

Ние тримата — яздим коне, мъкнем раници, седим около лагерния огън и гледаме звездите. Никакви телефони, факсове и преносими компютри. Никакви партита, срещи или приятели, които

наминават да обсъдят поредния сценарий. Рон — изцяло на нейно разположение. Това наистина би било нещо, което да очаква с нетърпение. Не би искала да пропусне ваканцията с Рон.

— Би й харесало — казах накрая аз. Макар да си помислих, че ще повярвам, едва когато го видях. Рон умееше да се измъква от обещанията си.

— Знам, че не ти е било лесно.

Той сложи ръка на рамото ми. Гладка ръка — в нея имаше жар и тя се разля по цялото ми тяло. За момент се запитах, какво ли би било да се любя с Рон? Голите му гърди бяха толкова близо, че можех да ги погала — сивите косъмчета, зърната с големина на четвърт долар. Миришеше хубаво — „Мосю Живанши“. Гласът му — не много дълбок, дрезгав и успокояващ. Но после си спомних, че това беше мъжът, който стоеше в дъното на всичките ни проблеми, който не знаеше как да обича Клеър. Мамеше я — можех да го усетя в тялото му. Той имаше света, а Клеър имаше само него. Но не можех да спра да харесвам тежестта на ръката му върху рамото си, нито погледа в очите му. Опитвах се да не реагирам на мъжкото му излъчване, на твърдостта в долнището на синята му пижама. Тя е млада жена, беше казал на Клеър. Беше просто част от играта му — това, с одобрението. Обзалагам се, че го прави с всички самотници, които деформират лъжици. Отстъпих назад и ръката му падна.

— Гледай да си изпълниш обещанието — му казах аз.

20.

През юни, верен на обещанието си, Рон нае едно бунгало в Орегон. Без телефон, без електричество, дори компютъра си бе оставил вкъщи. В горите край Каскадите ние ловяхме риба, нагазили във водата с високи до хълбоците зелени гумени ботуши. Рон ми показва как да мятам влакното със стръвта като нежна магия, блестящите като метал пъстърви, които изваждаш от водата, подобно на нечии добре пазени тайни. Клеър с часове седеше над книги с описания на птици и диви цветя, твърдо решена да открие имената им, сякаш без тях формите не можеха да оживеят. Когато идентифицираше някое от тях беше толкова горда, сякаш сама е създала ливадната чучулига или девичата папрат. Или се изтягахме на голямата поляна — всеки, подпрян на любимото си дърво — и Рон свиреше на хармоничката си каубойски песни: „Долината на червената река“ и „Жълтата роза на Тексас“.

Спомних си за майка ми в Амстердам — как пееше „Уипи-ти-йо-йо, обирайте си крушите палета“ и ми обясняваше, че кученцето било изгубило майка си. *Бедата си е твоя и мен не ме меси.* Рон беше от Ню Йорк и аз се чудех, откъде е научил песни като тези. От телевизията навярно. Виждах го как ме гледа, докато нахвърлях скици край брега на реката, но не правех нищо, с което да го окуража. Аз можех да живея без Рон, но Клеър не можеше.

Когато валеше, двамата с Клеър се разхождаха по застланите с борови иглички пътеки, сред бонбонената миризма на папратите. Вечер играехме на „Монопол“ и „Дама“, на „Блекджек“ за трима или на „Асоциации“. Клеър и Рон драматизираха сцени от „Трамвай желание“ и „Пикник“. Сега разбирах какво е било, когато са се запознали и влюбили. Неговото възхищение от нея. Онова, което Клеър имаше нужда да си спомни — че той е мъжът, който я желае.

Преди никога не бях прекарвала толкова много време с Рон. Започвах да се дразня от това, че винаги той дирижираше представлението. Когато станеше, събуждаше и нас с Клеър. Но ако

ние станехме първи, стъпвахме на пръсти, защото Рон още спи. Мъжки свят. Дразнех се, че винаги той определяше какво ще правим през деня, дали денят е добър за риболов, за екскурзия или за поход към крайбрежието. Рон, който казваше дали има нужда да отидем до магазина или можем да го отложим за другия ден, дали да си облечем дъждобрани или пуловери и дали да купим дърва за огрев. Никога не бях имала баща и сега не се нуждаех от такъв.

Но Клеър отново изглеждаше здрава. Вече не повръщаше. Всичките ѝ цветове станаха по-ярки. Приготвяше литри супа в една поцинкована тенджера, докато Рон печеше риба над открития огън. Сутрин закусвахме с палачинки или яйца и бекон. Рон се усмихваше, хрускайки парче от препеченото месо.

— Отрова, отрова. И то на малки порции. — Това беше свързано с някаква тяхна обща шега. Дебели сандвичи за обяд в раниците ни — шунка и салам, домати, пушено сирене.

Клеър се оплакваше, че вече едвам се побира в дънките си, но Рон я прегърна през ханша и се престори, че се опитва да я захапе.

— Харесвам те дебела. Огромна. Рубенсова.

— Лъжец — засмя се тя и го плесна през ръцете.

Поклащах кордата на въдицата си над водите на Маккензи, слънцето проблясваше по повърхността, прониквайки между клоните, и силуетите на рибите изчезваха в дълбокото, където дърветата хвърляха сенки върху движещата се вода. Нагоре по течението Рон хвърляше и изтегляше въдицата, но на мен не ми пукаше особено дали ще хвана нещо. Клеър се разхождаше по брега и пееше с игриво, свободно сопрано: „О, Шенандау, как искам да те чуя...“ Береше дивни цветя, които притискаше между листове дебела хартия, когато се прибирахме в бунгалото. Чувствах се у дома си тук, сред тишината, сред десетките оттенъци на зеленото, под яркото небе, обрामчено от високите пръсти на джеферсъновите борове и дъгласовите ели, небе, което те караше да мислиш за дракони и ангели. Небе като прозорец на портрета на ренесансов кардинал. Музиката на течаща вода и острия парфюм на вечнозелени дървета.

Хвърлях и навивах, гърбът ми — затоплен от слънцето. Взирах се в сянката си върху водата като тъмен прозорец сред отраженията, виждах самото дъно с камъните и рибите, чиито силуети се приближаваха към стръвта.

Макарата внезапно запя и влакното се опъна. Изпаднах в паника.
— Хванах нещо! — изкрещях към Рон. — Какво да правя?

— Остави я да се движи, докато не престане да се дърпа — извика той в моята посока.

Макарата продължаваше да се развива, докато накрая не се забави.

— Сега навивай влакното.

Започнах да навивам, усещайки тежестта на рибата — беше по-силна, отколкото си мислех, или пък я дърпаше течението. Забих пети в земята и дръпнах, дългият еластичен прът на въдицата се изви като камшик. После влакното се отпусна.

— Откачи се!

— Навивай! — извика Рон, докато цапаше надолу по течението, като внимателно премерваше стъпките си. Беше приготвил серкмето.
— Идва насам.

Навивах като луда и влакното наистина се опъна, рибата плуваше нагоре по течението. Затаих дъх, не ми беше хрумвало, че ще изпитам такова вълнение от това, да хвърля въдица в реката и жива риба да ухапе стръвта ми. Да намеря нещо живо там, където бях дошла с празни ръце.

— Отпусни малко — каза Рон.

Оставих влакното да се развие малко. Рибата плуваше срещу течението. Изпищях, смеейки се, когато стъпих в дупка и високите ми ботуши се напълниха с ледена вода. Рон ме издърпа и ми помогна да запазя равновесие.

— Искаш ли да ти я извадя? — попита той и посегна към въдицата ми.

— Не — казах аз и я дръпнах от ръцете му. Рибата си беше моя. Нямах да позволя на никой да ми отнеме тази риба. Чувствах се така, сякаш бе налапала стръв от собствената ми плът, а влакното бе оплетено от собствените ми дрехи. Имах нужда от тази риба.

Клеър дойде да гледа. Седна на брега и сви колене до брадичката си.

— Внимавай — каза тя.

Отпусках на три пъти влакното, преди Рон да реши, че рибата е достатъчно уморена, за да я издърпам.

— Навивай сега, навий докрай.

Ръката ме болеше от навиването, но сърцето ми подскочи, когато тя разцепи водата — лъскаво течно сребро, дълго над половин метър. Продължаваше неистово да се мята.

— Дръж я, не отпускаяй — каза Рон, приближавайки се към рибата със серкмето.

Нямаше да изпусна тази риба, дори ако ме повлечеше по целия път до Куус Бей. Вече достатъчно неща се бяха изплъзнали през пръстите ми.

Рон я хвана в серкмето и двамата зацапахме към брега. Той с мъка се изкачи по разкаляния наклон, държейки огромната мятаща се риба в мрежата.

— Толкова живот има в нея — каза Клеър. — Хвърли я обратно, Астрид.

— Да не се шегуваш? Първата ѝ риба? Удари я — каза той, подавайки ми един чук. — По главата.

Рибата запляска по тревата, опитвайки се да се добере до водата.

— Бързо или ще я изпуснем.

— Астрид, недей — Клеър ме гледаше с най-нежното си изражение — като диво цвете.

Взех чука и ударих рибата по главата. Клеър се извърна. Знаех какво си мисли — че се съюзявам с Рон, със света и неговата грубост. Но аз исках рибата. Извадих кукичката и я вдигнах, а Рон ми направи снимка. Клеър не ми проговори до вечерта, но аз се чувствах като истинско дете и не исках случилото се да ме изпълва с усещане за вина.

Мисълта, че се връщаме в Лос Анджелис ме изпълваше с омраза. Сега Клеър трябваше да дели Рон с телефона, с факса и с твърде много хора. Къщата ни се изпълни с проекти и идеи, недовършени сценарии и клюки от гилдията, статии от „Варайъти“. Не знаеха как да разговарят с мен. Жените не ми обръщаха внимание, а мъжете бяха прекалено заинтригувани, заставаха прекалено близо, облягаха се на касите на вратите, казваха ми, че съм красива и ме питаха, дали не съм мислила да се снимам?

Гледах да съм близо до Клеър, но се нервирах, задето сервира на тези хора, на тези безразлични непознати, че им изстудява виното,

подрежда им ордъоврите и непрекъснато прескача до деликатесния магазин на Шале. Рон ѝ казваше да не си прави труда, че щели да си поръчат пица, но Клеър заявяваше, че никога не би посрещнала гостите си с храна от картонени кутии. Тя не разбираше. Те не се възприемаха като нейни гости. За тях тя беше просто една съпруга, безработна актриса, момиче за всичко. Толкова много хубави жени идваха това лято — в рокли с гол гръб, с миниатюрни впити блузки и саронги, и аз знаех, че тя се опитва да познае коя е Цирцеята на Рон.

Накрая започна да взема прозак, но хапчетата я изпълваха с прекалено много енергия. Не можеше да седне и за минутка и започна да пие, за да уравни ефекта на лекарството. Това не харесваше на Рон, защото тя казваше неща, които мислеше за смешни, но на които никой друг не се засмиваше. Беше като актриса в лошо дублиран филм — или прекалено бързо или твърде бавно. Поантите ѝ убягваха.

През септември, сред ветрове и пепел, аз започнах дванайсети клас във Феърфакс, а Рон се върна на работа. Клеър не успяваше да си запълни времето в останалата без съпруг къща. Изгърка подовете, изми прозорците, пренареди мебелите. Един ден даде всичките си дрехи на някакво благотворително дружество. Без успокоителни будуваше по цяла нощ, подреждаше изрезки от списания и бършеше праха по книгите. Мъчеше я главоболие и си беше въобразила, че някой подслушва телефона ни. Кълнеше се, че чува прещракването преди да затвори. Накара ме да се убедя сама.

— Чуваш ли? — попита тя с блеснали очи.

— Може би — казах аз, тъй като не исках да е съвсем самичка в нощта си. — Не съм съвсем сигурна.

През октомври жегата отстъпи пред синята следобедна омара на истинската есен, листата на смокините с форма на ръце започнаха да добиват оранжев оттенък на фона на прашнобелите си стъбла, а хълмовете се покриха с червено-златна руменина. Един ден се върнах от училище и заварих Клеър да се взира в образа си в кръглото огледало над тоалетката в спалнята си, сребърната ѝ четка стоеше забравена в ръката ѝ.

— Забелязала ли си, че лицето ми е несиметрично? Носът ми не е точно в центъра. — Завъртя глава, изучавайки профила си, наду бузи и бутна надясно предполагаемо несиметричния си нос, натискайки върха му надолу. — Мразех острите носове. Носът на майка ти е като на Гарбо, забелязала ли си? Ако си бях направила пластична операция, щях да си поръчам същия.

Тя не говореше за носове. Просто беше уморена да вижда лицето си в огледалото, защото то бе символ на собствения ѝ провал. Нещо наистина липсваше, но не онова, което си мислеше тя. Оплакваше се, че линията на косата ѝ по протежение на челото отстъпвала назад, че накрая щяла да изглежда като Едгар Алан По. Обърканият ѝ поглед увеличаваше кривината по края на ушите ѝ и смаляваше малките ѝ устни.

— Малките зъби значат лош късмет — каза тя и ми ги показва в огледалото. — И къс живот.

Зъбите ѝ бяха като ечемичени мъниста — гладки и лъскави. Но очите ѝ ставаха все по-дълбоки. Клепачите ѝ вече едва се виждаха, а острите кости отново образуваха мостове по лицето ѝ — скулптирана бронзова глава на Роден, безмилостна в своя разпад.

С приближаването на декември Клеър живна. Тя обичаше празниците. Четеше списания с коледни снимки от Лондон, Париж и Таос, Ню Мексико. Не искаше нищо да пропусне.

— Хайде да си направим една съвършена Коледа — каза тя.

Сплетохме венец от евкалиптови и нарови клонки и го натопахме в разтопен восък. Клеър купи кутии с коледни картички, мека, ръчноизработена хартия с дантели и златни звезди. „Лебедово езеро“ звучеше от станцията с класическа музика. Изработихме гирлянди от миниатюрни люти чушки, пъхахме подправка карамфил в мандарини и ги овързвахме с кадифе с цвета на коняк. Купи ми червена кадифена рокля с бяла дантелена яка и маншети от бутика на Джесика Маклинток в Бевърли Хилз. „Съвършено“, каза тя.

Изтръпвах, когато кажеше „Съвършено“. Беше опасно да си пожелаваш съвършени неща.

Най-после, в навечерието на Нова година Рон се прибра у дома. Тя го чакаше заедно да купим елхата, като истинско семейство. В

колата ни обясни точно каква елха иска — симетрична, с меки иглички, висока най-малко метър и осемдесет. Човекът, който продаваше елхите, се опита да помогне, но се отказа, след като напразно бе извадил и разопаковал десетки дръвчета.

— Не мога да разбера всичко това — каза Рон, наблюдавайки отчаяното търсене на Клеър. — Исус е отраснал във Витлеем, в пустинята. Би трябвало да купуваме маслиново дръвче или финикова палма. Замразен йерусалимски артишок.

Минах покрай боядисаните със спрей елхи: някои — в бяло, като колосан изкуствен сняг, други, боядисани в златно, розово, червено, дори в черно. Черното дръвче, високо около метър, изглеждаше като изгоряло. Чудех се, кой ли би си купил черна елха, но знаех, че все ще се намери такъв. Свят широк, хора всякакви. Някой би си я купил да се пошегува, като за позакъснял Хелюин, и ще я накичи с пластмасови черепчета и миниатюрни гилотини. Или щеше да се превърне в нечие коледно политическо заявление. Или пък някой ще я купи само заради удоволствието да разплаче децата си.

Елхите миришеха на Орегон. Само ако можехме да се върнем сега там, в бунгалото, под тихия дъждец, до бумтящата печка с дърва. Отидох при Клеър, която агонизираше до една елха — беше почти съвършена, с изключение на малка неравност в клонките от едната страна. Тя посочи вдлъбнатото място с тревожни ръце. Уверих я, че може да обърне дупката към стената, където никой няма да я забележи.

— Не е там работата — каза тя. — Ако нещо не е наред, не можеш просто да го обърнеш към стената.

Знаех какво има предвид, но въпреки това я убедих да купи елхата.

Когато се прибрахме у дома, Клеър инструктира Рон как да окачи лампичките. В началото настояваше за свещички, но Рон категорично се противопостави. Украсихме цялата елха с наниз от люти чушлета и пуканки, докато Рон гледаше футбол по телевизията — Мексико срещу Аржентина. Не пожела да го изключи, така че Клеър да пусне коледни песни. Мъжки свят. Откъсна се от екрана само за миг — за да закрепим златния ангел на върха на елхата.

Клеър загаси лампите и ние седяхме и гледахме елхата, докато Мексико надвиваше Южна Америка.

Сутринта на Бъдни вечер повикаха Рон да снима видение на Дева Мария, появило се в Байю Сейнт Луис. Двамата жестоко се скараха и Клеър се заключи в стаята си. Аз лъсках среброто в кухнята — дейност, която бях усвоила до съвършенство. Щяхме да вечеряме на ленена покривка и да пием от кристални чаши. Имах нова рокля за Коледа от Джесика Маклинток — алено копринено кадифе с яка от белгийска рязана дантела. Клеър вече беше напълнила гъската и беше взела истински английски трюфели от деликатесния магазин на Шале. Имахме билети за среднощната меса в катедралата на Холивуд.

Не отидохме. Аз ядох сандвичи с шунка и гледах „Прекрасен живот“. Клеър излезе от стаята си и изхвърли гъската на боклука. Сипваше си едно след друго шери в малка чашка, гледаше с мен телевизия и плачеше с прекъсвания, облечена в новия си халат за баня. Пийнах една-две чашки, колкото да ѝ правя компания — не беше по-силно от сироп за кашлица. Накрая взе две таблетки приспивателно и заспа на дивана. Хъркаше като косачка във висока трева.

Проспа по-голямата част от коледната сутрин и по обяд се събуди с ужасно главоболие. Въобще не споменавахме Рон, но тя не докосна подаръците, които беше оставил за нея. За мен имаше истински рибарски пуловер, нов комплект акрилни бои, голяма книга за японската дърворезба и копринена пижама, каквато Мирна Лой би носила в някой от филмите си.

Моят подарък беше малък в сравнение с онези, които ѝ беше купил Рон.

— Хайде, отвори някой.

— Нищо не искам — каза тя изпод кърпата, напоена с оцет.

— Направих го за теб.

Тя остави настрана кърпата и въпреки болката в слепоочията си развърза декоративната панделка и разви хартията с мраморен десен, която сама бях приготвила. Вътре имаше неин портрет в кръгла дървена рамка. Разплака се, после изтича до банята и повърна. Чувах я как се дави. Взех нарисуваната с въглен картина и плъзнах поглед по високото заоблено чело, по очертанията на фините кости, по заострената брадичка и извитите вежди.

— Клеър? — повиках я аз през вратата на банята.

Чух, че пуска водата и натиснах бравата. Не беше заключено. Седеше на ръба на ваната — бледа като зимен ден в червената си хавлия, закрила с ръка устата си, с очи, обърнати към прозореца. Мигаше често-често, за да задържи сълзите и не поглеждаше към мен. Като че ли се срутваше от центъра навън, с едната ръка се държеше за кръста, сякаш да не се пречупи на две.

В моменти като този не знаех какво да правя. Сведох очи към бледорозовите плочки и започнах да броя лъскавите квадрати: двайсет и четири от ваната до бойлера, трийсет от вратата до мивката. Декоративният мотив беше с цвета на черешови капки за кашлица, нашарен с бадемово клиновидно писмо. Лебедът върху матовото стъкло на душ кабинката свеждаше глава.

— Въобще не трябва да пия. — Тя изплакна устата си на мивката, сърбайки вода от шепата си. — Това само влошава нещата. — Изтри ръцете и лицето си в една кърпа и ме хвана за ръка. — Ето че ти развалих Коледата.

Накарах я да легне на дивана, отворих новите си бои, взех една чиния вместо палитра и оцветих половината на един дебел кадастрон в черно, а другата половина — в червено. После нарисувах пламъци като на обратната страна на албума на Ленард Кoen. По радиото някаква жена пееше „Аве Мария“.

— Какво означава „Аве“?

— Птица — каза тя.

Гласът на жената беше птица, литнала в горещ вятър, изтощена от усилието. Нарисувах я в пламъците — черна.

Когато Рон се прибра от Ню Орлиънс, Клеър не стана от дивана. Не се занимаваше с чистене, готвене, пазаруване, не сменяше чаршафите, не си слагаше червило и не се опитваше да оправи нещата. Лежеше на дивана в червения си халат за баня, с бутилка шери под ръка, пийваше си през целия ден, ядеше канелен хляб, отделяйки кората, и слушаше оперна музика. Ето по това копнееше тя. Истерична любов и неизбежни предателства. Всички жени свършваха, прободени в гърдите от собствената си ръка, пиеха отрова или ги хапеха змии.

— Поне се облечи, за бога — каза Рон. — Не е редно Астрид да те вижда такава.

Искаше ми се да не ме използва като мотив. Защо не можеше просто да каже: „Тревожа се за теб, обичам те, имаш ли нужда да те види някой?“

— Астрид, притеснявам ли те? — попита Клеър. Никога не би ми задавала такъв въпрос, ако беше трезва.

— Не — казах аз. Но наистина ме притесняваше да ме подават напред-назад като солница по време на вечеря.

— Тя казва, че не я притеснявам.

Рон отговори:

— Но притесняваш мен.

Клеър кимна, положила замаяната си глава върху страничната облегалка на дивана под примигващите коледни светлини. Вдигна философски тъничкия си пръст.

— Ето че имаме напредък. Кажи ми, Рон, винаги ли съм те притеснявала? Или е скорошно явление? — Говореше странно. Когато беше пила, някак застъпваше устните си — горната върху долната, като Санди Денис в „Кой се страхува от Вирджиния Уулф?“

Откъм стереото сопраното се впускаше в голямата си ария — преди да се самоубие — Мадам Бъттерфлай или Аида, не помня коя от двете. Клеър затвори очи, опитвайки се да потъне в мелодията. Рон изключи уредбата.

— Клеър, трябваше да отида. Това ми е работата — заобяснява той, застанал над нея с разперени встрани длани, сякаш самият той пееше. — Съжалявам, че се случи на Коледа, но историята беше коледна. Не можех да чакам до февруари, нали?

— Такава ти е работата — каза тя с равен глас, който мразех.

Той насочи към нея гладкия си чистичък пръст.

— Недей.

Искаше ми се тя да го захапее, да го отхапее, но вместо това тя сведе поглед, допи шерито си, внимателно остави чашата на масата и се сви под карираното одеяло. Сега през цялото време ѝ беше студено.

— Тя с теб ли дойде? Блондинката — как ѝ викахте — Синди, Кими?

— О, пак ли започваш? — Той ѝ обърна гръб и започна да разчиства — мръсни хартиени кърпички, празни чаши, хавлиена кърпа, купа. Не му помогнах. Седях на дивана с Клеър и ми се искаше да ни остави сами.

— Господи, писна ми от твоята параноя. Трябва наистина да си намеря любовница, та да имаш някакво основание. Тогава поне ще си доставя и малко удоволствие покрай тормоза, на който ме подлагаш.

Клеър го наблюдаваше с натежали очи, зачервени от плач.

— Тя обаче не те притеснява. Не се притесняваш да обикаляш света с нея.

Той посегна да вземе празната ѝ чаша.

— Дрън-дрън.

Преди да разбере какво става, тя скочи на крака и го удари през лицето. Бях доволна, трябваше да го направи много отдавна. Но тогава, вместо да му го каже, тя се отпусна обратно на дивана, с ръце, свити на коленете, и започна да плаче, хлипайки и хълцайки. Цялата ѝ сила стигна само колкото да го удари. Изпитвах едновременно съжаление и отвращение.

— Би ли ме извинила? — обърна се към мен Рон.

Погледнах Клеър, да видя дали тя би искала да остана, да бъда свидетел. Но тя само хлипаше с открито лице.

— Моля те! — каза той, този път по-твърдо.

Прибрах се в стаята си, затворих вратата, после я открях, когато започнаха да говорят.

— Ти обеща — каза той. — Че ако си имаме дете...

— Нищо не мога да направя — каза тя.

— Не мислех, че ще стане така — каза той. — В такъв случай тя трябва да си отиде.

Напрегнах слух да чуя гласа ѝ, но не долових нищо. Защо мълчеше? Искаше ми се да мога да я видя, но гърбът на Рон ми пречеше. Опитах се да си представя лицето ѝ. Беше пиана, лицето ѝ — грапаво и на петна. Какво имаше в очите ѝ? Омраза? Молба? Объркване? Чаках да ме защити, да каже нещо, но тя не отговори.

— Не се получава — продължи той.

Порази ме не толкова фактът, че искаше да ме върнат като куче, взето от приют, което е разровило двора и е опикало килимите. Порази ме разумният му тон — загрижен, но неангажиран, като на лекар. „Това е единственото разумно нещо“, казваше този глас. Просто не се получава!

— Може би ти си този, при когото не се получава — каза тя, протягайки ръка към бутилката с шери. Той я избягна от ръката ѝ.

Шишето литна, чух го да се удря и търкулва по пода.

— Писна ми от твоите пози — каза той. — Сега чия роля играеш — на ранената богиня-майка? За бога, та тя се грижи за теб. Не това беше идеята.

Лъжеше. Точно това беше идеята. За него бях само някой, който да се грижи за нея и да я наглежда, докато той е на път. Защо не му го кажеше тя? Не знаеше ли как да му се противопостави?

— Не можеш да я отпратиш — бе единственото, което каза. — Къде ще отиде?

Не този въпрос трябваше да зададеш, Клеър.

— Ще й намерят дом, сигурен съм — каза Рон. — Виж себе си обаче. Ти се разпадаш. Отново. Обеща, но ето какво стана. И от мен се очаква да зарежа всичко и да се грижа за душевното ти здраве. Е, предупреждавам те, ако отново се налага да те събирам парче по парче, ти също ще трябва да се откажеш от нещо. — Същият разумен глас. Изкарваше я виновна за всичко.

— Всичко ми вземаш — проплака тя. — Нищо не ми оставяш.

Той й обърна гръб и сега виждах лицето му, отвращението, изписано по него.

— Боже, такава лоша актриса си — каза той. — Почти бях забравил.

Премести се, така че вече не го виждах, но виждах нея — закрила с длани ушите си, с колене под брадичката — клатеше се напред-назад и говореше:

— Всичко ли трябва да ми отнемаш? Винаги ли трябва да става на твоето?

— Може би имаш нужда от малко време — каза той. — Помисли си.

Чух стъпките му и затворих вратата, преди да ме е хванал, че ги шпионирам. Чух го да излиза в коридора.

Открехнах вратата и надзърнах — тя бе легнала обратно на дивана. Зави се презглава с мохерното одеяло. Ясно чувах хлипането ѝ.

Затворих вратата и седнах на леглото си, чувствах се безпомощна. Ставаше същото като с майка ми. Защо правеха така? Грижех се за Клеър вече почти две години. На мен казваше всичко. Аз се тревожех за нея, аз се примирявах с ритуалите ѝ, изтривах сълзите ѝ, докато той гонеше полтъргайсти и видения на Дева Мария по целия

свят. Как можеше да ме отпраща сега? Тъкмо отварях вратата, твърдо решена да говоря с него, да му кажа, че не може да го направи, когато той излезе от стаята със сак през рамо и куфарчето си в ръка. Очите му уловиха погледа ми, но се плъзнаха встрани, той мина покрай мен и влезе в дневната.

Не допусках, че Клеър може да пребледнее още повече, но когато видя Рон с чантите, тя побеля като тебешир. С мъка стана от дивана, одеялото се свлече на пода. Червеният ѝ халат се бе усукал около тялото ѝ, бельото ѝ се виждаше.

— Не тръгвай. — Тя се вкопчи в самото му от рипсено кадифе. — Не можеш да ме оставиш. Обичам те.

Той пое дълбоко дъх и за момент си помислих, че ще промени решението си, но после веждите му надвиснаха над очите и той се обърна, отскубвайки се от ръцете ѝ.

— Уреди нещата.

— Рон, моля те. — Отново посегна към него, но беше прекалено пияна, не го достигна и падна на колене. — Моля те.

Върнах се в стаята си, легнах на леглото и зарових лице във възглавницата. Не можех да я гледам как му се моли. Бях виждала това и преди и ми се повръщаше. Чувах я през вратата — как го умолява, обещава му какво ли не, чух и как потегли колата му. Гумите изсвистяха по алеята, докато излизаше от двора. Представих си как Клеър тича след него по улицата — боса, облечена в червения си коледен халат, хлипаща, пияна. Госпожа Кромак наднича иззад тъмносините си пердета от рязана дантела, а господин Леви зяпа невярващо изпод периферията на еврейската си шапка, докато съпругата му притеснено му маха от прозореца от страх да не се превърне в сол^[1].

Клеър се върна, викаше ме. Похлупих главата си с възглавницата. Слабачка, мислех си. Предателка. Стоеше пред вратата ми, но аз не отговарях. Щеше да се откаже от мен заради него, би направила всичко, за да го задържи. Точно както преди, като майка ми и Бари.

— Моля те, Астрид — умоляваше ме тя през вратата, но аз не исках да я слушам. Тази болест никога няма да ме събори.

Най-после тя се прибра в стаята си, затвори вратата, а аз я мразех, задето пълзи след него в червения си халат; мразех и себе си заради отвращението си, за това, че знаех как се чувства Рон. Лежах в леглото си, мразех и трима ни, слушах я как плаче — от една седмица не правеше нищо друго. Двайсет и седем наименования на сълзите.

Чух, че пуска Ленърд Коен, който я питаше, дали е чула господаря си да пее. Безкрайно повторение на вездесъщ въпрос. Искях да се запечатам, докато все още притежавах нещо свое, което да не съм дала на Клеър. Трябваше да се оттегля или щяха да ме разкъсат като шал, притиснат от затворена врата.

Как презирах слабостта ѝ! Точно както майка ми беше предвидила, че ще стане. Отвращаваше ме. Бих се борила със зъби и нокти за нея, но Клеър беше неспособна да отстоява собствените си права. Не можех да спася и двете ни. На бюрото ми стоеше снимката от това лято — аз и сребърната пъстърва. Рон я беше дал да я поставят в рамка. Изглеждах толкова щастлива. Трябваше да се сетя, че няма да продължи дълго. Нищо не трае дълго. Не го ли бях разбрала досега? *Стягай си багажа*, беше казала майка ми. Оставаше ми по-малко от година до дипломирането, а колежът се мержелееше в далечината.

За момент си спомних как тази есен Клеър ме бе завела до Кол Артс, да видя дали ще ми хареса да кандидатствам там. Дори ми помогна да попълня формуляра за кандидатстване. Без нея всичко това щеше да бъде невъзможно — високият успех, училището по изкуствата. Срамувах се от омразата, която изпитвах към нея, от мисълта, колко много изпитания ми предстоят и от желанието вече да са зад гърба ми. Но после отново я видях как пълзи и се моли и отвращението ми се върна с нова сила. Астрид, помогни ми. Астрид, събери парчетата. Как да го направя? Прекалено много разчитах на нея. Трябваше да погледна истината в очите.

Зачетох се в една книга за Кандински, изпробвах някои от идеите му за формата и напрежението. Как напрежението в една линия се увеличавало с приближаването към края! Опитвах се да не слушам Ленард Коен, който се въртеше отново и отново. Трябваше вече да е заспала. Нека си отспи.

Рисувах, докато се стъмни, после запалих лампата и завъртях пирамидата, която висеше над бюрото ми — абсурдната пирамида, с която майка ми бе подхлъзнала Клеър. Когато затворих книгата за

Кандински, нямаше как да не забележа надписа. *На Астрид, с цялата ми любов, Клеър.*

Мина през мен като вълна, сковавайки детинското ми раздразнение. Ако имах нещо хубаво, то бе само благодарение на Клеър. Ако можех да мисля за себе си като за личност, то бе, защото Клеър ме беше накарала да мисля така. Ако правех планове за някакво бъдеще, то бе, защото Клеър вярваше, че съществува такова. Клеър ми бе върнала света. А какво правех аз сега, когато тя се нуждаеше от мен? Отварях прозорците, подготвях провизиите, развивах бодливата тел.

Станах и отидох до стаята ѝ.

— Клеър? — извиках през затворената врата. Опитах се да отворя, но беше заключено. Тя никога не заключваше вратата, освен когато правеха секс. Почуках. — Клеър, добре ли си?

Чух я да мърмори нещо, но не можах да разбера какво.

— Клеър, отвори. — Натиснах няколко пъти дръжката на вратата.

После чух какво казва.

— Съжалявам. Толкова съжалявам. Толкова ужасно много съжалявам.

— Отвори, моля те, Клеър. Искам да говоря с теб.

— Остави ме, Астрид. — Гласът ѝ звучеше пиян до неузнаваемост. Това ме изненада. Мислех, че досега или е изтрезняла, или е заспала. — Един съвет от мен. Стой далеч от всички пречупени хора.

Чух я да хлипа без сълзи, почти се давеше, а може би се смееше. После всичко се сля в някакво тананикане от другата страна на вратата.

Искаше ми се да ѝ кажа: „Ти не си пречупена, просто си в криза.“ Но не можех. Тя знаеше. Нещо с нея наистина не беше наред, нещо отвътре. Приличаше на голям диамант с мътно петно във вътрешността. От мен се очакваше да вдъхна живот на това мътно мъртво петно, но не се получавахе. Тя щеше да се обади на Рон — където и да беше отишъл той — и да му каже: „Ти беше прав, отпрати я. Не мога да живея без теб.“

— Не можеш да ме върнеш обратно — извиках аз през вратата.

— Майка ти беше права — каза тя, сливайки думите. Чух как нещо пада и се разбива на пода. — Аз съм глупачка. Дори себе си не мога да понасям.

Майка ми. Която съсипва всичко, до което се докосне. Връщах обратно всички писма, които намирах, но трябва да е имало и други.

Седнах на пода. Чувствах се като случайна жертва, която притиска собствените си вътрешности, за да не се изсипят навън. Внезапно ме завладя импулсивно желание да се върна в стаята си, да се отпусна в леглото, под чистите чаршафи и да заспя. Успях да го потисна и се опитах да измисля още нещо, което да кажа през вратата.

— Тя не те познава.

Чух скърцането на леглото, беше станала и се препъваше към вратата.

— Той няма да се върне, Астрид. — Беше точно от другата страна. Гласът ѝ прозвуча по-отдолу — явно беше седнала на пода, докато говореше през ключалката. — Ще се разведе с мен.

Надявах се да го направи. Тогава тя може би щеше да има шанс, двете щяхме да имаме шанс — стъпка по стъпка, без Рон, който се прибира у дома, повлякъл страх след себе си, продавач на надежда, който я оставя на Коледа и се прибира точно когато тя е започнала да свиква с отсъствието му. Щеше да бъде чудесно. Никакви преструвки повече, никакво ходене на пръсти, никакво слухтене, докато той говори по телефона.

— Клеър, това едва ли е толкова лошо.

Тя неуверено се засмя.

— На седемнайсет години. Кажи ми, бебчо, кое е най-лошото нещо?

Шарките върху дървената врата бяха лабиринт, който следвах с нокът. Канех се да ѝ кажа: „Пробвай да имаш майка в затвора, а единственият човек, когото обичаш и на когото имаш доверие, да е изгубил ума си. Пробвай да си на най-хубавото място в живота си и да чуеш как говорят, че ще те върнат обратно...“

Но, от друга страна, не бих искала да съм на мястото на Клеър. По-скоро бих била самата себе си или дори майка ми, затворена до живот и изпълнена със собствената си безсилна ярост, отколкото да бъда Клеър, която се тревожи от крадци, изнасилвачи и от малки зъби, които значат лош късмет, и от „... Очите ми не са симетрични... Не

убивай рибата. Още ли ме обича моят съпруг, обичал ли ме е въобще или просто си е мислил, че съм някоя друга, а аз не мога повече да се преструвам?...“

Исках да я притисна плътно до себе си, но нещо отвърте я отблъскваше далеч от мен. „Това е Клеър, която те обича“, напомних си аз, но точно в този момент не можех да го почувствам. Тя не беше в състояние да се погрижи дори за себе си и аз усетих как без да искам се отдалечавам. Чувствах, че търси ръката ми, че очаква да я пусна в мен. Не мислех, че мога да я спасявам повече. Лабиринтът, който следвах, внезапно свърши в едно пауново око.

— Майка ми би казала, че най-лошото нещо е да изгубиш себеуважението си.

Чух я как отново заплака. Силни, болезнени хлипания, които почувствах в собственото си гърло. Заблъска по вратата с юмрук, а може би и с глава. Не можех да го понеса, налагаше се да отстъпя в сферата на лъжите.

— Клеър, знаеш, че ще се върне. Той те обича, не се притеснявай.

Не ме интересуваше, дали ще се върне или не. Искаше да ме отпрати и по тази причина се надявах да катастрофира с класическата си алфа, която подхождаше на сивата му коса.

— Ако знаех какво е себеуважение... — чух я да казва, — тогава може би щях да разбера, дали съм го изгубила.

Толкова ми се спеше. Едва държах очите си отворени. Опрях глава на вратата. В дневната лампичките по елхата светкаха и гаснеха, а игличките капеха върху неразопакованите подаръци.

— Искаш ли да хапнеш?

Нищо не искаше.

— Само ще отида да си взема нещо. Веднага се връщам.

Направих си сандвич с шунка. Коледната елха бе посипала пода с игличките си. Хрущяха под краката ми. Бутилката с шери я нямаше, явно я беше взела със себе си. Чакаше я страхотен махмурлук. Беше оставила върху масичката за кафе портрета, който ѝ подарих. Занесох го в стаята си и го подпрях на бюрото. Взрях се в дълбокия ѝ поглед, можех да я чуя как ме пита: „Какво искаш — кроасан или козуначена кифла? Къде би отишла, ако можеше да избираш от целия свят?“

Прокарах пръст по високото заоблено чело, като на готическа мадона. Върнах се при вратата ѝ, почуках.

— Клеър, пусни ме да вляза.

Чух проскърцването на пружините, докато се обръщаше, усилието, което ѝ костваше да се изправи, да измине трите крачки до вратата. Ръцете ѝ трудно се справиха с ключа. Отворих вратата и тя се отпусна обратно в леглото, все още в онзи червен халат за баня. Напила пътя си под завивките като сляпо, копаещо дупка животното. Слава богу, вече не плачеше. Сънят я оборваше. Изключих Ленард Коен.

— Толкова ми е студено — промърмори тя. — Ела да легнеш до мен.

Легнах при нея, както си бях с дрехите. Тя сви студените си стъпала до моите, положи глава на рамото ми. Чаршафите миришеха на шери, на немита коса и на „Л’ер дьо тамп“.

— Обещай, че ще останеш с мен. Не ме оставяй.

Хванах студените ѝ ръце и отпуснах главата си до нейната, докато тя се унасяше. Гледах я на светлината на нощната лампа, която напоследък оставаше включена през цялата нощ. Устата ѝ беше отворена, хъркаше тежко. Казах си, че в крайна сметка нещата ще се оправят. Рон ще се прибере у дома или пък няма да се прибере и ние просто ще продължим заедно, както досега. Той всъщност не възнамерява да ме отпрати. Просто не искаше да вижда колко опустошена е тя. Стига да не му го показваше, той щеше да бъде доволен. Просто един добър спектакъл.

---

[1] Алюзия с библейските герои Сара и Абрахам, които единствени били изведени от Содом и Гомор преди унищожението им, при условие че няма да се обръщат назад, в противен случай щели да се превърнат в стълбове сол. — Б.пр. ↑

21.

Клеър още спеше, когато се събудих. Станах, като внимавах да не наруша съня ѝ, и отидох в кухнята. Сипах си малко овесени ядки. Беше много ясна, спокойна сутрин, с чиста кристална светлина. Бях довольна, че Рон го няма. Ако беше тук, телефонът непрекъснато щеше да звъни, кафемелачката щеше да вие, а Клеър щеше да е станала и да приготвя закуска с неестествена усмивка на лицето си. Реших да остана още малко в копринената си пижама. Извадих новите си бои и нарисувах светлината, плъзнала по голия дървен под, жълтия сноп слънчеви лъчи, който пълзеше по пердетата. Обичах тези моменти. Спомних си дни като този, когато бях малка и докато майка ми спеше аз си играех на слънчевата светлина — с панер за пране върху главата — малки квадратчета светлина. Спомнях си съвсем точно как изглеждаше слънцето върху ръката ми и как го чувствах там.

След известно време отидох да нагледам Клеър. Още спеше. Стаята тънеше в тъмносиво, нито лъч утринна светлина не проникваше през затъмнения с щори френски прозорец със западно изложение. Миришеше на застояло. Едната ѝ ръка беше праметната през възглавницата. Устата ѝ зееше отворена, но вече не хъркаше.

— Клеър? — Приблжих лице на милиметри от нейното. Миришеше на шери и на нещо като метал. Не помръдваше. Сложих ръка на рамото ѝ и лекичко я раздрусих. — Клеър? — Тя не реагира. Косъмчетата на врата и ръцете ми настръхнаха. Тя не дишаше! Разтърсих я, вдигнах я и я пуснах на леглото, ръцете ми се впибах в раменете ѝ, главата ѝ се подмяташе като жирафа на Оуен. Удриях ѝ плесници, крещях ѝ с надеждата, че ще отвори очи, ще сложи ръка на челото си и ще ми каже да не крещя, защото от виковете ми я заболява главата. Не помня какво крещях, но нямаше смисъл. Крещях и вече нямаше думи. Нея я нямаше, но аз продължавах да крещя.

Претърсих нощното шкафче, пода. Намерих хапчетата в другия край на стаята, заедно с празната бутилка от шери. Това съм чула да пада, когато тя дойде да ми отвори вратата. Шишенцето беше

отворено, хапчетата се бяха разсипали — малки розови таблетки. „Буталан“, гласеше етикетчето. Против безсъние. Да не се пият в комбинация с алкохол. Да не се употребяват преди или по време на шофиране.

Звуките, които издавах, вече дори не бяха крясъци. Искях да хвърля нещо в затлъстялото, грозно око на Господ. Хвърлих кутията с хартиени кърпички. Медният звънец. Съборих нощната лампа от шкафчето. Издърпах кутията с магнита изпод леглото и я запокитих в другия край на стаята. Ключовете, писалките и ножичките на Рон се разпиляха по пода, също и снимките. И за какво? Откъснах щорите от френския прозорец и стаята грейна. Взах една обувка с висок ток, захвърлена край леглото, и заблъсках с нея по двойното стъкло, порязах си ръката, но не усещах болка. Грабнах сребърната ѝ четка за коса и я запратих като бейзболна топка в кръглото огледало. Взах телефона и заудрях таблата на леглото със слушалката, докато не се разпадна в ръцете ми, оставяйки следи в мекото дърво.

Бях изтощена и не виждах нищо друго, което да хвърля. Седнах на леглото и взех ръката ѝ в своята. Беше толкова студена. Допрях я до горещата си, мокра от сълзи буза с надеждата да я стопля, махнах тъмните кичури коса от лицето ѝ.

Само ако знаех, Клеър! Моя красива, объркана Клеър! Положих глава на гърдите ѝ, където сърцето вече не биеше. Лицето ми — до нейното върху възглавницата на цветчета; вдишвах дъха ѝ, който вече не беше дъх. Беше толкова бледа. Студена. Хванах ледените ѝ ръце — леко напукани, с брачната халка, която ѝ бе прекалено голяма. Обръщах ги, целувах дланите — горещите ми устни докосваха линиите по тях. Колко се тревожеше тя за тези линии! Една от тях тръгваше от края на дланта и пресичаше линията на живота. „Фатален инцидент“ — това каза, че означавало. Потърках линията с палеца си, хлъзгав от сълзите.

Фатален инцидент! Тази мисъл бе почти непоносима, но възможна. Може би не е искала да го направи. Клеър не би го планирала по този начин. Дори не си беше измила косата. Тя би се подготвила, всичко щеше да е свършено. Би оставила писмо, в което обяснява всичко два или пет пъти. Може би е искала само да поспи.

Изсмях се — горчиво като нощна сянка. Може да е било просто една злощастна случайност. Кое не беше случайност? Кое не беше?

Вдигнах четвъртитото бяло шишенце, все още пълно до половината с таблетки. Butabarbital sodium — 100 mg. Буквално проблясваше в ръцете ми. Най-лошото винаги се случваше. Защо непрекъснато го забравях? Сега виждах, че това не е просто едно шишенце — беше врата. Прекрачваш кръглото гърло на шишенцето и се озоваваш на някакво съвсем различно място. Бягството беше възможно. Просто си осребряваш чековете.

Присвих око пред гърлото към розовите таблетки вътре. Знаех как да го направя. Вземат се бавно. Не като във филмите, където ги изпиваха с шепи. Така само ги повръщаш. Номерът беше да вземеш, едно, да почакаш няколко минути, после да вземеш следващото. Да пийнеш малко шери. Едно по едно. След няколко часа заспиваш и готово.

Къщата беше тиха. Чувах тиктакането на часовника върху нощното шкафче. Някаква кола мина по улицата. Свеж въздух нахлуваше през счупения прозорец. Тя лежеше с отворена уста, с глава върху възглавницата на цветчета, облечена в червения халат за баня сред ярката светлина на утрото. Потрих буза във вълнената материя на халата ѝ — халата, който Рон ѝ беше купил и който от дни не беше сваляла. Господи, колко мразех този халат, жизнерадостното му червено. Беше прекалено ярък. Той всъщност въобще не я познаваше. Въобще.

Затворих шишенцето с хапчетата и го пуснах на леглото. Преди всичко трябваше да се отърва от този халат. Това беше най-малкото, което можех да направя. Отметнах завивките. Халатът беше съвсем усукан, събран на топка отзад. Развързах колана и я издърпах от дрехата — колко слабичка беше, колко лека, ребрата ѝ опъваха кожата. Положих я на леглото по гръб — внимателно, внимателно, насилвах се да не отмествам очи от нея. В гардероба ѝ открих един мек, бледоморав пуловер от ангорска вълна. Това повече ѝ подходеше — пастелният цвят, меката като кадифе вълна. Зарових лицето си в него, жадна за нечия мекота, оставих го да попие сълзите ми. Повдигнах я до седнало положение. Беше трудно, трябваше да я подпра на себе си, зашеметена от парфюма и косата ѝ. Едва си поемах дъх, но някак успях да издърпам пуловера през главата ѝ, по някакъв начин напъхах ръцете ѝ в ръкавите и спуснах тъканта надолу по костеливите ѝ плешки. Седях и я прегръщах, притиснала лице във врата ѝ.

Наместих я върху възглавницата — като принцеса от приказките в стъклен ковчег, която би трябвало да се събуди от целувка, но не се получи. Затворих устата ѝ, изпънах чаршафите и одеялата, намерих сребърната четка в бъркотията на пода и сресах косата ѝ. Подейства ми успокояващо, същото бях правила и когато беше жива. Дори не се сбогува с мен. Майка ми също не погледна назад в деня, когато ме напусна.

Знаех, че трябва да се обадя на Рон. Но не исках да яделя с него. Исках я само за себе си — поне още малко. Когато пристигнеше Рон, щях окончателно да я загубя. Той не я познаваше, така че спокойно можеше да почака.

Не можех да се отърва от мисълта — била съм до нея, когато е умирала. Ако само се бях събудила! Ако само бях предположила, какво може да се случи! Майка ми винаги казваше, че ми липсва въображение. Клеър ме викаше, а аз не отидох при нея. Дори не отворих вратата си. Казах ѝ, че най-лошото било да изгубиш себеуважението си. Как съм могла да ѝ кажа такова нещо? Господи, това далеч не беше най-лошото, не наистина!

В градината отвън тревата изправяше стъбла — неподрязана, но яркозелена под ясното зимно слънце. Китайският бряст плачеше като върба. Пъпките се бяха разпукнали: розите грееха в цялото си великолепие, червеният халюциногенен блясък на Господин Линкълн, бледата руменина на Девиците. Земята под тях се къпеше в червени и бели венчелистчета. Тук, вътре стаята тънеше в „Л’ер дьо тамп“ от счупеното шишенце. Вдигнах запушалката във формата на застинали птици. Сега изглеждаха подходяща украса за нечий надгробен камък.

В едно чекмедже открих тетрадката с хербаризирани цветя, които бе събирала по време на разходките ни покрай Маккензи това лято. Колко щастлива изглеждаше тогава с китайската си шапка, превързана под брадичката ѝ, и с брезентовата чанта, пълна с открития! И ето ги тук, надписани със закръгления ѝ женствен почерк, притиснати между страниците, завързани с тъмносиня панделка: Дамско чехълче, Кучегорче, Дива роза и Рододендрон с неговите тънки като конци тичинки.

„Какво искаш, Астрид? За какво мислиш?“ Вече никой нямаше да ми задава тези въпроси. Погалих косата ѝ, тъмните вежди, клепачите, деликатните очертания на скулите и костите около очите,

слепоочията и челото, заострената брадичка като обърната обратно капка вода. Само ако бях отишла при нея веднага! Ако не я бях накарала да чака. Въобще не трябваше да я оставям сама с отвращението ни — моето и на Рон. То бе единственото нещо, което Клеър не би могла да понесе — да я оставят сама.

В десет часа дойде пощата. В единайсет госпожа Кромак начена упражнението си на електрическия орган, а папагалът ѝ закроя в съпровод. Знаех наизуст целия ѝ репертоар. *Зипити — ду-да. Няма друг бизнес като шоубизнеса. Чатануга — чу-чу.* Обичаше щатски песни: *Гари, Индиана. Упоритата Айова. Калифорния, идвам при теб. Всичко е модерно в Канзас Сити.* Всеки път правеше едни и същи грешки. „Прави го само за да ни подлудява“, казваше Клеър. „Много добре знае как се изпълняват тези песни.“ Вече няма да ѝ се налага да ги слуша.

По обяд един камион от Чистотата мина да обере листата по улицата. В един Православното начално училище приключи занятията за деня и високите гласчета изпълниха улицата заедно с жизнерадостната раздражителност на съседките еврейки, които си подвикваха на гърления си език. Как те плашеха, Клеър — тези обикновени жени с дългите си поли, огромните си семейства, нахалните си синове и едрите си слабоумни дъщери, достатъчно силни да повдигнат камион, но плахи в по-голяма компания и с панделки в косите. Винаги си мислеше, че се опитват да ѝ направят магия. Накара ме да боядисам дланта си в синьо и да оставя отпечатъка си върху бялата мазилка над звънеца до външната врата, като заклинание против уроки.

Коляното ми докосна нейното и аз инстинктивно се свих. Кракът ѝ беше вдървен. Толкова далеч беше сега — минаваше през седемте степени на мъртвешко вцепенение по пътя си нагоре към Бог. Прокарах пръстите си по хубавия, заострен нос, по протежение на гладкото чело, по леката вдлъбнатина на слепоочието, където не се долавяше пулс. Никога не беше изглеждала толкова завършена, толкова уверена в себе си. Вече на никого не се опитваше да угоди.

Обичаше ме, но сега не ме познаваше. Смъртта бе забрава.

От един и четиридесет и пет до четири и петнайсет телефонът звъня пет пъти. Пропуснала е часа си при Емили. На два пъти отсреща затвори. Приятелите на Рон щели да се чакат за по едно питие в

Кава. МСИ искали да разсрочат плащанията по телефонните сметки на семейство Ричардс. Всеки път, когато телефонът звъннеше, аз някак си очаквах, че тя ще се размърда и ще отиде да го вдигне. Не можеше да понася продължителното му звънене. Тичаше да отговори, дори когато знаеше, че не търсят нея. Можеше да е предложение за работа, макар да беше спряла да се явява на прослушвания. Може да е някой приятел, макар че тя нямаше приятели. Беше в състояние да води безкрайни разговори с водопроводчици, с компанията за недвижими имоти „Червен килим“, със строителното дружество „Златна звезда“.

Не проумявах как така може да я няма. Какво щеше да стане с особения начин, по който отваряше бурканите — като някой перкусионист в оркестър, който удря триъгълника си с едно-единствено прецизно движение? С червеникавите отблясъци в косата ѝ през лятото. Лелята, която служила в Ипре. Сега бяха мои, като голям товар пеперуди. Кой друг знаеше, че тя монтира огледала по покрива, или че любимите ѝ филми са „Доктор Живаго“ и „Закуска в Тифани“, че любимият ѝ цвят е индиговосиньо? Любимото ѝ число беше две. Нещата, които не би вкусила за нищо на света, бяха кокосов орех и марципан.

Спомних си деня, в който ме заведе до Кол Артс. Уплаших се от студентите — изглеждаха предвзети за хора със странни подстрижки като техните, а рисунките им бяха грозни. Струваше десет хиляди долара на година да учиш там.

— Не мисли за парите — беше казала Клеър. — Тук ти е мястото, освен ако не искаш да учиш в Източните щати.

Бяхме изпратили формулярите за кандидатстване през ноември. Сега трябваше да забравя всичко това.

Седнах с кръстосани крака до леглото ѝ и преброих таблетките в шишенцето. Против безсъние. Бяха останали доста. Повече от достатъчно, а единственият човек, който би помислил за мен го нямаше. Майка ми? Нея я интересуваше само притежанието. Мислеше си, че ако убие Клеър, ще си възвърне собствеността над мен, така че да ме обезличи още малко. Усещах притеглянето на този тъмен кръг — гърлото на шишенцето. Беше заешка дупка, можех да скоча в нея и да я издърпам след себе си. *Никога не се знае, кога може да дойде помощ.* Но аз знаех. Помощта дойде, а аз ѝ обърнах гръб и я оставих да

потъне. Избутах спасителя си от спасителния сал. Бях изпаднала в паника. Сега жънех отчаянието си.

Седях с шишенцето в ръка и гледах как поруменява зимното небе, слабичък розов цвят се силеше да пробие синята мъгла и се сипваше през ъгловатите клони и плаещите вейки на бряста. Сега се стъмваше толкова рано. Тя обичаше тези часове на деня, обичаше усещането за красива меланхолия, обичаше да сяда под бряста, да гледа нагоре през клоните му, тъмни на фона на небето.

В крайна сметка не изпих таблетките. Изглеждаше твърде драматично — като някакъв грандиозен жест, имаше нещо фалшиво. Не заслужавах да забравя, че съм ѝ обърнала гръб. Забравата заличаваше страниците на книгите. Беше прекалено лесно. Сега аз отговарях за пеперудите. Вместо това, набрах номера на пейджъра на Рон и прибавих 999, което означаваше „Спешен случай“. Седнах отново и зачаках.

Рон седна до мен на леглото, раменете му бяха увиснали като гърба на престарял кон, беше притиснал лице в ръцете си, сякаш видяното дотук бе максимумът, който можеше да понесе.

— Ти трябваше да я наглеждаш — каза той.

— Ти си тръгна, не аз!

Той си пое дъх и избухна в протяжни, разтърсващи ридания. Никога не бях си помисляла, че може да ми стане жал за Рон, но ето че ми дожаля. Сложих ръка на рамото му и той я притисна със своята. Хрумна ми, че можех да го успокоя. Можех да го погалия по косата и да кажа: „Не е твоя вината. Тя имаше проблеми, с които не беше по силите ни да се справим, независимо от желанието ни да помогнем.“ Така вероятно би постъпила Клеър.

Можех да го накарам да прави любов с мен. Тогава може би щеше да ме задържи.

Той хвана ръката ми и се втренчи в копринените ѝ пантофки до леглото.

От години се страхувах, че може да се случи нещо подобно.

Притисна ръката ми до бузата си. Чувствах как сълзите му преливат и се процеждат между пръстите ми. Клеър щеше да го съжали, ако не беше мъртва.

— Толкова много я обичах — каза той. — Не бях светец, но я обичах. Ти не знаеш.

Погледна ме със зачервените си очи в очакване да кажа репликите си. „Знам, че си я обичал, Рон.“ Клеър би го казала. Усещах и Оливия, нейния натиск. Той можеше да се погрижи за мен. Мъжки свят.

Но не можех да се насия. Клеър беше мъртва. Какво значение имаше, дали я е обичал или не!

Издърпах ръката си и станах, започнах да събирам някои от нещата, които бях разпиляла из стаята. Там беше и марковата му химикалка. Подхвърлих я в скута му.

— През цялото време е била у нея — казах аз. — Ти въобще не я познаваше.

Той сведе глава, докосна тъмната ѝ коса, която бях сресала, прокара пръсти по бледоморавата ангора на ръкава.

— Можеш да останеш, въпреки всичко — каза той. — Не се притеснявай за това.

Мислех си, че именно това искам да чуя. Но сега, когато го изрече, разбрах, че бих се чувствала по-добре на Сънсет Булевард с другите невръстни бегълци, заспала на препикан дюшек върху стъпалата на църквата за бездомници, ровеща из боклука на „Две момчета от Италия“. Не можех да остана тук без Клеър. Нямах да мога да изричам репликите, които той искаше да чуе, да рисувам на лицето си най-хубавата си усмивка, да очаквам шума от колата му по алеята пред гаража. Лицето ми в огледалото над тоалетката беше остро, ъгловато. Той протягаше ръка към мен, но лицето ми оставаше недостижимо.

Обърнах му гръб и вперих очи в нощта и в отраженията ни в счупения френски прозорец: аз — с копринената си пижама, Рон — на леглото, Клеър — на възглавницата, окъпана от мътния блясък на нощната лампа, за първи път напълно безразлична.

— Защо не можеше да я обичаш повече? — попитах аз.

Ръката му се срина. Той поклати глава. Никой не знаеше защо. Никой никога не знаеше защо.

Приготвянето на багажа ми отне повече време, отколкото когато си тръгнах от къщата на Амелия. Трябваше да опаковам всички нови дрехи, които Клеър ми беше купила, книгите, малкия заек на Дюрер.

Взех всичко. Имах само един куфар, така че натъпках останалото в пазарски торби. Напълних седем! Отидох в кухнята, пъхнах ръка в пликчето с бижутата и извадих пръстена с аквамарин, който винаги се беше въртял свободно на пръста ѝ, както и на този на майка ѝ, но на мен ми пасваше идеално.

Беше почти полунощ, когато социалната служителка пристигна в един малък пикап — бяла жена на средна възраст, с дънки и перлени обици. Джоан Пийлър напуснала Социалната служба миналата година, за да работи по един проект за киностудио Фокс. Рон ми помогна да занеса нещата си до пикапа.

— Съжалявам — каза той, докато се качвах. Започна да бърка по джобовете за портфейла си и натика няколко банкноти в ръцете ми. Банкноти от по двеста долара. Майка ми би му ги хвърлила в лицето, но аз ги взех.

Гледах как къщата се смалва в задния прозорец на пикапа, докато се отдалечавахме в безлунната нощ — крайт на нещо, което можеше да бъде. Малка холивудска къщичка зад големите бели стъбла на смокините. Въобще не ми пукаше какво ще става с мен от тук нататък.

22.

В известен смисъл детският център „Макларън“ беше облекчение. Най-лошото се беше случило. Неизвестността беше свършила.

Лежах на тясното си ниско легло. С изключение на двата комплекта дрехи в чекмеджетата от пресован картон под матрака, всичките ми останали вещи бяха в склада. Кожата ми гореше. Бяха ме третирали против въшки и още вонях на катранен сапун. Всички спяха, освен момичетата в коридора — момичета, които трябваше да бъдат наблюдавани: тези със склонност към самоубийство, епилептичните и неконтролируемите. Най-последна настъпи тишина.

Сега не ми беше трудно да си представя майка ми на затворническата ѝ койка във Фронтера. Май нямаше голяма разлика между двете заведения. Същите панелни стени, линолеума на пода, сенките на боровете на фона на лампите отвън и спящите силуети на съквартирантките ми под тънките им термични одеяла. Беше много горещо, но не отворих прозореца. Клеър беше мъртва. На кого му пука, че е горещо.

Пригладих с длан стърчащите краища на късата си коса. Добре, че я бях отрязала. Група момичета на два пъти ми налетя — веднъж на голямото игрище и веднъж на връщане от физкултурния салон, защото нечие гадже ме смятало за хубава. Не исках да бъда хубава. Лежах и опипвах следите от ударите им, разцъфнали върху бузата ми във всички оттенъци — от пурпурно до зелено, и гледах как зад пердето сенките на боровете танцуват с порива на вятъра — като японски марионетки зад осветен екран под звуците на гамелан.

Вчера сутринта получих известие от Рон. Щял да носи урната с праха ѝ в Кънектикът и предложи да плати билета ми, ако искам да отида с него. Не исках да го гледам как предава Клеър обратно на семейството ѝ — още хора, които не са я познавали. Нямаше да понеса да се мотая край тях като някаква непозната, докато възхваляват покойната. „Тя ме целуна по устните“, щях да им кажа.

— Ти въобще не я познаваше — казах на Рон. Тя не искаше да я кремират, искаше да я заровят с перлите ѝ в устата, с бижу върху всяко око. Рон никога не бе знаел какво иска тя, винаги си мислеше, че той знае най-добре. „Ти трябваше да я наглеждаш.“ Знаел е, че е склонна към самоубийство, когато ме взеха. Тази бе и причината да ме наемат. Трябваше да бъда надзирателката на потенциалната самоубийца. Не любимото дете, както се оказа.

Сенките на боровете танцуваха по одеялото ми, по стената зад мен. И при хората беше така. Не можехме да се видим един друг, виждахме само сенките, движени от неведоми ветрове. Какво значение имаше, дали съм тук или някъде другаде. Не успях да я задържа сред живите.

Някакво момиче простена откъм коридора. Една от съквартирантките ми се обърна и промърмори нещо в съня си. Всичките тези лоши сънища! Точно тук ми беше мястото. Веднъж и аз да не се чувствам като паднала от небето. Дори докато живеех с майка си, винаги ходех на пръсти в очакване нещо да се случи, тя да не се прибере у дома, да ни сполети някаква беда. Рон въобще не трябваше да ми поверява Клеър. Трябваше да си вземат някое мъничко дете, заради което тя да остане сред живите. Клеър трябваше да осъзнае, че нося лош късмет, а не да си мисли, че може да разчита на мен. Приличах на майка си повече, отколкото някога съм си мислила. Но тази мисъл вече не ме плашеше.

На следващия ден в кабинета по изкуство се запознах с едно момче — Пол Траут. Имаше тънка коса и лоша кожа, а ръцете му се движеха някак независимо от него. Беше като мен — не можеше да седи, без да рисува нещо. Когато минах покрай него на път към мивката, надникнах през рамото му. Рисунките му с черен туш приличаха на нещо, което можеше да се види в комиксите. Жени в черни кожени дрехи и на високи токчета, които размахват пушки с размерите на противопожарни маркучи. Мъже с издути чатали и ножове. Странни, подобни на графики схематични изображения на Космоса с разполовени от вълнообразна линия кръгове от китайската философия, чиито две половини — ин и ян — символизираха женското и мъжкото начало, с дракони и автомобили от петдесетте.

Гледаше към мен през цялото време. Чувствах погледа му, докато рисувах. Но напрегнатото виждане на Пол Траут не ме притесняваше. Не беше като момчетата в класната стая, с техните погледи като на хрътки — влажни, опипващи, враждебни. Гледаше ме с очите на художник, който търси детайлите и приема истината без предубеждения. Поглед, който не се извъръщаше, когато на свой ред го срещнех, а се стряскаше от факта, че е срещнал отговор.

Когато минаваше зад мен на път към кошчето, наблюдаваше как рисувам. Не се опитвах да прикрия рисунката си. Нека гледа. Беше Клеър на леглото в бледоморавия ѝ пуловер, тъмната фигура на Рон, застанала на прага и всичко това — окъпано в червените светлини на линейката. С много диагонали. Трудно беше да се рисува добре — четките бяха пластмасови, боите бързо изсъхваха. Смесвах цветовете в една малка чинийка.

— Това наистина е добро — каза той.

Нямаше нужда да ми казва, че е добро. Бях правила изкуство през целия си живот — преди да мога да говоря и след това, когато можех, но предпочитах да не го правя.

— Тук никой не може да рисува — каза той. — Мразя джунглите.

Имаше предвид коридорите. Всички коридори в Мак бяха изрисувани със стенописи на джунгли: слонове и палми, акри зеленина, африкански села с конусовидни сламени колиби. Интерпретацията беше наивна — Русо без капка от заплахата или мистерията, но не беше дело на децата. Не ни беше позволено да рисуваме по стените на коридорите. Вместо това бяха наели някакъв илюстратор на детски книжки или дизайнер на тапети. Сигурно са решили, че нашето изкуство би било прекалено грозно, прекалено разстройващо. Не знаеха, че повечето от децата биха направили точно каквото беше направил и художникът. Мирни царства, в които нищо лошо не се случва. Реещи се във въздуха орли, игриви лъвовете, африкански нимфи, носещи вода, цветя без намек за сексуалност.

— Тук съм за четвърти път — каза Пол Траут.

Ето защо не го бях виждала на друго място, освен в кабинета по изкуство. Ако се върщаш по собствено желание, губиш привилегиите. Аз обаче разбихах защо се върщат. Не беше лошо тук, в *Мак*. Ако не беше насилието, ако не бяха другите деца, имаше хора, които биха го превърнали в нещо съвсем близко до рая. Но не е възможно да

събереш толкова много увредени хора на едно място, без то да заприлича на затвор или на психиатрично отделение. Можеха да рисуват по коридорите колкото си искат, но кошмарът си беше истински, независимо от рисунките. Независимо колко зелена беше моравата, или колко ярки стенописите по коридорите, или колко хубави рисунките по четириметровата ограда, независимо колко мили бяха от персонала и социалните служители, колко барбекюта със знаменитости уреждаха и колко плувни басейна изграждаха — това все пак беше последното убежище на деца, увредени по толкова много начини, че беше истинско чудо, дето все още можехме да седнем за вечеря, да се смеем пред телевизора и да заспиваме.

Пол Траут не беше единственият завърнал се. Имаше много като него. Тук, вътре беше по-безопасно, имаше си правила и хранеха редовно, имаше професионалисти, които да помогнат. *Мак* беше дъното, от което не можеш да паднеш по-надолу. Предполагам, че рецидивистите, които непрекъснато се връщат в затвора, се чувстват по същия начин.

— Отрязала си си косата — каза той. — Защо го направи? Беше хубава.

— Привличаше вниманието — казах аз.

— Мислех, че на момичетата това им харесва.

Усмихнах се и почувствах горчивия привкус в устата си. Това момче може и да е научило много за жестокостта и загубата, но нищо не знаеше за красотата. А и откъде да знае? Беше свикнал с тази своя кожа, с хората, които извъръщаха глави, без да забелязват огъня в ясните му кафяви очи. За мен беше ясно, че в неговите представи красотата и вниманието се равняват на любов.

— Понякога те наранява повече, отколкото ти помага — казах аз.

— Ти всякак си красива — каза той и тръгна към рисунките си.
— Едва ли можеш да промениш това.

Рисувах тъмната коса на Клеър — пласт синьо, после кафяво, смесващи се в отсенките, улавяйки червеното.

— Красотата не означава нищо. Важна е само за другите хора.

— Казваш го, сякаш е без значение.

— Така си е.

Какво е красотата, освен ако не възнамеряваш да я използваш — като чук или като ключ? Просто нещо, което другите да употребяват:

да му се възхищават, да завиждат за него или да презират. Нещо, на което да закачиш мечтите си като на пирон за картина върху гола стена. И толкова много момичета, които казват: „Използвай ме“, „Мечтай за мен“.

— Ти не знаеш какво е да си грозен. — Момчето гледаше надолу към ръката си, която запълваше фона в една научнофантастична сцена. — Жените се отнасят към теб като към болест, от която може да се заразят. И ако в момент на слабост ти позволят да ги докоснеш, после те карат да си платиш за това. — Замълча, после отвори уста да каже още нещо, но отново я затвори, без да изрече и дума. Беше казал твърде много. Устните му се извиха надолу. — Момиче като теб не би ми позволило да го докосна, нали?

Откъде му е хрумнало, че е грозен? Лошата кожа можеше да се случи на всекиго.

— На никого не позволявам да ме докосва — казах накрая аз.

Добавих шишенцето с бутабарбитол содиум на килимчето до леглото ѝ, малките таблетки — разсипани наоколо. Ярко розово на фона на тъмното килимче.

— Защо не?

Защо ли? Защото ми беше писнало от мъжете. Облегнати на касите на вратите, застанали прекалено близо, дъхът им мирише на бира или на петнайсетгодишно уиски. Мъже, които не влизат с теб в спешното отделение, мъже, които те оставят сама на Бъдни вечер. Мъже, които тряскат портите, които те карат да ги заобичаш, а после си променят решението. Гори от момчета; опърпаните им хрусталаци — пълни с очи, които те следят, мачкат гърдите ти, размахват ти парите си, очи, които вече са те свалили на земята и вземат онова, което чувстват свое по право.

Защото виждах една жена в червен халат за баня, която пълзи по улицата. Друга жена на един покрив, изправила се срещу вятъра, няма и странна. Жени с хапчета, с ножове; жени, които си боядисват косата. Жени, които мажат дръжките на вратите с любовна отрова, които приготвят прекалено обилни вечери, които стрелят в детска стая почти от упор. Беше пиеса, която знаех как свършва и не исках да се явя на прослушване за нито една от ролите. Не беше игра, нито обикновено забавление. Беше Руска рулетка с три куршума.

Нарисувах огледало на стената срещу гардероба на Клеър — в действителност там нямаше огледало, и в червеникавия мрак — собствения си втрещен образ: с дълга светла коса, в алената кадифена коледна рокля, която така и не успях да облека. Онова мое аз, което умря заедно с нея. Нарисувах алена панделка около врата си. Така главата ми изглеждаше отсечена.

— Обратна ли си? — попита ме Пол Траут.

Вдигнах рамене. Може би така щеше да е по-добре. Спомних си как се чувствах, когато танцувах с Оливия и как Клеър ме целуна по устните. Не знаех. Хората просто искаха да бъдат обичани. Тук възникваше проблемът с думите — стол, око, камък — бяха ясни и конкретни, но заговореше ли се за чувства, думите ставаха дървени, бяха това, а не онова, не успявах да изразят всички значения. Винаги изпускаха нещо в дефинициите си. Помислих си за любовниците на майка ми — Джереми и Хесус и Марк — тънки в кръста млади мъже с ясни очи и гласове като хлъзгав сатен по разголена гръд. Спомних си колко красива беше Клеър, въртяща се с балетни стъпки из дневната си и колко много я обичах. Вдигнах очи към него.

— Има ли значение?

— А за теб нищо ли няма значение?

— Оцеляването има значение — казах аз, но сега дори и това ми звучеше фалшиво. — Поне така предполагам.

— Не е много.

Нарисувах една пеперуда в стаята на Клеър. Лястовича опашка. И още една. Зелева бялка.

— По-далеч от това не съм стигнала.

Разхождахме се по голямото игрище, след като той си върна привилегиите. Момичетата казваха, че ми е гадже, но и това беше просто още една дума, която не изразяваше цялата истина. Пол Траут беше единственият човек тук, с когото можех да разговарям. Искаше да се виждаме, когато напусна, помоли ме за адрес, телефон или някое място, където да ме намери, но аз не знаех къде ще бъде, а на майка си изобщо не можех да разчитам. Пък и вече бях решила да не ѝ давам новия си адрес — не исках да имам нищо общо с нея. Той ми даде

името на едно магазинче за комикси в Холивуд и каза, че ще проверява дали съм го търсила, независимо къде е самият той.

— Само пиши върху писмата: „До поискване — за Пол Траут“.

Стана ми мъчно, когато замина за новото си място — някакъв дом в Понома. След Дейви той беше първият човек на моя възраст, с когото наистина ми беше забавно, и първият, който имаше някаква далечна представа какво съм преживяла. Тъкмо бяхме започнали да се опознаваме и той замина. Трябваше да свикна с това. Рано или късно всички те напускат. Подари ми една от рисунките си, която да ми напомня за него. Беше ме нарисувал като Супергероиня — с впита бяла тениска и разръфани шорти, а тялото ми явно е било обект на задълбочено наблюдение и обмисляне. Току-що бях сразила един архизлодей и марковият ми ботуш с високо токче беше стъпил върху голите му гърди, а в ръката ми димеше огромна пушка. Бях го простреляла право в сърцето. Над главата ми беше изписано: „Не позволявам на никого да ме докосва.“

Няколко дни след заминаването на Пол седях край една оранжева пластмасова маса пред бунгалото на момчетата младша възраст и чаках да започне интервюто ми. Прокарах ръка по късата си коса, зимното слънце топлеше главата ми. Семействата не трябваше да се чувстват като на пазар, по-скоро трябваше да изглежда като среща „за опознаване“, но си беше прослушване и всички го знаеха. Не се притеснявах. Не исках да ми намират ново място. Предпочитах да остана тук, докато навърша осемнайсет. Пол беше прав, имаше далеч по-лоши места от Мак. Не исках повече да се обвързвам с други хора. Но на никого не беше позволено да остане просто така.

На една маса под високите борове течеше друго интервю — за по две деца: братя, сестри и така нататък. Тези бяха от най-мъчителните. Сладкото малко братче седи в скута на жената, по-големият брат, отминал „сладката“ възраст и навлязъл в пубертета, стои намусен от дясната страна с ръце в джобовете. Те искат само малкото. Големият брат се опитва да ги убеди, че е страшно отговорен човек, че ще се грижи за малкия, ще хвърля боклука, ще коси моравата. Гледката определено не ми понасяше.

Първото ми интервю беше във вторник. Бил и Ан Грийнуей от Дауни. От години приемат деца в дома си. Току-що изпратили едно при истинските му родители. Момчето било при тях три години. Докато казваше това, Бил изтри уста с опакото на ръката си, а Ан преглътна сълзите си. Съсредоточено разглеждах маратонките си — бели, със сини ивици отстрани, дупките за връзките — прекалено големи. Точка в моя полза — скоро нямаше да се връщам при майка си.

Не казах много. Дори не исках да ги погледна. Току-виж ми харесали. Вече ми харесваха. Добротата им произвеждаше у мен тихи, всмукващи шумове като вода в тръбата на ваната. Щеше да е лесно да ги оставя да ме заведат у дома си. Можех да си представя къщата им — светла и удобна, на улица с хубави, макар и не богаташки къщи, може би на два етажа. Снимки на деца по масите, стара люлка в задния двор. Слънчевата гимназия, дори църквата им звучеше приканващо — там никой не получава пристъпи на фанатизъм, нито се притеснява твърде много за греха и проклятието. На бас, че се обръщат към свещеника си на малко име.

Можех да тръгна с Ан и Бил Грийнуей от Дауни. Но с тях можеше да забравя някои неща. Пеперудите можеше да отлетят. Хербаризирани цветя и сутрешната порция Бах, тъмна коса върху възглавницата, перли. Аида и Ленард Коен, госпожа Кромбак и пикници в дневната, пастет и хайвер. В Дауни нямаше да има значение, че познавам работите на Кандински, че знам за Ипре и френските наименования на балетните стъпки. Можеше да забравя черните конци в кожата, трошачия костите 38-калибров куршум, миризмата на новопостроените къщи и как изглеждаше майка ми, когато ѝ сложиха белезниците, странната нежност, с която едрото ченге сложи ръка на главата ѝ, така че да не се удари в горната рамка на вратата на влизане в полицейската кола. С Ан и Бил Грийнуей от Дауни всичко това щеше да се размие, да избледнее. Амстердам и хотелът на Едуардо, чаят в Бевърли Уилшайър и начинът, по който Клеър стоеше, треперейки, докато онзи бездомник душеше косата ѝ. Никога вече нямаше да погледна бездомните деца във входовете на Холивуд и да видя собственото си лице в техните.

— Ще ти хареса при нас, Астрид — каза Ан, чистата ѝ бяла ръка лежеше на рамото ми.

Миришеше на крем за ръце „Йергенс“ — бледа розова сладост, не „Л'ер дьо тамп“ или „Ма Гриф“, или тайнствените виолетки на майка ми, ухание, което отлиташе, едва докоснало обонянието ти. „Кое ти харесва повече, пелин или мащерка?“ Всичко това беше сън, не можеш да се задържиш, да зависиш от птици върху матирано стъкло и Дебюси.

Гледах Бил и Ан, доброжелателните им лица, здравите им обувки. Те нямаше да задават трудни въпроси. Ниско подстриганата посивяваща руса коса на Бил, очилата му със сребърни рамки, фризираната коса на Ан. Това беше постижимо, солидно и непретенциозно — и вечно като дъбов паркет. Би трябвало да го сграбча. Вместо това аз се отдръпнах от ръката ѝ.

Не че не им вярвах. Вярвах на всичко, което казаха — те бяха спасение, разрешение на моята най-дълбока и основна потребност. Но аз си спомних една сутрин преди години в малка църква в Тихуана — флуоресцентни лампи, очукани стъваеми столове и Стар, хипнотизирана като змия на факир, докато преподобният Томас обяснява за проклятието. Прокълнатите могат да бъдат спасени по всяко време, казваше той. Но те не искат да се откажат от греховете си. Макар страданието им да е безкрайно, те не искат да се откажат от тях, дори заради спасението и съвършената божествена любов.

По онова време не го разбирах. Ако грешниците са толкова нещастни, защо предпочитат да тънат в страданието си? Но сега знаех защо. Коя бях аз без раните си? Белезите ми бяха моя физиономия, миналото ми беше моят живот. Не че не знаех до какво водят всичките тези спомени, целият този глад за красота, удивителна жестокост и вездесъща загуба. Но знаех, че никога не бих се обърнала към Бил, ако имам личен проблем — с някое момче, което ме харесва прекалено много, или с учител, който ми се е скарал без причина. Вече бях видяла от света — неговата красота, мизерия и безкрайните му изненади — повече, отколкото те можеха да се надяват или да се страхуват, че някога ще доловят.

Но бях разбрала и още нещо. Че хората, които се отричат от себе си или от миналото си, могат да изпаднат в голяма беда. Те са като слепи сомнамбули, тръгнали по опънато на високо въже, а пръстите им разсичат разреден въздух. Така че ги оставих да си ходят, станах и се отдалечих със съзнанието, че съм се отказала от нещо, което никога не

бих могла да върна. Не от Ан и Бил Грийнуей, а от една илюзия, която бях хранила — илюзията, че мога да бъда спасена и да започна наново.

И ето ме тук, на оранжевите маси, в очакване на следващото интервю. Видях я — слаба брюнетка с тъмни очила, минаваше направо през влажната морава, затъвайки с острите си токчета в току-що полятата земя, без да й пука, че мачка тревата. Сребърните ѝ обици проблясваха на януарското слънце като стръв за риба. Пуловерът ѝ се бе свлякъл от едното рамо, откривайки презрамката на черен сутиен. Едната ѝ обувка се изхлузи, засмукана от мократа пръст. Тя доподскача обратно на един крак и ядно набута стъпалото си в обувката. Вече знаех, че ще тръгна с нея.

23.

Казваше се Рена Грушенка. След една седмица ме закара в дома си с големия си бял пикап „Еконолайн“, със стикер на „Грейтфул Дед“ на задния прозорец — червената и синята половини на черепа, разцепени като от тежко главоболие. Беше студено, валеше, небето беше на мътносиви петна. Хареса ми как гумите изсвистяха по паркинга и оставиха черни следи зад себе си. Гледах стената и телената ограда на Мак да се смаляват в задния прозорец и се опитвах да не мисля, какво ме чака оттук нататък. Замотахме се в лабиринт от предградия, търсейки отбивка към магистралата, и аз се постарях да запомня пътя, по който минавахме — бялата къща с гълъбарника, зелените капаци, пощенската кутия, циментовата стена, лекоосана от дъжда. Проводници за високо напрежение, опънати между стоманени кули като колоси, които държат въжета за скачане в далечината.

Рена запали черна цигара, предложи и на мен.

— Руски. „Собрание“. Най-добрите в света.

Взех една, запалих я с евтината ѝ запалка и се загледах в новата си майка. Въгленовочерната ѝ коса без блясък беше като дупка в пепелявия следобед. Високи гърди с дълбока цепка напиреха от черен пуловер, плетен на една кука, разкопчан до четвъртото копче. Кошмарните ѝ обици висяха до раменете. След като откри магистралата, тя бутна една касета в касетофона — старият Елтън Джон. „Като свещ на вятъра“, пееше тя с дълбок, гърлен глас, подправен с меките руски съгласни. Ръцете ѝ върху големия волан бяха мръсни и окичени с пръстени, ноктите ѝ с олющен червен лак.

Пикапът внезапно се изпълни с пеперуди — Лястовичи опашки, Монарси, Еленови очи, Зелевы бялки — пърхащите крилца на прекалено многобройните ми чувства, прекалено многобройните ми спомени. Не знаех как Рена вижда пътя през пулсиращата паяжина на крилете им.

По-малко от година, казах си. Осемнайсет и край. Ще завърша, ще си намеря работа и животът ще си бъде мой. Това щеше да бъде

просто поредното място, където да отседна, без да плащам наем, докато съм в състояние да реша какво ще правя по-нататък. Колежът отпаднаше — не беше нещо, което да се случи на мен, така че защо да се навивам. Със сигурност нямаше да допусна да се разочаровам отново. „Не позволявам на никого да ме докосва.“ Дяволски вярно.

Концентрирах се върху силуетите на кулите в центъра на града, които изникваха от мътилката, с върхове в облаците като полузапомнен сън. Завихме на север по шосе 5, следвайки релсовия път към центъра, Общинската болница, районът със складовете около пивоварната фабрика, където художниците живееха в ателиетата си — бях ходила там с майка ми на партита преди цял един живот, толкова отдавна, че сякаш споменът вече не беше мой — просто песен, която съм чула в някакъв отдавнашен сън.

При Стейдиъм Уей Рена зави — тук нямаше къщи, само пищна зеленина покрай магистралата и цимент. Известно време се движихме успоредно на шосе 5, после минахме под него и навлязохме в малък квартал като островче под надморската височина, а магистралата остана да се точи като стена вляво от нас. Вдясно, през зацапания от дъжда прозорец, се редуваха улица след улица — всяка с табела, на която пишеше „Няма изход към магистралата“. Пред очите ми се низеха претрупани предни дворове, мокро пране, съхнещо по простори и върху оградите пред къщички в испански стил и миниатюрни бунгала с решетки по всички прозорци. Ръчно плетени кошнички за саксии бяха провесени по верандите, детски играчки се търкаляха по голите Морави и огромни олеандри. Жабарско градче!

Спряхме пред мрачна едноетажна къща в испански стил с цвят на какао, плътна хоросанова мазилка, тъмни прозорци и миниатюрна морава, оградена с мрежа. Съседите от едната страна имаха лодка, по-голяма от къщата им. От другата страна живееше водопроводчик. Точно тук ми беше мястото — мястото на момиче, което е обърнало гръб на единственото хубаво нещо в живота си.

— Няма по-хубаво място от дома — каза Рена Грушенка. Не схванах имаше ли ирония в думите ѝ или не.

Не ми помогна да си пренеса багажа. Взех само най-важното — боите и заека на Дюрер с парите на Рон, скрити зад рамката, и я последвах по напуканата пътека към олющената веранда. Една бяла котка се стрелна вътре, когато Рена отвори вратата.

— Саша, лошо момче такова — каза тя. — Марш навън да чукаш котките!

Минаха няколко секунди, докато очите ми свикнат с тъмнината в малката къща. Първото ми впечатление беше, че има много мебели, струпани един върху друг като в магазин за евтино обзавеждане. Твърде много лампи, от които нито една не беше запалена. Пълно момиче с тъмна коса лежеше на зелен плюшен диван и гледаше телевизия. Тя избута бялата котка, която беше скочила в скута ѝ. Погледна към мен, но явно не ѝ направих впечатление, защото отново насочи вниманието си към телевизора.

— Ивон — каза Рена. — Тя има още неща. Иди да помогнеш.

— Ти иди — каза Ивон.

— Хей, чу ли какво ти казах? Мързелива крава такава.

— Виж ти, кой говори за мързел. — Но тя се надигна от мекия диван и аз видях, че е бременна. Тъмните ѝ очи под изскубаните като полумесеци вежди срещнаха моите. — Кофти място си си избрала.

Рена изсумтя.

— И кое място не е кофти според теб? Ти ми кажи, пък ще отидем всичките.

Момичето ѝ показва среден пръст, взе едно яке от старомодната закачалка за шапки и лениво вдигна качулката на главата си.

— Хайде.

Излязохме под дъжда, вече ръмеше, тя взе две торби, аз взех други две.

— Аз съм Астрид.

— Така ли, и к'во от това?

Занесохме ги в една стая надолу по коридора срещу кухнята. Две легла, и двете неоправени.

— Това е твоето — каза Ивон и стовари торбите ми върху него. — Не ми пипай нещата или ще те убия.

Обърна се и ме остави сама.

Такъв хаос не бях виждала. Дрехи по леглата, на бюрото, натрупани до стената, преливащи от отворения гардероб. Никога не бях виждала толкова много дрехи. Както и специализирани списания по фризьорство и фоторомани, целите нарязани. Над леглото си Ивон беше залепила снимки, откъснати от списания — момчета и момичета, хванати за ръце, яздещи без седла по плажа. На тоалетката един

китайски хартиен кон с парадна сбруя — с копринени червени пискюли и украса от златист станиол, охраняваше яркожълто портативно радио и комплект гримове с двайсет цвята сенки за очи и снимка на млад телевизионен актьор в рамка от два долара.

Насъбрах нещата от леглото си — мокър пешкир, широк панталон с презрамки, розова тениска, мръсна чиния — и се опитах да преценя кое би й се сторило по-малко предизвикателно — да ги хвърля на пода или на другото легло. На пода, реших аз. Все пак беше оставила две празни чекмеджета в тоалетката и пет свободни закачалки в гардероба.

Наредих дрехите си на спретнати купчинки в чекмеджетата, окачих най-хубавите си неща, оправих леглото. За останалото нямаше място. „Не ми пипай нещата или ще те убия“, беше казала тя. Самата аз бях изричала същите думи. Сега си спомних стаята си у Клеър, как я видях за пръв път и се чудех, дали бих могла да я напълня някога. Беше ми дала прекалено много, не можех да го задържа. Заслужавах си го. Подредих нещата си в пазарските торби и ги пъхнах под металната рамка на старомодното легло, напъхах там всичките си роли. Всички личности, в които се бях превъплъщавала. Беше като гробище — там, долу. Закачих над леглото си рисунката, която ми беше подарил Пол Траут. „Не позволявам на никого да ме докосва.“ Чудех се къде ли е той сега, дали пак ще се видим някога. Дали някой някога ще го обикне и ще му покаже какво представлява красотата.

След като си разопаковах нещата, отидох в кухнята, където Рена седеше с друго момиче — косата му с тъмни корени беше боядисана в яркочервено. Пред всяка имаше отворена бутилка „Хайнекен“, двете си деляха мръсен стъклен пепелник. Мивката беше затрупана с немити съдове и остатъци от храна.

— Астрид, това е друго от момичетата. Ники. — Рена се обърна към момичето с червената коса.

То ме огледа по-внимателно от бременната. Кафявите му очи ме претеглиха до грам, потупаха ме, провериха шевовете на дрехите ми.

— Кой те удари?

Аз свих рамене.

— Едно момиче в *Мак*. Вече минава.

Ники се облегна назад в стола си, кльощавите й ръце бяха сплетени на тила.

— Сестрите не обичат белите момичета да се забъркват с техните мъже. — Килна глава назад, за да отпие от бирата си, но не сваляше очи от мен. — И подстрижката ти ли е от тях?

— Какво, ти да не си принцеса? — каза Рена. — Остави я на мира. — Тя стана и измъкна още една бира от очукания хладилник, покрит с лепенки на рок състави. Онова, което зърнах във вътрешността му, не изглеждаше обещаващо. Бира, картонени кутии от ресторанти за бързо хранене, малко месо. Рена вдигна бутилката. — Искаш ли една?

Взех я. Сега бях тук. Пихме бира, пушихме черни цигари. Чудех се, какво ли друго се прави на улица Рипъл.

Рена захвана да търси нещо из шкафовете, отваряше и затваряше очуканите им бежови врати. Нямаше нищо друго освен няколко прашни стари тенджери, чаши и чинии — всичките различни.

— Ти ли изяде чипса, дето купих?

— Ивон — каза Ники и отпи от бирата си.

— Яде за двама — каза Рена.

Ники и Рена заминаха нанякъде с пикапа. Ивон спеше на дивана, легнала на една страна и смучеше палеца си. Бялата котка се беше свила на топка до гърба ѝ. Празно пликче от чипс се въргалаше на масата. Телевизорът продължаваше да работи, предаваха местните новини. Катастрофирал хеликоптер на шосе 10. Хора плачат, репортери ги интервюират на банкетата до магистралата. Кръв и хаос.

Излязох на верандата. Дъждът беше спрял, земята миришеше на влага и зелено. Две момичета на моята възраст минаха с хлапетата си — едното на триколка, другото в розова бебешка количка. Зазяпах се в мен, изскубаните вежди лишаваха лицата им от изражение. Една барутеносиня американска кола от шейсетте — нечия радост и гордост, цялата в лъскав хром и бяла тапицерия — изрева покрай нас — двигателят работеше с дълбок експлозивен звук и ние го гледахме как взима баира към върха на улица Рипъл.

Една пролука се отвори в облаците на запад и златна светлина окъпа далечните хълмове. Тук долу улицата вече бе потънала в мрак, явно се стъмваше рано — височините от другата страна на магистралата препречваха светлината, но високият край на улицата и хълмовете още се къпеха в слънчеви лъчи, които позлатяваха куполите на Обсерваторията, кацнала като катедрала на билото на планината.

Тръгнах към светлината — покрай работилници и малки къщи с обяви, че гледат деца срещу заплащане, двуетажни сгради с дървени стълби, с бананови палми и царевица в дворовете, пекарната на Доли Мадисън. После — магазин за електроника, автокино „Кадилак Джак“ с един фургон „Конестога“ на оградения с мрежа паркинг; автороботилница на ъгъла, където Флечър драйв пресичаше реката.

От моста се откриваше гледка към реката — стоплена от последната светлина, процеждаща се през плътните сиви облаци, като дар от небето. Реката минаваше под шосето на път към Лонг Бийч. Облегнах ръце на влажния циментов парапет и погледнах на север към хълмовете и парка. Водата се носеше между циментовите укрепващи диги, дъното беше покрито с десетилетни наноси тиня, камъни и отскубнати дървета. Връщаше се към дивото си състояние въпреки масивните укрепления по бреговете — една потайна река. Висока бяла птица ловеше риба сред големите камъни, застанала на един крак като в японска дърворезба. Петдесет изгледа от Лосанджелиската река.

На следващия ден Рена ни събуди преди зазоряване, заличавайки сънищата ми с дима на черната си цигара. Сънувах, че се давя, бях на потъващ кораб в Северния атлантически океан, така че няхах нищо против да ме събудят. Стаята още беше тъмна и дяволски студена.

— Ставайте, пролетарии от вси страни — каза Рена, разритвайки сънищата ни с дима на цигарата си. — Няма какво друго да загубите, освен карта „Виза“, меню от „Макдоналдс“ и котешка храна.

Тя запали лампата.

Ивон изпъшка от другото легло, напипа една обувка и я запрати без особен ентусиазъм по Рена.

— Проклет четвъртък.

Облякохме се с гръб една към друга. Тежките гърди и пищните бедра на Ивон стряскаха със своята красота. Откривах Матис и Реноар във формите ѝ. Бяхме на една възраст, но в сравнение с нейното, моето тяло беше като на дете.

— Ше взема да я наклепам тая кучка пред Имиграционното, та да ѝ изритат задника обратно в Русия.

Тя разрови купчините дрехи, измъкна едно поло, подуши го и го захвърли. Повлякох се по коридора да си измия лицето и зъбите.

Когато излязох, тя вече беше в кухнята и наливаше кафе в един очукан термос.

В студения мрак облаци бяла пара изскачаха от ауспуха на пикапа, призрачен с белия си цвят, който не покриваше изцяло старата сива боя отдолу. В големия капитански стол Рена Грушенка пушеше черна руска цигара „Собрание“ със златен кант и сърбаше кафе от евтина нащърбена чаша. Ролинг Стоунс се въртяха на касетофона. Ботушите ѝ с високи токчета отмерваха такта по таблото.

Двете с Ивон се качихме отзад и затворихме вратата. Беше тъмно и миришеше на мухлясали килими. Сгушихме се на окъсаната двойна седалка в дъното. Ники се качи отпред и Рена затвори с трясък вратата. Ролинг Стоунс продължаваха да се надвигват. Ники запали една „Марлборо“, закашля се и изплю хрчката през прозореца.

— Спрях цигарите заради бебето, обаче к'во от т'ва — каза Ивон.

Рена улучи първата скорост и ние се стрелнахме в тишината на улица Рипъл. Оранжевите улични лампи осветяваха тихия квартал, въздухът ухаеше на карамел и ванилия от нощната смяна на пекарната на Доли Мадисън. Чувах как камионите изкачват баира към товарните железопътни платформи, докато ние се катерехме към магистралата. Откъм колоната камиони прозвуча клаксон и Рена бухна с ръка рошавата си черна коса. Дори в пет сутринта ризата ѝ беше разкопчана, а гърдите ѝ — жестоко притиснати нагоре от специалните сутиени „Фредерикс“.

Пееше с красивия си алт заедно с касетофона за това как някои момичета ти дават диаманти, а други — кадилаци. Интерпретацията ѝ на Джагър беше впечатляваща.

Завихме наляво по Флечър край автоработилницата, пикапът ни дрънчеше като наниз консервни кутии във влажната тъмнина. Минахме под шосе 5 и пресякохме Ривърсайд Драйв, ухаещ на хамбургери от „Рикс“. Рена зави наляво при кафенето на Астро, чийто паркинг беше наполовина зает от полицейски коли. Три пъти се изплю през прозореца, докато минавахме покрай тях.

После започнахме да се изкачваме, навлизайки в квартал с тесни улички и къщи, наблъскани една до друга по стръмните възвишения — близнаци с хоросанова мазилка, неописуеми кутийки и тук-там нещо в стар испански стил. Стълби нагоре, гаражи надолу. Коленичих между

капитанските седалки, за да мога да наблюдавам гледката. Оттук се виждаше цялата долина — автомобилни фарове по 5-о и 2-ро, спящите хълмове на Гласъл Парк и Елижън Хайтс, обсипани със светлинки. Празни терени, обрасли с див копър — висок като папрат, ухаещ на женско биле в росната тъмнина. Миризмата се смеси с вонята на мухъл от пикапа, с дима на цигарите и със силния дъх на изветрял алкохол. Рена изхвърли цигарата си през прозореца.

Ивон запали лампичката и разгърна едно тийнейджърско списание, цялото в засъхнали петна от вода. Русото момиче на корицата се усмихваше храбро, макар очевидно да бе ужасено от ситуацията, в която се бе оказало. Погледнах през рамото на Ивон. Винаги се бях чудила откъде намират тези щастливи, пощадени от младежки пъпки тийнейджъри. Ивон задържа вниманието си на една снимка на момче и момиче, които яздеха без седло върху широкия гръб на някакъв кон по плажа.

— Някога яздила ли си кон?

— Не. Веднъж ходих на надбягвания. — И това се бе превърнало в началото на края. Гордостта на Медея, едно към пет. Ръката му на кръста ѝ. — А ти?

— Била съм на ездата с понита в Грифит Парк — каза Ивон.

— Ей там — посочи Рена.

Край кофата за боклук пред една сива къща бяха струпани черни полиетиленови чували. Рена спря, Ники изскочи и преряза връзката на един от тях с джобното си ножче.

— Дрехи.

Двете с Ивон ми подадоха чувалите през задната врата. Бяха потезки, отколкото очаквах, на дъното сигурно имаше някакви домакински уреди. Ивон ги вдигаше с лекота, беше силна като мъж. Ники ги мятеше на гръб с обиграно движение.

— Толкова съм уморена — каза Ивон, когато потеглихме отново. — Мразя го тоя мой живот.

Напълни чашата кафе, изпи я на един дъх, напълни я отново и ми я подаде. Беше нес, горещо и прекалено силно.

Зад волана Рена дръпна от цигарата си. Държеше я като молив.

— Казах ти да го махнеш. За какво ти е бебе? Крава.

Рена Грушенка. Рок музика и американски жаргон — и двете с двайсетгодишна давност. Не отделяше черните си сврачи очи от

тротоара и изрядно подредените по него кофи за боклук и кошчета за рециклиране. Можеше да вижда в тъмното с тези очи. Днес си бе сложила колие от сребърни милагри — ръце, длани и крака. Предназначени бяха да се закачат за кадифените поли на Дева Мария като един вид молитва, но за Рена бяха само заложени телесни части.

— Хей, ряпаджии! — извика тя през прозореца, когато минахме покрай един стар кадилак. Двама мексиканци, мъж и жена, изпразваха нечий приготвен за рециклиране боклук. Багажникът и задната седалка бяха затрупани от чували с консервни кутии и бутилки. — „Доброе утро, кулаки.“ — Изсмя се с широко отворена уста, златните ѝ мостове проблеснаха.

Изглеждаха ни безучастно, докато минавахме с дрънчене покрай тях.

Рена припяваше на Мик с тежкия си акцент, тактувайки по синия волан с пръстена си, и клатеше нагоре-надолу глава като някое пиле. „Разбит“. Имаше дълбок глас и пееше вярно.

Ники се прозина и се разкърши на другото капитанско място.

— Някой път трябва да ме закараш до работата да си прибера камиона. Вернер ме води у тях снощи.

Тя се ухили и кривите ѝ зъби лъснаха.

Рена отпи от нащърбената си чаша.

— Как му е вурстът?

— Четири пъти — каза Ники. — Едва ходя.

Вернер, за когото се предполагаше, че е немски рок импресарио, ходеше в „Баварските градини“, където Ники работеше три вечери в седмицата, макар да не беше навършила двайсет и една. Имаше фалшива лична карта, осигурена от един от приятелите на Рена.

— Що не донесеш малко вурст. Трябва да ни запознаеш.

— Как ли пък не — каза Ники. — Стига му веднъж да погледне кучки като вас и ще се метне на първия самолет за Франкфурт.

— Просто те е страх, че ще разбере, че си мъж — каза Ивон.

Говориха си в същия дух през цялото време, без паузи, като вълни. Облегнах ръце на ръждясалата синя конзола между предните седалки. Пред мен се разкриваше колаж от боклуци: празни черни пакети „Собрание“, малка четка, цялата в черни косми, ключодържател със синьо гумено портмоненце за монети — от тези, дето се отварят,

като ги стиснеш отстрани. Заиграх се с него в такт с касетофона. „Разбит“...

Изгревът дойде като бледа следа от гумичка на източния хоризонт, сиво-белите облаци приличаха на размити пастели, небето изглеждаше като размазано. Постепенно създадените от човека детайли от пейзажа се отдръпнаха — железопътните депа, магистралата, къщите и шосетата — докато не останаха единствено сините хълмове под меката утринна светлина, червена по хребетите. Идеален фон за уестърн. Не ми беше трудно да си представя огромните ръце на кактуса сагуаро, бързия бяг на койота и лисицата. Големият басейн, Долината на пушека. Затаих дъх. Пожелах си винаги да е така — без хора, без големия град, само изгряващото слънце и сините хълмове.

Но слънцето се показва над хребета и върна към реалността шосета 5 и 2 — сутрешният трафик на път за центъра, шофьори на камиони, отправили се към Бейкърсфийлд с мисълта за палачинки, и ние в пикапа в деня за боклуци.

Продължихме да пресяваме градския плавей, спасявайки решетка за поставяне на винени бутилки и два счупени стола с плетени дъна от бамбук. Прибрахме едно алуминиево приспособление за инвалиди, кутия с мухлясали книги и цяло кошче за рециклиране, натъпкано с празни кутийки от „Ролинг Рок“, които придадоха нова свежест на миризмата на мухъл в купето. Скатах си една книга за будизма и една друга, която се казваше „Моята Антония“.

Харесвах ми тези криволичеци улички, обсипаните с цъфтящи храсти хълмове, безкрайните стълби. Минахме покрай къщата, където е живяла Анаис Нин, а аз нямаше на кого да я покажа. Майка ми обичаше да пътува с колата покрай къщите в Лос Анджелис, където са живели известни писатели — Хенри Милър, Томас Ман, Ъшърууд, Хъксли. Точно този изглед към езерото си го спомнях добре, както и китайската пощенска кутия. Имахме всичките ѝ книги. Харесвах заглавията им: „Стълби към огъня“, „Домът на кръвосмешението“, както и лицето ѝ върху кориците: изкуствените мигли, косата ѝ като от книжка с приказки, цялата на масури и къдрици. Имаше една нейна снимка, на която главата ѝ е в клетка за птици. Но на кой ли му пукаше сега.

Спряхме да хапнем кифлички, разпръсквайки конференцията на паркинговите гълъби, които се издигнаха над нас като огромен пърхащ облак в по-светло и по-тъмно сиво, понасяйки на крилете си тежкото утринно слънце, което вече бе изсмукало свежестта от въздуха. Момичето зад тезгяха разтърка сънените си очи, когато Рена, Ники и аз влязохме в закусвалнята. Рена се наведе над стъклената витрина в черешовочервените си панталони, демонстративно излагайки на показ бюста и задника си пред бездомниците и пациентите от близката психиатрична клиника, жестоко размахвайки пред очите им онова, което не можеха да имат. В този миг не можех да не си спомня за Клеър и просяка, който душеше косата ѝ. Поръчахме си кифлички с мармаладов пълнеж, сметана и шоколадова глазура. Рена накара момичето да напълни повторно чашата ѝ с кафе.

Някакъв мъж седна край вратата отвън, носеше табла с калинки в полиетиленов плик.

— Калинки — пропя той. — Калиинки.

Беше дребен жилав човечец на неопределена възраст със загрубяло лице; черната му брада и събраната в конска опашка коса бяха прошарени със сиво. За разлика от повечето улични хора, не изглеждаше пиян или побъркан.

Рена и Ники не му обърнаха внимание, но аз се спрях да погледам червените буболечки, които лазеха в плика. Какво лошо има в това да бъдеш учтив? Пък и досега не бях виждала някой да си изкарва хляба, като продава калинки.

— Ядат листните въшки в градината ви — каза той.

— Ние нямаме градина — казах аз.

Той се усмихна. Зъбите му бяха сиви, но изглеждаха здрави.

— Нищо. Вземи си. Носят късмет.

Дадох му един долар и той ми подаде плика с калинките. Това ми напомни за пръстенчетата и тролчетата, които ти се падат срещу двайсет и пет цента на игралните автомати.

В пикапа, без да бързаме, се заехме с кифличките и кафето. Пудра захар се сипеше по дрехите ни. Най-лошото на улица Рипъл беше храната. Всяка вечер ядахме нещо, които купувахме от закусвалните. У Рена никой не готвеше. Тя дори нямаше и готварска книга. Очуканите ѝ тенджери от кошчетата за рециклиране бяха покрити с дебел слой прах. Четири жени в една къща и никоя не

знаеше как да свърши нещо, никоя не искаше да знае. Просто се обаждахме в „Тайни Тай“ и поръчвахме. За хора, които събират празни бутилки от бира, бяхме твърде небрежни с парите си.

Докато карахме към другата страна на езерото, аз въртях плика надолу-нагоре и гледах как калинките трескаво тичат в старанието си крачетата им да сочат към земята. Бяха по-жизнени, отколкото би могло да се очаква. Уловени тази сутрин. Представях си как търпеливите сини очи на човека с калинките претърсват росния див копър за червените буболечки.

„Пусни я“, беше казала Клеър. „Виж колко живот има в нея.“

Но те носят късмет, така каза човекът с калинките.

От мястото си между капитанските седалки виждах голямото езеро в гнездото му сред хълмовете и отразеното в него безоблачно небе. Напомняше ми за едно място в Швейцария, където майка ми ме беше завела веднъж. Планината, която се спускаше досами езерото, градчето по склоновете ѝ. Имаше камелии и палмови дръвчета, и високи тесни капаци на прозорците, и докато обядвахме започна да вали сняг. Сняг върху розовите камелии!

Сега бяхме откъм хубавата страна на езерото. Взирахме се с копнеж в големите къщи — в испански стил, в стил Кейп Код и Ню Орлианс — в утро, натежало от сладкото ухание на големите рожкове. И си представяхме какво би било да си толкова истински.

— Пу за мене — каза Ивон, сочейки една къща в стил Тюдор, с настлана с декоративни тухли алея към гаража. Ники си хареса една с модерна архитектура, цялата в стъкло, виждаха се лампите в стил петдесетте по таваните.

— Не ща никакви боклуци в къщата си — каза тя. — Искам я гола. Хром и черна кожа.

Докато обръщяхме нагоре по хълма, минахме покрай една къща, където някой се упражняваше на пиано преди работа. Беше в испански стил — бяла, с покрив, настлан с плочи, а в миниатюрния преден двор зад оградата от ковано желязо се мъдреше истински дъб. Излъчваше такава сигурност — място, което би кътало красотата, като басейн с проблясваща пъстърва.

Рена забеляза, че се обръщам след къщата.

— Мислиш, че те си нямат проблеми? — каза тя. — Всички си имат проблеми. Ти си имаш мен, те си имат застраховка, вноски по

къщата и така нататък — Тя се усмихна, откривайки разстоянието между горните си зъби. — Ние сме свободните птички. Те искат да са като нас.

Спряхме пред една къща, кацнала високо на склона. Бяха оставили разни неща на бордюра. Аз скочих от колата, нарах проходилката, високото столче със сини, лекьосани от храна подложки, кошарката и кончето на пружини. Очите на Ивон потъмняха, като видях какво ѝ подавам. Свежият цвят на лицето ѝ избледня до бежово, устните ѝ побеляха от стискане. Грабна столчето и демонстративно го метна в купето.

Когато отново потеглихме, тя се сви на седалката, взе си списанието и заразгърща страниците с треперещи ръце. Затвори го и се втренчи в момичето на корицата — момиче, което никога не е било бременно, никога не е имало социален служител и досие. Ивон погали корицата, набръчкана от засъхнали вадички. За мен бе очевидно, че иска да знае онова, което знаеше момичето, да чувства, каквото чувства то, да бъде също толкова красива, желана, уверена. Като хората, които докосват статуя на светец.

— Мислиш ли, че ще ми отива, ако се изруся? — Ивон вдигна за сравнение списанието до лицето си.

— Нищо хубаво не съм видяла от русата си коса — казах аз и завъртях калинките, за да ги накарам да тичат.

Видях лицето на Клеър на брега на Маккензи, как ме умолява да пусна рибата. Поне това можех да направя. Пък и без друго трябваше да разчитам на собствения си късмет. Наведох се иззад Ники и отворих пликчето на вятъра.

Беше осем без десет, когато спряхме пред гимназията „Маршал“. Седмото ми училище за пет години. Фасадата на главната сграда бе облицована с декоративни тухли, но и от двете ѝ страни бяха долепени пристройки. Ивон сведе глава над списанието, не искаше да я виждат. Тази зима я бяха изключили.

— Хей — извика ми Рена, докато слизах от пикапа. Наведе се през Ники, държеше в ръка няколко сгънати банкноти. — Парите карат света да се върти.

Взех парите и си помислих за Амелия, докато ги пъхах в джоба си.

— Благодаря.

Ники презрително се ухили към хлапетата, които, седнали на зида, довършваха сутрешната си цигара преди училище.

— Училището е кофти работа. Защо не го зарежеш? На Рена не й пука.

Аз свих рамене.

— Остава ми само един срок — казах. Но истината беше, че се страхувах да лиша живота си от каквото и да било.

24.

Седях в леглото си в един през нощта, натъпкала памук в ушите си, и се опитвах да не изпадам в самосъжаление. В крайна сметка, аз си го бях избрала. Заслужавах си го. Заслужавах Рена и приятелчетата ѝ, които припяваха като котешки хор на един стар запис на „Дъ Ху“. Затова на Рена ѝ харесваше тук — сред предприемачи, пекарни и железарски магазини. Тук можеш да вдигаш колкото си искаш шум. Бързо разбрах, че всичко на улица Рипъл се върти около рок енд рола. Ники пееше в три различни групи, а личната фонотека на Рена съдържаше записи на всички големи рок групи от седемдесетте, които за първи път беше чула на пиратски записи в Магнитогорск. Опитвах се да си припомня мелодиите на Дебюси, на оркестъра гамелан, на Майлс Дейвис, но чудовищните бази на „Дъ Ху“ ги бяха прогонили от главата ми.

За мен рокът не беше нищо друго, освен разновидност на анонимен секс в един мъжки свят, до циментовата стена зад тоалетните. Дайте ми музикална поема от Сати — като светлината по купа сено на Моне, или от бразилската Астрид — като щрих на Матис. Оставете ме да полежа с Матис в стая с наполовина спуснати капаци в Южна Франция, сред пърхането на тежко оперени бели гълъби и нежното им гукане. Малко време имаме, Анри, преди да пристигне Пикасо с големите си ботуши. Трябва добре да оползотворим следобеда си.

Липсваше ми красотата — нощите на Тухунга с безбройните звезди, шията на Клеър, докато се привеждаше над мен да провери домашното ми; майка ми, която плува под водата в басейна в Холивуд, мелодичността на гласа ѝ. Всичко това вече го нямаше. Това е животът ми — такъв, какъвто е сега. *Самотата е основно човешко състояние, свиквай с него.*

Седях в леглото — държах на коленете си дъска за рисуване и следвах с прошепнато сребристо една индигова линия маслен пастел върху виолетовия лист. Рисувах лодка, тъмно кану на брега на

безлунно море, тъмно като забрава. В лодката нямаше никой, нямаше и весла, нито платно. Навяваше ми мисли за историите на майка ми — как викингите изпращали в лодки мъртвите си в морето.

Духнах в ръцете си, потрих ги една в друга. Печката не работеше, Рена още не я беше поправила. Така че през цялото време носехме пуловери. „Студено?“, бе възкликнала тя. „В Калифорния? Шегуваш се.“ Те не усещаха студа — ревяха като магарета в такт с рока и се наливаха с „Хантърс бренди“, някакъв високооктанов руски специалитет, който имаше вкус на водка, подправена с пирони.

Плъзнах поглед в натъпканата, затрупана с какво ли не стая — приличаше на склад в магазин за дрехи втора употреба. Представях си какво би казала майка ми, ако ме видеше сега, нейната пламенна малка художничка. Просто още една употребявана вещ в магазина за бедни на Рена... Харесва ли ви онази лампа с широката зелена основа? Колко давате? Ами онази маслена картина на дебелобузата селянка с оранжевата кърпа? Като за вас, десет долара. Букет изкуствени цветя? Говорете с Рена, тя ще ви го даде за седем и петдесет. Имахме ориенталски китеник, солидна дъбова маса, съвсем леко килната на едната страна, в комплект с пет различни стола — днес със специална отстъпка. Имахме огромен сервиз за салати и пълното издание на Енциклопедия Британика от 1962 година. Имахме три бели котки, котешки косми навсякъде, котешка воня. Всичко това, плюс една старомодна уредба в шкаф от крушово дърво, както и купчина касети от седемдесетте, по-висока от обувките с платформа на Дейвид Бауи.

Ами дрехите ни, майко, какво ще кажеш за дрехите ни? Полиестерни бюстиета и морави клинове, жълти ризи с огромни ципове. Дрехи, които преминаваха от гардероб в гардероб, докато не ни омръзнаха, после ги продавахме и купувахме нещо друго. Няма да познаеш момичето, в което съм се превърнала. Косата ми расте, намерих си едни слънчеви очила на Джаки О. и непрекъснато ги нося.

Дрехите ми ги няма, дрехите на богатото сираче от Фред Сегал и Барнис, Ню Йорк. Рена ме накара да ги продам. Ти със сигурност би одобрила това. Една събота разтоварвахме на някакъв паркинг. Подреждах чаши за кафе, когато видях Рена да вади дрехите ми от един черен полиетиленов чувал за боклук — френското ми синьо сако от туид, роклята ми от „Бетси Джоунс“, пижамата ми от „Кароли Ломбард“ — и да ги слага на закачалки на подвижния палет.

Грабнах ги от палета, цялата се тресях. Беше ровила в чекмеджетата ми, в гардероба.

— Тези са си мои!

Рена не ми обърна внимание, изтръска някаква дълга пола в розово и сиво и я сложи на закачалка.

— За к'во са ти? Най-добре облеченото момиче в Маршалската гимназия, а? Или в „Тайни Тай“, в „Трейдър Джо“? Или от „Мелроуз плейс“ те викат за главната роля? — Тя се наведе, извади дузина от тениските ми на Фред Сегал и ги бутна в ръцете ми. — На! — Сложи една хартиена ролка и маркер отгоре им. — Ти им сложи цена, парите са си за теб, *ладно*?

Продължи да вади нещата ми от чувалите и да ги слага на закачалки: гълъбовосиви панталони с висока талия и сако с катраненочерен кадифен ревер, бяла риза с къдрички отпред, роклята ми от Джесика Маклинток с бяла яка от рязана дантела.

— Без това — казах аз. — Смили се, моля те!

Рена присви към мен очи и издуха кичур матовочерна коса от лицето си. Търпението ѝ беше на привършване.

— Добри пари ще им вземеш. За какво ги пазиш, за чай с малкия царевич Алексей? Него го застреляха през 1919. — Тя извади роклята от чувала, изтръска я и я окачи. — Не те лъжа.

Стоях там, прегърнала фините тениски. Египетски памук. Жестоки клещи сграбчиха гърлото ми, изстисквайки го като лимон. Не можеше да иска от мен да продам дрехите си. Тая вещица.

Но не можах да пропъдя мисълта, за какво ги пазех наистина? Кога пак ще ми потрябва рокля на Джесика Маклинток за двеста долара? Това беше рокля за печена гъска с кестени, за Пучини в операта, за порцелан със златни ръбчета. Погледнах към Рена и лъскавата ѝ червена риза, трите горни копчета на която бяха разкопчани, към високите ѝ токчета и дънките. Към Ники, която подреждаше кухненските уреди — косата ѝ морава, облечена в черен полиестер. Към Ивон, кръгла като диня в цикламената си кукленска рокля, разкроена по модата от шейсетте, която тъжно нареждаше кукленските мебели и тъкмо слагаше едно опърпано мече във високото столче.

Защо хората не успяваха да задържат нищо свое? Ти никога не си вярвала в чувствата, пазеше единствено собствените си думи и една

снимка на баба ми. Само Клеър умееше да пази спомените. Но не успяваше да се справи с настоящето.

— Един човек ми я подари — казах най-после на Рена.

— Е, и? — Рена вдигна поглед от закачалките си. — Имала си късмет, подарили са ти я. Сега ще я продадеш и ще си изкараш малко парички.

Стоях оклюмала, с ръце, пълни с тениски.

— Кола ли искаш? — попита Рена. — Колеж по изкуствата? Мислиш, че не знам? Ама как ще си платиш? Ето тази рокля. Хубава рокля. Някой ти я дал. Но парите са... — Тя млъкна, опитвайки се да намери думите за това, какво са парите. Накрая вдигна ръце. — *Пари*. Не щеш да го запомниш, затова просто го запомни.

И аз го направих. Написах цена на мечтата си от алено кадифе. Нарочно я сложих висока с надеждата, че никой няма да я купи. Когато слънцето напече, клиентите, които здраво се пазаряха, си тръгнаха; появиха се двойките — крачеха лениво, хванати под ръка, възрастни хора, излезли да се поразходят, младежи. Тениските, панталоните и саката се разпродадоха. Стана следобед, а роклята още си стоеше. Хората непрекъснато питаха Рена дали наистина струва сто долара.

— Колкото каже тя — отговаряше Рена с дълбокия си глас, който трябваше да изрази безпомощност.

— На Джесика Маклинток е — оправдавах се аз. — Въобще не е носена.

Моя грешка, бях очаквала някакво бъдеще, бях вярвала, че сънят ще продължи вечно.

Още си спомнях как ми стоеше, когато я пробвах в бутика в Бевърли Хилс. Изглеждах невинна — като нечия дъщеря, нечия истинска дъщеря. Момиче, за което се грижат. Момиче в рокля като тази не обядваше с цигара и бутилка бира, нито лягаше с бащата на пода на недовършена къща. Рокля като тази не знаеше как се изкарва хляба, не ѝ се налагаше да се притеснява за зъбите си или дали майка ѝ ще се прибере у дома. Когато се показах на Клеър, тя ме накара да се завъртя като балерина в кутия за бижута, беше притиснала с ръце устата си, а гордостта се изливаше от нея като сълзи. Тя вярваше, че съм онова момиче. За момент и аз повярвах в същото.

Цял ден им помагах да я пробват, плъзгах сатенената подплата по потните им рамене, вдигах ципа, докъдето можеше да се вдигне. След

като я пробваха за пети път, започна да не ми пука толкова много. Към три дойдоха няколко момичета, едното все поглеждаше към червената рокля, после дойде и я сложи пред себе си, като я държеше за раменете.

— Може ли да пробвам тази?

Махнах закачалката, плъзнах роклята по вдигнатите ѝ ръце, по меката коса, дръпнах я надолу по тялото ѝ, вдигнах ципа на гърба, докато тя придържаше тъмната си конска опашка. Стоеше ѝ чудесно. Както никога не беше стояла на мен. За пръв път виждах това момиче. Не учеше в „Маршал“. Сигурно учеше в „Неопетнено сърце“ или във Френския колеж. Момиче, за което се грижат, нечия дъщеря. Запазих ѝ роклята, докато отиде до телефона да се обади на майка си. След петнайсетина минути една жена на средна възраст пристигна с жълтия си мерцедес — носеше черни ленени панталони и мокасини от мека кожа с метални катарамии. Още веднъж помогнах на момичето да облече роклята и жената ми даде стоте долара — една-единствена съвсем нова банкнота. Щяха да ходят на сватбата на някаква братовчедка в Ню Йорк. Роклята щяла да бъде идеална за случая. По изражението на майката разбрах, че тя е наясно с истинската цена на дрехата.

Продавахме до пет, после започнахме да разваляме сергията и да товарим стоката в пикапа и в камиончето на Ники. Всичките ми дрехи бяха продадени. Облегнах се на калника на пикапа и преброих парите си. Бях изкарала над четиристотин долара.

— Видя ли, че не е толкоз лошо — каза Рена, балансирайки кутия с чинии на хълбока си. — Колко им взе?

Измърморих цифрата, засрамена, но и донякъде горда. Бяха първите пари, които печелех сама.

— Добре. Дай ми стотарка. — Тя протегна ръка.

— За какво?

Тя щракна с пръсти и отново протегна ръка.

— Няма да стане. — Скрих парите зад гърба си.

Черните ѝ очи раздражено просветнаха.

— Какво, да не си мислиш, че сам си си господар като продаваш на сергия? Ти плащаш на мен, аз плащам на Наталия, Наталия плаща на собственика, к'во си мислиш? Всеки плаща на някой.

— Ти каза, че парите са си за мен.

— След като ми платиш.

— За бога — каза Ники, вдигнала очи от мястото, където подреждаше евтини дрехи върху едно одеяло на земята. — Плащай ѝ и толкова. Така се прави.

Поклатих глава в знак на отрицание.

Рена премести кутията на другия си хълбок и когато заговори, гласът ѝ беше хриплив.

— Я ме чуй, девочка. Аз плащам, ти плащаш. Бизнес, бе. Кога за последен път си имала триста долара в джоба? К'во толкоз?

Как можех да ѝ обясня? Ами чувствата ми, искаше ми се да ѝ го кажа, само дето нямаше смисъл. За нея означавах единствено пари и неща, които можеха да бъдат разменени за пари. Беше откраднала нещо от мен и дори ме придума аз да извърша продажбата вместо нея. Не можех да не се запитам, какво би направила ти, майко. Обаче не ставаше. Теб не можех да си те представя, оставена на милостта на Рена Грушенка, да продаваш дрехите си на паркинга на „Наталиа Нейлз“ и да оплакваш някаква си рокля. Не знаех какво друго да направя, така че ѝ подадох стотачката, стотачката от червената рокля, и тя я дръпна от ръката ми като озверяло куче.

Но докато седях в леглото и слушах шума, смеха и от време на време трясъка на счупено откъм дневната, знаех, че дори и на теб ти се налага да плащаш на някого — за марихуаната, за мастилото, за качествените тампони, за гланца за зъби и витамин С. Но ти със сигурност би измислила изключително основателна причина, теория, цяла философия. Ти би го направила да изглежда благородно, героично. Ти би написала стихотворение по този повод — „Червената рокля“. Аз никога не бих могла да го направя.

В дневната някой пусна стар албум на „Цепелин“. Чувах ги как пригласят на вокалиста със силните си акценти, чувах ревящата китара на Джими Пейдж. Беше четири сутринта и до носа ми достигаше миризмата на топящ се восък от свещи, който капе и образува големи локви по масата и по первазите. Не ми трябваше магическата книга на Клеър, за да видя, че пише горяща къща. Точно затова спях облечена, държах обувките до леглото си, парите в портмонето си и най-важните неща в една чанта до прозореца.

Човек би си помислил, че ще се опитат да поспят — на следващия ден щяхме да ходим на битпазара във Феърфакс Хай, за да

продаваме статуетки, направени от капачки за бутилки, подноси с изрисувани по тях ботанически кошмари, необличани бебешки дрешки и плесенясалите броеве на „Рийдърс Дайджест“. Но отсега можех да кажа, че няма да заспят до понеделник.

Отгърнах на нова страница и започнах друго кану. Сребро на черен фон. Вратата се отвори — Миша, едно от приятелчетата на Рена, влезе залитайки, направи стойка, свирейки на въображаема китара заедно с Джими, пълните му червени устни бяха като на някакво огромно бебе. Буквално му течаха лигите.

— Идвам да те видя, *любов мая, красивая дама*.

— Изчезвай, Миша.

Той доуцука до леглото ми и седна до мен.

— Не бъди жестока — пропя като Елвис и се наведе да се лигави във врата ми.

— Остави ме на мира. — Опитах се да го изблъскам, но беше прекалено голям и отпуснат, не намирах нищо твърдо, което да ми послужи като опора за бутане.

— Не се притеснявай — каза той. — Нищо не правя. — Легна на леглото до мен, разплут като някакво петно. Вонята на алкохол тегнеше като миазма, напомни ми, че съществуват змии, които зашеметяват плячката с дъха си. — Просто съм толкова самотен.

Извиках за помощ, но никой не можеше да ме чуе при тая музика. Миша беше тежък, отпусна глава на рамото ми и започна да лигави врата ми. Хленчещите му сини очи бяха толкова близо, едната му тежка ръка лежеше през кръста ми.

Ударих го, но без никакъв успех — беше прекалено пиян и юмрукът ми отскочи от плътта му, без той да почувства нещо.

— Миша, махни се от мен.

— Ти си толкоз красиво момиче — каза той, като се опитваше да ме целуне. Миришеше на водка и на нещо мазно, някой сигурно беше донесъл печено пиле.

Ножът ми беше под възглавницата. Не исках да наранявам Миша, познавах го. Бях го слушала да свири на китара. Имаше куче на име Чернобил, искаше да се премести в Чикаго и да свири блус, само дето не обичаше студеното време. Рена му беше измислила тази прическа — с леко извит бретон. Не беше лош човек, но в момента целуваше затворената ми уста, а едната му ръка ровеше под одеялото,

макар че бях напълно облечена. Непохватните му пръсти не намериха нищо друго освен висококачествен полиестер.

— Обичай ме поне мъничко — молеше се той в ухото ми. — Обичай ме, *девочка*, щото сички ще умрем.

Накрая успях да вдигна коляното си и когато той се размърда, го ударих по главата с дъската за рисуване и се измъкнах от леглото.

Отидох в дневната. Повечето от хората си бяха тръгнали. Наталия танцуваше сама пред уредбата, стиснала за гърлото една бутилка „Баргин Съркъс Столи“. Георги спеше в черния фотьойл, с глава, отпусната на страничната облегалка, една бяла котка се беше свила на кълбо в скута му. Плетен стол лежеше преобърнат, голям пепелник се търкаляше съборен на пода. Локва с неизвестен произход лъщеше върху издраскания плот на масата.

Рена и гаджето ѝ Сергей лежаха на зеления плюшен диван и той я оправяше с пръсти. Още беше с обувките си и с полата. Неговата риза беше разкопчана, носеше медальон, който висеше надолу. Не знаех дали да кажа или да си замълча, но от друга страна, Миша ѝ беше приятел. Тя носеше отговорността.

— Рена — казах аз. — Миша се опитва да легне с мен.

Четири пияни очи се обърнаха към мен — две черни и две сини. Минаха няколко секунди, докато ме фокусират. Сергей ѝ прошепна нещо на руски и тя се засмя.

— Миша нищо няма да ти направи. Удари го с нещо по главата — каза Рена.

Сергей ме гледаше, докато мачкаше бедрото ѝ и я хапеше по врата. Приличаше на бял тигър, който поглъща плячката си.

Когато се върнах в стаята си, Миша беше заспал. Имаше рана на главата, където го бях ударила. Хъркаше, прегърнал възглавницата ми, сякаш прегръщаше мен. Нямах да се събуди скоро. Легнах на празното легло на Ивон — тя беше излязла с приятели около единайсет, щяха да ходят на някакво парти от другата страна на реката. Уредбата млъкна в пет и аз поспах спокойно час-два, сънувайки животни, които се ровят в боклука. Събудих се от звука на мъжко уриниране в банята от другата страна на коридора — вратата явно не беше затворена, струята се излива в продължение поне на пет минути. Не се чу шум от казанчето. После уредбата отново гръмна, за пореден

път беше „Дъ Ху“. *Кой си ти?* — пееше групата. Опитах се да си спомня, но не можех да кажа със сигурност.

25.

Една мрачна събота седяхме в кухнята и шиехме кожени торбички за кристали. Това беше поредната идея на Рена за правене на пари. Ники въртеше демозаписи на различните групи, с които работеше Вернер, но всички те звучаха еднакво — гневни кльоцави бели хлапета и излезли от контрол китари. Търсеше си нова група.

— Тези звучат добре, какво ще кажете? Мамка му! — Беше си убола пръста с иглата и го тикна в намазаната си с тъмно червило уста. — Това шиене е скапана работа. Тя за какви ни взема, за някакви скапани елфи?

Докато работехме, пушихме хашиш под стъклени чаши. Оставих дима да изпълни малката чаша, която Ники беше свила от „Баварските градини“, войничето на Джони Уокър ме гледаше от стената ѝ, обърнато с главата надолу. Долепих устни до ръба, повдигнах чашата в единия край и поех в дробовете си тежкия дим. Ивон не пушеше, защото било вредно за бебето.

— Какво значение има? — каза Ники, приготвяйки хашиш и за себе си. — Не е като да го задържиш.

Тъглчетата на устата ѝ се изкривиха надолу.

— Щом мислиш така, не искам да ме водиш на курса за бъдещи майки — каза Ивон. — Астрид ще ме заведе.

Закашлях се. Опитах да изиграя ролята на Бътерфлай от сцената с раждането в „Отнесени от вихъра“.

— „Тонинко не знае аз за раждане на разни бебета“, — но не можах да докарам фалцета. Спомних си за Майкъл, той винаги бе имитирал Бътерфлай по-добре от мен.

— Поне мислиш положително — каза Ивон.

Раждане. Потръпнах.

— Дори нямам осемнайсет.

— Няма значение, там не сервират алкохол — каза Ники и хвърли една готова торбичка на купа. Взе друга, която беше скроена и готова за шиене.

Заше метена, аз изрязвах силуета на извисяващ се дим с острия инструмент. Отдаваше ми се повече, отколкото на майка ми. Можех да изрежа гарван, котка. Можех да направя котка с три разреза. Изрязвах бебе с букла на челцето и го подхвърлих на Ивон.

Вратата зад нас се отвори с трясък и в стаята нахлу студ. Беше Рена, която носеше топче тъмнозелен велур под мишница.

— Георги продаде всичко, смени го за лампа — ухили се гордо тя. — К'во ще кажете, а? — После погледът ѝ се спря върху мен, както изрязвах фигури върху кожата. — Ти какво, да не си се побъркала? — Тя дръпна еленовата кожа от ръцете ми и ме фрасна по тила с опакото на ръката си. — Тъпачка такава. Да не мислиш, че е евтино? — После забеляза фигурката и се намръщи, долната ѝ устна се издаде напред. Вдигна парчето кожа към светлината. — Не е лошо. — Хвърли го обратно към мен. — Мисля, че ще се продава. Направи всички торбички така. От това ще спечелим.

Кимнах. Всичко, което успеях да изкарам, харчех за бои, храна и за хашиша, който пушихме с Ники. Колежът отдавна беше изчезнал от хоризонта, като лодка в гъста мъгла. Бях започнала да мисля за живота си като за серия от графики на Кандински. Сами по себе си бяха лишени от смисъл, но веднъж подредени заедно, щяха да оформят изящна композиция. При Клеър мислех, че съм видяла силуета на бъдещето си в тях. Но сега бях изгубила прекалено много парченца. Бяха се върнали към първоначалното си състояние — шепа борови иглички в тревата, чието значение си оставаше загадка.

Влезе и Сергей, понесъл някаква чанта; бузите му бяха порозовели върху красивото, широко, некалифорнийско лице. Извади две бутилки водка от чантата, едната сложи в хладилника, другата остави на мивката и свали от шкафа две зелени чаши. Подуши въздуха.

— Ммм, вечеря.

— Тебе да те е канил някой? — каза Рена, подскочи да седне на плота край мивката и разви капачката на водката. Наля по три пръста във всяка чаша.

— О, тези момичета няма да оставят Сергей гладен — каза той.

Отвори вратата на фурната и хвърли едно око на къкрещото ястие, което приготвих за Ивон — гювече с броколи и сирене. Искях малко да я подсиля за бебето. Беше ме наблюдавала с недоверие, докато смесвах продуктите — дотогава не ѝ беше хрумвало, че може

да се готви без кутия с инструкции. Сергей не бързаше да дръпне лицето си от уханието и топлината на фурната.

Изрязах тигърче върху едно парче кожа, като си напомних, че Сергей е същият като Рена, само че с по-хубава фасада. Красив като казак, с млечна славянска кръв и отнесени сини очи, които улавят всяко движение. Професия — крадец. От време на време Рена продаваше улова му — товар кожени канапета, дузини дамски палта, плюшени играчки от Сингапур, кухненски уреди от Израел. В нашата къща се явяваше като постоянното сексуално присъствие. Оставяше вратата на банята отворена, докато се бръснеше гол. Всяка сутрин правеше по сто лицеви опори, млечно бялата му кожа беше нашарена със синьо от вените, а забележеше ли, че го наблюдават, прибавяше и плясване с ръце между опорите, за да се покаже. Имаше широки рамене и тънък кръст. Когато Сергей беше в стаята, въобще не знаех какво да правя с ръцете си, с устата си.

Погледнах през масата към Ивон: наведена над купчини малки торбички и кожени изрезки, боцка с иглата, търпелива като момиченце от детска приказка. Другите момичета щяха да пришиват къдрички на роклите си за абитуриентския бал или да плетат бебешки терлички. Чувствах се кофти, задето ѝ се бях подигравала преди.

— Ще дойда с теб на курса — казах аз. — Ако мислиш, че мога да помогна по някакъв начин.

Тя се усмихна, без да вдига глава от торбичката, която шиеше. Не обичаше да показва развалените си зъби.

— Няма опасност да се преработиш. Цялата работа я върша аз. От теб се иска само да държиш хавлийката.

— Да, бе — каза Ники. — Банда плажни топки, издути до пръсване. Голям смях. Сама ще видиш.

Ники отчупи още едно парченце хашиш и го забодя на иглата. Запали го и се загледа в дима, който изпълваше чашата като дух в лампа. Дръпна си и се закашля дори по-зле от мен.

— А за мен няма, така ли? — попита Сергей, сочейки към чашата.

— Майната ти, Сергей — каза Ники. — Ти да си ни купувал някога?

Въпреки това му сложи малко и аз се опитах да не обръщам внимание на погледа му, насочен право към мен, когато се наведе да

прилепи устните си там, където аз бях прилепвала своите. Обаче усетих как лицето ми пламва.

Всички ядохме, с изключение на Рена, която пуши и пи водка. Веднага щом тя излезе за малко от стаята, Сергей се наведе през масата — широките му бели ръце бяха скръстени пред него.

— Е, кога ще правим любов с теб, *девочка*?

— Ей, лигльо смотан — каза Ники, насочвайки вилицата си към него. — Що не кажа на Рена аз?

— Освен това Астрид си има гадже — каза Ивон. — Художник. Живее в Ню Йорк.

Бях й разказала за Пол Траут. Най-после бях взела писмата му от Йелоу Брик Роуд в Холивуд — на същата улица бях извадила нож на момичето, което мислеше, че съм Уенди. Ники ме заведе там след училище, беше тръгнала на среща с някакви момчета, които се нуждаели от певица. Чувствах се кофти, че не му бях писала, често си мислех да го направя, но се страхувах. Вероятността да си спомни за мен не беше голяма. Докато карахме към Холивуд, неспокойно поглеждах към писмото с надпис *ПОЛ ТРАУТ — ДО ПОИСКВАНЕ*. Надеждата, която съдържаеше. Самата тя вече бе грешка. Мислех си за една песен, която Рена обичаше да пуска, а аз я мразех до смърт — „Обичай този, с който си“. Беше мелодията, която животът непрекъснато ми натрапваше, и все пак — ето ме тук, а надеждата пърха като птичка в ръката ми.

Магазинчето беше миниатюрно, наблъскано дори повече от къщата на Рена. И навсякъде комикси. Двете с Ники заразгърцахме наслука по лавиците. Някои от комиксите бяха смешни — например „Зипи Топлийката и стария г-н Натурален“. Други бяха тъмни и експресионистични — „Сам Спейд се среща с Мърно“. Имаше цели лавици с недодялани любителски списания, пълни с творенията на некадърни поети. Комикси на японски, много от тях — чиста порнография. Истории за момичета от кариерата и супермоделите, нарисувани в поп стил. Еврейски гризач, уловен в параноиден кошмар с черни ризи. Продаваха всичко — от стандартните комикси до домашно рисувани истории, ксерографирани и подвързани с телчета. Докато Ники четеше една история за момичета гангстери, аз се приближих до щанда, като си повтарях, че няма да има нищо за мен.

Един клюмаш млад мъж в бургундско червена риза за боулинг драскаше нещо на щанда. Бледите му ръце бяха покрити с татуировки. Прочистих няколко пъти гърлото си, докато вдигне глава. Очите му бяха замаяни от марихуана.

— Аз съм приятелка на Пол Траут. Да е оставял нещо за мен?

Той се усмихна някак свенливо и отри носа си с опакото на ръката си.

— Той замина за Ню Йорк, не знаете ли?

Започна да рови под щанда и извади две писма. Пликовете бяха с толкова много рисунки по тях, че адресът на Йелоу Брик Роуд едва се забелязваше. Отпред пишеше: „Астрид Магнуссен — до поискване.“

— Няма обратен адрес?

— Ами той често се мести. Не се изненадвайте.

Оставих на свой ред писмо за Пол — с илюстрации от живота ми на улица Рипъл. Събирането на боклука, дневната на Рена. Не знаех какво друго да направя. Той си беше отишъл.

Седях с Ники в ъгловото сепаре на „Рок енд рол Денис“ на Сънсет, докато тя преговаряше с момчетата от групата — двама изрусени блондини и суперактивен брюнет — барабанистът, бях сигурна, без да питам. Беше ме страх да отворя писмата. Вместо това скицирах някои от клиентите. Момичета, които приличаха на варварки в черните си впити клинове, с рошавите си черни коси, клюкарстваха над диетични коли и двойни порции салати с лук. От другата страна двама позастарели рокаджии, облечени в кожени дрехи с декоративни кабари, ядяха сандвичи; единият говореше по мобилен телефон. Приличаше на модно изложение от различни епохи — мохикани, прически „гъша опашка“, дълги перчеми, полиестер и обувки на високи платформи.

— Няма да плащам, за да свиря с дванайсет други групи. Вие да не сте малоумни? — казваше Ники. — Те би трябвало да ви плащат, а не обратното. — Скицирах русия басист, докато той виновно смучеше горната капса на якето си от вътрешната страна. Брюнетът нервно почукваше с ножа си по стъклените чаши. — Свирите, ако ви плащат. И откъде сте въобще, от Фресно?

— Но това е като при Рокси, не разбираш ли? — каза по-високият блондин. Явно той беше говорителят — онзи, на когото говоренето се удаваше. Соло китара. — Рокси. Като при...

— Рокси — каза другият блондин.

Събрах кураж да отворя първото писмо и разрязах красивия плик със съгваемия нож на майка ми. Вътре имаше серия рисунки с туш в стила на Пол, който не можеше да се сбърка с никой друг — смели черно-бели щрихи: Пол, който се разхожда по самотни улици в стил комикс; Пол, седнал в едно кафене; вижда на улицата едно русо момиче с къса, неравно подстригана коса и тръгва след нея, но се оказва, че се е припознал. „Дали ще я види някога пак?“ гласеше надписът на последната рисунка — той седи на бюрото си, а стената е покрита с рисунки, на които се виждам аз.

Вторият плик съдържаеше една смешна история за бягство от затвора — три момчета си пробиват път през стоманени врати с помощта на огромни пушки — открадват кола — на табелите пише „Напускате Лос Анджелис“; нощ е и те цепят през пустинята. На следващата рисунка има табела като разчупен пъзел, на която пише Сейнт Маркс Плейс; ъгловати наркоманчета в черно минават през един вход — 143; в далечината се вижда Статуята на свободата, която носи тъмни очила и чете комикс.

Сгънах рисунките и ги прибрах обратно в плика, украсен със светкавици, звезди и момиче на бял кон в небе от книжка с комикси. *Астрид Магнуссен — до поискване*. Само ако знаех, че ще пише!

А сега беше твърде късно. Погледнах към Сергей, който седеше срещу мен на масата в кухнята на Рена. Едва ли му пукаше за гаджето ми в Ню Йорк. Не му пукаше дори за собственото му гадже в съседната стая. Просто беше като някой от белите котараци на Рена — яде, спи и прелюбодейства. Откакто ги бях видяла на дивана онази нощ, той винаги ме гледаше с този свой намек за усмивка, сякаш имахме някаква обща тайна.

— Е, и как е твойто гадже? — попита той. — Голям? Той голям ли е?

Ники се засмя.

— Огромен е, Сергей. Не си ли чувал за него? Моби Дик.

Оливия ми беше разказвала за мъже като Сергей. Твърди мъже със сини вени по изваяните си бели ръце, сини очи под тежки клепачи и тънък кръст. С такъв мъж можеш да се споразумееш — мъж, който знае какво иска. Забих поглед в броколите и сиренето в чинията си.

— Като ти омръзне да чакаш — каза той, — ела да си поприказваме.

— Ами ако не ставаш? — казах аз и момичетата се разсмяха.

— Пази се само да не се влюбиш в Сергей — каза той, гласът му галеше като ръка между краката ми.

Последната ми социална служителка — госпожа Луане Дейвис, беше чернокожа жена на средна възраст с бяла блуза, вързана на фльонга на шията, и подстригана на черта коса до раменете. Веднага я познах, когато след училище влязох в „Макдоналдс“ на булевард Сънсет. Поръчах си хамбургер, картопки и кола; за пръв път детските писъци откъм вдлъбнатата площадка, пълна с балони, не ме дразнеха. Предната вечер бях ходила с Ники в увеселителния парк, където тя пъ с една от групите на Вернер — казваше се „Мраз“. Носех Стойката за микрофона, което ме правеше част от помощния персонал на групата, така че не ми поискаха лична карта. Ники беше единствената, която можеше да пее. Имаше мъркащ, ироничен глас и пееше така, както Ан Секстън четеше поезия. Всички останали обаче крецяха, никой не можеше да свири и главата ми още пулсираше от данданията.

Социалната служителка ми подаде през масата купчина писма. Имаха такъв разрушителен потенциал, че дори не исках да ги докосна. Само като ги гледах и изтръпвах от отвращение — почеркът на майка ми, изкривените редове, които прозираха през сините пощенски пликове. Една марка покриваше пощенските разходи за седем страници и всеки лист тежеше повече от нощта. Бяха като нанос от кафяви морски водорасли, излъчваха извратената си зелена светлина, човек можеше да се загуби сред тях, да се оплете и да се удави. Не бях ѝ писала, откакто умря Клеър.

Госпожа Луане Дейвис отпиваше от черното си кафе със специален подсладител и говореше бавно, като се стремеше да изговаря думите отчетливо с оглед на временната ми глухота.

— Би трябвало да ѝ пишеш. Знаеш в какво положение е. Едва ли ѝ е лесно.

— Не съм я затворила аз там — казах, като продължавах да поглеждам към писмата, сякаш бяха португалски военни кораби в спокойното море.

Тя се намръщи. Между веждите ѝ се бяха врязали бръчки от мръщене на момичета като мен — момичета, които не вярваха, че някой може да ги обича, най-малко — опасните им родители.

— Не мога да ти опиша колко малко от децата, за които отговарям, получават писма от родителите си. Те биха се развълнували до смърт, ако получат толкова писма, като теб.

— Да, бе, аз съм супер късметлийка — измърморих, но послушно ги прибрах в раницата си.

Доядох храната си, наблюдавайки децата, които отскачаха от опънатата еластична мрежа и падаха върху едно малко момченце — то не можеше да освободи крачетата си от балоните. Децата скачаха и скачаха отгоре му и се смееха, а то пицеше. Майка му, която нямаше и двайсет години, беше прекалено заета да приказва с приятелката си, за да му помогне. Накрая изкрещя по децата, но не стана и нищо не направи, за да защити сина си. Когато отново се обърна към приятелката си, погледите ни се срещнаха. Беше Кики Торес. Никоя от нас не показа, че се познаваме, просто задържахме погледите си малко по-дълго от обичайното, после тя продължи да говори с приятелката си. А аз си помислих, че точно така се поглеждат и затворниците, когато се срещнат извън затвора.

Вкъщи заварих Ивон, седнала пред телевизора на зеления диван, да гледа някакво токшоу за тийнейджъри.

— Това е майката — ми каза тя, без да отмества очи от екрана. — Отказала се от дъщеря си, когато била на шестнайсет. Сега се виждат за пръв път. — Огромни детски сълзи се стичаха по бузите ѝ.

Не знаех, как издържа да гледа това — беше фалшиво като реклама. Не можех да не се замисля за майката, която бе осиновила детето и го беше отгледала — колко ли я болеше да гледа обичаната си дъщеря в прегръдките на някаква непозната, сред аплодисментите на публиката в студиото. Знаех обаче, че Ивон си представя как се появява в живота на своето бебче след двайсет години — стройна, уверена, облечена в син костюм, с обувки на висок ток и безупречна прическа, а порасналото ѝ дете я прегръща и ѝ прощава всичко. И какви бяха шансовете това да се случи?

Седнах до Ивон, извадих писмата от майка ми и отворих едно.

Скъпа Астрид,

Защо не пишеш? Не е възможно да смяташ, че съм отговорна за самоубийството на Клеър Ричардс. Тази жена беше родена със свръхдоза в кръвта си. Казах ти го още когато я видях за пръв път. Повярвай ми, на нея ѝ е по-добре там, където е сега. От друга страна, аз съм си съвсем жива. Пиша ти от Ад Сег, изолатора, нещо като затвор в затвора. Това ми остана от света: килия два на два, която дели с Лунария Ироло — жена, луда колкото името си. През деня враните грачат нестройно и сърдито, в свършена имитация на прокълнатите. Разбира се, нищо, което пее, не би се приближило до това място. Не, ние сме оставени съвсем сами с нашите несправедливи врани, далечните крясъци на чайките и звука на портала. Неговото жужене и тряскане отеква в тази голяма кухня камера като в галерия под земята — звук, който се търкаля по циментовите подове към нас, а ние клечим зад оградната мрежа, зад вратите с прозорче и планираме убийство, планираме отмъщение. Казват, че съм била от другата страна на оградата. Дори за душовете ни приковават с белезници. И добре правят.

Тази идея ми се понрави — майка ми зад решетки, с белезници. Оттам нямаше да може да ме нарани.

От прозорчето на вратата мога да видя надзирателите седнали на бюрата си в средата на сектора — нашите портиери на разкаянието, които си похапват понички. Ключове проблясват важно-важно на кръста им. Ключовете гледам аз. Хипнотизират ме — огромни шепи с ключове, усещам по небцето си киселия им метален вкус, по-ценен от мъдростта.

Вчера сержант Браун реши, че трийсетте ми минути под душа влизат в единия час извън килията, който ми се полага на ден. Помня как се бях надявала, че ще се окаже

разумен човек — чернокож, строен, интелигентен. Не би трябвало да съм толкова наивна. Дълбокият му глас сякаш не излиза от слабото му тяло, изкуствен е като на проповедник, извисен в надутото му до пръсване чувство за собствената му значимост — той, Церберът на нашия циментов ад.

Упражнявам се в астрална защита. Докато гласът на Лунария монотонно жужи, аз се издигам от койката си и политам над смърдящите редки лайна, над нивите, следвам магистралата на запад, докато не видя кулите в центъра. Докосвам мозайката на лъскавата пирамида на Централната библиотека, гледам как древният шаран проблясва в оранжево, червено, прошарено сребристо и черно в изкуствените езерца на Ню Отани. Издигам се около спретнатите цилиндри на Бонаventura, остъклените асансьори рикошират между етажите. Помниш ли как си хапвахме на последния етаж, а веднъж останахме за една пълна обиколка във въртящия се бар? Не искаше да се приближиш до прозорците, пицеше, че празното пространство те привличало навън. Наложил се да се преместим в едно сепаре по средата, помниш ли? Нали знаеш, че страхът от високото всъщност е страх от самия себе си, защото не знаеш, дали в крайна сметка няма да скочиш.

И те виждам как се разхождаш по алеи, седиш на празни полянки, обрасли с плевели и нашарени от дъжд. Мислиш си, че не можеш да понесеш загубата на онази слабохарактерна жена — Клеър. Помни, че съществува само една добродетел, Астрид. Римляните са били прави. Човек може да понесе всичко. Болката, която не можем да понесем, ни убива моментално.

Майка ти

Но аз не ѝ повярвах и за секунда. Веднъж, много отдавна, ми беше казала, че да те насичат на парчета в битка всеки ден и да те събират обратно всяка нощ било представата на викингите за рая.

Безкрайно клане, това било. Никога не те убиват отведнъж. Като орела, който през деня се храни от черния ти дроб, а нощем дробът ти отново пораста, само дето е по-забавно.

26.

Отвъд реката долиташе тракането от колелетата на преминаващите влакове и този звук напомняше успокояващия глас на перкусия в нощта. На отсамната страна, зад пекарната, някакво момче свиреше на електрическа китара. И той не можеше да спи, звукът на влаковете го държеше буден. Китарата разпръскваше копнежа му в мрака като рой звезди, музика — дълбока и мъдра в своята лишена от обект страст, красива отвъд утехата или решенията.

Ивон неспокойно се въртеше в другото легло. Кленовата рамка простенваше под тежестта ѝ. Оставаха ѝ осем седмици до термина, но не виждах колко по-голяма може да стане. Коремът ѝ се извисяваше над чаршафите като заоблен вулканичен купол, един готов да изригне Попокатепетел. Времето в стаята се движеше в такт с мелодията на влаковете, колело след колело, влак — толкова дълъг, че му трябваха три локомотива, за да теглят туловището му в нощта. Накъде отиват влаковете, майко? Били ли сме вече там?

Понякога си представях, че имам баща, който работи нощна смяна в железниците. Стрелочник в „Садърн Пасифик“, който носи тежки огнеупорни ръкавици, големи като гребла, и изтрива потта от челото си с опакото на силната си ръка. Ако имах баща, който работи нощна смяна в железниците, може би щях да имам и майка, която да се заслушва за щракването на бравата, когато той се прибира у дома, а аз щях да чувам тихия ѝ глас, приглушения им смях през тънките стени в къщата. Колко меки щяха да бъдат гласовете им, и нежни като на гълъби, които мътят върху подпорите на мост.

Ако бях поет, щях да пиша за неща като това. За хора, които работят през нощта. Мъже, които товарят влакове, медицински сестри с нежни ръце в спешно отделение, нощни портиери в хотелите, таксиджии в някое гробище, сервитьорки в нощни кафенета. Те познаваха света, знаеха колко ценен е той, когато някой си спомни името ти, познаваха утехата на реторичния въпрос: „Как я карате, как са децата?“. Те знаеха колко дълги са нощите. Познаваха звука, който

издава животът, когато си отива — хлопване като от мрежеста врата, затръшната от вятъра. Нощните работници живееха без илюзии, забърсваха мечти от тезгяха, качваха товари на платформите. Тръгваха обратно към летището за едно последно пътуване.

Под леглото едно тъмно течение се раздвижваше в нощта. Непрочетените писма на майка ми, преливащи от лъжи, мърдаха и се надигаха като останките от огромен потънал кораб, които приливът продължаваше да носи към брега години, след като лайнерът е полегнал на дъното. Повече никакви думи нямаше да допусна до себе си. Отсега нататък исках само неща, които можеха да бъдат докоснати, вкусени — като уханието на нова къща или звъна на жиците преди дъжд, река, понесла се под лунните лъчи, дървета, израснали сред цимента, изрезки от брокат в кошче за петдесет цента, червени мушката по прозорците на западна работилница. Дайте ми начина, по който покривите на жилищните кооперации натрупват силуетите си в следобеда, подобно на закъсняла приливна вълна; нещо без въртене в себе си, различно от автопортрет от вода и вятър. Дайте ми момчето, което свири на електрическата си китара, леглото ми в приемния дом в края на улица Рипъл и силуета на Ивон с нейното бебе на път. Тя беше хълмовете на Калифорния — жълти като горчица и светлокафяви като лъвовете през лятото.

Ивон извика от своя ъгъл на стаята. Възглавницата ѝ падна на пода. Вдигнах я вместо нея. Беше прогизнала от пот. През нощта се потеше толкова много, че понякога се налагаше да ѝ помагам да си смени чаршафите. Сложих възглавницата под тъмната ѝ глава, махнах мокрите кичури от лицето ѝ. Беше гореща като мокро пране, от което се вдига пара. Китарата разплиташе нишките на някаква мелодия, която само от време на време напомняше на „Значи искаш да бъдеш рок енд рол звезда“.

— Астрид — прошепна Ивон.

— Слушай — казах аз. — Някой свири на китара.

— Сънувах отвратителен сън — промърмори тя. — Някакви хора ми крадяха нещата. Взеха ми коня.

Хартиеният ѝ кон — бял, със златна парадна сбруя и червен копринен пискюл, който стоеше на тоалетката; предният крак вдигнат, вратът извит в дъга, която повтаряше уплашената извивка на веждите ѝ.

— Още си е тук — казах аз и сложих ръка на бузата ѝ. Знаех, че ще разхлади горещата ѝ кожа. Майка ми го правеше, когато бях болна, внезапно си спомних аз, и за момент съвсем ясно усетих хладния допир на ръцете ѝ.

Ивон вдигна глава да види коня, който все така лудуваше на лунната светлина, после се отпусна на възглавницата.

— Да можеше да е минало вече!

Знаех какво би казала Рена. „Колкото по-скоро, толкова по-добре.“ Преди няколко месеца бих отишла още по-далеч. Бих си помислила: „Какво значение има?“ След като бебето се родеше и го вземеха от нея, винаги щеше да има още нещо, което да загуби: гадже, дом, работа, болест, още бебета, дни и нощи, които се застъпват в един океан, който никога не се променя. Защо да дърпаме дявола за опашката?

Но вече я бях виждала да седи по турски на леглото и да шепти на корема си, да му казва, че светът ще бъде чудесен, че има коне и рождени дни, бели коли и сладолед. Дори Ивон да не бъдеше там за ролковите кънки и първия учебен ден, все пак имаше значение. Сега тя беше нейна — сладостта, мечтата.

— Да, бе, като ти дойде времето ще си мислиш, че е прекалено скоро — казах аз.

Ивон сложи ръката ми на челото си.

— Винаги си толкова студена. Въобще не се потиш. Ох, бебето се движи — прошепна тя. — Дай си ръката.

Тя дръпна нагоре тениската си и притисна дланта ми до голия си корем, кръгъл и горещ като втасващо тесто, за да почувствам местещи се издутини, които бебето предизвикваше с движенията си. Усмивката ѝ беше някак крива, раздвоена — радост в битка с онова, което Ивон знаеше, че предстои.

— Мисля, че е момиче — прошепна тя. — Другото беше момиче.

Говореше за бебетата си само късно нощем, когато оставахме сами. Рена не ѝ даваше да говори за тях, казваше ѝ да не мисли за тях. Но Ивон имаше нужда да говори. Бащата на сегашното — Йезекил, караше пикап. Запознали се в Грифит Парк и тя се влюбила, когато той я качил на въртележката.

Чудех се какво да кажа.

— Силно рита. Може пък да стане балерина.

Простичкият мотив на електрическата китара отскочи от хълмовете и се вмъкна през прозореца, а възвишението на Ивониния корем танцуваше в такт — мъничките топчици на ръчичките и крачетата.

— Искам да се запише в „Момичетата скаути“. Ще се запишеш в „Момичетата скаути“, мила — каза тя на възвишението. После вдигна очи към мен. — Ти членувала ли си там?

Поклатих глава.

— Винаги съм си мечтала да го направя — каза тя, чертаейки осморки по влажния чаршаф. — Но не можех да си поискам. Майка ми щеше да си умре от смях. „Дебелият ти задник в тъпите «Момичета скаути»?“

Никога не бяхме стояли толкова до късно, дума не проронвахме. Надявахме се, че дъщеря ѝ ще има всички хубави неща на света. Китарата замлъкна и след кратка пауза щурците запълниха празнината. Може и да са свирили през цялото това време, но според мен музиката ги бе накарала да притихнат. Познавах това чувство — да чакаш промеждутъка, за да съществува.

Ивон постепенно задряма, а аз се върнах в леглото си, като все още мислех за хладните ръце на майка ми върху челото си в разгара на треската, за това как ме увиваше в чаршафи, потопени в студена вода, за евкалиптови листа и детелина. „Аз съм твой дом“, беше казала веднъж и думите ѝ все още бяха верни.

Заврях се под леглото и извадих сака с писмата ѝ — някои пакетчета бяха тънки като обещание, други — дебели. Измъкнах се от стаята и внимателно затворих вратата след себе си.

Настаних се на зеления диван в дневната и запалих лампата с мъниста, от която всичко наоколо заприлича на картина от Тулуз Лотрек. Загребвах писма с шепи и ги слагах на масата. Мразех майка си, но копнеех за нея. Искях да разбера, как успява да запълни моя свят с красота и в същото време да е родена в периферията на обществото.

Проскубаният котарак се приближи по облегалката на дивана и предпазливо се настани в скута ми. Оставих го да се свие под сърцето ми — тежък, топъл и мъркащ като камион на ниска скорост.

Скъпа Астрид,

Три сутринта е и току-що мина четвъртата проверка. В Ад Сег лампите светят през цялата нощ — флуоресцентни и ярки върху сивите панелни стени, разстоянието, между които е само колкото да се сместят леглото и тоалетната чиния. Още няма писмо от теб. Само сексуалните литании на сестра Лунария. Сипят се ден и нощ откъм долната койка като напевите на тибетски монаси, които на смени поддържат света с молитвите си. Тази нощ тълкуванията са съсредоточени върху евангелието на Раул, последното й гадже. С какво богоговение описва тя размера и конфигурацията на члена му, призматичния каталог на еротичния му отклик.

Сексът е последното нещо, за което се сецам тук. Единствено свободата занимава мислите ми. Размишлявам задълбочено върху конфигурацията на молекулите на стените. Медитирам върху природата на материята, широкото разпространение на празнотата сред вихрушката на електронното родео. Опитвам се да вибрирам между пакетите от кванти с фаза с обратна дължина на вълната, така че все някога да поместя съществуването си сред импулсите и материята да стане абсолютно промокаема. Някой ден ще мина право през тези стени.

„Гонзалес го прави с Вики Маноло“, продумва Лунария. „Голям му е като на кон. Като седне, се едно си е заврял бейзболна бухалка в гащите.“

Затворничките обичат Гонзалес. Той си прави труда да флиртува, слага си одеколон, ръцете му са чисти. Тя мастурбира, представяйки си огромни пениси, съвкупява се с коне, с бикове, фантазиите й са като на римски император, докато аз лежа, забила поглед в миниатюрните неравности по звукоизолиращите плочи и слушам нощния дъх на затвора.

Напоследък чувам всичко. Чувам пляскането на картите в кулата на охраната — не е покер, звучи повече като джин рум, слушам тъжните им признания за хемороиди и домашни неприятности. Старите дами в почетния сектор — „Уилсън Б“, хъркат, а ченетата им

киснат в чашите. Чувам плъховете в кухните. Някаква жена крещи в „Лазарета“ — тя също чува плъховете, но не разбира, че не са в леглото и. Надлежно я връзват.

Откъм спалните помещения на Приемното се чуват промърморени заплахи, докато усмиряват едно ново момиче. Тя е мекушава, осъдена е за парична измама и не е готова да бъде тук. Вземат ѝ всичко, което ѝ е останало за вземане. „Мръсница“ казват, след като са свършили.

Останалата част от затвора спи на пресекулки, люляна от сънища, които животът тук потапя в ярки цветове. Знам какво сънуват. Чета ги като романи, похубаво е от Джодс. Сънуват мъже, които ги бият — с обратното на ръката или някой лишен от елегантност ритник в слабините. Мъже, които скърцат със зъби преди да замахнат и просъскват „Виж какво ме караш, да правя“. Дори в съня си жените се свиват под озверелите погледи на мъжете, чиито очни ябълки са нашарени с капиляри като пътни карти, изхвъркнали от ярост, а бялото е с цвета на отворена от седмица майонеза. Човек се чуди, как въобще виждат къде да нанасят ударите си. Но страхът на жените е като магнит. Надявам се, че не знаеш това. Той привлича юмрука, мъжките ръце, безпощадни като тези на Бог.

Други имат повече късмет. Те сънуват мъже с нежни ръце, умели в нежността; пръсти, които се спускат по бузата и очертават отворените устни в брайловата азбука на любовта; ръце, които извайват сладост от повехналата плът, които пробягват по гърдите и запалват бедрата, които разтварят и месят. От топлината на тези ръце плътта се превръща в хляб — сплетен на плитка и втасващ.

Някои сънуват престъпления, оръжия и пари. Флакончета, пълни със сънища, които се стапят като закъснял сняг. Аз съм там. Виждам лицето на един изненадан надзирател точно в момента, когато се размазва в колаж от ярка кръв и костна тъкан.

Лежа в мечтания апартамент — с бял килим, шахта за смет, миялна машина, охраняем паркинг. Присвоявам с измама спестяванията на една стара двойка и празнувам с

бутилка „Мамс“ и хайвер върху препечена филийка. Внимателно свалям една плъзгаща се стъклена врата от двуетажна къща в Мар Виста. С открадната кредитна карта на „Американ Експрес“ си купувам в „Сакс“ кожено палто — от най-добрия руски самур, златен като бренди.

Най-хубави са сънищата за свободата. Волани, които чувстваш толкова истински в ръката си, леката съпротива на педала за газта, индикатора за горивото на максимум и вятъра през отворените прозорци. Ние не използваме климатици, ние поемаме с пълни гърди свежия въздух край нас. Летим по магистралите, избираме платната за бързо шофиране, гледаме за табели, на които пише Сан Франциско, Ню Орлианс. Изпреварваме камиони по големите междушатски аутобани, шофьорите натискат клаксоните си след нас. Пием сода по бензиностанциите, ядем хамбургери алангле в крайпътни кафенета, поръчваме си допълнително от всичко. Слушаме радиостанции за кънтри музика — хващаме Тихуана, Чикаго, Атланта, и спим в мотели, където служителите на рецепцията дори не вдигат очи към нас, само вземат парите ни.

В сектор „Барнбърг Б“ моята съкилийничка Лидия Гузман сънува, как се разхожда по булевард Уитиър. Лято е, а набързо взетият наркотик праща пулсиращи вълни в ритъма на сакса надолу по бедрата ѝ, лъскави в найлоновия клин за десет долара. Грабва ума на зяпачите с бавната си, полюляваща се походка, блузката ѝ е невъзможно прилепнала. Смехът ѝ има вкус на прегоряла слънчева светлина, кактус и червеи.

Но повече от всичко сънуваме деца. Докосването на малки ръчички, лъскави нанизы от зъбки като дребни перли. И винаги губим децата си. По паркинги, на пазара, в автобуса. Обръщаме се и ги викаме. „Шаванда“, викаме ние, „Луз, Астрид“. Как можахме да ви изгубим, нали бяхме толкова внимателни. Само за момент отклонихме погледа си. С пълни с торби ръце стоим сами на тротоара, а някой е откраднал децата ни.

Майка ти

Можеха да я затворят, но не можеха да спрат трансформациите, които настъпваха със света в съзнанието ѝ. Ето това Клеър така и не можа да разбере. Начинът, по който майка ми налагаше образа си на света. Съществуваха престъпления, прекалено изтънчени, за да се справи с тях човешкото правораздаване.

Изправих гръб и белият котарак се плъзна по краката ми на пода като разлято мляко. Сгънах писмото и го върнах в плика, хвърлих го на отрупаната масичка. Не можеше да ме измами. Аз бях мекушавото момиче в Приемното. Тя ми беше взела всичко, което ми бе останало за вземане. Музиката на думите ѝ не можеше да ме съблазни. Можех да различа дрипавата истина от елегантната лъжа.

Никой не ме е открадвал, майко. Ръката ми никога не се е изплъзвала от твоята. Не така стана всичко. Бях повече като кола, която си паркирала в пияно състояние и после не си могла да си спомниш къде си я зарязала. Седемнайсет години отклоняваше погледа си, а когато погледна към мен, аз се бях превърнала в жена, която ти не беше в състояние да разпознаеш. И сега от мен се очаква да ми е жал за теб и за другите жени, които са изгубили децата си по време на обир, убийство или пиянска оргия? Спести си поетичното съчувствие и си намери някой по-лековерен читател. Само защото нещо е казано от поет, не значи, че е вярно, колкото и красиво да звучи. Един ден ще прочета всичко това в някое стихотворение за „Ню Йоркър“.

Да, бях татуирана, точно както бе казала тя. Всеки сантиметър от кожата ми бе насилена и опетнена. Бях първообразът на изрисуваната дама, японска гангстерка, ходеща художествена галерия. Вдигнете ме към светлината, разчетете ярките ми рани. Избърсах сълзите си и изтрих ръце у бялата котка, после посегнах към следващата шепа стъкло, която да втрия в кожата си. Още едно писмо, пълно с възбудени описания, драми и фантазии. Очите ми прелетяха надолу по страницата.

Някъде в Ад Сег плаче жена. Плаче цялата нощ. Опитвах се да я открия, но накрая осъзнах, че тя въобще не е тук. Ти си тази жена. Спри да плачеш, Астрид. Забранявам ти. Трябва да бъдеш силна. Аз съм в стаята ти, Астрид, не усещаш ли присъствието ми? Делиш я с едно

момиче. И нея виждам — тънката коса, тънките извити вежди. Тя спи спокойно, за разлика от теб. Седнала си в леглото си с жълтата плюшена покривка — господи, от къде е намерила това нещо новата ти приемна майка? Моята имаше съвсем същата.

Виждам те как увиваш ръце около голите си колене, челото ти е притиснато в тях. Щурците търкат крачетата като играчи на билиард, които преценяват траекторията на топката. Спри да плачеш, чуваш ли какво ти казвам? За коя се мислиш? За какво съм тук, ако не да ти покажа, че една жена може да бъде силна?

Да обичаш някого е голяма отговорност, но тук, вътре е като да играеш хандбал с гранати. Доживотните ми казват да те забравя, да не се впрягам. „Тук можеш да си създадеш свой живот“, казват те. „Избери си другар, намери си нови деца.“ Понякога става толкова ужасно, че започвам да си мисля, че са прави. Би трябвало да те забравя. Понякога ми се иска да си умряла, така че да знам, че си в безопасност.

Една от жените в моя сектор давала на децата си хероин още от малки, за да знае къде са във всеки един момент. Те всичките са в затвора, живи. На нея така ѝ харесва. Ако вярвах, че ще бъда тук завинаги, щях да те забравя. Щеше да ми се наложи. Прилошава ми, като си помисля, че си някъде там, навън и трупаш рани, докато аз се въртя в тази килия, безсилна като дух в лампа. Астрид, спри да плачеш, проклета да си!

Ще изляза от тук, Астрид, обещавам ти. Ще спечеля някое обжалване, ще мина през стените, ще отлетя като бяла врана.

Майка ти

Да, плачех. Тези думи като бомби, които е пакетирила и изпратила по пощата, които ме държаха кървяща и разбита в продължение на седмици! Въобразяваш си, че можеш да ме видиш, майко? Единственото, което някога си виждала, е било собственото ти отражение в огледалото.

Винаги е казвала, че не знам нищо, но това незнание щеше да бъде стартовата ми площадка. Никога нямаше да твърдя, че знам какво сънуват жените в затвора, или какви права има красотата, или какво може магията на нощта. Ако си го признаех и за секунда, никога нямаше да имам възможността да го открия, да го видя в неговата цялост, да го гледам как се ражда и се разгръща. Не беше нужно да слагам лицето си на всеки облак, да бъда протагонистът на всяко случайно явление.

Коя съм аз, майко? Не съм „ти“! Затова ти се иска да съм умряла? Вече не можеш да ме формираш. Аз бях неконтролираният елемент, случайният акт, движението напред във времето. Мислиш си, че можеш да ме видиш? Кажете ми тогава, коя съм? Не знаеш? По нищо не приличам на теб. Носът ми е различен — с плоска кост, а не остър като прегъвка на оризова хартия. Очите ми не са ледено сини, опетнени от твоята характерна смесица на красота и жестокост. Тъмни са като синини по вътрешната страна на ръката под лакътя и никога не се усмихват. Забраняваш ми да плача? Вече не съм под твое командване. Обичаше да казваш, че ми липсва въображение. Ако с това имаше предвид, че съм в състояние да чувствам срам и разкаяние, значи си била права. Не мога да преобърна света само по силата на желанието си. Не знам как да повярвам на собствените си лъжи. За това се изисква особен вид гениалност.

Излязох на предната веранда, разхлабените дъски проскърцваха под босите ми крака. Вятърът донасяше монотонния шум на трафика откъм шосе 5, лаеха кучета, чуваше се пукота на стрелба на няколко пресечки от къщата, в една нощ, почервенияла от натриевите пари на уличните лампи, кървяща. „Ние сме плякосали Рим“, беше казала тя в онази отдавнашна нощ на покрива под гарвановата луна. „Не забравяй коя си.“

Как бих могла да забравя някога? Аз бях твоята призрачна дъщеря, седнала на някоя празна маса с моливи и химикалки, докато ти работеше по поредното стихотворение — момиче, податливо като бяла глина. Някой, когото да оформиш, когото да обучиш как да се превърне в твое огледално подобие. Винаги си ме оформяла. Показваше ми някой портокал, куп борови иглички, парче кварц и ме караше да ти ги описвам. Едва ли съм била на повече от три или четири години. Думите ми, това искаше ти. „Какво е това?“, питаше непрекъснато.

„Какво е това?“ Но как можех да ти отговоря? Ти си беше присвоила всички думи.

Миризмата на вафли с ванилов крем се просмукваше в нощния въздух, а вятърът прищракваше през палмовите листа, както мислите прищракваха в будния ми мозък. Коя съм аз? Аз съм едно момиче, което ти не познаваш, майко. Мълчаливото момиче на последния чин в класната стая, което рисува на последната страница на тетрадките си. Помниш ли как не бяха сигурни, дали въобще говоря английски, когато се върнахме в Щатите? Направиха ми тест, за да разберат, дали съм бавноразвиваща се или глуха. Но ти никога не попита защо. Никога не ти хрумна: „Може би трябваше да оставя на Астрид някоя и друга дума.“

Помислих си за Ивон, която спеше в нашата стая, засмукала палеца си, увита като покрив около бебето си. „Мога да я видя“, казваш ти. Никога не би могла да я видиш, майко. Дори и да стоиш цяла нощ в стаята ни. Може да видиш само изскубаните ѝ вежди, развалените зъби, книгите, които чете — с припадащи жени на кориците. Никога не би усетила нежността, която притежава това момиче, дълбочината на нейните потребности, колко отчаяно желае нечия близост, затова и беше забременяла отново. Можеш да я осъдиш, както осъждаш всичко друго, и да я отсъдиш като непълноценна, но никога не би могла да я видиш. За теб нещата не са реални. Те са само суров материал, който да оформиш, за да разкажеш историята, както на теб ти харесва. Никога не би могла просто да слушаш как едно момче свири на китара, ти трябва да го превърнеш в стихотворение, така че пак ти да си в центъра.

Влязох вътре, разстлах всичките ѝ писма върху разклатената кухненска маса на Рена — писма, които бях получавала у Стар, у Марвъл, у Амелия и у Клеър, и тези последни горчиви вноски в сметката. Имаше достатъчно, за да ме удавят завинаги. Мастилото на думите ѝ беше като плесен, като смъртоносно заклинание върху кората на бреза, като сложно завъртяна руна. Взех ножиците и започнах да режа, прерязвах нишките на нейните думи, разделях сложния влак на мисълта ѝ — вагон по вагон. Сега не можеше да ме спре. Повече нямаше да гледам през очите ѝ.

Внимателно избрах думи от купчината, отделих ги върху сивобелия линолеум, закован върху плота, и започнах да ги подреждам в

стихове. Сивкавата зора се сипваше през прозореца, когато свърших.

Прилошава ми при мисълта за теб
широкото разпространение на празнотата
неправедна
неподвижна
прокълната дарове.
надутото му чувство за собствената му значимост.
Иска ми се да си мъртва
да забравя за теб.
врана,
пращяща от
фантазии
толкова е ужасно
свършена имитация

да обичаш е отговорност
забравям те
Ингрид Магнуссен

съвсем сама
мастурбира
гнилоч
разочарование
гротеска

Ръцете ти обвиват
отрови
боклук
гранати

самота
далечни крясъци
завинаги
никога

отклик.

взе всичко
усещаш ли ме?
човешката природа

Спри
планираме убийство
разкаяние
Отглеждай го
забранявам
ти
апел
ярост
безсилна
толкова е
важно,
че се
свивам

майната
ти
откачалка
нестройно и сърдито

моят
индикатор за горивото на МАКСИМУМ.

Залепих ги на лист хартия. Връщам ти ги.
Собствените ти малки роби. Боже мой, те се бунтуват.
Ето го Спартак, Рим е в пламъци. Сега можеш да го
оплячкосаш, майко. Вземи, каквото можеш, преди всичко
да се е превърнало в пепел.

27.

Кристалните дни на март, този изключителен месец сред сезоните, настъпиха като благослов, царствени и пропити от уханието на кедър и бор. Режещи студени ветрове отнесоха всяка нечистотия от въздуха, толкова ясен, че се виждаха планинските хребети чак до Ривърсайд — с ясни като в детска илюстрация контури и облаци, които се трупаха около снежните им склонове като в телевизионно предаване за Еверест. В новините съобщиха, че снеговете се били спуснали до хиляда и петстотин метра надморска височина. Бяха ултрамаринови дни, обточени с хермелин, а нощите изваждаха на показ всичките си десетки хиляди звезди, святкащи в небето като доказателство, като сметка, втъкана в основата на някои фундаментални истини.

Колко ясно беше всичко без майка ми, която да наднича през очите ми. Бях преродена — като сиамски близник, който най-накрая е бил разделен от товара на своя омразен двойник. Будех се рано, пълна с очаквания като малко дете, в един свят, умит от отровната мъгла на моята майка, от млечните ѝ миризми. Искрящото синьо на този март щеше да бъде моята метафора, моята емблема, като робата на Дева Мария — синя, обточена с хермелин, среднощночерна, обшита с диаманти. Коя щях да бъда сега, когато си бях възвърнала личността, за да бъда Астрид Магнуссен, най-накрая сама.

Скъпа Астрид,

Браво! Макар като поезия в писмото ти да има какво още да се желае, то поне говори за някаква искра, потенциал за огън, които никога не бих предположила, че притежаваш. Но не вярвам наистина да мислиш, че толкова лесно можеш да прережеш връзките си с мен. Аз живея в теб, в костите ти, в деликатните извивки на мозъка ти. Аз съм те създала. Аз оформих мислите, които имаш,

настроенията, които изживяваш. Кръвта ти шепти моето име. Дори когато се бунтуваш, пак си моя.

Искаш разкаянието ми, настояваш да се засрамя? Защо искаш да бъда по-малко от това, което съм, така че да ти е по-лесно да ми обърнеш с безразличие гръб? Предпочитам да ме смяташ за гротескна, за працияща от фантазии.

Вече не ме държат в Ад Сег — благодаря, че попита. Покрай другите послания, завръщането ми в „Барнбърг Б“ чакаше и едно писмо от „Харпърс“. Ах, какви похвали само, новата Плат в затвора! (Макар да не съм склонна към самоубийство, нито съм някаква сварена поетеса с глава между картофите).

Не се отказвай толкова лесно от мен, Астрид. Има хора, които се интересуват от моя случай. Няма да гния тук като Човека с желязната маска. Наближава новото хилядолетие. Всичко може да се случи. И ако трябваше да ме вкарат несправедливо в затвора, за да ме забележат от „Харпърс“ — е... човек почти може да каже, че си е заслужавало.

А като си помисля, че докато бях навън, се радвах и на написан на ръка отказ от „Дог Брет Ривю“!

Ще публикуват една дълга поема на птичи теми — затворническите врани, мигриращите гъски, използвах дори и гълъбите, помниш ли ги? На Сейнт Андрюс Плейс. Разбира се, че ги помниш. Ти помниш всичко. Беше те страх от рушация се гълъбарник, не искаше да излезеш на двора, докато не разритам плъзналите по земята лози, за да изгоня змиите.

Винаги те беше страх не от това, от което трябва. За мен фактът, че гълъбите се връщат, макар къщата им отдавна да се беше предала на лозите, беше далеч по-заstraшителен.

Защо искаш да ме отпишеш? Ами, опитай. Само внимавай, когато режеш дъската, на която стоиш, провери кой от краищата ѝ е закован за кораба.

Аз ще оцелея, но ще оцелееш ли ти? Имам си последователи — наричам ги моите деца. Млади, проникновени творчески натури, сияещи от възхищение, които идват тук на поклонение от Фонтана и Лонг Бийч, от Сонома и Сан Бернардино, идват чак от Ванкувър, Канада. И, ако мога така да се изразя, те са ми по вкуса много повече от разни сълзливи актриси с брачни халки от два карата. Те твърдят, че са създали мрежа от феминистки ренегати, лесбийки и любителки на пърформънса по целия Западен бряг, нещо като Подземно движение на богините. Готови са да ми помогнат по всички възможни начини, готови са да ми простят всичко. За разлика от теб. Защо?

От майка ти с любов,

Мастурбираща Гнилоч Врана

P.S. Имам изненада за теб. Току-що се срещнах с една нова адвокатка, Сюзън Д. Валерис. Да ти е познато името? Адвокатка на прокълнатите жени! Онази, с черните букли и червените устни! Дошла е да се възползва от моето мъченичество. Не ѝ се сърдя. Има повече от достатъчно за всички.

Стоях на прага и гледах как облаците се вдигат от склоновете на планината. Щяха да я освободят. Беше убила човек, той беше само на трийсет и две. Какво значение има, че е поетеса, новата Плат в затвора? Един човек беше мъртъв заради нея. Не беше съвършен, беше егоист, човек с недостатъци, и какво от това. Тя щеше да го направи отново — следващия път, поради още по-дребна причина. Виж какво направи с Клеър. Не можех да повярвам, че някой адвокат би се заел да я представлява.

Не, тя си измисля всичко това. Опитва се да ме хване в капан, да ме препъне, да ме набути обратно в чувала си. Нямаше да стане, вече не можеше да стане. Бях се освободила от утробата ѝ, нямаше да ме примами обратно. Нека повива във фантазии новите си деца, да заговорничи с тях под фикусите в двора за посетители. Аз знаех много добре от какво трябва да се страхувам. Те нямаха представа, че в лозите има змии.

В четвъртия час по американска история в Маршалската гимназия имаме урок за Гражданската война. Учениците бяха насядали по первазите на прозорците и по плотовете на библиотечките в претъпканата класна стая. Парното не работеше и господин Делгадо носеше дебел зелен пуловер, който някой му беше изплел. Пишеше на дъската, хванал тебешира по особен начин. Написа думата „Гетисбърг“, докато аз се опитвах да уловя едрата плетка на пуловера и непохватната му стойка в тетрадката си на редове. После насочих вниманието си към учебника по история, който стоеше разтворен на чина, и към картинката на великото бойно поле.

Вкъщи я бях разглеждала под лупа. Без лупа не можеше да се види, но телата на картинката бяха без обувки, без пушки, без униформи. Лежаха върху рядката трева по чорапи, белите им очи се вираха в облачното небе и не беше ясно на чия страна са. Пейзажът свършваше зад една редица от дървета в далечината като декор на сцена. Войната беше продължила по пътя си, останали бяха единствено мъртвите.

През трите дни на битката 150 000 мъже се бяха сражавали в Гетисбърг. Всеки трети загинал. 50 000 мъртви мъже. Не успях да възприема величината на тази цифра. Сякаш някаква огромна дупка се беше отворила в тъканта на съществуването и петдесет хиляди човешки души бяха минали през нея за три дни. Клеър умря, Бари умря, но в Гетисбърг са умрели петдесет хиляди. Как може Господ да ги е гледал как умират, без да се разплаче? Как е позволил слънцето да изгрее над Гетисбърг?

Спомних си как веднъж с майка ми отидохме да видим едно бойно поле във Франция. Качихме се на влака и дълго пътувахме на север. Майка ми беше облечена в синьо, имаше някаква жена с гъста черна коса и мъж с износено кожено яке. Ядохме шунка и портокали във влака. Отвътре по портокалите имаше петна, сякаш кървяха. На гарата купихме макове и се качихме на такси, което ни откара извън града. Колата спря в края на едно огромно поле. Беше студено, кафеникавата трева се превиваше под напора на силния вятър. Бели камъни лежаха, пръснати по полето — спомних си, колко празно ми се стори и как вятърът ме пронизваше през тънкото палто. Къде е,

попитах аз. Ici^[1], каза мъжът, поглаждайки русите си мустаци. В косата му имаше бял хоросан.

Взирах се в късата, полягаща на вълни трева, но не можех да си представя умиращите войници, рева на оръдията, беше толкова тихо, толкова празно, а макът в ръката ми пулсираше, червен като сърце. Направиха си снимки на фона на жълтеникаво-сивото небе. По пътя обратно жената ми даде шоколадче в жълта опаковка.

Още усещах вкуса на шоколада, чувствах червенината на мака в ръката си. И мъжа. Etienne. Светлината се сипваше през таванското прозорче в ателието му, стъкло с вградена телена мрежа. Там винаги беше студено. Подът беше от сив цимент. Имаше стара сива кушетка, подпряна върху купчини вестници и всичко беше покрито с бял прах от хоросана, който използваше за направата на статуите си — хоросан, покриващ тел и парцаливи черги. Играех си с една дървена кукла, която слагах да позира, докато позираше майка ми.

Толкова много бяло — тялото ѝ, хоросанът и прахът — бяхме бели като хлебари. Старата електрическа печка, която той поставяше близо до високото ѝ столче не топлеше, затова пък бръмчеше досадно и разпръскваше миризмата на опърлени косми. Той пускаше френски рок енд рол. И досега можех да усетя студа в онази стая. Там имаше закачен на кука скелет, който можех да накарам да танцува.

Тя ме изпрати до магазина долу за бутилка мляко. Une bouteille du lait, повтарях си аз, докато отивах натам. Не исках да ходя, но тя ме накара. Млякото се продаваше в бутилки с капачка от блестящ станиол. Загубих се по обратния път. Обикалях в кръг, прекалено уплашена, за да се разплача, притиснала млякото до гърдите си в сгъстяващия се мрак. Накрая умората ме надви и аз седнах на стълбите пред една жилищна кооперация, до звънците — тъмни, с изключение на местата, където ги докосваха пръстите, там бяха светли. Остъклена врата с извита дръжка. Миризма на френски цигари и автомобилни газове. Нечии панталони от каша минаха покрай мен, найлонови чорапи и високи обувки, вълнени палта. Бях гладна, но не смеех да отворя млякото, страх ме беше, че тя ще се ядоса.

Внезапно видях празните прозорци от съня си.

Où est ta mère? Попитаха найлоновите чорапи, попитаха панталоните от каша. Elle vivait, казах аз, но не го вярвах.

Майка ми изскочи от едно такси в плетеното си вълнено палто с бродерията и пухкавите краища. Изкрещя ми, сграбчи ме. Бутилката се изплъзна от ръцете ми. Как изглеждаше млякото по тротоара? Блестящо бяло сред остри парченца стъкло.

По пътя към къщи прерисувах снимката на бойното поле и ѝ я изпратих, заедно с четири изрязани думи, които пъхнах неподредени в плика.

КОЯ НАИСТИНА СИ ТИ?

След вечеря седнах на килимчето в стаята си и се заех да изрязвам силуетни марионетки от кориците на стари списания и да ги пришивам към бамбукови клечки, които си бях запазила от „Тайни Тай“. Бяха митични фигурки — наполовина животни, наполовина хора: Маймунския крал, мъжът с еленови рога, когото принасяли в жертва всяка година с надежда за по-добра реколта, мъдрият кентавър Широн, Изида с кравешката глава, Медуза и Минотавъра, Мъжът Коза и Жената Бяла врана, и Господарката на лисиците с последния си подъл план за забогатяване. Дори тъжния Дедал и неговото покрито с пера момче.

Тъкмо пришивах ръката на Минотавъра към тялото му, когато някой тихо почука на вратата. Мускус, миризмата на нещо откраднато. Сергей се облегна на касата, скръстил мускулестите си ръце, в снежнобяла риза и дънки, с огромен златен часовник на китката. Очите му пробягаха из стаята, отбелязвайки безпорядъка — натрупани в кашони дрехи, моите чанти с папки за рисуване голям формат, пердетата на цветя, които избледняваха в пастелно еднообразие. Погледът му погълна всичко, но не като художник, който вижда формата и светлосенките. Този поглед беше на професионалист, който мълчаливо преценява възможностите — ще може ли да изнесе желаното през прозореца и да го натовари на камиона. Нищо от онова, което видя, не си заслужаваше вниманието. Изтъркан килим, стари легла, хартиения кон на Ивон, преспание с конфети от лъскав станиол вместо сняг, на което пишеше „Разходка в Юнивърсъл Студиос“. Той поклати глава.

— И куче не би трябвало да живее тук — каза той, — Астрид. Какво ще правиш?

Завързах ръката на минотавъра за клечката, нагласих го пред лампата и я задвижих нагоре-надолу в такт с думите.

— *И куче не би трябвало да живее тук* — казах аз, имитирайки силния му акцент. — Виж, деца — да. Но кучета — не. Не кучета. — Минотавърът посочи към него. — Какво са ти направили кучетата?

— Играеш си с кукли — усмихна се той. — Понякога си жена, понякога — малко момиченце.

Сложих Минотавъра в една консервна кутия при останалите — букет от хартиени полубогове и чудовища.

— Рена не е тук. Излезе с Наталия по работа.

— Кой казва, че съм дошъл при Рена?

Сергей се отлепи от касата на вратата и влезе — небрежно, просто разхождайки се, невинен като крадец в универсален магазин. Вземаше разни неща и ги оставяше точно там, откъдето ги беше взел, и през цялото време не вдигна никакъв шум. Не можех да откъсна очи от него. Сякаш някое от моите полуживотни, получовеци бе оживяло, сякаш аз го бях призовала към живот. Колко пъти си бях мислила за този момент, как Сергей ще дойде за мен като котарак, който призивно мяучи върху оградата в задния двор. Почувствах се неудобно, излъчвах някаква женска воня, ясно доловим парфюм на сексуално желание, която той бе последвал и ме бе открил тук, в тъмното.

Сергей взе преспапието на Ивон и го разклати, загледа се в движението на станиолените конфети. Телевизорът в дневната работеше, Ивон се бе потопила в някаква модерна вечерна драма за млади хора, облечени в дрехи на Фред Сегал, модерно подстригани и с проблеми, по-стилни от нейните. Той натопи пръст в макияжа на Ивон и размаза от сенките ѝ по клепачите си.

— Какво ще кажеш? — усмихна се и наклони глава, като се гледаше в огледалото, приглаждайки назад русата си коса, суетно като жена. Наблюдаваше ме в огледалото.

Имаше широки, сънени клепачи, сребристото му отиваше. Приличаше на принц от балетна постановка, но миризмата му определено беше животинска, изпълваше стаята с мускуса си. Бях отмъкнала една негова тениска само заради тази миризма. Чудех се дали е разбрал.

— Астрид. — Той седна на ръба на леглото ми и сложи силната си ръка с вени като възжета върху таблата откъм стената. Дори пружините не изскърцаха, когато се отпусна върху тях. — Защо ме избягваш?

Започнах да изрязвам силуета на една русалка с дълга коса в стил арт нуво от корицата на стар брой на „Сайънтифик Американ“.

— Ти си й гадже. На мен ми харесва тук. Следователно те избягвам.

Онзи мъркащ котешки глас.

— Кой ще й каже? Аз? Ти? Познавам те аз, Астрид, красавице. Не си чак толкова добро момиче. Хората мислят, но аз виждам друго.

— И какво виждаш? — попитах аз. Бях любопитна, каква ли странна деформация е претърпял образът ми, преминавайки през отделителната система на неговото съзнание.

— Виждаш ме, харесваш ме. Усещам, че ме гледаш, но после обръщаш очи. Може да те е страх, че ще станеш като нея, да? — Той кимна с глава към предната част на къщата, към Ивон, и описа дъга пред себе си, имитирайки голям корем. — Нямах доверие. Аз никога няма да ти направя бебе.

Сякаш това беше причината. Страх ме беше, но не от това. Знаех, че веднъж позволя ли му да ме докосне, няма да мога да спра. Спомних си деня, когато майка ми и приятелите ѝ отидоха да пият във въртящия се бар на покрива на Бонавентура Хотел, а мен нещо ме дърпаше към прозорците, бездната ме дърпаше навън. Всеки път, когато се окажех в една стая със Сергей, ме обземаше същото чувство — това приплъзване към голямото пропадане.

— Може пък да харесвам Рена — казах аз, правейки малки разрези по опашката на русалката, които трябваше да минат за люспи. — На жените не има харесва особено да се чукаш с любовниците им.

Усмивката изтри лицето му като парцал.

— Не се притеснявай за Рена. — Той се засмя, тътнещ смях, който дойде някъде изпод хубавия му колан и тесните дънки. — Тя не задържа нещата за дълго. Обича да разменя. Днес Сергей, утре друг. Здравсти патката, чао, не забравяй шапката! Но за теб, нещо друго. Виж.

Той извади от джоба на ризата си някакъв предмет, който привлече погледа ми като светулка. Беше колие, диамант на сребърна верижка.

— Намерих го на улицата. Искаш ли?

Опитваше се да ме купи с откраднато колие? Нямахме как да не се засмея. Намерил го на улицата. На нечие нощно шкафче, вероятно. Или около нечий врат дори, откъде да знам? „Свалям една плъзгаща се стъклена врата от двуетажна къща в Мар Виста.“ Педофил, който ти дава бонбонче и ти предлага да те повози с колата си. Значи така мъжете като Сергей прелъстяват жените, които желаят. При положение че само миризмата, гласът и сините въжета на вените по ръцете му бяха достатъчни, тези сънени сини очи, които сега блесяха изпод сребристите клепащи, тази престъпна усмивка.

Той направи тъжна физиономия.

— Астрид. Красиво момиче. Това е подарък от сърцето ми.

Сърцето на Сергей. Този празен коридор, тази непроветрена стая. „Сантименталността е реакция на чувства, каквито в действителност не притежаваме.“ Ако бях добро момиче, щях да се почувствам обидена, щях да го изритам от стаята. Нямахме да обръщам внимание на усмивката му, на формата му в дънките. Но той ме познаваше. Подушваше желанието ми. Усетих как се плъзгам към прозорците, дърпана от разреждения въздух.

Той закачи верижката на врата ми. После взе ръката ми и я постави върху слабините си — бяха топли, усетих го как се втвърдява под дланта ми. Беше безсрамно, но и възбуждащо да го пипам там — мъж, когото желях като пропадане. Той се надвеси и ме целуна така, както исках да бъда целуната — силно и с вкус на снощен запой. Смъкна ципа на полиестерната ми риза, издърпа я през главата ми, свали полата ми и я захвърли на леглото на Ивон. Ръцете му ме събуждаха, през цялото това време съм спала, без дори да го знам, толкова отдавна беше.

После спря и аз отворих очи. Гледаше белезите ми. Проследяваше с пръсти морзовата азбука на кучешките зъби по ръцете и краката ми, после белезите от куршуми — на рамото, гърдите и хълбока, измерваше дълбочината им с палеца си, изчисляваше давността и пораженията.

— Кой ти направи това?

Как можех да започна да му обяснявам кой го е направил. Щеше да се наложи да започна с деня на раждането си. Погледнах към вратата, която стоеше отворена, телевизорът се чуваше.

— Това да не е изложба?

Той безшумно я затвори, разкопча ризата си и я метна на стола, свали панталоните си. Бялото му като мляко тяло със сини вени плашеше — стройно и твърдо като мрамор. Сърцето ми спря при гледката. Как е възможно някой да обърка истината с красотата, помислих си аз, докато го гледах. Истината идваше с помръкнали очи, дръглива или цялата в белези, разложена. Зъбите ѝ бяха развалени, косата — сива и несресана. А красотата беше празна като кратуна, суетна като дългоопашат папагал. Но притежаваше сила. Миришеше на мускус и портокали и те караше молитвено да затвориш очи.

Той знаеше как да ме докосне, знаеше какво ми харесва. Това не ме учуди. Аз бях лошото момиче, което отново е вдигнало крака за бащата. Устата му — върху гърдите ми, ръцете му — на дупето ми, нагоре между краката ми. Нямаше стихове за двама ни, гърчещи се върху жълтата плюшена кувертюра на пода. Завърташе ме в позите, които харесваше — краката ми на раменете му, а той ме язди като казак; изправен с хванати ръце, които да издържат тежестта ми, докато помпи в мен. Видях отражението на телата ни в огледалото на гардероба. С изненада открих колко малко приличах на себе си — с притворените си очи и безсрамната усмивка — не Астрид, не Ингрид, никой, когото да съм виждала преди — голямото ми дупе и дългите ми крака, увити около него. Колко дълга бях, колко бяла!

Скъпа Астрид,

Едно момиче от „Съвременна литература“ дойде да ме интервюира. Искаше да знае всичко за мен. Говорихме с часове; всичко, което ѝ казах, беше лъжа. Ние сме по-големи от собствената си биография, мила моя. Кой би могъл да го знае по-добре от теб. В крайна сметка, каква е биографията на духа? Ти беше дъщеря на творец. Докосваше се до красотата и чудото, попиваше гениалност с бебешкия си сок от ябълки и с целувката за лека нощ. После имаше един Исус от пластмаса и любовник на средна възраст със седем пръста на двете ръце, беше държана за заложница в тюркоаз, беше дъщеричката в памперси на една сянка. Сега си на улица Рипъл, откъдето

ми изпращаш картини на мъртви мъже и съставяш слаби стихотворения от моите думи. Искаш да знаеш коя съм?

Коя съм аз? Аз съм тази, която казвам, че съм, а утре ще съм някоя съвсем различна. Ти прекалено много страдаш от носталгия, искаш спомените да ти дават сигурност и утеха. Миналото е досадно. Значение имат само собствената ти личност и това, което създаваш на базата на онова, което си научил. Въображението използва, което му е необходимо, а останалото изхвърля — там, където ти искаш да издигнеш музей.

Недей да трупаш минало, Астрид. Недей да къташ нищо в сърцето си. Изгаряй го. Творецът е фениксът, който изгаря, за да живее.

Майка ти

Разпределих мръсните ни дрехи в обществената пералня на Флечър — цветните отделно от белите, високата от ниската температура. Обичах да се занимавам с прането, със сортирането, с пускането на монетите, които задвижваха пералните; харесвах успокояващата миризма на прах за пране и на съхнещи в центрофугата дрехи, тракането на машините, пляска на памук и дънков плат, докато жените сгъваха изпраните дрехи и чистите си чаршафи. Децата измисляха разни игри с панерите за пране на майките си, слагаха ги на главите си като клетки, играеха си на лодки. И на мен ми се искаше да седна в един от тях и да се престоря, че плавам.

Майка ми мразеше домакинската работа и особено такава, която трябва да се върши на обществено място. Чакаше, докато не ни останат никакви чисти дрехи, а понякога переше бельото ни в мивката, само и само да го отложим с още някой ден. Когато отлагането станеше невъзможно, бързо натиквахме прането си в пералните машини и се изнизвахме, отивахме на кино или разглеждахме книги в книжарниците. Всеки път го заварвахме захвърлено мокро върху машините или на сгъваемите маси. Беше ми неудобно, че хората са ни вадили прането. Всички останали можеха да стоят и да наблюдават нещата си, защо ние не можехме? „Защото ние не сме всички“, отговаряше майка ми. „Дори и далечна прилика нямаме с всички.“

Освен когато ни се измърсяха дрехите.

Когато прането изсъхна, а чаршафите бяха избелени до първоначалния си цвят, аз ги натоварих в камиона на Ники, който тя ми позволяваше да карам в някои специални случаи — например, когато беше прекалено пияна, за да го кара сама, или когато ѝ носех дрехите в пералнята. Паркирах на алеята пред гаража. Две момичета, които никога преди не бях виждала, седяха на стъпалата отпред. Бели момичета със свежи лица без грим. Едната носеше красива стилна рокля на цветчета, а пясъчно русата ѝ коса беше свита на кок с дървена шнола. Брюнетката беше облечена с дънки и розово памучно поло. Чистата ѝ черна коса се спускаше до раменете. Малките ѝ зърна стърчаха през предницата от розов памук.

Момичето с роклята се изправи, примигвайки срещу слънцето, очите ѝ имаха същия сив цвят като роклята, без петънца. Усмихна се неуверено, когато слязох от камиона.

— Вие ли сте Астрид Магнуссен? — попита тя.

Издърпах от седалката до шофьора един чувал за боклук, пълен със сгънати дрехи, и вдигнах още един от леглото отзад.

— Кой пита?

— Аз съм Хана — каза тя. — Това е Джули.

Другото момиче също се усмихна, но не толкова широко.

Не ги бях виждала преди. Със сигурност не учеха в „Маршал“, а бяха твърде млади, за да са от Социалното.

— Е, и?

С порозовели от неудобство бузи Хана погледна за кураж към тъмнокосата Джули. Внезапно си дадох сметка на какво им приличам. Грубиянка, момиче от улицата — очната ми линия, черната полиестерна риза, тежките черни ботуши, водопадът от сребърни обици — халки с размер от върха на кутре до топка за софтбоул. Ники и Ивон ми бяха пробили ушите един ден, когато ги беше налегнала скуката. Оставих ги да го направят. Доставяше им удоволствие да ме оформят. Бях разбрала, че каквото и да закачиш на ушите ми и да сложиш на гърба ми, си оставах неразтворима, като пясък във вода. Колкото и да ме риташ нагоре, пак се оказвах на дъното.

— Просто искахме да се запознаем. Ами... да видим, дали можем да помогнем с нещо — каза Хана.

— Познаваме майка ти — каза Джули. Гласът ѝ бе по-дълбок, по-спокоен. — Ходим ѝ на посещения в „Корона“.

Нейните деца. Нейните нови деца. С това ме беше заменила. Чистички и новородени. С амнезия. От шест години обикалях приемни домове, бях гладувала, плакала, просила, тялото ми се бе превърнало в бойно поле, духът ми бе осеян с белези и кратери като град под обсада, а сега ме бяха заменили с нещо необезобразено, нещо недокоснато?

— Учим в Пицър Колидж, в Понома. Изучавахме я в часовете по феминистка литература. Ходим при нея всяка седмица. Знае толкова много, направо е невероятна. Направо ни гръмва всеки път, когато отидем.

Какво си мисли майка ми, че ми изпраща тия колежанки? Опитва се да ме стрие на талк, брашно за някакъв горчив хляб? Това ли ми беше наказанието, задето отказвах да забравя?

— Какво иска от мен?

— О, не — каза Хана. — Не ни е изпратила тя. Сами дойдохме. Но ѝ казахме, че ще ти изпратим копие от интервюто, нали се сещаш? — Тя вдигна едно списание, което беше стискала навито в ръцете си и цялата почервения. В известен смисъл ѝ завиждах за това изчервяване. Вече не можех да се изчервявам така. Вече нищо не ме караше да се чувствам неудобно. Чувствах се стара, надъвкана, приспособима и неузнаваема като обувка, която са дали на куче. — И тогава си помислихме, че, ами нали знаеш, вече знаехме къде живееш и... — и тя безпомощно се усмихна.

— Помислихме си, че може да дойдем и да видим, дали не бихме могли да ти помогнем или нещо друго — довърши Джули.

Беше ми ясно, че ги плаша. Мислели са, че дъщерята на майка ми ще е нещо различно, нещо, което да прилича на тях самите. Нещо нежно и широко отворено. Ама че смешка! Майка ми не ги е уплашила, обаче аз им изкарах акъла.

— Това ли е? — попитах аз и протегнах ръка към списанието.

Хана се опита да изглади списанието върху коляното си на цветчета. Върху корицата лицето на майка ми — зад бодлива тел, говори по телефона в изолатора. Сигурно е направила нещо, такива работи обикновено се правеха на пластмасовите масички отвън. Изглеждаше красива, усмихваше се, зъбите ѝ още бяха свършени, единствената с доживотна присъда във Фронтера, която още имаше

съвършени зъби, но очите ѝ изглеждаха напрегнати. „Съвременна литература“.

Седнах до Джули на очуканите стъпала. Хана се настани едно стъпало по-долу, роклята ѝ се завъртя като в танцова стъпка. Отворих на интервюто и му хвърлих един бърз поглед. Жестовите на майка ми — ръка на челото, лакътя на перваза — глава, опряна в прозореца, очите, сведени надолу. „Ние сме по големи от собствената си биография.“

— За какво си говорите с нея? — попитах аз.

— За поезия — сви рамене Хана. — За това какво четем. За музика, за най-различни неща. Понякога говори за нещо, което е чула по новините. Неща, за които човек въобще не би се замислил, но от нейните уста звучат направо невероятно.

Трансформацията на света.

— Тя говори за теб — каза Джули.

Виж, това беше изненада.

— И какво казва за мен?

— Че си във... ами, нали знаеш. В приеман дом. Чувства се ужасно заради онова, което се е случило — каза Хана. — Най-вече заради теб.

Вдигнах очи към тези момичета — колежанки със свежи, неопетнени от грим лица, доверчиви, загрижени. И усетих пропастта, която ни делеше, всички онези неща, които нямаше да бъдат заради това, което съм. След два месеца се дипломирах, но нямаше да отида в „Пицър“, това беше сигурно. Бях старото дете, миналото, което трябва да бъде изгорено, така че майка ми — фениксът, да се роди отново — златната птица, която се въздига от пепелта. Опитах се да видя майка си през техните очи. Красивата затворена поетична душа, страдащият гений. Страдаше ли майка ми? Насилих се да си го представя. Със сигурност страдаше, когато Бари я изрита от къщата си през онзи ден, след като беше спал с нея. Но когато го уби, страданието ѝ по някакъв начин бе компенсирано. Страдаше ли сега? Наистина не можех да кажа.

— Значи сте си мислили, че ще дойдете тук и какво? — попитах аз. — Ще ме осиновите?

Аз се засмях, но не и те. Бях станала прекалено твърда, може би приличах на майка си повече, отколкото предполагах.

Джули отправи към Хана поглед в смисъл „Нали ти казах“. Явно идеята е била на момичето с пясъчната коса.

— Ами, да, в известен смисъл. Ако искаш.

Искреността им беше толкова неочаквана, съчувствието им — толкова не на място.

— Вие не вярвате, че тя го е убила, нали — казах аз.

Хана побърза да поклати глава.

— Станала е ужасна грешка. Кошмар. Тя говори за това и в интервюто.

Ще говори, естествено. Винаги се е представяла най-добре пред публика.

— Ето ви нещо, което трябва да знаете — казах й аз. — Тя наистина го уби.

Хана ме зяпна. Погледът на Джули побягна към другото момиче. Бяха шокирани. Джули пристъпи към фееричната си приятелка, сякаш да я защити, и аз внезапно се почувствах жестока — все едно че бях казала на малки деца, че няма Дядо Коледа, че родителите им просто отиват в магазина и им купуват подаръци. Но те не бяха малки деца, бяха жени и се възхищаваха на човек, за когото не знаеха най-важното. Поне веднъж погледнете към дъртата вещица Истина, колежанки!

— Това не е вярно — каза Хана. Поклати глава, после още веднъж, сякаш можеше да прочисти ума си от думите ми. — Не е вярно.

Молеше ме да й кажа, че е така.

— Бях там — казах й аз. — Видях я как приготвя отварата. Не е такава, каквато изглежда.

— Въпреки това е велика поетеса — каза Джули.

— Да — казах аз. — Убийца и поетеса.

Хана въртеше едно от копчетата върху предницата на френската си рокля и то се скъса в ръката й. Тя се втренчи в него, лицето й бе станало червено, като борш с цвекло.

— Сигурно си е имала причини. Може би той я е биел.

— Не я биеше — казах аз. Сложих ръце на коленете си и се изправих. Внезапно се почувствах страшно уморена. Може би имаше още малко хашиш в стаята на Ники.

Джули вдигна кафявите си очи към мен, сериозни и спокойни. Бях я помислила за по-разумната от двете, за по-неподатлива на

магията на майка ми.

— Тогава защо го е направила?

— Защо хората убиват хора, които са ги напуснали? — казах аз.
— Защото се чувстват наранени и ядосани и не могат да се справят с тези чувства.

— Чувствала съм се така — каза Хана. Сnižаващото се слънце улавяше къдравите крайчета на косата ѝ, избягали от шнолата, и образуваше неравен ореол около главата ѝ.

— Но не си убила никого — казах аз.

— Обаче ми се искаше.

Гледах я как мачка подгъва на хубавата си рокля на цветчета, предницата зееше разтворена на мястото на падналото копче, стомахът ѝ беше розов.

— Нормално. Може дори да си си фантазирала, как точно би го направила. Но не си го направила. И в това е огромната разлика.

Един присмехулник пропя в клоните на дървото в двора на съседите, звук като разлята вода.

— Може пък разликата да не е толкова голяма — каза Джули. — Просто някои хора са по-импулсивни от другите.

Ударих списанието в крака си. Все щяха да намерят начин да я оправдаят. Да защитят богинята на красотата на всяка цена. „Те са склонни да ми простят всичко.“

— Вижте, благодаря, че дойдохте, обаче аз трябва да влизам.

— Написах номера си на гърба на списанието — каза Хана. — Обади се, ако, ами... Ако искаш.

Нейните нови деца. Стоях на верандата и ги гледах как отиват към колата си. Караше Джули. Беше зелено комби, първо качество, толкова голямо, че имаше прозорец и на покрива. Издаде звънтящ звук, когато Джули го подкара. Взех списанието и го хвърлих в кофата за боклук. Опитва се да прокара лъжите си, като някаква позастаряла Саломе, която се крие зад воалите си. Бих могла да разкажа това-онова за майка ми на новите ѝ деца. Можех да им кажа, че никога няма да намерят жената сред тази прозрачна, блещукаща тъкан, ухаеща на виолетки и плесен. Отдолу просто ги чакаха нови и нови воали. Щяха да ги разкъсват като паяжини, да ги разкъсват гневно, но щяха да се появяват нови със същата бързина, с която отстраняваха старите. Накрая тя щеше да ги обвие в коприната си като мухи, да ги смила на

порции според прищевките си, после отново да забули лице като луна в облак.

[\[1\]](#) Ici — тук (фр.). — Б.пр. [↑](#)

28.

Ники откъсна квадратно парченце от наркотика и го сложи върху езика ми, после откъсна и за себе си. То се разпадна на малки частички хартия с отпечатани по тях розови фламинго, яхнали мотоциклети. Седяхме на верандата и гледахме потрошената стара ривиера на съседа, която стоеше, подпряна на трупчета. Жегата започваше да прихлупва града, надигаше се мараня, топла като вода за вана, влажна като мокър чорап. Не усетих абсолютно нищо.

— Може би трябва да вземем по още едно.

Щом щях да го правя, поне исках да съм сигурна, че ще се отцепя. Ивон смяташе, че сме луди да си бърникаме в мозъците по този начин, но аз и така си бях достатъчно луда в момента. Сюзън Д. Валерис вече ми се беше обаждала три пъти. Спрях да вдигам телефона и казах на Рена да затваря, ако чуе, че търсят мен.

— Не става веднага — каза Ники. — Ще разбереш, като започне да действа. Няма да го проспирш, повярвай ми.

Почти час не се случи нищо — бях сигурна, че стоката е некачествена, но после се появи — съвсем внезапно, като асансьор. Ники се засмя и размаха ръка пред лицето ми, пръстите ѝ оставяха следи подире си.

— Достатъчно високо ли ти е сега, а?

Чувствах кожата си сгорещена и настръхнала, сякаш внезапно се бях обринала, но когато погледнах ръката си, тя изглеждаше съвсем нормално. Всъщност небето се бе променило. Беше се изпразнило. Пrazно като перде, като огромно бяло око. Тревожно ми беше под това ужасно празно небе. Сякаш Бог бе получил пристъп на слепота и старческо оглупяване. Може би не искаше да вижда повече. В това имаше смисъл. Около нас всичко си беше нормално, само че нормалността му беше непоносима. С всички сили се опитах да не мисля, колко грозно беше това място. Опитах се да намеря едничкото красиво нещо. Но открих, че с този наркотик не успявам да се изключа, да се фокусирам. Беше ужасяващо. Бях завлечена от мизерията и

безпътството, пораснали на воля, като в някаква дяволска градина: разхлабените стъпала, четирите мъртви коли в обраслия с бурени двор на съседа, които ръждата бавно превръщаше в пръст, желязната ограда, увенчана с бодлива тел, парчетата счупено стъкло по улицата. Хрумна ми, че живеем точно на дъното на Лос Анджелис, мястото, където хората зарязваха откраднатите коли и ги подпалваха. Мястото, където всичко, понесено от течението, намираще своето пристанище. Стана ми лошо, кожата ми гореше. В устата ми имаше метален вкус, сякаш бях дъвкала станиол. Видях една мъртва птица на улицата, размазана на асфалта, заобиколена от меките си пера.

Не смеех да кажа на Ники, че ме е страх, хрумна ми, че ако го изрека на глас, може да започна да крещя. И може никога да не спра.

Целият свят се бе свил в това — купчина безжизнени останки. И ние бяхме само още няколко частички от градската шлака, също като птицата, като изоставените пазарски колички, като потрошената ривиера. Усещах бръмченето на кабелите с високо напрежение, коварната радиация, която мутира клетките ни. Никой не се интересуваше от хората на дъното. Ние бяхме в края на цивилизацията — там, където тя отстъпваше пред прилива на безмозъчност и изтощение. И бяхме останали само ние двете с Ники, като хлебарки след края на света, които бягат сред развалините и се бият за парчета от мъртвия труп. Като в съня ми за топящото се лице на майка ми. Не смеех да попитам, дали и моето лице се топи. Не исках да привличам вниманието към него.

— Добре ли си? — Ники беше хванала в шепа косата ми на тила и лекичко дърпаше.

Едва-едва поклатих глава, дори не бях сигурна дали съм го направила или само съм си го помислила. Беше ме страх да направя нещо повече от това.

— Не се притеснявай — каза тя. — Нормално е.

Тя се превръщаше във вале в кутия, в Баба Яга. В никакъв случай не трябваше да забравям, че я познавам, че това е просто номер, който ми погажда собственият ми мозък. Това е Ники, повтарях си аз. Аз я познавам. Изоставена от майка си в една аптека в Алхамбра, когато била на шест. Ники се занимаваше със счетоводството, пресмяташе разликите, изчисляваше процентите. Обичах да я гледам как се приготвя за работа — с колосаната си униформа на баварска

сервитьорка, като излязла от филм за Хайди на Анди Уорхол. Дори да не я познавах, я знаех. Трябваше да помня това.

Потях се, напуквах се като стар паваж под размазаното балатумно слънце.

— Можем ли да се махнем оттук? — прошепнах аз, треперех и ми се повръщаше. — Отвратително е. Сериозно ти говоря.

— Само кажи къде да идем — отговори ми тя. Очите ѝ изглеждаха странно — черни и изцъклени като на кукла.

В хладното мълчание на залата за импресионисти в Общинския музей на изкуствата светът ми бе върнат в целия си цвят, светлина и форма. Как съм могла да забравя? Тук нищо не можеше да ми се случи. Това беше пристанището, предният пост на истинския свят, където още можеше да съществува изкуство, красота и памет. Колко пъти се бях разхождала тук с Клеър, с майка ми? Ники никога не беше идвала. Двете минавахме покрай рибарски лодки, полюляващи се с хвърлена котва, луминесцентни лимоново златни небеса, преливащи в розово, отражения в окъпани улици, изведени на преден план.

Спряхме пред една картина, на която жена четеше книга на сянка в края на някакъв парк. Бялата ѝ ленена рокля, обрамчена със синьо, прошумоляваше, когато тя отгръщаше страниците. Такова сладко синьо-зелено, картината ухаеше на джоджен, тревата бе дълбока като папрат. Видях двете ни на картината — Ники в развяващо се бяло, аз в рокля на точки. Бавно се приближихме към жената, тя беше готова да ни налее чай. Бях тук, в галерията, но бях и в картината, вървах през росната трева, подгъвт ми се боядисваше в зелено, бризът минаваше през ефирната тъкан на роклята ми.

Наркотикът прииждаше на вълни, силата му ни люлееше, както си стояхме пред картините. Но мен вече не ме беше страх. Бях с Ники в истинския свят.

— Това е страхотно шибано — прошепна Ники. Държеше ме за ръка.

Някои от картините се отваряха като прозорци, като врати, докато други си оставаха просто боядисани платна. Можех да протегна ръка към прасковите и черешите на Сезан върху богата, намачкана

бяла покривка, да взема една праскова и да я върна в чинията. Разбирах Сезан.

— Забележи само, как виждаш черешите отгоре, а прасковите — отстрани — казах аз.

— Приличат на черешови бомби — каза Ники, като събра пръстите си, а после ги разтвори широко. Живите дръжчици на черешите изплюяха като фишеци.

— Очите ти искат да го видят нормално, но не се получава — казах аз.

Представих си как рисувам картината, виждах последователността, в която бе нанасял боите.

Човекът сова се промъкна между нас и картината, и сгърби рамене.

— Не се пипа.

— Пикльо — промърмори Ники и двете се преместихме пред следващата картина.

Усещах, че бих могла сама да нарисувам всички картини. Наркотикът продължаваше да приижда на вълни, не знаех колко по-високо от това мога да стигна. Въобще не беше като перкоданите, от които оглупяваш, вкаменяваш се и си мислиш, че си избягал. Това беше по-високо от високото. Етаж 200, етаж 500. Нощното небе на Ван Гог.

Спряхме да си вземем нещо за пиене от кафенето на музея. Знаех точно къде се намирам — в същата сграда, където беше и аудиторията, старата ми класна стая надолу по стълбите. Личната ми детска площадка. Застанах пред автомата за напитки и засвирих на бутоните встъпителната мелодия от Валса на спящата красавица.

— Какво свиря? — попитах я аз.

— По-спокойно — каза Ники.

Опитах се да го давам спокойно, но беше прекалено забавно. Когато дойде ред да платя, не можах да си спомня за парите, какво се правеше с тях. Касиерката приличаше на пудинг с грис. Въобще не погледна към нас. Каза някаква цифра и аз извадих парите си, но не знаех какво да правя с тях. Протегнах ѝ дланта си и я оставих да си вземе, колкото иска.

— Данке, хорошо, гутен таг, аригато — казах аз. — Дар ес Салаам. — Надявах се тя да ни вземе просто за някакви чужденци.

— Дар ес Салаам — каза Ники, докато отивахме към масата на площадката.

Точно така трябваше да се чувствам като дете — радостна, лека като балон. Двете с Ники седнахме на сянка, пиехме безалкохолното си, гледахме минаващите хора и си говорехме, колко много приличат на различни животни. Имаше едно гну, както и лъв, и един африкански щъркел. Тапир и як с къдрава козина. Кога ли преди се бях смяла така?

След като си изпихме безалкохолното, Ники каза, че трябва да отидем до тоалетната.

— Не ми се ходи — казах аз.

— Няма да разбереш, докато не стане прекалено късно — каза Ники. — Хайде, ставай.

Тръгнахме към задната част на сградата и намерихме вратите с абсурдните фигурки, съответно в панталон и пола. Абсурдният начин, по който свързвахме „мъжки“ и „женски“ с панталон или пола. Внезапно цялата сексуална вселена и всичките ѝ условности ми се сториха измислени, плод на нечие въображение.

— Не гледай в огледалото — каза Ники. — Гледай си в обувките.

Тъмносиви плочки, слабо осветление, мръсен под. Усетих как страхът се завръща. Възрастна дама в бронзов костюм с панталон, с бронзово лице, бронзова коса, бронзови обувки и жълт колан излезе от една от кабинките и се втренчи в нас.

— Прилича на препечен сандвич със сирене — казах аз.

— На приятелката ми ѝ е лошо — каза Ники, като се опитваше да не се изсмее на глас. Набута ме в тясната тоалетна и затвори вратата зад нас. Наложих се да ми разкопчае панталоните и да ме сложи на клекалото, сякаш бях на две години. Толкова ми беше смешно, че не можех да се изпишкам.

— Млъкни и пикай — каза Ники.

Залюлях крака. Наистина се чувствах, сякаш съм на две.

— Пиш-пиш за Ани — казах аз. И се изпишках. Оказа се, че наистина ми се е налагало. Звукът ме накара да се засмея. — Обичам те, Ники — казах аз.

— И аз те обичам — каза тя.

На излизане обаче зърнах образа си в огледалото. Лицето ми беше силно зачервено, очите — черни като на сврака, косата —

разрошена. Изглеждах подивяла. И това ме изплаши. Ники ме избута навън.

Бяхме в крилото за съвременно изкуство. Никога не ходех там. Когато идвахме с майка ми, тя ме изправяше пред едно платно на Ротко — квадрат в синьо и червено, и ми го обясняваше в продължение на един час. Така и не разбрах за какво ми говори. Сега двете с Ники стояхме пред него на същото място, където бях стояла като малка, и гледахме как трите зони цвят туптят и пулсират, появяват се нови оттенъци — доматино, гранатово, цикламено. Червеното настъпваше, синьото отстъпваше, точно както казваше Кандински. Беше врата и ние прекрачихме прага ѝ.

Загуба. Това имаше вътре. Тъга, скръб, без думи и край. Не както се чувствах сутринта — ужасена и паникьосана. Това тук беше дестилирано. Ники ме прегърна през кръста и аз направих същото. Стояхме и тъгувахме. Можех да си представя как се е чувствал Исус, жалостта, която е изпитвал към човечеството като цяло, колко невъзможно е било, колко достойно за възхищение. Картината беше реквием. За двете ни с майка ми, за Ники и Ивон, за Пол, Дейви и Клеър, за всички. Колко огромен беше човешкият капацитет за страдание. Можеше само да стоиш там и да благоговеееш. Не ставаше въпрос за оцеляване въобще. Беше въпрос на цялостност — колко болка можеш да понесеш, колко голяма може да бъде любовта ти.

Излязохме на слънце — сериозни, като хора след погребение.

Заведох Ники в крилото с постоянната колекция, беше дошъл ред на богините. В залите с индийско изкуство живееше останалата част от древните уравнения. Пищни фигури, които танцуват, правят любов, спят, седят в поза лотос, ръцете им — извити в характерните им движения. Шива танцуваше в бронзовата си огнена рамка. Тиха индийска музика звучеше като фон. Открихме един каменен Бодхисатва, с мустаци и красиви бижута. Той беше минавал през вратата, нарисувана от Ротко, и изобразяваше намереното там заедно с танца. Беше излязъл от другата страна. Седнахме на пейката и позволихме на сърцето му да влезе в нас. И други хора минаваха, но не се задържаха. Очите им пробягваха по нас и те бързаха да се отдалечат. Бяха като мухи край камък. Ние дори не можехме да ги видим.

Отне ни доста време да дойдем на себе си. Поседях с Ивон пред телевизора, но ми се стори неразбираемо. Стаята се вихреше в цветове и движение, а тя се бе втренчила в някакви малки главички в кутия. Лампите бяха по-интересни. Опивах се от начина, по който въздухът се изпълваше със съвършени снежинки с по шест връхчета. Можех да ги накарам да паднат и после отново да се издигнат нагоре. Сергей влезе в стаята, изглеждаше точно като белия котарак, който го следваше по петите. Говореше ни нещо, но умът му беше кръгъл аквариум със златни рибки. Онова с панталоните и полите.

Изведнъж почувствах, че не мога да стоя повече в нашата задръстена с вещи грозна къща, със Сергей и неговите златни рибки, и устата му, която се отваряше и затваряше глуповато. Занесох малко листа и водни бои на верандата и рисувах мокро върху мокро, размазани линии, които се превърнаха в блейкиански^[1] фигури на разсъмване и в танцьори на дъното на морето. Ники излезе и запали цигара, загледана в кръговете около уличните лампи. По-късно Рена и Наталия поделиха с нас своята „Столичная“, но нищо не се получи. Рена беше жената лисица, а Наталия — арабски кон с лице като чиния. Говореха на руски и ние разбрахме всяка дума, която си казваха.

Към три сутринта започнах ужасно да се уморявам от снежинките и дишането на стените. „Пиш-пиш за Ани.“ Не можех да престана да мисля за това. В началото ми се струваше, че всъщност е било „Пиш-пиш за мами“, но когато го чувах в главата си, винаги звучеше по същия начин. „Пиш-пиш за Ани.“ Коя беше Ани, и защо правя пиш-пиш за нея? Треперех, нервите ми се опъваха до скъсване, докато Ивон спеше върху приливната пяна, а снежинките затрупваха стаята ни. Ани, коя си ти и къде е мами? Жълто беше единственото, което ми идваше наум: жълта слънчева светлина, и един бял лебед, и топла миризма като в пералня.

На сутринта изрязах думи от забавната страница на вестника:

КОЯ е Ани?

---

[1] Става въпрос за английския поет и художник Уилям Блейк (1757–1827), чиито най-известни поетични цикли са „Песни на

невинността“ и „Песни на опита“. — Б.пр. [↑](#)

29.

Отидох с Ивон на курса за млади майки в болницата „Уайт Мемориъл“, както бях обещала. Държах ѝ топките за тенис, хавлията. Изглежда, не можех да го приема на сериозно. Не знаех, дали е вторичен ефект от наркотика, но всичко ми се струваше смешно. Пластмасовата кукла, с която се упражнявахме, приличаше на извънземно. Младите двойки приличаха на големи деца, които си играят на мама и татко. Не беше възможно момичетата наистина да са бременни, просто си бяха напъхали възглавници под детските роклички. Всичките тези бебешки неща ми харесваха, дори къпането на куклата и повиването ѝ с памперса с рисунка на Мики Маус отпред.

Ивон се преструваше, че ми е снаха и че съпругът ѝ — моят брат, е в армията. Беше го кръстила Патрик, защото името ѝ харесваше. Телевизионният актьор.

— Получих писмо от Патрик, казах ли ти? — обърна се към мен през почивката, докато всички пиехме подсладен сок от малки картонени чашки и похапвахме снакс. — Съпругът ми — каза тя на двойката до нас. — Изпращат го във...

— Дар ес Салаам — казах аз.

— Много ми липсва, а на теб?

— Не чак толкова — казах аз. — Той е много по-голям от мен. — Представих си едър рус мъж, който ми носи кукли от пътуванията си по широкия свят. Кукли в народни носии, с наркотик, скрит под поличките им.

— Изпрати ми петстотин долара за дрешки на бебето — каза тя. — Накара ме да обеща да не ходя по разпродажби. Искане всичко да е съвсем ново. Това си е чисто разточителство, но щом така иска...

Беше забавно. Като малка никога не си бях играла с други малки момиченца на мама и татко.

Показаха ѝ как да държи бебето при хранене, като придържа гърдата си с една ръка. Да накърми пластмасовото бебе. Нямахме как да не се разсмея.

— Шшш — каза Ивон, гушнала извънземното, галейки вдлъбнатата му глава. — Такова хубаво бебенце. Хич не го слушай това лошо момиче, дето се смее, мила. Ти си моето бебче, моичка си.

По-късно Ивон легна на оранжевото килимче, дишаше и броеше, а аз слагах топки за тенис под гърба ѝ, после преминах към навитите на рула хавлии. Държах часовника и засичах контракциите ѝ, дишах заедно с нея, двете, хипервентилирахме в унисон. Тя не беше нервна.

— Не се притеснявай — каза Ивон и ми се усмихна, коремът ѝ беше като огромна перла от южните морета. — Не ми е за първи път.

Обясниха за епидуралната упойка и лекарствата, но никоя от присъстващите жени нямаше да ражда с упойка. Всички искаха да родят по естествения начин. Цялата тази работа изглеждаше като увита в найлон, нереална като стюардесите, които показват как се борави с коланите и обясняват реда на действия, в случай че самолетът падне в морето, а хората хвърлят по един поглед на брошурите в джобовете на седалките пред себе си. Разбира се, мислеха си те, няма проблем. Поглеждат към най-близкия изход и са готови да се възползват от услугите по време на полета — да похапнат фъстъци и да изгледат някой филм.

Рена попиваше безмилостното априлско слънце в банския си от черно макраме и отпиваше от една голяма чаша водка с тоник, което според нея беше коктейл „Руска Маргарита“. Мъжете от работилницата за водопроводни услуги в съседство се мотаеха край ниската ограда и точеха зъби, като я виждаха така. Тя се правеше, че не забелязва, но бавно втриваше плажното масло по горната част на гърдите си и надолу по ръцете си, докато работниците се хващаха за чаталите и ѝ подвикваха предложения на испански. Металният шезлонг се бе наклонил под нея, а звукът на ръждясалата пръскачка, която поливаше покритата с плевели и глухарчета морава, ни приспиваше.

— Ще хванеш рак на кожата — казах аз.

Тя изду долната си устна.

— Ние отдавна сме мъртви, хлапчо. — Обичаше да изрича тези американски думи, съзнавайки как звучат в устата ѝ. Вдигна руската си маргарита и отпи. — *Наздоровие.*

Това беше пожелание за добро здраве, но здравето ѝ беше последна грижа. Запали една от черните си цигари и димът се издигна нагоре в арабески.

Седях на един стар градински стол в сянката на големия олеандър и рисувах Рена, докато тя попиваше изприщващите ултравиолетови лъчи. Напръска се с вода от малко изстудено шише и мъжете, които я гледаха над оградата, потръпнаха. Зърната ѝ изпъкваха през трикотажната тъкан. Усмихна се на себе си.

Ето това ѝ харесваше на нея, да накара няколко водопроводчици да се изпразнят в гащите. Разпродажба, „Руска Маргарита“, едно набързо в банята със Сергей; всякакво бъдеще по-далечно от това, просто не я интересуваше. Възхищавах се на увереността ѝ. Рак на кожата, рак на белите дробове, мъже, мебели, боклук — все нещо ще ти се струпа на главата. За момента ми беше полезно да се навъртам около нея. Не можех да си позволя да мисля за бъдещето.

Оставах ми само два месеца до дипломирането, после следваше кратко падане от края на света. Нощем сънувах майка си, тя винаги си тръгваше. Сънувах, че съм изпуснала автобуса до Ню Йорк за художествената школа, че съм загубила поканата си за парти с Пол Траут. Стоях до късно и се ровех в колекцията си от „Арт нюз“ отпреди дванайсет години, която бях открила в деня за боклук. Разглеждах снимките на художнички: Ами Арис, Сандак Макинес, Николет Рейс. Искях да съм като тях. Ами с къдравата си сива коса и омачкана тениска, застанала пред огромното си абстрактно платно със закривени конуси и цилиндри. Ами, как мога да бъда като теб? Четох статията ти, но не успях да намеря ключа. За родителите ти — от средната класа, за болния ти баща, за учителя ти по изобразително изкуство в гимназията, който ти издействал стипендия за академията. В „Маршал“ дори няхахме часове по рисуване.

Забих поглед в рисунката, която правех на Рена, на петна от водата на пръскачката. Всъщност, аз дори не харесвах рисунките. Когато ходех в някой музей, разглеждах картините, скулптурите, всичко, стига да не е линии върху лист хартия. Просто ръката ми имаше нужда да прави нещо, очите ми се нуждаеха от причина да оформят пространството между Рена, пръскачката, която тя беше

включила, и паянтовата ѝ масичка с плот от ръждясала мрежа, върху която стоеше питието ѝ и един пепелник. Харесваше ми как плотът на масата се връзваше с черните диаманти по банския ѝ костюм и с оградната мрежа, как извивката на чашата ѝ повтаряше извивката на вдигнатото ѝ бедро, на повесената през оградата ръка на по-високия мъж и на банановите листа в къщата на Касадо от другата страна на улицата.

Ако не рисувах, какъв смисъл щеше да има това, как светлината пада върху извитите като раковина плочи по покрива на Касадо, върху туйките трева по моравата, върху нежните плитки на зелените класци, които скоро щяха да покафенееят, и небето, което сякаш размазваше всичко върху земята като някакво огромно стъпало? Иначе трябваше да забременея, да се пропия или да излича всичко, освен собствената си персона, в огромни размери на преден план.

За щастие, не влизах в часовете, където говорех за колежа. Влизах в тези, където ни говорех за презервативи и носенето на оръжие в училище. Клеър ме беше записала за всички важни предмети, но аз не удържах фронта. Ако беше жива, може би щях да се опитам да се дипломирам и да кандидатствам за стипендия, щях да знам какво да правя. Сега всичко това ми се изплъзваше.

От друга страна, все още ходех на училище, справях се с уроците, представях се успешно на тестовете. Щях да се дипломирам, каквото и да означаваше това. Ники казваше, че съм идиотка. Кой щял да знае дали съм се дипломирала или не, на кого щяло да му пука? И все пак, това беше нещо, което трябваше да правя. Ходех и рисувах краката на столовете, как приличаха на краката на ходещите по вода. По цял час можех да разтягам перспективата на главите — смаляващи се към черната дъска тилове на глави, вратове, коси. Йоланда Колинс седеше пред мен в кабинета по математика. През целия час можех да се вирам в тила ѝ, в редиците тънки плитчици, преплетени в сложни фигури като на персийски килим, с вплетени понякога в тях мъниста и цветни панделки.

Погледнах надолу към скичника в ръцете си. Поне имах този диамантен мотив — трапецът на портата. Не беше ли това достатъчно? Трябваше ли да има още?

Погледнах към Рена, която размазваше дебел слой плажно масло по себе си и се печеше на средна температура под изприщващото

слънце, щастлива като кексче в къдрава хартийка.

— Рена, питала ли си се някога, защо хората стават от леглата си сутрин? Защо си правят този труд? Защо просто не си пийнат малко терпентин?

Рена обърна глава, засенчи с ръка очите си и погледна към мен, после се върна към плажното си масло.

— Ти да не си руския? Руснаците вечно питат какъв е смисълът на живота — тя издължи лице в меланхолична физиономия. — Какъв е смисълът на живота, любов моя? Това е от лошото ни време. Тук е Калифорния, Астрид, скъпа. Тук не се пита за смисъла. Кофти за Ахматова, обаче тука си имаме плажен волейбол, спортни коли, пластични операции. Не се коси, гледай си кефа. Купи си нещо.

Тя се усмихна на себе си; ръцете ѝ — отпуснати край тялото, очите затворени, лъскава върху шезлонга си като пържещ се в тиган бекон. Дребни капчици влага като мъниста бяха избили върху нежните косъмчета над горната ѝ устна и се събираха на локвичка между гърдите ѝ. Може пък тя да е щастливката, помислих си аз, жена, която е захвърлила както миналото, така и бъдещето. Без мечти, без знамена, жена, която пуши, пие и спи с мъже като Сергей, мъже, чиято духовност приличаше на онова, което излиза от канавките при дъжд. Можех да се поуча от нея. Рена Грушенка не се притесняваше за зъбите си, не пиеше витамин С. Ядеше всичко със сол и в три следобед вече беше пияна. Тя със сигурност не се тревожеше, че няма да отиде в колеж и да постигне нещо в живота си. Щеше да си лежи на слънце и да надървя работниците, докато може.

— Намери си гадже и спри да си блъскаш главата — каза тя.

Не исках да ѝ казвам, че вече си имам гадже. Нейното.

Обърна се на една страна и гърдите ѝ с големи зърна се изсипаха от горнището на банския, предизвиквайки гръмогласното одобрение на работниците. Вдигна сутиена си, което доведе до още по-голямо въодушевление. Тя въобще не им обърна внимание и положи глава на ръката си.

— Имам идея. Всички си имат лицензни табели на дилъра: „Ван Нюис Тойота — Ние сме № 1“. Мисля си, защо да не купуваме лицензни табели — ти рисуващ хубаво, може да им вземем по десет, петнайсет долара. На нас ще ни струват по долар.

— Какъв ще е моят дял?

Дори изпитах някакво перверзно задоволство от това, че знаех точно кога да го кажа. Бях пристигнала на улица Рипъл — рая на моето отчаяние.

Тъмнозеленият ягуар седан, паркиран пред ВиК работилницата, трябваше да ме подсети, но аз въобще не загрях какво става, докато не я видях да седи в дневната, като експлозия от черни къдрици и яркочервено червило, които познавах от новините. Беше облечена с морскосин, обточен с бяло костюм на Шанел, който можеше и да е оригинален. Седеше на зеления диван и пишеше чек. Рена ѝ говореше нещо, пушеше и се смееше, а златните коронки проблясваха в устата ѝ. Искаше ми се да избягам навън. Само някакво нездраво любопитство ме задържа в стаята. Какво би имала да ми каже тя?

— Тя хареса комплекта за салата — каза Рена. — Купи го за приятелка, която колекционирала всичко от Тики.

— Това е последната ѝ мания — каза жената и подаде на Рена жълтия чек. — Ресторанти „Тики“, „Май Тай“, „Трейдър Викс“ и така нататък. — Гласът ѝ беше по-писклив, отколкото би си помислил човек, прекалено момичешки за една адвокатка.

Изправи се и ми подаде ръка с къси червени нокти, твърде ярки на фона на бялата ръка. Беше по-ниска от мен. Употребяваше хубав парфюм с ухание на зеленина, с намек за цитрусови плодове, почти като мъжки одеколон за след бръснене. Носеше златно колие, дебело като верига на велосипед, с вграден квадратен смарагд. Зъбите ѝ бяха неестествено бели.

— Сюзън Д. Валерис.

Здрависахме се. Ръката ѝ беше много малка и суха. Имаше широка брачна халка на показалеца си и пръстен с оникс на кутрето на другата ръка.

— Имате ли нещо против, ако двете с Астрид...? — попита тя Рена, въртейки пръста с брачната халка между двете ни. Иш, миш, ти жумиш.

— Няма проблем — каза Рена, като отново погледна към чека и го пъхна в джоба си. — Можеш да поостанеш и да видиш дали няма да си харесаш още нещо. Всичко се продава.

Когато останахме сами, Сюзън Д. махна към зеления диван да седна. Не го направих. Къщата беше моя, не се налагаше да следвам нечии инструкции.

— Колко ѝ даде?

— Няма значение — каза адвокатката и седна на мястото си. — Въпросът е в това, че не отговаряш на обажданията ми. — За моя изненада тя извади пакет цигари от чантата си на Хермес Кели, която без затруднение разпознах като оригинална, благодарение на опита, натрупан в дните ми с Оливия. — Нещо против да запаля?

Поклатих глава. Запали си със златна запалка. Картие — от златната серия.

— Цигара? — предложи ми тя. Аз поклатих глава. Тя остави пакета и запалката на разхвърляната маса и издиша дима в светлината на следобеда. — Не знам защо, така и не ги отказах — каза тя.

— Всички затворници пушат — казах аз. — Можеш да им предлагаш цигара.

Тя кимна.

— Вероятно си права. Майка ти каза, че си умна. Според мен те е подценила. — Тя огледа претъпканата стая, дървената закачалка за шапки, уредбата и касетите, лампата с мъниста, лампата с ресни и лампата с абажур от млечнобяло стъкло, селянката с оранжевата кърпа и останалите изделия на човешката ръка, които съставляваха стоката в магазина на Рена. Една бяла котка скочи в скута ѝ, тя бързо се изправи и заизтупва морскосиния си костюм.

— Хубаво местенце си имате — каза тя и седна, оглеждайки се за дислокацията на косматия натрапник. — С нетърпение чакаш дипломирането, предполагам? Правиш ли планове за бъдещето?

Оставих чантата си за книги да падне върху прашната тапицерия на фотьойла, пращинките се разлетяха в застоялия въздух.

— Мислех си, че мога да стана адвокат по наказателни дела — казах аз. — Или това, или проститутка. А може би боклукчия.

Тя не отговори на заяждането ми, жената си имаше цел.

— Може ли да попитам, защо не отговори на обажданията ми?

Облегнах се на стената, следейки бързите ѝ, уверени движения.

— Ами питай.

Тя сложи тънкото куфарче от червена кожа на коленете си и го отвори, извади някаква папка и дебел тефтер с жълти листа.

— Майка ти ме предупреди, че може да срещна някои затруднения с теб — каза тя. — Че я обвиняваш за случилото се.

Сюзън се втренчи в мен, сякаш печелеше точка за всяка секунда зрителен контакт, която можеше да си подсигури. Представях си как се е упражнявала пред огледалото, докато е учила право в университета.

Чаках да чуя останалата част от историята, която бяха съчинили.

— Знам, че си преживяла ужасни неща — каза тя и погледна към досието. — Шест приемни домове, „Макларън Хол“. Самоубийството на приемната ти майка — Клеър Ричардс, нали така? Майка ти каза, че сте били много близки. Сигурно ти е било трудно.

Усетих как вълната от гняв се надига в стомаха ми. Смъртта на Клеър си беше моя. Тя нямаше право да я използва, да я изважда на бял свят и по някакъв начин да я свързва със случая на майка ми. Но може би това беше въпрос на тактика. Да извади наяве всичко от самото начало, така че да не се муся, да крия чувствата си към Клеър и да се затворя пред атаките ѝ? Агресивен дебют в игра на шах. Ясно ми беше, че тя знае какво прави. Без да се мотае, пъха пръст в раната.

— Попита ли клиентката си за нейното участие в това?

— Едва ли можеш да обвиняваш майка си за смъртта на жена, която тя е виждала един-единствен път — каза Сюзън, сякаш не съществуваше никакво съмнение в абсурдността на подобно твърдение. — Тя не е магьосница, нали така?

Сюзън се отпусна на дивана и дръпна от цигарата си като ме наблюдаваше през дима, преценявайки реакцията ми.

Биваше си я. Двете заедно можеше и да успеят. Сега вече наистина се уплаших. Виждах колко лесно този букет олеандри и беладона можеше да се увие в погребален венец.

— Само че аз наистина я обвинявам, Сюзън.

— Разкажи ми — каза тя, като държеше цигарата с лявата си ръка, а с дясната си водеше бележки в жълтия тефтер.

— Майка ми направи всичко възможно, за да отстрани Клеър от живота ми — казах аз. — Клеър беше много крехка, а майка ми знаеше точно къде да натисне.

Сюзън дръпна от цигарата си, присвивайки очи срещу дима.

— И защо би направила такова нещо?

Отблъснах се от стената и отидох до закачалката за шапки. Не исках да я гледам повече, или по-скоро, не исках тя да ме гледа и да ме

преценява с обиграното си око. Сложих си една стара шапка и погледнах Сюзън в огледалото.

— Защото Клеър ме обичаше. — Шапката беше сламена, с воал отпред, който аз свалих пред очите си.

— Сметнала си, че тя те ревнува — майчински каза Сюзън, бълвайки дим във въздуха като октопод, който разпръсква отрова около себе си.

Нагласих воала, после накривих периферията на шапката.

— Ревнуваше, при това страхотно. Клеър се отнасяше добре с мен и аз я обичах. Това тя не можеше да понесе. Не че някога ми е обръщала внимание, докато имаше тази възможност, но когато някой друг го направи, тя просто не можа да го понесе.

Сюзън се наведе напред — с лакти върху коленете и очи, вдигнати към неравния, подобен на извара таван. Направо чувах как умът ѝ щрака като пренастройващ се механизъм, оглежда и опипва онова, което току-що бях казала, търсейки пролука, която би могла да използва.

— Ако си говорим честно, коя майка не би изпитала ревност — каза тя, — ако дъщеря ѝ започне да се привързва към приемната си майка?

Тя изтръска пепелта от цигарата си в пепелника, очертавайки със заострения връх черешката на дъното му.

Обърнах се към нея и я погледнах през воала, доволна, че не може да види страха в очите ми.

— Ако си говорим честно, тя уби Клеър. Бутна я от ръба на скалата, ясно? Знам, че не могат да я съдят за това, но хич не ми ги пробутвай тия глупости, колко се била поправила и т.н. Тя уби Клеър и пак тя уби Бари. Толкова по въпроса.

Сюзън въздъхна и остави химикалката си в тефтера. Дръпна още веднъж от цигарата и я загаси в пепелника.

— Костелив орех си ти.

— Ти си тази, която иска да пусне една убийца на свобода — казах аз. Свалих шапката от главата си и я метнах на стола, с което изплаших бялата котка и тя изхвърча от стаята.

— Била е лишена от справедлив процес. Това си личи от преписките — каза Сюзън, удряйки ръба на ръката си в дланта на другата. Можех да си я представя в съдебната зала, ръцете превеждат

думите ѝ на чуващите глухонеми. — Общественият защитник въобще не си е помръднал пръста. — Обвиняващият пръст с червен връх. — Била е упоена, за бога, едва е можела да говори. Всичко това е в досието, лекарствата и останалото. И никой не е казал дума. Доказателствата на обвинението са били изцяло косвени. — Ръцете с дланите надолу, кръстосват се и се разделят с рязко движение, като ръцете на футболен съдия в края на мач. Едва бе започнала да набира скорост, но на мен и това ми беше достатъчно.

— А ти какво печелиш от цялата работа? — прекъснах я с най-сухия си и равнодушен глас, който можех да докарам.

— Справедливостта не е възтържествувала — твърдо каза тя. Виждах я на стълбите пред съда, как изпълнява ролята си за пред телевизионните камери.

— Напротив — казах аз. — На сляпо или дори по силата на някаква грешка, но е възтържествувала. Рядко явление, знам. Нещо като съвременно чудо.

Сюзън се тръсна на облегалката на дивана, сякаш думите ми я бяха лишили от целия ѝ праведен гняв. Някаква кола с надут до дупка радио, бълващо кълтри музика, мина покрай къщата и Сюзън бързо се обърна към прозореца и тъмнозеления си ягуар, паркиран отпред. Когато се успокои, че колата ѝ още е там и лъщи край бордюра, тя насочи вниманието си обратно към мен. Бавно и уморено.

— Астрид, когато видя колко цинични са станали младите хора, започвам да се плаша за бъдещето на тази страна.

Това беше най-смешното нещо, което бях чувала за този ден. Нямаше как да не се засмея. Напоследък не се сблъсках с много смешни неща, но това си беше абсурдно, откъдето и да го погледнеш.

Внезапно умората изчезна, както бе изчезнала и праведността от съдебната зала преди това. Сега пред мен стоеше един студен и умен стратег, не много по-различен от самата Ингрид Магнуссен.

— Бари Колкър може да е починал и от сърдечен удар — спокойно каза Сюзън. — Аутопсията не е била убедителна. Бил е с наднормено тегло и е употребявал наркотици, нали така?

— Както кажеш. — „Истината е такава, каквато аз кажа, че е.“ — Виж, искаш да излъжа заради нея. Дай да започнем от тук и да видим, дали имаме какво да си кажем.

Сюзън бавно се усмихна с червеното си червило, побутна черните къдрици от лицето си, миглите ѝ стърчаха прекалено черни на фона на бялото ѝ лице. Сякаш бе малко засрамена от себе си, но и със сигурност облекчена, че няма да ѝ се налага да ми пробутва чак толкова много боклук, колкото си бе мислила, че ще ѝ се наложи.

— Хайде да се поразходим с колата — каза тя.

Настаних се удобно зад тъмните стъкла на нейния ягуар, сред миризмата на кожа и пари. Уханието ме обгърна като скъпо палто. Беше нагласила радиото на джаз станцията от Лонг Бийч, в момента звучеше едно парче с флейта и електрическа китара в стил „Западен бряг“. Изкачвахме се в мълчание на излизане от улица Рипъл, покрай нелицензираната детска градина и пекарната, завихме наляво по Флечър, наляво по Глендейл, надясно към булевард Силвърлейк и известно време се движехме около езерото. Чайки подскачаха по синьо-зелената вода. Сушата беше оголила огромна циментова яка около езерото, но в запечатания свят на ягуара температурата не надвишаваше двайсет градуса. Какво удоволствие е да се возиш в колата на богата жена! Една нова песен изпълни разредената атмосфера — веднага я познах. Оливър Нелсън, „Откраднати моменти“.

Затворих очи и си представих, че съм с Оливия, а не с адвокатката на майка ми. Голите ѝ ръце, профилът ѝ, шалът, увит в стил Грейс Кели около главата и шията. Онзи безценен момент. Чувството, че си нереален, че изчезваш за миг, нещо, което да уловиш като парфюм на вятъра, звуците на пиано, докато минаваш покрай нечия къща в късния следобед. Вкопчих се в това чувство, докато Сюзън паркираше на другия бряг на езерото, откъдето се виждаше синьо-зелената вода, напръскана с бяло, живописните хълмове отвъд. Намали радиото, но тропетът на Нелсън още се чуваше.

— Искам да си зададеш един въпрос, в какво е виновна тя? — каза Сюзън, обръщайки се към мен от мястото си зад волана. — Наум си го задай. И така. Виновна е за убийство или за това, че е била лоша майка? Или за това, че не е била до теб, когато си имала нужда от нея?

Погледнах към дребната жена: къдриците ѝ — с една идея, но прекалено черни, спиралата по миглите ѝ — леко размазана от жегата.

Умората беше игра, но също и истина. Като толкова други неща, думите бяха безнадеждно неточни. Искаше ми се да имах нещо, с което да я извлека. Беше на крачка от това, да се превърне в карикатура на самата себе си. Не още, засега все още можеше да я разпознае човек. Но след пет, след десет години щеше да прилича на себе си само от разстояние. Отблизо щеше да бъде разпъната и уплашена.

— Честно, не се ли опитваш да я накажеш за това, че е била лоша майка, а не за предполагаемото убийство? — Свали малко прозореца си с помощта на електрическия бутон, включи запалката на таблото и бръкна в чантата си за цигарите. — Пък и какъв ти е бил на тебе Бари Колкър, някакво си там гадже на майка ти. Тя е имала много приятели. Едва ли си била чак толкова привързана към него.

— Той е мъртъв — казах аз. — И ти обвиняваш мен в цинизъм?

Тя пхна една цигара в устата си и нагрятата се запалка изскочи. Сюзън запали, изпълвайки колата с дим. Издиша нагоре към открития прозорец.

— Не, причината не е в Колкър. Ти си й ядосана, задето те е изоставила. Нормално. Преживяла си шест трудни години и като всяко дете сочиш обвинително с пръст към всемогъщата майка. Тя е виновната. Това, че тя също може да е жертва, въобще не ти е хрумвало.

От другата страна на прозореца, в лишената от климатик част от действителността една тичаща за здраве ентусиастка с много червено лице мина покрай нас, теглейки уморен сетер на каишка.

— Това ли ще бъдат думите ти, ако кажа истината на процеса?

Гледахме я как се мъкне по тротоара, докато кучето се опитваше да подуши храстите, покрай които минаваха.

— Нещо такова — отговори тя. Бяха първите искрени думи, които я чувах да изрича, откакто се здрависах с малката й ръка. Въздъхна и изтръска пепелта през прозореца. Част от нея се върна с вятъра. Сюзън я изтупа от костюма си. — Астрид. Тя може и да не е била като някое майче от телевизионен сериал, някоя Барбара Билингзли с престилка на кръста и перли на шията, но тя те обича. Повече, отколкото можеш да си представиш. А в момента наистина се нуждае от вярата ти в нея. Трябва да я чуеш как говори за теб, как се тревожи за теб, колко много иска пак да бъдете заедно.

Отново си помислих за нашето въображаемо пътешествие, за вида ѝ, за магията на думите ѝ. Сега не бях толкова сигурна, може би беше вярно. Искях да попитам тази жена, какво е казвала майка ми за мен. Искях да я чуя как ми казва какво мисли майка ми за мен, но не смеех да ѝ оставя тази пролука. Боби Фишер ми бе дал добър урок.

— Би казала всичко, само и само да се измъкне оттам.

— Говори с нея. Мога да го уредя. Просто чуй какво има да ти каже, Астрид — настоя Сюзън. — Шест години са много време. Хората се променят.

Моментната ми несигурност се разсея. Знаех точно колко се беше променила Ингрид Магнуссен. Имах писмата ѝ. Бях ги чела — страница след страница — плувайки срещу червения прилив. Знаех всичко за нежността и майчинската ѝ загриженост. Аз и бялата котка. Но сега нещо се беше променило — за пръв път в живота ми моята майка се нуждаеше от нещо, което аз можех да ѝ дам, нещо, което бе в моята власт, а не обратното! Отворих докрай вентилационния клапан и струята на климатика целуна лицето ми.

Майка ми се нуждаеше от мен. Най-после го проумях — какво означава и колко е невероятно! Ако застанех на свидетелското място и кажех, че тя го е направила, разкажех за пътуването ни до Тихуана, за килограмите олеандър и беладона, които бе варила в кухнята ни, тя никога нямаше да излезе. Но ако излъжех и кажех, че Бари е бил свръх параноичен, че е развил маниакален комплекс по отношение на нея, че е бил луд, а тя е била толкова надрусана в „Сибил Бранд“, че дори не ме е познала, можеше да спечели обжалването, да получи право на нов процес и да излезе на свобода, преди да съм навършила дваисет и една години.

Преподобният Томас не би одобрил чувството, което ме изпълваше в момента, но сладостта му беше неустоима. Бях допряла до гърлото ѝ нейния собствен нож. Можех да си поискам всичко, можех да настоявам. Какво печеля аз? Това се бях научила да питам, без да се извинявам, на това се бях научила у Рена. Какъв е моят дял? Можех да сложа етикетче с цена на душата си. Сега просто трябваше да реша срещу какво да я продам.

— Добре — казах аз. — Уреди го.

Сюзън дръпна за последно от цигарата си, изхвърли я през прозореца и вдигна стъклото. Беше се превърнала в делова жена.

— Нещо, което би искала междувременно, пари?

Мразех тази жена. Онова, което бях преживяла през последните шест години, не означаваше нищо за нея. Бях просто още една тухла в строежа ѝ и току-що се бях хлъзнала на отреденото ми място. Тя не вярваше, че майка ми е невинна. Интересуваше я единствено това, че ще има камери на стъпалата пред съда. И името ѝ — Сюзън Д. Валерис, под движещите се червени устни. Известността си заслужаваше усилията!

— Ще взема двеста — казах аз.

Вървах покрай реката в гаснещата светлина на късния следобед — бях пъхнала ръце в джобовете си, хълмовете на изток розовееха, отразявайки залеза, стисках парите на Сюзън, смачкани на топка в юмрука си. Крачех на север покрай паркинга и пекарната, покрай работилницата за скулптури и паметници в края на улица Клиъруотър със стени, старателно изрисувани като малко френско селце. Едно куче изтича към оградата и широките дъски изскърцаха, когато животното се блъсна в тях с лай и ръмжене. От другата страна на оградата, през бодливата тел се виждаха фигури от бронз, балансирани в средата на големи метални обръчи, подобно на Шива, които бавно се въртяха на вятъра. Намерих парче цимент, паднало от подпорната стена, и го хвърлих в реката. То падна сред върбите и внезапна вихрушка от пърхащи криле изхвърча от прикритието си — кафяви блатни птици. Отново се повтаряше същото. Бях издърпана обратно в нейния свят, в сянката ѝ — точно когато бях започнала да се чувствам свободна.

Задави ме сухата кашлица, която ме мъчеше през цялата пролет — от марихуаната и целогодишната влага у Рена. Хукнах надолу по склона, клекнах и докоснах водата с върховете на пръстите си. Студена, реална. Планинска вода. Притиснах мокрите си пръсти между веждите, на мястото на третото око. Помогни ми, Река!

Ами ако излезеше от затвора? Ако пристигнеше в къщата на улица Рипъл и кажеше: „Върнах се. Събирай си багажа, Астрид, тръгваме.“ Бих ли могла да ѝ се противопоставя? Извиках я в представите си — с бялата риза и дънките, в които ѝ позволиха да се преоблече, когато я арестуваха. „Да тръгваме“, каза тя. Виждах ни как

стоим на Ренината веранда и се гледаме една друга, но по-нататък не виждах нищо.

Още ли беше в костите ми, във всяка моя мисъл?

Клецах край водата, която течеше над прекатурените камъни, и си мислех, от колко ли далеч трябва да са дошли, преди да заседнат в този канал от цимент, прозрачното и мелодично течение, уханието на прясна вода. Повече не исках да мисля за майка си. Уморяваше ме. Предпочитах да мисля за това как върбите, канадските тополи и палмите си пробиват път през цимента и израстват напук на контролиращия течението канал, как реката се бори да си върне господството. Течението повличаше шепа нанос, после го изоставяше по пътя си. Семенце падаше в наноса и поклъваше. Тънки коренчета пронизваха тинята към дъното. И ето ги дърветата, храстите, птиците.

Веднъж майка ми написа стихотворение за реките. Писа, че били жени. Започвали като малки момиченца, тънки поточета с венци от диви цветя. После се превръщали в поройни реки, които дълбаят пътеките си през гранитни блокове, хвърлят се от канари, безстрашни и неустойими. По-късно ставали дебели и угодливи, с широки плавни извивки, които носят стоки и отпадни води, но в безсъзнателните им дълбини сладководните риби лапат, порастват до размерите на баржи и веднъж на столетие се надигат, забравили обещанията, които са дали, и брачните клетви, които са изrekli, и потапят всичко на мили около себе си. Най-накрая се предават — с празни утроби, маларични, разливат се във ветрилата на тресавищата и се вливат в морето.

Но тази река не беше такава. Тя течеше ведра и пренебрегната покрай огради, надписани със спрей: 18-а улица, Роскос, Жабари — въпреки всичко жива, охраняваща тайните на оцеляването. Тази река беше момиче като мен.

Една походна палатка беше кацнала на малък остров в средата на миниатюрната гора, синята ѝ мушама стряскаше сред сивото и зеленото. „Портативен Хилтън“ — така ги наричаше Бари. Знаех чия е — на един висок и слаб ветеран от Виетнам в камуфлажни дрехи. Бях го виждала в околността рано сутрин, бях виждала и тънкия пушек от малката му походна печка. Бях го виждала пред испанския пазар на булевард Глендейл да играе покер с приятелите си в дългите следобедни сенки.

Див синап цъфтеше по напукания циментов бряг и аз набрах букетче за Ивон. Пък и какво са бурените? Растение, което никой не е посял? Семе, избягало от палтото на някой пътник, нещо, което си няма дом? Или нещо, което вирее по-добре от онова, което би трябвало да вирее там? Не беше ли просто една дума, бурен, повлякла след себе си своите присъди. Безполезен, без стойност. Нежелан.

Е, всеки можеше да си купи зелен ягуар и да открие красота в японски параван на две хиляди години. Аз предпочитам да бъда познавач на изоставени реки, на разцъфнал синап и на изблика от искрящо розово върху катраненочерния врат на някой гълъб. Мислех си за ветерана, който си топли вечерята на походната печка, и за старата жена, която храни гълъбите си в пресечката зад Кентъки Фрай Чикън. Ами човека с калинките, синьото на очите му над черното, прошарено със сиво? Ами аз и Ивон, Ники и Пол Траут, може би дори Сергей или Сюзън Д. Валерис, защо не? Какво е всеки от нас, ако не шепа бурени? Кой можеше да каже, колко струваме? Колко струваха четирима ветерани от Виетнам, които всеки следобед играят покер пред испанския пазар на булевард Глендейл с омазано тесте, в което липсват една дама и една петица? Може би светът зависи от тях, може да са Орисниците или Грациите? Сезан би ги нарисувал с въглен. Ван Гог би се нарисувал сред тях.

Тази нощ сънувах стария сън — със сивите парижки улици и каменния лабиринт, със зазиданите с тухли прозорци. Този път имаше и стъклени врати с извити дръжки в стил арт нуво — всичките бяха заключени. Знаех, че трябва да намеря майка си. Смрачаваше се, тъмни фигури дебнеха от входовете. Натисках всички звънци на домофонното табло. Разни жени идваха до вратата: приличаха на нея, усмихваха се, някои дори ме наричаха по име. Но никоя от тях не беше тя.

Знаех, че е там, вътре. Тропах по вратата, виках ѝ да ме пусне. Вратата се отвори с бръмчене, но тъкмо се вмъквах вътре, когато я видях да излиза през портата на двора пътник в малка червена кола, облечена в кардираното си плетено палто, с големи слънчеви очила на слепите си очи — отмяташе глава на облегалката и се смееше. Аз хукнах след нея, виках я, молах се.

Събудих се — Ивон ме разтърсваше. Положи главата ми в скута си и дългата ѝ кестенява коса обви като шал и двете ни. Коремът ѝ беше топъл и стегнат като твърда възглавница. В кичурите на косата ѝ се вплитаха цветните снопчета светлина от детската нощна лампа във форма на въртележка, която бях прибрала от улицата в деня за боклук.

— Няма всички лоши сънища да са все за нас, я — каза Ивон и изтри мокрите ми бузи с дланта си. — Трябва да оставим малко и за другите.

30.

Родилното отделение в болница „Уайт Мемориъл“ ми напомняше за всички училища, в които бях ходила. Грапави стени с цвета на стари зъби, заключващи се шкафчета в коридора, балатум в тъмно и светлокафяво на пода. Само виковете нагоре и надолу в залите бяха различни. Плашеха ме. „Нямам работа тук“, мислех си аз, докато вървях след Ивон по коридора. Трябваше да съм в третия час, да уча нещо далечно и интелектуално, безопасно надиплено между кориците на книги. В истинския живот можеше да се случи какво ли не.

Носех всички неща, които се бяхме научили да използваме в курса за млади майки — топките за тенис, навитите на рула хавлиени кърпи, часовника, но Ивон не искаше да го прави — да диша и да брои, да лежи на топките за тенис. Единственото, което искаше, беше да смуче бялата хавлиена тъкан, а аз да обтривам челото ѝ с лед и да ѝ пея с неблагозвучния си глас. Пеех ѝ песни от мюзикъли, които бях гледала с Майкъл — „Камелот“, „Моята прекрасна лейди“. Пеех ѝ „О, Шенандау, как искам да те чуя“ — същата песен, която Клеър веднъж беше изпяла на брега на Маккензи. В същото време навсякъде около нас, от другата страна на завесите, жени крещяха в тесните си родилни легла, кълняха, пышкаха и викаха майките си на десет различни езика. Сякаш бяхме в подземията на Инквизицията.

Рена остана съвсем малко — докара ни, остави ни и подписа формулярите. Всеки път, когато започнех да я харесвам, се случваше нещо такова.

— Мамо — изскимтя Ивон, сълзи се търкаляха по бузите ѝ. Стисна ръката ми, когато я връхлетя поредната контракция. Бяхме тук вече девет часа и две сестрински смени. Ръката ми беше насинена от пръстите до рамото. — Не ме оставяй — каза тя.

— Няма.

Пъхнах в устата ѝ няколко от ледените кубчета, които ѝ бяха позволили да смуче. Не ѝ давах да пие нищо, в случай че се наложи да ѝ поставят упойка. Не искаха да повърне в маската. Въпреки това тя

повърна. Държах една пластмасова съдинка с формата на бъбрек под брадичката ѝ. Флуоресцентното осветление ни заливаше осъдително.

Сестрата погледна монитора и пхна пръстите си в Ивон, да провери разкритието — още беше осем сантиметра. Пълното разкритие беше десет сантиметра и те непрекъснато ни повтаряха, че дотогава не могат да направят кой знае какво. Сега беше във фазата, която наричаха транзиция, най-тежкия период. Ивон беше облечена в бяла тениска и зелени три четвърти чорапи, прежълтялото ѝ лице лъщеше от пот, а рошавата ѝ коса беше на клечки. Изтрих повръщаното от устата ѝ.

— Изпей ми нещо — каза Ивон с напуканите си устни.

— „Ако те напусна някога...“ — запях аз в надупченото ѝ от горе до долу ухо. — „Няма да е през лятото...“

Ивон изглеждаше огромна върху тясното легло. Мониторният колан, който следеше бебето, беше прикрепен към корема ѝ, но аз не исках да погледна към екрана. Гледах лицето ѝ. Напомняше ми една картина от Франсис Бейкън — приликата ѝ с нещо човешко избледняваше, връщаше се на фокус и пак избледняваше, докато тя с последни сили поддържаше съпротивата си срещу пропадането в лишения от граници свят на болката. Махнах косата от лицето ѝ и отново я сплетох на плитки.

„Женската храброст“, мислех си аз, докато сплитам косата ѝ от корена към върха, борейки се с оплетената черна маса. Не бих имала сили да мина през това. Болката идваше на вълни, на пластове, започваше в корема ѝ и се разширяваше навън — цвете на болката, което разцъфваше в тялото ѝ, лотос от стомана с незагладени връхчета.

Не можех да спра да мисля за тялото, какъв настойчив факт беше то. Онзи философ, който беше казал: „Мисля, следователно съществувам“, би трябвало да прекара един час в родилното отделение на болницата „Уейт Мемориъл“. Щеше да му се наложи да промени цялата си философия.

Умът беше толкова крехък, по-тънък от паяжина, с всичките си изтънчени мисли, копнежи и вяра в собствената му значимост. Вижете го колко лесно се разнища, изпарява се под първото близване на болката. Стенеща на леглото, Ивон се бореше на границата на непознаваемото, разпадаше се в един узрял сбор от нерви, мускулни влакна, алвеоли и води и древния тиктакащ часовник на кръвта. В

сравнение с това вечно тяло индивидуалността е като облаче дим. Тялото е единствената реалност. Боли ме, следователно съществувам.

Влезе сестрата — погледна монитора, провери контракциите на Ивон, кръвното ѝ налягане — движеше се бързо и авторитетно. Предишната смяна за нас се грижеше Кони Хуанг, на нея ѝ имахме доверие. Тя се усмихваше и нежно докосваше Ивон с пълничките си ръце. Но тази сега — Мелинда Мийк, се скара на Ивон, че много викала.

— Няма страшно — каза тя. — Случвало ти се е и преди.

Плашеше ме със своята експедитивност, с костеливите си пръсти. Сигурна бях, че знае, че ние сме приемни деца, че Ивон няма да задържи бебето. Вече беше решила, че сме безотговорни и сме си заслужили страданието. Искаше ми се майка ми да е тук. Тя щеше да знае как да се отърве от Мелинда Мийк. Дори и в транзиция щеше да се изплюе в киселото ѝ лице и да я заплаши, че ще я удуши с кабела на монитора.

— Боли — каза Ивон.

— Това да не ти е пикник — каза Мелинда. — Трябва да дишаш.

Ивон се опита, вдишваше и издишваше въздуха, искаше всички да я харесват, дори тази сестра с вкиснато лице.

— Не може ли просто да ѝ дадете нещо? — казах аз.

— Добре се справя — бързо каза Мелинда, триъгълните ѝ очи гледаха заплашително.

— Стиснати тъпи копелета — каза жената от другата страна на бялата завеса за душ. — Не дават на човек да помирише шибаната им упойка.

— Моля ви — каза Ивон и сграбчи бялата престилка на Мелинда. — Умолявам ви.

Сестрата експедитивно отстрани ръката на Ивон от себе си и я постави върху корема ѝ.

— Вече си на осем сантиметра. Съвсем малко остава.

Ивон подсмърчаше тихо, ритмично, безнадеждно, прекалено уморена, за да заплаче. Разтрих корема ѝ.

Никой никога не говореше, що за борба е всичко това. Сега разбирах защо жените са умирали при раждане. Не е било от някакъв микроб, нито от кръвоизлива. Просто са се предавали. Спирало е да им пука, дали ще се роди бебето. Знаели са, че ако не умрат, същото ги

чака следващата година, и по-следващата. Вече разбих как една жена просто може да спре да се опитва, като уморен плувец, да остави главата си да потъне и водата да изпълни дробовете ѝ. Бавно разтривах врата на Ивон, раменете ѝ, нямаше да я оставя да потъне. Смучеше лед през бялата хавлиена тъкан. Ако майка ми беше тук, щеше да накара Мелинда Мийк да се бръкне за упойка, това поне беше сигурно.

— Мамичко — простена Ивон.

Не знаех защо вика майка си. Тя мразеше майка си. Не беше я виждала от шест години — от деня, в който тя заключила Ивон, брат ѝ и сестрите ѝ в апартамента им в Бърбанк, за да отиде на купон, от който така и не се върнала. Ивон казваше, че давала на гаджетата си да пускат влакче върху нея, когато била на единайсет. Дори не знаех какво означава това. И въпреки всичко викаше, *Мамо*.

И не беше само Ивон. Из цялото отделение жените викаха майките си. Майче, мамо, майчице, майко! Дори и съпрузите им да седяха до тях, те пак викаха *мама*. Преди девет часа, когато дойдохме, една жена с глас като на киснато в белина пране непрекъснато викаше, като ту крещеше на мъжа си, ту пищеше за майка си. Голяма жена да плаче като дете. „Майче...“ Сега знаех защо.

Държах ръцете на Ивон и си представях майка си, как ме е раждала преди седемнайсет години. Дали е пищяла за своята майка? Представях си я как крещи на баща ми, как го нарича безполезно влечуго, лъжец, парцал, докато той не излязъл да изпие една бира и я оставил сама с хазайката в една студена ноемврийска утрин. Родила ме у дома — никога не е обичала докторите. Можех да си представя как крясъците и проклятията ѝ са пронизвали тишината на страничната уличка във Винъс Бийч, стреснали са някое хлапе, минаващо със скейтборда си покрай къщата, докато хазайката е пушила хашиш и е пребръквала портмонето ѝ. Но дали е викала „Мамо, помогни ми“?

Помислих си за нейната майка, за единствената снимка, която имах, малкото, което знаех. Карин Торвалд, която може да е била, а може и да не е била далечна роднина на норвежкия крал Олаф; класическа актриса и алкохоличка, която можела да рецитира Шекспир наизуст, докато храни билетата и която се удавила в кравешкия водопой, когато майка ми била на тринайсет. Не можех да си я представя да пищи за когото и да било.

Но после осъзнах, че те нямат предвид собствените си майки. Не викаха онези слаби жени, онези жертви. Наркоманки, вострастени в пазаруването или приготвянето на курабийки слугини. Не викаха жените, които са ги разочаровали, които са се провалили в опита си да ги въведат в женската зрялост; жени, които са позволявали на гаджетата си да си пускат влакчето по тях. Чистници и бинго фенки, жени, усмихващи се в огледалото, жени с жартieri, жени по високите столчета в баровете. Не тези жени с техните оплаквания и техните списания, жени контролиращи, жени, които питат: „А какво печеля?“ Не жените, които гледат телевизия, докато приготвят вечерята, жени, които си изрусяват косата зад затворени врати и се опитват да изглеждат на 23. Нямаха предвид майките, които мият чинии и им се иска никога да не са се омъжвали, онези — в спешното отделение, които казват, че са паднали по стълбите, нито онези в затвора, които казват, че самотата е основно човешко състояние, свиквай с него.

Те искаха истинската майка, кръвната майка, великата утроба — майка, изтъкана от пламенно състрадание; жена — достатъчно голяма, за да издържи цялата болка и да я отнесе със себе си. Онова, от което се нуждаехме, беше някой, който кърви, някой дълбок и богат като нива; майка с широки бедра — грандиозна, огромна; жени като гигантски меки кушетки, майки с кръв във вените, майки, достатъчно големи, достатъчно широки, за да се скрием в тях, да потънем до дъното им; майки, които ще дишат вместо нас, когато ние вече не можем да дишаме, които ще се борят за нас, които ще убият за нас, които ще умрат за нас.

Ивон се беше изправила в леглото, задържаше дъха си, очите ѝ бяха изскочили — все неща, които не биваше да прави.

— Дишай — казах аз в ухото ѝ. — Моля те, Ивон, опитай.

Опита се, няколко плитки вдишвания, но болката беше прекалено силна. Отпусна се рязко назад върху тясното легло, твърде уморена, за да продължи. Можеше само да стиска ръката ми и да плаче. А аз си помислих за начина, по който нейното бебе беше свързано с нея, както тя беше свързана с майка си, и с нейната майка, и така нататък — назад и навътре, вплетени във верига от злощастия, която я бе довела до това легло, до този ден. И не само нея. Чудех се, какво ли ще е моето наследство!

— Иска ми се да съм мъртва — каза Ивон с глава във възглавницата с калъфка на цветчета, която бях донесла от къщи.

Бебето се появи четири часа по-късно. Момиче, зодия Близнаци, родено в 5.32 следобед. На следващия ден се прибрахме у дома. Рена ни взе от паркинга пред болницата. Дори не пожела да влезе. Спряхме пред остъклената стена на стаята за новородени, но бебето вече го нямаше. Рена не позволи на Ивон да вземе бебето вкъщи, дори за няколко седмици.

— По-добре е просто да си тръгнеш — каза Рена. — Ще се привържеш, кофти работа.

Беше права, макар че мотивите ѝ не произлизаха от загриженост към Ивон, просто не искаше да става приемна баба. Никога не беше имала деца, не беше искала да има. Какво печеля аз! „Бебетата ме влудяват“, непрекъснато повтаряше тя на Ивон „Ядат, серат, реват. Ако мислиш да го задържиш, помисли си преди това.“

Ники слезе от пикапа, подаде на Ивон връзка балони и я прегърна. Помогнахме ѝ да се качи отзад. Още беше уморена, едва можеше да ходи. Някакъв нерв се беше заципал в левия ѝ крак, имаше и шевове, където я беше срязал докторът. Миришеше на кисело, като стара кръв. Имаше вид на човек, току-що блъснат от кола. Рена дори не я погледна.

Седнах с нея отзад на окъсаната седалка. Ивон се облегна на мен и сложи глава на рамото ми.

— Изпей ми „Красавицата и звяра“ — прошепна тя.

Хванах ръката ѝ, а с другата си ръка притиснах челото ѝ, както тя обичаше, и запях любимата ѝ песен, докато се друсаме по пътя към дома. „Приказка стара като времето...“ Песента, изглежда, я успокои, а аз се опитах да не мисля за иронията. Главата ѝ лежеше на рамото ми, а тя си смучеше палеца.

Седмиците минаваха, а Сюзън не се обаждаше да каже кога ще се видя с майка си. Сега, когато бе спечелила съучастието ми, явно не намираше за необходимо да ме държи в течение. Така мина май, после и юни. Седях досами брега на реката и гледах как белите чапли и

блатните птици ловят риба. В Маршалската гимназия имаше тържество по случай дипломирането ни, но аз не виждах причина да присъствам. Дори да не беше в затвора, майка ми нямаше да дойде. Церемонии, които не беше сътворила самата тя, никога не успявах да привлечат вниманието ѝ. Предпочетох да го оставя да отmine незабелязано, като рожден ден на жена в златната възраст.

Истината бе, че се бях уплашила, толкова се бях уплашила, че ме беше страх дори да го спомена, също както онази сутрин, когато се надрусахме с Ники. Беше страх, който можеше да си отвори устата и да ме налага цялата като акула чук. Не знаех какво следва. Не ме чакаше Йейл или колеж по изкуствата, бях се запътила за никъде. Рисувах лицензни табели, спях с крадец, който казваше, че мога да се пренеса при него, когато си поискам. Може би щях да се науча да крада часовници, да спирам и ограбвам камиони? Защо майка ми да има монопол над престъпленията?

Седях до водата, гледах я как тече, гледах как чаплиите чистят перата си — очите им бяха като копчета, и си мислех за онова, което господин Делгадо ни каза в последния ни учебен час. Каза, че учим история, поради една много важна причина — да разберем защо нещата са такива, каквито са и как сме стигнали дотук. Каза, че можеш да правиш каквото си искаш с хора, които не познават историята си. По този начин работели тоталитарните системи.

Коя бях аз, като си помислиш? Единственият поданик в тоталитарната държава на моята майка; собствената ми лична история, пренаписана така, че да пасва на историята, която тя разказваше всеки следващ ден. Толкова парченца липсваха. Искях да разбера, коя е Ани. Започвах да сглобявам парчетата, проправях си път нагоре по течението, събирах тайна колекция от счупени предмети в кутия за обувки. В нея имаше един лебед. Бял дървен лебед като този върху матираната стъклена врата на кабинката за душа в банята на Клеър. Сядах на лебеда и правех пиш-пиш за Ани. Подът беше покрит с бели плочки, обичах да ги сглобявам в измислени форми, докато седях на лебеда, форми на къщи и цветя. Бяха правилни шестоъгълници и идеално си пасваха. Също и жълт кухненски балатум, сякаш напръскан с боя — червена и черна, и панери за пране. Онова усещане за пералня, миризмата на сушачи се дрехи. Жълта слънчева светлина, която се прокрадва през спуснатите щори. Пръстът ми — на въженцето.

Но коя е била тя, някоя приятелка? Детегледачка? И защо тя ме е учила да пишкам в гърне, а не майка ми? Искях да знам, какво се крие зад лебеда и жълтия балатум. Имаше и други деца там — това си го спомням — гледах ги как отиват на училище. И кутия, пълна с моливи. С нея ли сме живели или тя ме е оставила там?

И Клаус — силуетът, който ми беше баща. „Истината е такава, каквато аз кажа, че е, а утре ще бъде нещо съвсем различно.“ И къде бях аз при това положение? Искях да знам как са се срещнали, как са се влюбили, защо са се разделили. Времето, което бяха прекарвали заедно, беше като бойно поле, пълно с бели надгробни камъни и обрасли с трева окопи; война, в която аз бях загубила всичко и за която нищо не знаех. Искях да науча повече за годините ни на непрекъснати пътувания и защо не можехме да си отидем вкъщи.

Отпуснах се на стръмния бряг по гръб и погледнах нагоре. Оттук беше най-хубаво да се гледа небето. Укрепващите стени скриваха проскубаните му краища, просмукани от смога и маранята, и ти оставаше само хубавата част, ядрото — една съвършена купа от безкрайно синьо. Оставих се да пропадна нагоре в това ултрамариново небе. Не бледа, арктическа утрин като очите на майка ми, това синьо беше нежно, топло, милостиво, без грам бяло, чист цвят, едно рафаелово небе. Когато не виждаш хоризонта, наистина може да повярваш, че е паница, захлупила земята. Сферичността му ме хипнотизираше.

Чух нечий стъпки да се приближават към мен. Беше Ивон — с привлечената си походка и дългите си коси — като плисната вода. Отново легнах по гръб. Тя седна до мен.

— Легни и погледни това страхотно небе.

Тя се отпусна до мен с ръце, обгърнали корема ѝ, както ги държеше, докато беше бременна, макар бебето да го нямаше вече. Мълчеше — по-дребна от обикновено, като спаружващо се листо. Ято гълъби пресече богатата извита повърхност на небето, крилете им грейваха в бяло и сиво с всеки плясък, като семафор. Чудех се, дали знаят накъде отиват, когато летят така.

Стиснах ръката ѝ. Сякаш държах собствената си ръка. Устните ѝ бяха подути, напукани. Като че ли се носехме в това парче от небето, отрязани от всяко бъдеще и минало. Защо не можеше това да бъде достатъчно? Един полет на гълъби би трябвало да бъде достатъчен.

Нещо, което да няма предистория. Може би трябваше да оставя някъде скъсания си наниз мъниста и кутията за обувки, пълна със спомени, и да ги забравя? Колкото и дълбоко да копаех, беше само една история и не беше достатъчно. Защо не можех да бъда просто една чапла? Без своя история, просто птица с дълги тънки крака.

Само ако можех да спра времето. И реката, и небето.

— Някога мислила ли си да си сложиш край на живота? — каза Ивон.

— Някои хора казват, че когато се върнеш, започваш историята си от същото място, на което си се измъкнала.

Хванах я под ръка, както си лежахме. Кожата ѝ беше толкова мека. Тениската ѝ миришеше на отчаяние, на метал и на дъжд.

— Мислех, че днес ви е тържеството по случай дипломирането — каза тя.

— Какъв е смисълът? — казах аз. — Да маршируваш през сцената като патка на стрелбище.

Ивон въздъхна.

— Ако бях на твоє място, щях да се гордея.

Усмихнах се.

— Ако беше на мое място, щеше да си аз. Който и да е това, по дяволите!

Госпожа Луане Дейвид предложи да кандидатствам за Сити Колидж — можех да си подам документите по всяко време, но вече бях загубила вяра. Бъдещето не беше нещо, което сама можех да изкова от счупените парчетии, с които разполагах, като меча на Зигфрид от старата приказка. Бъдещето беше бяла мъгла, в която щях да изчезна, небелязана от блясъка на шумоляща тафта в синьо и златно. Без майка, която да ме води.

Представях си какви лъжи им реди в момента отличничката на випуска, на която се падаше честта да произнесе словото. Нещо за вълнуващото бъдеще, което ги очаквало. Искаше ми се да им каже истината: „Половината от вас вече са постигнали своя максимум на развитие. Огледайте се. Оттук нататък пътят е само надолу“.

Останалите от нас ще постигнат малко повече — хубава работа, пътуване до Хаваите или преместване във Финикс, Аризона, но от хиляда и петстотин, колко ще сътворят нещо наистина ценно, ще напишат пиеса, ще нарисуват картина, която ще виси в някоя галерия,

ще открият лекарство против херпеса? Двама от нас, може би, или трима? А колко ще открият истинската любов? Долу–горе пак толкова. А просветление? Един, може би. Останалите от нас ще правят компромиси, ще си намират извинения — нещо или някого, на когото да прехвърлят вината „и ще го държат до сърцето си като медальон на верижка“.

Плачех. Знаех, че съм могла да се справя по-добре, че съм могла да уредя нещо, да направя постъпки, да намеря някой, който да ми помогне. В този момент съучениците ми протягаха ръце към своите награди — Нашънъл Мерит Колидж, Джуниър Стейт Колидж. Как стана така, че се загубих? Майко, защо позволи на ръката ми да се изплъзне от твоята в автобуса, докато ти носеше всичките онези торби? Чувствах се така, сякаш времето е огромен океан, а аз се нося на гърба на костенурка и нито едно платно не разчупва хоризонта.

— Толкова е странно, всеки случай — каза Ивон. — Бях сигурна, че ще те намразя. Когато дойде си помислих, на кого му е притрябвала тази белокожа, чуйте я само, за кого се мисли, за принцеса Даяна? Така казах на Ники. Само това ни трябва, приятелка. Но сега наистина е така. Нуждаем се от теб.

Стиснах ръката ѝ. Имах Ивон, имах Ники. Имах това рафаелово небе. Имах петстотин долара и един аквамарин от една мъртва жена и бъдеще във ваденето на потънали кораби от морското дъно. Какво повече може да иска едно момиче?

Това лято пробутвахме боклуците си на разменни базари от Онтарио до Санта Фе Спрингс. Рена се сдобила с огромни количества самозалепващо се фолио — райе тип зебра, така че аз облепвах със зеброви шарки високи столчета за бар, простори за баня, кутии за обувки с по няколко отделения за съхранение. Раирах болничния стол с дупка и гърне, помощното приспособление за инвалиди, предназначено за по-енергичните от последната възраст. Котките се изпокриха.

— Витрина — беше новата любима дума на Рена. — Трябва да си имаме витрина.

Бяха купили вече сервиза за официални обеда, след като подобаващо го бях раирала. Взе му четиристотин долара, на мен даде

сто. Каза, че можело да остана колкото си искам и да си плащам за стаята и храната като Ники. С което искаше да ми направи комплимент, но вместо това ме изплаши до смърт.

На разменния базар във Феърфакската гимназия опънахме син брезент над сергията си, така че дамите да разглеждат дрехите ни, без да получат слънчев удар. Те бяха като рибки, които си гризкат покрай рифа, а ние бяхме змиорките, които търпеливо ги чакаха да се приближат.

— Бенито иска да се пренесе при него — каза Ивон, докато Рена беше заета с една клиентка — слагаше някаква шапка на главата на жената и ѝ обясняваше колко страхотно изглежда.

— Няма да го направиш — каза Ники.

Ивон замечтано се усмихна.

Пак беше влюбена. Не виждах причина да я разубеждавам. Напоследък се бях отказала от опитите си да разбера, кое е добро и кое зло, кое си заслужава и кое не.

— Изглежда ми добро момче — казах аз.

— Не са много хората, които те канят да споделиш живота им — каза Ивон.

— Само онези, които си търсят редовно чукане и някой, който да ги пере и да им мие чиниите — каза Ники.

С Ивон пиехме от една голяма чаша, пълна с руски спортен коктейл — слаба смес от водка и тоник, с който Рена се наливаше по цял ден.

Рена доведе при мен една почерняла от слънцето жена и вдигна на сгъваемата масичка раирания куфар с твърди стени.

— Това е нашата дизайнерка — каза Рена и запали една от своите черни „Собрание“. — Астрид Магнуссен. Запомни името. Някой ден тоя куфар ще струва милиони.

Жената се усмихна и се ръкува с мен. Опитах се да не я задуша със спортния си коктейл. С широк жест Рена ми подаде един маркер и аз се подписах на дъното на куфара. Да си с Рена, понякога беше като да си взел наркотик. Дизайнерката. В книгата за будизма, която бях намерила в деня за боклук, се казваше, че човек натрупва добродетел, просто като си върши добре работата — независимо каква е тя, стига да дава всичко от себе си. Погледнах към зебросаните високи столчета, към куфара, който си тръгваше с почернялата жена. Изглеждаха добре.

Беше ми доставило удоволствие да се занимавам с тях. Ако до края на живота си щях да се занимавам с това, нямаше ли да е достатъчно добро? Будистите смятаха, че няма значение дали е самозалепващо се фолио или изящна калиграфия, мозъчна хирургия или литература. Имаха еднаква стойност, стига да са правени с еднакъв дух.

— Мързеливи момичета — каза Рена. — Трябва да говорите с клиентите. Да ги накарате да купят.

Видя един млад мъж в къси панталонки и хубави обувки, който се беше загледал във високите столчета, включи усмивката си и отиде да го хване на въдичката. От двайсет метра беше забелязала обувките му.

Ники допи коктейла си, изплезе се зад гърба на Рена и си наля още малко.

— Какви работи правим за една доза!

— Кога ще се местиш? — попитах Ивон.

— Утре — прошепна тя, полускрита зад дългата си права коса.

Пригладих косата ѝ назад и я сложих зад малкото ѝ, надупчено с обици ухо. Погледна към мен, усмихна се и аз я прегърнах. Тя избухна в сълзи.

— Не знам, Астрид, мислиш ли, че трябва да го направя? Ти винаги знаеш как да постъпиш.

Засмях се, беше ме хванала неподготвена. Клекнах край нея, тя седеше на един разклатен режисьорски стол.

— Аз? Аз не знам абсолютно нищо.

— Мислех, че не обичаш да лъжеш — каза усмихнатата тя, с ръка пред устата си — беше си създала този навик, за да прикрива развалените си зъби. Може би Бенито щеше да се ожени за нея. Може би щеше да я заведе на зъболекар. Може би щеше да я прегръща нощем и да я обича. Кой можеше да твърди, че няма да направи всичко това!

— Ще ми липсваш — казах аз.

Тя кимна, не можеше да говори, плачеше и се усмихваше едновременно.

— Боже, сигурно изглеждам ужасно. — Опита се да изтрие спиралата, която се разтичаше по бузите ѝ.

— Приличаш на Мис Америка — казах аз и я стиснах в прегръдките си. Така говореха жените. — Нали знаеш, когато ѝ слагат

короната? А тя плаче и се смее, и прави обиколката си по сцената.

Това я развесели. Тя обичаше Мис Америка. Бяхме гледали последното шоу — помня, че се надрусахме, а тя взе някакви прашни изкуствени цветя, които Рена беше разхвърляла из стаята, и направи няколко обиколки на дневната, размахвайки ги с механичния жест на кралица на красотата.

— Ако се оженим, може да ми станеш шаферка — каза тя.

Видях тортата в очите ѝ, с миниатюрните булка и младоженец по средата, глазурата като дантела — пласт върху пласт — и рокля като тортата — бели цветя, залепени на колата, и всички викат, докато младоженците отпрашват нанякъде с нея.

— Там съм — казах. И си представях сватбеното тържество — нито един над осемнайсет, всеки планира живота си според стиховете на популярните песни. Стана ми тъжно от тази мисъл.

— Пак ще се съберете с приятеля ти — каза тя, сякаш за да смекчи удара. — Не се притеснявай. Той ще те чака.

— Разбира се — казах аз. Но знаех, че никой не чака никого.

Следващата вечер Ивон си събра багажа — малко дрехи, коня и радиото си, но остави снимката на телевизионния актьор в рамката ѝ на тоалетката. Рена ѝ даде малко пари, навити и стегнати с ластик. Всички чакахме заедно с нея на верандата Бенито да дойде със сивия си катлас. После тя си отиде.

31.

Градът лежеше парализиран върху наковалнята на август, зашеметен до оглупяване от жегата като бик в кланица. Тротоарите се свиваха под слънцето като бити кучета, пейзаж на пълна капитулация. Въздухът беше хлориран, плътен и враждебен, като атмосферата на мъртва планета. Но големият олеандър в предния двор цъфтеше като булчински букет, небето се протягаше, пълно със звезди като искри от въртящ се фойерверк. Караше ме да си мисля за майка ми.

Сюзън още не се беше обадила. Толкова пъти ми се беше искало да я потърся и да настоя да се срещнем. Но не бях толкова глупава. Това беше партия шах. Първо се бие тревога, после се чака. Нямах намерение да тичам след нея по улицата и да я моля. Ако ти трябва, намери ме. Щях да редя парченцата си и да подсилвам отбранителните си укрепления.

Напоследък се будех много рано с надеждата да уловя някой и друг повеи на хладен въздух преди жегата да ни затисне. Стоях на верандата и се взирах в гигантския олеандър — беше стар, със стъбло, дебело като на дърво. Една вейка — и си мъртъв. Тя беше варила килограми, за да направи настойката, от която умря Бари. Чудех се, защо трябва да са толкова отровни. Олеандрите издържаха на всичко — на горещина, суша, липса на грижи — и пак разцъфваха в хиляди восъчни цветчета. Така че, за какъв дявол им е притрябвала отрова? Не можеше ли просто да са горчиви? Не беше като при гърмящите змии, които поне се хранеха с това, което убиваха — за разлика от олеандрите. Как само го държеше на огъня, докато изври водата и се дестилира, точно както постъпи и с омразата си. Може да е някаква отрова в почвата, нещо, свързано с Лос Анджелис, омразата, коравосърдечието, нещо, за което ние не искахме да мислим, но растението го концентрираше в тъканите си. Може би не то беше източникът на отровата, а просто още една от нейните жертви.

В осем вече беше прекалено горещо, за да се стои навън. Влязох вътре да приготвя обяда на Таша. Тя беше новото момиче на мястото

на Ивон — тринайсетгодишна, учеше в прогимназията „Кинг“, беше заклет двайсетгодишна и вземаше допълнителни часове през лятото. Сериозна, мълчалива, имаше вертикален белег на горната си устна — раната беше заздравяла съвсем наскоро. Свиваше се, ако хората се движеха прекалено бързо около нея.

— Ще се справиш — казах аз, докато ѝ мажех целина с фъстъчено масло. Имаше и една огромна ябълка. — Ще те изчакам да влезеш.

Закарах я до училището с камиона на Ники, оставих я пред прогимназията „Томас Стар Кинг“ и я гледах как върви към вратата, белязана и дребна; раничката ѝ — напичена с ключодържатели. Чувствах се безсилна да предотвратя завоя ѝ в най-вероятната посока. Може ли човек да спаси друг човек? Тя се обърна и ми махна. Аз също ѝ махнах. Изчаках да влезе в сградата и едва тогава потеглих.

Скъпа Астрид,

Днес стават шест години. Вчера една от затворничките преряза гърлото на друга с капака на консервна кутия. Лидия накъса на парчета стихотворението, което написах за един мъж, когото бях видяла веднъж — имаше татуирана змия, изчезваща под колана на дънките му. Накарах я да го залепи с тиксо, но не можеш да си представиш какви усилия ми костваше. Като изключим теб, мисля, че това е най-дългата връзка с друго човешко същество, която съм имала някога. Тя е сигурна, че я обичам, макар че няма такова нищо. Обожава онези мои стихотворения, които по някакъв начин се отнасят до нея, смята ги за публично заявление.

Любов. Бих изхвърлила тази дума от речника. Такава неточност. Любов, чия любов, коя любов? Чувство, фантазия, копнеж, лъст? Мания, всепоглъщаща нужда? Навярно единствената любов, която не се нуждае от уточнения, е любовта на съвсем малките деца. После те също се превръщат в личности, и следователно се

компрометират. „Обичаш ли ме?“ питаше ме в мрака на тясното си легло. „Обичаш ли ме, мамо?“

„Разбира се“ казвах ти аз. „Заспивай.“

Любовта е приказка за приспиване, плюшено мече, което познаваш и на което му го няма едното око.

„Обичаш ли ме, carita?“ — пита Лидия, извива ръката ми, докато лицето ми се навре в бодливото одеяло, и ме хапе по врата. „Кажми го, кучко.“

Любовта е играчка, символ, парфюмирана кърпичка.

„Кажми ми, че ме обичаш“, настояваше Бари.

„Обичам те“, казвах аз. „Обичам те, обичам те“.

Любовта е чек, който може да бъде подправен, който може да бъде осребрен. Любовта е сметка с краен срок за плащане.

Лидия лежи на една страна на койката ми, извивката на ханша и е като гребен на вълна в плитки води, тюркоазени води, Пляя дел Кармен, Мартиника. Разлиства новия брой на „Целебридадес“^[1]. Направих й абонамент. Казва, че това я карало да се чувства като част от света. Не ми е ясно, как могат да ме развълнуват филми, които няма да гледам, злободневната политика не успява да задържи вниманието ми, всичко това няма нищо общо с дълбоката тишина на затвора.

За мен времето промени своята същност. Какво значение има една година? По някакъв извратен начин съжалявам жените, които още са част от времето, хванали се в капана му — колко много месеци, колко много дни. Мен ме отрязаха и ме освободиха, движа се през вековете. Разни писатели ми изпращат книги — Джоузеф Бродски, Мариан Муур, Паунд. Мисля да започна да уча китайски.

„Ходила ли си някога в Гуанахуато?“ — пита Лидия. — „Сега всички големи звезди ходели там.“

Гуанахуато, Астрид. Помниш ли? Знам, че помниш. Ходихме там с Алехандро, художника, не го бъркай с Алехандро, поета. От Сан Мигел. Испанският ми не беше достатъчно добър, за да преценя възможностите на поета, но Алехандро художникът, беше пълна скръб. Въобще не е

трябвало да се захваща с творчество. Просто е трябвало да седне на високо столче и да взима пари от хората, за да го гледат. И толкова срамежлив, не смееше да ме погледне в очите, докато не спре да говори. Вместо това, говореше на ръката ми, на свода на стъпалото ми, на извивката на прасеца ми. Само след като е свършил, можеше да ме погледне в очите. Трепереше, когато се любехме, още усещам леката миризма на мушката.

Но с теб никога не се срамуваше, нали? Говорехте си с часове — крояхте нещо, допрели глави. Чувствах се изключена. Точно той те научи да рисува. Правеше ти някаква рисунка, после ти я прерисуваше. *La mesa, la botella, las mujeres*^[2]. Опитах се да те уча на поезия, но ти винаги беше толкова твърдоглава. Защо не пожела да научиш нещо от мен?

Иска ми се никога да не си бяхме тръгвали от Гуанахуато.

Майка ти

Алехандро — художника. Гледах как линията се лее след пръстите му, движенията на ръката от рамото. Лош художник ли беше? Никога не ми беше хрумвало, също както никога не ми беше хрумвало, че тя може да се е чувствала изключена. Беше толкова красива тогава — носеше бели рокли, а сградите бяха в охра и жълто; сандалите ѝ — с преплетени връзки нагоре по прасеца като на древните римляни. Обичах да прокарам пръст по белите хиксове, когато ги събуеше. Хотелът с мрежи по прозорците и резба по вратата, винаги отворена към покритата с плочи алея; чуваше се какво си говорят хората и ако пушеше трева, налагаше ѝ се да издухва дима през балконските врати. Беше странна стая — в охра; по-висока, отколкото широка. На нея ѝ харесваше, казваше, че имало място за мислене. А мексиканските мини оркестри се надпреварваха на улицата долу, звукът на ежевечерните концерти от леглата ни под мрежите против комари.

— Е? — попита Рена. — Излиза ли?

— Не — отговорих аз.

Шофира от Сан Мигел де Аленде в малкия си като играчка ситроен; ризата ѝ е много бяла на фона на медната кожа. Дали това беше признание, че е направила грешка? Само ако можеше да си го признае. Да се изповяда. Тогава можех да излъжа заради нея, да говоря с адвокатката ѝ, да се изправа на свидетелското място и да се закълна, без капка съмнение, че тя никога... Навярно това беше единственото подобие на признание, което можеше да изстиска от себе си.

И на мен ми се искаше да бяхме останали в Гуанахуато.

После и Ники се изнесе, щеше да пее с една група от Торонто — бяха от протежетата на Вернер.

— Ела с мен — каза тя, докато товареше камиона си. Подадох ѝ един куфар със зеброво райе. И двете се засмяхме, проверихме дали другата не се е разплакала. Тя ми остави няколко адреса и телефонни номера, но аз знаех, че няма да ги използвам. Трябваше да свикна с това, че хората си отиват и повече никога няма да ги видя.

След седмица Рена доведе две нови момичета в стаята на Ники — Шана и Раquel, на дванайсет и на четиринайсет. Шана беше болна от епилепсия, а Раquel не можеше да чете, повтаряше седми клас. Още развалени деца за обезценения магазин втора употреба на Рена Грушенка.

После дойде септември с огнените си поли. Пожар на Ейнджълс Крест. Пожар в Малибу, Алтадена. Пожари по цялото протежение на Сан Габриеле, в пустошта на Сан Джорджонио, пожарите бяха като горящ обръч, който градът трябваше да прескочи, за да се добере до тъгите на октомври. В жабарския град имахме три престрелки в рамките на една седмица — нападение на влака при гара Арко; прегрешил моторист, притиснат в сляпа улица в среднощен час, ала Ван Гог; жена, застреляна от мъжа си — безработен електротехник — по време на домашен диспут.

Беше във фурната на олеандровия сезон, когато Сюзън най-после се обади.

— Имах дело — обясни тя. — Но сега пак сме на пистата. Уредих ти посещение, вдругиден.

Изкуших се да я подразня, да ѝ кажа, че съм заета, да я затрудня, но в крайна сметка се съгласих. По-готова от това нямаше да стана.

И така, в едно утро, вече предало се пред бичуващия вятър и наказателната горещина, Камий Барън — асистентката на Сюзън, дойде да ме вземе и двете потеглихме по дългия път към Корона. В двора за посетители седнахме на една оранжева пластмасова маса под сенника, взехме си кутийки със студена сода от автомата, отпихахме и ги притискахме към бузите си. Чакахме майка ми. Пот се стичаше на капки между гърдите ми и надолу по гърба ми. Камий приличаше на клюмнало цвете, но стоически пъчеше гърди в тясната си бежова рокля, модерната ѝ къса подстрижка висеше мазна от пот по краищата. Не си правеше труда да разговаря с мен, беше просто момичето за поръчки.

— Ето я — каза Камий.

Майка ми чакаше надзирателят да отключи вратата. Все още изглеждаше чудесно — тънка и жилава; светлата ѝ коса бе завита на тила и прихваната с молив. Година и половина. Изправих се. Вървеше към нас — предпазливо, примигвайки срещу слънцето, тънки кичурчета коса летяха с вятъра като струйки дим. По потъмнялата ѝ от слънцето кожа имаше повече бръчки, отколкото когато я бях видяла за последен път, придобиваше онзи особен вид на изсушена кожа, като на белите заселници в Кения. Но не беше се променила толкова много, колкото се бях променила аз.

Под навеса спря, но аз не помръднах, исках да види коя съм сега: отровназелената ми риза с метален цип, очите ми, очертани с молив и дебело положена черна спирала, множеството обици по ушите ми. Краката ми на жена под късата пола, които Сергей обичаше да качва на раменете си, хълбоците ми, едрите ми гърди; високите обувки с дебели подметки, които Ники ми беше заела за случая. Не розовото момиче с бални пантофки, нито богатото сираче. Сега бях едно от момичетата на Рена. Можех да мина за всяко от момичетата, отправили се натам, където майка ми се намираше в момента. Не мекушавото момиче, което подправя чекове. От мен нямаше да вземе нищо. Вече не.

Откакто я посещавах в затвора, днес за първи път не ми се усмихна. Виждах шока, изписан на лицето ѝ, и бях довольна. Асистентката на адвокатката ѝ местеше погледа си между двете ни,

после явно загуби интерес, стана и влезе в павилиона с климатик, предназначен за посетителите. Останахме сами.

Майка ми се пресегна и ме хвана за ръката. Позволих ѝ.

— Когато изляза оттук, ще ти се реванширам — каза тя. — Даже след няколко години пак ще се нуждаеш от майка, нали?

Държеше ръката ми, беше на двайсетина сантиметра от мен. Гледах я. Сякаш някакво извънземно ми говореше през устата ѝ. Що за навици придобивах?

— Кой казва, че ще излезеш оттук? — отвърнах аз.

Пусна ръката ми и отстъпи крачка назад. Изражението в очите ѝ потъмни аквамарина до цвета на яйце на червеношийка.

— Казах само, че съм склонна да поговоря с теб. Не съм казала, че ще го направя. Имам да сключвам една сделка.

Яйцето на червеношийка се превърна в пепел.

— Каква сделка? — попита тя, облягайки се на една колона; ръцете ѝ — скръстени на гърдите върху дънковата рокля — същата, която носеше последния път, когато я видях, само с няколко тона по-светла.

— Сделка като сделка — казах аз. — Тук ли искаш да седнем или под дърветата?

Обърна се и ме поведе към любимото си място в двора за посетители, под фикусовото дърво с бял ствол, с лице към пътя, и с гръб към Приемното, най-далечната точка от първата наблюдателна кула. Седнахме на сухата, изгорена от лятото трева, остриите ѝ ръбчета издраха голите ми крака.

Тя седна грациозно, с крака на една страна — като момиче, седнало на поляна. Вече бях по-висока от нея, но не толкова грациозна, нито толкова красива, затова пък бях тук — солидна като парче мрамор, преди да го изваят. Оставих я да гледа профила ми. Не можех да я гледам в очите, докато говоря, не бях чак толкова твърда, знаех, че огорчението ѝ от изненадата, която ѝ готвех, щеше да ме разчувства.

— Сделката е следната — казах аз. — Има някои неща, които искам да знам. Ако ми ги кажеш, ще направя онова, което искаш от мен.

Майка ми откъсна едно глухарче от тревата и го духна.

— Или какво?

— Или ще кажа истината и ти ще гниеш тук до смъртта си.

Чух тревата да прошумолява, когато тя се раздвижи. Погледнах към нея — лежеше по гръб и съсредоточено разглеждаше стъблото, чието пухче беше издухала.

— Съюзън може да омаловажи показанията ти по много начини.

— Нуждаеш се от мен — казах аз. — Знаеш го. Каквото и да казва тя.

— Изглеждаш отвратително, между другото — каза тя. — Като проститутка в мотел на булевард Сънсет, която прави минети в паркираните коли срещу петнайсет долара.

— Външният ми вид може да се промени според изискванията ти — казах аз. — Ще си обуя и чорапки до коленете, ако искаш. — Тя въртеше глухарчето между дланите си. — Аз съм онази, която може да им каже, че Бари е имал параноична фикция. Че те е преследвал. Мога да кажа, че е заплашвал да се самоубие и да го направи да изглежда така, сякаш ти си го убила, за да те накаже, задето си го напуснала. — Размазаните ѝ черти зад стъклото с вградена бодлива тел. — Аз съм тази, която знае колко зле беше ти в Сибил Бранд. Когато дойдох да те видя тогава, ти дори не ме позна.

Още ми прилошаваше, като си спомнех.

— Ако се съглася с този разпит.

Тя хвърли настрани стеблото на глухарчето.

— Да.

Изрита гуменките си и провлече стъпала по тревата. Протегна крака пред себе си и се подпря на лакът, сякаш беше на плажа. Втренчи поглед в стъпалата си, удряше ги лекичко едно в друго при основата на пръстите.

— Преди имаше някаква деликатност у теб. Някаква прозрачност. Сега си станала тежка, непрозрачна.

— Кой е баща ми? — попитах аз.

— Един мъж. — Гледаше босите си палци и ги потупваше един в друг.

— Клаус Андерс, без презиме — казах аз, чоплейки една коричка от заздравяваща драскотина върху ръката си. — Художник. Четиридесетгодишен. Роден в Копенхаген, Дания. Как се запознахте?

— Във Венис. — Продължаваше да гледа стъпалата си. — На едно от онези партита, които продължават през цялото лято. Той държеше наркотиците.

— Приличате си като брат и сестра — казах аз.

— Той беше много по-възрастен от мен. — Обърна се по корем. — Беше на четирийсет, рисуваше биоморфични абстракции. По онова време вече не бяха на мода. — Раздели тревата на път като нечия късоподстригана коса. — Той въобще си беше такъв, старомоден. Идеите му, нещата, които предизвикваха ентусиазма му. Посредствен. Не знам какво съм видяла у него.

— Не ми казвай, че не знаеш, стига с тия простотии.

Тя въздъхна, уморявах я. И какво от това.

— Беше много отдавна, Астрид. Преди няколко живота най-малко. Вече не съм същият човек.

— Лъжеш — казах аз. — Съвсем същата си.

Тя мълчеше. Преди никога не я бях обиждала.

— Такова дете си още. — Виждах как се бори да запази самообладание. Друг никога не би могъл да го забележи, но аз познавах по кожата ѝ, която сякаш изтъняваше около очите, а носът ѝ се изостряше с още един милиметър. — Взела си на сериозно пропагандата ми.

— Ами обясни ми тогава — казах аз. — Какво си видяла у него?

— Удобство навярно. С него се живееше лесно. Не беше по мисленето. Бързо се сприятеляваше. На всички викаше „приятелче“. — Усмихна се едва-едва, все така загледана в тревата, която разделяше, сякаш преглежда досие. — Голям и лесен. Нищо не изискваше от мен.

Да, това можех да го повярвам. Мъж, който има изисквания към нея, никога не би привлякъл вниманието ѝ. Страстта и огънят трябваше да бъдат нейни.

— И после?

Изскубна шепа трева и я захвърли.

— Толкова ли държиш да говорим за това? За някакъв си стар кинопреглед?

— Аз искам да го изгледам.

— Рисуваше, повече се друсаше, отколкото рисуваше. Ходеше на плажа. Беше посредствен. Няма кой знае какво за разказване. Не че беше тръгнал наникъде, просто вече беше пристигнал.

— И после ти си забременяла.

Тя ми хвърли един убийствен поглед.

— Не съм „забременяла“. Това го оставям на неграмотните ти приятелчета. Аз реших да те родя. Забележи, че „решение“ е ключовата дума. — Разпусна косата си и я разтърси, за да падне полепналата трева. Беше като сурова коприна на филтрираната светлина. — Каквито и фантазии да се въртят в главата ти, раждането ти не беше случайност. Грешка, може би, но не и случайност.

Грешките на една жена...

— Защо той? Защо тогава?

— Имах нужда от някого, нали? Той беше красив, добродушен. Нямаше нищо против идеята. Voila.

— Обичаше ли го?

— Не искам да говоря за любов, това семантично гнездо на плъхове. — Изправи дългите си, стройни крака, стана и заизтупва роклята си. Облегна се на ствола на дървото — с едното стъпало върху бялата кора и с ръце, скръстени за по-добро равновесие. — Имахме твърде гореща сексуална връзка. Човек не обръща внимание на доста неща. — В бялата дървесина над главата ѝ някоя от жените беше издраскала „Мона’76“.

Вдигнах очи към нея — моята майка, жената, която познавах и която така и не опознах наистина; жената, която винаги бе на крачка от изчезването. Този път нямаше да ѝ позволя да ми се измъкне.

— Ти си го боготворяла. Прочетох го в дневника ти.

— Това едва ли е точната дума — каза тя, загледана в пътя. — Боготворенето предполага нещо духовно. Аз бих потърсила дума с по-земно значение.

— И после съм се родила аз.

— После се роди ти.

Представях си ги: и двамата руси, той — с широката си усмивка, вероятно надрусан до неузнаваемост, тя — уютно сгушена в тежката му ръка.

— Той обичаше ли ме?

Тя се засмя, иронични запетайки се вдълбаха от двете страни на устата ѝ.

— Боя се, че самият той беше едно голямо дете. Обичаше те така, както момчетата обичат любимата си костенурка или количките си. Водеше те на плажа и с часове играеше с теб, подхвърляше те във вълните. Или те зарязваше в кошарката и излизаше да пие с

приятелите си, когато беше негов ред да те гледа. Веднъж се прибрах у дома и се оказа, че е имало пожар. Напоените му с терпентин парцали и четки се запалили и след пет минути цялата къща пламнала. Него никъде го нямаше. Чаршафчето в кошарката ти бе обгорено по краищата. Цяло чудо бе, че не си изгоряла жива.

Опитах се да си спомня — кошарката, пожара. Смътно си спомнях миризмата на терпентин — миризма, която открай време обичах. Но миризмата на пожар, този всепроникващ мирис на опасност, винаги бях свързвала с майка си.

— Това сложи край на нашата идилия. Беше ми писнало от посредствеността му, от вечните му извинения. Малкото пари, които имахме, ги изкарвах аз, той живееше на гърба ми, а вече нямахме и дом. Казах му, че всичко е свършило. Той нямаше нищо против, повярвай ми, в този край нямаше сълзи! Така свършва сагата на Ингрид и Клаус.

Но единственото, за което можех да мисля аз, беше големият мъж, който ме подхвърля над вълните. Почти можех да си го спомня. Усещането за блъбукащите като смях вълни по краката ми. Миризмата на морето и неговия шум.

— Някога опита ли се да ме види, по-късно?

— Защо искаш да знаеш цялата тази безполезна история? — сопна ми се тя и се отблъсна от дървото. Клекна, така че да ме гледа в очите. Пот избиваше на мъниста по челото ѝ. Бельото ѝ се виждаше. — Само ще те заболи, Астрид. Искях да те предпазя от всичко това. В продължение на дванайсет години стоях между теб и тези безсмислени факти от нечие чуждо минало.

— Моето минало.

— За бога, та ти беше бебе — каза тя и отново се изправи, пригладжайки дънковата рокля по хълбоците си. — Недей да търсиш някакъв измислен обект, върху който да прехвърлиш чувствата си.

— Отговори ми на въпроса.

— Не, не се опита да те види. Е, по-добре ли ти стана сега? — Отиде до оградата и се загледа в пътя, в прахта и боклуците, които вятърът разнасяше, в отпадъците, заседнали сред бурените от другата страна на шосето. — Един-два пъти намина да види дали си добре. Но аз недвусмислено му дадох да разбере, че присъствието му е нежелателно. И толкова.

Замислих се за него, за глуповатото му лице, дългата руса коса. Не ме е наранил нарочно. Трябвало е да му даде още един шанс.

— Въобще не ти е хрумнало, че аз може да искам да имам баща.

— В древните времена не е имало бащи. Жените се съвкупявали с мъже в полето и бебетата им се появявали девет месеца по-късно. Бащинството е един сантиментален мит, като деня на влюбените. — Обърна се с гръб към мен, аквамариновите ѝ очи изглеждаха бледи върху потъмнялото ѝ от слънцето лице, като престъпление в осветена стая зад завеси. — Тези отговори достатъчни ли са, или имаш още въпроси?

— И никога повече не се е върнал? — попитах тихо, молейки се да не е вярно, че има още нещо, още поне мъничко повече. — Никога не ти се е обаждал след това, не е искал да ме види?

Тя отново клекна, прегърна ме с една ръка и опря глава на моята. Поседяхме така известно време.

— Обади се веднъж, когато ти беше на... не знам. На седем или осем? — Прокара пръсти през косата ми. — Беше дошъл на екскурзия от Дания с жена си и двете си малки деца. Искаше да се срещнем в някой парк, аз да седна на пейка и да си играя с теб, така че той да може да те види.

— И отидохме ли? — Просто исках да продължава да ме прегръща.

— Звучеше като сюжет на слаб филм — отговори тя. — Казах му, да върви по дяволите!

Беше се обадил, беше искал да ме види, а тя му беше отказала. Без да ме попита, без дори да го спомене. Преряза ме през гърлото, като удар с маркуч.

Изправих се и отидох да се облека на дървото — от другата му страна, където тя почти не можеше да ме види от мястото си. Аз обаче я чувах.

— Ти поиска да узнаеш. Не обръщай камъните, ако не искаш да видиш бележничавите същества, които живеят отдолу.

— Знаеш ли къде е сега?

— Последно чух, че купил ферма на един от датските острови. На Аеро мисля. — Когато погледнах иззад дървото, тя си играеше с гуменките си — разхождаше ги, нахлузени на ръцете ѝ. — Китно местенце, но ако жена му не разбира от тази работа, досега със

сигурност са изгубили фермата си. — Вдигна очи тъкмо на време, за да улови погледа ми, и се усмихна със своята всезнаеща полуусмивка — не широката усмивка на баща ми, а онази, която казваше, че е прочела мислите ти и нищо не е останало скрито от нея. — Защо, да не смяташ да се натресеш на отдавна загубения си баща и семейството му? Не се изненадвай, ако не заколят угоено теле в твоя чест.

— Това е за предпочитане, вместо теб и твоите нови деца — казах аз. Горещината извираше на вълнички от настилката на шосето, усещаше се миризмата на размекнат асфалт.

— А! — Тя се отпусна по гръб на тревата — с ръце под главата и крака, скръстени при глезените. — Предупредих ги, че едва ли ще ги посрещнеш с отворени обятия. Но те са нежни души. Идеалисти. Решиха да опитат. Толкова се гордееха със статията. На теб хареса ли ти, между другото?

— Изхвърлих я.

— Жалко.

Враните внезапно излетяха от дървото на залпове. Слушахме крясъците им, които заглъхваха в далечината. По шосето мина камион, следван от пикап с двойни задни гуми, повлякъл след себе си кънтри музика — абсурдно жизнерадостна. Като в Гуанахуато, помислих си аз и знаех, че майка ми си мисли същото.

Ризата ми не попиваше потта, която се събираше на вадички и се просмукваше в колана на полата ми. Чувствах се така, сякаш съм крачила през петмез.

— Кажи ми за Ани.

— Защо така си се вкопчила в миналото? — Тя седна, нави косата си на тила и я закрепил с молива. Гласът ѝ беше остър, раздразнителен. — Какво е миналото — просто купчина плесенявали вестници в гаража на някой старец.

— Миналото все още се случва. Въобще не е спирало. Коя е Ани?

Вятърът разклати гъстите лъскави листа на фикуса и това беше единственият звук. Тя приглади косата си с решителни движения, сякаш излизаше от басейн.

— Една съседка. Прибираще деца, занимаваше се с прането на хората.

Миризмата на пране. Панерът за пране — сядах в него с другите деца, играех си на лодка. Малките квадратчета. Беше жълт. Влачехме го по пода на кухнята.

— Как изглеждаше?

— Дребна. Приказлива. — Заслони очите си с ръка. — Носеше от онези ортопедични сандали.

Жълт линолеум, нашарен с десен от разноцветни петънца като пръски боя. Подът е хладен, когато допреш бузата си до него. И краката й. Почернели от слънцето. Боси крака в сандали. Но не успявах да видя лицето й.

— Тъмна или руса?

— Тъмна. Права коса с къс бретон.

Не можех да си спомня косата. Само краката. И как по цял ден пееше с радиото.

— А ти къде си била?

Майка ми мълчеше. Притисна очите си с ръка.

— Как е възможно да си спомняш всичко това?

Всичко, което знаеше за мен, всичко, с което се разхождаше наоколо в тънката обвивка на черепа си, като в някакво подземие. Искях да го разчупя и да изям мозъка й като рохко яйце.

— За момент си представи живота ми — тихо каза тя и събра дланите си като лодка, сякаш държеше живота си в раковина. — Представи си колко неподготвена съм била да бъда майка на малко дете. Изискването да се превъплътиш в първообраза. Всеотдайната всевечна женственост! Едва ли съществува нещо по-чуждо на природата ми. Бях жена, свикнала да следва линията на някакво любопитство или склонност, докато тя не ме доведе до логичния завършек. Бях свикнала да имам време за мислене, свобода. Чувствах се като заложник. Можеш ли да разбереш, колко бях отчаяна?

Не исках да разбирам, но добре си спомнях Катлин, която вечно ме дърпаше и дърпаше за нещо: „Аси, сокце! Сокце!“ Деспотичната й настоятелност. От другата страна на оградата, покрай главата на майка ми младите жени в Приемното гледаха как една от тях мете циментовия двор — мете ли мете, сякаш в израз на някакво покаяние.

— Такива са бебетата. Какво си мислеше ти — че съм могла да те забавлявам? Че двете сме могли да си обменяме мисли за Джоузеф Бродски?

Тя седна, кръстоса крака и отпусна ръце на коленете си.

— Мислех си, че двамата с Клаус ще живеем щастливо до края на живота си. Адам и Ева в колиба, обрасла с лозници. Крачех сред първообрази. Изобщо не бях с ума си.

— Била си влюбена в него.

— Да, бях влюбена в него, доволна ли си? — извика ми тя. — Бях влюбена в него и — таз година булка, догодина люлка, и всичките тия дрънканици. А после се роди ти и една сутрин се събудих, женена за слаб и себичен мъж, когото не можех да понасям. А ти, ти само искаше, искаше, искаше! Мамо, мамо, мамо, докато не си помислех, че съм в състояние да те заблъскам в стената!

Доповръща ми се. Не ми беше никак трудно да го повярвам, да го видя. Виждах го пределно ясно. И разбрах защо никога не ми беше казвала за това, защо милостиво се бе въздържала да го спомене.

— И си ме оставила там.

— Всъщност нямах такова намерение. Просто те оставих в къщата ѝ за следобеда, за да отида на плажа с приятели. После се оказа, че те имали приятели в Енсенада и аз отидох, и се чувствах чудесно, Астрид. Да бъда свободна! Не можеш да си го представиш. Да влизам сама в банята. Да си поспивам следобед. Да правя любов по цял ден, ако поискам. Да се разхождам по плажа, без да ми се налага да мисля, къде, по дяволите, е Астрид. Какво прави Астрид? Къде ще се пъхне? И без да си ми на главата през цялото време: „Мамо, мамо, мамо“, свряна в краката ми като паяк...

Тя потръпна. Още си спомняше докосването ми с отвращение. Зави ми се свят от омраза. Това беше моята майка. Жената, която ме е отгледала. Какъв шанс съм могла да имам въобще!

— Колко време те нямаше? — Гласът ми беше равен и мъртъв.

— Една година — тихо каза тя. — Плюс-минус няколко месеца.

И аз ѝ повярвах. Цялото ми тяло казваше, че е вярно. Всички онези нощи, в които я чаках да се върне, заслушвах се за ключа ѝ в ключалката. Нищо чудно! Нищо чудно, че се налагаше да ме откъсват със сила от нея, когато започнах да ходя на училище. Нищо чудно, че винаги се притеснявах, дали някоя вечер няма да забрави да се прибере. Вече го бе правила!

— Но ти задаваш неправилно въпроса — каза тя. — Не ме питай, защо съм те оставила. Питай, защо се върнах!

Камион с голямо открито ремарке изтрака по шосето към магистралата. Усетихме миризмата на конете в ремаркетото, видяхме лъскавите им хълбоци над задната преграда и аз се сетих за конните надбягвания, за Гордостта на Медея.

— Трябвало е да ти завържат тръбите.

Внезапно тя се изправи. Сграбчи ме за раменете и ме залепи за дървото. Очите ѝ бяха облачно сини — море, потънало в мъгла.

— Можех да те оставя там, но не го направих. Не разбираш ли? Поне веднъж постъпих правилно. Заради теб!

— Браво на теб!

В очите ѝ виждах, че иска да ме удари, но не можеше — щяха моментално да сложат край на посещението. Вдигнах глава, знаех, че белите белези лъщят на слънцето.

Тя пусна раменете ми.

— Преди никога не си била такава — каза тя. — Толкова си безмилостна. Съюзън ме предупреди, но аз си мислех, че е било просто поза, за пред нея. Загубила си същността си, онази замечтаност, онази твоя нежност.

Гледах я и не ѝ позволявах да отклони поглед. Бяхме на едно равнище — очи срещу очи, но аз бях с по-едри кости и навярно бих я победила в честен двубой.

— Човек би помислил, че това ще ти хареса. Нали това те дразнеше у Клеър? Нежността ѝ? Бъди силна, казваше ти. Аз презирам слабите.

— Исках да си силна, но цялостна — каза тя. — А не унищожена, като сега. Като бомбардиран град си. Плашиш ме.

Усмихнах се. Харесваше ми мисълта, че я плаша. Нещата наистина се бяха обърнали.

— Теб, великата Ингрид Магнуссен, богинята на септемврийските пожари, света Санта Ана, владетелката на живота и смъртта?

Тя протегна ръка, сякаш да докосне лицето ми — като сляпа, но не можа да ме достигне. Щях да я изгоря, ако ме докоснеше. Ръката ѝ застина във въздуха, колебаеше се. Виждах, че я е страх.

— Ти беше единственото наистина добро нещо в живота ми, Астрид. След като се върнах за теб, никога не сме се разделяли, не и преди да се случи това.

— Преди убийството, имаш предвид.

— Не, това. Ти, сега. — Жестът, опитът да ме достигне се стопиха като залез. — Знаеш ли, когато се върнах, ти ме позна. Седеше до вратата, когато влязох. Вдигна очи, усмихна се и протегна ръчички да те взема. Сякаш ме беше чакала.

Исках да разрежа този момент със синия пламък на ацетиленова горелка. Исках да го превърна в пепел и да го разпръсна по вятъра, така че парченцата никога да не се съберат отново.

— Винаги съм те чакала, майко. Това е постоянната величина в моя живот. Да те чакам. Дали ще се върнеш, дали няма да забравиш, че си ме вързала пред някой магазин, че си ме оставила в автобуса?

Ръката се протегна отново. Предпазливо, но този път леко докосна косата ми.

— Още ли е така?

— Не — казах аз и блъснах ръката ѝ. — Спрях да те чакам, когато Клеър ми показва какво е да си обичан.

Сега тя изглеждаше уморена, понесла товара на четирийсет и деветте си години до последния ден. Вдигна гуменките си.

— Искаш ли нещо друго? Изпълних ли моята част от сделката?

— Съжалявала ли си някога за това, което направи?

Изражението в очите ѝ беше горчиво като беладона.

— Питаш ме за съжалението? Нека ти кажа някои неща за съжалението, скъпа. Няма смисъл в него. Не можеш да намериш началото на веригата, която ни доведе от там до тук. Трябва ли да съжаляваш за цялата верига, за въздуха помежду им, за всяка отделна брънка, сякаш би могла да ги разделиш? За началото, което завърши толкова зле ли съжаляваш, или за самия край? Мислила съм по този въпрос повече, отколкото ти въобще би могла да започнеш да си представяш.

Не бях вярвала, че ще доживея деня, в който майка ми — Ингрид Магнуссен, ще признае, че съжалява. Сега, когато стоеше пред мен и трепереше от усилието, не знаех какво да кажа. Беше като да видиш как реката потича обратно.

Стояхме там и сезирахме в празното шосе.

— Какво ще правиш, когато излезеш оттук? — попитах я аз. — Къде ще отидеш?

Тя изтри потта от лицето си с яката на роклята. Секретарки и служителки излизаха от тухлената административна сграда. Привеждаха се срещу горещия вятър, придържаха полите си да не хвъркнат, отиваха да обядват в някоя хубава закусвалня с климатик. Когато ме видяха с майка ми, скупчиха групата си и заприказваха нещо. Виждах, че вече се е превърнала в знаменитост. Гледахме ги как палят колите си, знаех, че тя си представя как държи в ръка тези ключове, натиска педала за газта, индикаторът за горивото — на максимум.

Тя въздъхна.

— Когато Сюзън си свърши работата, аз ще съм се превърнала в домашно божество, в нещо като леля Джемима, пехотинката от Пилсбъри. Ще мога да си избирам къде да преподавам. Ти къде би искала да отидеш, Астрид? — Тя погледна към мен, усмихна ми се, беше ми подала морковче. Напомняше ми за кой край на дъската и така нататък.

— Дотогава ще минат години — казах аз.

— Не можеш да го направиш сама. Трябва ти подходяща среда, връзки. Хора, които да инвестират в успеха ти. Виж мен, Господ ми е свидетел. Трябваше да вляза в затвора, за да ме забележат.

Колите потеглиха, чакълът изхрущя под гумите им. Камий излезе от павилиона и посочи часовника си. Край. Чувствах се празна и употребена. Каквото и да си бях мислила, че ще постигна като узная истината, не беше станало. Това беше последната ми надежда. Искях да я заболи така, както мен ме болеше. Много го исках.

— Е, и как е, като знаеш, че на мен вече не ми пука? — казах аз.
— Че ще направя всичко, за да получа, каквото искам? Дори ще излъжа заради теб, при това — без да ми мигне окото. Сега съм същата като теб, нали? Гледам света и питам какъв е моят дял.

Тя поклати глава и заби поглед в босите си, почернели от слънцето крака.

— Ако можех да върна всичко, щях да го направя, Астрид. — Вдигна очи към мен. — Трябва да ми повярваш. — Очите ѝ, проблясващи на слънцето, бяха с абсолютно същия цвят като на басейна, в който плувахме двете през лятото, когато я арестувах. Искях отново да плувам там, да се потопя в тях.

— Тогава кажи, че не искаш да свидетелствам — отвърнах аз. — Кажи, че не искаш да бъда такава. Кажи, че ще пожертваш остатък от живота си, за да стана отново такава, каквато бях преди.

Тя обърна синия си поглед към пътя — този път, красивия път, който сънуваха жените в затвора. Пътят, който веднъж вече ми беше оставила. Косата ѝ — като дим на вятъра. Над главите ни листата се огъваха напред-назад под напора на вятъра като боксьор, налагащ малка боксова круша, във въздух, който миришеше на прериен пожар и млечни крави. Тя притисна ръце към очите си, после ги плъзна надолу към устата си. Гледах я как се взира в пътя. Сякаш се беше загубила там, заключена в един копнеж, търсеца изход, някоя скрита врата.

Усетих внезапен пристъп на паника. Бях допуснала грешка, точно както когато играех с Рей на шах и със секунда закъснение разбихах, че съм направила погрешния ход. Бях задала въпрос, чийто отговор не можех да си позволя да узная. Точно това не исках да знам. Камъкът, който никога не трябва да бъде преобръщан. Знаех какво има отдолу. Не ми трябваше да ги виждам — отвратителните, безоки белезникави същества, които живеят под него.

— Виж какво, забрави. Сделката си е сделка. Дай да го оставим, както си е.

Вятърът изплющя с опасния си бич във въздуха, представих си, че виждам дъжда от искри, че помирисвам пепелта. Уплаших се, че не ме е чула. Още приличаше на острие на кинжал; ръцете ѝ бяха скръстени върху дънковата рокля.

— Ще кажа на Сюзън — промълви тя. — Ще ѝ кажа да те остави на мира.

Знаех, че съм я чула, но не го вярвах. Чаках да стане нещо — нещо, което да ме накара да повярвам, че е вярно.

Тогава майка ми се върна при мен, прегърна ме, отпусна лице върху косата ми. Надуших виолетките ѝ, макар да знаех, че е невъзможно.

— Ако можех да върна времето дори наполовина, бих дала всичко, за да го направя — каза тя в ухото ми.

Моята майка ме обичаше. Би проляла кръвта си за мен, би умряла за мен. Големите ѝ ръце нежно галеха косата ми. Това беше всичко, което някога съм искала. Това откровение. Възможността звездите да застинат неподвижни.

---

[1] „Знаменитости“ (исп.). — Б.пр. ↑

[2] Масата, бутилката, жените (исп.). — Б.пр. ↑

32.

Годината, в която се гледа делото на майка ми — през февруари, беше ужасно студена. Живеех в Берлин с Пол Траут в апартамент на последния етаж на една грохнала сграда на Шьонхаузер Алее, взета под наем от приятелите на наши приятели. Трябваше да изкачваме шест етажа по слабо осветеното стълбище, но през повечето време можехме да си го позволим. Рисуваните романи на Пол се бяха превърнали в кодовата книга на едно ново тайно общество сред европейските студенти по изкуство. Намирахме приятели във всеки град. Те ни предаваха от квартира на квартира и от едно свободно легло на друго, като палки в щафета.

Берлин ми харесваше. Двамата с града се разбирахме. Харесваше ми, че бяха оставили нереставрирана разрушената от бомбардировките църква „Кайзер Вилхелм“, като монумент на загубата. Тук никой не беше забравил нищо. В Берлин ти се налагаше да се бориш с миналото, да градиш върху развалините и вътре в тях. Не беше като в Америка, където ние изстъргвахме земята надълбоко с мисълта, че винаги може да се започне на чисто. Не бяхме се научили още, че такова нещо като празно платно не съществува.

Бях започнала да правя скулптури, последица от времето ми при Рена Грушенка. Бях развила маниакална привързаност към материалите, които спасявах от кофите за боклук, към битпазарите, към съкровищата, които хората оставяха на тротоара, и към пазарлъците на шест различни езика. С течение на времето те си бяха пробили път в изкуството ми, заедно с няколко фрази на немски, култ към Реалното и двайсет и четири вида животински испражнения. Един наш приятел, който следваше в Hochschule der Künste^[1], имаше преподавател — Оскар Шайн, на когото работите ми се харесваха. Той ме вмъкваше на лекциите и лобираше за приемането ми като редовен студент, но по някакъв извратен начин на мен ми харесваше настоящият ми статус. Още бях приемно дете. Hochschule der Künste беше немският вариант на „Кол Артс“ — студенти със странни

прически, които създават грозно изкуство — но пък си създавах връзки, както би се изразила майка ми. Всичките ми колеги в школата знаеха за Пол и мен, ние бяхме дивите деца с големия талант, които живеят от сервитьорските ми бакшиши и тротоарните продажби на ръчно изработените ни орнаменти за огледала за обратно виждане. Искаше им се да са на наше място. „Ние сме свободните птички“ — още чувах как го казва Рена.

Тази година се бях побъркала на тема куфари. Обикалях битпазара край Трийгартен, пазарях се и купувах старомодни куфари — сега, след обединението се продаваха хиляди. Кожа с жълти целулоидни дръжки. Луксозни куфари и кутии за шапки. В стария източен сектор хората не бяха изхвърляли нищо, защото нямаше с какво да заменят изхвърленото. Сега продаваха евтино и купуваха последните модели куфари на колелца. По сергиите на Strasse des 17 Juni — улица „17-и юни“ — всички търговци ме познаваха. Наричаха ме Handkofferfraulein — куфарното момиче.

Правех олтари вътре в тях. Тайни, преносими музеи. Нали изместването е съвременното състояние на човешкия дух, както обичаше да казва Оскар Шайн. Настоятелно ме молеше да му продам един, но аз не можех да ги продам, макар че двамата с Пол очевидно бяхме банкрутирали. Нуждаех се от тях. Вместо това, направих един специално за него — за рождения му ден, с Луиз Брукс в ролята на Лулу и инфлационни марки с номинал от стотици и хиляди, релси от детско влакче като вени и тресавище от черен пластилин на дъното, с отпечатък от гигантски ботуш, който запълних с прозрачен гел със зеленикав оттенък. През прозрачната пластмаса се виждаха потопените силуети на Гьоте, Шилер и Рилке.

Цяла зима седях на пода в ъгъла на апартамента — с лепилата и глината си, с колофона и разтворителите, и боите, и макарите с конци, и торбите с материали, събирани по кофите, без да си свалям палтото; ръцете — в ръкавиците ми без пръсти. Така и не можах да реша, дали да работя на отворени прозорци, за да се проветрява от острите миризми, или да ги затварям, за да е топло. Зависеше. Понякога усещането ми за бъдещност беше силно, понякога единственото ми усещане беше за миналото.

Създавах свой личен музей. Всички бяха тук — Клеър и Оливия, майка ми и Стар, Ивон, и Ники, и Рена, Амелия Рамос, Марвъл.

Музеят на Астрид Магнуссен. Наложих се да оставя всичко у Рена, когато тръгнах за Ню Йорк да намеря Пол — всичките ми кутии и сувенири, всичко, освен четирите книги на майка ми и бижутата, с които се бях сдобила — пръстена с аквамарин, аметиста и краденото колие, плюс осемстотин долара в брой. Преди да тръгна, Сергей ми написа на листче името на някакъв руснак, който държал склад за крадени вещи — Иван Иванов, който щял да ми помогне да обърна стоката в пари. „Той не говори много английски, но ще ти даде добра цена.“ „Фениксът трябва да изгори, за да се роди отново“, повтарях си аз, докато прекосявах страната с автобус, разполагайки единствено с адреса на магазин за комикси на Сейнт Маркс Плейс като отправна точка.

Но сега отново бях подредила своя музей. Тук, опряла гръб на стената, в този студен северен град, аз пресъздавах живота си.

Ето я Рена — кафяв кожен куфар с подплата от зелено кадифе на фигури; в средата — гола восъчна фигура с разперени орлови криле и глава на бяла котка, направена от пухкава заешка опашка. Капакът с наредени по краищата кукленски мебели и украсен с ветрила от фалшиви банкноти. Ники беше един „Америкън Турист“, лъскав от пурпурния емайлак, с ефект на метални люспи като стени на барабан. Вътре — няколко изкуствени вурста, направени от презервативи, напълнени с гума на пяна. За Ивон бях намерила едно детско куфарче, което тапицирах с одеялце в пастелни цветове. Вътре опънах струни за китара и една малка кукла бебе, оплетена в тях. Още търсех музикална кутия, която да пее „Красавицата и звяра“, като отвориш капака.

Марвъл беше тюркоазена — при отваряне се разкриваше бял чакъл, залепен за дъното, и фенерче с батерия, което даваше светлинни морзови сигнали SOS. Един от нашите приятели от училището по изкуствата ми помогна да го свържа. Миниатюрни момичета войници — раздаваха ги безплатно на входа на киното за някакъв американски филм — пълзяха сред лунните камъни със своите АК-47. Бях нарисувала мънички свастики върху ръцете им. В капака бях вградила телевизионно екранче, върху което широко се усмихваше една изрязана от вестник Мис Америка с лице, нашарено със сълзи от безцветен лак.

Стар и Рей си поделиха един пластмасов куфар с колани от напукана кожа — избеляло жълтеникавокафяво със следи от

шотландско каре. При отваряне лъхваше силна миризма на прясна дървесина и „Обсешън“. От вътрешната страна на капака една розова сатенена бална роза разтваряше цвета си във форма, силно наподобяваща вагина, под сиянието на един светец Исус. Тъглите бях украсила със стърготини, които ми даде един местен дърводелец — къдрави като козината на пудел. В основата имаше миниатюрна мощехранителница, пълна с парчета старо желязо. В Европа не можеш да се снабдиш току-така с патрони, така че трябваше да мина без тях. В стъклен терариум на дъното една змия лазеше върху жълт пясък, начупени стъкла и полузаровени очила с телени рамки.

Също като Берлин, и аз представлявах пластове от вина и разруха. Бях причинявала скръб и бях страдала от нея. Не можех честно да посоча с пръст, без той да се обърне обвинително към мен.

Оливия Джонстън беше една кутия за шапки от изкуствена крокодилска кожа, напоена с „Ма Гриф“. Дагмар, момичето на парфюмерийния щанд в универсалния магазин „Вертхайм“, ми позволяваше да напоявам топки памук от мострите, които после прибирах в кутийки за филмчета и ги пъхах в джобовете си. Вътре бях свила гнездо от тъмносиви и черни чорапогащници, които обгръщаха карнавална маска с черни пера и стъкленица, пълна с белия океан. На повърхността му плаваше пластмасов пръстен, също бял.

Всички бяха тук. Кутията за обяд с колаж от картички на аристокрацията от края на века, които купих от битпазара — беше Амелия Рамос. Вътре вилици в старовремски стил се протягаха нагоре през килимче от черна коса за перука, прошарена с бяло. Вилиците приличаха на протегнати молеци ръце.

И Клеър. Нейният паметник построих от един луксозен куфар от трийсетте — бяла кожа, обточена с червен лак. Струваше ми петдесет марки, но подплатата му беше от бледоморава моарирана коприна — като нишките на дървесина, като погребение в кутия. От вътрешната страна на капака бях залепила боядисани в бяло парчета от грамофонни плочи, които наподобяваха криле на пеперуда. Всяка малка преградка съдържаше по една тайна в себе си. Малка мрежеста рибка. Преградка, пълна с хапчета. Наниз перли. Хербаризиран папрат. Клонче розмарин. Снимка на Одри Хепбърн в „Двама на пътя“. И в една от преградките — двасет и седем наименования на сълзи. Сърдечна роса, Мед на скръбта, Тъжна вода. Die Tranen^[2], Eau de

douleur^[3], Los rios del corazon^[4]. Точно този Оскар Шайн настояваше да му продам.

Всичките ми майки. Като гости на кръщение от приказките, те ми бяха оставили своите дарове. Сега те бяха мои. Щедростта на Оливия, познанието ѝ за мъжете. Нежността и вратата на Клеър. Ако не беше Марвъл, как щях да проникна в тайните и мистериите на американското семейство? Ако не беше Ники, можеше още да съм у Рена и да облепвам с фолио инвалидни столове. А Ивон, *mi hermosa*^[5], ти ми даде истинската майка, кръвната майка, която не е зад бодлива тел, а някъде вътре в мен. Рена ми открадна гордостта, но ми даде нещо повече — научи ме да спасявам, да събирам сред останките от корабокрушението онова, което можеше да се пресътвори и препродаде.

Носех ги всичките, изваяна от всяка ръка, през която бях минала — небрежно или с любов, това беше без значение. Амелия Рамос, тази кучка с окраска на скункс, ме научи да отстоявам себе си, да тропам по вратите, докато получа онова, което искам. Стар се опита да ме убие, но ми купи и първите обувки с високи токчета, накара ме да се замисля върху вероятността да има Бог. От коя бих могла да се откажа сега?

И в един син куфар с бяла дръжка — първата и последната зала на Astridkunsthalle^[6]. Обточен с бяла необработена коприна, с краища, оцветени в червено, парфюмиран с аромата на виолетки.

Седях на пода в сгъстяващия се мрак върху протъркания сив килим, петносан с боя от поколения бъдещи художници. Това беше времето на майка ми — привечер, макар че в Берлин през зимата се мръкваше в четири и го нямаше безкрайния полумрак на Запада, нито пенестите вълни по жълтия пясък. Отворих капака.

Уханието на виолетките ѝ винаги ме натъжаваше. Шишенцето с оцветена вода беше с абсолютно същия цвят като басейна на булевард Сънсет. Седях пред олтара на майка ми и закрепвах комплект от листа прозрачна хартия върху две куки, гледах как несвързаните линии се сливат, докато не оформиха образа ѝ в профил. На дъното имаше писма, овързани с бодлива тел и разтворено във ветрило тесте карти таро, Кралицата на вълшебните пръчки на централно място. Редица стъклени фрагменти висеше отгоре — прокарах пръстите си по тях, за да зазвънят и си представих вятър в клоните на евкалиптите в гореща лятна вечер.

Пишихме си по няколко пъти на месец, използвайки като пощенска кутия магазина за комикси до университета. Понякога тя караше адвокатката си да ми изпраща пари чрез Хана Грюен в Колон. Бях ѝ казала, че не искам да знам нищо за подготовката на процеса, но писмата ѝ бяха пълни с хвалби за предложенията, които получавала едно след друго — Амхърст, Станфорд, Смит. Поклащаше под носа ми морковчето на зелени студентски градчета. Представях си се в ролята на преподавателска щерка, която отива с колело на лекции. Най-после щях да нося палта от камилска вълна, да си имам съквартирантка, да играя волейбол във вътрешноколежански състезания, и всичко това — платено предварително. Колко безопасно би било, въздържано, предрешено. Можех отново да бъда дете, да започна на чисто. Сигурна ли съм, че не искам да се прибера у дома?

Протегнах ръка и докоснах един от зъбците на бодливата тел, прокарах пръст по звънчетата. Красотата и лудостта, нали така. Какво е да те претеглят на везните на нощта?

По-късно лежах под пухения юрган, облечена не за да спя, а просто да съм на топло. Електрическата печка бръмчеше и излъчваше познатата миризма на опърлени косми. Стъклата на прозорците бяха покрити със скреж, а дъхът ми се виждаше в стаята. Слушах касетата на една група на име „Маджента“ — приятелите ни смятаха, че сме голяма работа, щом познаваме певицата — Ники Колет. Следващия месец щяха да свирят във Франкфурт, вече си бяхме купили билети. Все още получавах коледни картички от Ивон, тя живееше в Хантингтън Бийч с един бивш моряк на име Хърбърт, с когото имаха син — Хърбърт младши.

Чаках Пол да се върне, бях гладна. Той трябваше да купи нещо за ядене след срещата си с един издател по повод на новата му книга с графики. Опитваше се да намери някой, който да я издаде евтино и да си удържи процент от продажбите. Последният му немски издател беше фалирал през есента, връщайки ни обратно на старта. Но преди това беше продал двеста броя, което никак не беше зле.

Прибра се около девет, събу си ботушите и се пхна под юргана. Носеше един мазен плик с кебапчета от местния турски ресторант за

бързо хранене. Червата ми изръмжаха. Пол ми подхвърли някакъв вестник.

— Познай — каза той.

Беше утрешният „Интрнешънъл Хералд Трибюн“ — още миришеше на влажно мастило. Хвърлих поглед на първата страница. Хърватско, ОПЕК, бомбена заплаха в „Ла Скала“. Разгърнах го и тя беше там, на трета страница: „ЗАТВОРЕНА ПОЕТЕСА ОПРАВДАНА СЛЕД ДЕВЕТ ГОДИНИ“. Усмиваща се със своята полуусмивка, маха с ръка като кралица, завърнала се след дълго изгнание, щастлива, но все още изпълнена с недоверие към тълпите. Беше се справила с процеса без мен. Беше свободна.

Пол изяде сандвича си с кебапчетата, пускайки парчета маруля обратно в плика, докато аз четях статията, шокирана повече, отколкото бях мислила, че ще бъда. Бяха защитили тезата, че Бари се е самоубил и го е направил да изглежда като убийство. Бях ужасена от факта, че са успели. Цитираха думите на майка ми: колко била щастлива, че справедливостта най-после е възтържествувала; с нетърпение очаквала да се изкъпе, благодаряла на съдебните заседатели от цялото си сърце. Казваше, че е получила предложения за преподавателска работа; предложения от издатели, които искали да публикуват автобиографията ѝ; предложение за брак от един сладоледен милионер и предложение да позира за Плейбой. Щяла да ги приеме всичките.

Пол ми предложи едно кебапче, но аз поклатих глава. Бях загубила апетит.

— Ще ти го оставя за после — каза той и пусна плика на пода до леглото. Дълбоките му кафяви очи задаваха хиляди въпроси. Не беше нужно да казва каквото и да било.

Отпуснах глава на рамото му и се загледах в квадратите от сини телевизионни светлини, които просвятваха през скрежните цветчета по прозорците ни откъм другата страна на улицата. Опитвах се да си представя какво ли чувства тя в момента. В Лос Анджелис беше обед. Ясен, слънчев февруарски ден, както се виждаше от снимката във вестника. Представях си я в хотелска стая, с любезното съдействие на Съзън Д. Валерис — някакъв луксозен хотелски апартамент, пълен с цветя от доброжелатели, как се събужда в прегръдката на чисти чаршафи. Щеше да се изкъпе в двойната вана и да напише стихотворение, без да обръща внимание на зимните рози.

После може би щеше да даде няколко интервюта или да си поръча бял открит автомобил под наем и да направи няколко кръгчета около плажа, където да си избере някой млад мъж с ясни очи и пясък в косата и да прави любов с него, докато той не заплаче от красотата на преживяването. Какво друго можеш да правиш, когато си оправдан за убийство?

Въображението ми не беше достатъчно силно, за да си я представя как обуздава радостта си с момент на тъга, момент, посветен на съзнанието колко е струвал триумфът ѝ. Не можех да очаквам това от нея. Но бях я видяла да се покаява и това нямаше нищо общо с Бари или с който и да било друг — беше дар, подарен въпреки цената, която по онова време не би могла да прецени, която можеше да бъде тежка като траур и окончателна като гроб. Без значение, колко ме беше повредила или колко дефектна беше самата тя, колко много и опасно грешеше, майка ми ме обичаше и това не подлежеше на съмнение.

Представих си я как се изправя пред съда без карето от пешки на моите лъжи. С оголена царица, тя сама бе довела играта си до победен край.

Пол си сви цигара, нарязаният тютюн висеше като коса, когато го вадеше от торбичката, откъсна излишното и запали.

— Искаш ли да ѝ се обадиш?

Не можехме да си позволим телефон. Оскар Шайн ни позволяваше да използваме неговия.

— Много е студено.

Пушеше, пепелникът лежеше на гърдите му. Взех цигарата, дръпнах си и му я върнах. Толкова път бяхме изминали двамата, Пол и аз. От апартамента в Сейнт Маркс до квартирата под наем в Лондон, голямата лодка, приспособена за живеене в Амстердам, и сега — на Шьонхаузер Алее. Искаше ми се да познаваме някого в Италия или в Гърция. Откакто напуснахме Лос Анджелис все ми беше студено.

— Приисквало ли ти се е да си идеш у дома? — попитах Пол.

Той махна внимателно люспица пепел, полепнала по лицето ми.

— Това е векът на измествения човек — каза той. — Никога не можеш да си идеш у дома.

Нямаше нужда да ми казва, че го е страх да не се върна. И да стана американска колежанка — с достъп до столовата три пъти на ден, хокей на трева и лекции по английска литература и да го оставя

сам с торбичката си на приемно дете. Така стояха нещата. От едната страна бяха Фрау Акер и наемът, моята кашлица и разходите по отпечатването на комиксите на Пол. От другата — едно топло място, степен, прилична храна и някой, който да се грижи за мен.

Никога не му бях казвала, но понякога се чувствах стара. Животът, който водехме, беше потискащ. Преди не можех да си позволя да се замислям за това, но сега, когато тя беше на свобода, как можех да не го правя. А сега Оскар Шайн ме питаше, дали можем да се видим насаме, да ме заведе на вечеря, искал да говорим за изложба в галерия. Бях си измислила някакво оправдание да откажа, но не знаех още колко ще успея да удържа фронта. Намирах го привлекателен — едър като мечка мъж с късо подстригана сребриста брада. Май пак щях да лягам за бащата. Ако не беше Пол, щях да го направя още преди месеци. Но Пол ми беше повече от гадже. Той беше аз.

А сега майка ми ме викаше, нямаше нужда да ходя до телефона. И така я чувах. Кръвта ми шептеше името ѝ.

Взирах се в снимката ѝ във вестника — как маха с ръка под калифорнийското слънце. В същия този момент тя беше навън. Обикаля с колата, готова да започне на чисто, толкова типично по американски в крайна сметка. Помислих си за живота си, затворен в куфари край стената, за формите, които бях приемала, за личностите, които съм била. Следващото ми превъплъщение можеше да бъде това на дъщерята на Ингрид Магнуссен в Станфорд или Смит, която отговаря на прошепнатите със затаен дъх въпроси на нейните нови деца. Тя ти е майка? Що за човек е всъщност? Можех да се справя. Знаех как да търгувам с трагичното си минало, майсторски разкривайки белезите си, положението си на приемно дете, това изкуство го бях усъвършенствала с Джоан Пийлър. Хората ме взимаха присърце, правеха ме свой проект, свой домашен любимец. Изживявах се като мои защитници и аз им го позволявах. Не бях стигнала дотук, за да ме зарежат на дъното на някоя река сред потрошените коли.

Отново да бъда дъщерята на майка си. Играех си с идеята като дете с одеяло, прокарвах я между пръстите си. Отново да се изгубя сред прилива на нейната музика. Идеята беше по-изкусителна от всеки мъж. Наистина ли беше прекалено късно да се върна в детството, да пропълзя обратно в шахтовата пещ, да се върна в огъня, да се въздигна,

лишена от спомени? „Фениксът трябва да изгори...“ Как бих могла да посмея? Толкова време ми отне да се освободя от сянката ѝ, да дишам сама, дори и с цената на тази Европа с отоплителни печки и миризма на опърлени косми.

Лежах в прегръдките на Пол и си мислех как бяхме ходили до Дания предното лято да търсим Клаус Андерс. Открихме го в Копенхаген. Живееше в един беден апартамент с децата си, стаите миришеха на терпентин и вкиснато мляко. Жена му беше на работа. Беше три следобед, когато позвънихме на вратата му. Той беше облечен в хавлия на ивици, цялата омацана с бои. Имаше две деца под пет години, моите наполовина брат и сестра от третия и четвъртия му брак. Седяха на дивана и гледаха телевизия. Момиченцето имаше сладко от ягоди по косата, а бебето се нуждаеше от преобуване и аз разбрах, че в наши дни веригата на поражението можеше да се движи както нагоре, така и надолу.

Когато пристигнахме, той рисуваше нещо, което приличаше на стара обувка с коса. Почерпи ни с бира и попита за майка ми. Аз пиех, оставила Пол да поддържа разговора. Моят баща. Красивото му чело, датският му нос, същият като моя. Гласът му с мелодичния си акцент — приповдигнат, дори когато изразяваше съжаление. Човек, който никога нищо не е приемал на сериозно, най-малкото себе си. Зарадва се, че рисувам, не беше изненадан, че майка ми е в затвора, съжеляваше, че не сме се виждали. Искаше да навакса изгубеното време — предложи ни да останем, можело да спим на дивана, аз можело да помагам с децата. Беше на шейсет и една и толкова обикновен.

Бях се почувствала като майка си — седях в хола му, преценявах него и мърлявите му деца, и телевизора, който никога не изключвах. Старият диван, издрасканата масичка от тиково дърво с побелели следи от мокри чаши. Платна по стените с инкрустации като корали с вид на мозък и рак на дебелото черво. Ядохме хляб и сирене, довършихме и големия буркан със сладко от ягоди. Дадох му адреса на магазина за комикси, казах, че ще се обаждам. За пръв път в живота си исках да се махна, да съм първата, излязла от стаята.

След това отидохме в един студентски бар близо до университета, аз се напих като свиня и повърнах в уличката. Пол ме качи на последния влак за Берлин.

Сега взех ръката на Пол в леглото — неговата лява в моята дясна — преплетох пръсти в неговите; ръцете ми големи и бледи като зима, идентичността ми — пришита в завъртулките по върховете на пръстите, ръцете на Пол — потъмнели от графита и пропити с аромата на цигарата и кебапчетата. Дланите ни бяха еднакво големи, но неговите пръсти бяха с пет сантиметра по-дълги. Неговите красиви ръце! Винаги си мислех, че ако някога имаме деца, се надявам да вземат неговите ръце.

— И какво стана с издателя? — попитах аз.

— Искане пари в брой — каза Пол. — Представи си.

Започнах да обръщам сплетените ни ръце, така че да ги разгледаме от всички страни. Пръстите му на практика докосваха китките ми. Проследих с поглед жилите върху китката му и в същото време си мислех, че след седмица може и да съм в Щатите. Може да стана като майка си, като Клаус. Това ми беше наследството, нали, да си сменям животите като змийска кожа — нова истина за всяка нова страница, в постоянно състояние на морална амнезия?

Срамота. По-скоро бих гладувала. Знаех как се прави, не беше толкова трудно.

Огледах апартамента ни — лекьосаните от дъжда стени, нищожното количество мебели: очукания шкаф от пресован картон, който бяхме открили в една уличка; прашасалата кадифена завеса, която скриваше миниатюрната ни кухня, рисуваната маса на Пол, листата и моливите му. И куфарите, строени покрай стената. Нашият живот. „Фениксът трябва да изгори“, беше казала майка ми. Опитвах се да си представя пламъците, но беше прекалено студено.

— Може пък да продам музея — казах аз.

Пол прокара пръст по копринените белези от кучешки ухапвания върху ръката ми.

— Нали каза на Оскар, че не ги продаваш?

Свих рамене. Никога нямаше да стигна до дъното на онова, което съдържаша тези куфари — на жените и мъжете, и на онова, което означаваха те за мен. Тези бяха само началото. Имаше куфари в куфари, които дори не бях започнала да разупаковам. *Искаш да си спомниш, ами спомняй си тогава!*

Плъзнах ръцете си под вълнената риза, която му бях купила от битпазара. Той потръпна от студа, после ме остави да ги стопля върху

изпъкналите му ребра. Докато се притискахме един към друг, мърморейки тихичко във врата на другия, „Хералд Трибюн“ се плъзна по юргана и падна на пода в шумолящ водопад, погребвайки майка ми сред собствените ѝ заглавия и новините за други кризи и важни персони. Свалихме пуловерите и панталоните си, за да правим любов, но останахме с ризите и чорапите си. Знаех, че вземам решение. Това, сега, куфарите, Пол. Щях да продължа да оформям собствения си живот, вместо да се върна в майчиния си лабиринт.

Малко по-късно лежах и се взирах във фигурите на сенките, хвърлени върху лекьосаните стени — продукт на светлината, която уличните лампи мятаха към прозорците ни. До мен Пол спеше, заврял глава под възглавницата — навик от годините, прекарани като нечие приемно дете: не е искал да чува повече, отколкото се налага. Измъкнах се изпод завивките, нахлузих ледените си твърди дънки и пуловера, включих котлона и сложих чайника да направя нескафе. Какво ли не бих дала за чаша от гъстото черно кафе на Оливия, толкова черно, че дори не покафеняваше, когато му сложиш сметанката! Свих си една цигара с тютюна на Пол и зачаках водата да заври.

В Калифорния беше три следобед. Никога нямаше да кажа на Пол колко ми се иска да съм там, колко много ми се иска да се возя с майка ми в някой мустанг със свален гюрук покрай плажа в затопления от слънцето, ухаещ на градински чай февруарски ден, и да си избира някой окъпан от морето непознат с наниз от раковини на красивия врат. Ако бях казала на Пол колко много ми липсва Лос Анджелис, той щеше да ме помисли за луда. Но градът наистина ми липсваше — това отровено място, този Гулаг за изоставени деца, този архипелаг на пропуснати възможности. Дори сега копнеех за него, за горещия вятър, носещ миризмата на креозот, дафинови дръвчета и смрадлика, шепота на евкалиптите, нощите със самотните звезди. Мислех си за онзи полуразрушен гълъбарник зад къщата в Сейнт Андрюс Плейс, за който майка ми беше написала стихотворение. Колко се тревожеше, че гълъбите няма да си отидат, въпреки че бодливата тел отдавна се беше срутила, а пръчките — изпадали. Но аз ги разбирах. Там им беше мястото — сянка през лятото; тъжните им гукания — като от дървена

флейта. Където и да са, щяха да се опитат да се върнат, беше като последната фигурка от пъзел, която е била загубена.

Чайникът изсвири и аз си направих разтворимото кафе, разбърках малко кондензирано мляко от консервна кутия и се загледах в апартаментите срещу нашия от другата страна на вътрешния двор — старецът, който гледа телевизия и пие ментов шнапс, някакъв мъж мие чинии, жена, която рисува — докато от другата страна на земното кълбо Калифорния трептеше на слънцето, скътала окъсания край на столетието в един ярък следобед, ухаещ на любов и убийство. В апартамента под нас новороденото на съседите плачеше — монотонно и ритмично, във висок, тъничък напев.

Притиснах ръка до замръзналото стъкло на прозореца, топлината от тялото ми разтопи леда и остави ясен отпечатък на фона на мрака. Но аз си мислех за светлина, сипваща се през бели завеси, за миризмата на океан, на градински чай и свежо пране. Гласове и музика — жена, пееща оперни арии — се издигаха в звуковия кладенец на вътрешния двор, но в главата си аз чувах повтарящите се крясъци на червеногръб ястреб, тихото шумолене на гущери в пресъхнало речно корито, шума на палми и почти недоловимата въздишка на падащи розови венчелистчета. В тъмния отпечатък от длан можех да различа замъгления си образ, но също и лицето на майка си, трептящо на някакъв покрив над един незнаен град, говорещо на почти пълната луна. Искях да чуя какво казва. Искях отново да усетя миризмата на онази изгорена полунощ, исках да почувствам вятъра. Беше тайно желание — като песен, която не мога да спра да тананикам, или като да обичам някого, когото никога няма да имам. Където и да отидех, компасът ми сочеше север. Винаги щях да знам колко е часът в Калифорния.

---

[1] Hochschule der Künste (нем.) — Висше училище по изкуствата. — Б.пр. ↑

[2] Die tränen (нем.) — сълзи. — Б.пр. ↑

[3] Eau de douleur (фр.) — вода на тъгата. — Б.пр. ↑

[4] Los rios del corazon — реките на сърцето. — Б.пр. ↑

[5] Mi hermosa (исп.) — красавице моя. — Б.пр. ↑

[6] Astridkunsthalle (нем.) — Художествената галерия на Астрид. — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Джанет Фич

Заглавие: Белият олеандър

Преводач: Милена Илиева

Година на превод: 2000

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2000

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: „Полиграфюг“ АД — Хасково

Редактор: Виктория Каралийчева

ISBN: 954-585-090-6

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3215>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.